

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการณ์ลักษณะทางไวยากรณ์และการณ์ลักษณะประจำคำในภาษาไทย:
การศึกษาแบบอิงคลังข้อมูลภาษา

นายคเชนทร์ ตัญศิริ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาศาสตร์ ภาควิชาภาษาศาสตร์
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2554
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

INTERACTIONS BETWEEN GRAMMATICAL ASPECT AND LEXICAL
ASPECT IN THAI: A CORPUS-BASED STUDY

Mr. Kachen Tansiri

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy Program in Linguistics

Department of Linguistics

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2011

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการณัลักษณะทางไวยากรณ์
และการณัลักษณะประจำคำในภาษาไทย: การศึกษา
แบบอิงคลังข้อมูลภาษา

โดย

นายคเชนทร์ ตัญศิริ

สาขาวิชา

ภาษาศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

รองศาสตราจารย์ ดร. กิ่งกาญจน์ เทพกาญจน

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาคุษุณับัณฑิต

.....คณบดีคณะอักษรศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประพจน์ อัศววิรุฬหการ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. วิโรจน์ อรุณมานะกุล)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร. กิ่งกาญจน์ เทพกาญจน)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร. ชีราภรณ์ รติธรรมกุล)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร. วิภาส โพธิแพทย์)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ กิตติคุณ ดร. ปราณี กุลละวณิชย์)

คเชนทร์ ตัญศิริ : ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการณ์ลักษณะทางไวยากรณ์และการณ์
ลักษณะประจำคำ: การศึกษาแบบอิงคลังข้อมูลภาษา. (INTERACTIONS BETWEEN
GRAMMATICAL ASPECT AND LEXICAL ASPECT IN THAI: A CORPUS-BASED STUDY) อ. ที่
ปริภาษานิตยสาร: รศ.ดร. กิ่งกาญจน์ เทพกาญจน, 347 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาอรรถศาสตร์ของระบบการณ์ลักษณะในภาษาไทยโดยใช้ข้อมูลจากคลังข้อมูล
ภาษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างการณ์ลักษณะประจำคำกับคำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์
จำนวน 6 คำในภาษาไทย ได้แก่ “กำลัง” “ยัง” “อยู่” “แล้ว” “เคย” และ “จะ” และเพื่อระบุรูปแบบการปรากฏร่วม
ระหว่างคำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ดังกล่าว และวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณ์ลักษณะทาง
ไวยากรณ์ 6 คำ เมื่อปรากฏร่วมกันตามรูปแบบที่พบ

ผลการวิจัยพบว่า คำว่า “กำลัง” จัดเป็นคำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์กำลังดำเนิน เนื่องจากคำว่า
“กำลัง” ทำหน้าที่เลือกเน้นส่วนกลางที่มีลักษณะพลวัตและแสดงความหมายเชิงการณ์ลักษณะว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึง
กำลังเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิง คำว่า “อยู่” จัดเป็นคำบ่งชี้การณ์ลักษณะมีอยู่ เนื่องจากคำว่า “อยู่” ทำหน้าที่เลือกเน้น
ส่วนกลางของเหตุการณ์ และแสดงความหมายเชิงการณ์ลักษณะว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงมีอยู่หรือปรากฏอยู่ ณ เวลา
อ้างอิง คำว่า “ยัง” จัดเป็นคำบ่งชี้การณ์ลักษณะคงอยู่ เนื่องจากทำหน้าที่เลือกเน้นส่วนกลางของเหตุการณ์ที่อ้างถึง
และแสดงความหมายเชิงการณ์ลักษณะว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงยังคงดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิง นอกจากนี้ คำว่า “ยัง” ยัง
แสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามกับเหตุการณ์ที่อ้างถึง ซึ่งอาจจะเป็นเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ปรากฏก่อน หรือ
เหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะปรากฏ ณ เวลาอ้างอิง

คำว่า “แล้ว” จัดเป็นคำบ่งชี้การณ์ลักษณะเหตุการณ์ก่อน เนื่องจากคำว่า “แล้ว” สามารถมีปฏิสัมพันธ์กับ
การณ์ลักษณะประจำคำได้ 2 ลักษณะ ได้แก่ ก) เลือกเน้นส่วนกลางของเหตุการณ์และแสดงความหมายเชิงการณ์
ลักษณะว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนเวลาอ้างอิง และดำเนินมาจนถึงเวลาอ้างอิง หรือ ข) เลือกเน้น
บริเวณสภาพหลัง และแสดงความหมายเชิงการณ์ลักษณะว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงได้จบสิ้นลงก่อนเวลาอ้างอิง แต่มี
ความสัมพันธ์กับสถานการณ์ ณ เวลาอ้างอิง นอกจากนี้ คำว่า “แล้ว” ยังแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามกับ
เหตุการณ์ที่อ้างถึง ซึ่งอาจจะเป็นเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ปรากฏก่อน หรือเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะปรากฏ ณ เวลา
อ้างอิง คำว่า “เคย” จัดเป็นคำบ่งชี้การณ์ลักษณะเชิงประสบการณ์ เนื่องจากทำหน้าที่เลือกเน้นบริเวณสภาพหลังและ
แสดงความหมายเชิงการณ์ลักษณะว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงก่อนเวลาอ้างอิงอย่าง
น้อยหนึ่งครั้ง คำว่า “จะ” จัดเป็นคำบ่งชี้การณ์ลักษณะที่ไม่เกิดขึ้นจริง เนื่องจากสามารถแสดงความหมายได้หลากหลายทั้ง
ที่เป็นความหมายเชิงการณ์ลักษณะ ความหมายความตั้งใจ และความหมายเชิงทัศนภาวะ เมื่อแสดงความหมายเชิง
การณ์ลักษณะ คำว่า “จะ” จัดเป็นคำบ่งชี้การณ์ลักษณะคาดหวัง เนื่องจากทำหน้าที่เลือกเน้นบริเวณสภาพก่อน และ
แสดงความหมายเชิงการณ์ลักษณะว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นภายหลังจากเวลาอ้างอิง

คำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ทั้ง 6 คำนี้สามารถปรากฏร่วมกันได้ตั้งแต่ 2 คำไปจนถึง 4 คำ เมื่อ
ปรากฏร่วมกันในประโยค คำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ที่ปรากฏหน้ากริยาจะเข้าขยายความหมายก่อนคำบ่งชี้
การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ที่ปรากฏหลังกริยา และคำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ที่ปรากฏใกล้กับคำกริยามาก
ที่สุดจะขยายความหมายก่อนคำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ที่ปรากฏห่างออกไปตามลำดับ

ภาควิชา.....ภาษาศาสตร์..... ลายมือชื่อนิติ.....
สาขาวิชา.....ภาษาศาสตร์..... ลายมือชื่อ อ.ที่ปริภาษานิตยสาร.....
ปีการศึกษา.....2554.....

5080502222 : MAJOR Linguistics

KEYWORDS : Grammatical Aspect / Lexical Aspect / Aktionsart/ Viewpoint Aspect /
Situation Aspect

KACHEN TANSIRI : INTERACTIONS BETWEEN GRAMMATICAL ASPECT AND LEXICAL
ASPECT IN THAI: A CORPUS-BASED STUDY. ADVISOR : ASSOC.PROF. KINGKARN
THEPKANJANA, Ph.D., 347 pp.

This present research is a study of the aspectual system in Thai based on attested language data. It aims at analyzing interactions between six grammatical aspect markers, namely, “kamlang”, “juu”, “jang”, “laew”, “khoej”, and “ca” on the one hand, and lexical aspect on the other hand. Specifically, this study identifies co-occurring patterns of these grammatical aspect markers, and analyzing interactions between the grammatical aspect markers that co-occur in the same sentence.

It is found that the marker “kamlang” can be analyzed as a progressive aspect marker because it functions to highlight the dynamic phase of a situation and construes it as an on-going process. The marker “juu” can be considered an existential aspect marker because it can highlight either a dynamic or static phase of a situation. The juu-marked situation is presented as existing at the reference time. The marker “jang” can be analyzed as a continuative aspect marker because it functions to highlight either a dynamic or static phase of a situation and construes it as a continuing situation at the reference time. Besides the aspectual meaning, the marker “jang” also carries a presupposition of an opposite situation to the one described by a sentence. The opposite situation could be either posterior to or simultaneously counterfactual with the one described by the sentence. The marker “laew” can be considered a marker of anteriority because it can function to highlight either an immediate phase of a situation or a post-state. Highlighting an immediate phase, it construes a situation as a prior situation which continues to the reference time. Highlighting a post-state, it conveys the aspectual meaning of a prior situation with current relevance. Like “jang”, the marker “laew” also carries a presupposition of an opposite situation to the one described by a sentence. However, as for “laew”, the opposite situation could be either anterior to or simultaneously counterfactual with the one described by a sentence. The marker “khoej” can be analyzed as a marker of experiential perfect in that it highlights a post-state and conveys the meaning that the situation described by a sentence had occurred at least once before the reference time. The marker “ca” can be analyzed as an irrealis marker which subsumes three main semantic facets of intention, prospective aspect, and epistemic possibility. As a prospective aspect marker, the marker “ca” highlights a pre-state and conveys the meaning that the situation being described has a tendency to occur after the reference time.

It is also found that these six aspect markers can co-occur from 2 to 4 markers in the same sentence. Co-occurring in the same sentence, the preverbal markers aspectually modify the sentence prior to the postverbal ones.

Department : LINGUISTICS..... Student’s Signature .....

Field of Study : LINGUISTICS..... Advisor’s Signature .....

Academic Year : 2011.....

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. กิ่งกาญจน์ เทพกาญจนา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้กรุณาให้แนวคิด คำแนะนำ ตลอดจนข้อเสนอแนะต่างๆ อันมีค่ายิ่ง ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งประกอบด้วย ศาสตราจารย์ กิตติคุณ ดร. ปราณี กุลละวณิช รองศาสตราจารย์ ดร. วิโรจน์ อรุณมานะกุล อาจารย์ ดร. ชีราภรณ์ รติธรรมกุล และอาจารย์ ดร. วิภาส โปธิแพทย์ ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะและข้อแก้ไขอันมีประโยชน์ จนทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และคณาจารย์ภาควิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ด้านภาษาศาสตร์ และภาษาอังกฤษอันเป็นรากฐานที่ดียิ่งในการทำวิทยานิพนธ์

ผู้วิจัยขอขอบคุณอุดหนุนการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อเฉลิมฉลองวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมายุครบ 72 พรรษา ประจำปีการศึกษา 2550 ถึง 2551 จากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และขอขอบคุณโครงการปริญญาเอกกาญจนาภิเษก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ประจำปีการศึกษา 2552 ถึง 2554 ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสไปศึกษาวิจัย ณ ที่สถาบันวิจัย Max Planck Institute for Evolutionary Anthropology เมือง Leipzig ประเทศเยอรมนี ภายใต้การให้คำปรึกษาของ Professor Dr. Bernard Comrie ผู้วิจัยขอขอบคุณสนับสนุนการเดินทางไปเสนอผลงานในการประชุมวิชาการระดับนานาชาติจากศูนย์แห่งความเป็นเลิศทางวิชาการด้าน ภาษา ภาษาศาสตร์ และวรรณคดี คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณและระลึกถึงความรักและความห่วงใยของบิดาและมารดา ผู้เฝ้าอาหารและสนับสนุนผู้วิจัยในทุกๆ ด้านเสมอมา ผู้วิจัยสำเร็จการศึกษาได้ด้วยพระคุณอันล้นพ้นของบิดาและมารดา และขอขอบคุณ นายวศิน ตัญศิริ และ นางสาว ลูติรัตน์ ตัญศิริ น้องชายและน้องสาวที่รับผิดชอบภาระทางครอบครัว ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสศึกษาต่อจนสำเร็จการศึกษา

ผู้วิจัยขอขอบคุณ นายปริญญา วงษ์ตะวัน นางสาวชาฎิณี มณีนาวาชัย และนางสาวโสรัจ เรืองมณีที่สละเวลาอ่านต้นฉบับและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นปัญหาต่างๆ และขอขอบคุณ พี่ๆ น้องๆ ทุกคนที่คอยเป็นกำลังใจ กระตุ้นเตือน ถามไถ่ความก้าวหน้า และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้วิจัยเสมอมา

สุดท้าย คุณประโยชน์อันใดที่เกิดจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขออุทิศแก่ นายวศิน ตัญศิริ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญภาพ.....	ฏ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	9
1.3 สมมติฐานในการวิจัย.....	9
1.4 วิธีดำเนินการวิจัย.....	10
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
1.6 สัญลักษณ์ที่ใช้ในวิทยานิพนธ์.....	11
1.7 นิยามศัพท์.....	12
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม.....	16
2.1 มโนทัศน์พื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการณ์ลักษณะ.....	17
2.1.1 การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์.....	22
2.1.2 การณ์ลักษณะประจำคำ.....	26
2.1.3 แนวทางการศึกษาการณ์ลักษณะ.....	28
2.2 ภาพรวมการศึกษการณ์ลักษณะในภาษาไทย.....	30
2.3 แนวคิดสำคัญที่ใช้ในวิทยานิพนธ์.....	42
บทที่ 3 การณ์ลักษณะประจำคำ.....	53
3.1 การณ์ลักษณะประจำคำ: คุณสมบัติทางความหมายและการจัดประเภท.....	53
3.1.1 แนวคิดสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการศึกษการณ์ลักษณะประจำคำ.....	53
3.1.1.1 หน่วยพื้นฐานในการวิเคราะห์การณ์ลักษณะประจำคำ.....	56
3.1.1.2 ระดับทางวากยสัมพันธ์ของหน่วยที่นำมาวิเคราะห์.....	58

	หน้า
3.1.1.3 จำนวนและประเภทย่อยของการณ์ลักษณะประจำคำ.....	60
3.1.2 คุณสมบัติทางความหมายที่ใช้ในการวิเคราะห์และจัดประเภทการณ์ ลักษณะประจำคำ.....	62
3.1.2.1 ลักษณะพลวัต.....	62
3.1.2.2 การมีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์.....	64
3.1.2.3 การกินเวลา.....	72
3.1.2.4 การก่อให้เกิดสภาพใหม่.....	73
3.1.3 เกณฑ์ทดสอบคุณสมบัติทางความหมาย.....	74
3.2 การจัดประเภทการณ์ลักษณะประจำคำในภาษาไทย.....	80
3.2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการณ์ลักษณะประจำคำในภาษาไทย.....	81
3.2.2 การณ์ลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ	84
3.2.2.1 สภาพการณ์.....	84
3.2.2.2 การณ์กระทำ.....	89
3.2.2.3 การณ์ก่อผล.....	91
3.2.2.4 การณ์สัมฤทธิ์ผล.....	94
3.2.2.5 การณ์ฉับพลัน.....	96
บทที่ 4 คำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” และ “อยู่”	99
4.1 คำว่า “กำลัง”.....	101
4.1.1 ภาพรวมการปรากฏของคำว่า “กำลัง” ในขอบเขตข้อมูล.....	102
4.1.2 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” กับ การณ์ลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ	103
4.1.2.1 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำว่า “กำลัง” กับเหตุการณ์พลวัตแบบ กินเวลา.....	103
4.1.2.2 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำว่า “กำลัง” กับการณ์ลักษณะประจำ คำประเภทสภาพการณ์.....	107

	หน้า
4.1.2.3 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำว่า “กำลัง” กับเหตุการณ์พลวัตแบบ ไม่กินเวลา.....	110
4.1.3 คุณสมบัติทางความหมายของคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง”	113
4.2 คำว่า “อยู่”.....	115
4.2.1 ภาพรวมการปรากฏของคำว่า “อยู่” ในขอบเขตข้อมูล.....	115
4.2.2 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “อยู่” กับ การณลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ	124
4.2.2.1 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำว่า “อยู่” กับเหตุการณ์ที่ไม่มี จุดสิ้นสุดเหตุการณ์.....	124
4.2.2.2 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำว่า “อยู่” กับเหตุการณ์ที่มีจุดสิ้นสุด เหตุการณ์.....	129
4.2.3 คุณสมบัติทางความหมายของคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “อยู่”	134
4.3 คุณสมบัติทางความหมายของคำบ่งชี้การณลักษณะ “กำลัง” และ “อยู่”	141
บทที่ 5 คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “ยัง” และ “แล้ว”.....	145
5.1 บทนำ.....	145
5.2 คำว่า “ยัง”.....	153
5.2.1 ภาพรวมการปรากฏของคำว่า “ยัง” ในขอบเขตข้อมูล.....	158
5.2.2 คุณสมบัติทางความหมายของคำช่วยหน้ากริยา “ยัง”.....	164
5.2.2.1 ความหมายเชิงการณลักษณะและเหตุการณ์คู่ตรงข้าม	164
5.2.2.2 ความหมายการดำเนินต่อเนื่องของปริจเฉท.....	188
5.2.3 สรุปคุณสมบัติทางความหมายของคำช่วยหน้ากริยา “ยัง”.....	189
5.3 คำว่า “แล้ว”.....	195
5.3.1 ภาพรวมการปรากฏของคำว่า “แล้ว” ในขอบเขตข้อมูล.....	200
5.3.2 คุณสมบัติทางความหมายของคำช่วยหลังกริยา “แล้ว”.....	206

	หน้า
5.3.2.1 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณั้ลักษณะทางไวยากรณ์ “แล้ว” กับการณั้ลักษณะประจำคำประเภทสภาพการณั้	206
5.3.2.2 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณั้ลักษณะทางไวยากรณ์ “แล้ว” กับการณั้ลักษณะประจำคำประเภทการณั้กระทำ....	211
5.3.2.3 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณั้ลักษณะทางไวยากรณ์ “แล้ว” กับการณั้การณั้ที่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์.....	217
5.3.3 สรุปคุณสมบัติทางความหมายของคำช่วยหลังกริยา “แล้ว”.....	220
บทที่ 6 คำบ่งชี้การณั้ลักษณะทางไวยากรณ์ “เคย” และ “จะ”	223
6.1 บทนำ.....	223
6.2 คำว่า “เคย”.....	224
6.2.1 ภาพรวมการปรากฏของคำว่า “เคย” ในขอบเขตข้อมูล.....	226
6.2.2 คุณสมบัติทางความหมายของคำช่วยหน้ากริยา “เคย”.....	227
6.3 คำว่า “จะ”.....	232
6.3.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำว่า “จะ”.....	232
6.3.2 ภาพรวมการปรากฏของคำว่า “จะ” ในขอบเขตข้อมูล.....	241
6.3.3 คุณสมบัติทางความหมายของคำว่า “จะ”.....	246
6.3.2.1 คำว่า “จะ” เมื่อปรากฏเดี่ยว.....	248
6.3.2.2 คำว่า “จะ” เมื่อปรากฏร่วมกับคำช่วยกริยาคำอื่นๆ.....	253
6.3.2.3 คำว่า “จะ” เมื่อปรากฏระหว่างกริยาวลี.....	259
6.3.2.4 สรุป.....	261
บทที่ 7 การปรากฏร่วมของคำบ่งชี้การณั้ลักษณะทางไวยากรณ์.....	267
7.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรากฏร่วมของคำบ่งชี้การณั้ลักษณะทางไวยากรณ์	267
7.2 ภาพรวมการปรากฏร่วมของคำบ่งชี้การณั้ลักษณะทางไวยากรณ์ที่พบใน ขอบเขตข้อมูล.....	270
7.3 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณั้ลักษณะทางไวยากรณ์ที่ปรากฏร่วมกันตั้งแต่ สองคำขึ้นไป.....	271
7.3.1 การปรากฏร่วมที่เลือกเน้นสภาพก่อน.....	274

	หน้า
7.3.2 การปรากฏร่วมที่เลือกเน้นส่วนกลางของเหตุการณ์.....	285
7.3.3 การปรากฏร่วมที่เลือกเน้นสภาพหลัง.....	296
บทที่ 8 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	305
8.1 สรุปผลการวิจัย.....	305
8.2 อภิปรายผล.....	327
8.3 ข้อเสนอแนะ.....	336
รายการอ้างอิง.....	339
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	347

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
3.1	การจัดประเภทเหตุการณ์ตามแนวคิดของซีโน เวนด์เลอร์.....	54
3.2	ผลการทดสอบคุณสมบัติทางความหมายของการณ์ลักษณะประจำคำ ประเภทสภาพการณ์.....	84
3.3	คุณสมบัติทางความหมายของการณ์ลักษณะประจำคำประเภท สภาพการณ์.....	88
3.4	ผลการทดสอบคุณสมบัติทางความหมายของการณ์ลักษณะประจำคำ ประเภทการณ์กระทำ.....	90
3.5	ผลการทดสอบคุณสมบัติทางความหมายของการณ์ลักษณะประจำคำ ประเภทการณ์ก่อผล.....	92
3.6	ผลการทดสอบคุณสมบัติทางความหมายของการณ์ลักษณะประจำคำ ประเภทการณ์สัมฤทธิผล.....	94
3.7	ผลการทดสอบคุณสมบัติทางความหมายของการณ์ลักษณะประจำคำ ประเภทการณ์จับปล้น.....	94
4.1	การปรากฏของคำว่า “กำลัง” ในขอบเขตข้อมูล.....	102
4.2	การปรากฏร่วมของคำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” กับ การณ์ลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ.....	102
4.3	การปรากฏของคำว่า “อยู่” ในขอบเขตข้อมูล.....	122
4.4	การปรากฏร่วมของคำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ “อยู่” กับการณ์ ลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ.....	123
5.1	ภาพรวมการปรากฏของคำว่า “ยัง” ในขอบเขตข้อมูล.....	163
5.2	การปรากฏร่วมของคำช่วยหน้ากริยา “ยัง” กับการณ์ลักษณะประจำคำ ประเภทต่างๆ.....	164
5.3	ภาพรวมการปรากฏของคำว่า “แล้ว” ในขอบเขตข้อมูล.....	205
5.4	การปรากฏร่วมของคำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ “แล้ว” กับ การณ์ลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ.....	206

ตารางที่		หน้า
6.1	ภาพรวมการปรากฏของคำว่า “เคย” ในขอบเขตข้อมูล.....	226
6.2	การปรากฏร่วมระหว่างคำบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์ “เคย” กับ การณัลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ ที่พบในขอบเขตข้อมูล.....	227
6.3	การแสดงแง่มุมความหมาย ความตั้งใจ การณัลักษณะคาดหวัง และการ คาดคะเนความเป็นไปได้ ของคำว่า “จะ”.....	262
6.4	ความเด่น (salience) ของ แง่มุมความหมายความตั้งใจ (intention) และ แง่มุมความหมายการคาดคะเนความเป็นไปได้ (epistemic possibility) ของคำว่า “จะ”	265
7.1	ภาพรวมการปรากฏของการปรากฏร่วมของคำบ่งชี้การณัลักษณะทาง ไวยากรณ์ที่พบในขอบเขตข้อมูล.....	270
7.2	สรุปคุณสมบัติทางความหมายของคำบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” “อยู่” “ยัง” “แล้ว” “เคย” และ “จะ”.....	271
8.1	สรุปคุณสมบัติทางความหมายและโครงสร้างเหตุการณ์ของการณั ลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ.....	310
8.2	สรุปการทดสอบคุณสมบัติทางความหมายของการณัลักษณะประจำคำ ประเภทต่างๆ.....	312
8.3	สรุปคุณสมบัติทางความหมายของคำบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” “อยู่” “ยัง” “แล้ว” “เคย” และ “จะ”.....	316

สารบัญรูปร่างภาพ

แผนภาพที่		หน้า
3.1	ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์จริง ผู้พูด รูปร่างภาพ และ ความหมาย.....	57
3.2	ลักษณะพลวัตเหตุการณ์การกระโดดและเหตุการณ์การเป็นคนฉลาด.....	63
3.3	โครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์.....	88
3.4	โครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ประเภทการกระทำ.....	91
3.5	โครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ประเภทการกระทำก่อนผล.....	93
3.6	โครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ประเภทการกระทำสัมฤทธิ์ผล.....	95
4.1	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” กับ การณลักษณะประจำคำประเภทการกระทำและการกระทำก่อนผล.....	106
4.2	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” กับ การณลักษณะประจำคำประเภทสภาพการณ์.....	109
4.3	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” กับ การณลักษณะประจำคำประเภทการกระทำสัมฤทธิ์ผลและการณฉับพลัน.....	112
4.4	ความหมายของคำว่า “อยู่” เมื่อปรากฏกับการณลักษณะประจำคำ ประเภทสภาพการณ์ชั่วคราวและการกระทำที่เกิดขึ้นและสิ้นสุดลง ภายในช่วงเวลา.....	125
4.5	การแสดงความหมาย “มี หรือปรากฏสิ่งโคจรนามธรรมประเภท เหตุการณ์ ณ ตำแหน่งภายในสิ่งอ้างอิงซึ่งเป็นช่วงเวลา บนเส้นเวลา”.....	126
4.6	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “อยู่” กับการณ ลักษณะประจำคำประเภทสภาพการณ์ชั่วคราวและการกระทำ.....	129
4.7	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการณลักษณะประจำคำประเภทการกระทำก่อนผลที่เกิดขึ้น แบบซ้ำๆ กับคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “อยู่”.....	130
4.8	เหตุการณ์ที่มีโครงสร้างภายในแบบซับซ้อน.....	131
4.9	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะ “อยู่” และ “กำลัง” กับ เหตุการณ์ที่มีโครงสร้างภายในแบบซับซ้อน การกระทำก่อนผลต่อด้วย สภาพการณ์.....	132
4.10	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการณลักษณะประจำคำประเภทการณฉับพลันที่ เกิดขึ้นแบบซ้ำๆ กับคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “อยู่”.....	134

แผนภาพที่		หน้า
5.1	การอ้างถึงเหตุการณ์ของคำว่า “ยัง” และ “แล้ว” ในประโยคบอกเล่า.....	147
5.2	การอ้างถึงเหตุการณ์ของโดยใช้คำว่า “still” ในบริบทสถานการณ์กลาง...	151
5.3	การอ้างถึงเหตุการณ์ของโดยใช้คำว่า “still” ในสถานการณ์เหตุการณ์ตรงข้ามที่เกิดขึ้นพร้อมกัน.....	152
5.4	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำว่า “ยัง” กับการณ์ลักษณะประจำคำประเภทสภาพการณ์ชั่วคราว และการแสดงนัยความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ปรากฏภายหลังของประโยค (16ก. และ 16ข.).....	167
5.5	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำว่า “ยัง” กับการณ์ลักษณะประจำคำประเภทสภาพการณ์ชั่วคราว และการแสดงนัยความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ปรากฏภายหลังของประโยค (16ค.).....	168
5.6	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำว่า “ยัง” กับการณ์ลักษณะประจำคำประเภทสภาพการณ์ชั่วคราว และการแสดงนัยความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามของประโยค (16ง. และ 16ช.).....	170
5.7	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำว่า “ยัง” กับการณ์ลักษณะประจำคำประเภทการกระทำและการแสดงนัยความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรที่จะเกิดขึ้นของประโยค (17ก. ถึง 17ค.).....	172
5.8	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำว่า “ยัง” กับการณ์ลักษณะประจำคำประเภทการกระทำก่อนผล และการแสดงนัยความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ปรากฏภายหลัง.....	175
5.9	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำว่า “ยัง” กับการณ์ลักษณะประจำคำประเภทการกระทำก่อนผล และการแสดงนัยความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรที่จะเกิดขึ้น...	176
5.10	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำว่า “ยัง” กับการณ์ลักษณะประจำคำประเภทสภาพการณ์ที่มีการปฏิเสธ และการแสดงนัยความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่จะปรากฏภายหลัง.....	178
5.11	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำว่า “ยัง” กับการณ์ลักษณะประจำคำประเภทการกระทำที่มีการปฏิเสธ และการแสดงนัยความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรที่จะเกิดขึ้น.....	179

แผนภาพที่		หน้า
5.12	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำว่า “ยัง” กับการณ์ลักษณะประจำคำประเภทการณ์ สัมฤทธิผลที่มีการปฏิเสธ และการแสดงนัยความหมายเหตุการณ์คู่ตรง ข้ามที่จะปรากฏภายหลัง.....	181
5.13	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำว่า “ยัง” กับการณ์ลักษณะประจำคำประเภทการณ์ สัมฤทธิผลที่มีการปฏิเสธ และการแสดงนัยความหมายเหตุการณ์คู่ตรง ข้ามที่ควรจะเกิดขึ้น.....	182
5.14	แผนภาพการแสดงความหมายความขัดแย้งต่อสิ่งที่คาดหวัง.....	187
5.15	แผนภาพการแสดงความหมายการดำเนินต่อเนื่องของปริจเฉท.....	189
5.16	แผนภาพการแสดงความหมายเชิงการณ์ลักษณะและนัยความหมาย เหตุการณ์คู่ตรงข้ามกับเหตุการณ์ที่อ้างถึง.....	191
5.17	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำว่า “แล้ว” กับการณ์ลักษณะประจำคำประเภท สภาพการณ์ชั่วคราว และการแสดงนัยความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ ปรากฏก่อน.....	209
5.18	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำว่า “แล้ว” กับการณ์ลักษณะประจำคำประเภท สภาพการณ์ชั่วคราว และการแสดงนัยความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ ควรจะปรากฏ.....	210
5.19	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำว่า “แล้ว” กับการณ์ลักษณะประจำคำประเภท การณ์กระทำ และการแสดงนัยความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ปรากฏ ก่อนของประโยค (36ก. ถึง 36ง.).....	214
5.20	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำว่า “แล้ว” กับการณ์ลักษณะประจำคำประเภท การณ์กระทำ และการแสดงนัยความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่เกิดขึ้น ก่อนและเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะปรากฏ.....	215
5.21	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำว่า “แล้ว” กับการณ์ลักษณะประจำคำประเภท การณ์กระทำ และการแสดงนัยความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ปรากฏ ก่อนของประโยค (36จ. ถึง 36ช.).....	217
5.22	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำว่า “แล้ว” กับเหตุการณ์ที่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ และการแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ปรากฏก่อน.....	219

แผนภาพที่		หน้า
6.1	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำว่า “เคย” กับการณ์ลักษณะประจำคำประเภท ต่างๆ.....	231
6.2	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำว่า “จะ” กับการณ์ลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ	252
7.1	ลำดับการเข้าขยายความหมายของคำบ่งชี้การณ์ลักษณะ	269
7.2	การเลือกเน้นองค์ประกอบในโครงสร้างเหตุการณ์ของคำบ่งชี้การณ์ ลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” “อยู่” “ยัง” “แล้ว” “เคย” และ “จะ”	273
7.3	การเลือกเน้นองค์ประกอบในโครงสร้างเหตุการณ์ของคำบ่งชี้การณ์ ลักษณะทางไวยากรณ์เมื่อปรากฏเดี่ยวและปรากฏรวม.....	274
7.4	ระหว่างเชิงเวลา (temporal proximity).....	276
7.5	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณ์ลักษณะ “จะ” และ “กำลัง” ในกระบวน “กำลัง+จะ+กริยา”.....	278
7.6	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณ์ลักษณะ “จะ” และ “แล้ว” ในกระบวน “จะ+กริยา+แล้ว”.....	279
7.7	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณ์ลักษณะ “จะ” “กำลัง” และ “แล้ว” ใน กระบวน “กำลัง+จะ+กริยา+แล้ว”.....	280
7.8	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณ์ลักษณะ “จะ” “อยู่” และ “แล้ว” ใน กระบวน “จะ+กริยา+อยู่+แล้ว”.....	281
7.9	แผนภาพแสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณ์ลักษณะ “จะ” “กำลัง” “อยู่” และ “แล้ว” ในกระบวน “กำลัง+จะ+กริยา+อยู่+แล้ว”.....	282
7.10	การแสดงความหมายระหว่างเชิงเวลา (temporal proximity) ของการ ปรากฏร่วมระหว่างคำบ่งชี้การณ์ลักษณะ.....	283
7.11	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณ์ลักษณะ “จะ” และ “ยัง” ในกระบวน “ยัง+จะ+กริยา”.....	284
7.12	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณ์ลักษณะ “จะ” และ “เคย” ในกระบวน “เคย+จะ+กริยา”.....	285
7.13	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณ์ลักษณะ “กำลัง” และ “อยู่” ในกระบวน “กำลัง+กริยา+อยู่”.....	287

แผนภาพที่		หน้า
7.14	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะ “กำลัง” และ “แล้ว” ใน กระสวน “กำลัง+กริยา+แล้ว”.....	289
7.15	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะ “อยู่” และ “แล้ว” ในกระสวน “กริยา+อยู่+แล้ว”.....	293
7.16	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะ “ยัง” และ “อยู่” ในกระสวน “ยัง+กริยา+อยู่”.....	295
7.17	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะ “เคย” และ “แล้ว” ในกระสวน “เคย+กริยา+แล้ว”.....	297
7.18	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะ “เคย” “อยู่” และ “แล้ว” ใน กระสวน “เคย+กริยา+อยู่+แล้ว”.....	299
7.19	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะ “เคย” “อยู่” และ “แล้ว” ใน กระสวน “ไม่+เคย+กริยา+อยู่+แล้ว”.....	299
7.20	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะ “ยัง” และ “เคย” ในกระสวน “ยัง+เคย+กริยา”.....	301
7.21	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะ “ยัง” และ “เคย” ในกระสวน “ยัง+ไม่+เคย+กริยา”.....	303
8.1	องค์ประกอบของเหตุการณ์ตามแนวคิดของโบห์เนอเมเยอร์	313
8.2	โครงสร้างเหตุการณ์แบบเต็มของการณลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ	314
8.3	การเลือกเน้นองค์ประกอบในการณลักษณะประจำคำของคำบ่งชี้การณ ลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” “อยู่” “ยัง” “แล้ว” “เคย” และ “จะ”.....	315
8.4	ลำดับการเข้าขยายความหมายของคำบ่งชี้การณลักษณะ.....	323
8.5	การเลือกเน้นองค์ประกอบในโครงสร้างเหตุการณ์ของคำบ่งชี้การณ ลักษณะทางไวยากรณ์เมื่อปรากฏเดี่ยวและปรากฏรวม.....	326
8.6	ความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งบนเส้นเวลาของเหตุการณ์ที่อ้างถึงกับจุด เวลาที่เป็นศูนย์กลางการบ่งชี้	328

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในการอ้างถึงเหตุการณ์หนึ่งๆ ผู้พูดสามารถอ้างถึงเหตุการณ์ได้หลายลักษณะ ซึ่งเป็นการแสดงจุดเน้นย้ำ (focus) ที่องค์ประกอบต่างๆ ของเหตุการณ์ที่แตกต่างกัน เช่น หากผู้พูดต้องการอ้างถึงเหตุการณ์การสร้างบ้านของแดง ผู้พูดสามารถเลือกอ้างถึงเหตุการณ์นี้ได้หลากหลายลักษณะดังตัวอย่าง

- (1) เหตุการณ์การสร้างบ้านของแดง
  - ก. แแดงกำลังสร้างบ้าน
  - ข. แแดงสร้างบ้านแล้ว
  - ค. แแดงจะสร้างบ้าน
  - ง. แแดงเริ่มสร้างบ้าน

จากตัวอย่าง (1) ผู้พูดอ้างถึงเหตุการณ์การสร้างบ้านของแดงว่า กำลังเกิดขึ้น ใน (1ก.) เสร็จสิ้นลง ใน (1ข.) เริ่มเกิดขึ้น ใน (1ง.) หรือจะเกิดขึ้นภายหลัง ใน (1ค.) ในการอ้างถึงเหตุการณ์ว่ากำลังดำเนินอยู่ดังตัวอย่าง (1ก.) ผู้พูดแสดงจุดสนใจของตนที่เฉพาะส่วนกลางของเหตุการณ์ ไม่ให้ความสนใจว่าเหตุการณ์ดังกล่าวจะเริ่มต้นขึ้นหรือจะสิ้นสุดลงเมื่อใด การอ้างถึงเหตุการณ์ในลักษณะนี้เป็นการอ้างถึงจากมุมมองภายในเหตุการณ์

ในตัวอย่าง (1ข.) ผู้พูดเลือกอ้างถึงเหตุการณ์การสร้างบ้านว่าได้สิ้นสุดลง การอ้างถึงเหตุการณ์ในลักษณะนี้ผู้พูดอ้างถึงเหตุการณ์จากมุมมองภายนอก กล่าวคือ อ้างถึงเหตุการณ์โดยมีจุดเริ่มต้น ส่วนกลาง และจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ครบบริบูรณ์ ตัวอย่าง (1ค.) และ (1ง.) แสดงจุดสนใจของผู้พูดที่เหมือนกัน คือ จุดเริ่มต้นเหตุการณ์ แต่แตกต่างกันตรงที่ประโยค (1ค.) แสดงความหมายว่าเหตุการณ์การสร้างบ้านนั้นจะเกิดขึ้นในอนาคต แต่ (1ง.) แสดงความหมายว่าเหตุการณ์ดังกล่าวได้เริ่มเกิดขึ้น จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นได้ว่า ในการอ้างถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ผู้พูดสามารถเลือกใช้มุมมองที่หลากหลาย ซึ่งแสดงจุดสนใจของผู้พูดที่แตกต่างกัน มุมมองในการ

อ้างถึงเหตุการณ์ในลักษณะนี้ตรงกับมโนทัศน์ของ *การณลักษณะทางไวยากรณ์* (grammatical aspect) ซึ่งเป็นมโนทัศน์สำคัญที่อยู่ภายใต้ประเภททางไวยากรณ์ *การณลักษณะ* (aspect) คำที่แสดงมุมมองในลักษณะนี้เรียกว่า *คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์*

นอกจากการณลักษณะทางไวยากรณ์แล้ว คุณสมบัติทางความหมายของคำกริยาก็มีผลต่อความหมายเชิงการณลักษณะของประโยคเช่นเดียวกัน กล่าวคือ กริยาต่างประเภทกันจะแสดงเหตุการณ์ที่มีลักษณะโครงสร้างภายในเชิงเวลาที่แตกต่างกัน ซึ่งส่งผลให้สามารถปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ที่แตกต่างกัน เช่น

- (2) ก. รถแล่น
ข. ต้นไม้โค่น
ค. กระจกแตก
ง. กระจกแตกเป็ยก

ในประโยค (2ก.) และ (2ข.) และ (2ค.) คำกรรกริยา “แล่น” “โค่น” และ “แตก” แสดงเหตุการณ์ที่เป็นสภาวะไม่คงที่ มีลักษณะพลวัตหรือมีการเปลี่ยนแปลง เช่น ประโยค (1ก.) แสดงเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงเชิงพื้นที่ของ “รถ” ประโยค (2ข.) และ (2ค.) แสดงเหตุการณ์ที่เป็น การเปลี่ยนแปลงสภาพ โดยที่ “ต้นไม้” และ “กระจก” มีการเปลี่ยนแปลงสภาพจากไม่ล้มและไม่แตก ไปสู่สภาพล้มและสภาพแตกตามลำดับ ในทางตรงกันข้าม ประโยค (2ง.) แสดงเหตุการณ์ที่กระจกมีสภาพที่เป็ยก ซึ่งมีลักษณะเป็นสภาวะคงที่ มีโครงสร้างภายในแบบคงเดิม ไม่มีลักษณะพลวัตเข้ามาเกี่ยวข้องและไม่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพของกระจก นอกจากนี้ ประโยค (2ก.) ต่างจาก (2ข.) และ (2ค.) ตรงที่ประโยคที่ (2ก.) แสดงเหตุการณ์ที่ไม่มีขอบเขตของเวลา ในขณะที่ ประโยค (2ข.) และ (2ค.) แสดงเหตุการณ์ที่มีจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์ เหตุการณ์สองเหตุการณ์นี้ จะไม่สามารถดำเนินต่อไปเรื่อย ๆ โดยไม่สิ้นสุดได้ กล่าวคือ เหตุการณ์การแล่นของเรือสามารถดำเนินต่อไปเรื่อย ๆ ไม่สิ้นสุด เห็นได้จากเราสามารถกล่าวประโยค “เรือกำลังแล่นไปเรื่อยๆ ไม่หยุด” ได้ แต่ไม่สามารถกล่าวประโยค “*ต้นไม้โค่นไปเรื่อยๆ ไม่หยุด” และ “*กระจกแตกไปเรื่อยๆ ไม่หยุด” สำหรับประโยค (2ข.) และ (2ค.) ต่างกันตรงที่คำกริยา “โค่น” ใน (2ข.) แสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบกินระยะเวลา (durative) ส่วนคำกริยา “แตก” แสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบฉับพลัน (punctual) ดังจะเห็นได้จาก ประโยค (2ข.) สามารถเกิดร่วมกับส่วนขยายที่เน้น

¹ ดูรายละเอียดที่ บทที่ 2 หัวข้อ 2.1.1

ส่วนกลางของเหตุการณ์ (phase) เช่น “ค่อยๆ ... ช้าๆ” ได้ เช่น “ต้นไม้ค่อยๆ โค่นช้าๆ” ในทางตรงกันข้าม ประโยค (2ค.) ไม่สามารถเกิดร่วมกับส่วนขยายเดียวกันได้ เช่น “*กระจกค่อยๆ แตกช้าๆ”

เหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยคตัวอย่าง (2ก.) ถึง (2ง.) สามารถจัดประเภทตามลักษณะโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ได้ 4 ประเภทคือ 1) การกระทำ (activity) 2) การก่อผล (accomplishment) 3) การณ์สัมฤทธิ์ผล (achievement) และ 4) สภาพการณ์ (state) การจัดประเภทเหตุการณ์ในลักษณะนี้ตรงกับมโนทัศน์ที่เรียกว่า การณ์ลักษณะประจำคำ (lexical aspect) นอกจากนี้ เหตุการณ์ที่มีโครงสร้างเหตุการณ์ที่แตกต่างกันจะมีปฏิสัมพันธ์กับคำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ที่แตกต่างกัน เช่น

- (3) ก.   เรือกำลังแล่น
 ข.   ต้นไม้กำลังโค่น
 ค.   *กระจกกำลังแตก
 ง.   *?กระดาศกำลังเป็ยก

จากตัวอย่างประโยค (3) คำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” สามารถปรากฏกับคำกริยา “แล่น” และ “โค่น” ในตัวอย่าง (3ก.) และ (3ข.) ตามลำดับ แต่ไม่สามารถปรากฏร่วมกับคำกริยา “แตก” และ “เป็ยก” ในตัวอย่าง (3ค.) และ (3ง.) ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากคำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” แสดงมุมมองประเภทกำลังเกิดขึ้น ซึ่งเป็นการให้ความสำคัญกับส่วนกลางของเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัต และกินเวลา แต่คำกริยา “แตก” แสดงเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัตแบบฉับพลัน ดังนั้นจึงไม่มีส่วนกลางเหตุการณ์ในโครงสร้างเหตุการณ์ ส่วนคำกริยา “เป็ยก” แสดงเหตุการณ์ทรงสภาพแบบกินเวลา ดังนั้นส่วนกลางของเหตุการณ์ในโครงสร้างเหตุการณ์นั้นจึงไม่มีลักษณะพลวัต โครงสร้างของเหตุการณ์ที่แสดงโดยคำกริยาทั้งสองนี้ไม่มีส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัตให้คำว่า “กำลัง” สามารถเลือกเน้นได้ จากการสำรวจวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ภาษาไทยมีคำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์อยู่หลายคำ แต่ละคำจะแสดงจุดสนใจของผู้พูดต่อเหตุการณ์หรือมีปฏิสัมพันธ์กับเหตุการณ์ที่แตกต่างกัน เช่น คำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ “แล้ว” และ “จะ” ในตัวอย่าง (1ข.) และ (1ค.) ตามลำดับ ในตัวอย่าง (1ข.) คำว่า “แล้ว” แสดงจุดสนใจของผู้พูดต่อเหตุการณ์ทั้งเหตุการณ์ และแสดงความหมายเชิงการณ์ลักษณะว่า เหตุการณ์การสร้างบ้านนั้นได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากลับถ้อย ส่วนคำว่า “จะ” ในตัวอย่าง (1ค.) จุดสนใจของผู้พูดอยู่ที่จุดเริ่มต้นของ

เหตุการณ์ และแสดงความหมายเชิงการณัลักษณะว่า เหตุการณ์การสร้างบ้านมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นภายหลังเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นได้ว่าความหมายเชิงการณัลักษณะของเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยคนั้นเกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างความหมายเชิงการณัลักษณะ 2 ระดับคือ การณัลักษณะทางไวยากรณ์ และการณัลักษณะประจำคำ ดังนั้นประเด็นที่จะนำมาวิเคราะห์ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ คือ การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายและการจัดประเภทการณัลักษณะประจำคำ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์และการณัลักษณะประจำคำ โดยมุ่งศึกษาว่า คำบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์แต่ละคำมีปฏิสัมพันธ์กับการณัลักษณะประจำคำแต่ละประเภทอย่างไร และปฏิสัมพันธ์ดังกล่าวแสดงความหมายเชิงการณัลักษณะของประโยคอย่างไร

นอกจากนี้ คำบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์บางคำแสดงจุดสนใจของผู้พูดที่องค์ประกอบเดียวกันของเหตุการณ์ และแสดงความหมายเชิงการณัลักษณะที่คล้ายคลึงกัน เช่น คำว่า “กำลัง” และ “อยู่” ในประโยค “เขากำลังทำงาน” และ “เขาทำงานอยู่” ในสองประโยคนี้ คำว่า “กำลัง” และ “อยู่” แสดงจุดสนใจเดียวกันคือ บริเวณส่วนกลางของเหตุการณ์ และแสดงความหมายเชิงการณัลักษณะที่คล้ายคลึงกัน คือ เหตุการณ์การทำงานกำลังเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย อย่างไรก็ตาม งานวิจัยชิ้นนี้ยึดแนวคิดทางภาษาศาสตร์ที่เป็นที่ยอมรับทั่วไปประการหนึ่งคือ รูปภาพที่ต่างกันย่อมแสดงความหมายหรือการใช้ที่ต่างกัน (Bolinger, 1977) ดังนั้น ประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการจะศึกษาในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้อีกประเด็นหนึ่ง คือ วิเคราะห์หาความแตกต่างในแง่ความหมายและการใช้ของคำบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์ที่แสดงความหมายเชิงการณัลักษณะที่คล้ายคลึงกัน

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการณัลักษณะในภาษาไทย พบว่ายังมีข้อจำกัดบางประการที่ทำให้งานวิจัยส่วนใหญ่ไม่สามารถนำเสนอภาพรวมของปรากฏการณ์นี้ได้อย่างชัดเจน ซึ่งได้แก่ ข้อจำกัดทางด้านทฤษฎีที่ใช้วิเคราะห์ และข้อจำกัดทางด้านข้อมูล

ในแง่ข้อจำกัดทางทฤษฎีที่ใช้วิเคราะห์ งานวิจัยส่วนใหญ่ใช้แนวทางการวิเคราะห์การณัลักษณะแบบมิติเดียว (unidimensional approach) ซึ่งไม่มีการแยกความแตกต่างระหว่างการณัลักษณะทางไวยากรณ์ และการณัลักษณะประจำคำ งานวิจัยเกือบจะทั้งหมดมุ่งศึกษาการณัลักษณะในมิติการณัลักษณะทางไวยากรณ์ (grammatical aspect) เช่น (อิงอร สุพันธุ์วนิช, 2516; นิตยา กาญจนวรรณ, 2522; มาลี คุณमित, 2527; พูลสุข รัตโนทยานนท์, 2525; อภิญา

สร้อยอุทธร้า, 2528; Scovel, 1970; Warotamasikkhadit, 1972, 1976; Boonyapatipark, 1983) มีงานวิจัยเพียงไม่กี่ชิ้นที่ให้ความสำคัญกับการศึกษาการณลักษณะในมิติการณลักษณะประจำคำ (lexical aspect) เช่น (Boonyapatipark, 1983; Sookgasem, 1990) และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการณลักษณะทางไวยากรณ์และการณลักษณะประจำคำ เช่น (คเชนทร์ ตัญศิริ, 2548; Bisang, 2003; Kullavanijaya and Bisang, 2004) งานวิจัยที่ผ่านมามุ่งเน้นศึกษาคุณสมบัติทางความหมายของคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์เพียงไม่กี่คำ เช่น “กำลัง” “อยู่” และ “แล้ว” ในขณะที่ภาษาไทยยังมีคำอื่นๆ ที่แสดงความหมายการณลักษณะทางไวยากรณ์ เช่น “ยัง” “เคย” และ “จะ” เป็นต้น

ในแง่ข้อจำกัดทางข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์ งานวิจัยที่ผ่านมามีส่วนใหญ่ใช้ข้อมูลภาษาเป็นจำนวนน้อยและมักจะเป็นข้อมูลภาษาที่ได้จากการแต่งประโยคขึ้นเองโดยใช้การนึกรู้ (intuition) ในฐานะของเจ้าของภาษาของผู้ศึกษา การใช้ข้อมูลในลักษณะนี้มักจะมีตัวอย่างที่ไม่เป็นธรรมชาติหรือเป็นตัวอย่างที่ไม่สอดคล้องกับการใช้ภาษาจริง และตัวอย่างประโยคที่น่ามาวิเคราะห์อาจจะไม่ครอบคลุมการใช้ทั้งหมดได้ ดังนั้น วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงเป็นการศึกษาโดยอิงคลังข้อมูลภาษา (corpus) เป็นหลัก ซึ่งจะสามารถเก็บตัวอย่างประโยคได้ครอบคลุมกว่างานวิจัยที่ผ่านมา

นอกจากนี้ จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการณลักษณะทั้งที่เป็นงานในเชิงทฤษฎี และงานที่เป็นการอธิบายระบบการณลักษณะในภาษาต่าง ๆ ในเชิงแบบลักษณ์ภาษาและเฉพาะภาษาพบว่า ระบบการณลักษณะในภาษาไทยมีลักษณะเด่นอยู่หลายประการที่ไม่ได้ถูกกล่าวถึงในงานวิจัยในอดีต ซึ่งควรจะมีการศึกษาเพิ่มเติม

ประการแรก หากเปรียบเทียบกับภาษาอื่นๆ แล้ว พบว่า ภาษาไทยมีรูปภาพที่สามารถแสดงความหมายเชิงการณลักษณะทางไวยากรณ์เป็นจำนวนมาก ในขณะที่ภาษาเหล่านั้นมีรูปภาพแสดงการณลักษณะทางไวยากรณ์เพียงไม่กี่รูป เช่น ภาษาอังกฤษมีคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์อยู่เพียง 3 รูปคือ รูปอดีตกาล (simple past tense) ซึ่งนอกจากจะแสดงความหมายเชิงกาล (tense) ยังแสดงการณลักษณะทางไวยากรณ์แบบสมบูรณ์อีกด้วย รูปปัจจุบันกาล (present tense) ซึ่งแสดงการณลักษณะทางไวยากรณ์แบบไม่สมบูรณ์ประเภทเกิดประจำ (habitual aspect) เช่น “Mary gets up very early” นอกจากนี้กริยาแสดงสภาพเมื่อปรากฏในรูปปัจจุบันกาล จะแสดงการณลักษณะทางไวยากรณ์แบบไม่สมบูรณ์ประเภทดำเนินต่อเนื่อง (progressive aspect) เช่น “Mary is in the house” รูปสุดท้ายคือกริยาช่วย “be” และกริยาหลักเติมหน่วยเติมท้าย “-ing” ในหน่วยสร้าง “be+Verb+ing” ซึ่งแสดงการณลักษณะทางไวยากรณ์แบบไม่สมบูรณ์ประเภท

กำลังดำเนินอยู่ (progressive aspect) เช่น “*Mary is driving to school*” ส่วนภาษาไทยมีรูปภาพที่แสดงความหมายเชิงการณลักษณะอยู่หลายรูป เช่น “กำลัง” “ยัง” “อยู่” “แล้ว” “เคย” และ “จะ” เป็นต้น

คำว่า “กำลัง” และ “อยู่” แสดงการณลักษณะทางไวยากรณ์แบบไม่สมบูรณ์ (imperfective aspect) (Hass 1955, Panupong 1970, Scovel 1970, Warotamasikkhadit 1972, 1976, Boonyapatipark 1983, Thepkanjana 1986, Sookgasem 1990, Meepoe 1996, Chiravate 2002, Kullavanijaya & Bisang 2004, Iwasaki & Ingkapirom 2005, Tansiri 2008, มิ่งมิตร ศรีประสิทธิ์ 2546, คเชนทร์ ตัญศิริ 2548)

คำว่า “แล้ว” แสดงการณลักษณะทางไวยากรณ์แบบสมบูรณ์ (perfective aspect) (Hass 1964, Scovel 1970, Boonyapatipark 1983, Sookgasem 1990, Chiravate 2002, Kullavanijaya & Bisang 2004, Iwasaki & Ingkapirom 2005, Tansiri 2008, มิ่งมิตร ศรีประสิทธิ์ 2546, คเชนทร์ ตัญศิริ 2548) และความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ (perfect หรือ anterior) (Sereechoensatit 1984, Dahl 1985, Thepkanjana 1986, Sookgasem 1990, Howard 2000, Iwasaki & Ingkapirom 2005, คเชนทร์ ตัญศิริ 2548)

คำว่า “ยัง” แสดงการณลักษณะคงอยู่ (persistence of a situation) (Hass 1955, Noss 1964, Panupong 1970, Warotamasikkhadit 1972, Boonyapatipark 1983) ซึ่งมีความหมายเทียบได้กับคำว่า ‘still’ ในภาษาอังกฤษ

คำว่า “จะ” แสดงเหตุการณ์ที่อ้างถึงจะเกิดขึ้นในอนาคต (prospective aspect, future tense marker) (Hass 1955, Panupong 1970, Scovel 1970, Sindhavananda 1970, Warotamasikkhadit 1972, 1976, Boonyapatipark 1983, Sookgasem 1990)

คำว่า “เคย” แสดงความหมายที่เทียบได้กับการณลักษณะทางไวยากรณ์แบบสมบูรณ์ ประเภทประสบการณ์ (experiential aspect) (Noss 1964, Panupong 1970, Scovel 1970, Sindhavananda 1970, Boonyapatipark 1983, Sookgasem 1990)

จะเห็นได้ว่า ในภาษาไทยรูปภาพที่สามารถแสดงความหมายเกี่ยวข้องกับการณลักษณะทางไวยากรณ์นั้นมีอยู่เป็นจำนวนมาก ดังนั้นหากอธิบายความหมายเชิงการณลักษณะที่แสดงของคำต่างๆ โดยอิงความแตกต่างระหว่างการณลักษณะทางไวยากรณ์แบบสมบูรณ์ และแบบไม่

สมบูรณ์ (perfective-imperfective distinction) เหมือนในภาษากลุ่มอินโดยูโรเปียนเป็นสำคัญแล้ว อาจจะไม่สามารถอธิบายระบบการณัลักษณะในภาษาไทยได้ดีเท่าที่ควร ดังนั้นการวิเคราะห์ ความหมายเชิงการณัลักษณะที่แสดงโดยคำเหล่านี้อย่างละเอียด โดยใช้แนวทางการวิเคราะห์ใน ทิศทางเดียวกันจะสามารถช่วยแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างทางความหมายอื่นที่ไม่พบในภาษา อื่นๆ เพิ่มเติม ซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญในการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการณัลักษณะที่ดีขึ้น

ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาคำบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์จำนวน 6 คำ ได้แก่ “กำลัง” “อยู่” “ยัง” “แล้ว” “เคย” และ “จะ” สาเหตุที่ผู้วิจัยเลือกที่จะศึกษาคำบ่งชี้การณั ลักษณะทางไวยากรณ์ 6 คำนี้ เนื่องจากคำเหล่านี้เป็นคำที่มักจะถูกกล่าวถึงในงานวิจัยต่างๆ ว่า เป็นคำบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์ หรือเป็นคำที่มักจะถูกยกเป็นตัวอย่างประกอบการอธิบาย ระบบการณัลักษณะในภาษาไทย

ความน่าสนใจของระบบการณัลักษณะในภาษาไทยประเด็นถัดมา คือ ภาษาไทยอนุญาต ให้คำบ่งชี้การณัลักษณะปรากฏรวมกันได้ ซึ่งไม่พบในภาษาตะวันตก จากการสำรวจเบื้องต้นพบว่า คำบ่งชี้การณัลักษณะสามารถปรากฏรวมกันตั้งแต่ 2 คำขึ้นไปได้จนถึงมากที่สุด 4 คำเช่น

กำลัง + กริยา + อยู่	แดงกำลังว่ายน้ำอยู่
กำลัง + กริยา + แล้ว	จอห์นกำลังไปภูเก็ตแล้ว
กริยา + อยู่ + แล้ว	แดงมีหนังสือเล่มนี้อยู่แล้ว
ยัง + กริยา + อยู่	แดงยังทำการบ้านอยู่
จะ + กริยา + แล้ว	จอห์นจะไปภูเก็ตแล้ว
เคย + กริยา + แล้ว	จอห์นเคยไปภูเก็ตแล้ว
ยัง + จะ + กริยา + อยู่	จอห์นยังจะไปภูเก็ตอยู่หรือเปล่า
ยัง + กำลัง + กริยา + อยู่	จอห์นยังกำลังทำงานอยู่
กำลัง + จะ + กริยา + แล้ว	จอห์นกำลังจะไปภูเก็ตแล้ว
กำลัง + จะ + กริยา + อยู่ + แล้ว	จอห์นกำลังจะไปภูเก็ตอยู่แล้ว

การปรากฏร่วมกันระหว่างคำบางซึ่งการณลักษณะตั้งแต่สองคำขึ้นไปแสดงให้เห็นว่าภาษาไทยน่าจะความหมายเชิงการณลักษณะที่นอกเหนือไปจากความแตกต่างระหว่างการณลักษณะแบบสมบูรณ์และไม่สมบูรณ์ หากวิเคราะห์ให้ “กำลัง” เป็นคำบางซึ่งการณลักษณะทางไวยากรณ์แบบไม่สมบูรณ์ และวิเคราะห์ให้ แล้ว แสดงการณลักษณะทางไวยากรณ์แบบสมบูรณ์ จะไม่สามารถอธิบายการปรากฏร่วมกันระหว่าง “กำลัง” และ “แล้ว” เช่น จอห์นกำลังไปภูเก็ต แล้ว ได้เพราะตามคำจำกัดความแล้ว การณลักษณะแบบสมบูรณ์ และไม่สมบูรณ์แสดงมุมมองของผู้พูดที่ตรงกันข้ามกัน คือ การณลักษณะแบบสมบูรณ์แสดงมุมมองจากภายนอก ผู้พูดอ้างถึงเหตุการณ์ว่าได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลง มีจุดเริ่มต้น ส่วนกลาง และจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ครบบริบูรณ์ในทางตรงกันข้าม การณลักษณะแบบไม่สมบูรณ์แสดงมุมมองจากภายใน ผู้พูดอ้างถึงเหตุการณ์ว่ากำลังเกิดขึ้น โดยไม่ได้ให้ความสนใจกับจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ จุดสนใจของผู้พูดอยู่ที่เฉพาะส่วนกลางของเหตุการณ์เท่านั้น ดังนั้นจะขัดแย้งกันเป็นอย่างยิ่งถ้าผู้พูดจะอ้างถึงเหตุการณ์การไปภูเก็ตของจอห์นจากมุมมองภายนอกและมุมมองภายในพร้อมกัน การศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบางซึ่งการณลักษณะตั้งแต่สองคำขึ้นไปเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจ และพบได้ในภาษาจำนวนน้อย

กล่าวโดยสรุป ถึงแม้ว่าจะมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบการณลักษณะในภาษาไทยอยู่จำนวนไม่น้อย งานเหล่านี้ทุกชิ้นต่างก็มีบทบาทสำคัญในการเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในระบบการณลักษณะของภาษาไทยเป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตาม งานวิจัยที่ผ่านมาเกือบจะทั้งหมดมุ่งศึกษารูปภาษาที่แสดงการณลักษณะทางไวยากรณ์เป็นสำคัญ มีงานวิจัยจำนวนน้อยมากที่ให้ความสำคัญกับการณลักษณะประจำคำ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างการณลักษณะทั้งสองประเภทนี้ ทั้งนี้เนื่องจากงานวิจัยส่วนใหญ่เป็นงานที่ใช้แนวคิดแบบมิติเดียว (unidimensional approach) ซึ่งไม่มีการแยกความแตกต่างระหว่างการณลักษณะทางไวยากรณ์กับการณลักษณะประจำคำ เพราะเหตุนี้ผลการวิเคราะห์จึงยังไม่ชัดเจนเท่าที่ควร นอกจากนี้ จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการณลักษณะในแง่มุมต่างๆ พบว่าระบบการณลักษณะภาษาไทยมีประเด็นที่น่าสนใจ และพบได้ยากในภาษาอื่นๆ ซึ่งจะเป็นที่สนใจของนักวิจัยเรื่องการณลักษณะระดับนานาชาติได้

เมื่อเปรียบเทียบรูปภาษาที่แสดงความหมายเชิงการณลักษณะกับภาษาอื่นๆ พบว่าภาษาไทยมีคำไวยากรณ์จำนวนมากที่สามารถแสดงความหมายเชิงการณลักษณะ ซึ่งแต่ละรูปต่างก็แสดงความหมายเชิงการณลักษณะที่ไม่เหมือนกัน ในขณะที่ภาษาอื่นๆ มีคำไวยากรณ์เพียงไม่กี่คำที่แสดงความหมายเชิงการณลักษณะ ดังนั้นหากมีการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของ

คำไวยากรณ์แต่ละคำโดยละเอียดจึงอาจจะนำไปสู่การค้นพบการณ์ลักษณะประเภทอื่นๆ ที่ยังไม่มีการค้นพบก็เป็นได้ ยิ่งกว่านั้น ภาษาไทยอนุญาตการปรากฏร่วมของคำบ่งชี้การณ์ลักษณะตั้งแต่สองคำขึ้นไป จากการสำรวจเบื้องต้นพบว่าภาษาไทยสามารถมีคำบ่งชี้การณ์ลักษณะปรากฏได้มากที่สุดคือ 4 คำ ในภาษาอื่นๆ เท่าที่มีการศึกษามาพบว่า คำบ่งชี้การณ์ลักษณะปรากฏร่วมกันได้มากที่สุดคือ 2 คำเช่น ภาษาจีน คุณสมบัติดังกล่าวนี้ถือได้ว่าเป็นลักษณะเฉพาะ ดังนั้นการศึกษาการปรากฏร่วมของคำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ในลักษณะต่างๆ จึงน่าจะเป็นที่น่าสนใจที่น่าจะมีการศึกษา

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างการณ์ลักษณะประจำคำกับคำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์จำนวน 6 คำในภาษาไทย ได้แก่ “กำลัง” “ยัง” “อยู่” “แล้ว” “เคย” และ “จะ”
- 2) เพื่อระบุรูปแบบการปรากฏร่วมระหว่างคำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ 6 คำ ในข้อ 1)
- 3) เพื่อวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ 6 คำในข้อ 1 เมื่อปรากฏร่วมกันตามรูปแบบที่พบในข้อ 2

1.3 สมมติฐานการวิจัย

- 1) คำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์แต่ละคำเลือกเน้นองค์ประกอบของการณ์ลักษณะประจำคำแตกต่างกัน
- 2) คำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์บางคำสามารถปรากฏร่วมกันได้
- 3) คำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ที่สามารถปรากฏร่วมกันได้ต้องเลือกเน้นองค์ประกอบของการณ์ลักษณะประจำคำที่แตกต่างกัน

1.4 วิธีดำเนินการวิจัย

- 1) ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการณ์ลักษณะ (aspect) การณ์ลักษณะประจำคำ (lexical aspect) และการณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ (grammatical aspect) ทั้งในเชิงทฤษฎี และงานที่เป็นการอธิบายระบบการณ์ลักษณะในภาษาต่าง ๆ ในเชิงแบบลักษณ์ภาษาและเฉพาะภาษา
- 2) เก็บข้อมูลจากคลังข้อมูลภาษา โดยสืบค้นตัวอย่างประโยคที่มีคำว่า “กำลัง” “ยัง” “อยู่” “แล้ว” “เคย” และ “จะ” จากคลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ จำนวนคำละ 1,500 การปรากฏ เพื่อนำมาวิเคราะห์
- 3) วิเคราะห์ข้อมูล
  - 3.1) วิเคราะห์รูปแบบการแสดงการณ์ลักษณะประจำคำจากตัวอย่างประโยค
  - 3.2) วิเคราะห์และจัดประเภทหน้าที่ทางไวยากรณ์ต่างๆ ของคำทั้ง 6 คำในหัวข้อ 2) โดยแยกการปรากฏที่ทำหน้าที่เป็นคำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ ออกจากหน้าที่อื่นๆ เพื่อทำการวิเคราะห์ในลำดับต่อไป
  - 3.3) แบ่งการปรากฏของคำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์แต่ลำคำที่ได้จากข้อ 3.2) ออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ คำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ที่ปรากฏเดี่ยว และคำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ที่ปรากฏร่วมกันตั้งแต่ 2 คำขึ้นไป และบันทึกความถี่ในการปรากฏของแต่ละรูปแบบ
  - 3.4) วิเคราะห์การปรากฏร่วมและปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ 6 คำเมื่อปรากฏเดี่ยวและการณ์ลักษณะประจำคำแต่ละประเภทว่ามีปฏิสัมพันธ์ในลักษณะใดและแสดงความหมายเชิงการณ์ลักษณะ ความหมายใด
  - 3.5) วิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์เมื่อปรากฏร่วมกันตั้งแต่สองคำขึ้นไปทุกรูปแบบที่พบ ว่ามีปฏิสัมพันธ์ในลักษณะใดและแสดงความหมายเชิงการณ์ลักษณะประเภทใด
- 4) สรุปและอภิปรายผลการวิเคราะห์
- 5) เขียนรายงานผลการวิจัย

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) นำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาระบบการณลักษณะแบบข้ามภาษา
- 2) เป็นแนวทางในการศึกษาภาษาไทยในแง่อื่น ๆ แบบอิงคลังข้อมูลภาษา
- 3) นำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนภาษาไทย
- 4) นำไปประยุกต์ใช้ในการเขียนตำราไวยากรณ์ไทย

1.6 สัญลักษณ์ที่ใช้ในวิทยานิพนธ์

X_t	จุดเริ่มต้นเหตุการณ์
X_T	จุดสิ้นสุดเหตุการณ์
~~~	ส่วนกลางที่มีลักษณะพลวัต
---	ส่วนกลางที่มีลักษณะสภาพชั่วคราว
—	ส่วนกลางที่มีลักษณะสภาพถาวร
...	เหตุการณ์ที่อ้างถึงสามารถดำเนินต่อไปได้เรื่อยๆ
(S)	เหตุการณ์ที่อ้างถึง
(S-1)	เหตุการณ์ก่อนเหตุการณ์ที่อ้างถึง
(S+1)	เหตุการณ์หลังเหตุการณ์ที่อ้างถึง
TSit	เวลาของเหตุการณ์ หรือ ช่วงของเหตุการณ์ที่ถูกเลือกเน้นโดยคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ที่ปรากฏร่วม
RT	เวลาอ้างอิง
ST	เวลากล่าวถ้อย
“ตัวเอน”	รูปภาพ เช่น คำ วลี ประโยค ที่ปรากฏในส่วนเนื้อความ
ตัวเอน	การเน้นย้ำพิเศษ
*รูปภาพ	รูปภาพที่ผิดไวยากรณ์ และ/หรือ มีความหมายที่ไม่เป็นที่ยอมรับของผู้ใช้ภาษา
?รูปภาพ	รูปภาพที่อาจเป็นที่ยอมรับในภาษาได้ในสถานการณ์หรือบริบทที่เหมาะสม และหมายถึงตัวอย่างที่ผู้ใช้ภาษาบางคนยอมรับแต่บางคนไม่ยอมรับ
[ ]	แสดงว่าสิ่งที่อยู่ในวงเล็บเหลี่ยมนี้จะแสดงคุณสมบัติทางความหมายของเหตุการณ์
[+พลวัต]	เหตุการณ์มีลักษณะพลวัต
[-พลวัต]	เหตุการณ์ไม่มีลักษณะพลวัต
[+จุดสิ้นสุด]	เหตุการณ์มีจุดสิ้นสุด
[-จุดสิ้นสุด]	เหตุการณ์ไม่มีจุดสิ้นสุด

[+กิ่นเวลา]	เหตุการณ์มีลักษณะกิ่นเวลา
[-กิ่นเวลา]	เหตุการณ์ไม่มีลักษณะกิ่นเวลา
[+สภาพใหม่]	เหตุการณ์มีลักษณะก่อให้เกิดสภาพใหม่
[-สภาพใหม่]	เหตุการณ์ไม่มีลักษณะก่อให้เกิดสภาพใหม่
[±คุณสมบัติ]	เหตุการณ์ที่อ้างถึงเป็นเหตุการณ์ที่มีหรือไม่มีคุณสมบัติที่อ้างถึงก็ได้

1.7 นิยามคำศัพท์

ก. การณ์ลักษณะ (aspect)

มุมมองแบบต่างๆ ที่ผู้พูดมีต่อโครงสร้างเชิงเวลาของเหตุการณ์ที่อ้างถึง (Comrie, 1976: 3) มโนทัศน์นี้ประกอบด้วยมโนทัศน์ย่อย 2 มโนทัศน์ ได้แก่ การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ และการณ์ลักษณะประจำคำ

ข. การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ (grammatical aspect)

มุมมองแบบต่างๆ ที่ผู้พูดใช้ในการอ้างถึงเหตุการณ์ เช่น ในการอ้างถึงเหตุการณ์หนึ่งๆ ผู้พูดสามารถอ้างถึงได้ในหลากหลายลักษณะ เช่น เหตุการณ์ที่อ้างถึงเป็นเหตุการณ์ที่กำลังดำเนินอยู่ เสร็จสิ้นลง หรือยังไม่เกิดขึ้น เป็นต้น การอ้างถึงเหตุการณ์ในลักษณะต่างๆ เหล่านี้แสดงให้เห็นมุมมองแบบต่างๆ ของผู้พูดเช่นเดียวกัน กล่าวคือ ในการอ้างถึงเหตุการณ์ที่กำลังดำเนินอยู่ เช่น “John is running” ผู้พูดแสดงจุดสนใจที่บริเวณส่วนกลางของเหตุการณ์การวิ่งโดยไม่ได้ให้ความสนใจที่ขอบเขตเหตุการณ์ ไม่ว่าจะเป็นจุดเริ่มต้นหรือจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ ในทางตรงกันข้าม ในการอ้างถึงเหตุการณ์ว่าได้เสร็จสิ้นลงแล้ว เช่น “John ran to the store” จุดสนใจของผู้พูดอยู่ที่องค์ประกอบทุกองค์ประกอบในโครงสร้างเหตุการณ์ ไม่ว่าจะเป็น จุดเริ่มต้น ส่วนกลาง และจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ได้แก่ การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์แบบไม่สมบูรณ์ (imperfective aspect) และการณ์ลักษณะทางไวยากรณ์แบบสมบูรณ์ (perfective aspect) การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์แบบไม่สมบูรณ์หมายถึงการอ้างถึงเหตุการณ์โดยแสดงจุดสนใจที่เฉพาะส่วนกลางเหตุการณ์ ดังใน “John is running” การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์แบบสมบูรณ์หมายถึงการอ้างถึงเหตุการณ์โดยแสดงจุดสนใจที่เหตุการณ์ทั้งเหตุการณ์ ดังใน “John ran to the store”

ค. การณ์ลักษณะประจำคำ (lexical aspect)

การจัดประเภทเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยคตามโครงสร้างภายในเชิงเวลา เหตุการณ์ต่างๆ สามารถแบ่งออกเป็นการณ์ลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ ตามคุณสมบัติทางความหมาย 4 คุณสมบัติคือ ก) ลักษณะพลวัต ข) การมีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ ค) การกินเวลา และ ง) การก่อให้เกิดสภาพใหม่

เหตุการณ์ (situation/state of affairs) หมายถึง “สิ่งที่เกิดขึ้น” ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ คำว่า “เหตุการณ์” ใช้เป็นคำกลาง ซึ่งหมายรวมเหตุการณ์ทุกประเภท เช่น เหตุการณ์ทรงสภาพ (static situation/state) และกระบวนการ (event/process)

สภาพการณ์ (state) หมายถึง เหตุการณ์ที่มีลักษณะนิ่ง (static) ไม่มีการเปลี่ยนแปลงใดๆ เกิดขึ้น เช่น เหตุการณ์การมีสภาพรวย ซึ่งแสดงโดยประโยค “สมชายรวย” หรือเหตุการณ์การมีสภาพฉลาด ซึ่งแสดงโดยประโยค “สมชายเป็นคนฉลาด” นอกจากนี้ สภาพการณ์เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบกินเวลา และสามารถดำเนินต่อไปได้เรื่อยๆ โดยไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์

การณักระทำ (activity) หมายถึง เหตุการณ์ที่ขาดความนิ่ง มีลักษณะพลวัต (dynamicity) หรือมีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะต่างๆ ตลอดระยะเวลาที่เหตุการณ์เกิดขึ้น เช่น เหตุการณ์การวิ่ง ซึ่งแสดงโดยประโยค “สมชายวิ่งอยู่ในสวนสาธารณะ” และเหตุการณ์การทำการบ้าน ซึ่งแสดงโดยประโยค “สมชายทำการบ้านวิชาสังคม” การณักระทำเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบกินเวลา และสามารถดำเนินต่อไปได้เรื่อยๆ โดยไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ เช่นเดียวกับสภาพการณ์

การณัก่อผล (accomplishment) หมายถึง เหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัตในลักษณะเดียวกันกับการณักระทำ อย่างไรก็ตาม การณัก่อผล เป็นเหตุการณ์พลวัต (dynamic situation) ที่เกิดขึ้นแบบกินเวลา และมีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์แสดงโดยองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งในประโยค การณัก่อผลเป็นเหตุการณ์ที่จะสิ้นสุดลงทันทีที่เหตุการณ์ดังกล่าวได้ดำเนินมาจนถึงจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ ไม่สามารถดำเนินต่อไปได้อีก เช่น เหตุการณ์การล้ม ซึ่งแสดงโดยประโยค “ต้นไม้ล้ม” หรือเหตุการณ์การวิ่งไปถึงสวนสาธารณะ ซึ่งแสดงโดยประโยค “สมชายวิ่งไปถึงสวนสาธารณะ”

การณัสัมฤทธิ์ผล (achievement) หมายถึง เหตุการณ์พลวัตแบบมีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ เช่นเดียวกับการณัก่อผล แต่แตกต่างกันตรงคุณสมบัติทางความหมายการกินเวลา กล่าวคือ เหตุการณ์ประเภทการณัสัมฤทธิ์ผลเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบไม่กินเวลา (non-durative)

เหตุการณ์ประเภทนี้จะเกิดขึ้นและสิ้นสุดลงภายในระยะเวลาที่สั้นมาก เช่น เหตุการณ์การแตก ซึ่งแสดงโดยประโยค “แก้วแตก”

การณั้บพลัน (semelfactive) หมายถึงเหตุการณ์พลวัตแบบไม่กินเวลาเช่นเดียวกันกับเหตุการณ์ประเภทการณั้สมฤทธิผล แต่แตกต่างกันตรงที่คุณสมบัติทางความหมายการก่อให้เกิดสภาพใหม่ (change into a new state) กล่าวคือ เหตุการณ์ประเภทการณั้สมฤทธิผลเป็นเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดสภาพใหม่ของผู้ร่วมเหตุการณ์ (situation participant) เช่น เหตุการณ์การแตกของแก้ว ซึ่งแสดงโดยประโยค “แก้วแตก” ทั้งนี้ที่เหตุการณ์การแตกสิ้นสุดลง ผู้ร่วมเหตุการณ์ “แก้ว” มีสภาพใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไป คือ สภาพแตก แต่สำหรับเหตุการณ์ประเภทการณั้บพลัน ทั้งนี้ที่เหตุการณ์ดังกล่าวจบสิ้นลง ผู้ร่วมเหตุการณ์ไม่ได้มีสภาพใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น เหตุการณ์การสะดุด ซึ่งแสดงโดยประโยค “สมชายสะดุดกิ่งไม้” ทั้งนี้ที่เหตุการณ์สะดุดสิ้นสุดลง ผู้ร่วมเหตุการณ์ “สมชาย” ไม่ได้มีสภาพใหม่ที่สามารถบอกได้ว่าได้ผ่านการสะดุดกิ่งไม้มาแล้ว ซึ่งแตกต่างจากสภาพของผู้ร่วมเหตุการณ์ “แก้ว” ที่มีสภาพใหม่ ซึ่งบอกได้ว่าได้ผ่านการแตกมาแล้ว

ง. โครงสร้างเหตุการณ์ (situation's structure)

โครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ การณั้ลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ จะมีโครงสร้างที่แตกต่างกัน หรือประกอบด้วยองค์ประกอบต่างๆ ที่แตกต่างกัน ดังนี้

การณั้ลักษณะประจำคำประเภทสภาพการณั้ มีโครงสร้างเหตุการณ์ที่ประกอบด้วยจุดเริ่มต้น และส่วนกลางที่มีลักษณะสภาพ

การณั้ลักษณะประจำคำประเภทการณั้กระทำ มีโครงสร้างเหตุการณ์ที่ประกอบไปด้วยจุดเริ่มต้น และส่วนกลางที่มีลักษณะพลวัต

การณั้ลักษณะประจำคำประเภทการณั้ก่อผล มีโครงสร้างเหตุการณ์ที่ประกอบด้วยจุดเริ่มต้น ส่วนกลางที่มีลักษณะพลวัต และจุดสิ้นสุดเหตุการณ์

การณั้ลักษณะประจำคำประเภทการณั้สมฤทธิผล มีโครงสร้างเหตุการณ์ที่ประกอบด้วยจุดเริ่มต้น และจุดสิ้นสุดเหตุการณ์

การณั้ลักษณะประจำคำประเภทการณั้บพลัน มีโครงสร้างเหตุการณ์ที่ประกอบด้วยจุดเริ่มต้น และจุดสิ้นสุดเหตุการณ์

จ. โครงสร้างเหตุการณ์แบบเต็ม (maximal projection of situation's structure)

แนวคิดนี้เป็นแนวคิดที่คิดขึ้นโดย เจอร์เกน โบห์เนอเมเยอร์ (Bohnenmeyer, 1998: 3) แนวคิดนี้ได้มีการเพิ่มเติมองค์ประกอบอีกสององค์ประกอบที่โครงสร้างของเหตุการณ์ คือ สภาวะก่อน (pre-state) และ สภาวะหลัง (post-state) โครงสร้างเหตุการณ์แบบเต็มประกอบไปด้วย องค์ประกอบสำคัญสามองค์ประกอบที่ปรากฏต่อเนื่องกัน ได้แก่ สภาวะก่อน เหตุการณ์ที่อ้างถึง และสภาวะหลัง สภาวะก่อน หมายถึง เหตุการณ์ทรงสภาพซึ่งเกิดขึ้นก่อนที่เหตุการณ์ที่อ้างถึงจะเกิดขึ้น เหตุการณ์ที่อ้างถึง หมายถึงเหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยประโยค ซึ่งจะมีโครงสร้างภายในเชิงเวลาที่แตกต่างกันไปตามประเภทการณ์ลักษณะประจำคำ องค์ประกอบสุดท้ายคือ สภาวะหลัง ซึ่งหมายถึง เหตุการณ์ทรงสภาพที่เกิดขึ้นหลังจากที่เหตุการณ์ที่อ้างถึงได้สิ้นสุดลง องค์ประกอบทั้งสามองค์ประกอบนี้ไม่ได้มีความสัมพันธ์ในเชิงลำดับเวลาเพียงอย่างเดียว แต่มีความสัมพันธ์กันในเชิงการีต (causation) ในลักษณะของห่วงโซ่การีต (causal chain) เช่นเดียวกัน เช่น เหตุการณ์การเขียนจดหมายของแมรี ซึ่งแสดงโดยประโยค “แมรีเขียนจดหมายสองฉบับตั้งแต่ 8 โมงจนถึง 11 โมง” ในโครงสร้างเหตุการณ์แบบเต็ม เหตุการณ์ที่อ้างถึง คือ เหตุการณ์การเขียนจดหมายสองฉบับของแมรี ซึ่งเกิดขึ้นตอน 8 โมง ไปจนถึง 11 โมง เหตุการณ์สภาวะก่อนหมายถึงเหตุการณ์ทรงสภาพก่อนที่แมรีจะเริ่มเขียนจดหมาย หรือเป็นเหตุการณ์ทรงสภาพที่เกิดขึ้นก่อน 8 โมง การอ้างถึงเหตุการณ์สภาวะก่อนไม่ได้เป็นการอ้างถึงเหตุการณ์ทรงสภาพใดๆ ที่เกิดขึ้นก่อน 8 โมง แต่ต้องเป็นเหตุการณ์ทรงสภาพที่มีความหมายว่า เหตุการณ์การเขียนของจดหมายของแมรีมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นเท่านั้น การอ้างถึงเหตุการณ์สภาวะหลังก็เช่นเดียวกันที่ไม่ได้อ้างถึงเหตุการณ์ทรงสภาพใดๆ ที่เกิดขึ้นหลังจากเวลา 11 โมง แต่ต้องเป็นการอ้างถึงสภาพผล (resulting state) บางอย่างที่เป็นผลมาจากการที่เหตุการณ์การเขียนจดหมายได้สิ้นสุดลงเท่านั้น

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

เวลา จัดได้ว่าเป็นมโนทัศน์พื้นฐานในระบบปริชาน (cognition) ของมนุษย์ ในทุกๆ วัน เรา รับรู้ ทำความเข้าใจและปรับตัวให้เข้ากับเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นรอบๆ ตัว เช่น พระอาทิตย์ขึ้น ตอนเช้าและตกตอนเย็นและเป็นอย่างนี้ซ้ำๆ ทุกวัน สิ่งมีชีวิตต่างๆ รอบตัวมีเกิดขึ้น เจริญเติบโต และก็จะจากไป เรามักจะถ่ายทอดประสบการณ์ต่างๆ ที่เราพบเจอมาให้กับผู้อื่นฟัง ภาษาทุก ภาษาเท่าที่มีการศึกษามาต่างมีกลวิธีที่หลากหลายเพื่อที่จะเอื้อให้ผู้ใช้นั้นๆ สามารถอ้างถึง เหตุการณ์ต่างๆ ว่ามีลักษณะอย่างไร เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต กำลังเกิดขึ้น ณ ปัจจุบัน หรือ มีแนวโน้มว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นเป็นระยะเวลาานเท่าใด เกิดขึ้นแบบ ฉับพลันหรือกินเวลา เป็นเหตุการณ์ที่มีความคงที่หรือมีการเปลี่ยนแปลงสภาพ

มโนทัศน์เชิงเวลาที่เกี่ยวข้องกับการอ้างถึงเหตุการณ์ต่างๆ สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทหลัก คือ กาล (tense) และ การณ์ลักษณะ (aspect) มโนทัศน์แรกเป็นการอ้างถึง เหตุการณ์ (E) ว่าเกิดขึ้น ณ ตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งบนเส้นเวลาโดยอิงความสัมพันธ์กับตำแหน่ง ของเวลากล่าวถ้อย (speech time (S)) เช่น อ้างถึงเหตุการณ์ว่าเกิดขึ้นก่อนเวลากล่าวถ้อย ซึ่ง หมายความว่าเหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นเกิดขึ้นในอดีต ดังนั้นตำแหน่งบนเส้นเวลาของเหตุการณ์ที่อ้าง ถึง (E) นั้นอยู่ทางซ้ายมือของเวลากล่าวถ้อย (S) หรือ $[E > S]$ มโนทัศน์ที่สองเป็นการอ้างถึง เหตุการณ์หนึ่งๆ ว่ามีลักษณะอย่างไร เช่น เป็นเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัต (dynamicity) หรือเป็น เหตุการณ์ทรงสภาพ (static situation) และเหตุการณ์นั้นดำเนินไปอย่างไร เช่น เป็นเหตุการณ์ที่ ลิ้นสุดลงไปแล้ว หรือกำลังดำเนินอยู่ การอ้างถึงเหตุการณ์ในลักษณะที่สองนี้เป็นการอ้างถึง โครงสร้างของเหตุการณ์และมุมมองของผู้พูดที่มีต่อเหตุการณ์นั้นๆ การอ้างถึงเหตุการณ์ใน ลักษณะนี้ ผู้พูดไม่ได้ให้ความสำคัญกับตำแหน่งบนเส้นเวลาของเหตุการณ์ การอ้างถึงตำแหน่ง ของเหตุการณ์บนเส้นเวลา (time location) ในมโนทัศน์แรกเป็นคุณสมบัติทางความหมายสำคัญ สำคัญของประเภททางไวยากรณ์ที่เรียกว่า กาล (tense) ส่วนมโนทัศน์ด้านโครงสร้างภายใน เหตุการณ์ (situation's internal structure) และมุมมองของผู้พูดที่มีต่อเหตุการณ์ (speaker's viewpoint) ที่อ้างถึงนั้นสัมพันธ์กับประเภททางไวยากรณ์ การณ์ลักษณะ (aspect)

ถึงแม้ว่าทั้งประเภททางไวยากรณ์ กาล และ การณ์ลักษณะ ต่างก็แสดงความหมายเชิงเวลาของเหตุการณ์ที่อ้างถึงเช่นเดียวกัน แต่สองมโนทัศน์นี้มีความแตกต่างกัน ประเภททางไวยากรณ์กาลมีคุณสมบัติความเป็นการบ่งชี้จุดอ้างอิง (deictic) กล่าวคือ ประเภททางไวยากรณ์กาลแสดงตำแหน่งของเหตุการณ์ที่อ้างถึงบนเส้นเวลาโดยที่จำเป็นต้องเชื่อมโยงกับตำแหน่งบนเส้นเวลาของจุดอ้างอิง (reference point) ซึ่งโดยปกติแล้วจะเป็นเวลากล่าวถ้อย (speech time) แต่ประเภททางไวยากรณ์การณ์ลักษณะไม่มีคุณสมบัตินี้ กล่าวคือ ประเภททางไวยากรณ์การณ์ลักษณะอ้างถึงโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ (internal temporal constituency of a situation) และมุมมองที่ผู้พูดที่มีต่อเหตุการณ์นั้นๆ การอ้างถึงเหตุการณ์ในลักษณะนี้ ผู้พูดไม่ได้สนใจกับตำแหน่งบนเส้นเวลาของเหตุการณ์นั้นๆ แต่อย่างใด

ในส่วนต่อไปผู้วิจัยจะกล่าวถึงแนวคิดสำคัญ และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้ ส่วนแรกกล่าวถึงมโนทัศน์พื้นฐานของประเภททางไวยากรณ์การณ์ลักษณะ ส่วนที่สองกล่าวถึงภาพรวมของการศึกษาระบบการณ์ลักษณะในภาษาไทย และส่วนที่สามเป็นการสรุปแนวคิดสำคัญที่ใช้ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

2.1 มโนทัศน์พื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการณ์ลักษณะ

เป็นที่ทราบกันดีในกลุ่มนักภาษาศาสตร์ที่สนใจศึกษาการณ์ลักษณะ (aspect) ว่า งานที่เกี่ยวข้องกับการณ์ลักษณะเกือบทุกชิ้นมักจะต้องมีเนื้อหาส่วนหนึ่งว่าด้วยความยุ่งยาก และความสับสนของการใช้คำศัพท์ การณ์ลักษณะ (aspect) ทั้งนี้เนื่องจากมโนทัศน์นี้มีประวัติการศึกษาที่ยาวนาน งานวิจัยชิ้นแรกที่เกี่ยวข้องกับมโนทัศน์นี้อาจจะสืบย้อนกลับไปถึงงานเรื่อง “*Metaphysics*” ของอริสโตเติล ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมางานวิจัยเรื่องการณ์ลักษณะก็เพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ ในปัจจุบันมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการณ์ลักษณะมากกว่า 9,000 ชิ้น ซึ่งประกอบด้วยบทความตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ และบทความเสนอในการประชุมทางวิชาการต่างๆ กว่า 8,000 บทความ และเป็นหนังสือ งานวิจัย วิทยานิพนธ์อีกกว่า 1,000 รายการ (Binnick, 2006)

ความยุ่งยากและสับสนของคำว่า *การณ์ลักษณะ* (aspect) เกิดจากการที่ไม่มีคำนิยามของคำนี้ที่แน่นอนและเป็นที่ยอมรับตรงกัน อีกทั้งยังไม่มีข้อกำหนดขอบเขตของการศึกษาให้แน่ชัดว่าปรากฏการณ์ทางภาษาใดบ้างที่รวมอยู่ภายใต้การศึกษาการณ์ลักษณะ อีกทั้ง แนวทางการวิเคราะห์การณ์ลักษณะตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมีความหลากหลายเป็นอย่างมาก บางแนวการศึกษามุ่งเน้นศึกษาคุณสมบัติทางความหมายเชิงการณ์ลักษณะของรูปภาษาที่เป็นหน่วยคำวิ

กัติปัจจัยและคำไวยากรณ์ บางแนวการศึกษาเน้นที่การศึกษาความหมายเชิงการณลักษณะของเหตุการณ์ที่เป็นความหมายประจำคำของคำกริยา ดังนั้นคำว่ากรณลักษณะจึงถูกใช้ในการศึกษาปรากฏการณ์ทางภาษาที่หลากหลาย คำศัพท์คำเดียวกันอาจหมายถึงมโนทัศน์ที่แตกต่างกันในแต่ละทฤษฎี และบางครั้งคำศัพท์ที่แตกต่างกันกลับหมายถึงมโนทัศน์เดียวกัน โดยทั่ว ๆ ไปคำว่ากรณลักษณะถูกใช้เพื่อหมายถึงมโนทัศน์เชิงเวลาของเหตุการณ์ 2 มโนทัศน์ ได้แก่ ก) มุมมองของผู้พูดที่มีต่อเหตุการณ์ (speaker's viewpoint) และ ข) โครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ (internal temporal constituency of a situation)

สำหรับมโนทัศน์แรก คำว่า กรณลักษณะ หมายถึงมุมมองแบบต่างๆ ที่ผู้พูดใช้อ้างถึงเหตุการณ์ หรือ ASPECT₁ ในบทความของซาสซี (Sasse, 2002: 203) การศึกษากรณลักษณะในมโนทัศน์นี้พบครั้งแรกในตำราไวยากรณ์ภาษาฝรั่งเศสของเกรคในปี ค.ศ. 1827 (Grech, 1827) ซึ่งใช้คำว่า “*vid*” หรือตรงกับคำว่า “*view*” ในภาษาอังกฤษ (Klein, 1994: 27) จากนั้นคำศัพท์คำนี้ได้ถูกยืมมาใช้ในงานภาษาฝรั่งเศสโดยแปลว่า “*aspect*” และต่อมาได้ถูกนำมาใช้ในภาษาอังกฤษ (Lyons 1977: 705) คำศัพท์คำนี้ถูกใช้เพื่อกล่าวถึงมุมมองแบบต่างๆ ของผู้พูดที่ใช้อ้างถึงเหตุการณ์หนึ่งๆ คำจำกัดความของคำศัพท์ “*aspect*” ในมโนทัศน์นี้ที่มักจะถูกอ้างถึงคือคำจำกัดความของเบอร์นาร์ด คอมรี ซึ่งให้คำจำกัดความไว้ว่า “*มุมมองแบบต่างๆ ของผู้พูดที่มีต่อโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์*” (Comrie, 1976: 3) เช่น มุมมองในลักษณะต่างๆ ที่ผู้พูดเลือกใช้เพื่ออ้างถึงเหตุการณ์สามารถแสดงโดยตัวอย่างประโยค (1) ซึ่งดัดแปลงมาจากงานของโบห์เนอเมเยอร์ (Bohnemeyer, 1998: 73) ตัวอย่างประโยคดังกล่าวแสดงความแตกต่างด้านมุมมองของผู้พูดที่ใช้ในการอ้างถึงเหตุการณ์การเขียนจดหมายของแมรี ซึ่งเริ่มต้นเวลา 6.30 น. และสิ้นสุดลงตอนเวลา 7.00 น.

- (1) ก. At 6.15, Mary was going to write a letter.
 ข. At 6.30, Mary started writing a letter.
 ค. At 6.45, Mary was writing a letter.
 ง. At 7, Mary finished writing a letter.
 จ. At 7.15, Mary had written a letter.
 ฉ. Mary wrote a letter from 6.30 to 7.

ผู้พูดสามารถเลือกกล่าวถึงเหตุการณ์การเขียนจดหมายของแมรีได้ในหลายลักษณะ อ้างถึงในลักษณะที่เป็นเหตุการณ์ที่มีแนวโน้มจะเกิดขึ้นในอนาคต ดังใน (1ก.) เริ่มเกิดขึ้น ดังใน (1ข.)

กำลังเกิดขึ้น ดังใน (1ค.) เสร็จสิ้นลง ดังใน (1ง.) เสร็จสิ้นสมบูรณ์ ดังใน (1ฉ.) หรืออ้างถึงเหตุการณ์
ว่าเกิดขึ้นในอดีตที่มีความสำคัญกับสถานการณ์ ณ เวลากล่าวถ้อย ดังใน (1จ)

การศึกษาการณลักษณะในแง่ของมุมมองของผู้พูดที่ใช้อ้างถึงเหตุการณ์ถูกคิดค้นและ
พัฒนาในกลุ่มประเทศยุโรป การศึกษาดังกล่าวมุ่งศึกษาความหมายของหน่วยคำวิภัติปัจจัยของ
ภาษาในกลุ่มสลาวิค การจัดประเภทการณลักษณะสำหรับมโนทัศน์นี้ที่มักจะพบได้คือ ความ
แตกต่างระหว่างการณลักษณะสมบูรณ์และไม่สมบูรณ์ (perfective/imperfective) ในภาษากลุ่ม
สลาวิคเช่น คู่การณลักษณะ (aspectual pairs) ในภาษารัสเซียเช่นประโยคภาษาอังกฤษ “She
read.” จึงสามารถแปลเป็นภาษารัสเซียได้สองแบบคือ “*čitala*” (imperfective) หรือ “*pročitala*”
(perfective) ความแตกต่างระหว่าง “*passé simple*” และ “*imparfait*” ในภาษาฝรั่งเศส และความ
แตกต่างระหว่าง “*aorist/perfect*” ในภาษกรีกสมัยใหม่ คำศัพท์อื่นๆ ที่ใช้เรียกการณลักษณะใน
มโนทัศน์นี้คือ “*aspect proper*” “*viewpoint aspect*” (Smith, 1991, 1997) และ “*perspective
point*”

นอกจากนี้คำว่า การณลักษณะ ยังถูกใช้เพื่ออธิบายมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้าง
ภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์หรือ ASPECT₂ ในบทความของซาสซี (Sasse, 2002: 203) คำว่า
การณลักษณะในมโนทัศน์นี้ถูกนำมาใช้วิเคราะห์โครงสร้างเหตุการณ์ที่แสดงโดยรูปกริยานั้นว่ามี
ลักษณะอย่างไร เช่น เหตุการณ์ที่อ้างถึงเป็นสภาพการณหรือกระบวนการ (state/process) มี
ขอบเขตหรือจุดสิ้นสุดเหตุการณ์หรือไม่ (telic/atelic) และเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบกินเวลาหรือ
ฉับพลัน (durative/ punctual) การศึกษาคุณสมบัติทางความหมายเหล่านี้เป็นไปเพื่อแบ่งประเภท
เหตุการณ์ หรือกริยาออกเป็นประเภทย่อยๆ ตามลักษณะโครงสร้างภายในของเหตุการณ์ เช่น
การแบ่งกริยาออกเป็น 4 ประเภท สภาพการณ (state) การณกระทำ (activity) การณก่อผล
(accomplishment) และการณสัมฤทธิ์ผล (achievement) ในผลงานของของเวนด์เลอร์ (Vendler,
1967) และงานของดาวตี้ (Dowty, 1979) ดังตัวอย่าง

- (2) ก. จอห์นวิ่ง
ข. ต้นไม้ล้ม
ค. แก้วแตก
ง. ถนนเปียก

ประโยค (2ก.) และ (2ข.) และ (2ค.) แสดงเหตุการณ์ที่เป็นสภาวะไม่คงที่ มีลักษณะพลวัต (dynamicity) หรือมีการเปลี่ยนแปลงอย่างใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้นกับนามวลีประธานของประโยค กล่าวคือ เหตุการณ์การวิ่งของจอห์น เป็นเหตุการณ์ที่เป็นการเปลี่ยนแปลงในเชิงพื้นที่ของนามวลีประธาน โดยที่นามวลีประธาน “จอห์น” มีการเคลื่อนที่ตลอดระยะเวลาที่เหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้น เหตุการณ์การล้มและเหตุการณ์การแตก เป็นเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพจากไม่ล้ม เป็นล้ม และจากสภาพไม่แตกเป็นแตกของนามวลีประธาน “ต้นไม้” และ “แก้ว” ตามลำดับ ในทางตรงกันข้าม เหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค (2ง.) เป็นเหตุการณ์การทรงสภาพเปียกของนามวลีประธาน “ถนน” เหตุการณ์นี้มีลักษณะคงที่ ไม่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างใดเกิดขึ้นกับนามวลีประธาน ดังนั้นจึงเป็นเหตุการณ์ที่ไม่มีลักษณะพลวัตเข้ามาเกี่ยวข้อง นอกจากนี้ เหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยคตัวอย่าง (2ก.) แตกต่างจากเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยคตัวอย่าง (2ข.) และ (2ค.) ตรงที่เหตุการณ์การวิ่งของจอห์น ใน (2ก.) เป็นเหตุการณ์ที่ไม่มีขอบเขตเวลา (atelic) เหตุการณ์ดังกล่าวสามารถดำเนินต่อไปได้เรื่อยๆ ไม่หยุด แต่เหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยคตัวอย่าง (2ข.) และ (2ค.) เป็นเหตุการณ์ที่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (telic) กล่าวคือ เหตุการณ์การล้มของต้นไม้ และการแตกของแก้วนั้นไม่สามารถดำเนินต่อไปเรื่อยๆ โดยไม่หยุดได้ การทดสอบคุณสมบัติทางความหมายการมีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์สามารถดูได้จาก การที่ประโยคตัวอย่าง (2ก.) สามารถปรากฏร่วมกับถ้อยความแสดงว่าเหตุการณ์นั้นดำเนินโดยไม่หยุดได้ เช่น “จอห์นวิ่งไปเรื่อยๆ ไม่หยุด” แต่ประโยคตัวอย่าง (2ข.) และ (2ค.) ไม่สามารถปรากฏร่วมกับถ้อยความในลักษณะนี้ได้เช่น “*ต้นไม้ล้มไปเรื่อยๆ ไม่หยุด” และ “*แก้วแตกไปเรื่อยๆ ไม่หยุด” ประโยคตัวอย่าง (2ข.) และ (2ค.) แตกต่างกันตรงที่เหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค (2ข.) นั้นเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบกินเวลา (durative) แต่เหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยคตัวอย่าง (2ค.) นั้นเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบฉับพลัน (punctual) เหตุการณ์การล้มของต้นไม้เกิดขึ้นและดำเนินไปในช่วงเวลาหนึ่ง แต่เหตุการณ์การแตกของแก้วนั้นเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายในช่วงระยะเวลาที่สั้นมาก ความแตกต่างระหว่างสองประโยคนี้เห็นได้จากการปรากฏร่วมกับถ้อยความที่แสดงการเน้นที่ส่วนกลางของเหตุการณ์ (immediate phase) เช่น “ค่อยๆ ช้าๆ” ประโยค (2ข.) สามารถปรากฏร่วมกับถ้อยความดังกล่าวได้ในขณะที่ประโยคตัวอย่าง (2ค.) ไม่สามารถปรากฏได้เช่น “ต้นไม้ค่อยๆ ล้มช้าๆ” และ “*แก้วค่อยๆ แตกช้าๆ” เป็นต้น เหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค (2ก.) ถึง (2ง.) แบ่งออกเป็นเหตุการณ์สี่ประเภท คือ เหตุการณ์การกระทำ (activity) เหตุการณ์การกระทำ (accomplishment) เหตุการณ์การล้ม (achievement) และ เหตุการณ์สภาพ (state) ตามลำดับ

คำศัพท์อื่นๆที่ใช้เรียกการณลักษณะในมโนทัศน์นี้คือ “Aktionsart”¹ (Hinrichs, 1985; Van Valin, 1990, in press; Zaenen, 1993; Van Valin และ LaPolla, 1997) “actionality” (Johanson, 1971, 1996, 2000) “verbal aspect” “situation type” (Smith, 1991, 1997) “verbal character” “verb class” “aspectual potential” “aspectual class” (Dowty, 1979) “state-of-affair type” “eventuality” (Bach, 1981, 1986) หรือ “event sort”

จะเห็นได้ว่า คำว่า การณลักษณะ สามารถนำไปใช้เพื่อหมายถึงปรากฏการณ์ทางภาษาในสองลักษณะ ได้แก่ มุมมองของผู้พูดที่ใช้ในการอ้างถึงเหตุการณ์ (speaker’s viewpoint) และ โครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ (internal temporal constituency of a situation) ดังนั้น เพื่อป้องกันความสับสนที่อาจจะเกิดขึ้นจากการใช้คำว่า การณลักษณะ ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยจะอ้างถึงการณลักษณะในมโนทัศน์แรกว่า *การณลักษณะทางไวยากรณ์* (grammatical aspect) หมายถึงการณลักษณะเชิงมุมมองแบบต่าง ๆ ของผู้พูดที่ใช้อ้างถึงเหตุการณ์ การณลักษณะในความหมายนี้มักจะแสดงโดยกระบวนการทางไวยากรณ์ เช่น การใช้หน่วยรากศัพท์ของกริยา (verb root หรือ verb stem) ในภาษากลุ่มสลาวิก การเติมหน่วยคำวิภัติปัจจัยที่คำกริยาในภาษากลุ่มโรมานซ์ หรือการใช้กริยาช่วยและหน่วยคำวิภัติปัจจัย เช่น การแสดงการณลักษณะกำลังดำเนินอยู่ (progressive aspect) ในภาษาอังกฤษ หรือการใช้คำไวยากรณ์ เช่น การใช้คำช่วยหน้ากริยา “กำลัง” ในภาษาไทย หรือการใช้คำช่วย “zhe” และ “zai” ในภาษาจีนกลาง เป็นต้น

ผู้วิจัยจะอ้างถึงการณลักษณะในมโนทัศน์ที่สองโดยใช้คำว่า *การณลักษณะประจำคำ* (lexical aspect) เพราะการณลักษณะในมโนทัศน์นี้มักจะถูกวิเคราะห์ว่าเป็นคุณสมบัติทางความหมายของคำบอกเนื้อความ (lexical word) ได้แก่ คำกริยา อาร์กิวเมนต์ของคำกริยา และส่วนขยายอื่นๆ ทั้งการณลักษณะทางไวยากรณ์และการณลักษณะประจำคำต่างก็เป็นคำลูกกลุ่มของคำว่า *การณลักษณะ* ซึ่งหมายถึง *มุมมองแบบต่างๆ ของผู้พูดที่มีต่อโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์* (Comrie 1976) ความหมายเชิงการณลักษณะที่แสดงโดยประโยคหนึ่งนั้นเป็นผลมาจาก

¹ คำศัพท์ “Aktionsart” คิดขึ้นโดยเอเกรล (Agrell, 1908) และถูกใช้ในการศึกษาวิทยาหน่วยคำ (Morphology) เพื่อใช้อธิบายคุณสมบัติทางความหมายและจัดประเภทหน่วยเติมต่าง ๆ ที่คำกริยา และกระบวนการอื่น ๆ ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงความหมายของคำกริยา นอกจากนี้ยังปรากฏในตำราไวยากรณ์ดั้งเดิม และไวยากรณ์โครงสร้างของภาษากลุ่มเยอรมันนิค (Germanic) และกลุ่มสลาวิก (Slavic) แต่มีการใช้คำว่า “Aktionsart” ในความหมายของการจัดประเภทเหตุการณ์ปรากฏในงานที่ศึกษาเหตุการณ์ในเชิงปรัชญาเช่น งานของไรย์ (Rye 1949) ของเคนนี่ (Kenny 1963) ของเวนด์เลอร์ (Vendler, 1957, 1967) ของมัวร์ลาโตส (Mourelatos, 1978) ต่อมาแนวคิดนี้ถูกนำมาใช้วิเคราะห์และจัดประเภทเหตุการณ์ตามแนวภาษาศาสตร์ตั้งแต่งานของดาวตี้ (Dowty 1972, 1979) เป็นต้นมา (คเซนทร์, 2548)

ปฏิสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบระหว่างการณั้ลักษณะทางไวยากรณ์และการณั้ลักษณะประจำคำ (Bickel 1997)

2.1.1 การณั้ลักษณะทางไวยากรณ์ (Grammatical aspect)

สมิธ (Smith, 1991: 91) เปรียบการทำงานของการณั้ลักษณะทางไวยากรณ์กับเลนส์ของกล้องถ่ายรูป กล่าวคือ หากเปรียบเทียบความหมายเชิงการณั้ลักษณะที่แสดงโดยประโยคกับภาพถ่ายหนึ่งภาพ การณั้ลักษณะทางไวยากรณ์และเลนส์กล้องถ่ายรูปทำหน้าที่ที่เหมือนกัน คือ เป็นตัวกำหนดมุมมองและขอบเขตการนำเสนอเหตุการณ์หรือภาพถ่าย ผู้พูดหรือผู้ถ่ายภาพจะเลือกกล่าวถึงหรือนำเสนอภาพจากมุมมองที่ตนต้องการเพื่อให้วัตถุประสงค์ในการสื่อสารหรือการนำเสนอสัมฤทธิ์ผล ดังนั้นผู้ฟังหรือผู้ที่ดูภาพก็จะได้รับรู้หรือเห็นภาพเฉพาะจากในมุมมองที่ผู้พูดหรือผู้ถ่ายภาพต้องการนำเสนอเท่านั้น เช่น หากต้องการจะถ่ายภาพขบวนพาเหรด ผู้ถ่ายภาพสามารถเลือกที่จะจับภาพจากมุมสูงเพื่อให้เห็นขบวนพาเหรดทั้งขบวนตั้งแต่หัวขบวนไปจนสุดท้ายขบวน หรือ ถ่ายเจาะเข้าไปที่เฉพาะส่วนกลางของขบวนโดยไม่ให้เห็นภาพส่วนหัวและส่วนท้ายขบวน การณั้ลักษณะทางไวยากรณ์ก็ทำงานในลักษณะเดียวกัน เช่น หากผู้พูดเลือกที่จะอ้างถึงเหตุการณ์โดยใช้การณั้ลักษณะทางไวยากรณ์แบบสมบูรณ์ (perfective aspect) เหตุการณ์ที่อ้างถึงเหตุการณ์จะเป็นเหตุการณ์ที่มีจุดเริ่มต้น ส่วนกลาง และจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ครบบริบูรณ์ ผู้ฟังก็จะสามารถตีความได้ว่าเหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและเสร็จสิ้นลงแล้ว แต่ถ้าหากผู้พูดเลือกใช้การณั้ลักษณะทางไวยากรณ์แบบไม่สมบูรณ์ (imperfective aspect) นั้นหมายความว่าผู้พูดเลือกที่จะให้ผู้ฟังได้รับรู้เหตุการณ์ที่อ้างถึงว่าเป็นเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้น มีเฉพาะส่วนกลางเหตุการณ์ที่ถูกการอ้างถึง

การศึกษาระบบการณั้ลักษณะในภาษาต่างๆ ทั่วโลกพบว่า ความแตกต่างระหว่างการณั้ลักษณะทางไวยากรณ์แบบสมบูรณ์ (perfective aspect) และการณั้ลักษณะทางไวยากรณ์แบบไม่สมบูรณ์ (imperfective aspect) เป็นความแตกต่างที่พบมากที่สุด (Dahl, 1985; 1999: 33) นอกจากการณั้ลักษณะทางไวยากรณ์ทั้งสองประเภทนี้แล้ว ยังมีการณั้ลักษณะทางไวยากรณ์ประเภทอื่นๆ ที่สำคัญอีกหลายประเภท ไชมอน ดิค (Dik, 1997) แบ่งการณั้ลักษณะทางไวยากรณ์ออกเป็น 4 ชั้นความหมายคือ ก) ความหมายเชิงการณั้ลักษณะในระดับการณั้ลักษณะแบบสมบูรณ์และแบบไม่สมบูรณ์ (perfective-imperfective distinction) ข) ความหมายเชิงการณั้ลักษณะในระดับส่วนย่อย (phase) ของเหตุการณ์ (phasal aspect) เช่นการให้ความสำคัญกับ

เฉพาะ จุดเริ่มต้น ส่วนกลาง หรือจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ ในภาษาอังกฤษการณลักษณะในระดับนี้ แสดงโดยการใช้คำกริยาแสดงช่วงเหตุการณ์ (phasal verb) เช่น “start” “begin” และ “finish” เป็นต้น ค) ชั้นความหมายที่แสดงการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของส่วนต่างๆ ของเหตุการณ์กับจุดเวลาอ้างอิงภายนอก เช่น การอ้างความสัมพันธ์ระหว่างสภาพก่อนที่จะเกิดเหตุการณ์กับเวลาอ้างอิงอื่น (prospective aspect) หรือ การอ้างความสัมพันธ์ระหว่างสภาพหลังเหตุการณ์สิ้นสุดลงกับจุดเวลาอ้างอิงอื่น (perfect aspect) การณลักษณะในระดับนี้เรียกว่า “perspectival aspect” การณลักษณะในอันดับสุดท้าย คือ ง) ชั้นความหมายที่เป็นการระบุจำนวนการเกิดขึ้นของเหตุการณ์ เช่น เกิดขึ้นเป็นประจำ (habitual aspect) เคยเกิดขึ้นมาแล้วอย่างน้อยหนึ่งครั้งในอดีต (experiential aspect) การณลักษณะในลักษณะนี้ไซมอน ดิคเรียกว่าการณลักษณะเชิงปริมาณ (quantification aspect)

การณลักษณะทางไวยากรณ์แบบต่าง ๆ และตัวอย่างประโยคที่พบในวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

ประเภทการณลักษณะ

ตัวอย่างประโยคภาษาอังกฤษ

Perfective:	I struck the bell.
Perfect:	I have arrived at the cinema.
Progressive:	I am eating.
Habitual:	I walk home from work. (every day)
Imperfective:	I am walking to work.
Prospective:	I am about to eat or I am going to eat.
Recent Perfect:	John has just cried.
Inceptive:	I am beginning to eat.
Continuative:	I am still eating.
Terminative:	I am finishing my meal.
Conative:	I am trying to eat.
Cessative:	I am quitting smoking.
Defective :	I almost fell.
Pausative:	I stopped working for a while.
Resumptive:	I resumed sleeping.

หน่วยคำลงท้ายกริยาแสดงทิศทาง (postverbal directional particle) “-da” ‘up’ “-di” ‘down’ หรือ “-la” ‘away/off’ (Chung and Timberlake, 1985)

- (5) ก. Ngoah poahj noai pehnno
I reach: IFV my pen
‘I am reaching for (=trying to reach) my pen.’ (การณั้ลักษณะแบบไม่สมบูรณ์)
- ข. Ngoah poahj-da noai pehnno
I reach: PFV my pen
‘I reached / got hold of for my pen.’ (การณั้ลักษณะแบบสมบูรณ์)

ในบางภาษา การเปลี่ยนแปลงการเรียงลำดับหน่วยในประโยคสามารถแสดงความแตกต่างทางความหมายเชิงการณั้ลักษณะทางไวยากรณ์ได้ เช่น ภาษาโมรู (Moru) และ ภาษามาติ (Ma’di) (ภาษาซูดานิคกลาง (Central Sudanic languages)) แสดงความแตกต่างระหว่างการณั้ลักษณะทางไวยากรณ์แบบสมบูรณ์และไม่สมบูรณ์ด้วยการเรียงลำดับคำแบบ ประธาน กริยา กรรม (SVO) และ ประธาน กรรม กริยา (SOV) ตามลำดับ (Anderson, 1984)

- (6) ก. ma ede e’bu
I do work
S V O
‘I did the work.’
- ข. ma e’bu ede
I work do
S O V
‘I am doing the work.’

จากตัวอย่างการแสดงการณั้ลักษณะด้วยวิธีการทางไวยากรณ์แบบต่างๆ ที่กล่าวถึงข้างต้น จะเห็นได้ว่า การแสดงความหมายเชิงการณั้ลักษณะทางไวยากรณ์นั้นไม่จำเป็นต้องแสดงที่กริยาหรือคำช่วยกริยาเพียงอย่างเดียว การแสดงการณั้ลักษณะที่หน่วยคำที่ปรากฏกับค่านาม การเรียงลำดับคำแสดงให้เห็นว่าการณั้ลักษณะเป็นประเภททางไวยากรณ์ที่มีขอบเขตการแสดงความหมาย (scope) ในระดับภาคแสดงขึ้นไปจนถึงระดับประโยค ไม่ใช่มีขอบเขตเพียงคำกริยา

ดังนั้นในการวิเคราะห์ความหมายของการณ์ลักษณะทางไวยากรณ์นั้นจำเป็นต้องดูองค์ประกอบทุกองค์ประกอบในประโยค ดังคำกล่าวของเบอร์นาร์ด คอมรีที่ว่า ถึงแม้ว่าการณ์ลักษณะ กาล และทัศนภาวะ มักจะแสดงโดยกระบวนการทางวิทยาหน่วยคำ (morphological process) ที่สัมพันธ์กับคำกริยา แต่ประเภททางไวยากรณ์ดังกล่าวไม่ได้แสดงความหมายเฉพาะกับคำกริยาเท่านั้น แต่เป็นประโยคทั้งประโยคซึ่งรวมนามวลีประธานและกรรมของประโยคด้วย (Comrie 1976)

2.1.2 การณ์ลักษณะประจำคำ (lexical aspect)

ดังที่กล่าวข้างต้นความหมายเชิงการณ์ลักษณะประจำคำนั้นเป็นความหมายที่เกี่ยวกับโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค เหตุการณ์แต่ละประเภทจะมีโครงสร้างภายในเชิงเวลาที่แตกต่างกัน หรือ ประกอบด้วยคุณสมบัติทางความหมายที่ไม่เหมือนกัน การจัดประเภทการณ์ลักษณะประจำคำที่เป็นที่รู้จักและได้รับการอ้างอิงมากที่สุดคือการจัดประเภทการณ์ลักษณะประจำคำของซีโน เวนด์เลอร์ (Vendler, 1957) ซึ่งแบ่งเหตุการณ์ออกเป็น 4 ประเภทคือ สภาพการณ์ (state) การณ์กระทำ (activity) การณ์ก่อผล (accomplishment) และการณ์สัมฤทธิ์ผล (achievement) ตามคุณคุณสมบัติทางความหมาย 3 คุณสมบัติคือ คุณสมบัติลักษณะพลวัต (dynamicity) คุณสมบัติการมีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (telicity) และคุณสมบัติการกินเวลา (durativity) ความแตกต่างระหว่างการณ์ลักษณะประจำคำ 4 ประเภทของเวนด์เลอร์สามารถแสดงโดยประโยคตัวอย่างต่อไปนี้

(7)	ก.	Pat is a fool.	สภาพการณ์
	ข.	The children ran.	การณ์กระทำ
	ค.	The children ran to the park.	การณ์ก่อผล
	ง.	The vase broke.	การณ์สัมฤทธิ์ผล

ประโยค (7ก.) แสดงเหตุการณ์ทรงสภาพ (static situation) ที่มีลักษณะคงที่ (static) ไม่มีการเปลี่ยนแปลง (change) ใดๆ ในขณะที่ประโยค (7ข.) ถึง (7ง.) แสดงเหตุการณ์ที่เป็นการเปลี่ยนแปลง มีลักษณะพลวัต (dynamic) โดยที่ประโยค (7ข.) และ (7ค.) แสดงเหตุการณ์การเคลื่อนที่ด้วยการวิ่ง และประโยค (7ง.) แสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพจากไม่แตกเป็นแตกของแจกัน เหตุการณ์ที่มีเปลี่ยนแปลงมาเกี่ยวข้องในลักษณะนี้เรียกว่า เหตุการณ์พลวัต (dynamic situation) ซึ่งตรงกันข้ามกับ เหตุการณ์ทรงสภาพ (static situation) เหตุการณ์พลวัตแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มย่อยตามคุณสมบัติการมีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (telicity) คือเหตุการณ์ที่มีและไม่มีจุดสิ้นสุด

เหตุการณ์ เหตุการณ์ที่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (telic situation) หมายถึงเหตุการณ์ที่ไม่สามารถดำเนินต่อเนื่องไปเรื่อยๆ โดยไม่สิ้นสุดได้ เนื่องจากมีการระบุจุดสิ้นสุดไว้ในประโยค ทั้งนี้การระบุจุดสิ้นสุดเหตุการณ์นั้นสามารถแสดงโดยคำกริยา เช่น กริยา “break” ในประโยค (7ง.) หรือองค์ประกอบอื่นๆ เช่น บุพบทวลี “to the park” ในประโยค (7ค.) เหตุการณ์ที่ไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (atelic situation) หมายถึงเหตุการณ์ที่สามารถดำเนินต่อเนื่องไปเรื่อยๆ โดยไม่มีการระบุจุดสิ้นสุดเหตุการณ์โดยองค์ประกอบใดๆ ในประโยค จากเกณฑ์คุณสมบัติทางความหมายนี้จะเห็นได้ว่าประโยค (7ก.) และ (7ข.) แสดงเหตุการณ์ที่ไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (atelic situation) ส่วนประโยค (7ค.) และ (7ง.) แสดงเหตุการณ์ที่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (telic situation) นอกจากนี้เกณฑ์คุณสมบัติทางความหมายลักษณะพลวัต และการมีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์แล้ว คุณสมบัติการกินเวลาของเหตุการณ์เป็นอีกคุณสมบัติหนึ่งที่เวนต์เลอร์ใช้ในการจัดประเภทการณลักษณะประจำคำ จากเกณฑ์นี้ เหตุการณ์แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือเหตุการณ์กินเวลา (durative) แลเหตุการณ์ฉับพลัน (punctual) ดังนั้นเหตุการณ์พลวัตที่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ในประโยค (7ค.) และ (7ง.) นั้นแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ เหตุการณ์พลวัต มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ซึ่งเกิดขึ้นแบบกินเวลา และเหตุการณ์พลวัต มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ซึ่งเกิดขึ้นแบบฉับพลัน ตามลำดับ เหตุการณ์ทั้ง 4 ประเภทของเวนต์เลอร์ และคุณสมบัติทางความหมายของเหตุการณ์แต่ละประเภทสามารถสรุปได้ดังนี้

ประเภทการณลักษณะประจำคำ	คุณสมบัติทางความหมาย
สภาพการณ์	[-พลวัต] [-จุดสิ้นสุด] [+กินเวลา]
การณกระทำ	[+พลวัต] [-จุดสิ้นสุด] [+กินเวลา]
การณก่อผล	[+พลวัต] [+จุดสิ้นสุด] [+กินเวลา]
การณสัมฤทธิผล	[+พลวัต] [+จุดสิ้นสุด] [-กินเวลา]

นอกจากการณลักษณะประจำคำทั้ง 4 ประเภทของเวนต์เลอร์แล้ว นักภาษาศาสตร์รุ่นถัดมาได้เสนอให้มีการจัดประเภทเหตุการณ์เพิ่มเติมอีก สมิต (Smith 1991) แบ่งเหตุการณ์พลวัตแบบฉับพลัน หรือ การณสัมฤทธิผลของเวนต์เลอร์ ออกเป็น 2 ประเภทโดยประเภทแรกยังคงของเดิมไว้ แต่เพิ่มเติมเหตุการณ์อีกประเภทหนึ่งคือการณฉับพลัน (semelfactive) โดยพิจารณาจากคุณสมบัติการก่อให้เกิดสภาพใหม่เช่น

(8) The light flashed.

ประโยค (8) แสดงเหตุการณ์พลวัตแบบฉับพลันเช่นเดียวกับประโยค (7.) แต่แตกต่างกันตรงที่หลังจากเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค (7.) ลึกลับสุดลงประธานของประโยคมีสภาพใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม กล่าวคือแจกัณมีสภาพแตกซึ่งแตกต่างไปจากตอนที่เหตุการณ์การแตกของแจกัณยังไม่เกิดขึ้น ในทางตรงกันข้ามหลังจากเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค (8.) ลึกลับสุดลงประธานของประโยคไม่ได้มีสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างที่เกิดขึ้นได้ กล่าวคือหลังจากที่ไฟกะพริบเสร็จ ไฟไม่มีสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปแต่อย่างใด

คาร์ลสัน (Carlson, 1981) แบ่งสภาพการณ์ของเวนต์เลอร์ออกเป็น 2 ประเภทย่อยตามคุณสมบัติของสภาพคือ สภาพการณ์ถาวร (inherent/individual-level state) และสภาพการณ์ชั่วคราว (transitory/stage-level state) เหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ถาวรเป็นเหตุการณ์ที่แสดงการมีคุณสมบัติที่มีความคงที่สูง ไม่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพได้อีก เช่น “*Boris is Russian/a man.*” ในขณะที่สภาพการณ์ชั่วคราวแสดงเหตุการณ์ที่เป็นการทรงสภาพเพียงชั่วคราวของประธานสภาพนั้นสามารถเปลี่ยนแปลงได้อีก เช่น “*Boris was ill/on the bed.*”

2.1.3 แนวทางการศึกษาระบบการณัลักษณะ

ดังที่กล่าวถึงข้างต้น การศึกษาระบบการณัลักษณะที่ผ่านมามีแนวทางการศึกษาที่หลากหลาย แนวทฤษฎีมากมายถูกคิดค้นขึ้นเพื่ออธิบายปรากฏการณ์นี้ แต่ละทฤษฎีมีสมมติฐานเบื้องต้นเกี่ยวกับปรากฏการณ์นี้แตกต่างกัน จึงส่งผลให้มีการวิเคราะห์แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม ทฤษฎีการวิเคราะห์การณัลักษณะต่างๆ ที่ผ่านมามีสามารถแบ่งออกเป็นสองกลุ่มใหญ่ๆ คือ กลุ่มทฤษฎีการศึกษการณัลักษณะแบบหนึ่งมิติ (unidimensional approaches to aspect) และกลุ่มทฤษฎีการศึกษการณัลักษณะแบบสองมิติ (bi-dimensional approaches to aspect) ดังจะกล่าวถึงในรายละเอียดต่อไป

กลุ่มทฤษฎีการศึกษการณัลักษณะแบบหนึ่งมิติ เป็นการศึกษาแบบไม่แยกความแตกต่างระหว่างการณัลักษณะทางไวยากรณ์ (grammatical aspect) กับการณัลักษณะประจำคำ (lexical aspect) อย่างชัดเจน การศึกษาที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้สามารถแบ่งออกเป็นสองกลุ่มย่อยคือ ก) การศึกษาที่มุ่งเน้นการศึกษารูปภาษาแสดงการณัลักษณะทางไวยากรณ์เป็นหลัก และ ข) การศึกษาที่มุ่งเน้นการศึกษารูปภาษาแสดงการณัลักษณะประจำคำเป็นหลัก การศึกษาแบบหนึ่งมิติในกลุ่มแรกมุ่งศึกษาคุณสมบัติทางอรรถศาสตร์ของรูปภาษาที่แสดงการณัลักษณะทางไวยากรณ์ โดยจะกล่าวถึงการณัลักษณะประจำคำหรือไม่ก็ได้ ถ้าหากให้ความสำคัญจะเป็นใน

ลักษณะที่ถูกรวมเอาไว้ภายใต้การณัลักษณะทางไวยากรณ์เท่านั้น งานวิจัยที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้คือ กลุ่มทฤษฎีมุมมอง (viewpoint approach) เช่น (Koschieder, 1929) (Maslov, 1962) (Comrie, 1976) และ (Dahl, 1985) เป็นต้น

กลุ่มทฤษฎีแบบหนึ่งมิติประเภทที่สองเป็นการศึกษาที่เน้นไปที่การวิเคราะห์การณัลักษณะประจำคำ และอาจจะให้ความสำคัญกับความแตกต่างในทางมโนทัศน์การณัลักษณะทางไวยากรณ์หรือไม่ก็ได้ ซึ่งหากให้ความสำคัญ ความแตกต่างในเรื่องการณัลักษณะทางไวยากรณ์ เป็นเพียงอีกหนึ่งคุณสมบัติทางความหมายที่ประกอบกับการอธิบายการศึกษาการณัลักษณะประจำคำนอกเหนือจากคุณสมบัติลักษณะพลวัต (dynamicity) การมีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (telicity) และการกินเวลา (durativity) งานวิจัยที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้คือกลุ่มที่ซาสซี (Sasse, 2002) เรียกว่ากลุ่มทฤษฎีโครงสร้างเหตุการณ์ (time-schemata approach) เช่นงานของซีโน เวนด์เลอร์ (Vendler, 1967) งานของเดวิด ดาวตี้ (Dowty, 1977; 1979) เป็นต้น

กลุ่มทฤษฎีการศึกษาการณัลักษณะแบบสองมิติเป็นกลุ่มภาษาที่มีสมมติฐานสำคัญว่า ในการศึกษาการณัลักษณะนั้น จำเป็นต้องแบ่งชั้นความหมาย (semantic layer) ออกเป็นสองส่วนที่แยกขาดออกจากกันแต่มีปฏิสัมพันธ์กัน ชั้นความหมายสองชั้นคือ ความแตกต่างระหว่างการณัลักษณะทางไวยากรณ์ และการณัลักษณะประจำคำ แนวทางการศึกษาการณัลักษณะในกลุ่มนี้ แบ่งออกเป็นสองกลุ่มย่อยตามสมมติฐานเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างการณัลักษณะทางไวยากรณ์กับการณัลักษณะประจำคำ ทฤษฎีแบบสองมิติกลุ่มแรก คือ กลุ่มที่ซาสซี (Sasse, 2002) เรียกว่า *กลุ่มทฤษฎีผสมรวม* (composite theory) ทฤษฎีกลุ่มนี้มองว่า ความหมายเชิงการณัลักษณะประจำคำและการณัลักษณะทางไวยากรณ์มีคุณสมบัติทางความหมายที่แตกต่างกัน แต่สามารถเอามารวมกันเป็นความหมายเชิงการณัลักษณะในระดับประโยคได้ เช่น การศึกษาของเบอร์ตินETTO (Bertinetto, 1994) และ การศึกษาของคาลออตตา สมิธ (Smith, 1991; 1997) ทฤษฎีการศึกษาการณัลักษณะแบบที่สองมองความสัมพันธ์ระหว่างการณัลักษณะทางไวยากรณ์และการณัลักษณะประจำคำที่แตกต่างออกไป กล่าวคือ กลุ่มนี้มีสมมติฐานว่าการณัลักษณะทางไวยากรณ์ทำหน้าที่เลือกเน้นองค์ประกอบของเหตุการณ์ซึ่งแสดงโดยการณัลักษณะประจำคำ และทำให้เด่นขึ้นมาเป็นความหมายเชิงการณัลักษณะโดยรวมของประโยค งานวิจัยในกลุ่มนี้เรียกว่ากลุ่มทฤษฎีเลือกสรร (selectional theory) เช่นงานของบัลธาซาร์ บิคเคิล (Bickel, 1997) งานของโยฮันสัน (Johanson, 1991; 1996; 2000) งานของบรอย (Brey, 1985; 1994) และงานของซาสซี (Sasse, 1991; 2002) เป็นต้น

2.2 ภาพรวมการศึกษาคำการณลักษณะในภาษาไทย

งานวิจัยในอดีตที่เกี่ยวข้องกับการณลักษณะในภาษาไทยส่วนใหญ่มุ่งเน้นศึกษาคำการณลักษณะทางไวยากรณ์เป็นสำคัญ งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นการศึกษาคุณสมบัติทางอรรถศาสตร์ของคำที่แสดงความหมายการณลักษณะทางไวยากรณ์ มีเพียงงานวิจัยไม่กี่ชิ้นที่กล่าวถึงความสำคัญของการณลักษณะประจำคำและปฏิสัมพันธ์ระหว่างการณลักษณะทางไวยากรณ์และการณลักษณะประจำคำ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการณลักษณะในภาษาไทยที่ผ่านมาสามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มการศึกษาคำการณลักษณะแบบหนึ่งมิติและกลุ่มการศึกษาคำการณลักษณะแบบสองมิติ การศึกษาในกลุ่มแรกประกอบไปด้วย อิงอร สุพันธุ์วนิช (2516) นิตยา กาญจนวรรณ (2522) มาลี คูสมิต (2527) พูลสุข รัตโนทยานนท์ (2525) อภิญา สร้อยสุหระ (2528) Boonyapatipark (1983) และ Sookgaseem (1990) และการศึกษาในกลุ่มที่สองนั้นประกอบด้วย Bisang (2003) Kullavanijaya & Bisang (2004) และคเชนทร์ (2548)

งานวิจัยในกลุ่มแรกจัดว่าเป็นการศึกษาคำการณลักษณะแบบหนึ่งมิติเพราะว่าเป็นการศึกษาที่ไม่แบ่งชั้นความหมายของการณลักษณะ หรือแยกความแตกต่างระหว่างการณลักษณะทางไวยากรณ์และการณลักษณะประจำคำอย่างชัดเจน งานวิจัยเหล่านี้ยังสามารถแบ่งย่อยได้เป็น 2 ประเภทคือ งานวิจัยที่มุ่งศึกษาคำการณลักษณะทางไวยากรณ์ และ งานวิจัยที่มุ่งศึกษาคำการณลักษณะประจำคำ

คำนิยามของการณลักษณะของงานวิจัยในกลุ่มแรกเป็นไปในทิศทางเดียวกันคือ การณลักษณะเป็นการแสดงว่าเหตุการณ์ในกาลหนึ่งๆ เกิดขึ้นอย่างไร เช่นการณลักษณะที่กำลังดำเนินอยู่ เป็นต้น (มาลี คูสมิต, 2527 พูลสุข รัตโนทยานนท์, 2525 และอภิญา สร้อยสุหระ, 2528)

“การณลักษณะ หมายถึง ลักษณะของเวลาที่เหตุการณ์อย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างเกิดขึ้นในกาลหนึ่งๆ ได้แก่ ลักษณะที่ว่า เหตุการณ์อย่างหนึ่ง กำลังเป็นอยู่ หรือเกิดขึ้นและกำลังดำเนินอยู่ ลักษณะที่แสดงว่าเหตุการณ์อย่างหนึ่งเกิดขึ้นแล้วสิ้นสุดลง ลักษณะที่แสดงว่าเหตุการณ์สองอย่างเกิดขึ้นในเวลาเดียวกัน ลักษณะที่แสดงว่าเหตุการณ์อย่างหนึ่งเกิดขึ้นเป็นระยะ เกิดขึ้นหลายครั้ง คือเกิดขึ้นบ่อยๆ หรือเกิดขึ้นเป็นประจำ ลักษณะที่

แสดงว่าเหตุการณ์อย่างหนึ่งเริ่มเกิดขึ้นในเวลาหนึ่งแล้วดำเนินต่อมาจนถึงเวลาหนึ่ง”

(อิงอร สุพันธุ์วานิช, 2516: 31)

นอกจากนี้ยังมีวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกของ ทศนาลัย บุญปฏิพากย์ (Boonyapatipark: 1983) ที่จัดอยู่ในกลุ่มแรก วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาความหมายและหน้าที่ของคำที่มีความหมายเชิงการณลักษณะ 6 คำ ได้แก่ “กำลัง” “อยู่” “ยัง” “แล้ว” “เคย” และ “จะ” ทศนาลัยได้ให้คำจำกัดความการณลักษณะตามงานของเบอร์นาร์ด คอมรี (Comrie, 1976) คือวิธีมองโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์แบบต่างๆ

“Aspect is different ways of viewing internal temporal constituency of situations”

(Comrie, 1976: 3)

อย่างไรก็ตาม ทศนาลัยได้ตระหนักว่าการณลักษณะประจำคำมีความสำคัญต่อการศึกษการณลักษณะ เห็นได้จากการแบ่งกลุ่มกริยาตามลักษณะของเหตุการณ์ที่แสดงโดยกริยาต่างๆในประโยคสามัญออกเป็นประเภทย่อยตามเกณฑ์ของไลออนส์ (Lyons, 1977) และเวนด์เลอร์ (Vendler, 1967)

ทศนาลัยแบ่งกริยาออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่คือ กริยาที่แสดงเหตุการณ์ทรงสภาพ (static situation) กริยาแสดงเหตุการณ์พลวัต (dynamic situation) และ กริยาที่สามารถแสดงได้ทั้งเหตุการณ์ที่เป็น เหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงหรือสภาพหลังจากการเปลี่ยนแปลงเสร็จสิ้น

กริยาแสดงเหตุการณ์ทรงสภาพแบ่งออกเป็นเหตุการณ์สภาวะคงที่ถาวร (permanent situation) และ เหตุการณ์สภาวะคงที่ชั่วคราว (temporary situations) ส่วนกริยาแสดงเหตุการณ์พลวัตแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ กริยาแสดงกระบวนการ (process) และกริยาแสดงเหตุการณ์ไม่กินเวลา (event) โดยที่กริยาแสดงกระบวนการแบ่งย่อยเป็น กริยาแสดงการณก่อนผล และกริยาแสดงเหตุการณ์พลวัตไม่มีขอบเขตเวลาจำกัด (non-accomplishment) ส่วนกริยาแสดงเหตุการณ์นับพลันแบ่งเป็น 2 ประเภทย่อยคือ กริยาแสดงการณสัมฤทธิ์ผลและกริยาแสดงเหตุการณ์นับพลัน ซึ่งกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่ทศนาลัยได้กำหนดขึ้นมาเองเพื่อหมายถึงกริยาแสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนับพลันและกริยากลุ่มนี้สามารถปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้การณลักษณะกำลังเกิดขึ้น และคำบ่งชี้การณลักษณะดำเนินอยู่

จากนั้นทัศนาลัยศึกษาหน้าที่และความหมายเชิงการณลักษณะของคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ 6 คำคือ “กำลัง” “อยู่” “ยัง” “แล้ว” “เคย” และ “จะ” โดยพิจารณาจากความหมายเชิงการณลักษณะของเหตุการณ์ที่แสดงเมื่อคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์เหล่านี้ปรากฏร่วมกับกริยาแต่ละประเภทในประโยค ทัศนาลัยเรียกคำบ่งชี้การณทั้งลักษณะ 6 คำตามความหมายเชิงการณลักษณะที่แสดงดังนี้

คำว่า “กำลัง” เป็นคำแสดงการณลักษณะทางไวยากรณ์ไม่สมบูรณ์ประเภทกำลังเกิดขึ้น (progressive marker) ซึ่งแสดงความหมายว่าเหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นกำลังดำเนินอยู่

คำว่า “อยู่” เป็นคำแสดงการณลักษณะทางไวยากรณ์ไม่สมบูรณ์ประเภทดำเนินต่อเนื่อง (continuative marker) ซึ่งแสดงความหมายว่าเหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นดำเนินอยู่ ณ เวลาที่กำหนด ซึ่งเหตุการณ์นั้นมักจะเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิง หรือเวลากล่าวถ้อยและคาดว่าจะดำเนินต่อไปหลังจากเวลาที่กำหนด

คำว่า “แล้ว” เป็นคำแสดงการณลักษณะทางไวยากรณ์สมบูรณ์ (perfective marker) แสดงว่าเหตุการณ์นั้นบางส่วนได้เกิดขึ้นและดำเนินมาในระยะเวลาหนึ่งและจุดสำคัญของเหตุการณ์ได้มาถึง ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นจุดสิ้นสุด เช่นหมายถึงการเปลี่ยนแปลงไปสู่หรือการเกิดขึ้นของเหตุการณ์ใหม่ ณ เวลาที่อ้างถึง

คำว่า “ยัง” แสดงความหมายการคงอยู่ของเหตุการณ์ (persistence of a situation) ซึ่งแสดงความหมายว่าเหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นยังคงดำเนินอยู่ หรือคงอยู่ ณ เวลากล่าวถ้อย หรือเวลาอ้างอิง ทัศนาลัยตั้งข้อสังเกตว่า คำว่า “ยัง” มักจะใช้ในบริบทที่ว่าเหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นยังคงดำเนินอยู่ถึงแม้ว่าเหตุการณ์นั้นน่าจะเสร็จสิ้นลงไปแล้วก็ตาม

คำว่า “เคย” แสดงการณลักษณะประสบการณ์ (experiential aspect) ซึ่งแสดงความหมายว่าเหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นได้เคยเกิดขึ้นก่อนเวลากล่าวถ้อย หรือเวลาอ้างอิง มาแล้วอย่างน้อยหนึ่งครั้ง

คำว่า “จะ” แสดงความหมายว่าเหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นคาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต หรือภายหลังจากเวลากล่าวถ้อยหรือเวลาอ้างอิง (prospective aspect)

เนื่องจากกรอบทฤษฎีที่ศึกษาลักษณะใช้นั้นไม่แบ่งแยกอย่างชัดเจนระหว่างการณั้ลักษณะทางไวยากรณ์และการณั้ลักษณะประจำคำ จึงทำให้ผลการวิเคราะห์ของศึกษาลักษณะยังคงมีความไม่ชัดเจนอยู่ ในการจัดประเภทกริยาที่ศึกษาลักษณะไม่ได้กล่าวถึงสาเหตุของการแบ่งประเภทกริยาออกเป็นประเภทย่อยๆ และเหตุการณ์ที่แสดงโดยกริยาแต่ละประเภทย่อยๆ นั้นมีความสำคัญอย่างไรต่อการความหมายเชิงการณั้ลักษณะโดยรวมของประโยค อาจกล่าวได้ว่าที่ศึกษาลักษณะมุ่งศึกษาความหมายในมิติการณั้ลักษณะทางไวยากรณ์เป็นสำคัญ และมองความแตกต่างในส่วนของการณั้ลักษณะประจำคำเป็นเพียงการศึกษาส่วนย่อยภายใต้การศึกษาการณั้ลักษณะทางไวยากรณ์

งานวิจัยในกลุ่มหนึ่งมิติประเภทที่ 2 คือ วิทยานิพนธ์ปริญญาเอกของประภา สุขเกษม (Sookgasem: 1990) “Morphology, Syntax and Semantics of Auxiliaries in Thai” โดยที่ประภาให้คำจำกัดความการณั้ลักษณะ (Aspect) ตามแนวคิดของจอห์นสัน (Johnson, 1981)

“Aspect (eventuality) involves the idea of temporally distinct phases of an event, which are to be understood broadly as encompassing the whole sequence of an event’s evolution through time. That is, the phases of an event begin with the earliest time that the event may be taken to be concrete reality in the projected course of events, and lasts until the latest time that the event continues to affect the shape of later events. Consequently, the phases of an event include times that are strictly earlier or later than the time of the event itself.”

(Johnson, 1981: 152 อ้างถึงใน Sookgasem, 1990: 66)

หากพิจารณาการให้คำจำกัดความการณั้ลักษณะของจอห์นสัน จะเห็นได้ว่าเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการศึกษาที่เน้นการวิเคราะห์โครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์เป็นหลัก โดยที่การณั้ลักษณะหมายถึงโครงสร้างเหตุการณ์ที่ประกอบไปด้วยองค์ประกอบต่างๆ คือ จุดเริ่มต้น ส่วนกลาง และจุดสิ้นสุด ประภาได้แบ่งเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยคออกเป็น 4 ประเภทคือ การณั้กระทำ การณั้ก่อผล การณั้สัมฤทธิ์ผล และสภาพ โดยมีโครงสร้างเหตุการณ์ดังนี้ [Int.....(Fn)] [Int.....Fn] [Int/Fn] และ [.....] ตามลำดับ

ประเด็นที่น่าสนใจของงานวิจัยชิ้นนี้คือสมมติฐานที่ว่าความหมายเชิงการณลักษณะของประโยคมีลักษณะที่ประกอบขึ้นมาจากความหมายขององค์ประกอบย่อย (compositional) นอกจากความหมายประจำคำกริยาแล้ว พจน์ (number) ของนามวลีประธาน และนามวลีกรรม และส่วนขยายต่างๆ ในประโยคมีความสำคัญต่อความหมายเชิงการณลักษณะเช่นเดียวกัน เช่น หากประธานของกริยาแสดงการณสัมฤทธิผลเป็นเอกพจน์ เช่นกริยาแสดงการณสัมฤทธิผล “ตาย” ในประโยค “เด็กในหมู่บ้านนี้ตาย” จะไม่สามารถปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้การณลักษณะดำเนินอยู่ (continuative aspect verb) เช่น “ไปเรื่อยๆ” ได้ดังในประโยค “*เด็กในหมู่บ้านนี้ตายไปเรื่อยๆ” แต่ถ้าหากประธานเป็นพหูพจน์ประโยคจะถูกไวยากรณ์เช่นประโยค “เด็กๆ ในหมู่บ้านนี้ตายไปเรื่อยๆ” จะเห็นได้ว่าการวิเคราะห์ความหมายเชิงการณลักษณะของเหตุการณ์จำเป็นต้องพิจารณาทุกระดับโครงสร้าง ตั้งแต่ระดับคำจนไปจนถึงระดับประโยค

นอกจากนี้แล้วประภายังกล่าวว่คำบ่งชี้การณลักษณะเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค

“...(F)or the temporal interpretation there is a crucial interaction between types of eventualities and temporal verbs.”

(Sookgaseem, 1990: 151)

ประโยค “แดงวิ่ง” แสดงเหตุการณ์แบบการณกระทำ ไม่มีจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์ และเมื่อเติม กริยาแสดงการณสิ้นสุดเหตุการณ์ “เสร็จ” และคำบ่งชี้การณลักษณะแบบสมบูรณ์ “แล้ว” เหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค “แดงวิ่งเสร็จแล้ว” จะเป็นแบบการณก่อนผลทันที (Sookgaseem 1990: 174) จากตัวอย่างข้างต้นพบว่า ถึงแม้ประภายจะเชื่อว่าคำบ่งชี้การณลักษณะมีความสำคัญต่อความหมายเชิงการณลักษณะ แต่ก็ยังเป็นเพียงปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงประเภทของเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค เช่น คำบ่งชี้การณลักษณะบางคำเป็นตัวกำหนดจุดสิ้นสุดให้กับเหตุการณ์ประเภทการณกระทำ ซึ่งส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงประเภทของเหตุการณ์ กล่าวคือ เปลี่ยนจากการณกระทำเป็นการณก่อนผลเป็นต้น อาจกล่าวได้ว่างานวิจัยชิ้นนี้จึงเป็นการมุ่งศึกษาการณลักษณะประจำคำหรือชนิดของเหตุการณ์เป็นสำคัญ และเชื่อว่าการณลักษณะทางไวยากรณ์เป็นเพียงความแตกต่างที่เพิ่มเติมจากความแตกต่างในมิติทัศนของการณลักษณะประจำคำเท่านั้น จะเห็นได้ว่าเนื่องจากแนวคิดที่ประภายใช้ไม่ได้แยกความแตกต่างระหว่างการณลักษณะทางไวยากรณ์และการณลักษณะประจำคำทำให้ผลการวิเคราะห์ของประภายจึงไม่ชัดเจนในลักษณะเดียวกันกับงานของทัศนาลัย

งานวิจัยในกลุ่มที่สองนี้เป็นการศึกษาการณัลักษณะโดยใช้ทฤษฎีแบบสองมิติ ซึ่งมีสมมุติฐานว่า ในการศึกษาความหมายเชิงการณัลักษณะของเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยคนั้น จำเป็นต้องแยกความแตกต่างระหว่างการณัลักษณะทางไวยากรณ์และการณัลักษณะประจำคำ งานวิจัยในกลุ่มนี้ได้แก่ งานของวอลเตอร์บิซาง (Bisang, 2003) งานของปราณี กุลละวณิชย์และวอลเตอร์ บิซาง (Kullavanijaya & Bisang, 2004) งานของคเชนทร์ ตัญศิริ (2548) งานวิจัยทั้งสามชิ้นนี้เสนอการวิเคราะห์การณัลักษณะโดยใช้กรอบทฤษฎีของทฤษฎีเลือกสรร (Selection Theory) คิดค้นขึ้นโดยบัลธาซาร์ บิคเคิล (Bickel, 1997) ประเด็นสำคัญๆ ที่กล่าวถึงในงานวิจัย 3 ชิ้นนี้ มีดังนี้ ปราณี กุลละวณิชย์และวอลเตอร์ บิซาง (Kullavanijaya & Bisang, 2004) มีสมมุติฐานว่า ระบบการณัลักษณะในภาษาไทยน่าจะประกอบไปด้วย 4 ระดับ คือ ก) ความหมายประจำคำกริยา ข) โครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์โดยรวมกับกระบวนการต่างๆ ที่มีผลต่อโครงสร้างเหตุการณ์ ค) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์กับโครงสร้างเหตุการณ์ในสองระดับแรก และ ง) การปรากฏร่วมของคำบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์ การแบ่งระดับความหมายอย่างชัดเจนในลักษณะนี้ทำให้สามารถเห็นคุณสมบัติการประกอบกันของความหมายขององค์ประกอบย่อย (compositionality) ของการณัลักษณะได้ชัดเจน และสามารถบอกได้ว่า องค์ประกอบต่างๆ ในประโยคมีผลอย่างไรกับความหมายเชิงการณัลักษณะของประโยค ตั้งแต่กริยา ประธาน กรรม ส่วนขยายต่างๆ เช่น บุพบทวลี คำวิเศษณ์ จนถึงคำบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์

นอกจากนี้งานของปราณี กุลละวณิชย์และวอลเตอร์ บิซางนำการแบ่งประเภทเหตุการณ์ของบรอย (Brey, 1985; 2000) และซาสซี (Sasse, 1991, 2002) มาใช้เนื่องจากการแบ่งประเภทเหตุการณ์ของเวนเดอร์เลอร์ (Vendler, 1967) และของ ดาวตี้ (Dowty, 1979) นั้นไม่ให้ความสำคัญกับจุดเริ่มต้นของเหตุการณ์ แต่คำบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์ในภาษาไทยบางตัวมีปฏิสัมพันธ์กับจุดเริ่มต้นด้วย

นอกจากนี้ปราณี กุลละวณิชย์และวอลเตอร์ บิซาง (Kullavanijaya & Bisang, 2004) ได้กล่าวถึงกริยากลุ่มหนึ่งที่ไม่สามารถจัดเป็นประเภทใดๆ ได้เนื่องจาก กริยากลุ่มนี้สามารถแสดงถึงเหตุการณ์ที่เป็นการณักระทำหรือสภาพก็ได้ เช่น คำกริยา “ใส่” ใน “เขา(กำลัง)ใส่เสื้อ” และ “เขาใส่เสื้อ(อยู่)” และคำกริยา “เปิด” ใน “ประตู(กำลัง)เปิด” และ “ประตูเปิด(อยู่)” แต่ไม่ได้เสนอผลการวิเคราะห์โครงสร้างภายในของเหตุการณ์ที่แสดงโดยกริยากลุ่มนี้โดยละเอียด

ประเด็นที่น่าสนใจอีกประการคือ มีการกล่าวถึงกระบวนการต่างๆ ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงความหมายเชิงการณลักษณะของประโยค เช่น การเติมกริยารองก่อผล (resultative verb) เช่น “อิม” ที่กริยาแสดงการณกระทำเช่น “กิน” ใน “กินอิม” กริยารองก่อผล “อิม” เปลี่ยนการณกระทำซึ่งเป็นความหมายประจำคำกริยา “กิน” อยู่แล้วเป็นการณก่อผลด้วยการเพิ่มจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์ลงไป กระบวนการอื่นๆ มีดังต่อไปนี้ การเติมกริยารองบ่งทิศทาง (directional verb) เช่น “ขึ้น” หรือ “ลง” ที่กริยาแสดงสภาพการณบางคำเช่น “พอม” และ “อ้วน” เช่น “พอมลง” และ “อ้วนขึ้น” เป็นต้น ส่วนขยายวิเศษณ์แสดงเวลา (temporal adverbial) เช่น “แต่ก่อน” และ “ตั้งแต่ไหนแต่ไร” การเติมปริมาณวลี (quantitative phrase) เช่น “สามฉบับ” ที่อาร์กิวเมนต์ เช่น “แต่งเขียนจดหมาย” และ “แต่งเขียนจดหมายสามฉบับ” กริยาแสดงช่วงเหตุการณ์ (phasal verb) เช่น คำกริยา “เริ่ม” ใน “น้ำเริ่มแข็ง” และ กระบวนการสุดท้ายคือการเติมคำที่แสดงจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (terminal marker) เช่น “จบ” ใน “เขาอ่านหนังสือจบ” เป็นต้น

ปราณี กุลละวณิชย์และวอลเตอร์ บิซาง (Kullavanijaya & Bisang, 2004) ได้วิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการณลักษณะประจำคำและคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ 3 คำคือ “กำลัง” “อยู่” และ “แล้ว” คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” และ “อยู่” ซึ่งทำหน้าที่เลือกส่วนกลางของเหตุการณ์ โดยไม่ให้ความสนใจกับขอบเขตของเหตุการณ์จึงแสดงความหมายเชิงการณลักษณะแบบไม่สมบูรณ์ (imperfective) คำว่า “แล้ว” แสดงความหมายเชิงการณลักษณะแบบสมบูรณ์ (perfective) เนื่องจากทำหน้าที่เลือกเฉพาะขอบเขตของเหตุการณ์ นอกจากนี้ ยังได้วิเคราะห์การปรากฏร่วมของคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ตั้งแต่สองคำขึ้นไป ซึ่งแสดงให้เห็นว่าระบบการณลักษณะของภาษาไทยมีความแตกต่างจากภาษาในกลุ่มสลาวิคที่คำบ่งชี้การณลักษณะสมบูรณ์และไม่สมบูรณ์ปรากฏแบบสลับหลัก (complementary) แต่ภาษาไทยอนุญาตให้ปรากฏร่วมกันได้

“In Thai, aspect markers can be used cumulatively. This is unusual in aspect languages with a binary aspect system of the perfective vs. imperfective type, in which aspect markers are complementary.”

(Kullavanijaya & Bisang, 2004: 30)

งานวิจัยชิ้นสุดท้ายในกลุ่มนี้คืองานของคเชนทร์ ตัญศิริ (2548) ซึ่งเป็นงานที่ใช้กรอบทฤษฎีคล้ายกันกับงานของปราณี และบิซางที่กล่าวถึงข้างต้น คเชนทร์ใช้แนวคิดของทฤษฎีเลือกสรร แต่การจัดประเภทเหตุการณ์ในระดับการณลักษณะประจำคำนั้นคเชนทร์ใช้แนวคิดของทฤษฎีบทบาท

และอ้างอิง (Role and Reference Grammar) (Van Valin and LaPolla, 1997) ในงานวิจัยชิ้นนี้ คเซนทร์มุ่งศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณั้ลักษณะ 3 คำ ได้แก่ “กำลัง” “อยู่” และ “แล้ว” กับเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างกรรมแบบสลับ (alternating intransitive construction) กริยาที่ปรากฏในโครงสร้างกรรมแบบสลับนี้เป็นกริยากลุ่มที่ปราณีและบิซางเรียกว่า กริยาที่สามารถแสดงเหตุการณ์ที่เป็นเหตุการณ์ประเภทการณั้กระทำหรือสภาพการณั้ก็ได้ ซึ่งปราณีและบิซางไม่ได้วิเคราะห์อย่างละเอียด

ในการวิเคราะห์โครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างกรรมแบบสลับผู้วิจัยใช้เกณฑ์คุณสมบัติทางความหมาย 4 คุณสมบัติคือ คุณสมบัติลักษณะพลวัต (dynamicity) คุณสมบัติการมีขอบเขตเวลา (telicity) คุณสมบัติการกินเวลา (durativity) และคุณสมบัติการก่อให้เกิดสภาพใหม่ (change into a new state) ซึ่งแสดงโดยอรรถลักษณะ 4 อรรถลักษณะดังนี้ [±พลวัต] [±จุดสิ้นสุด] [±กินเวลา] [±สภาพใหม่] การวิเคราะห์ได้ผลดังนี้

โครงสร้างกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ซึ่งตรงกับการณั้ลักษณะประจำคำ 6 ประเภทที่มีโครงสร้างภายในเชิงเวลาที่แตกต่างกันดังนี้ซึ่งสามารถแสดงเป็นอรรถลักษณะได้ดังนี้

ก)	สภาพการณั้ชั่วคราว	[-พลวัต] [±จุดสิ้นสุด] [+กินเวลา]
	(transitory state)	
ข)	สภาพการณั้ถาวร	[-พลวัต] [-จุดสิ้นสุด] [+กินเวลา]
	(inherent state)	
ค)	การณั้กระทำ	[+พลวัต] [-จุดสิ้นสุด] [+กินเวลา]
	(activity)	
ง)	การณั้ก่อนผล	[+พลวัต] [+จุดสิ้นสุด] [+กินเวลา]
	(accomplishment)	
จ)	การณั้สัมฤทธิ์ผล	[+พลวัต] [+จุดสิ้นสุด] [-กินเวลา] [+สภาพใหม่]
	(achievement)	
ฉ)	การณั้ฉับพลัน	[+พลวัต] [+จุดสิ้นสุด] [-กินเวลา] [-สภาพใหม่]
	(semelfactive)	

เมื่อนำแนวคิดเรื่องห่วงโซ่การีต (causal chain) ของวิลเลียม ครอพท์ (Croft, 1991) มาประกอบการวิเคราะห์ พบว่าโครงสร้างกรรมแบบสลับสามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ ก)

โครงสร้างอรรถแบบสลัแสดงเหตุการณ์ไม่ซับซ้อน และ ข) โครงสร้างอรรถแบบสลัแสดงเหตุการณ์ซับซ้อน

โครงสร้างอรรถแบบสลักลุ่มแรกแสดงเหตุการณ์เดี่ยวซึ่งตรงกับเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งบนท่วงโซ่การิต โครงสร้างอรรถแบบสลักลุ่มนี้สามารถแบ่งเป็นประเภทย่อยตามประเภทการณลักษณะประจำคำได้ 4 ประเภทดังนี้ ก) โครงสร้างอรรถแบบสลัแสดงเหตุการณ์ประเภทการกระทำ เช่น “เรือแล่น” “เครื่องจักรเดิน” และ “รถถอย” ข) โครงสร้างอรรถแบบสลัแสดงเหตุการณ์ประเภทการณฉับพลัน เช่น “ไฟหน้ารถกะพริบ” และ “ลูกบอลแดง” ค) โครงสร้างอรรถแบบสลัแสดงเหตุการณ์ประเภทสภาพการณชั่วคราว เช่น “กระถางต้นไม้แขวนอยู่หลังบ้าน” และ “จานกองนี้ล้างแล้ว” และ ง) โครงสร้างอรรถแบบสลัแสดงเหตุการณ์ประเภทสภาพการณถาวร เช่น “ภาพนี้วาดด้วยสีน้ำมัน” และ “ขนมชนิดนี้ทำจากแป้งข้าวโพด” เป็นต้น

โครงสร้างอรรถแบบสลักลุ่มที่สองเป็นกลุ่มที่มีความไม่ชัดเจนทางความหมาย กล่าวคือสามารถแสดงเหตุการณ์ได้สองเหตุการณ์ซึ่งเป็นการณลักษณะประจำคำต่างประเภทกัน เหตุการณแรกคือเหตุการณพลวัตแบบมีขอบเขตเวลา (การณก่อผลหรือการณสัมฤทธิผล) เหตุการณที่สองคือเหตุการณทรงสภาพ (สภาพการณชั่วคราวหรือสภาพการณถาวร) อย่างไรก็ตามเหตุการณในสองลักษณะนี้มีความสัมพันธ์กันบนท่วงโซ่การิต โดยที่เหตุการณพลวัตแบบมีขอบเขตเวลาตรงกับเหตุการณผล (caused event) ส่วนเหตุการณทรงสภาพตรงกับเหตุการณสภาพผล (resulting state) บนท่วงโซ่การิต หากเปรียบเทียบการแสดงเหตุการณบนท่วงโซ่การิตของโครงสร้างอรรถแบบสลักลุ่มนี้กับโครงสร้างอรรถแบบสลัในกลุ่มแรก พบว่าความไม่ชัดเจนทางความหมายของโครงสร้างอรรถแบบสลัแสดงเหตุการณซับซ้อนเกิดจากการที่มีขอบเขตการแสดงความหมายที่ครอบคลุมทั้งเหตุการณผลและเหตุการณสภาพผลในท่วงโซ่การิต ในขณะที่โครงสร้างอรรถแบบสลัแสดงเหตุการณไม่ซับซ้อนมีขอบเขตการแสดงความหมายที่กว่าเพราะสามารถแสดงเหตุการณได้เพียงเหตุการณเดี่ยวคือเหตุการณผลหรือเหตุการณสภาพผล

โครงสร้างอรรถแบบสลัแสดงเหตุการณซับซ้อนสามารถแบ่งออกเป็นประเภทย่อยได้ 4 ประเภทดังนี้ ก) โครงสร้างอรรถแบบสลัแสดงเหตุการณซับซ้อนประเภทการณก่อผลต่อด้วยสภาพการณชั่วคราว เช่น “ประตูเปิด” ข) โครงสร้างอรรถแบบสลัแสดงเหตุการณซับซ้อนประเภทการณก่อผลต่อด้วยสภาพการณถาวร เช่น “ต้นไม้โค่น” ค) โครงสร้างอรรถแบบสลัแสดงเหตุการณซับซ้อนประเภทการณสัมฤทธิผลต่อด้วยสภาพการณชั่วคราว เช่น “รถหยุด” และ

ง) โครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณ์สัมฤทธิ์ผลต่อด้วยสภาพการณ์ถาวร เช่น “ตะเกียบหัก”

เมื่อนำคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์มาทดสอบกับโครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทต่างๆพบว่า “กำลัง” และ “อยู่” มีปฏิสัมพันธ์กับโครงสร้างเหตุการณ์ในลักษณะเดียวกันคือ เลื่อนเน้นส่วนกลางเหตุการณ์และแสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่าเหตุการณ์ที่อ้างถึงกำลังเกิดขึ้นหรือทรงสภาพอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม อย่างไรก็ตาม “กำลัง” แตกต่างจาก “อยู่” ตรงที่ “กำลัง” มีความหมายลักษณะพลวัต (dynamicity) เป็นความหมายสำคัญ แต่ “อยู่” มีความหมายลักษณะสภาพ (stativity) เป็นความหมายสำคัญ คุณสมบัติทางความหมายของ “กำลัง” และ “อยู่” เห็นได้จาก “กำลัง” สามารถเลือกเน้นเฉพาะส่วนกลางที่มีลักษณะพลวัต ไม่สามารถเลือกเน้นส่วนกลางที่มีลักษณะสภาพได้ ดังนั้น “กำลัง” จึงสามารถปรากฏร่วมกับโครงสร้างอกรรมแบบสลับที่แสดงเหตุการณ์พลวัตแบบกินเวลาแต่ไม่สามารถปรากฏร่วมกับโครงสร้างอกรรมแบบสลับที่แสดงเหตุการณ์พลวัตแบบจับปล้นได้ นอกจากนี้ในบางกรณี “กำลัง” สามารถใช้เพื่อแสดงจุดเน้นย้ำพิเศษที่ส่วนกลางของเหตุการณ์พลวัตที่เกิดขึ้นแบบจับปล้นซึ่งโดยปกติแล้วเหตุการณ์ประเภทนี้จะไม่มีส่วนกลางเหตุการณ์ให้เลื่อนเน้น แต่ “กำลัง” เข้าไปเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเหตุการณ์โดยยึดจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดออกจากกันทำให้มีส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัตให้ “กำลัง” ได้สามารถเลือกเน้นได้ แต่ “อยู่” ไม่สามารถใช้ในกรณีเช่นเดียวกันนี้ได้ คุณสมบัติทางความหมายลักษณะสภาพของคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “อยู่” เห็นได้จาก “อยู่” สามารถเลือกเน้นส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะสภาพ อย่างไรก็ตาม “อยู่” แสดงความหมายความไม่ถาวรของเหตุการณ์เป็นความหมายโดยนัยดังนั้น “อยู่” จึงไม่สามารถเลือกเน้นส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะสภาพของเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ถาวรได้

คุณสมบัติทางความหมายที่เป็นลักษณะพลวัตของ “กำลัง” และคุณสมบัติทางความหมายที่เป็นลักษณะสภาพของ อยู่ แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนเมื่อ “กำลัง” และ “อยู่” ปรากฏร่วมกับโครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทการณ์ก่อผลต่อด้วยสภาพการณ์ชั่วคราวเช่น “ประตูเปิด” โครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทนี้มีความไม่ชัดเจนทางความหมายเนื่องจากในโครงสร้างของเหตุการณ์นี้ประกอบด้วยเหตุการณ์ย่อยสองเหตุการณ์เกิดต่อเนื่องกัน ดังนั้นจึงสามารถแสดงความหมายได้ทั้งเหตุการณ์พลวัตแบบกินเวลาเช่น “ประตูเปิด(ออก)” และเหตุการณ์ทรงสภาพแบบกินเวลาเช่น “ประตูเปิด” แต่เมื่อมีคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์

“กำลัง” หรือ “อยู่” ปรากฏในโครงสร้าง ความไม่ชัดเจนทางความหมายหมดไปเพราะ “กำลัง” จะทำหน้าที่เลือกเฉพาะส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัตและแสดงความหมายเชิงการณลักษณะคือเหตุการณ์พลวัตกำลังเกิดขึ้น ณ เวลาวัจนกรรมหรือเวลาอ้างอิง ส่วน “อยู่” จะเลือกเน้นเฉพาะส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะสภาพและแสดงความหมายเชิงการณลักษณะคือเหตุการณ์สภาพดำเนินอยู่ ณ เวลาวัจนกรรมหรือเวลาอ้างอิงเช่น

- (9) ประตูปิด
- ก. ประตู(กำลัง)เปิด
- ข. ประตูเปิด(อยู่)

ประโยค (9) สามารถแสดงเหตุการณ์ได้ 2 เหตุการณ์คือ เหตุการณ์แรกคือเหตุการณ์การเปิดของประตูซึ่งเป็นพลวัตแบบกินเวลาและมีขอบเขตเวลา โครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์นี้ประกอบด้วยจุดเริ่มต้น ส่วนกลางที่มีลักษณะพลวัตและจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ เหตุการณ์ที่สองคือเหตุการณ์การทรงสภาพเปิดของประตูซึ่งเป็นเหตุการณ์ทรงสภาพชั่วคราว โครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์นี้ประกอบด้วยจุดเริ่มต้น ส่วนกลางที่มีลักษณะสภาพและจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ที่เป็นเพียงแนวโน้มที่อาจจะมีหรือไม่มีก็ได้ อย่างไรก็ตามเมื่อมี “กำลัง” หรือ “อยู่” ปรากฏดังใน (9ก) และ (9ข) ความกำกวมทางความหมายของประโยค (9) จะหมดไปโดยที่ “กำลัง” จะเลือกเน้นส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัตและแสดงความหมายว่าเหตุการณ์พลวัตการเปิดของประตูกำลังเกิดขึ้น แต่ “อยู่” จะทำหน้าที่เลือกเน้นส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะสภาพและแสดงความหมายว่าเหตุการณ์การทรงสภาพเปิดของประตูดำเนินอยู่ จะเห็นได้ว่าสำหรับกรณีโครงสร้างอกรรมแบบสลับประเภทนี้โครงสร้างเหตุการณ์มีส่วนกลางสองประเภทให้ “กำลัง” และ “อยู่” ได้เลือกเน้น แต่ “กำลัง” จะเลือกเน้นเฉพาะส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัตและ “อยู่” จะเลือกส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะสภาพ

อย่างไรก็ตาม “กำลัง” และ “อยู่” มีการใช้ที่ซ้อนเหลื่อมกันในบางกรณีคือ “อยู่” สามารถเลือกเน้นส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัตและแสดงความหมายเชิงการณลักษณะที่คล้ายกับ “กำลัง” คือเหตุการณ์พลวัตกำลังเกิดขึ้นดังในกรณีโครงสร้างอกรรมแบบสลับแสดงเหตุการณ์พลวัตแบบไม่มีขอบเขตเวลา (การกระทำและการณ์ฉบับพลันแบบเกิดซ้ำๆเช่น “เรือแล่น” และ “ไฟหน้ารถกระบะพริบ”) อย่างไรก็ตามผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า เหตุการณ์พลวัตที่แสดงโดย “อยู่” จะมีความหมายการเป็นสภาพเพิ่มเติมกับเหตุการณ์พลวัต กล่าวอีกนัยหนึ่งเป็นการอ้างอิงถึงเหตุการณ์

พลวัตว่ามีสถานะคงที่ ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ในที่นี้ไม่มีการเปลี่ยนแปลงหมายถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพจากเกิดขึ้นเป็นไม่เกิดขึ้นหรือจบสิ้นลง ทั้งนี้เนื่องจากคำบ่งชี้การณลักษณะ “อยู่” ได้ผ่านกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์มาจากกริยาซึ่งมีความหมายว่า มีหรือปรากฏสิ่งโคจร ณ ตำแหน่งที่มีความสัมพันธ์ในเชิงพื้นที่กับสิ่งอ้างอิง เช่นประโยค “แดงอยู่หลังบ้าน” ในประโยคนี้กริยา “อยู่” แสดงความหมายว่า แดงปรากฏ ณ ตำแหน่งหนึ่งซึ่งมีความสัมพันธ์เชิงพื้นที่กับบ้าน ในความหมายนี้สิ่งโคจรคือแดงและสิ่งอ้างอิงคือบ้าน ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ระหว่างแดงและบ้านคือ แดงปรากฏ ณ ตำแหน่งหลังบ้าน นอกจากนี้เหตุการณ์การปรากฏ ณ ตำแหน่งหลังบ้านของแดงเป็นเหตุการณ์ทรงสภาพที่มีแนวโน้มว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงสภาพได้อีกในอนาคต กล่าวคือแดงอาจจะอยู่หลังบ้านเพียงสองชั่วโมงแล้วเดินออกไปที่อื่นก็ได้ ดังนั้นเหตุการณ์นี้จึงเป็นเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ชั่วคราว

เมื่อ “อยู่” ปรากฏใช้เป็นคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “อยู่” ยังคงเ้าความหมายเดิมของกริยา และแสดงความหมายว่า มีหรือปรากฏเหตุการณ์ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาวัจนกรรม เช่นประโยค “เรือแล่นอยู่” แสดงความหมายว่า มีหรือปรากฏเหตุการณ์การแล่นของเรือ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย สำหรับความหมายนี้สิ่งโคจรคือเหตุการณ์การแล่นของเรือ และสิ่งอ้างอิงคือจุดเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ของสิ่งโคจรมีความสัมพันธ์กับสิ่งอ้างอิงคือปรากฏ ณ ตำแหน่งเดียวกันบนเส้นเวลา หากเราอ้างอิงถึงเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งว่ามีหรือปรากฏอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย นั้นหมายความว่า ณ เวลานั้นเหตุการณ์ที่อ้างอิงถึงยังไม่เสร็จสิ้น หรือจบสิ้นลง อย่างไรก็ตามเมื่อผู้พูดใช้ “กำลัง” อ้างถึงเหตุการณ์การแล่นของเรือ “กำลัง” จะแสดงจุดเน้นย้ำที่คุณสมบัติลักษณะพลวัตของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น จะเห็นได้ว่าถึงแม้ว่า “กำลัง” และ “อยู่” จะสามารถเลือกส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัตเหมือนกัน แต่แสดงความหมายเชิงการณลักษณะที่ต่างกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงจัดให้ “กำลัง” เป็นคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์แบบไม่สมบูรณ์ประเภทกำลังเกิดขึ้น (dynamic progressive) ซึ่งมีคุณสมบัติทางความหมายลักษณะพลวัตเป็นความหมายสำคัญ และ “อยู่” เป็นคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์แบบไม่สมบูรณ์ประเภททรงสภาพ (stative progressive) และมีคุณสมบัติทางความหมายลักษณะสภาพเป็นความหมายสำคัญ

จะเห็นได้ว่างานวิจัยที่ใช้แนวการวิเคราะห์ที่แยกกระหว่างการณลักษณะทางไวยากรณ์ออกจากการณลักษณะประจำคำสามารถอธิบายระบบการณลักษณะในภาษาไทยได้ชัดเจนกว่า และสามารถแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์แต่ละคำมีปฏิสัมพันธ์กับ

โครงสร้างเหตุการณ์อย่างไรจึงได้ความหมายเชิงการณลักษณะโดยรวมของประโยค อย่างไรก็ตามก็ใช้งานที่ใช้ทฤษฎีแบบสองมิติทั้งสามขั้นที่กล่าวถึงไปแล้วนั้นเสนอผลการวิเคราะห์คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ไว้เพียงสามคำคือ “กำลัง” “อยู่” และ “แล้ว” เท่านั้น แต่เมื่อสำรวจวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องแล้วพบว่าภาษาไทยมีคำที่แสดงความหมายเชิงการณลักษณะอยู่อีกหลายคำเช่น “จะ” “เคย” และ “ยัง” ดังนั้นจึงน่าจะมีการวิเคราะห์คำเหล่านี้ตามแนวทฤษฎีแบบสองมิติเพิ่มเติม เพื่อคำอธิบายระบบการณลักษณะในภาษาไทยที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

2.3 แนวคิดสำคัญที่ใช้ในวิทยานิพนธ์

1) การศึกษาการณลักษณะตามแนวภาษาศาสตร์ปริชาน-หน้าที่ (Cognitive-functional Linguistics)

ภาษาศาสตร์ปริชาน (cognitive linguistics) คือแนวทางการศึกษาภาษาศาสตร์สมัยใหม่ ซึ่งมุ่งเน้นอธิบายปรากฏการณ์ทางภาษาโดยเชื่อมโยงกับการทำงานของระบบปริชานของมนุษย์ (cognition) อีแวนส์และกรีน (Evans & Green, 2006: 3) กล่าวว่า “ภาษาศาสตร์ปริชาน” มิได้หมายถึงทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งโดยเฉพาะ แต่เป็นกลุ่มแนวคิดที่ประกอบไปด้วยทฤษฎีต่างๆ ที่มีสมมติฐานที่สำคัญบางประการร่วมกัน ครอฟต์และครูซ (Croft & Cruse, 2004: 1) กล่าวถึงสมมติฐานสามประการ อันเป็นกรอบพื้นฐานสำหรับการศึกษาในเชิงภาษาศาสตร์ปริชาน คือ ก) ภาษาไม่ใช่ความสามารถทางปริชานที่ทำงานเป็นเอกเทศ (language is not an autonomous cognitive faculty) ข) ไวยากรณ์คือการสร้างมโนทัศน์ (grammar is conceptualization) และ ค) ความรู้ทางภาษาเกิดขึ้นจากการใช้ภาษา (knowledge of language emerges from language use)

ภาษาศาสตร์ปริชานมีรากฐานมาจากแนวคิดต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ก่อนหน้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานในกลุ่มภาษาศาสตร์หน้าที่ (functional linguistics) ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดขึ้นจากการไม่เห็นด้วยกับแนวทางการศึกษาภาษาในแนวแบบนิยม (formalism) หรืองานในกลุ่มไวยากรณ์เพิ่มพูน (generative grammar) และอรรถศาสตร์เงื่อนไขความจริง (truth-conditional semantics) ซึ่งเป็นกระแสหลักในวงการภาษาศาสตร์ในสมัยนั้น ไวยากรณ์เพิ่มพูนเชื่อในความเป็นเอกเทศ (autonomy) ของระบบวากยสัมพันธ์ ซึ่งแยกขาดออกจากระบบอรรถศาสตร์ และวัจนปฏิบัติศาสตร์ แนวคิดดังกล่าวนี้มีนักภาษาศาสตร์ร่วมสมัยหลายท่าน รวมทั้งกลุ่มนักภาษาศาสตร์หน้าที่ และนักภาษาศาสตร์ปริชาน ไม่เห็นด้วยหรือตั้งข้อสงสัย นักภาษาศาสตร์หน้าที่และ

นักภาษาศาสตร์ปริชานเชื่อว่าความสามารถทางไวยากรณ์ของมนุษย์สัมพันธ์เชื่อมโยงกับความหมายอย่างแนบแน่น เช่น โกลด์เบิร์ก (Goldberg, 2006: 5) ได้กล่าวว่า การวิเคราะห์ไวยากรณ์ในทุกๆ ระดับ จะต้องเกี่ยวข้องกับการจับคู่ระหว่างรูปภาษา กับหน้าที่ทางความหมายหรือวาทกรรมโดยรวมกันเป็น “หน่วยสร้าง” โทมาเซลโล (Tomasello, 1998) กล่าวว่าการศึกษาภาษาศาสตร์ในแนวปริชาน-หน้าที่ (cognitive-functional approach) มีความเชื่อหลักอยู่ว่าความสามารถทางภาษาของมนุษย์ไม่ได้เป็นหน่วยเอกเทศที่ทำงานสมบูรณ์ในตัวเองโดยไม่ขึ้นอยู่ กับระบบอื่น แต่เป็นผลรวมจากการทำงานทางปริชานและทางสังคมกับกิจกรรมทางจิตวิทยาอื่นๆ ของมนุษย์ สิ่งที่นักภาษาศาสตร์กลุ่มนี้ศึกษาจึงมีทั้งรูปภาษา ความหมาย ความสัมพันธ์ระหว่างรูป กับความหมาย และหน้าที่ทางอรรถศาสตร์ และวัจนปฏิบัติศาสตร์

แนวคิดพื้นฐานของภาษาศาสตร์ปริชาน (cognitive linguistics) และภาษาศาสตร์หน้าที่ (functional linguistics) เป็นไปในทิศทางเดียวกันคือมีความเห็นแตกต่างไปจากทฤษฎีภาษาศาสตร์กระแสหลักอย่างทฤษฎีแบบนิยมนที่เชื่อว่าระบบวากยสัมพันธ์ (syntactic system) เป็นเป็นหัวใจของภาษา และเป็นเอกเทศจากระบบอรรถศาสตร์ (semantic system) ดังนั้นการมุ่งศึกษาหาแบบของระบบวากยสัมพันธ์เพียงด้านเดียวก็เพียงพอต่อการทำความเข้าใจภาษาโดยรวมได้ นักภาษาศาสตร์ปริชาน และนักภาษาศาสตร์หน้าที่ปฏิเสธแนวความคิดนี้และเชื่อว่าทั้งระบบวากยสัมพันธ์และระบบอรรถศาสตร์มีความเชื่อมโยงแนบแน่น เราไม่สามารถแยกศึกษาระบบใดระบบหนึ่งโดยไม่สามารถถึงอีกระบบหนึ่งได้ ภาษาไม่ได้แสดงหรืออ้างถึงสิ่งต่างๆ ในโลกภายนอกแบบวัตถุวิสัย หากแต่ภาษานั้นแสดงการสร้างมโนทัศน์ของมนุษย์เพื่อทำความเข้าใจสิ่งต่างๆ และปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในโลกภายนอก ดังนั้นภาษาจึงไม่ได้มีความสัมพันธ์โดยตรงกับโลกภายนอก แต่เป็นเสมือนรูปแทนเชิงมโนทัศน์ของโลกภายนอกที่มนุษย์สร้างขึ้น ดังนั้นการศึกษาภาษาจึงเป็นการศึกษาหาแบบ (pattern) ของการสร้างความหมายเชิงมโนทัศน์ และการจัดเรียงมโนทัศน์ต่างๆ ของมนุษย์ ภาษาจึงเป็นกุญแจสู่การทำความเข้าใจวิถีคิด วิถีมอง และวิถีทำความเข้าใจโลกของมนุษย์

แนวทางการศึกษาภาษาศาสตร์สองแนวทางนี้สามารถเรียกรวมว่าภาษาศาสตร์ปริชาน-หน้าที่ (cognitive-functional linguistics) แนวทางการศึกษาภาษาแบบภาษาศาสตร์ปริชาน-หน้าที่นั้นจะศึกษาทุกแง่มุมของภาษาที่มนุษย์ใช้และเข้าใจ ในเรื่องของข้อมูลการศึกษา การศึกษาภาษาในแนวทางนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวทางของภาษาศาสตร์หน้าที่ จะใช้ข้อมูลจริงมากกว่าจะเป็นข้อมูลที่คิดขึ้นมาเอง และใช้ข้อมูลจำนวนมาก นอกจากนี้ยังใช้ข้อมูลจากภาษาต่าง ๆ กันเพื่อหา ลักษณะที่ภาษามนุษย์มีร่วมกัน (สากลลักษณะ) และความแตกต่างที่เป็นทางเลือกของมนุษย์แต่ละ

ภาษา (แบบลักษณะภาษา) มุ่งหาคำอธิบายปรากฏการณ์ทางภาษาที่สมเหตุสมผลในเชิงจิตวิทยา ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงภาษาศาสตร์เข้ากับปริชานและพฤติกรรมศาสตร์ การศึกษาภาษาตามแนวภาษาศาสตร์ปริชาน-หน้าที่ จะไม่มีกฎเกณฑ์ หรือหลักการอย่างใดอย่างหนึ่งตายตัว แต่หลักการสำคัญที่มีอยู่ร่วมกันคือ อรรถศาสตร์ (semantics) วจนปฏิบัติศาสตร์ (เช่น บริบท และความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโลก) และปริเฉท (เช่น การจัดโครงสร้างข้อมูล) เป็นปัจจัยที่กำหนดรูปภาษานอกจากนี้คำอธิบายเหตุผลเกี่ยวกับลักษณะรูปภาษา ความถูกต้องทางไวยากรณ์ ความสัมพันธ์ระหว่างรูปกับความหมายที่นักภาษาศาสตร์กลุ่มนี้ให้จะมีหลักการทางจิตวิทยาเข้ามาเกี่ยวข้องเช่น การรับรู้ (perception) การสร้างมโนทัศน์และมองเหตุการณ์ (conceptualization)

2) แนวทางการศึกษาการณลักษณะแบบสองมิติ (bi-dimensional approach to aspect)

ในการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์กับการณลักษณะประจำคำ งานวิจัยชิ้นนี้ใช้แนวคิดของกลุ่มทฤษฎีการศึกษาการณลักษณะแบบสองมิติ (bidimensional approaches to aspect) ซึ่งปรากฏอยู่ในงานวิจัยของ ลาร์ส์ โยฮานสัน (Johanson, 1971, 1996, 2000) วอลเตอร์ บรอย (Brey, 1985, 1994) คาลอตตา สมิท (Smith, 1991, 1997) และบัลธาซาร์ บิคเคิล (Bickel, 1997) ถึงแม้ว่างานวิจัยจะเหล่านี้จะมีความแตกต่างกันในบางประเด็น แต่งานวิจัยเหล่านี้มีสมมติฐานสำคัญร่วมกันคือ ในการศึกษาการณลักษณะ (aspectuality) นั้น ผู้ศึกษาจำเป็นต้องแยกความแตกต่างระหว่างชั้นความหมาย (semantic layer) 2 ชั้น คือ การณลักษณะประจำคำ (lexical aspect²) และ การณลักษณะทางไวยากรณ์ (grammatical aspect³) โดยที่การณลักษณะประจำคำแสดงความหมายโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ (internal temporal constituency of a situation) ส่วนการณลักษณะทางไวยากรณ์แสดงความหมายเชิงมุมมองแบบต่างๆ ที่ผู้พูดใช้ในการอ้างถึงเหตุการณ์ ในส่วนของปฏิสัมพันธ์ระหว่างชั้นความหมายสองชั้นนี้ ผู้วิจัยอิงแนวคิดของทฤษฎีเลือกสรร (Selection Theory) (Bickel, 1997) และนำมาผนวกเข้ากับแนวคิดพื้นฐานเรื่องความแตกต่างระหว่าง ส่วนเด่นและฐาน (profile/base distinction) ในแนวคิดของทฤษฎีไวยากรณ์ปริชาน (Cognitive Grammar) ของโรนัลด์ แลงแอกเคอร์

² คำศัพท์อื่นๆ ที่ใช้เรียกชั้นความหมายนี้คือ “Aktionsart” “situation aspect” “actionality” “eventuality” “event type” และ “situation type” เป็นต้น

³ คำศัพท์อื่นๆ ที่ใช้เรียกชั้นความหมายนี้คือ “aspect” “viewpoint aspect” “perspective aspect” “subjective aspect” และ “aspect proper” เป็นต้น

(Langacker, 1991) แนวคิดสำคัญของทฤษฎีเลือกสรรคือ ความหมายเชิงการณัลักษณะของประโยคเป็นผลมาจากการที่การณัลักษณะทางไวยากรณ์ทำหน้าที่เลือกเน้นองค์ประกอบภายในโครงสร้างเหตุการณ์ที่แสดงโดยการณัลักษณะประจำคำ การณัลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ จะแสดงเหตุการณ์ที่ประกอบด้วยองค์ประกอบต่างๆ เช่น จุดเริ่มต้น (initial point) ส่วนกลางเหตุการณ์ (phase) และจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (terminative point) การณัลักษณะประจำคำแต่ละประเภทแสดงเหตุการณ์ที่มีโครงสร้างภายในที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 6 ประเภทตามคุณสมบัติทางความหมาย 4 คุณสมบัติ ได้แก่ ลักษณะพลวัต การมีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ การกินเวลา และการก่อให้เกิดสภาพใหม่⁴ คุณสมบัติทางความหมายและโครงสร้างเหตุการณ์ของการณัลักษณะประจำคำทั้ง 6 ประเภทสามารถสรุปเป็นตารางได้ในตารางที่ 2.1

การณัลักษณะประจำคำ	คุณสมบัติทางความหมาย				โครงสร้างเหตุการณ์
	[±พลวัต]	[±จุดสิ้นสุด]	[±กินเวลา]	[±สภาพใหม่]	
สภาพการณัถาวร (Individual-level State) เช่น “จอห์นเป็นคนอเมริกัน”	- ⁵	-	+	NA	X_i _____...
สภาพการณัชั่วคราว (Stage-level State) เช่น “ถนนเปียก”	-	±	+	NA	X_i -----...(X _T)
การณักระทำ (Activity) เช่น “สมชายวิ่งในสนาม”	+	-	+	NA	X_i ~~~~~...
การณัก่อผล (Accomplishment) เช่น “สมชายวิ่งไปที่สนาม”	+	+	+	NA	X_i ~~~~~X _T
การณัสัมฤทธิ์ผล (Achievement) เช่น “งูตาย”	+	+	-	+	$X_i X_T$
การณัฉับพลัน (Semelfactive) เช่น “ลูกบอลแดง”	+	+	-	-	$X_i X_T$

ตารางที่ 2.1: สรุปคุณสมบัติทางความหมายและโครงสร้างเหตุการณ์ของการณัลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ

การณัลักษณะทางไวยากรณ์ทำหน้าที่เลือกเน้นองค์ประกอบบางองค์ประกอบในโครงสร้างเหตุการณ์เพื่อให้เด่นขึ้นเป็นความหมายเชิงการณัลักษณะ (aspectual meaning) ของ

⁴ ดูรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดประเภทการณัลักษณะประจำคำได้ที่บทที่ 3

⁵ สัญลักษณ์ “-” “+” “±” และ “NA” หมายความว่า “ไม่มีคุณสมบัติ” “มีคุณสมบัติ” “มีหรือไม่มีก็ได้” และ “คุณสมบัติดังกล่าวไม่นำมาใช้” ตามลำดับ สัญลักษณ์ “ X_i ” “ X_T ” “___” “-----” “~~~~” และ “...” แสดง “จุดเริ่มต้น” “จุดสิ้นสุด” “ส่วนกลางที่เป็นสภาพถาวร” “ส่วนกลางที่เป็นสภาพชั่วคราว” “ส่วนกลางที่มีลักษณะพลวัต” และ “เหตุการณ์สามารถดำเนินโดยไม่จำกัด” ตามลำดับ

ประโยค แนวคิดนี้มีความคล้ายคลึงกับแนวคิดเรื่องความแตกต่างระหว่าง *ส่วนเด่นและฐาน* (profile and base distinction) ของทฤษฎีไวยากรณ์ปริชาณ (Cognitive Grammar) (Langacker, 1991) ซึ่งมองว่าการแสดงความหมาย (predication) ของคำศัพท์คำหนึ่งเป็นผลมาจากการเลือกเน้น (profile) องค์ประกอบใดประกอบหนึ่งในโครงสร้างปริชาณ (cognitive structure) ของคำศัพท์นั้นและทำให้เด่นกว่าองค์ประกอบอื่นๆ ในโครงสร้างปริชาณเดียวกันของคำนั้น องค์ประกอบที่ถูกเลือกนั้นเรียกว่า *ส่วนเด่น* (profile) ซึ่งถือว่าเป็นความหมายโดยตรงของคำศัพท์คำนั้น องค์ประกอบอื่นๆ ในโครงสร้างปริชาณเดียวกันเรียกว่า *ฐาน* (base) ซึ่งมีบทบาทเป็นเพียงสิ่งจำเป็นต่อการทำความเข้าใจคำศัพท์นั้นๆ

เมื่อนำแนวคิดของทฤษฎีเลือกสรร (Bickel, 1997) และความแตกต่างระหว่างส่วนเด่น (profile) และฐาน (base) ของทฤษฎีไวยากรณ์ปริชาณ (Langacker, 1991) มาผนวกกันในการศึกษาการณลักษณะ อาจกล่าวได้ว่า การณลักษณะประจำคำทำหน้าที่เป็น *ฐาน* และคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ทำหน้าที่เลือกเน้น (profile) องค์ประกอบบางองค์ประกอบในโครงสร้างเหตุการณ์ และทำให้เด่นขึ้นมาเป็นความหมายเชิงการณลักษณะของประโยค ลองพิจารณาความหมายเชิงการณลักษณะของประโยคต่อไปนี้

- (10) ก. Yesterday, John swam in the sea.
 ข. John is swimming in the sea.
- (11) ก. Yesterday, John walked to the beach.
 ข. John is walking to the beach.

ในแง่ความหมายการณลักษณะประจำคำ ประโยค (10ก.) และ (10ข.) อ้างถึงเหตุการณ์การว่ายน้ำในทะเลของผู้ร่วมเหตุการณ์ “John” เหตุการณ์การว่ายน้ำนี้เป็นเหตุการณ์พลวัต กินเวลา และไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ ซึ่งจัดเป็นการณลักษณะประจำคำประเภทการณกระทำ (activity) ประโยค (11ก.) และ (11ข.) อ้างถึงเหตุการณ์การเดินทางไปที่หาดทรายของผู้ร่วมเหตุการณ์ “John” เหตุการณ์การเดินทางไปที่หาดทรายนี้เป็นเหตุการณ์พลวัต และกินเวลาเช่นเดียวกับเหตุการณ์การว่ายน้ำแสดงโดยประโยค (10) แต่เหตุการณ์การเดินทางไปที่หาดทรายนี้เป็นเหตุการณ์ที่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ จุดสิ้นสุดเหตุการณ์แสดงโดยบุพบทวลี “to the beach” เหตุการณ์การเดินทางของจอห์นจะสิ้นสุดลงทันทีเมื่อจอห์นถึงหาดทราย เหตุการณ์การเดินทางไปที่หาดทรายนี้จัดเป็นการณลักษณะประจำคำประเภทการณก่อผล (accomplishment)

ในแง่ความหมายการณลักษณะทางไวยากรณ์ ผู้พูดอ้างถึงเหตุการณ์การว่ายน้ำในทะเลของจอห์น ในประโยค (10ข.) และการเดินไปหาดทรายของจอห์นในประโยค (11ข.) ว่ากำลังเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างถึง หรือเวลากล่าวถ้อย ในขณะที่ในประโยค (10ก.) และ (11ก.) ผู้พูดอ้างถึงเหตุการณ์การว่ายน้ำในทะเล และเหตุการณ์การเดินไปหาดทรายของจอห์นว่าได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงแล้ว ณ เวลาอ้างถึงคือ เมื่อวานนี้ ซึ่งเป็นเวลาก่อนเวลากล่าวถ้อย ความหมายเชิงการณลักษณะของประโยค (10ก.) และ (11ก.) แตกต่างจาก (10ข.) และ (11ข.) ในชั้นความหมายของการณลักษณะทางไวยากรณ์ กล่าวคือการอ้างถึงเหตุการณ์ว่าเกิดขึ้น และสิ้นสุดลง ในประโยค (ก.) และเหตุการณ์กำลังดำเนินอยู่ในประโยค (ข.) ความแตกต่างระหว่างความหมายการณลักษณะทางไวยากรณ์สองลักษณะนี้ตรงกับความแตกต่างระหว่างการณลักษณะทางไวยากรณ์แบบสมบูรณ์ (perfective aspect) และการณลักษณะทางไวยากรณ์แบบไม่สมบูรณ์ (imperfective aspect) ซึ่งเป็นความแตกต่างทางความหมายการณลักษณะทางไวยากรณ์ที่พบมากที่สุด ในภาษาต่างๆ ทั่วโลก ในภาษาอังกฤษความหมายเชิงการณลักษณะทางไวยากรณ์ทั้งสองนี้แสดงโดยการใช้รูปกริยาอดีต (past tense) ดังในประโยค (ก.) และการใช้หน่วยสร้าง “be verb+ing” ดังในประโยค (ข.) รูปบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์แบบสมบูรณ์เลือกเน้นเหตุการณ์ทั้งเหตุการณ์ และแสดง ความหมายว่าเหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นได้สิ้นสุดลงสมบูรณ์ ส่วนรูปบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์แบบไม่สมบูรณ์เลือกเน้นเฉพาะส่วนกลางเหตุการณ์ (phase) และแสดง ความหมายว่าเหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นกำลังดำเนินอยู่ เมื่อรูปบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์แบบสมบูรณ์ปรากฏกับ เหตุการณ์ที่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (telic) เช่น การณก่อผล (accomplishment) การณสัมฤทธิ์ผล (achievement) และการณฉับพลัน (semelfactive) จะแสดง ความหมายว่าเหตุการณ์ดังกล่าวได้ ดำเนินมาจนถึงจุดสิ้นสุดเหตุการณ์สมบูรณ์ (completed meaning) แต่ถ้าปรากฏร่วมกับเหตุการณ์ที่ไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (atelic) เช่น สภาพการณ (state) และการณกระทำ (activity) จะแสดง ความหมายว่าเหตุการณ์ดังกล่าวได้สิ้นสุดลง (terminative meaning) หรือมีขอบเขตเวลา (bounded) แต่ไม่ได้หมายความว่าเหตุการณ์ดังกล่าวได้ดำเนินมาจนถึงจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ เหมือนกับเมื่อปรากฏกับเหตุการณ์ที่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ เพราะเหตุการณ์ประเภทการณกระทำ (activity) และสภาพการณ (state) ไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์อยู่ในโครงสร้างเหตุการณ์

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการณลักษณะทางไวยากรณ์และการณลักษณะประจำคำของประโยค ตัวอย่าง (10) และ (11) สามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ปฏิสัมพันธ์กับรูปบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์		
เหตุการณ์	การณลักษณะทางไวยากรณ์ แบบสมบูรณ์	การณลักษณะทางไวยากรณ์ แบบไม่สมบูรณ์
(10) [John swim in the sea]	ก. Yesterday, John swam in the sea.	ข. John is swimming in the sea.
$X_I \sim \sim \sim \sim \dots$	$\begin{array}{c} \boxed{X_I \sim \sim \sim \sim \dots} \\ \text{TSit} \\ \downarrow \\ \text{-----}\{RT>ST\}\text{-----T>} \end{array}$	$\begin{array}{c} X_I \sim \sim \sim \sim \dots \\ \text{TSit} \\ \downarrow \\ \text{-----}\{RT=ST\}\text{-----T>} \end{array}$
(11) [John walk to the beach]	ก. Yesterday, John walked to the beach.	ข. John is walking to the beach.
$X_I \sim \sim \sim \sim X_T$	$\begin{array}{c} \boxed{X_I \sim \sim \sim \sim X_T} \\ \text{TSit} \\ \downarrow \\ \text{-----}\{RT>ST\}\text{-----T>} \end{array}$	$\begin{array}{c} X_I \sim \sim \sim \sim X_T \\ \text{TSit} \\ \downarrow \\ \text{-----}\{RT=ST\}\text{-----T>} \end{array}$

แผนภาพ 2.1: ตัวอย่างการแสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่างการณลักษณะประจำคำกับการณลักษณะทางไวยากรณ์

ในแผนภาพ 2.1 เหตุการณ์การว่ายน้ำในทะเล และเหตุการณ์การเดินทางไปที่หาดทราย แสดงโดยเครื่องหมายวงเล็บเหลี่ยมและรูปประโยคที่ไม่มีการผันรูปกริยาหลักตามกาล (tense) และพจน์ (number) ของนามวลีประธาน [John swim in the sea] และ [John walk to the beach] เหตุการณ์ทั้งสองนี้เป็นเหตุการณ์พลวัต แบบกินเวลา แต่แตกต่างกันตรงคุณสมบัติการมีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ กล่าวคือ เหตุการณ์ [John swim in the sea] เป็นเหตุการณ์ที่ไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ โครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ประกอบด้วยจุดเริ่มต้น (initial point) และส่วนกลางพลวัต (dynamic phase) $[X_I \sim \sim \sim \sim \dots]$ แต่เหตุการณ์ [John walk to the beach] เป็นเหตุการณ์ที่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ โครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ประกอบด้วย จุดเริ่มต้น (initial point) ส่วนกลางพลวัต (dynamic phase) และจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (terminative point) $[X_I \sim \sim \sim \sim X_T]$ เหตุการณ์ทั้งสองนี้ตรงกับการณลักษณะประจำคำประเภทการณกระทำ (activity) และการณก่อผล (accomplishment) ตามลำดับ

แผนภาพ 2.1 ประกอบด้วยแผนภาพ 4 ภาพ แต่ละภาพแสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่างการณลักษณะทางไวยากรณ์กับการณลักษณะประจำคำในลักษณะต่างๆ ในโครงสร้างเหตุการณ์ ส่วนที่ถูกระบายด้วยแถบสีเทาและกำกับด้วยคำว่า “TSit (Time of Situation)” คือส่วนของเหตุการณ์ที่ถูกเลือกเน้นโดยคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ ซึ่งเป็นช่วงเวลาของเหตุการณ์ที่ความหมายของประโยคอ้างถึง หรือเป็นช่วงเวลาของเหตุการณ์ที่อยู่ในขอบเขตความสนใจของผู้พูด องค์ประกอบอื่นๆ ที่ไม่ได้อยู่ในกรอบสีเทานั้นคือองค์ประกอบที่ไม่ได้อยู่ในขอบเขตความสนใจของ

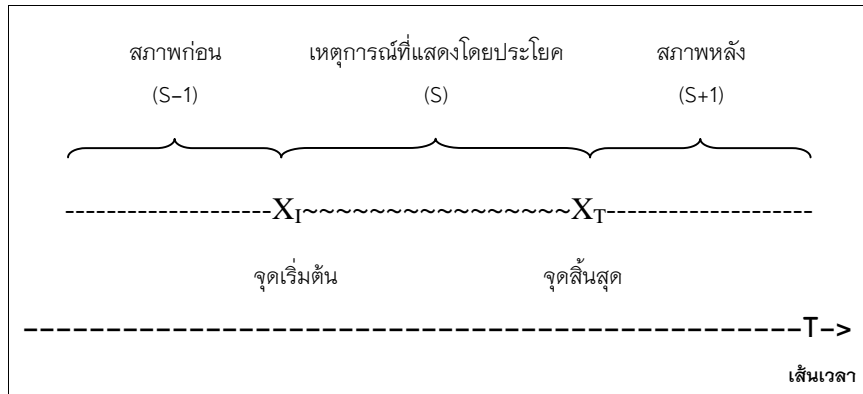
ผู้พูด ซึ่งแสดงด้วยสีเทา สัญลักษณ์ลูกศรเส้นประ ซึ่งกำกับด้วยสัญลักษณ์ “T (Time)” ด้านล่างคือ เส้นเวลา สัญลักษณ์ “RT (Reference time)” หมายถึงเวลาอ้างอิง ซึ่งเป็นตำแหน่งบนเส้นเวลาของ ส่วนของเวลาอ้างอิงหรือเป็นเวลาที่เหตุการณ์ที่อ้างอิงนั้นเกิดขึ้น สัญลักษณ์ “ST (Speech time)” หมายถึงเวลากล่าวถ้อยหรือตำแหน่งบนเส้นเวลาของเวลาที่ผู้พูดกล่าวประโยคดังกล่าว สัญลักษณ์ ลูกศรระหว่างช่วงเหตุการณ์ที่ถูกเลือกเน้นกับเวลาอ้างอิงแสดงการเชื่อมโยงระหว่างเวลาของ เหตุการณ์ที่ถูกเลือกเน้น (TSit) กับเวลาอ้างอิง (RT) สัญลักษณ์ “>” และ “=” คั่นระหว่าง สัญลักษณ์ “RT” และ “ST” แสดงความสัมพันธ์เชิงลำดับเวลา *ก่อน* และ *พร้อมกัน* ตามลำดับ

ในแผนภาพ (10ก.) และ (11ก.) โครงสร้างเหตุการณ์ทั้งหมดถูกระบายด้วยแถบสีเทา ซึ่ง แสดงการเลือกเน้นของรูปประโยคลักษณะทางไวยากรณ์แบบสมบูรณ์ ซึ่งเป็นการแสดงว่าผู้พูด ให้ความสนใจ หรืออ้างอิงเหตุการณ์ทั้งหมด จุดเริ่มต้น ส่วนกลาง และจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (ถ้ามี) เวลาของเหตุการณ์จึงซ้อนทับ (overlap) กับเวลาอ้างอิง (RT) (TSit=RT) ปฏิสัมพันธ์ในลักษณะนี้ แสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่าเหตุการณ์ที่อ้างอิงนั้นได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลง ณ เวลาอ้างอิง ในแผนภาพ (10ก.) เวลาอ้างอิงนั้นปรากฏอยู่ทางซ้ายมือของเวลากล่าวถ้อย (RT>ST) ซึ่ง หมายความว่าช่วงเวลาของเหตุการณ์ที่อ้างอิงนั้นเกิดขึ้นก่อนเวลากล่าวถ้อย หรือเป็นเหตุการณ์ อดีต

ในแผนภาพ (10ข.) และ (11ข.) เฉพาะส่วนกลางของเหตุการณ์ถูกเลือกเน้นโดยรูปประโยค การณลักษณะทางไวยากรณ์แบบไม่สมบูรณ์ ปฏิสัมพันธ์ในลักษณะนี้แสดงความหมายเชิงการณ ลักษณะว่าเหตุการณ์ที่อ้างอิงนั้นกำลังเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิง ในที่นี้เวลาอ้างอิงอยู่ ณ ตำแหน่ง เดียวกันกับเวลากล่าวถ้อยซึ่งแสดงโดยรูปปัจจุบันกาลของคำกริยา “be” ดังนั้นความหมายเชิง การณลักษณะที่แสดงโดยประโยคดังกล่าวคือ เหตุการณ์พลวัตการว่ายน้ำของจอห์น และการเดิน ไปชายหาดของจอห์นนั้นกำลังเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย

ในการแสดงแผนภาพปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” “อยู่” “ยัง” “แล้ว” “เคย” และ “จะ” กับการณลักษณะประจำคำ ผู้วิจัยได้นำเอาแนวคิดอีก แนวคิดหนึ่งเข้ามาประกอบการแสดงปฏิสัมพันธ์คือ *แนวคิดการแสดงโครงสร้างเหตุการณ์แบบเต็ม* (maximal projection of situation) ของโบห์เนอเมเยอร์ (Bohnenmeyer, 1998: 73) ซึ่งเป็นการ แสดงส่วนต่างๆ ของเหตุการณ์ที่รูปแสดงการณลักษณะทางไวยากรณ์สามารถเลือกเน้นได้ ใน แนวคิดนี้โบห์เนอเมเยอร์ได้เพิ่มเติมองค์ประกอบอีกสององค์ประกอบเข้าไปในการแสดงโครงสร้าง เหตุการณ์ ได้แก่ *สภาพก่อน* (pre-state) และ *สภาพหลัง* (post-state) โดยที่สภาพก่อน (S-1)

หมายถึงเหตุการณ์สภาพที่มีอยู่ก่อนที่เหตุการณ์ที่อ้างถึงจะเกิดขึ้น และสภาพหลัง (S+1) หมายถึงเหตุการณ์ทรงสภาพหลังจากเหตุการณ์ที่อ้างถึงได้สิ้นสุดลง โบห์เนอเมเยอร์ได้นำเสนอแผนภาพส่วนต่างๆ ในโครงสร้างเหตุการณ์ไว้ดังนี้

แผนภาพ 2.2: องค์ประกอบของเหตุการณ์ตามแนวคิดของโบห์เนอเมเยอร์ (ดัดแปลงจาก Bohnenmeyer, 1998: 73)

- (12) ก. John was going to walk to the beach.
 ข. John was walking to the beach.
 ค. John walked to the beach.
 ง. John has walked to the beach.

ประโยค (12ก. ถึง 12ง.) อ้างถึงเหตุการณ์เดียวกันคือเหตุการณ์การเดินทางไปที่ชายหาดของผู้ร่วมเหตุการณ์ “John” ซึ่งเป็นการณ์ลักษณะประจำคำประเภทการณ์ก่อผล (accomplishment) บริเวณ “S” ในแผนภาพจึงเป็นโครงสร้างของเหตุการณ์ดังกล่าว บริเวณ “S-1” และ “S+1” หมายถึงสภาพก่อน และสภาพหลังของเหตุการณ์การเดินทางไปที่ชายหาด

ในประโยค (12ก.) ผู้พูดอ้างถึงเหตุการณ์การเดินทางไปที่ชายหาดทรายของจอห์นที่กำลังจะเกิดขึ้นภายหลังจากเวลาอ้างอิง หรือเวลากล่าวถ้อย การอ้างถึงในลักษณะนี้เป็นการเน้นที่สภาพก่อน (pre-state) ในประโยค (12ข.) ผู้พูดอ้างถึงเหตุการณ์เดียวกันนี้โดยเน้นไปที่ส่วนกลาง เหตุการณ์ว่าเหตุการณ์กำลังเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิง หรือเวลากล่าวถ้อย ดังนั้นเฉพาะส่วนกลาง เหตุการณ์เท่านั้นที่เป็นส่วนที่ถูกทำให้เด่น ในประโยค (12ค.) ผู้พูดอ้างถึงเหตุการณ์ว่าได้สิ้นสุดลงก่อนเวลาอ้างอิง หรือเวลากล่าวถ้อย ซึ่งเป็นการเลือกเน้น จุดเริ่มต้น ส่วนกลาง และจุดสิ้นสุด เหตุการณ์ ในประโยค (12ง.) ผู้พูดอ้างถึงเหตุการณ์ที่จบลงไปก่อนเวลาอ้างอิง หรือเวลากล่าว

ถ้อย แต่ยังมีความสัมพันธ์หรือตรงประเด็นกับสถานการณ์ ณ เวลากล่าวถ้อย (prior situation with current relevance) ส่วนที่ถูกเลือกเน้นคือสภาพหลัง (post-state) สาเหตุที่ผู้วิจัยนำแนวคิดนี้เข้ามาใช้เพราะพบว่า ในภาษาไทย คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์บางคำจะทำหน้าที่เลือกเน้นสภาพก่อน หรือสภาพหลัง แต่ไม่ได้เลือกเน้นส่วนใดในโครงสร้างเหตุการณ์ การเลือกเน้นองค์ประกอบต่างๆ ในโครงสร้างเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค (12ก. ถึง 12ง.) สามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังในแผนภาพที่ 2.3

ตัวอย่าง	แผนภาพ
(13) [John walk to the beach]	
ก. John was going to walk to the beach.	-----S-1-----X _T ~~~~~S~~~~~X _T -----S+1-----
ข. John was walking to the beach.	-----S-1-----X _T ~~~~~S~~~~~X _T -----S+1-----
ค. John walked to the beach.	-----S-1-----X _T ~~~~~S~~~~~X _T -----S+1-----
ง. John has walked to the beach.	-----S-1-----X _T ~~~~~S~~~~~X _T -----S+1-----

แผนภาพ 2.3: การเลือกเน้นองค์ประกอบต่างๆ ในโครงสร้างเหตุการณ์

ภาพด้านบนประกอบด้วยแผนภาพ 4 ภาพ แต่ละแผนภาพแสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่างการณลักษณะทางไวยากรณ์กับการณลักษณะประจำคำในลักษณะต่างๆ ในแผนภาพ (13ก.) บริเวณสภาพก่อน (S-1) ถูกระบายด้วยแถบสีเทา ซึ่งแสดงการเลือกเน้นของรูปบ่งชี้การณลักษณะ “be going to” ปฏิสัมพันธ์ลักษณะนี้แสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยประโยคนั้นมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นภายหลังจากเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ในแผนภาพ (13ข.) บริเวณส่วนกลางของเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค (S) ถูกระบายด้วยแถบสีเทา ซึ่งแสดงการเลือกเน้นของรูปบ่งชี้การณลักษณะ “be Verb+ing” ปฏิสัมพันธ์ลักษณะนี้แสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่าเหตุการณ์การเดินไปที่หาดทรายกำลังดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ในแผนภาพ (13ค.) องค์ประกอบทั้งหมดของเหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยประโยค (S) ถูกระบายด้วยแถบสีเทา ซึ่งแสดงการเลือกเน้นของรูปบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์แบบสมบูรณ์

ปฏิสัมพันธ์ในลักษณะนี้แสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่าเหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลง ในแผนภาพ (13ง.) บริเวณสภาพหลัง (S+1) ถูกเลือกเน้น ปฏิสัมพันธ์ลักษณะนี้แสดงความหมายเชิงการณลักษณะความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ (perfect) หรือการที่ผู้พูดอ้างถึงเหตุการณ์ที่จบลงไปก่อนเวลาอ้างอิง หรือเวลากล่าวถ้อย แต่ยังคงมีความสัมพันธ์หรือตรงประเด็นกับสถานการณ์ ณ เวลากล่าวถ้อย

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าความหมายเชิงการณลักษณะที่แสดงโดยประโยคนั้นเป็นผลมาจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างความหมายเชิงการณลักษณะ 2 ประเภทคือ การณลักษณะทางไวยากรณ์ และการณลักษณะประจำคำ การณลักษณะทางไวยากรณ์หมายถึงมุมมองแบบต่าง ๆ ที่ผู้พูดอ้างถึงเหตุการณ์ การแสดงจุดสนใจ (focus) ที่ส่วนใดส่วนหนึ่งหรือทั้งหมดของเหตุการณ์ เช่น อ้างถึงเหตุการณ์ว่าสิ้นสุดลง หรือกำลังดำเนินอยู่

บทที่ 3

การณัลักษณะประจำคำ

ในบทนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอการจัดประเภทการณัลักษณะประจำคำในภาษาไทย ลำดับการนำเสนอเนื้อหาจะมีดังต่อไปนี้ ในหัวข้อ 3.1) ผู้วิจัยจะกล่าวถึงมโนทัศน์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับมโนทัศน์การณัลักษณะประจำคำ และหัวข้อ 3.2) เป็นการจัดประเภทการณัลักษณะประจำคำในภาษาไทย

3.1 การณัลักษณะประจำคำ: คุณสมบัติทางความหมาย และการจัดประเภท

เนื้อหาในส่วนนี้ประกอบด้วย 3 หัวข้อย่อยคือ 3.1.1) แนวคิดสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาการณัลักษณะประจำคำ 3.1.2) คุณสมบัติทางความหมายที่ใช้ในการจัดประเภทการณัลักษณะประจำคำ และ 3.1.3) เกณฑ์ทดสอบคุณสมบัติทางความหมาย

3.1.1 แนวคิดสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาการณัลักษณะประจำคำ

งานวิจัยทางภาษาศาสตร์ร่วมสมัยมักจะอ้างถึงคำศัพท์คำว่า *การณัลักษณะประจำคำ* (lexical aspect) ในความหมายว่าเป็นการศึกษาการจัดประเภทรูปภาษาแสดงเหตุการณ์ (state of affairs หรือ situation) และกลวิธีการแสดงเหตุการณ์ผ่านรูปภาษา (linguistic manifestation) ของเหตุการณ์ประเภทต่างๆ คำศัพท์อื่นๆ ที่พบในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องคือ “*Aktionsart*” “*aspectual character*” (Lyons, 1977) “*situation aspect*” (Smith, 1991, 1997) “*eventuality type*” (Bach, 1996; Filip, 1999) “*state of affairs*” (Dik, 1989) “*taxonomic category*” (Pandučeva 1996) และ “*actionality*” (Tatevosov, 2002)

ถึงแม้ว่าการจัดประเภทรูปภาษาแสดงเหตุการณ์ในลักษณะนี้จะมีการกล่าวถึงเป็นครั้งแรกในงานของอริสโตเติล แต่นักภาษาศาสตร์สมัยใหม่มักจะอ้างถึงงานวิจัยของซีโน เวนด์เลอร์ (Vendler, 1967) ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาการณัลักษณะประจำคำ งานวิจัยของเวนด์เลอร์ได้เสนอการจัดประเภทรูปภาษาแสดงเหตุการณ์ออกเป็น 4 ประเภท ซึ่งแสดงโดยคำกริยาในภาษาอังกฤษ เหตุการณ์ทั้งสี่ประเภทที่เวนด์เลอร์ได้จัดประเภทไว้คือ ก) สภาพการณ์ (state) ข)

การกระทำ (activity) ค) การกระทำ (accomplishment) และ ง) การกระทำ (achievement) ตัวอย่าง (1) แสดงตัวอย่างของรูปภาพแสดงเหตุการณ์ทั้งสี่ประเภท

- (1) ก. สภาพการณ์: *have love hate know* และ *believe*
 ข. การกระทำ: *walk swim push* และ *pull*
 ค. การกระทำ: *paint a picture make a chair* และ *read a novel*
 ง. การกระทำ: *recognize realize spot find* และ *reach the summit*

การแบ่งประเภทรูปภาพแสดงเหตุการณ์ในลักษณะข้างต้นมักจะถูกมองว่าเป็นการจัดประเภทคำกริยา อย่างไรก็ตามถ้าพิจารณาจากตัวอย่างที่เวนเดอร์ได้ยกมาจะพบว่า การจัดประเภทของเวนเดอร์นั้นไม่ได้พิจารณาจากคุณสมบัติทางความหมายของเหตุการณ์ที่แสดงโดยคำกริยาเพียงอย่างเดียว แต่ได้พิจารณาคุณสมบัติทางความหมายของเหตุการณ์ที่แสดงโดยภาคแสดงหรือโดยคำกริยาและอาร์กิวเมนต์ (argument) ที่ปรากฏอีกด้วย เวนเดอร์แบ่งรูปภาพเหตุการณ์ออกเป็น 4 ประเภทตามเกณฑ์คุณสมบัติทางความหมาย 3 คุณสมบัติคือ คุณสมบัติลักษณะพลวัต (dynamicity) คุณสมบัติการมีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (telicity) และคุณสมบัติการกินเวลา (durativity) คุณสมบัติทางความหมายของเหตุการณ์ทั้งสี่ประเภทสามารถสรุปเป็นตารางได้ดังในตารางที่ 3.1

ตัวอย่างประโยค	ประเภทเหตุการณ์	คุณสมบัติทางความหมาย		
		[±พลวัต]	[±จุดสิ้นสุด]	[±กินเวลา]
(2) ก. John was a linguist.	สภาพการณ์	-	-	+
ข. John ran in the park.	การกระทำ	+	-	+
ค. John fell down.	การกระทำ	+	+	+
ง. John won the race.	การกระทำ	+	+	-

ตารางที่ 3.1: การจัดประเภทเหตุการณ์ตามแนวคิดของซีโน เวนเดอร์ (Vendler, 1967)

ประโยคตัวอย่าง (2) ทั้งสี่ประโยคมีความแตกต่างกันในเรื่องคุณสมบัติทางความหมายของเหตุการณ์ด้าน ลักษณะพลวัต การมีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ และการกินเวลา กล่าวคือ เหตุการณ์การเป็นนักภาษาศาสตร์ ซึ่งแสดงโดยประโยค (2ก.) แตกต่างจากเหตุการณ์การวิ่งในสวน เหตุการณ์การล้ม และเหตุการณ์การชนะการแข่งขัน ซึ่งแสดงโดยประโยค (2ข.) ถึง (2ง.) ตามลำดับ ในเชิง

คุณสมบัติทางความหมายลักษณะพลวัต กล่าวคือ เหตุการณ์การเป็นนักภาษาศาสตร์ ใน (2ก.) เป็นเหตุการณ์การทรงสภาพการเป็นนักภาษาศาสตร์ของผู้ร่วมเหตุการณ์ “John” ซึ่งมีลักษณะคงที่ ไม่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นแต่อย่างใด ดังนั้นเหตุการณ์นี้จึงเป็นเหตุการณ์ที่ไม่มีลักษณะพลวัต ซึ่งแทนด้วยอรรถลักษณะ [-พลวัต] ในทางตรงกันข้ามเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค (ข)-(ง) ล้วนแต่เป็นเหตุการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะต่างๆ มาเกี่ยวข้องตลอดระยะเวลาที่เหตุการณ์เหล่านี้เกิดขึ้น เหตุการณ์การวิ่งของจอห์น ใน (2ข.) เป็นเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงในเชิงพื้นที่ของผู้ร่วมเหตุการณ์ “John” กล่าวคือ ผู้ร่วมเหตุการณ์มีการเคลื่อนไหวร่างกายและการเคลื่อนที่ด้วยการวิ่งอยู่ในสวน เหตุการณ์การล้ม ใน (2ค.) และเหตุการณ์ชนะการแข่งขัน ใน (2ง.) ของผู้ร่วมเหตุการณ์ เป็นเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพจากไม่ล้มเป็นล้ม และจากไม่ชนะเป็นชนะ เหตุการณ์ทั้งสามเหตุการณ์นี้จึงมีอรรถลักษณะลักษณะพลวัตเป็นบวก ด้วยคุณสมบัติทางความหมายนี้เหตุการณ์สามารถแบ่งออกเป็นสองประเภทใหญ่คือ เหตุการณ์ทรงสภาพ (stative situation) และเหตุการณ์พลวัต (dynamic situation)

เหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยคตัวอย่าง (2ก.) และ (2ข.) แตกต่างจากประโยค (2ค.) และ (2ง.) ในเชิงคุณสมบัติการมีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (telicity) กล่าวคือ เหตุการณ์การเป็นนักภาษาศาสตร์และ เหตุการณ์การวิ่งในสวนของผู้ร่วมเหตุการณ์สามารถคงอยู่หรือดำเนินต่อไปได้เรื่อยๆ โดยไม่หยุดได้ ในขณะที่เหตุการณ์ที่แสดงโดยตัวอย่าง (2ค.) และ (2ง.) เป็นเหตุการณ์ที่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ กล่าวคือ เหตุการณ์การล้มและเหตุการณ์การแข่งขันของผู้ร่วมเหตุการณ์ไม่สามารถดำเนินต่อไปเรื่อยๆ โดยไม่หยุดได้ ทั้งนี้ที่จอห์นล้มถึงพื้นหรือทันทีที่จอห์นชนะการแข่งขัน เหตุการณ์การล้มและเหตุการณ์การแข่งขันก็จะสิ้นสุดลง ด้วยคุณสมบัติทางความหมายนี้เหตุการณ์สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ เหตุการณ์ที่ไม่มีจุดสิ้นสุด (atelic situation) ซึ่งเป็นเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ กับการณ์กระทำ และเหตุการณ์ที่มีจุดสิ้นสุด (telic situation) ซึ่งเป็นเหตุการณ์ประเภทการณ์ก่อผล และการณ์สัมฤทธิ์ผล

คุณสมบัติทางความหมายสุดท้ายที่เวนต์เลอร์ใช้ในการจัดประเภทรูปภาษาแสดงเหตุการณ์คือ คุณสมบัติการกินเวลา (durativity) ซึ่งให้ความสำคัญกับระยะเวลาที่เหตุการณ์เกิดขึ้น ด้วยคุณสมบัติทางความหมายนี้เหตุการณ์สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ เหตุการณ์กินเวลา (durative situation) และเหตุการณ์ฉับพลัน (punctual situation) เหตุการณ์กินเวลาหมายถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบมีส่วนกลางเหตุการณ์ (phase) ที่สามารถรับรู้ได้ ส่วนเหตุการณ์ฉับพลันเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงทันที ไม่มีส่วนกลางเหตุการณ์ที่สามารถรับรู้ได้

เหตุการณ์กินเวลาคือเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ ซึ่งแสดงโดยประโยค (2ก.) การกระทำ ซึ่งแสดงโดยประโยค (2ข.) และการก่อผล ซึ่งแสดงโดยประโยค (2ค.) เหตุการณ์นับพลันคือเหตุการณ์ประเภทการณ์สัมฤทธิ์ผล ซึ่งแสดงโดยประโยค (2ง.)

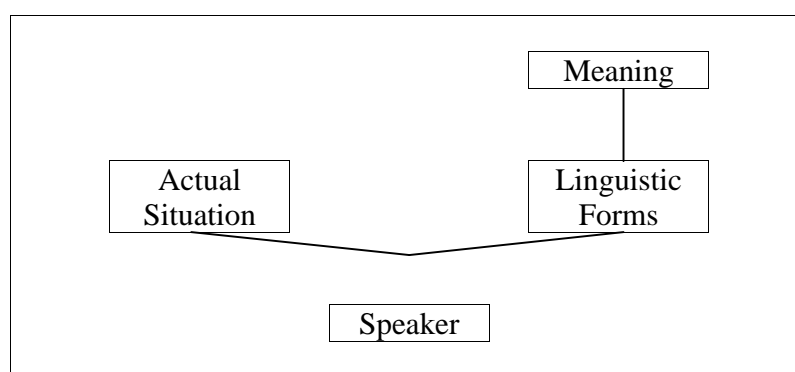
การจัดประเภทรูปภาพแสดงเหตุการณ์ของเวนต์เลอร์ได้รับการยอมรับเป็นอย่างมากในวงการการวิจัยการณลักษณะประจำคำ และถูกนำไปพัฒนาต่อในงานวิจัยรุ่นต่อมา เช่น Kenny (1963), Verkuyl (1972, 1989, 1993, 1999), Comrie (1976), Mourelatos (1978/1981), Dowty (1979, 1986), Carlson (1981), Dahl (1981), Bulygina (1982), ter Meulen (1983), Moens (1987), Moens & Steedman (1988), Krifka (1989, 1992, 1998), Filip (1993, 1999), Parsons (1989), Smith (1991, 1995, 1996), Durst-Andersen (1992, 1994, 2000), Breu (1994, 1996), Bache (1992), Bach (1986), และ Pandučeva (1995, 1996)

แนวทางการศึกษาการณลักษณะประจำคำในงานวิจัยรุ่นถัดมาล้วนแล้วแต่ไม่ได้แตกต่างไปจากงานของเวนต์เลอร์ในประเด็นสำคัญ หากแต่เป็นเพียงการถกเถียงกันในบางประเด็นย่อยๆ เท่านั้น ประเด็นสำคัญๆ ที่งานวิจัยรุ่นถัดมามักจะหยิบยกมาอภิปรายได้แก่ ประเด็นเรื่องหน่วยพื้นฐานในการวิเคราะห์ (unit of study) ประเด็นเรื่องระดับหน่วยสร้างทางวากยสัมพันธ์ที่ควรจะนำมาวิเคราะห์ และประเด็นเรื่องจำนวนประเภทการณลักษณะประจำคำ ดังจะกล่าวถึงในรายละเอียดในลำดับต่อไป

3.1.1.1 หน่วยพื้นฐานในการวิเคราะห์ประเภทการณลักษณะประจำคำ

ประเด็นเรื่องหน่วยการวิเคราะห์ (unit of study) เป็นประเด็นที่มีนักวิจัยกล่าวถึงกันมาก กล่าวคือ คุณสมบัติทางความหมายเชิงโครงสร้างเหตุการณ์ (aspectual properties) ต่างๆ ที่นำมาประกอบการวิเคราะห์นั้นเป็นคุณสมบัติของเหตุการณ์ที่แสดงโดยรูปภาพ (linguistic expression) หรือคุณสมบัติของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในโลก (actual situation) อริสโตเติลได้กล่าวถึงความแตกต่างระหว่างเหตุการณ์สองประเภทคือ “*kenesis*” และ “*energia*” ไว้ในผลงานเรื่อง อภิปรัชญา 1048 (Metaphysics 1048) เหตุการณ์บางเหตุการณ์ที่มีความสมบูรณ์ในตัวเอง (*energia*) หรือเป็นเหตุการณ์ประเภทไม่มีจุดสิ้นสุด (*atelic*) เช่น เหตุการณ์การคิด การนอน และเหตุการณ์การมีความสุข เป็นต้น เหตุการณ์อีกประเภทหนึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ไม่สมบูรณ์ในตัวเอง ซึ่งต้องดำเนินไปจนถึงจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ก่อนถึงจะกล่าวได้ว่าเหตุการณ์นั้นได้เกิดขึ้น หรือเป็นเหตุการณ์ที่มีจุดสิ้นสุด เช่น เหตุการณ์การเขียนกลอนหนึ่งบท หรือเหตุการณ์การสร้างบ้านหนึ่งหลัง เป็นต้น

ในทางภาษาศาสตร์งานวิจัยหลายชิ้นได้เน้นย้ำประเด็นเรื่องความแตกต่างระหว่างเหตุการณ์ที่แสดงโดยรูปภาษากับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นบนโลก แมนแฟรด คริฟคา (Krifka, 1988: 207) ได้เสนอแนวคิดที่ว่า ความแตกต่างระหว่างเหตุการณ์ที่มีจุดสิ้นสุด (telic) กับเหตุการณ์ที่ไม่มีจุดสิ้นสุด (atelic) นั้นเป็นความแตกต่างทางความหมายที่พบในเหตุการณ์ที่แสดงโดยรูปภาษา มากกว่าที่จะเป็นคุณสมบัติที่พบในเหตุการณ์จริง (actual situation) เห็นได้จากการที่เหตุการณ์จริง เหตุการณ์เดียวกันสามารถอ้างถึงได้สองแบบ เช่น เหตุการณ์การวิ่งสามารถอ้างถึงโดยการใช้รูปภาษา “running” หรือ “running a mile” ในภาษาอังกฤษก็เป็นได้ (ดูเพิ่มเติมใน Siewierska 1991: 232) ในประเด็นนี้ บาค (Bach 1981: 15) ได้กล่าวไว้ว่า การศึกษารูปภาษาที่อ้างถึงสิ่งต่างๆ ที่มีอยู่บนโลกนั้นจำเป็นต้องจำกัดอยู่ที่สิ่งที่พบในรูปภาษา ดังนั้นหน่วยการศึกษาที่นักภาษาศาสตร์ควรจะนำมาวิเคราะห์คือสิ่งต่างๆ ที่พบในรูปภาษามากกว่าที่จะเป็นสิ่งต่างๆ บนโลกที่รูปภาษาอ้างถึง นอกจากนี้คาโลตตา สมิธ (Smith, 1991: 6-7) ได้อภิปรายประเด็นนี้ไว้อย่างชัดเจนว่า ในการศึกษาการณลักษณะประจำคำ หน่วยในการวิเคราะห์ควรจะเป็นเหตุการณ์ที่แสดงโดยรูปภาษามากกว่าที่จะเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง สมิธใช้คำว่า เหตุการณ์เชิงอุดมคติ (idealized situation) ซึ่งหมายถึงเหตุการณ์ประเภทต่างๆ ที่แสดงผ่านรูปภาษา การศึกษาการณลักษณะประจำคำเป็นการจัดประเภทเหตุการณ์ตามลักษณะของรูปภาษาที่ใช้อ้างถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น รูปภาษาดังกล่าวเกิดขึ้นจากการรับรู้และตีความในระบบปรีชาชนของผู้ใช้ภาษาเอง ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง (actual situation) รูปภาษา (linguistic form) ผู้พูดภาษา (speaker) และความหมาย (meaning) สามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังในแผนภาพที่ 3.1

แผนภาพ 3.1: ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์จริง ผู้พูด รูปภาษา และ ความหมาย (Smith, 1991: 7)

จากแผนภาพ 3.1 ผู้พูดเชื่อมโยงเหตุการณ์จริง (actual situation) กับความหมายด้วยการอ้างถึงเหตุการณ์จริงด้วยการใช้รูปภาษา (linguistic form) สมิธเรียกรูปภาษานี้ว่า *กลุ่มกริยา* (verb

constellation) ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์จริงและรูปภาพไม่ได้เป็นแบบโดยตรง แต่มีผู้พูด คั่นอยู่ตรงกลาง ดังนั้นความหมายจึงไม่ใช่การอ้างถึงสิ่งต่างๆ ในโลกแห่งความจริงโดยตรง แต่เกิด จากมโนทัศน์ของมนุษย์ที่มีต่อเหตุการณ์เหล่านั้น ซึ่งมีพื้นฐานมาจากความเข้าใจส่วนบุคคล ใน มุมมองนี้ ความหมายมิได้เป็นเพียงรูปแทนภายในของความจริงภายนอกหากแต่ผ่านการรับรู้และ ปรุงแต่งใหม่ในมโนทัศน์ของมนุษย์ ผู้พูดจะเป็นผู้กำหนดว่าจะใช้รูปภาพใดเพื่ออ้างถึงเหตุการณ์ มิใช่ เหตุการณ์จริงเป็นตัวกำหนดรูปภาพ ดังนั้นสิ่งที่นักภาษาศาสตร์ควรจะนำมาเป็นหน่วยในการ วิเคราะห์จึงเป็นรูปภาพมากกว่าที่จะเป็นเหตุการณ์จริงบนโลก เหตุการณ์หนึ่งๆ สามารถอ้างถึง โดยการใช้อุปมาได้หลากหลายแบบขึ้นอยู่กับทางเลือกของผู้พูด เช่น เหตุการณ์การบินของ เครื่องบินที่เกิดขึ้นจริง ผู้พูดสามารถอ้างถึงเหตุการณ์นี้โดยการใช้ประโยค “The plane was flying” หรือ “The plane was in flight” ในประโยคแรกผู้พูดอ้างถึงเหตุการณ์ดังกล่าวว่าเป็นเหตุการณ์ พลวัต (dynamic situation) แต่ในประโยคที่สอง ผู้พูดอ้างถึงว่าเป็นเหตุการณ์ทรงสภาพ (static situation) ถึงแม้ว่ารูปภาพทั้งสองจะอ้างถึงเหตุการณ์เดียวกัน แต่รูปภาพดังกล่าวแตกต่างกัน และจัดเป็นประเภทเหตุการณ์ต่างประเภทกัน รูปภาพแรกจัดเป็นเหตุการณ์ประเภทการกระทำ (activity) แต่รูปภาพที่สองจัดเป็นเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ (state)

3.1.1.2 ระดับทางวากยสัมพันธ์ของหน่วยสร้างที่ควรจะนำมาวิเคราะห์

ถึงแม้ว่าเวนเดอร์เลอร์ (Vendler, 1967) ไม่ได้ระบุชัดว่าควรจะวิเคราะห์การณลักษณะประจำ คำในระดับใด เช่น ระดับคำกริยา ระดับกริยาวลี หรือระดับประโยค แต่หากสังเกตจากตัวอย่างที่ เวนเดอร์เลอร์ได้ให้ไว้พบว่า เวนเดอร์เลอร์ได้ให้ความสำคัญกับอาร์กิวเมนต์ของคำกริยาเช่นเดียวกัน ดังใน ตัวอย่างของเหตุการณ์ประเภทการกระทำ (accomplishment) เวนเดอร์เลอร์ยกตัวอย่างเป็นกริยาวลี ประกอบด้วยคำกริยา และนามวลีกรรม เช่น “paint a picture” เป็นต้น

ในการวิเคราะห์การณลักษณะประจำคำ นักภาษาศาสตร์รุ่นต่อมาส่วนใหญ่มีความเห็น ตรงกันว่า การณลักษณะประจำคำของเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยคต่างๆ นั้นเป็นผลรวมของ คุณสมบัติทางความหมายขององค์ประกอบต่างๆ ในประโยค ซึ่งได้แก่ คุณสมบัติทางความหมาย ของคำกริยา ของนามวลีที่เป็นกรรมตรงของกริยา และของส่วนขยายต่างๆ ในประโยค (Brinton, 1988) เพราะฉะนั้นการวิเคราะห์การณลักษณะประจำคำของเหตุการณ์ที่แสดงโดยภาคแสดงใดๆ นั้นไม่สามารถพิจารณาจากความหมายประจำคำกริยาเพียงอย่างเดียวได้ แต่จำเป็นต้องพิจารณา คุณสมบัติทางความหมายขององค์ประกอบอื่นๆ ในประโยคด้วย ดังนั้นในการศึกษาการณลักษณะ ประจำคำหน่วยพื้นฐานในการวิเคราะห์จึงเป็น เหตุการณ์ ซึ่งแสดงโดยประโยคไม่ใช่เพียงคำกริยา

เพียงคำเดียว ลองพิจารณาเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค “แดงวิ่ง” และ “แดงวิ่งไปที่สวน” ประโยคแรกประกอบไปด้วยกริยา “วิ่ง” และนามวลีแบบบังคับปรากฏคือ “แดง” ประโยคนี้แสดงเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัต (dynamic situation) แบบกินเวลา (durative) และไม่มีจุดสิ้นสุด เหตุการณ์ (atelic) กล่าวคือ เหตุการณ์การวิ่งของแดงมีลักษณะไม่สิ้นสุดเนื่องจากเป็นเหตุการณ์การเคลื่อนไหวของร่างกายและเคลื่อนที่ไปด้วยในเวลาเดียวกัน เหตุการณ์นี้สามารถดำเนินต่อไปได้เรื่อยๆ เพราะไม่มีการแสดงระยะเวลาหรือขอบเขตที่แน่ชัดว่า เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นเป็นระยะเวลาสั้นเท่าใดหรือเป็นระยะทางเท่าใด ประโยคที่สองมีส่วนขยายแบบไม่บังคับปรากฏ (optional) คือกริยารองบ่งทิศทางและบุพบทวลีแสดงที่หมาย “ไปที่สวน” เพิ่มเข้ามาในประโยค เหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยคนี้เป็นเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัต ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงแบบกินเวลาที่มีจุดสิ้นสุด เหตุการณ์แสดงไว้อย่างชัดเจน (telic) เหตุการณ์การวิ่งของแดงมีจุดสิ้นสุด เหตุการณ์ซึ่งแสดงโดยบุพบทวลีแสดงจุดหมาย (goal) “ที่สวน” เหตุการณ์การวิ่งของแดงเกิดขึ้นและดำเนินไปในทิศทางมุ่งสู่จุดมุ่งหมายคือที่สวน เมื่อถึงจุดมุ่งหมายแล้วเหตุการณ์การวิ่งไปที่สวนของแดงจะสิ้นสุดลงทันที ไม่สามารถดำเนินต่อไปได้อีก จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่า นอกจากกริยาหลักของประโยคแล้ว องค์ประกอบอื่นๆ ก็มีผลต่อคุณสมบัติทางความหมายของเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค คำกริยา “วิ่ง” เพียงลำพังแสดงเหตุการณ์ประเภทกระบวนการแบบกินเวลาที่ไม่มีความสิ้นสุด เหตุการณ์ แต่เมื่อปรากฏกับกริยารองบ่งทิศทางและบุพบทวลีแสดงจุดหมาย “ไปที่สวน” โครงสร้างเหตุการณ์มีการเปลี่ยนแปลงคือมีการแสดงจุดสิ้นสุดเหตุการณ์

เพื่อแสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบต่างๆ ในประโยคมีผลต่อการวิเคราะห์การณลักษณะประจำคำของเหตุการณ์ที่แสดงโดยรูปภาษาอย่างไร ฮานา ฟิลิป (Filip, 1999) เสนอให้เริ่มวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยคเดี่ยวพื้นฐาน (basic atomic sentence) ซึ่งประกอบด้วยกริยาหลักเพียงตัวเดียวและนามวลีอาร์กิวเมนต์แบบบังคับปรากฏ (obligatory) จากนั้นจึงพิจารณาว่าโครงสร้างเหตุการณ์จะมีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่อย่างไรเมื่อมีองค์ประกอบอื่นๆ เพิ่มเติมเข้ามาในประโยค เช่น ประโยคเดี่ยวพื้นฐาน “แดงวิ่ง” แสดงเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัต กินเวลาและไม่มีจุดสิ้นสุด เหตุการณ์ แต่เมื่อมีส่วนขยาย “ไปที่สวน” ปรากฏในประโยคโครงสร้างเหตุการณ์จะมีการเปลี่ยนแปลงคือ มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์เพิ่มลงไปโครงสร้างเหตุการณ์เพราะส่วนขยายดังกล่าวแสดงจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ของการวิ่งซึ่งมีจุดมุ่งหมายคือที่สวน นักวิจัยท่านอื่นๆ เช่น เวอร์คูย์ล (Verkuyl, 1972, 1993) คริฟคา (Krifka, 1986, 1992) และ ดาวตี้ (Dowty, 1988, 1991) ต่างก็เห็นความสำคัญขององค์ประกอบอื่นนอกเหนือจากคำกริยาเพียงอย่างเดียวในการวิเคราะห์การณลักษณะประจำคำที่แสดงโดยประโยค

3.1.1.3 จำนวนประเภทย่อยของการณ์ลักษณะประจำคำ

ในประเด็นของจำนวนประเภทการณ์ลักษณะประจำคำ นักภาษาศาสตร์หลายท่านตั้งข้อสังเกตว่า การแบ่งเหตุการณ์ออกเป็น 4 ประเภทตามแนวการศึกษาของเวนด์เลอร์นั้นยังไม่สามารถครอบคลุมเหตุการณ์ทั้งหมดได้ คาลอตตา สมิธ (Smith, 1991) เสนอให้แบ่งเหตุการณ์เพิ่มอีกหนึ่งประเภทคือ *การณ์ฉับพลัน* (semelfactive) การณ์ฉับพลันที่เสนอโดยสมิธตรงกับเหตุการณ์ประเภท *“point”* ของโมนส์ และสตีดแมน (Moens and Steedman, 1988) เหตุการณ์ประเภทการณ์ฉับพลันเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบฉับพลันที่ไม่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพของผู้ร่วมเหตุการณ์ (event participant) ที่แสดงโดยอาร์กิวเมนต์ของคำกริยา ดังนั้นการณ์ฉับพลันจึงเป็นเหตุการณ์ที่สามารถเกิดขึ้นซ้ำๆ ได้ ในขณะที่การณ์สัมฤทธิ์ผลของเวนด์เลอร์นั้นเป็นเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้ร่วมเหตุการณ์ เหตุการณ์ดังกล่าวจึงมักจะไม่ได้เกิดขึ้นซ้ำๆ กับหน่วยร่วมเหตุการณ์หน่วยเดิม ความแตกต่างระหว่างเหตุการณ์ฉับพลันทั้งสองประเภทนี้สามารถพิจารณาได้จากพฤติกรรมทางวากยสัมพันธ์ (syntactic behavior) ของคำกริยาได้เช่นเดียวกันดังตัวอย่าง

- (3) ก. John broke the glass.
 ข. *John was breaking the glass.
 ค. John was breaking the glasses.
- (4) ก. The snake died.
 ข. *?The snake was dying.
 ค. The snakes were dying.
- (5) ก. John knocked the door (once).
 ข. John was knocking the door.
- (6) ก. The light flashed (once).
 ข. The light was flashing.

ประโยคตัวอย่าง (3ก.) และ (4ก.) แสดงเหตุการณ์ประเภทการณ์สัมฤทธิ์ผล ซึ่งเป็นเหตุการณ์พลวัต มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ แบบฉับพลัน เมื่อเหตุการณ์ดังกล่าวจบลงหน่วยร่วมเหตุการณ์มีสภาพใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เช่น เหตุการณ์การทำแก้วแตกของจอห์น และเหตุการณ์การตายของงูเป็นเหตุการณ์พลวัตที่เกิดขึ้นแบบฉับพลัน เมื่อเหตุการณ์ดังกล่าวจบลง

หน่วยร่วมเหตุการณ์ “แก้ว” และ “งู” มีสภาพใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมคือสภาพแตก และสภาพตายตามลำดับ เหตุการณ์ทั้งสองเหตุการณ์นี้ไม่สามารถปรากฏร่วมกับรูปภาษาแสดงการณลักษณะทางไวยากรณ์ประเภทกำลังดำเนินอยู่ (progressive aspect) ได้ ดังในตัวอย่าง (3ข.) และ (4ข.) ในทางตรงกันข้ามเหตุการณ์ประเภทการณฉับพลัน (semelfactive) ซึ่งแสดงโดยตัวอย่าง (5ก.) และ (6ก.) สามารถปรากฏได้และแสดงความหมายว่าเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นซ้ำๆ ทันทันที่เหตุการณ์การเคาะประตูของจอห์น และเหตุการณ์การกะพริบของไฟ จบลงหน่วยร่วมเหตุการณ์ “ประตู” และ “ไฟ” ไม่ได้มีสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเหมือนกับ “แก้ว” และ “งู” ใน (3ก.) และ (4ก.) เหตุการณ์ประเภทการณสัมฤทธิ์ผลปรากฏกับรูปภาษาแสดงการณลักษณะทางไวยากรณ์ประเภทกำลังดำเนินอยู่จะแสดงความหมายว่าเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นซ้ำๆ (iterative) ได้ ในกรณีที่หน่วยร่วมเหตุการณ์เป็นพหูพจน์ดังในตัวอย่าง (3ค.) และ (4ค.) ในขณะที่เหตุการณ์ประเภทการณฉับพลันไม่มีข้อจำกัดนี้

นอกจากการณฉับพลัน (semelfactive) แล้ว นักภาษาศาสตร์หลายท่านเสนอให้มีการแบ่งประเภทเหตุการณ์เพิ่มเติมอีก คาร์ลสัน (Carlson, 1977: 448) เสนอให้แบ่งสภาพการณ (state) ออกเป็นสองประเภทย่อยคือ *สภาพการณชั่วคราว* (stage-level state) ซึ่งตรงกับ “dynamic state” ของบาด (Bach, 1986) หรือ “atemporal property” ของพานดูเชวา (Pandučeva, 1995; 1996) และ *สภาพการณถาวร* (individual-level state) ซึ่งตรงกับ “static state” ของบาด (Bach, 1986) หรือ “inherent state” ของพานดูเชวา (Pandučeva, 1995; 1996) สภาพการณชั่วคราวเป็นเหตุการณ์ทรงสภาพที่มีแนวโน้มที่จะมีการเปลี่ยนแปลงสภาพได้เนื่องจากเป็นสภาพไม่ถาวรของผู้ร่วมเหตุการณ์ เช่น “The book was on the table.” เหตุการณ์การทรงสภาพอยู่บนโต๊ะของหนังสือ นั้นเป็นเพียงสภาพที่ไม่ถาวร อาจมีการเปลี่ยนแปลงสภาพได้อีกภายหลังหากมีเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพเกิดขึ้นกับหนังสือ เช่น จอห์นมาหยิบไป เป็นต้น ในขณะที่สภาพการณถาวรเป็นเหตุการณ์ทรงสภาพที่มีความคงที่สูง ไม่สามารถมีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ได้ เช่น “John is American.” เหตุการณ์การทรงสภาพเป็นคนอเมริกันของจอห์นถือว่าเป็นเหตุการณ์ที่มีสภาวะคงที่สูง ซึ่งมีแนวโน้มที่จะไม่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพ อย่างไรก็ตามเหตุการณ์ประเภทสภาพการณถาวรนี้สามารถแบ่งออกเป็นประเภทย่อยได้อีกสองประเภทคือ *สภาพการณถาวรที่มีมาตั้งแต่ต้น* (original inherent state) และ *สภาพการณถาวรที่ได้มาภายหลัง* (acquired inherent state) ตามการแบ่งประเภทของวิลเลียม ครอฟท์ (Croft, in prep) เหตุการณ์การทรงสภาพถาวรการเป็นคนอเมริกันของจอห์นอาจจะเป็นคุณสมบัติที่จอห์นมีมาตั้งแต่เกิด คือพ่อและแม่เป็นคนอเมริกัน และจอห์นเกิดในประเทศอเมริกา หรือไม่ก็เป็นคุณสมบัติที่จอห์นเพิ่งได้มาภายหลังก็ได้ เช่น ก่อนหน้านี้อาจจอห์นเป็น

คนแมกซิกัน แต่หลังจากที่เข้ามาอยู่ที่ประเทศอเมริกามาระยะหนึ่ง จอห์นถึงได้สัญชาติอเมริกัน ภายหลัง

3.1.2 คุณสมบัติทางความหมายที่ใช้ในการจัดประเภทการณลักษณะประจำคำ

ในการศึกษาคุณสมบัติทางความหมายของเหตุการณ์ที่แสดงโดยคำกริยา กริยาวลี หรือ ประโยคนั้น นักภาษาศาสตร์ส่วนใหญ่มักจะกล่าวถึงคุณสมบัติทางความหมาย 4 คุณสมบัติคือ ก) ลักษณะพลวัต (dynamicity) ข) การมีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (telicity) ค) การกินเวลา (durativity) และ ง) การก่อให้เกิดสภาพใหม่ (change into a new state) ดังจะกล่าวถึงในรายละเอียดในลำดับต่อไป

3.1.2.1 คุณสมบัติลักษณะพลวัต (dynamicity)

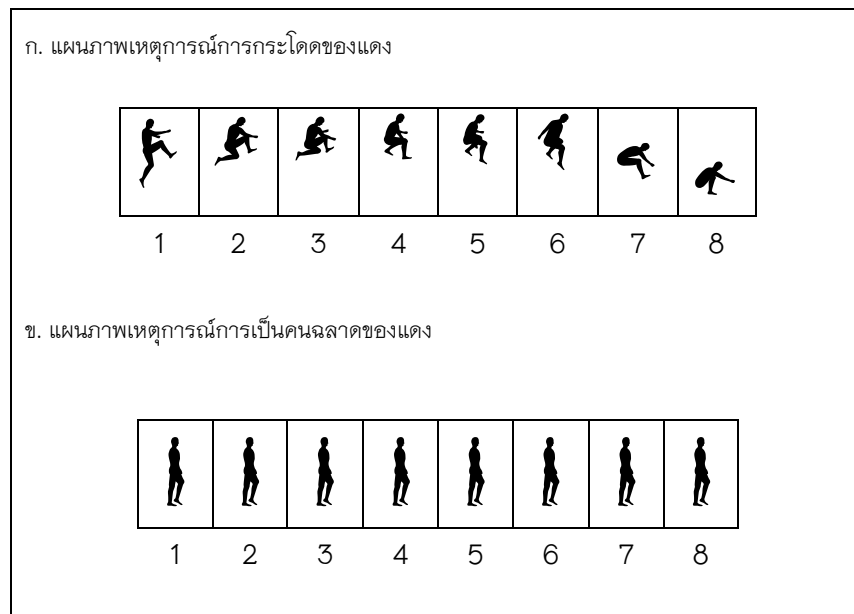
คุณสมบัติลักษณะพลวัตเป็นคุณสมบัติสำคัญที่ใช้ในการแยกความแตกต่างระหว่างเหตุการณ์พื้นฐาน 2 ประเภทคือเหตุการณ์ทรงสภาพ (static situation) และเหตุการณ์พลวัต (dynamic situation) คุณสมบัติทางความหมายลักษณะพลวัต หมายถึงการเปลี่ยนแปลง (change) (Dowty, 1979: 184; Olsen, 1997: 35) คุณสมบัติลักษณะพลวัตแสดงโดยการใช้อรรถลักษณะ [+พลวัต] เหตุการณ์พลวัตซึ่งแสดงด้วยอรรถลักษณะ [+พลวัต] หมายถึงเหตุการณ์ที่แสดงการเปลี่ยนแปลงและ/หรือขาดความนิ่งของผู้ร่วมเหตุการณ์ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น ผู้ร่วมเหตุการณ์มีการเคลื่อนที่หรือมีการย้ายที่เช่น เหตุการณ์การเดินทาง การวิ่ง การว่ายน้ำ หรือการคลานของแดง เป็นต้น ผู้ร่วมเหตุการณ์มีการเปลี่ยนแปลงสภาพ เช่น เหตุการณ์การแตกหรือล้มของแจกัน เป็นต้น หรือผู้ร่วมเหตุการณ์กระทำการกิจกรรมใดๆ ที่ต้องขยับส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกาย เช่น เหตุการณ์การกินข้าวของแดง และเหตุการณ์การอ่านหนังสือของดำ เป็นต้น

เหตุการณ์ทรงสภาพซึ่งแสดงด้วยอรรถลักษณะ [-พลวัต] หมายถึงเหตุการณ์ที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงใดๆ เกิดขึ้น หรือเป็นเหตุการณ์ที่มีความนิ่งตลอดช่วงระยะเวลาที่เหตุการณ์เกิดขึ้น (Dik, 1994; De Groot 1995: 33) เหตุการณ์ทรงสภาพไม่มีการเพิ่มพลังงานเข้าไปเพื่อให้เหตุการณ์ดำเนินต่อไปได้ (Comrie, 1976: 49) เหตุการณ์ทรงสภาพเป็นเหตุการณ์ที่มีลักษณะคงเดิม แต่เหตุการณ์พลวัตเป็นเหตุการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดระยะเวลาที่เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้น ลองเปรียบเทียบเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยคต่อไปนี้

- (7) ก. แดงกระโดด
ข. แดงเป็นคนฉลาด

ประโยค (7ก.) แสดงเหตุการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงและเป็นเหตุการณ์ที่ขาดความนิ่ง ผู้ร่วมเหตุการณ์ กระทำการกระโดด ตลอดระยะเวลาที่เหตุการณ์นี้เกิดขึ้น แดงมีการเปลี่ยนแปลงในเชิงพื้นที่ตลอดเวลา ซึ่งการเปลี่ยนแปลงในเชิงพื้นที่นี้จะเกิดขึ้นตลอดระยะเวลาที่เหตุการณ์การกระโดดเกิดขึ้น ส่วนกลางของเหตุการณ์นี้มีความหลากหลาย มีการเปลี่ยนแปลงจากเหตุการณ์ย่อยเหตุการณ์หนึ่งไปสู่เหตุการณ์ย่อยอีกเหตุการณ์และต่อเนื่องไปจนเหตุการณ์การกระโดดสิ้นสุดลง อาจกล่าวได้ว่าส่วนกลางของเหตุการณ์นี้มีลักษณะเป็นลำดับขั้น (phasal structure) ซึ่งแต่ละขั้นแตกต่างกัน หากเราแบ่งเหตุการณ์การกระโดดของแดงออกเป็นแปดส่วนดังในแผนภาพ 3.2ก เหตุการณ์ในส่วนที่หนึ่งแตกต่างจากเหตุการณ์ในส่วนอื่นๆ ในทางตรงกันข้าม ประโยค (7ข.) แสดงเหตุการณ์การทรงสภาพเป็นคนฉลาดของแดง เหตุการณ์นี้เป็นสภาพนิ่ง ไม่มีการเปลี่ยนแปลงใดๆ เหตุการณ์ทรงสภาพนี้มีส่วนกลางเหตุการณ์ที่ไม่ได้ประกอบไปด้วยเหตุการณ์ย่อยๆ ที่แตกต่างกันเหมือนกับเหตุการณ์แรก แต่เป็นเหตุการณ์ที่มีลักษณะคงที่ตลอดระยะเวลาที่สภาพเป็นคนฉลาดคงอยู่ หากเราแบ่งเหตุการณ์การทรงสภาพเป็นคนฉลาดของแดงออกเป็นแปดส่วนเหมือนเหตุการณ์แรกดังในดั่งในแผนภาพ 3.2ข เหตุการณ์ในทุกๆ ส่วนจะเหมือนกัน

แผนภาพ 3.2: ลักษณะพลวัตเหตุการณ์การกระโดดและเหตุการณ์การเป็นคนฉลาด

คุณสมบัติทางความหมายลักษณะพลวัตและลักษณะสภาพมักจะแสดงโดยกริยาหลักของประโยคเช่น “กระโดด” ใน (7ก.) และ “เป็น” ใน (7ข.) เป็นต้น นอกจากนี้คุณสมบัติลักษณะพลวัตยังสามารถแสดงได้โดยส่วนขยายบางประเภทด้วย เช่น ส่วนขยายแสดงทิศทาง การเปลี่ยนแปลง เช่น กริยารองบ่งทิศทาง “ขึ้น” และ “ลง” ส่วนขยายแสดงอัตราความเร็ว/ช้าของการเปลี่ยนแปลง เช่น “ค่อยๆ” และ “อย่างรวดเร็ว” ดังนั้นประโยคเดี่ยวพื้นฐานบางประโยคที่แสดงเหตุการณ์ทรงสภาพอาจเปลี่ยนเป็นแสดงเหตุการณ์พลวัตได้ถ้ามีส่วนขยายปรากฏร่วมด้วยเช่น “แดงอ้วนขึ้น” “แดงดำลงอย่างรวดเร็ว” และ “เขียวค่อยๆ สวยขึ้น” เป็นต้น นอกจากนี้ประโยคเดี่ยวพื้นฐานบางประโยคที่มีความกำกวมทางความหมาย กล่าวคือ สามารถแสดงเหตุการณ์ได้สองแบบเช่น “แดงนั่ง” ประโยคนี้อาจจะแสดงเหตุการณ์พลวัต “แดง(กำลัง)นั่ง” หรือเหตุการณ์สภาพ “แดงนั่ง(อยู่)” เมื่อมีส่วนขยายที่แสดงลักษณะพลวัตเป็นนัยเหล่านี้ปรากฏร่วมกับคำกริยาในประโยคเช่น “ลง” “อย่างรวดเร็ว” “อย่างช้าๆ” ดังในประโยค “แดงนั่งลง/อย่างรวดเร็ว/อย่างช้าๆ” ความหมายของประโยคนี้จะมีความชัดเจนขึ้น กล่าวคือจะแสดงเหตุการณ์พลวัตซึ่งเป็นกระบวนการการนั่งลงของแดง

3.1.2.2 คุณสมบัติการมีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์

คุณสมบัติการมีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ใช้แยกความแตกต่างระหว่างเหตุการณ์ที่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (telic¹ situation) กับเหตุการณ์ที่ไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (atelic situation) คุณสมบัติการมีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์แสดงโดยการใช้บรรทัดศัพท์ต่อไปนี้ [±จุดสิ้นสุด] ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เหตุการณ์ที่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (telic situation) หมายถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมาย เป้าหมายหรือจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (goal หรือ terminal point) ทันทีที่เหตุการณ์ดำเนินมาถึงจุดสิ้นสุดเหตุการณ์แล้วเหตุการณ์นั้นจะสิ้นสุดลงทันที ไม่สามารถดำเนินต่อไปได้อีก

“... (A) telic situation is one that involves a process leads up to a well-defined terminal point, beyond which the process cannot be continued.” (Comrie, 1976: 45)

¹ ฟิลิป (Filip, 1993: 53) รวบรวมคำศัพท์เทคนิคอื่นๆ ที่ใช้เรียกความแตกต่างระหว่างเหตุการณ์ที่มีจุดสิ้นสุด (telic situation) และเหตุการณ์ที่ไม่มีจุดสิ้นสุด (atelic situation) ไว้ดังนี้ “accomplishment/activity” (Vendler, 1957) และ (Dowty, 1991) “terminative/aterminative” (Maslov, 1959) “performance/activity” (Kenny, 1963) “event/process” (Mourelatos, 1978) “bounded/unbounded” (Allen, 1996) และ (Talmy, 1986) “quantized/cumulative” (Krifka, 1986; 1989) และ (Filip, 1993; 1999) และ “delimited/hondelimited” (Tenny, 1987)

เมื่อพิจารณาเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค 2 ประโยคนี้นี้ “ดำว่ายน้ำ” และ “ต้นไม้โค่น” พบว่า ประโยคทั้งสองประโยคนี้นี้แสดงเหตุการณ์พลวัตเหมือนกัน แต่เหตุการณ์สองเหตุการณ์นี้แตกต่างกันตรงที่ เหตุการณ์ที่สองมีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ซึ่งแสดงโดยอรรถลักษณะ [+จุดสิ้นสุด] แต่เหตุการณ์แรกไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ซึ่งแสดงโดยอรรถลักษณะ [-จุดสิ้นสุด] สำหรับเหตุการณ์ที่สองจุดสิ้นสุดเหตุการณ์คือจุดที่ต้นไม้มีสภาพโค่นลงมาอยู่ที่พื้นดิน ซึ่งทำให้กระบวนการการโค่นของต้นไม้ไม่สามารถดำเนินต่อไปได้อีก ถ้าหากการโค่นของต้นไม้หยุดก่อนที่จะถึงจุดสิ้นสุดนี้ จะถือว่าเหตุการณ์การโค่นของต้นไม้ไม่ได้เกิดขึ้นจริง ในทางตรงกันข้ามเหตุการณ์การว่ายน้ำของดำไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ที่แสดงโดยองค์ประกอบใดๆ ในประโยค เหตุการณ์นี้สามารถเกิดขึ้นยาวนานเท่าไรไม่ได้กำหนด ซึ่งอาจจะเป็น สิบนาที ครึ่งชั่วโมง หรือ สามชั่วโมงก็เป็นได้ และยิ่งกว่านั้นดำสามารถหยุดว่ายน้ำเมื่อใดก็ได้ แล้วเหตุการณ์การว่ายน้ำของดำก็ยังมีค่าความจริงเป็นจริง

เหตุการณ์การโค่นของต้นไม้มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ซึ่งแสดงโดยความหมายประจำคำกริยา จุดสิ้นสุดเหตุการณ์ในลักษณะนี้เรียกว่า *จุดสิ้นสุดเหตุการณ์ภายในคำกริยา* (inherent endpoint) (Smith, 1991; 1997) เหตุการณ์การโค่นของต้นไม้ไม่สามารถดำเนินต่อไปเรื่อยๆ โดยไม่มีจุดสิ้นสุดได้ ดังเห็นได้จากการที่ประโยคนี้นี้ไม่สามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยาย “ไปเรื่อยๆ” ได้ เช่น “*ต้นไม้โค่นไปเรื่อยๆ” แต่เหตุการณ์การว่ายน้ำของดำนั้นไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ ดังนั้นประโยค “ดำว่ายน้ำไปเรื่อยๆ” จึงยอมรับได้ นอกจากจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ภายในคำกริยาแล้ว ยังมีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์อีกประเภทหนึ่งซึ่งแสดงโดยองค์ประกอบอื่นๆ ในประโยค ลองพิจารณาประโยคต่อไปนี้

- (8) ก. John walked.
ข. John walked to the park.

ประโยค (8ก.) แสดงเหตุการณ์พลวัตแบบกินเวลาและไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ เหตุการณ์การเดินของจอห์นมีลักษณะพลวัตและสามารถดำเนินต่อไปได้เรื่อยๆ ไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ แสดงไว้แน่ชัด จอห์นจะหยุดเดินเมื่อใดก็ได้และเหตุการณ์จอห์นเดินก็ยังเป็นจริง แต่ในทางตรงกันข้าม ประโยค (8ข.) แสดงเหตุการณ์พลวัตแบบกินเวลาที่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ อย่างไรก็ตาม จุดสิ้นสุดเหตุการณ์ของเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค (8ข.) นี้ไม่ได้แสดงโดยคุณสมบัติทางความหมายของคำกริยา “walk” แต่แสดงโดยองค์ประกอบอื่น คือ บุพบทวลีแสดงที่หมายถึง “to the park” การเดินของจอห์นมีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์เพราะมีการระบุที่หมายชัดเจนคือที่สวน ดังนั้นการ

เดินไปที่สวนของจอห์นจะสิ้นสุดทันทีที่จอห์นได้ไปถึงสวน หากจอห์นหยุดเดินก่อนที่จะไปถึงสวน เหตุการณ์ “*John walked to the park.*” ก็จะไม่เป็นจริง จุดสิ้นสุดเหตุการณ์ที่ไม่ได้อยู่ภายใน คำกริยา แต่แสดงโดยองค์ประกอบอื่นซึ่งในกรณีนี้เรียกว่า จุดสิ้นสุดแบบกำหนดเอง (arbitrary endpoint) (Smith, 1991, 1997) จุดสิ้นสุดเหตุการณ์แบบกำหนดเองนั้นนอกจากจะสามารถแสดง โดยบุพบทวลีแสดงจุดมุ่งหมายแล้ว ยังสามารถแสดงโดยนามวลีที่เป็นอาร์กิวเมนต์แบบบังคับ ปราบกฎได้เช่นเดียวกัน ลองพิจารณาประโยคต่อไปนี้

- (9) ก. Mary ate the sandwich/five apples.
ข. Mary ate soup/sandwiches/apples.

กริยา “eat” ในภาษาอังกฤษหรือกริยา “กิน” ในภาษาไทย แสดงเหตุการณ์พลวัตแบบกิน เวลาซึ่งสามารถดำเนินต่อไปได้เรื่อยๆ โดยไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ แต่เมื่อ “eat” มีกรรมตรงเป็น “the sandwich” หรือ “five apples” เช่นประโยค (9ก.) เหตุการณ์ที่แสดงคือเหตุการณ์ที่มี จุดสิ้นสุดเหตุการณ์ เหตุการณ์การกินแซนด์วิชหรือแอปเปิลของแมรี่ถูกกำหนดขอบเขตโดย จำนวนแซนด์วิชและแอปเปิล ทันทีที่แซนด์วิชและแอปเปิลตามจำนวนที่แสดงถูกกินจนหมด เหตุการณ์เหล่านี้ก็จะสิ้นสุดลงและไม่สามารถดำเนินต่อไปได้อีก หากแมรี่กินแซนด์วิชเพียงครึ่งชิ้น หรือแอปเปิลเพียงสามผล เหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยคนี้ก็จะไม่เป็นจริง แต่ในทางตรงกันข้าม ประโยค (9ข.) แสดงเหตุการณ์ที่ไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ เหตุการณ์การกินซूप แซนด์วิช หรือ แอปเปิลของแมรี่สามารถดำเนินต่อไปได้เรื่อยๆ เพราะที่ไม่มี การแสดงขอบเขตเวลาของการกินไว้ แน่ชัดเหมือนใน (9ก.) ไม่ว่าแมรี่จะกินซूप แซนด์วิชหรือแอปเปิลมากน้อยเท่าใดเหตุการณ์ที่แสดง โดยประโยคนี้ก็จะจริงเสมอ

จากตัวอย่างดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ถึงแม้ว่ากริยาเพียงลำพังจะแสดงเหตุการณ์ที่ไม่มี จุดสิ้นสุดเหตุการณ์เช่นกริยา “eat” แต่เมื่อปราบกฎร่วมกับนามวลีอาร์กิวเมนต์ที่เป็นกรรมตรงซึ่ง แสดงถึงสิ่งของที่มีขอบเขตจำกัด (definite) หรือมีการระบุจำนวนที่เฉพาะเจาะจง (quantized) เช่น เป็นคำนามนับได้ที่เป็นเอกพจน์หรือมีการระบุจำนวนไว้อย่างชัดเจน เช่น “the sandwich” หรือ “five apples” เหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยคก็จะเป็นเหตุการณ์ที่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ แต่เมื่อ กริยาตัวเดียวกันนี้ปราบกฎกับนามวลีอาร์กิวเมนต์ที่แสดงถึงสิ่งของที่นับไม่ได้ เช่น “soup” หรือ สิ่งของที่นับได้เป็นพหูพจน์หรือเป็นสิ่งของที่ไม่มีการกำหนดขนาดหรือจำนวนอย่างชัดเจน เช่น “sandwiches” หรือ “apples” โครงสร้างนี้จะแสดงเหตุการณ์ที่ไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์

เวอร์คูล (Verkuyl, 1972, 1993) คริฟคา (Krifka, 1987, 1992) ดาวตี้ (Dowty, 1988, 1991) ครอฟท์ (Croft, 2000) และ ฟิลิป (Filip, 1993, 1999) ได้อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างนามวลีและการมีจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์ในทิศทางเดียวกันโดยใช้แนวคิดเรื่องบทบาททางความหมายเป็น *ผู้รับสภาพที่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพแบบค่อยเป็นค่อยไป* (Incremental Theme) ของนามวลีอาร์กิวเมนต์

เดวิด ดาวตี้ (Dowty, 1991) กล่าวว่าผู้ร่วมเหตุการณ์ที่ผ่านกระบวนการการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไป (incremental change) เช่น *“sandwich”* หรือ *“apples”* ใน (9) มีบทบาททางความหมายคือผู้รับสภาพที่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพแบบค่อยเป็นค่อยไป (Incremental Theme) คุณสมบัติทางความหมายนี้มีผลต่อการวิเคราะห์คุณสมบัติการมีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ โดยที่ผู้รับสภาพที่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพแบบค่อยเป็นค่อยไป และเหตุการณ์พลวัตแบบกินเวลามีความสัมพันธ์กันแบบหนึ่งต่อหนึ่ง (homomorphism) เช่นใน (9ก.) นามวลีอาร์กิวเมนต์ *“the sandwich”* ผ่านกระบวนการกินทีละส่วนๆ ในขณะที่เดียวกันปริมาณของแซนด์วิชก็จะค่อยๆ ลดลงทีละส่วนๆ จนกระทั่งหมดสิ้น เพราะฉะนั้น *“the sandwich”* จึงมีบทบาททางความหมายเป็นผู้รับสภาพที่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพแบบค่อยเป็นค่อยไป ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ *“ate the sandwich”* กับ *“the sandwich”* เป็นแบบหนึ่งต่อหนึ่งกล่าวคือเหตุการณ์ย่อยแต่ละเหตุการณ์ของเหตุการณ์การกินแซนด์วิชตรงกับส่วนต่างๆ ของแซนด์วิชที่ถูกกินไป กล่าวอีกนัยหนึ่งหากเราแบ่งแซนด์วิชขึ้นตั้งกล่าวออกเป็น 10 ส่วน และแมรี่ก็กินแซนด์วิชทีละส่วนๆ ไปเรื่อยๆ จนครบสิบส่วน ดังนั้นเหตุการณ์การกินแซนด์วิชขึ้นตั้งกล่าวของแมรี่จะประกอบไปด้วยการกินทั้งหมด 10 คำ และแต่ละคำของการกินแซนด์วิชจะตรงกับปริมาณแซนด์วิชแต่ละส่วน และเมื่อแซนด์วิชถูกกินหมดขึ้นนั้นหมายถึงเหตุการณ์การกินแซนด์วิชจะไม่สามารถดำเนินต่อไปได้อีก จำเป็นต้องสิ้นสุดลงทันที อาจกล่าวได้ว่าแซนด์วิชเป็นตัวกำหนดจุดสิ้นสุดเหตุการณ์การกินแซนด์วิชของแมรี่ ดังที่ฟิลิปได้อธิบายไว้ว่า

“ ... every part of the eating corresponds to exactly one part of the sandwich, and vice versa. The verb phrase ate the sandwich denotes eating events during which the sandwich undergoes successive changes, part by part, which can be correlated with the incremental development of the eating event. Once all the sandwich is gone, there

is no eating of that sandwich possible and the eating event must necessary end.” (Filip, 1999: 460)

ความสัมพันธ์ระหว่างนามวลีอาร์กิวเมนต์ที่มีบทบาททางความหมายเป็นผู้รับสภาพที่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพแบบค่อยเป็นค่อยไป (Incremental Theme) และภาคแสดงสามารถอธิบายได้ดังนี้ เมื่อกริยาแสดงกระบวนการการเปลี่ยนแปลงแบบกินเวลา (durative process) ปรากฏร่วมกับกรรมตรงที่มีบทบาททางความหมายเป็นผู้รับสภาพที่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพแบบค่อยเป็นค่อยไป ที่มีขอบเขตจำกัด คำกริยาและนามวลีนั้นๆ จะแสดงเหตุการณ์แบบมีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ แต่เมื่อกริยาแสดงกระบวนการการเปลี่ยนแปลงแบบกินเวลาปรากฏกับกรรมตรงที่ไม่ใช่ผู้รับสภาพที่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพแบบค่อยเป็นค่อยไปที่มีขอบเขตจำกัด กริยาและนามวลีนั้นๆ จะแสดงเหตุการณ์ที่ไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ ดังที่ฟิลิปได้อธิบายไว้ว่า

“Aspectual composition: an episodic verb (in sentences denoting single eventualities) combined with a quantized Incremental Theme argument yields a quantized complex verbal predicate, while with a cumulative Incremental Theme argument it yields a cumulative complex verbal predicate.” (Filip, 1999: 461)

เหตุการณ์แบบมีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (telic situation) แสดงโดยประโยคที่มีกรรมตรงเป็นผู้รับสภาพที่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพแบบค่อยเป็นค่อยไปที่เป็นนามวลีนับได้เอกพจน์ (singular) นามวลีหน่วยวัด (measure noun phrase) เช่น “*three glasses of wine*” หรือ นามวลีจำนวนนับ (quantified noun phrase) เช่น “*all the apples*” และ “*three apples*” เป็นต้น

เหตุการณ์แบบไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (atelic/cumulative situation) แสดงโดยประโยคที่มีกรรมตรงที่เป็นผู้รับสภาพที่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพแบบค่อยเป็นค่อยไปที่เป็นนามวลีนับไม่ได้ (mass noun) หรือนามวลีนับได้พหูพจน์ไม่ระบุจำนวน เราสามารถอธิบายปฏิสัมพันธ์ระหว่างกรรมตรงกับภาคแสดงในประโยค (9ก. และ 9ข.) ได้ว่าเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค (9ก.) เป็นเหตุการณ์แบบมีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์เพราะว่ากรรมตรงที่เป็นผู้รับสภาพแบบมีการเปลี่ยนแปลงสภาพแบบค่อยเป็นค่อยไปที่มีขอบเขตจำกัด มีการระบุจำนวนชัดเจน แต่ประโยค (9ข.) แสดงเหตุการณ์ที่ไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์เนื่องจากกรรมตรงเป็นผู้รับสภาพที่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพแบบค่อยเป็นค่อยไปที่ไม่มีขอบเขตจำกัดหรือไม่มีการกำหนดปริมาณหรือจำนวนที่ชัดเจน

สำหรับประโยคที่มีกรรมตรงที่ไม่ได้เป็นผู้รับสภาพที่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพแบบค่อยเป็นค่อยไป การมีขอบเขตจำกัดของกรรมตรงไม่มีผลทำให้เหตุการณ์มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ดังในประโยค (10ก.)

- (10) ก. John carried a box/the three boxes.
 ข. John carries boxes around the department.

ในตัวอย่าง (10) กรรมตรงของกริยา “carried” ไม่ใช่ผู้รับสภาพที่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพแบบค่อยเป็นค่อยไป เนื่องจากนามวลีเหล่านี้ไม่ได้ผ่านกระบวนการเปลี่ยนแปลงสภาพแบบค่อยเป็นค่อยไป กล่าวคือ กล่องไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงสภาพใดๆ ทั้งในด้านของปริมาณและจำนวน เหมือนกับ “sandwich” และ “apples” ในตัวอย่าง (9) ซึ่งมีปริมาณหรือจำนวนลดลงเรื่อยๆ ดังนั้นคุณสมบัติการมีขอบเขตจำกัดของกล่องจึงไม่มีผลทำให้เหตุการณ์ที่แสดงโดย (10ก.) เป็นเหตุการณ์ที่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ได้

ในภาษาไทยจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยคเดียวพื้นฐานอาจเป็นความหมายภายในคำกริยาเองที่เรียกว่า จุดสิ้นสุดเหตุการณ์ภายในคำกริยา (inherent endpoint) เช่น “ต้นไม้โค่น” ถ้าหากกริยาไม่มีจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์ภายในคำกริยาเช่นกริยา “กิน” จุดสิ้นสุดเหตุการณ์อาจแสดงโดยกรรมตรงที่เป็นผู้รับสภาพที่มีการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไปที่มีขอบเขตจำกัด จุดสิ้นสุดเหตุการณ์ประเภทนี้เรียกว่า จุดสิ้นสุดเหตุการณ์แบบกำหนดเอง (arbitrary endpoint) การกำหนดขอบเขตจำกัดของกรรมตรงสามารถทำได้โดยการใช้ปริมาณวลีระบุจำนวนหรือปริมาณเช่น “ขนมหนึ่งชิ้น” และ “น้ำสองแก้ว” ใน “แดงกินขนมสองชิ้นและน้ำสองแก้ว” นอกจากการใช้ปริมาณวลีแล้ว เราสามารถแสดงการมีขอบเขตจำกัดของกรรมตรงได้โดยการใช้ส่วนขยายที่ประกอบด้วยคำลักษณะนามกับคำบอกกำหนด (determiner) เช่น

- (11) ก. แดงล้างจาน (ไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์)
 ข. แดงล้างจานไปนี้/กองนี้/เหล่านั้ (มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์)

นอกจากนี้ เรายังสามารถแสดงจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ได้โดยการใช้คำจำแนกเหตุการณ์ (event classifier) เช่น “สามคำ” “สองอีก” “สามก้าว” และ “หนึ่งรอบ” หรือการใช้ส่วนขยายบางประเภทเช่น บุพบทวลีแสดงที่หมายหรือจุดมุ่งหมาย “ไปที่สวน” ดังในตัวอย่างต่อไปนี้ ประโยค ก. แสดงเหตุการณ์ที่ไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ซึ่งสามารถปรากฏกับส่วนขยาย “ไปเรื่อยๆ” ได้ ส่วน

ประโยค ข. แสดงเหตุการณ์ที่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ ซึ่งไม่สามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยาย “ไปเรื่อยๆ” ได้

- (12) ก. แต่งกินเค้กไปเรื่อยๆ
 ข. แต่งกินเค้กสองคำ (*ไปเรื่อยๆ)
- (13) ก. แต่งกินน้ำไปเรื่อยๆ
 ข. แต่งกินน้ำสามอีก (*ไปเรื่อยๆ)
- (14) ก. แต่งเดินเล่นในสนามไปเรื่อยๆ
 ข. แต่งเดินเล่นในสนามสี่ก้าว (*ไปเรื่อยๆ)
- (15) ก. ดำวีงรอบสนามไปเรื่อยๆ
 ข. ดำวีงรอบสนามหนึ่งรอบ (*ไปเรื่อยๆ)
- (16) ก. แต่งวิ่งไปเรื่อยๆ
 ข. แต่งวิ่งไปที่สวน (*ไปเรื่อยๆ)

นอกจากกลวิธีดังกล่าวแล้ว จุดสิ้นสุดเหตุการณ์สามารถแสดงด้วยการใช้หน่วยสร้างกริยาเรียงประเภทหน่วยสร้างก่อผล (resultative construction) ในงานทางแบบลักษณ์ภาษา ยังไม่มีคำจำกัดความที่เป็นที่ยอมรับตรงกันว่า หน่วยสร้างก่อผล หมายถึงหน่วยสร้างที่มีคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์อย่างไรบ้าง อย่างไรก็ตามวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะใช้คำนิยามตามงานวิจัยของกึ่งกาญจน์ เทพกาญจนา และซาโตชิ อุเอฮาระ (Thepkanjana and Uehara, 2009) ซึ่งใช้คำจำกัดความคุณสมบัติทางอรรถศาสตร์แบบกว้างๆ ว่าเป็นหน่วยสร้างที่แสดงสภาพ และเหตุการณ์พลวัตที่เกิดขึ้นก่อน เช่น

- (17) ก. เขาชกเพื่อนล้ม (Thepkanjana and Uehara, 2009: 590)
 ข. เขาซักเสื้อสะอาด (Thepkanjana and Uehara, 2009: 590)
 ค. เขาฆ่าผู้ร้ายตาย (Thepkanjana and Uehara, 2009: 590)
 ง. เขาขายของหมด
 จ. เขาผลักประตูเปิด
 ฉ. เขาตีแจกันแตก

ในตัวอย่าง (17) หน่วยสร้างก่อนผลแสดงเหตุการณ์สองเหตุการณ์ที่เกิดต่อเนื่องกัน โดยที่เหตุการณ์ที่สองซึ่งแสดงโดยกิริยาตัวที่สองในหน่วยสร้างเป็นสภาพผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำซึ่งแสดงโดยกิริยาตัวแรก เหตุการณ์ทรงสภาพล้มของเพื่อน ใน (17ก.) สภาพสะอาดของเสื้อ ใน (17ข.) สภาพตายของผู้ร้าย ใน (17ค.) สภาพหมดของข้าว ใน (17ง.) สภาพเปิดของประตู ใน (17จ.) และสภาพแตกของแจกัน ใน (17ฉ.) เป็นผลที่เกิดจากการกระทำเหตุการณ์การชก การชัก การฆ่า การขาย การปลัก และการตี ของนามวลีประธาน “เขา” ในประโยค (17ก.) ถึง (17ฉ.) ตามลำดับ นอกจากนี้กิริยาตัวที่สองจะแสดงเหตุการณ์สภาพผลของหน่วยรวมเหตุการณ์ที่ปรากฏเป็นกรรมตรงของกิริยาตัวแรกแล้ว ยังแสดงความหมายเป็นนัยว่าเหตุการณ์ที่แสดงโดยกิริยาตัวแรกนั้นได้ดำเนินมาจนถึงจุดสิ้นสุดแล้วเช่นเดียวกัน เห็นได้จากการที่ประโยคดังกล่าวไม่สามารถปรากฏกับส่วนขยาย “ไปเรื่อยๆ” แล้วแสดงความหมายว่าเหตุการณ์แรกนั้นดำเนินต่อไปอีกได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- (18) ก. เขาชกเพื่อนล้ม (*?ไปเรื่อยๆ)
 ข. เขาชักเสื้อสะอาด (*?ไปเรื่อยๆ)
 ค. เขาฆ่าผู้ร้ายตาย (*?ไปเรื่อยๆ)
 ง. เขากินข้าวจานนี้หมด (*?ไปเรื่อยๆ)
 จ. เขาปลักประตูเปิด (*?ไปเรื่อยๆ)
 ฉ. เขาตีแจกันแตก (*?ไปเรื่อยๆ)

ในประโยค (18ก.) (18ค.) (18จ.) และ (18ฉ.) สัญลักษณ์ “*?” แสดงความหมายว่าประโยคดังกล่าวสามารถสื่อความได้ แต่เป็นความหมายของการเกิดขึ้นซ้ำๆ ไม่ใช่เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียวแล้วดำเนินต่อไปเรื่อยๆ

นอกจากสภาพผลแล้ว กิริยาตัวที่สองในหน่วยสร้างก่อนผลนี้ยังสามารถแสดงความหมายส่วนของเหตุการณ์ (phase) เพิ่มเติมให้กับเหตุการณ์ที่แสดงโดยกิริยาตัวแรก พิจารณาตัวอย่างต่อไปนี้

- (19) ก. เขาอ่านหนังสือจบ (*?ไปเรื่อยๆ)
 ข. เขาทำการบ้านเสร็จ (*?ไปเรื่อยๆ)

จากตัวอย่าง (19) คำกริยา “จบ” และ “เสร็จ” แสดงช่วงสุดท้ายของเหตุการณ์ หรือ จุดสิ้นสุดเหตุการณ์เพิ่มเติมให้กับเหตุการณ์ที่แสดงโดยกริยา “อ่าน” และ “ทำ” ดังนั้นประโยค ตัวอย่างดังกล่าวจึงไม่สามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยาย “ไปเรื่อยๆ” ได้

3.1.2.3 คุณสมบัติการกินเวลา (durativity)

คุณสมบัติการกินเวลาของเหตุการณ์ใช้แยกความแตกต่างระหว่างเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบ กินเวลา (durative) และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบฉับพลัน (punctual) คุณสมบัติทางความหมายการ กินเวลาแสดงโดยอรรถลักษณะ [+กินเวลา] เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบกินเวลา ซึ่งแสดงโดยอรรถ ลักษณะ [+กินเวลา] หมายถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและดำเนินไปในช่วงระยะเวลาหนึ่งหรือตลอดไป ส่วนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบฉับพลัน ซึ่งแสดงโดยอรรถลักษณะ [-กินเวลา] หมายถึงเหตุการณ์ที่ เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงทันทีทันใด เช่น

- (20) ก. แต่งเขียนจดหมายฉบับนี้ (ใช้เวลาสามสิบนาที)
 ข. ภูเขา (ใช้เวลาสามสิบนาที/ ภายในชั่วพริบตา)
 ค. แก้วแตก (ใช้เวลาสามสิบนาที/ ภายในชั่วพริบตา)

ตัวอย่างที่ (20ก.) แสดงเหตุการณ์พลวัตที่เกิดขึ้นแบบกินเวลา เหตุการณ์การเขียน จดหมายของแต่งเกิดขึ้นช่วงระยะเวลาหนึ่งคือ สามสิบนาทีถึงจะสิ้นสุดลง ในทางตรงกันข้าม เหตุการณ์การตาย ใน (20ข.) หรือ เหตุการณ์การแตก ใน (20ค.) เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงในระยะเวลา สั้นมาก ดังนั้นประโยคดังกล่าวจึงฟังดูแปลกเมื่อปรากฏกับส่วนขยายที่แสดงระยะเวลานานๆ แต่ สามารถปรากฏกับส่วนขยายที่แสดงระยะเวลาสั้นๆ ได้

การตีความว่าเหตุการณ์เกิดขึ้นแบบกินเวลาหรือไม่นั้นจำเป็นต้องแยกความแตกต่าง ระหว่างกรณีที่เป็นต้นแบบ (prototypical) และกรณีที่เบี่ยงเบนจากต้นแบบ ซึ่งเป็นกรณีที่เกิดขึ้นใน บริบทพิเศษ (non-prototypical marked หรือ marginal) เนื่องจากในบางบริบท เหตุการณ์ประเภท ฉับพลัน เช่น เหตุการณ์การกระพริบตา สามารถตีความว่าเป็นเหตุการณ์แบบกินเวลาได้ ในทาง ตรงกันข้าม เหตุการณ์ประเภทกินเวลาเช่น “วาดรูปวงกลม” ก็สามารถตีความว่าเกิดขึ้นอย่าง ฉับพลันได้เช่นเดียวกัน เช่น ในกรณีต้นแบบเหตุการณ์การกระพริบตาหนึ่งครั้งจะเกิดขึ้นแบบ ฉับพลัน จุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดเกิดขึ้นเกือบจะพร้อมกัน แต่ในกรณีเบี่ยงเบนจากต้นแบบเช่นใน บริบทของภาพยนตร์แบบดำเนินช้ากว่าปกติ (slow motion) การกระพริบตาอาจถูกแสดงให้เห็น

ตั้งแต่จุดเริ่มต้นเปลือกตาเริ่มปิดลงเรื่อยๆ จนกระทั่งปิดสนิทและเปลือกตาค่อยๆ เปิดขึ้นซ้ำๆ จนอยู่ในสภาพเปิดอีกครั้ง ในกรณีนี้เหตุการณ์กระทบตาสามารถตีความว่าเป็นเหตุการณ์ที่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์แบบกินเวลาได้ อีกกรณีหนึ่งคือเหตุการณ์การวาดรูปวงกลม ซึ่งในกรณีต้นแบบแล้วเรารู้ว่ามันเป็นเหตุการณ์ที่มักจะเกิดขึ้นแบบกินเวลาอย่างน้อยช่วงระยะเวลาหนึ่ง แต่สำหรับกรณีเบี่ยงเบนจากต้นแบบ ซึ่งเป็นกรณีที่เกิดขึ้นในบริบทพิเศษ เช่น ในบริบทที่เพียงแค่เคาะแป้นพิมพ์คอมพิวเตอร์เพียงแค่ครั้งเดียวก็สามารถวาดรูปวงกลมได้แล้วนั้น เหตุการณ์การวาดรูปวงกลมก็สามารถเกิดขึ้นแบบฉับพลันได้เช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตามกรณีที่เป็นเบี่ยงเบนจากต้นแบบในลักษณะนี้เป็นการตีความที่ต้องอาศัยบริบทเฉพาะหรือบริบทพิเศษเท่านั้น

3.1.2.4 คุณสมบัติการก่อให้เกิดสภาพใหม่ (change into a new state)

คุณสมบัติทางความหมายประการสุดท้ายคือคุณสมบัติการก่อให้เกิดสภาพใหม่ซึ่งแสดงโดยอรรถลักษณะ [±สภาพใหม่] เหตุการณ์ที่มีอรรถลักษณะ [+สภาพใหม่] หมายถึงเหตุการณ์พลวัตที่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดสภาพใหม่หรือสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้ร่วมเหตุการณ์เมื่อเหตุการณ์พลวัตจบสิ้นลง เหตุการณ์ที่มีอรรถลักษณะ [-สภาพใหม่] หมายถึงเหตุการณ์พลวัตที่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์แต่ไม่ได้ก่อให้เกิดสภาพใหม่หรือสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปที่สังเกตได้ของผู้ร่วมเหตุการณ์ ลองพิจารณาเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยคต่อไปนี้

- (21) ก. The branch tapped on the window.
ข. The window shattered.

ประโยค (21ก.) และ (21ข.) แสดงเหตุการณ์ในลักษณะที่คล้ายกันคือเหตุการณ์พลวัตแบบฉับพลัน แต่แตกต่างกันตรงที่เหตุการณ์การกระทบหน้าต่างของกิ่งไม้ไม่ได้แสดงสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้ร่วมเหตุการณ์ไม่ว่าจะเป็นสภาพของกิ่งไม้หรือสภาพของหน้าต่าง แต่เหตุการณ์การแตกของกระจกนั้นแสดงสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปของกระจกหลังจากเหตุการณ์การแตกสิ้นสุดลง กล่าวอีกนัยหนึ่ง หลังจากเหตุการณ์การกระทบหน้าต่างของกิ่งไม้สิ้นสุดลงทั้งกิ่งไม้และหน้าต่างไม่ได้มีสภาพใหม่ที่สามารถจะบอกได้ว่าผู้ร่วมเหตุการณ์ทั้งสองได้ผ่านกระบวนการการกระทบมาก่อน แต่เมื่อเหตุการณ์การแตกของกระจกสิ้นสุดลงกระจกมีสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปซึ่งบอกให้รู้อย่างชัดเจนว่ากระจกได้ผ่านกระบวนการการแตกมาแล้ว

3.1.3 เกณฑ์ทดสอบคุณสมบัติทางความหมาย

หลังจากที่ได้กล่าวถึงคุณสมบัติทางความหมายที่ใช้ในการจัดประเภทเหตุการณ์ทั้ง 4 คุณสมบัติแล้ว ต่อไปผู้วิจัยจะกล่าวถึงเกณฑ์ทดสอบต่างๆ ที่นำมาใช้ทดสอบคุณสมบัติทางความหมายเหล่านี้ ในการทดสอบคุณสมบัติทางความหมายต่างๆ ผู้วิจัยเลือกใช้เกณฑ์การปรากฏร่วมกับส่วนขยายต่างๆ ที่มีความหมายเข้ากันได้กับคุณสมบัติทางความหมายแต่ละคุณสมบัติ ทั้งนี้เพื่อที่จะหลีกเลี่ยงการใช้การนี้รู้เอง (intuition) หรือการใช้ประสบการณ์ในการรับรู้และเข้าใจโลก ในการตัดสินใจว่าเหตุการณ์ที่กำลังวิเคราะห์นั้นมีคุณสมบัติใดหรือไม่มีคุณสมบัติใด และเพื่อทำให้การทดสอบเป็นระบบที่เชื่อถือได้ในระดับหนึ่ง เช่น เหตุการณ์การเดินถอยหลังและการเดินเล่นของแดงซึ่งแสดงโดยประโยค “แดงเดินถอยหลัง” และ “แดงเดินเล่น” หากเราใช้การนี้รู้เอง (intuition) หรือประสบการณ์ตัดสินใจคุณสมบัติการมีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ของเหตุการณ์ทั้งสองนี้ เราจะบอกว่าเหตุการณ์การเดินถอยหลังเป็นเหตุการณ์ที่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์แต่เหตุการณ์การเดินเล่นเป็นเหตุการณ์ที่ไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ เพราะว่าโดยปกติแล้วไม่มีใครที่จะเดินถอยหลังไปเรื่อยๆ โดยไม่หยุดได้ แต่สามารถเดินเล่นไปเรื่อยๆโดยไม่หยุดได้ อย่างไรก็ตามหากพิจารณาความหมายตามรูปภาษาแล้ว เหตุการณ์การเดินถอยหลังและเหตุการณ์การเดินเล่นต่างก็เป็นเหตุการณ์ที่ไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ หรือสามารถดำเนินไปได้เรื่อยๆ โดยไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ได้ เห็นได้จากสามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยาย “ไปเรื่อยๆ” ได้ดังใน “แดงถอยหลังไปเรื่อยๆ” และ “แดงเดินเล่นไปเรื่อยๆ”

เกณฑ์ทดสอบที่นำมาใช้ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้ประมวลมาจากงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องของเกณฑ์ทดสอบต่างๆ มีดังต่อไปนี้

- (22) ก. เกณฑ์การปรากฏร่วมกับตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์กำลังดำเนินอยู่ (progressive aspect)
- ข. เกณฑ์การปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงอัตราความเร็ว/ช้าของการเปลี่ยนแปลง
- ค. เกณฑ์การปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงขอบเขตเวลา
- ง. เกณฑ์การปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงระยะเวลา
- จ. เกณฑ์การปรากฏใช้เป็นคำคุณศัพท์แสดงสภาพ
- ฉ. เกณฑ์การปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงจุดเวลา

เกณฑ์ทดสอบแรกคือการปรากฏร่วมกับตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์กำลังดำเนินอยู่ (progressive aspect) เกณฑ์ทดสอบนี้ใช้เป็นครั้งแรกในงานของซีโน เวนด์เลอร์ (Vendler, 1967) เพื่อทดสอบคุณสมบัติทางความหมายลักษณะพลวัตเพื่อแยกความแตกต่างระหว่างเหตุการณ์พลวัต (dynamic situation) กับเหตุการณ์ทรงสภาพ (static situation) โดยที่เหตุการณ์ทรงสภาพจะไม่สามารถปรากฏร่วมกับตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ประเภทกำลังดำเนินอยู่ (progressive aspect) ได้ดังในตัวอย่างที่ (23)

- (23) ก. *สมชายกำลังฉลาด/สูง/ทราบคำตอบ/เป็นหมอ
ข. สมชายกำลังว่ายน้ำ/ทำการบ้าน/อ่านหนังสือ

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่า เหตุการณ์การทรงสภาพฉลาด สภาพสูง สภาพทราบคำตอบ และสภาพเป็นหมอของนามวลีประธาน “สมชาย” ไม่สามารถปรากฏร่วมกับคำแสดงการณลักษณะกำลังดำเนิน “กำลัง” ได้ ทั้งนี้เนื่องจากการใช้คำแสดงการณลักษณะดังกล่าว เป็นการนำเสนอเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้น เหตุการณ์ที่จะปรากฏร่วมกับ “กำลัง” ได้นั้นจะต้องเป็นเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัต โครงสร้างภายในประกอบด้วยช่วงเหตุการณ์ (phase) ย่อยๆ ที่แตกต่างกัน แต่เหตุการณ์ทรงสภาพที่แสดงโดยประโยค (23ก.) ขาดคุณสมบัติดังกล่าวจึงทำให้ไม่สามารถปรากฏร่วมกับ “กำลัง” ได้ ในขณะที่เหตุการณ์การว่ายน้ำ การทำการบ้าน และการอ่านหนังสือนั้นสามารถปรากฏร่วมกับ “กำลัง” ได้เนื่องจากเป็นเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัต

เกณฑ์ทดสอบที่สองคือเกณฑ์การปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงอัตราความเร็ว/ช้าของการเปลี่ยนแปลงเช่น “quickly” “rapidly instantly” และ “slowly” เป็นต้น เกณฑ์ทดสอบนี้ แวนแวลิน และลาพอลลา (Van Valin & LaPolta, 1997) ใช้เพื่อทดสอบคุณสมบัติการกินเวลาของเหตุการณ์พลวัต (durativity) โดยที่เหตุการณ์พลวัตแบบกินเวลาจะสามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงการเกิดขึ้นอย่างช้าๆ เช่น “slowly” ได้ แต่เหตุการณ์พลวัตแบบฉับพลันจะไม่สามารถปรากฏได้เช่น “The snow is melting slowly.” หรือ “John slowly realized his mistake.” สำหรับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบฉับพลันจะต้องปรากฏร่วมกับส่วนขยายที่แสดงว่าเหตุการณ์เกิดขึ้นและเสร็จสิ้นภายในเวลาอันรวดเร็วเท่านั้น เช่น “The bomb exploded instantly/ *slowly.” หรือ “The light flashed instantly/*slowly.” เพราะฉะนั้นการใช้ส่วนขยายที่แสดงความช้าของเหตุการณ์จึงไม่สามารถปรากฏในโครงสร้างที่แสดงเหตุการณ์แบบฉับพลันได้ เช่น “The bomb exploded *slowly/*gradually.”

อย่างไรก็ตามผู้วิจัยเห็นว่าเกณฑ์ทดสอบนั้นนอกจากจะสามารถทดสอบคุณสมบัติการกินเวลาของเหตุการณ์พลวัตได้แล้วนั้นยังสามารถทดสอบคุณสมบัติทางความหมายลักษณะพลวัตได้อีกด้วย เนื่องจากเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัตเป็นเหตุการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ดังนั้นเราจะสามารถกล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นว่าเกิดขึ้นด้วยอัตราความเร็ว/ช้าอย่างไรก็ได้ ในทางตรงกันข้าม เหตุการณ์ทรงสภาพ ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงใดๆ จะไม่สามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายกลุ่มนี้ได้ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเลือกเกณฑ์ทดสอบนี้มาใช้ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เพราะเกณฑ์ทดสอบเดียวสามารถทดสอบคุณสมบัติทางความหมายได้ 2 คุณสมบัติคือ ลักษณะพลวัตและการกินเวลาของเหตุการณ์

เกณฑ์ทดสอบที่สามและที่สี่เป็นการทดสอบคุณสมบัติการมีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (telicity) เพื่อแยกความแตกต่างระหว่างเหตุการณ์ที่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (telic situation) กับเหตุการณ์ที่ไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (atelic situation) โดยที่บุพบทวลี “in x time” ในภาษาอังกฤษ แสดงขอบเขตสิ้นสุดของเหตุการณ์ เช่น หากเหตุการณ์ใดเกิดขึ้นและเสร็จสิ้นภายในระยะเวลาสิบนาที่ หมายความว่าเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นเวลาใดเวลาหนึ่งดำเนินมาจนถึงจุดสิ้นสุดเหตุการณ์และเสร็จสิ้นภายในสิบนาที่ต่อมา แต่ถ้าหากเหตุการณ์เกิดขึ้นเวลาสิบนาที่ แสดงว่าเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นและดำเนินมาเป็นเวลาสิบนาที่แล้วและสามารถดำเนินต่อไปได้อีกหลังจากเวลานี้และไม่มีการอ้างถึงจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์ ดังนั้นประโยค “He read a book in an hour.” และ “He read a book for an hour.” จึงแตกต่างกันตรงที่การอ่านหนังสือหนึ่งเล่มของเขาในเหตุการณ์แรกเกิดขึ้นและสิ้นสุดภายในระยะเวลาหนึ่งชั่วโมง และไม่สามารถดำเนินต่อไปได้อีก แต่เหตุการณ์การอ่านหนังสือของเขาในเหตุการณ์ที่สองเกิดขึ้นโดยไม่มีการอ้างถึงจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์ เป็นการอ้างถึงเหตุการณ์ว่าเกิดขึ้นและดำเนินมาเป็นระยะเวลาหนึ่งชั่วโมงแล้วและเหตุการณ์นี้สามารถดำเนินต่อไปได้หลังจากหนึ่งชั่วโมง

เหตุการณ์ที่ไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์สามารถปรากฏร่วมกับวลีประเภท “for x time” แต่เหตุการณ์ที่ไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์สามารถปรากฏร่วมกับวลีประเภท “in x time” ได้ นอกจากนี้ เหตุการณ์ที่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบฉับพลันจะปรากฏกับส่วนขยายแสดงขอบเขตเวลาได้ก็ต่อเมื่อส่วนขยายนั้นแสดงถึงการเกิดของเหตุการณ์ที่รวดเร็วมากอย่างเช่น “in the blink of an eye” “in an instant” หรือ “in a fraction of a second” แต่ส่วนขยายที่หมายถึงเวลานานกว่านี้ อย่าง “in ten minutes” หรือ “in an hour” นั้นความหมายที่ได้จะต้องเป็นแบบเกิดช้าๆ เท่านั้น เช่น

- (24) ก. Max was tired/ill/happy for/*in an hour.
 ข. Max likes Susan for/*in an hour.
 ค. The snow melted for/in an hour.
 ง. The window shattered in/*for a fraction of a second. (The window is shattered in an hour.)
 จ. Mary danced/sang/cried/talked/slept for/in ten minutes.
 ฉ. The light flashed in an instant/*in an hour/*for an hour once.

(Van Valin, in press: 32)

ส่วนขยาย “in x time” ในภาษาไทยผู้วิจัยใช้คำบุพบท “ใน” และตามด้วยเวลาเช่น “ในสิบนาทีก่อน” “ในครึ่งชั่วโมง” และ “ในสองเดือน” เป็นต้น ส่วนขยาย “for x time” ผู้วิจัยใช้คำบอกระยะเวลาโดยไม่มีบุพบทเช่น “ครึ่งชั่วโมง” “สองเดือน” และ “สิบนาทีก่อน” เป็นต้น ดังในตัวอย่างต่อไปนี้

- (25) ก. เขาเป็นครู *ในสองเดือน/ สามปี (ไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์)
 ข. เขาวាយน้ำ *ในยี่สิบนาที/ สามสิบนาที (ไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์)
 ค. เขาวាយน้ำเสร็จ ในยี่สิบนาที / *สามสิบนาที (มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์)
 ง. กระจกแตก ในเสี้ยววินาที/ *เสี้ยววินาที (มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์)

เกณฑ์ทดสอบที่ห้าคือเกณฑ์การปรากฏใช้เป็นคำคุณศัพท์แสดงสภาพ เกณฑ์นี้ใช้ทดสอบคุณสมบัติทางความหมายการก่อให้เกิดสภาพใหม่หรือสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้ร่วมเหตุการณ์ หลังจากเหตุการณ์พลวัตแบบฉับพลันได้สิ้นสุดลง ดังนั้นจึงเป็นการแยกความแตกต่างระหว่างเหตุการณ์พลวัตแบบฉับพลันที่ก่อให้เกิดสภาพใหม่กับเหตุการณ์พลวัตแบบฉับพลันที่ไม่ก่อให้เกิดสภาพใหม่ เช่น ในภาษาอังกฤษกริยาที่แสดงเหตุการณ์พลวัตแบบฉับพลันที่ก่อให้เกิดสภาพใหม่ของผู้ร่วมเหตุการณ์เช่น กริยา “shatter” แสดงเหตุการณ์ฉับพลันที่ก่อให้เกิดสภาพใหม่ของผู้ร่วมเหตุการณ์เช่น จากกระจกมีสภาพไม่แตกเป็นมีสภาพแตก ดังนั้นจึงสามารถใช้เป็นคำคุณศัพท์แสดงสภาพได้ เช่น “The window shattered/the shattered window” หรือ “the blood vessel burst/the burst blood vessel” เป็นต้น แต่กริยาแสดงเหตุการณ์ฉับพลันที่ไม่ก่อให้เกิดสภาพใหม่ไม่สามารถใช้เป็นคำคุณศัพท์แสดงสภาพเนื่องจากผู้ร่วมเหตุการณ์ไม่มีสภาพใหม่ที่สามารถสังเกตได้หรือสภาพที่บอกได้ว่าผู้ร่วมเหตุการณ์ได้ผ่านเหตุการณ์แบบฉับพลันมาแล้วเช่น “The light

flashed/ *the flashed light” อย่างไรก็ตามผู้วิจัยเห็นว่าเกณฑ์ทดสอบนี้ใช้ได้เฉพาะกับภาษาที่มีคำประเภทคุณศัพท์ เช่น ภาษาอังกฤษ แต่ไม่เหมาะกับภาษาที่ไม่มีคำประเภทคุณศัพท์อย่างภาษาไทย ซึ่งใช้กริยาในการแสดงสภาพ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้มีการปรับเปลี่ยนจากเกณฑ์การปรากฏใช้เป็นคุณศัพท์แสดงสภาพเป็นเกณฑ์การปรากฏใช้เป็นกริยาแสดงสภาพ เนื่องจากผู้วิจัยพบว่าในภาษาไทยกริยาที่แสดงเหตุการณ์พลวัตแบบฉับพลันที่ก่อให้เกิดสภาพใหม่อาจมีรูปเดียวกันกับกริยาแสดงสภาพการณอื่นเป็นผลมาจากเหตุการณ์ประเภทการณสัมฤทธิ์ผลได้ เช่น คำว่า “หัก” และ “แตก” ใน “กิ่งไม้หัก” และ “แจกันแตก” นอกจากกริยาทั้งคู่นี้แสดงเหตุการณ์พลวัตแบบฉับพลันที่ก่อให้เกิดสภาพใหม่คือ สภาพหักและสภาพแตกแล้ว ยังสามารถแสดงสภาพ “หัก” และ “แตก” ของผู้ร่วมเหตุการณ์ได้ แต่กริยาแสดงเหตุการณ์พลวัตแบบฉับพลันที่ไม่ก่อให้เกิดสภาพใหม่ไม่สามารถใช้แสดงสภาพได้ เช่น “แดงเคาะประตู/*ประตูเคาะ” เป็นต้น

เกณฑ์ทดสอบลำดับต่อมาคือเกณฑ์ทดสอบการปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงจุดเวลา (point adverbial) ซึ่งใช้แยกความแตกต่างระหว่างเหตุการณ์ทรงสภาพที่ไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์กับเหตุการณ์ทรงสภาพที่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์เช่น

- (26) ก. *At three o'clock Boris was Russian.
ข. At three o'clock the socks lay under the bed.

(Filip, 1999: 113)

ประโยค (26ก.) และ (26ข.) แสดงเหตุการณ์ที่มีลักษณะคล้ายกันคือเป็นเหตุการณ์ทรงสภาพ ไม่มีลักษณะพลวัตหรือการเปลี่ยนแปลงใดๆ อย่างไรก็ตามเหตุการณ์การทรงสภาพการเป็นคนรัสเซียของบอริส และเหตุการณ์การทรงสภาพวางอยู่ใต้เตียงของถุงเท้ามีความแตกต่างกันตรงที่เหตุการณ์ทรงสภาพเหตุการณ์แรกเป็นเหตุการณ์ทรงสภาพที่โดยปกติแล้วจะไม่มี การเปลี่ยนแปลงใดๆ สภาพนั้นจะคงอยู่ตลอดระยะเวลาการมีอยู่ของผู้ร่วมเหตุการณ์ เราจึงไม่พูดว่าผู้ร่วมเหตุการณ์จะทรงสภาพถาวรนั้นเพียงช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งเท่านั้น เช่นสภาพการเป็นคนรัสเซียของบอริส เป็นสภาพที่คงอยู่ตลอดชั่วชีวิตของบอริส ไม่ว่าจะ เป็นจุดเวลาใด หรือช่วงเวลาใดของชีวิตบอริส สภาพการเป็นคนรัสเซียของบอริสจะเป็นจริงเสมอ ดังนั้นประโยค (26ก.) จึงไม่เป็นที่ยอมรับเพราะว่าเป็นการอ้างถึงสภาพการเป็นคนรัสเซียของบอริสว่าเกิดขึ้น ณ เวลาสามโมงตรง แต่สำหรับเหตุการณ์ทรงสภาพที่สองเป็นการแสดงการทรงสภาพซึ่งเป็นสภาพที่ผู้ร่วมเหตุการณ์มีเพียงชั่วครู่ใน ช่วงระยะเวลาหนึ่งหรือ ณ จุดเวลาหนึ่งเท่านั้น หลังจากนั้นอาจมีการเปลี่ยนแปลง

สภาพได้ ดังนั้นเราจึงพูดได้ว่า ผู้ร่วมเหตุการณ์ทรงสภาพชั่วคราว ณ จุดเวลาใดเวลาหนึ่งหรือในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งเท่านั้นและหลังจากนั้นไปผู้ร่วมเหตุการณ์อาจจะมีสภาพที่เปลี่ยนแปลงไป เช่นสภาพวางอยู่ใต้เตียง เนื่องจากสภาพนี้เป็นสภาพที่อาจจะเกิดการเปลี่ยนแปลงได้เช่นตอนสามโมงตรงถุงเท้ามีสภาพวางอยู่ใต้เตียง และสภาพนี้คงอยู่เพียงสองนาที่แล้วเกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพไปอาจจะมีคนมาหยิบถุงเท้าออกไปได้

ส่วนขยายแสดงจุดเวลาไม่สามารถปรากฏกับเหตุการณ์ทรงสภาพที่ไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (26ก.) แต่สามารถปรากฏกับเหตุการณ์ทรงสภาพที่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ได้เช่น (26ข.) สาเหตุที่ทำให้เกิดข้อจำกัดในการปรากฏร่วมนี้ ฟิลิป (Filip, 1999)

“Point adverbials are odd with static (inherent) states as they attribute (more or less) permanent properties of individuals. ... Given the atemporal nature of static (inherent) states, it is not surprising that it would be odd to assert that the property obtains at one particular moment within that interval. ... (W)ith dynamic (inherent) state, it makes sense and informative to assert that the denoted property obtains at one particular moment. ” (Filip, 1999: 113)

นอกจากเกณฑ์ทดสอบนี้จะสามารถแยกความแตกต่างระหว่างเหตุการณ์ทรงสภาพที่ไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์กับเหตุการณ์ทรงสภาพที่มีหรืออาจจะมีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์แล้ว ยังสามารถใช้แยกความแตกต่างระหว่างเหตุการณ์พลวัตที่เกิดขึ้นแบบฉับพลันกับเหตุการณ์พลวัตที่เกิดขึ้นแบบกินเวลาได้เช่น

- (27) ก. At three o'clock the light flashed.
 ข. At three o'clock, he found his watch.
- (28) ก. ?At three o'clock Emily built a cabin.
 ข. ?At three o'clock the fly swam in the soup.

เหตุการณ์การกระพริบของไฟและการพบนาฬิกาของเขาเกิดขึ้นแบบฉับพลัน ดังนั้นเหตุการณ์ทั้งสองจึงสามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงจุดเวลาแล้วจะแสดงความหมายว่าเหตุการณ์ที่อ้างถึงได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงภายในจุดเวลา

เหตุการณ์การสร้างกระท่อมและการว่ายน้ำเป็นเหตุการณ์พลวัตที่เกิดขึ้นแบบกินเวลา เมื่อเหตุการณ์ทั้งสองถูกขยายโดยส่วนขยายแสดงจุดเวลาดังใน (28ก.) และ (28ข.) แล้ว เหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยคเหล่านี้จะเป็นเหตุการณ์การสร้างกระท่อมและการว่ายน้ำได้เริ่มเกิดขึ้นตอนสามโมงตรง ไม่ใช่การสร้างกระท่อมและการว่ายน้ำเกิดขึ้นและเสร็จสิ้นตอนเที่ยงตรงพอดี ทั้งนี้เนื่องจากเหตุการณ์ทั้งสองต่างเป็นเหตุการณ์แบบกินเวลา ดังนั้นจึงไม่สามารถเกิดขึ้น ดำเนินไป และสิ้นสุดลงภายในจุดเวลาได้ หากเราต้องการเชื่อมโยงเหตุการณ์พลวัตแบบกินเวลาเข้ากับจุดเวลาเรามักจะใช้ตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์กำลังดำเนินอยู่ เช่น “At three o’clock the fly was swimming in the soup.” หรือ “At three o’clock Emily was building a cabin.” เป็นต้น (Filip, 1999: 113)

เกณฑ์ทดสอบสุดท้ายคือเกณฑ์การปรากฏร่วมกับส่วนขยาย “ไปเรื่อยๆ” เนื่องจากผู้วิจัยพบว่าในภาษาไทยมีกริยาจำนวนหนึ่งที่มีความไม่ชัดเจนทางความหมาย กล่าวคือสามารถหมายถึงเหตุการณ์ที่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ และเหตุการณ์ที่ไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ได้เช่น “ประตูเปิด” ดังนั้นจึงสามารถปรากฏร่วมกับทั้งส่วนขยายแสดงระยะเวลา และส่วนขยายแสดงขอบเขตเวลา เช่น “ประตูเปิดในลิบนาที่” และ “ประตูเปิดลิบนาที่” ผู้วิจัยเสนอให้เพิ่มเกณฑ์การปรากฏร่วมกับส่วนขยาย “ไปเรื่อยๆ” ซึ่งแสดงว่ากระบวนการนั้นดำเนินต่อไปโดยไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์กำหนดไว้ ดังนั้นจึงไม่สามารถปรากฏร่วมกับกระบวนการที่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ได้ เช่น “*ประตูเปิดออกไปเรื่อยๆ” และ “ประตูเปิดอยู่ไปเรื่อยๆ”

หลังจากกล่าวถึงคุณสมบัติทางความหมายต่างๆ ที่จะนำมาใช้ในการจัดประเภทเหตุการณ์ รวมถึงเกณฑ์ทดสอบต่างๆ เรียบร้อยแล้ว เนื้อหาในส่วนถัดไปผู้วิจัยจะกล่าวถึงเหตุการณ์ประเภทต่างๆ ที่พบในภาษาไทย

3.2 การจัดประเภทการณลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ ในภาษาไทย

ในส่วนนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงการจัดประเภทการณลักษณะประจำคำในภาษาไทย เนื้อหาแบ่งออกเป็น สองส่วนใหญ่ๆ คือ 3.2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาการณลักษณะประจำคำในภาษาไทย และ 3.2.2 การจัดประเภทการณลักษณะประจำคำในภาษาไทย

3.2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาการณัลักษณะประจำคำในภาษาไทย

ดังที่กล่าวไว้ในบทที่ 2 การศึกษาการณัลักษณะในภาษาไทยส่วนใหญ่มุ่งเน้นที่การศึกษาคุณสมบัติทางความหมาย และจัดประเภทรูปภาพที่แสดงการณัลักษณะทางไวยากรณ์ เช่น “กำลัง” “อยู่” “แล้ว” “ยัง” “เคย” และ “จะ” เป็นต้น มีงานวิจัยเพียงไม่กี่ชิ้นที่วิเคราะห์การณัลักษณะประจำคำในภาษาไทย แต่งานวิจัยที่เสนอการวิเคราะห์การณัลักษณะประจำคำในภาษาไทยส่วนใหญ่ยังมีข้อบกพร่องอยู่

เริ่มต้นที่งานวิจัยของทัศนาลัย บุญปฏิพากย์ (Boonyapatipark, 1983) งานวิจัยชิ้นนี้ถือได้ว่าเป็นงานวิจัยที่นำเสนอภาพรวมของปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการณัลักษณะไว้ได้ครบถ้วนที่สุด และอาจกล่าวได้ว่างานวิจัยชิ้นนี้เป็นจุดเริ่มต้นสำคัญในการศึกษาการณัลักษณะในภาษาไทย งานชิ้นนี้เป็นการศึกษาการณัลักษณะจากมุมมองทฤษฎีที่ไม่ได้แยกความแตกต่างระหว่างการณัลักษณะทางไวยากรณ์กับการณัลักษณะประจำคำอย่างชัดเจน จึงทำให้ผลการวิเคราะห์ยังไม่ชัดเจนถึงบทบาทของรูปภาพต่างๆ ที่มีต่อความหมายเชิงการณัลักษณะของประโยค ด้วยข้อจำกัดทางทฤษฎีในขณะนั้นทำให้ทัศนาลัยไม่ได้กล่าวถึงบทบาทของการณัลักษณะประจำคำ อย่างไรก็ตาม การแบ่งประเภทกริยาของทัศนาลัยนั้นก็สะท้อนความแตกต่างทางความหมายที่สำคัญๆ ไว้อย่างครบถ้วน การจัดประเภทคำกริยาของทัศนาลัยนั้นใช้เกณฑ์ทางความหมายเพียงอย่างเดียว และไม่ได้เสนอเกณฑ์ต่างๆ เพื่อทดสอบคุณสมบัติทางความหมายดังกล่าว จึงทำให้มองได้ว่าทัศนาลัยยังไม่ได้นำเสนอระบบการจัดประเภทคำกริยาที่สมบูรณ์ ผู้วิจัยเห็นด้วยกับมาติอาส เจนนี่ (Jenny, 2000: 98) ที่กล่าวว่า การแบ่งประเภทกริยาของทัศนาลัยนั้นอิงการแบ่งประเภทตามความหมายมากเกินไป ทำให้ประเภทกริยาบางประเภทไม่น่าแยกออกมาจากกลุ่มเพราะไม่ได้มีนัยสำคัญทางวากยสัมพันธ์หรืออรรถศาสตร์เท่าใด เช่น ทัศนาลัยตั้งกลุ่มใหม่ของกริยาแสดงการครอบครองและมีอยู่ (verbs of having and being) อีกทั้งไม่ได้กล่าวถึงเหตุผลในการตั้งกลุ่มใหม่ของคำกริยาแสดงความหมายกระบวนการทางปริชานและทัศนคติ (verbs of inert cognition and attitude) โดยแยกออกจากกลุ่มคำกริยาแสดงการมีอยู่ (verbs of having and being) และกลุ่มคำกริยาแสดงคุณสมบัติ (verbs of qualities) ทัศนาลัยอาจจะมองเห็นว่าคำกริยาสามกลุ่มนี้มีการปรากฏร่วมกับคำแสดงการณัลักษณะทางไวยากรณ์ที่แตกต่างกัน แต่ก็ไม่ได้กล่าวถึงในรายละเอียด การแบ่งประเภทคำกริยาของทัศนาลัยสามารถสรุปได้ดังนี้

คำกริยา	ตัวอย่าง
1. States	
1.1 Permanent States	
ก. Qualities	สูง เตี้ย อ้วน ผอม สวย
ข. Inert cognition/attitudes	รู้ เข้าใจ รัก เชื่อ
ค. Having/being	มี เป็น ครอบครอง
1.2 Temporary States	
ก. Inert perceptions	เห็น ได้ยิน ได้กลิ่น รู้สึก
ข. Bodily sensations	เจ็บ คั้น ปวด
ค. Feelings/ Transitory Attitudes	หิว โมโห เสียใจ
2. Dynamic situations	
2.1 Processes	
ก. Accomplishments	ตัดสินใจ เลือกร
ข. Non-accomplishments	กิน วิ่ง เดิน
2.2 Events	
ก. Achievements	ตาย เสรีจ จบ
ข. Momentary situations	สะดุด เคาะ กระโดด
3. Dynamic situations or states resulting from such situations	
ก. with animate subject only	สวม ใส่ ยืน
ข. with animate or inanimate subject	เปิด ปิด หัก
ค. with inanimate subject only	ขาด แตก

งานวิจัยชิ้นต่อมาคืองานวิจัยของประภา สุขเกษม (Sookgasem, 1990) เช่นเดียวกันกับงานของทัศนาลัย งานวิจัยชิ้นนี้ไม่มีการแยกความแตกต่างระหว่างการณ์ลักษณะทางไวยากรณ์และการณ์ลักษณะประจำคำอย่างชัดเจน แต่งานวิจัยมุ่งศึกษาการณ์ลักษณะประจำคำเป็นหลัก ประภาได้แบ่งเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยคออกเป็น 4 ประเภทคือ การกระทำ การก่อผล การสัมฤทธิ์ผล และสภาพ โดยมีโครงสร้างเหตุการณ์ดังนี้ [Int.....(Fn)] [Int.....Fn] [Int/Fn] และ [.....] ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ประภาไม่ได้กล่าวถึงเกณฑ์ที่ใช้แบ่งเหตุการณ์ออกเป็นประเภทย่อยๆ

งานวิจัยชั้นถัดมาที่กล่าวถึงการจัดประเภทเหตุการณ์คืองานวิจัยของวอลเตอร์ บิซาง และปราณี กุลละวณิชย์ (Bisang, 2003) และ (Kullavanijaya and Bisang, 2007) งานวิจัยสองชิ้นนี้ใช้แนวคิดเดียวกันในการจัดประเภทเหตุการณ์ คือแนวคิดของบรอย (Brey; 1985, 2000) และซาสซี (Sasse; 1991, 2002) มาใช้เนื่องจากการแบ่งประเภทเหตุการณ์ของเวนเดอร์เลอร์ (Vendler, 1967) และของ ดาวตี้ (Dowty, 1979) นั้นไม่ให้ความสำคัญกับจุดเริ่มต้นของเหตุการณ์ แต่ตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ในภาษาไทยบางตัวมีปฏิสัมพันธ์กับจุดเริ่มต้นด้วย

ประเด็นที่น่าสนใจอีกประการคือ มีการกล่าวถึงกระบวนการต่างๆ ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงความหมายเชิงการณลักษณะของประโยคเช่น การเติมกริยารองก่อกผล (resultative verb) เช่น “อิม” หลังกริยาแสดงการณกระทำ เช่น “กิน” ใน “กินอิม” กริยารองก่อกผล “อิม” เปลี่ยนการกระทำซึ่งเป็นความหมายประจำคำกริยา “กิน” เป็นการณก่อกผลด้วยการเพิ่มจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์ลงไป กระบวนการอื่นๆ มีดังต่อไปนี้ การเติมกริยารองบ่งทิศทาง (directional verb) เช่น “ขึ้น” “ลง” ที่กริยาแสดงสภาพการณบางตัวเช่น “พอม” และ “อ้วน” เช่น “พอมลง” และ “อ้วนขึ้น” เป็นต้น ส่วนขยายวิเศษณ์แสดงเวลา (temporal adverbials) เช่น “แต่ก่อน” และ “ตั้งแต่ไหนแต่ไร” การเติมปริมาณวลี (quantitative phrase) เช่น “สามฉบับ” ที่อาร์กิวเมนต์เช่น “แดงเขียนจดหมาย” และ “แดงเขียนจดหมายสามฉบับ” กริยาแสดงช่วงเหตุการณ์ (phasal verb) เช่น กริยา “เริ่ม” ใน “น้ำเริ่มแข็ง” และ กระบวนการสุดท้ายคือการเติมคำที่แสดงจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (terminal marker) เช่น “จบ” ใน “เขาอ่านหนังสือจบ”

งานวิจัยชั้นสุดท้ายที่จะกล่าวถึงคืองานวิจัยของ คเซนทร์ ตัญศิริ (คเซนทร์, 2548) และ (Tansiri, 2006) ในงานวิจัยชิ้นนี้คเซนทร์ได้ศึกษาการณลักษณะจากมุมมองแบบสองมิติ กล่าวคือแยกความแตกต่างระหว่างการณลักษณะประจำคำ และการณลักษณะประจำคำ โดยมุ่งศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ กับการณลักษณะประจำคำ ในส่วนของการศึกษาการณลักษณะประจำคำ งานวิจัยชิ้นนี้มีข้อจำกัดอยู่บางประการคือ มุ่งศึกษาเฉพาะการณลักษณะประจำคำของเหตุการณ์ที่แสดงโดยโครงสร้างอกรรมแบบสลับ (alternating intransitive construction) หรือตรงกับกริยาประเภทสุดท้ายของทัศนาลัยคือ กลุ่มที่เรียกว่า “Dynamic situations or states resulting from such situations” อีกทั้งข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์ก็จำกัดอยู่เพียงข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมตัวอย่างจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพียงเท่านั้น จึงยังไม่ได้แสดงปรากฏการณ์การณลักษณะประจำคำในภาษาไทยโดยภาพรวมได้

3.2.2 การณ์ลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ

เมื่อนำคุณสมบัตินี้ทางความหมายทั้งสี่คุณสมบัตินี้ซึ่งแสดงโดยอรรถลักษณะ 4 ชุดคือ [±พลวัต] [±จุดสิ้นสุด] [±กินเวลา] [±สภาพใหม่] ดังที่อภิปรายไว้ใน 3.1.2 มาจัดประเภทเหตุการณ์พบว่า เหตุการณ์สามารถแบ่งออกเป็น 5 ประเภท หรือจัดเป็นการณ์ลักษณะประจำ 5 ประเภทคือ สภาพการณ์ (State) การณ์กระทำ (Activity) การณ์ก่อผล (Accomplishment) การณ์สัมฤทธิ์ผล (Achievement) และ การณ์จับปล้น (Semelfactive) ในส่วนต่อไปผู้วิจัยจะกล่าวถึงคุณสมบัตินี้ทางความหมายและการทดสอบคุณสมบัตินี้ทางความหมายดังกล่าวของเหตุการณ์แต่ละประเภท

3.2.2.1 สภาพการณ์

สภาพการณ์ (State) หมายถึงเหตุการณ์ที่ไม่มีลักษณะพลวัตหรือการเปลี่ยนแปลง ([–พลวัต]) และเป็นเหตุการณ์แบบกินเวลา ([+ กินเวลา]) เมื่อทดสอบโดยเกณฑ์ทดสอบต่างๆ พบว่าส่วนใหญ่สภาพการณ์ไม่สามารถปรากฏร่วมกับคำแสดงการณ์ลักษณะกำลังดำเนิน “กำลัง” และ ส่วนขยายแสดงอัตราความเร็วช้าของการเปลี่ยนแปลงได้ ผลการทดสอบกับเกณฑ์ทดสอบต่างๆ สามารถสรุปเป็นตารางได้ดังในตารางที่ 3.2

เกณฑ์ทดสอบ	สภาพการณ์
1. การปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง”	*X ²
2. การปรากฏกับส่วนขยาย “เร็ว” “ช้า”	X
3. การปรากฏกับส่วนขยาย “ไปเรื่อยๆ”	*√
4. การปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงขอบเขตเวลา	X
5. การปรากฏกับส่วนขยายแสดงระยะเวลา	√
6. การปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงจุดเวลา	*√
7. การปรากฏเป็นกริยาคุณศัพท์แสดงสภาพ	–

ตารางที่ 3.2: ผลการทดสอบคุณสมบัตินี้ทางความหมายของการณ์ลักษณะประจำคำ ประเภทสภาพการณ์

² สัญลักษณ์ “√” แสดงว่าปรากฏร่วมได้ “X” แสดงว่าปรากฏร่วมไม่ได้ “–” แสดงว่าไม่นำมาใช้ทดสอบ และ “*” แสดงว่ามีประเด็นปัญหาบางประการซึ่งจะกล่าวถึงในรายละเอียดต่อไป

- (29) ก. *แดงกำลังเป็นผู้หญิง
 ข. *แดงกำลังเป็นอเมริกัน
 ค. แแดงกำลังจน
 ง. แแดงกำลังเจ็บนิ้ว
- (30) ก. *แดงเป็นผู้หญิงอย่างรวดเร็ว
 ข. *แดงเป็นอเมริกันช้าๆ
 ค. *แดงจนอย่างช้าๆ/อย่างรวดเร็ว
 ง. *แดงเจ็บนิ้วช้าๆ

จากตัวอย่าง (29) จะเห็นได้ว่าเหตุการณ์ทรงสภาพการเป็นผู้หญิง และการเป็นคนอเมริกันนั้นไม่สามารถปรากฏร่วมกับ “กำลัง” และ “อย่างรวดเร็ว/ช้าๆ” ได้ ในขณะที่เหตุการณ์ทรงสภาพจน และสภาพเจ็บนิ้วนั้น สามารถปรากฏกับ “กำลัง” ได้ ประเด็นที่พบเหตุการณ์ทรงสภาพปรากฏร่วมกับตัวบ่งชี้การณัลักษณะกำลังดำเนิน นั้นมีนักภาษาศาสตร์พูดถึงไว้หลายท่านเช่น ลีช (Leech, 1971: 1-27) คอมรี (Comrie, 1976: 37) ดาวตี (Dowty, 1979: 184) มัวร์ลาโตส (Mourelatos, 1981: 199) และคนอื่นๆ ตัวอย่างที่มักจะอ้างถึงในประเด็นนี้คือ

- (31) ก. He is being ill. (Leech, 1971: 14)
 ข. Max is being a fool. (Carlson 1977: 448)
 ค. I'm living at 6 Railway Cuttings. (Comrie, 1976: 37)

เหตุที่พบสภาพการณัปรากฏกับตัวบ่งชี้การณัลักษณะดำเนิน (progressive aspect) ไม่ใช่เป็นเพราะเหตุการณ์การจน และการเจ็บนิ้วนั้น เป็นเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัต เพราะเมื่อทดสอบกับส่วนขยาย “อย่างรวดเร็ว/ช้าๆ” แล้วพบว่าไม่สามารถปรากฏได้ แต่อาจจะเป็นเพราะเหตุการณ์การทรงสภาพอะไรบางอย่างนั้นมีความคงที่ไม่เท่ากันกล่าวคือ เหตุการณ์ทรงสภาพบางประเภทมีความคงที่สูง ดังนั้นจึงมีแนวโน้มสูงที่จะไม่มีการเปลี่ยนแปลงใดๆ กับเหตุการณ์ทรงสภาพนี้ภายหลัง ในขณะที่เหตุการณ์ทรงสภาพบางประเภทยังมีความคงที่ต่ำและมีแนวโน้มสูงที่จะมีการเปลี่ยนแปลงสภาพได้ในภายหลัง และมักจะคงอยู่ในระยะเวลาที่สั้นกว่า ดังนั้นการเกิดขึ้นของเหตุการณ์ทรงสภาพดังกล่าวจึงมีลักษณะคล้ายกับการเกิดขึ้นของเหตุการณ์พลวัต ในภาษาไทยการปรากฏร่วมกับ “กำลัง” ของสภาพการณัในลักษณะนี้อาจจะเป็นอีกหนึ่งประเด็นที่สนับสนุนความคิดนี้ เพราะจากข้อมูลพบว่าไม่ใช่เหตุการณ์ทรงสภาพทุกประเภทจะสามารถ

ปรากฏร่วมกับ “กำลัง” ได้ นอกจากนี้ประเด็นทางวัฒนธรรมปฏิบัติอาจจะมีส่วนเกี่ยวข้องในลักษณะที่ผู้พูดต้องการจะเน้นย้ำอะไรบางอย่างเกี่ยวกับสภาพการณ์ที่กำลังอ้างถึงเป็นพิเศษหรือไม่ อย่างไรก็ตามประเด็นนี้จะกล่าวถึงในรายละเอียดในส่วนของปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์กับสภาพการณ์

นอกจากนี้ เมื่อนำสภาพการณ์มาทดสอบกับส่วนขยายแสดงจุดเวลา ส่วนขยายแสดงขอบเขตเวลา และส่วนขยายแสดงระยะเวลา ผู้วิจัยเห็นด้วยกับคาร์ลสัน (Carlson, 1977: 448) บาค (Bach, 1981; 1986) และ ครอฟท์ (Croft, in prep) ที่เสนอว่าสภาพการณ์สามารถแบ่งออกเป็นประเภทย่อยๆ ได้อีกคือสภาพการณ์ถาวร (individual-level state) และ สภาพการณ์ชั่วคราว (stage-level state)

สภาพการณ์ถาวรหมายถึงเหตุการณ์ทรงสภาพที่ไม่สามารถเกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพได้อีก (หรืออย่างน้อยเราทราบว่าสภาพนั้นโดยปกติแล้วจะคงอยู่ได้โดยไม่มี การเปลี่ยนแปลง) หรือเป็นเหตุการณ์ที่ไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ เช่น ประโยค “แดงเป็นผู้หญิง” แสดงสภาพการณ์การทรงสภาพเป็นผู้หญิงของแดง ซึ่งโดยปกติแล้วเรารู้และเข้าใจว่าคุณสมบัติการเป็นเพศชายหรือหญิงเป็นคุณสมบัติที่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด และจะไม่มี การเปลี่ยนแปลงอีก ดังนั้นสภาพการเป็นผู้หญิงจึงสามารถดำเนินไปโดยไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ เหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ถาวรมีคุณสมบัติทางความหมายดังนี้ [-พลวัต] [-จุดสิ้นสุด] [+กินเวลา]

สภาพการณ์ถาวรแบ่งออกเป็นประเภทย่อยได้ 2 ประเภทคือ ก) สภาพการณ์ถาวรดั้งเดิม (original individual-level state) ซึ่งเป็นเหตุการณ์การทรงสภาพที่ติดตัวผู้ร่วมเหตุการณ์มาตั้งแต่เริ่มต้นการมีอยู่ (origination) เช่น “แดงเป็นผู้หญิง” และ ข) สภาพการณ์ถาวรได้มาภายหลัง (acquired individual-level state) ซึ่งหมายถึงเหตุการณ์การทรงสภาพที่ผู้ร่วมเหตุการณ์ได้มาภายหลัง ไม่ได้มีมาตั้งแต่เริ่มต้น เช่น “แดงเป็นคนอเมริกัน” หมายถึงสภาพการณ์ถาวรการเป็นคนอเมริกันซึ่งสภาพนี้แดงได้มาภายหลัง แรกเริ่มแดงอาจเป็นคนไทยมาก่อน แต่ตั้งแต่แดงได้สัญชาติของประเทศอเมริกา แแดงเลยมีสภาพเป็นคนอเมริกัน

สภาพการณ์ถาวรดั้งเดิมไม่สามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงจุดเวลา ส่วนขยายแสดงขอบเขตเวลา ส่วนขยายแสดงระยะเวลา และส่วนขยาย “ไปเรื่อยๆ” แต่สภาพการณ์ถาวรได้มาภายหลัง สามารถปรากฏกับส่วนขยายแสดงจุดเวลา ส่วนขยายแสดงระยะเวลา และส่วนขยาย “ไปเรื่อยๆ” แต่ไม่สามารถปรากฏกับส่วนขยายแสดงขอบเขตเวลาเช่น

- (32) ก. *แดงเป็นผู้หญิงตอนเจ็ดโมงสิบห้านาที
 ข. *แดงเป็นผู้หญิงภายในครึ่งชั่วโมง
 ค. *แดงเป็นผู้หญิงสามปี
 ง. *แดงเป็นผู้หญิงไปเรื่อยๆ
- (33) ก. *แดงเป็นคนอเมริกันตอนแปดโมงสิบห้า
 ข. *?แดงเป็นคนอเมริกันภายในครึ่งชั่วโมง
 ค. แดงเป็นคนอเมริกันสามปี
 ง. *แดงเป็นคนอเมริกันไปเรื่อยๆ

เครื่องหมาย “?” ที่ประโยค (33ข.) แสดงว่าเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยคนี้ไม่ได้เป็นสภาพการณ์ แต่หมายถึงกระบวนการการได้รับสัญชาติอเมริกันหรือกระบวนการการเปลี่ยนแปลงสัญชาติเป็นอเมริกันของแดงที่เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงภายในระยะเวลาครึ่งชั่วโมง การที่สภาพการณ์ถาวรไม่สามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยาย “ไปเรื่อยๆ” ดังใน (32ง.) และ (33ง.) นั้นไม่ได้เป็นเพราะสภาพการณ์ดังกล่าวมีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ แต่เป็นเพราะความหมายการดำเนินต่อเนื่องโดยไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์นั้นเป็นคุณสมบัติประจำของสภาพการณ์อยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นที่จะต้องพูดออกมาอย่างชัดเจน ประโยคดังกล่าวอาจจะยอมรับได้ แต่ฟังดูแปลก

สภาพการณ์ชั่วคราว (stage-level state) หมายถึงเหตุการณ์การทรงสภาพซึ่งเป็นคุณสมบัติชั่วคราว สภาพนี้สามารถคงอยู่ในช่วงระยะเวลาหนึ่งและมีแนวโน้มที่จะมีการเปลี่ยนแปลงสภาพได้อีกในภายหลัง แต่เนื่องจากการเปลี่ยนสภาพเป็นเพียงแนวโน้มที่อาจจะเกิดหรือไม่เกิดในอนาคตก็ได้ ดังนั้นสภาพการณ์นี้จึงสามารถดำเนินต่อไปได้เรื่อยๆ ไม่จำกัด อย่างไรก็ตามก็ยังมีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์อยู่ในโครงสร้างเหตุการณ์เช่น ประโยค “ถนนเปียก” แสดงเหตุการณ์การทรงสภาพเปียกของถนนซึ่งสภาพเปียกนี้อาจจะคงอยู่ต่อไปโดยไม่จำกัดอาจจะคงอยู่ต่อไปอีกสิบนาที สองชั่วโมง หรือสิบวันก็อาจจะเป็นไปได้ เหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ชั่วคราวมีคุณสมบัติทางความหมายดังนี้ [-พลวัต] [+จุดสิ้นสุด] [+กินเวลา] ดังนั้นสภาพการณ์กลุ่มนี้จึงสามารถปรากฏกับส่วนขยายแสดงจุดเวลา ส่วนขยายแสดงขอบเขตเวลา และส่วนขยายแสดงระยะเวลา เช่น

- (34) ก. ตอนเจ็ดโมงสิบห้านาทีถนนเปียก
 ข. ถนนเปียกเป็นเวลาหนึ่งชั่วโมง
 ค. ถนนเปียกครึ่งชั่วโมง
 ง. ถนนเปียกไปเรื่อยๆ

คุณสมบัติทางความหมายของเหตุการณ์ทรงสภาพสามารถสรุปได้ดังนี้

คุณสมบัติทางความหมาย	สภาพการณ์ถาวร	สภาพการณ์ชั่วคราว
1. ลักษณะพลวัต	[-]	[-]
2. มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์	[-]	[±]
3. กินเวลา	[+]	[+]
4. ก่อให้เกิดสภาพใหม่	-	-

ตารางที่ 3.3: คุณสมบัติทางความหมายของการณ์ลักษณะประจำคำประเภทสภาพการณ์

โครงสร้างภายในเชิงเวลาของสภาพการณ์ประเภทต่างๆประกอบไปด้วยองค์ประกอบต่างๆ และสามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังนี้

สภาพการณ์ถาวร	X_I _____...
สภาพการณ์ชั่วคราว	X_I -----... (X_T)

แผนภาพที่ 3.3: โครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์

องค์ประกอบต่างๆ ในโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์มีดังต่อไปนี้ สัญลักษณ์ " X_I " หมายถึงจุดเริ่มต้นของเหตุการณ์หรือ (inceptive point) สัญลักษณ์ " X_T " หมายถึงจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์ (terminative point) สัญลักษณ์เส้นตรงที่ป " $—$ " ในโครงสร้างเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ถาวรหมายถึงส่วนกลางเหตุการณ์ (phase) ที่มีลักษณะเป็นสภาพ มีสภาวะคงที่สูงไม่มีการเปลี่ยนแปลงใดๆ สัญลักษณ์เส้นประ " $---$ " ในโครงสร้างเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ชั่วคราวหมายถึงส่วนกลางที่มีลักษณะสภาพ แต่เนื่องจากเหตุการณ์ทรงสภาพประเภทนี้เป็นสภาพชั่วคราวซึ่งอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงสภาพได้อีกในอนาคตดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้เส้นประเพื่อแสดงว่าสภาพการณ์ประเภทนี้มีความคงที่ต่ำกว่าสภาพการณ์ถาวร และแนวโน้มที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลง

เมื่อใดก็ได้ สัญลักษณ์ “...” แสดงว่าเหตุการณ์สามารถดำเนินต่อไปได้เรื่อยๆ โดยไม่กำหนดระยะเวลาชัดเจน

สภาพการณ์ถาวรประกอบไปด้วยจุดเริ่มต้นสภาพการณ์ และส่วนกลางเหตุการณ์ที่ไม่มีลักษณะพลวัต และไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ เราอาจจะตีความจุดเริ่มต้นสภาพการณ์ว่าเป็นจุดเดียวกันกับจุดเริ่มต้นการมีอยู่ของผู้ร่วมเหตุการณ์สำหรับกรณีสภาพการณ์ถาวรดั้งเดิม (original individual-level state) เช่นเวลาที่แดงเกิดสำหรับสภาพการณ์เป็นคนไทย หรือจุดที่ผู้ร่วมเหตุการณ์ได้รับสภาพที่อ้างถึงในกรณีของสภาพการณ์ถาวรได้มาภายหลัง (acquired individual-level state) เช่นเวลาที่แดงได้รับสัญชาติอเมริกัน แต่เนื่องจากสภาพการณ์ถาวรสามารถคงอยู่ต่อไปได้โดยไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ดังนั้นจึงมีสัญลักษณ์ “...” และไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ในแผนภาพ

โครงสร้างภายในเชิงเวลาของสภาพการณ์ชั่วคราวแตกต่างจากสภาพการณ์ถาวรตรงที่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์อยู่ในโครงสร้างเหตุการณ์ด้วยเนื่องจากสภาพการณ์ชั่วคราวสามารถมีการเปลี่ยนแปลงสภาพได้ อย่างไรก็ตามเนื่องจากไม่มีการกำหนดแน่ชัดว่าจะเกิดการเปลี่ยนแปลงเมื่อใด ดังนั้นจึงมีสัญลักษณ์ “...” อยู่หน้าจุดสิ้นสุดสภาพการณ์ซึ่งอยู่ในเครื่องหมายวงเล็บ

3.2.2.2 การณ์กระทำ

การณ์กระทำหมายถึงเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัตแบบกินเวลาแต่ไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ คุณสมบัติทางความหมายของการณ์กระทำแสดงโดยอรรถลักษณะได้ดังนี้ [+พลวัต] [-จุดสิ้นสุด] [+กินเวลา] คุณสมบัติทางความหมายเหล่านี้พิจารณาได้จากการทดสอบกับเกณฑ์ทดสอบที่กำหนดไว้คือ การณ์กระทำสามารถปรากฏร่วมกับ “กำลัง” และส่วนขยายแสดงอัตราความเร็ว/ช้าของการเปลี่ยนแปลง ผลการทดสอบการณ์ลักษณะประจำคำประเภทการณ์กระทำกับเกณฑ์ทดสอบต่างๆ สามารถสรุปเป็นตารางได้ดังในตารางที่ 3.4

เกณฑ์ทดสอบ	การณั้กระทำ
1. การปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้การณั้ลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง”	✓
2. การปรากฏกับส่วนขยาย “เร็ว” “ช้า”	✓
3. การปรากฏกับส่วนขยาย “ไปเรื่อยๆ”	✓
4. การปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงขอบเขตเวลา	X
5. การปรากฏกับส่วนขยายแสดงระยะเวลา	✓
6. การปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงจุดเวลา	X
7. การปรากฏเป็นกริยาคุณศัพท์แสดงสภาพ	-

ตารางที่ 3.4: ผลการทดสอบคุณสมบัติทางความหมายของการณั้ลักษณะประจำคำประเภทการณั้กระทำ

- (35) ก. แต่งกำลังเดินเล่น
 ข. ดำกำลังว่ายน้ำ
- (36) ก. แต่งเดินเล่นช้าๆ/เร็วๆ
 ข. ดำว่ายน้ำช้าๆ/เร็วๆ

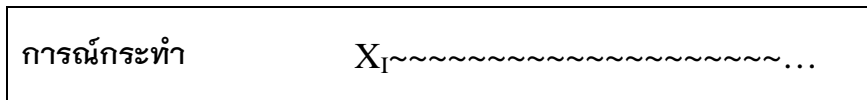
เมื่อนำการณั้กระทำมาทดสอบกับเกณฑ์การปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงเวลาทั้งสามชนิดพบว่าการณั้กระทำสามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงระยะเวลาและส่วนขยาย “ไปเรื่อยๆ” แต่ไม่สามารถปรากฏกับส่วนขยายแสดงจุดเวลา และส่วนขยายแสดงขอบเขตเวลา ทั้งนี้เนื่องจากตามความหมายแล้วการณั้กระทำเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ เช่น

- (37) ก. แต่งเดินเล่นสามชั่วโมง
 ข. ?แต่งเดินเล่นในสามชั่วโมง
 ค. ?แต่งเดินเล่นตอนแปดโมงตรง
 ง. แต่งเดินเล่นไปเรื่อยๆ
- (38) ก. ดำว่ายน้ำมาสามชั่วโมง
 ข. ?ดำว่ายน้ำภายในสามชั่วโมง
 ค. ?ดำว่ายน้ำตอนแปดโมงตรง
 ง. ดำว่ายน้ำไปเรื่อยๆ

สัญลักษณ์ “?” สำหรับประโยค (37ข.) และ (38ข.) แสดงว่าส่วนขยายแสดงขอบเขตเวลานั้นไม่ได้จำกัดเวลาที่การกระทำนั้นเกิดขึ้น อย่างไรก็ตามประโยคทั้งสองนี้ยอมรับได้ถ้าหากเราตีความว่าการเดินเล่นของแดงและการว่ายน้ำของดำนั้นจะเกิดขึ้นภายในเวลาสามชั่วโมง ซึ่งแตกต่างจากเหตุการณ์พลวัตที่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ เช่น “แดงอ่านหนังสือจบหนึ่งเล่มภายในสามชั่วโมง” ในกรณีนี้สามชั่วโมงแสดงว่าเหตุการณ์การอ่านหนังสือหนึ่งเล่มของแดงใช้เวลาเท่าไร

นอกจากนี้เนื่องจากการกระทำเป็นเหตุการณ์แบบกินเวลา ดังนั้นโดยปกติแล้วจะไม่สามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงจุดเวลาแล้วหมายถึงเหตุการณ์ที่กำลังดำเนินอยู่ ณ จุดเวลานั้นๆ ได้เช่น (37ค.) และ (38ค.) ประโยคทั้งสองนี้จะยอมรับได้ก็ต่อเมื่อเราตีความว่าเป็นเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นหรือเริ่มต้นขึ้น ณ จุดเวลานั้น การเดินเล่นของแดงและการว่ายน้ำของดำกำลังเกิดขึ้นหรือเกิดขึ้นตอนแปดโมงตรง ในการเชื่อมโยงเหตุการณ์ประเภทการกระทำเข้ากับจุดเวลาใดจุดเวลาหนึ่งนั้นจำเป็นต้องปรากฏกับตัวบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์กำลังดำเนินอยู่ (progressive aspect) (Filip, 1999) เช่น ตอนแปดโมงตรงแดงกำลังเดินเล่นอยู่ หรือตอนแปดโมงตรงดำกำลังว่ายน้ำอยู่

โครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ประเภทการกระทำสามารถแสดงโดยแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ 3.4: โครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ประเภทการกระทำ

สัญลักษณ์ “~” แสดงส่วนกลางเหตุการณ์ของการกระทำที่มีลักษณะพลวัต ซึ่งแตกต่างจากส่วนกลางเหตุการณ์ของสภาพการณ์ที่ไม่มีลักษณะพลวัตซึ่งแทนด้วยสัญลักษณ์ “_” สัญลักษณ์ “...” แสดงว่าการกระทำสามารถดำเนินต่อไปได้โดยไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์

3.2.2.3 การณก่อนผล

การณก่อนผลหมายถึงเหตุการณ์พลวัตแบบกินเวลาและมีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ ซึ่งสามารถแสดงโดยอรรถลักษณะดังต่อไปนี้ [+พลวัต] [+จุดสิ้นสุด] [+กินเวลา] ดังนั้นการณก่อนผลจึงสามารถปรากฏร่วมกับ “กำลัง” ส่วนขยายแสดงอัตราความเร็ว/ช้าของการเปลี่ยนแปลง และส่วนขยายแสดงขอบเขตเวลา แต่ไม่สามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงจุดเวลาและส่วนขยายแสดง

3.2.2.4 การณ์สัมฤทธิผล

การณ์สัมฤทธิผลหมายถึงเหตุการณ์พลวัตที่เกิดขึ้นแบบฉับพลัน ดังนั้นจึงเป็นเหตุการณ์ที่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ และทันทีที่เหตุการณ์ประเภทนี้จบสิ้นลง ผู้ร่วมเหตุการณ์มีสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปที่สามารถสังเกตได้ คุณสมบัติทางความหมายของการณ์สัมฤทธิผลสามารถแสดงโดยอรรถลักษณะได้ดังนี้ [+พลวัต] [+จุดสิ้นสุด] [-กินเวลา] [+สภาพใหม่]

เหตุการณ์ประเภทการณ์สัมฤทธิผลไม่สามารถปรากฏร่วมกับ “กำลัง” และส่วนขยาย “ไปเรื่อยๆ” เนื่องจากเหตุการณ์ประเภทนี้เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบฉับพลัน เกิดขึ้นและจบลงในทันที ไม่มีส่วนกลางเหตุการณ์ แต่ “กำลัง” จะทำหน้าที่เลือกเน้นส่วนกลางของเหตุการณ์ และแสดงความหมายว่าเหตุการณ์ดังกล่าวกำลังเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย และส่วนขยาย “ไปเรื่อยๆ” จะเน้นความว่าเหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นกำลังดำเนินต่อไป ซึ่งเป็นการเน้นย้ำที่ส่วนกลางเหตุการณ์เช่นเดียวกันกับ “กำลัง” ประโยคดังกล่าวอาจจะเป็นที่ยอมรับได้หากนามวลีประธานเป็นนามวลีพหูพจน์ แต่จะแสดงความหมายว่าเหตุการณ์ฉับพลันที่อ้างถึงนั้นเกิดขึ้นแบบซ้ำๆ ไม่ใช่เหตุการณ์เดียวที่เกิดขึ้นแบบกินเวลา นอกจากนี้สามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงอัตราความเร็ว/ช้าของการเปลี่ยนแปลงได้ แต่มีข้อจำกัดว่าจะต้องเป็นส่วนขยายที่แสดงอัตราเร็วเท่านั้น เนื่องจากการณ์สัมฤทธิผลเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบฉับพลัน ผลการทดสอบการณ์ลักษณะประจำคำประเภทการณ์สัมฤทธิผลกับเกณฑ์ทดสอบต่างๆ สามารถสรุปเป็นตารางได้ดังในตารางที่ 3.6

เกณฑ์ทดสอบ	การณ์ก่อผล
1. การปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง”	*X
2. การปรากฏกับส่วนขยาย “เร็ว” “ช้า”	*√
3. การปรากฏกับส่วนขยาย “ไปเรื่อยๆ”	*X
4. การปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงขอบเขตเวลา	√
5. การปรากฏกับส่วนขยายแสดงระยะเวลา	X
6. การปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงจุดเวลา	√
7. การปรากฏเป็นกริยาคุณศัพท์แสดงสภาพ	√

ตารางที่ 3.6: ผลการทดสอบคุณสมบัติทางความหมายของการณ์ลักษณะประจำคำประเภทการณ์สัมฤทธิผล

- (42) ก. *แจกัันกำลัังแตก
 ข. *งูกำลัังตาย
 ค. *แจกัันแตกไปเรื่อย ๆ
 ง. *งูตายไปเรื่อย ๆ
- (43) ก. แจกัันแตกอย่างรวดเร็ว/*ช้า ๆ
 ข. งูตายอย่างรวดเร็ว/*ช้า ๆ

เนื่องจากเหตุการณ์ประเภทการณ์สัมฤทธิผลเป็นเหตุการณ์ที่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ ดังนั้นจึงไม่สามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงระยะเวลาแต่สามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงจุดเวลาและส่วนขยายแสดงขอบเขตเวลาโดยที่มีข้อจำกัดว่าจะต้องเป็นระยะเวลาที่สั้นมากเท่านั้น เช่น

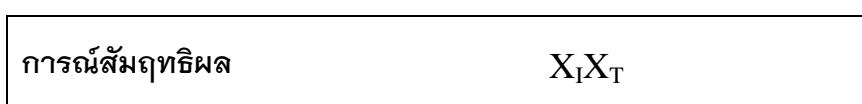
- (44) ก. แจกัันแตกภายในเสี้ยววินาที/ตอนห้าโมงสิบเก้านาที/?หนึ่งชั่วโมง
 ข. งูตายภายในเสี้ยววินาที/ตอนห้าโมงสิบเก้านาที/?หนึ่งชั่วโมง

เครื่องหมาย “?” ที่หน้าส่วนขยายแสดงระยะเวลา “หนึ่งชั่วโมง” แสดงว่าประโยค “แจกัันแตกหนึ่งชั่วโมง” และ “งูตายหนึ่งชั่วโมง” ไม่ได้แสดงเหตุการณ์พลวัตที่เริ่มต้นเกิดขึ้นและดำเนินมาเป็นเวลาหนึ่งชั่วโมง แต่เป็นเหตุการณ์ทรงสภาพที่แจกัันทรงสภาพแตก และงูมีสภาพตายมาเป็นเวลาหนึ่งชั่วโมง

นอกจากนี้กริยาแสดงเหตุการณ์ประเภทการณ์สัมฤทธิผลยังสามารถปรากฏใช้เป็นกริยาแสดงสภาพซึ่งเป็นสภาพที่แตกต่างไปจากก่อนจะเกิดเหตุการณ์พลวัตการณ์สัมฤทธิผลขึ้นเช่น

- (45) ก. แจกัันแตก
 ข. งูตาย

โครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์การณ์สัมฤทธิผลแสดงเป็นแผนภาพได้ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 3.6: โครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ประเภทการณ์สัมฤทธิผล

ในแผนภาพ 3.6 จะพบว่าโครงสร้างเหตุการณ์ของการณ์สัมฤทธิผลประกอบด้วยจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ซึ่งอยู่ในตำแหน่งติดกัน และไม่มีส่วนกลางเหตุการณ์เหมือนกับการณ์ลักษณะประจำคำประเภทอื่นๆ เนื่องจากเหตุการณ์ประเภทนี้เกิดขึ้นอย่างฉับพลัน

3.2.2.5 การณ์ฉับพลัน

คำว่า *การณ์ฉับพลัน* นี้แปลมาจากคำว่า “semelfactive” ซึ่งเป็นคำยืมมาจากภาษาละติน “semel” หมายความว่าครั้งหนึ่งหรือ “once” ในภาษาอังกฤษ คาลอตตา สมิธ (Smith, 1991) ใช้คำคำนี้เรียกเหตุการณ์พลวัตแบบฉับพลันประเภทหนึ่ง ซึ่งไม่มีอยู่ในการจัดประเภทเหตุการณ์ของเวนเดอร์เลอร์ (Vendler, 1967) คุณสมบัตินี้ทางความหมายของเหตุการณ์ประเภทการณ์ฉับพลันคล้ายกับการณ์สัมฤทธิผลตรงที่เป็นเหตุการณ์พลวัตที่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ และเกิดขึ้นแบบฉับพลัน แต่แตกต่างจากการณ์สัมฤทธิผลตรงที่เหตุการณ์ประเภทการณ์ฉับพลันไม่ได้ก่อให้เกิดสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปที่สามารถสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจนเมื่อเหตุการณ์ประเภทการณ์ฉับพลันจบสิ้นลง

คุณสมบัตินี้ทางความหมายของเหตุการณ์ประเภทการณ์ฉับพลันแสดงเป็นอรรถลักษณะนี้ได้ดังต่อไปนี้ [+พลวัต] [+จุดสิ้นสุด] [-กินเวลา] [-สภาพใหม่] เมื่อนำการณ์ลักษณะประจำคำประเภทนี้มาทดสอบกับเกณฑ์ทดสอบ พบว่าสามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงอัตราความเร็ว/ช้าของการเปลี่ยนแปลง ส่วนขยายแสดงขอบเขตเวลา ส่วนขยายแสดงระยะเวลา และส่วนขยายแสดงจุดเวลา แต่ไม่สามารถปรากฏร่วมกับ “กำลัง” และ “ไปเรื่อยๆ” ได้ ผลการทดสอบออกมาเหมือนกันกับการณ์สัมฤทธิผล แต่การณ์ฉับพลันแตกต่างจากการณ์สัมฤทธิผลเมื่อทดสอบกับเกณฑ์การปรากฏใช้เป็นกริยาแสดงสภาพ นอกจากนี้เหตุการณ์ประเภทการณ์ฉับพลันสามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงระยะเวลาได้ ผลการทดสอบการณ์ลักษณะประจำคำประเภทการณ์ฉับพลันกับเกณฑ์ทดสอบต่างๆ สามารถสรุปเป็นตารางได้ดังในตารางที่ 3.7

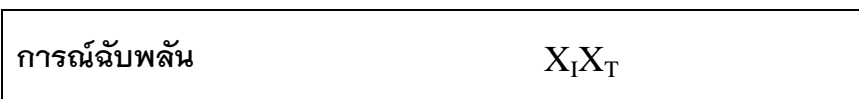
เกณฑ์ทดสอบ	การณีก่อผล
1. การปรากฏร่วมกับคำปัจจัยการณีสัญลักษณ์ทางไวยากรณ์ “กำลัง”	*X
2. การปรากฏกับส่วนขยาย “เร็ว” “ช้า”	*√
3. การปรากฏกับส่วนขยาย “ไปเรื่อยๆ”	*X
4. การปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงขอบเขตเวลา	√
5. การปรากฏกับส่วนขยายแสดงระยะเวลา	X
6. การปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงจุดเวลา	√
7. การปรากฏเป็นกริยาคุณศัพท์แสดงสภาพ	X

ตารางที่ 3.7: ผลการทดสอบคุณสมบัติทางความหมายของการณีสัญลักษณ์ประจำคำประเภทการณีสัมผัส

- (46) ก. โฟहनารถกระพริบ (*หนึ่งครั้ง)
 ข. โฟहनารถกระพริบ(*หนึ่งครั้ง) ไปเรื่อยๆ
 ค. โฟहनารถกระพริบอย่างรวดเร็ว
 ง. โฟกระพริบภายในชั่วพริบตา
 จ. โฟกระพริบตอนแปดโมงสิบห้านาที
 ฉ. ?โฟกระพริบในหนึ่งชั่วโมง
 ช. โฟกระพริบสามชั่วโมง/*ครั้งหนึ่ง
 ซ. ?โฟกระพริบ

เมื่อเหตุการณ์ประเภทการณีสัมผัสปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงระยะเวลา ใน (46ข.) จะแสดงเหตุการณ์ที่มีลักษณะคล้ายกับการกระทำที่เกิดขึ้นและสามารถดำเนินต่อไปเรื่อยๆ ไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ได้ แต่เหตุการณ์การณีสัมผัสในลักษณะนี้เป็นการเกิดซ้ำๆ ของเหตุการณ์การณีสัมผัสหลายๆ ครั้ง (iterative meaning) ในกรณีนี้การเกิดซ้ำๆ อย่างต่อเนื่องกันของกระพริบ และเหตุการณ์ย่อยๆ เหล่านี้ประกอบกันเป็นเหตุการณ์ใหญ่ ซึ่งแตกต่างจากการกระทำ “แดงเดินเล่นสามชั่วโมง” หรือ “ดำว่ายน้ำสามชั่วโมง” ที่ไม่ได้แสดงถึงเหตุการณ์ใหญ่ที่เราทราบว่าประกอบจากการเกิดซ้ำๆ ของการเดินเล่นและการว่ายน้ำ ประโยค “โฟहनารถกระพริบสามชั่วโมง” ไม่ได้แสดงเหตุการณ์การกระพริบของโฟกระพริบครั้งหนึ่งใช้เวลาสามชั่วโมง แต่เป็นเหตุการณ์ที่โฟกระพริบซ้ำๆ เป็นเวลาสามชั่วโมง ดังนั้นโครงสร้าง (55ข.) จึงไม่ถูกหลักไวยากรณ์เมื่อเติมครั้งหนึ่งลงไป นอกจากนี้กริยาที่แสดงเหตุการณ์ประเภทการณีสัมผัสจะไม่สามารถปรากฏใช้เป็นกริยาแสดงสภาพได้ เครื่องหมาย ? ที่ข้อมูล (55ข.) แสดงว่าในข้อมูลนี้ “กระพริบ”

ไม่ได้ทำหน้าที่เป็นกริยาแสดงสภาพ แต่ “ไฟกระพริบ” สามารถใช้เป็นคำนามเรียกไฟชนิดหนึ่ง โครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ประเภทการณ์ฉับพลันเหมือนกับเหตุการณ์การณีสัมฤทธิผลดังนั้นจึงสามารถใช้แผนภาพแสดงเดียวกันคือ

แผนภาพที่ 3.7: โครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ประเภทการณ์ฉับพลัน

บทที่ 4

คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” และ “อยู่”

วัตถุประสงค์ของการนำเสนอเนื้อหาในบทนี้คือเสนอผลการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” และ “อยู่” กับ การณลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ ที่ได้จัดประเภทไว้ในบทที่สาม โดยมีลำดับการนำเสนอ ดังนี้ หัวข้อ 4.1) และ 4.2) เป็นการเสนอผลการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” และ “อยู่” กับการณลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ ตามลำดับ และหัวข้อ 4.3) เป็นการสรุปคุณสมบัติทางอรรถศาสตร์ของคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” และ “อยู่”

4.1 คำว่า “กำลัง”

ผลการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำว่า “กำลัง” ในงานวิจัยที่ผ่านมาเป็นไปในทิศทางเดียวกันคือ วิเคราะห์ว่า “กำลัง” แสดงความหมายเชิงการณลักษณะทางไวยากรณ์แบบไม่สมบูรณ์ ประเภทกำลังดำเนิน (progressive aspect) ผู้พูดใช้ “กำลัง” เพื่ออ้างถึงเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิง (reference time) หรือเวลากล่าวถ้อย (speech time) ซึ่งเป็นการให้ความสำคัญกับส่วนกลางของเหตุการณ์ (phase) โดยไม่คำนึงว่าเหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นได้เริ่มเกิดขึ้นเมื่อใด หรือจะสิ้นสุดลงเมื่อใด (Haas, 1955; Scovel, 1970; Warotamasikkhadit, 1976; Boonyapatipark, 1983; Sookgasem, 1990; Kullavanijaya and Bisang, 2007; คเชนทร์, 2548; Tansiri, 2007)

ในแง่วากยสัมพันธ์ คำว่า “กำลัง” ถูกจัดให้เป็นคำช่วยหน้ากริยา (pre-verbal auxiliary) เช่นในตัวอย่าง “จอห์นกำลังวิ่ง” และ “จอห์นกำลังอ่านหนังสือ” คำช่วยหน้ากริยา “กำลัง” มักจะปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงเหตุการณ์พลวัต แบบกินเวลา (dynamic durative situation) แต่ไม่ปรากฏกับกริยาแสดงเหตุการณ์พลวัตแบบฉับพลัน (punctual situation) และไม่ปรากฏร่วมกับกริยาแสดงเหตุการณ์ทรงสภาพที่เป็นสภาพการณถาวร (inherent state) (Boonyapatipark, 1983; Kullavanijaya and Bisang, 2007)

ทัศนาลัย (Boonyapatipark, 1983) กล่าวว่า “กำลัง” มักจะปรากฏกับกริยาแสดง เหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ชั่วคราว (temporary state) และการกระทำ (activity) แต่จะไม่ ปรากฏกับกริยาแสดงเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ถาวร (inherent state) การณ์ก่อผล (accomplishment) การณ์สัมฤทธิ์ผล (achievement) และการณ์ฉับพลัน (semelfactive) แต่ถ้า “กำลัง” ปรากฏร่วมกับกริยากรุ่มนี้มักจะต้องมีข้อจำกัดบางประการ เช่น เมื่อ “กำลัง” ปรากฏ ร่วมกับกริยาแสดงสภาพการณ์ถาวร จะแสดงว่าผู้พูดต้องการเน้นการคงสภาพบางอย่างของผู้ร่วม เหตุการณ์ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งเท่านั้น และสภาพนั้นไม่ใช่สภาพที่เป็นคุณสมบัติถาวรของผู้ร่วม เหตุการณ์ เช่น “เขากำลังรวย” หรือ “เขากำลังเป็นทหาร” นอกจากนี้คำว่า “กำลัง” จะสามารถ ปรากฏกับกริยาแสดงเหตุการณ์ฉับพลัน หรือการณ์สัมฤทธิ์ผล และการณ์ฉับพลัน ได้ก็ต่อเมื่อ แสดงความหมายการเกิดขึ้นซ้ำๆ (iterative) ของเหตุการณ์ฉับพลันดังกล่าว เช่น “คนงานกำลังเลิก งาน” หรือเหตุการณ์นั้นๆ ถูกตีความในบริบทใหม่ว่าเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบกินเวลาเช่น “ฉัน เห็นเขากำลังกระโดดลงมาจากหน้าต่าง” (โดยปกติแล้วเหตุการณ์การกระโดดจะเกิดขึ้นแบบ ฉับพลัน แต่ในกรณีนี้ผู้พูดต้องการเน้นย้ำไปที่ส่วนกลางของเหตุการณ์การกระโดด ดังนั้น เหตุการณ์นี้จึงถูกตีความใหม่ที่เกิดขึ้นแบบกินเวลา)

เมื่อ “กำลัง” ปรากฏกับกริยากรุ่มที่มีความไม่ชัดเจนทางความหมาย กล่าวคือ กริยากรุ่ม นี้สามารถแสดงความหมายได้ 2 ลักษณะคือ อ้างถึงเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัต หรืออ้างถึง เหตุการณ์ทรงสภาพก็ได้ กริยากรุ่มนี้ทัศนาลัยเรียกว่ากริยาแสดงเหตุการณ์พลวัต และเหตุการณ์ ทรงสภาพอันเนื่องมาจากเหตุการณ์พลวัต (verbs that refer to either dynamic situations or states arising from such situations) เช่น คำกริยา “สวม” ใน “เขาสวมเสื้อสีฟ้า” ประโยคนี้ สามารถแสดงความหมายได้สองลักษณะคือ อ้างถึงเหตุการณ์พลวัตการใส่เสื้อสีฟ้าของผู้ร่วม เหตุการณ์ หรือเหตุการณ์ทรงสภาพที่ผู้ร่วมเหตุการณ์สวมเสื้อสีฟ้าอยู่ แต่เมื่อ “กำลัง” ปรากฏใน ประโยคดังกล่าว “เขากำลังสวมเสื้อสีฟ้า” เหตุการณ์ที่อ้างถึงจะเป็นเหตุการณ์พลวัตไม่ใช่ เหตุการณ์ทรงสภาพ (Boonyapatipark, 1983; คเชนทร์, 2548; Tansiri, 2005) ตัวอย่างอื่นๆ ที่ แสดงความหมายในลักษณะนี้คือ “ประตูกำลังเปิด” และ “กิ่งไม้กำลังหัก” เป็นต้น

เนื้อหาในส่วนต่อไปผู้วิจัยจะเสนอผลการวิเคราะห์คุณสมบัติทางอรรถศาสตร์ของคำบ่งชี้ การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” การนำเสนอมีลำดับดังนี้ หัวข้อ 4.1.1 เป็นการนำเสนอ ภาพรวมของการปรากฏของคำว่า “กำลัง” ในข้อมูลทั้งหมด จากนั้นผู้วิจัยจะกล่าวถึงปฏิสัมพันธ์ ระหว่างคำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” กับการณ์ลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ ใน

หัวข้อ 4.1.2 และ หัวข้อ 4.1.3 เป็นสรุปคุณสมบัติทางความหมายของคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง”

4.1.1 ภาพรวมการปรากฏของคำว่า “กำลัง” ในขอบเขตข้อมูล

ในการศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์กับเหตุการณ์ประเภทต่างๆ ผู้วิจัยได้ทำการสืบค้น ข้อมูลจากคลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ โดยใช้คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ 6 คำ เป็นคำค้น ผู้วิจัยดึงเอาตัวอย่างประโยคที่มีคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ดังกล่าวออกมาค่าละ 1,500 ประโยค

ในข้อมูลทั้งหมดที่รวบรวมจากคลังข้อมูลพบว่า คำว่า “กำลัง” ทำหน้าที่ได้ 2 หน้าที่คือ ก) คำนามมีความหมายว่า “พลัง” ดังตัวอย่าง (1) และ ข) คำช่วยหน้ากริยา (pre-verbal auxiliary) แสดงความหมายเชิงการณลักษณะทางไวยากรณ์แสดงความหมายว่าเหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นกำลังเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ดังตัวอย่าง (2)

- (1) ก. ผู้ที่ก่อการจลาจลหรือการหยุดยึกขึ้นในบ้านเมืองจึงควรนับเป็นศัตรูของชาติ และถ้าจะกล่าวห้ามปรามไม่ฟังแล้วก็ต้องปราบด้วย**กำลัง**
- ข. ฉันเล่นเต็ม**กำลัง**นะ ฉันบอกเธอแล้วไงว่าฉันไม่ยอมทำร้ายผู้หญิง
- ค. แม่เจ้าของร้านจะลดให้แต่มันก็ยังแพงเกิน**กำลัง**ที่หล่อนจะซื้อได้
- (2) ก. ที่สปามีลูกค้าประจำ**กำลัง**ทำหริตเม้นท์ในห้องกระดั่งงา กับห้องมะลิ
- ข. ฉันได้ยินเสียงเปิดน้ำที่อ่างล้างมือ สงสัยเป็นนายคนที่ชื่อเซนอะไรนั่น **กำลัง**ล้างหน้าแงๆ
- ค. กล่าวกันว่าขบวนการดังกล่าว**กำลัง**รวบรวมเงินและอาวุธเพื่อเตรียมก่อการกบฏในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2504 แต่ถูกรัฐบาลไทยปราบเสียก่อน

จากจำนวนข้อมูลทั้งหมด 1,500 ประโยค พบว่าคำว่า “กำลัง” ปรากฏเป็นคำนามทั้งหมด 176 การปรากฏ และปรากฏเป็นคำบ่งชี้การณลักษณะทั้งหมด 1,324 การปรากฏ ซึ่งสามารถนำเสนอเป็นตารางได้ดังตารางที่ 4.1

คำ	คำนาม	คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์			รวมทั้งหมด
		ปรากฏเดี่ยว	ปรากฏร่วม	รวม	
กำลัง	176	875	449	1324	1,500

ตารางที่ 4.1: การปรากฏของคำว่า “กำลัง” ในขอบเขตข้อมูล

ในส่วนของการปรากฏเป็นคำบ่งชี้การณลักษณะ คำว่า “กำลัง” สามารถปรากฏเดี่ยวเป็นคำบ่งชี้การณลักษณะคำเดียวในประโยค หรือปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์คำอื่นๆ ก็ได้ คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” ปรากฏเดี่ยวจำนวน 875 การปรากฏ และปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์คำอื่นๆ จำนวน 449 การปรากฏ

เมื่อพิจารณาความหมายการณลักษณะประจำคำของเหตุการณ์ที่มีคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” ปรากฏ พบว่า คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” สามารถปรากฏร่วมกับการณลักษณะประจำคำประเภท การณกระทำ (activity) (906 การปรากฏ) สภาพการณชั่วคราว (stage-level state) (206 การปรากฏ) การณก่อผล (accomplishment) (161 การปรากฏ) การณสัมฤทธิ์ผล (achievement) (46 การปรากฏ) และ การณฉับพลัน (semelfactive) (5 การปรากฏ) แต่ไม่พบการปรากฏร่วมกับสภาพการณถาวร (individual-level state) การปรากฏร่วมของคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์กับการณลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ ที่พบสามารถนำเสนอเป็นตารางได้ดังในตารางที่ 4.2 ผู้วิจัยนำเสนอโดยแยกการปรากฏของคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” ออกเป็น 2 กลุ่มคือ ก) ปรากฏเดี่ยว และ ข) ปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์คำอื่นๆ

คำ	การปรากฏ	สภาพการณ	สภาพการณ	การณ	การณ	การณ	การณ	รวม
		ถาวร	ชั่วคราว	กระทำ	ก่อผล	สัมฤทธิ์ผล	ฉับพลัน	
กำลัง	เดี่ยว	0	175	623	66	7	4	875
	รวม	0	31	283	95	39	1	449
รวมทั้งหมด		0	206	906	161	46	5	1324

ตารางที่ 4.2: การปรากฏร่วมของคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” กับการณลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ

จากตารางที่ 4.2 จะเห็นได้ว่าคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” มักจะปรากฏร่วมกับเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัตแบบกินเวลา (dynamic durative situation) ซึ่งได้แก่การณลักษณะประจำคำประเภทการณกระทำ (activity) และการณก่อผล (accomplishment) ปรากฏน้อยกับเหตุการณ์แบบฉับพลัน (punctual situation) ซึ่งได้แก่การณลักษณะประจำคำประเภทการณสัมฤทธิ์ผล (achievement) และการณฉับพลัน (semelfactive) และไม่ปรากฏกับสภาพการณถาวร (individual-level state) การปรากฏในลักษณะนี้แสดงให้เห็นว่า คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” มักจะถูกใช้เพื่อเลือกเน้นส่วนกลางของเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัต อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าจะพบคำว่า “กำลัง” ปรากฏร่วมกับสภาพการณชั่วคราวในจำนวนมากรองลงมา การปรากฏนี้ก็ไม่ได้คัดค้านกับคุณสมบัติการเลือกเน้นส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัต เพราะว่าสภาพการณชั่วคราวเป็นเหตุการณ์การทรงสภาพหรือการมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งของผู้ร่วมเหตุการณ์ สภาพดังกล่าวเป็นคุณสมบัติที่มีความคงที่ต่ำที่มีแนวโน้มจะมีการเปลี่ยนแปลงสภาพได้สูง ดังนั้นคุณสมบัติทางความหมายของสภาพการณชั่วคราวจึงมีความคล้ายคลึงกับเหตุการณ์พลวัต (“more event-like” หรือ “more akin to things that happen” (Carlson, 1977: 448)) คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” จึงมีแนวโน้มที่จะสามารถปรากฏร่วมได้ การปรากฏร่วมระหว่าง “กำลัง” กับ สภาพการณชั่วคราว ผู้วิจัยจะกล่าวถึงอย่างละเอียดในหัวข้อ 4.1.2.2

ในส่วนต่อไป ผู้วิจัยจะเสนอผลการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะ “กำลัง” เมื่อปรากฏเดี่ยวกับการณลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ และจะเสนอผลการวิเคราะห์ของคำบ่งชี้การณลักษณะ “กำลัง” เมื่อปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้การณลักษณะคำอื่นๆ ในบทที่ 7

4.1.2 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” กับการณลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ

4.1.2.1 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” กับ เหตุการณ์พลวัตแบบกินเวลา

ดังที่กล่าวไว้ข้างต้น คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” มักจะปรากฏกับเหตุการณ์พลวัตแบบกินเวลา ซึ่งได้แก่การณลักษณะประจำคำประเภทการณกระทำ (activity) และการณก่อผล (accomplishment) ดังประโยคต่อไปนี้

- (3) ก. ลูกจากเตียงที่นั่นเอนๆ อยู่มาลากสตุลตัวเดี่ยวที่หน้ากระจกเข้านั่งประดิษฐ์หน้าเพื่อรักผู้กำลังอธิบายเรื่องราวที่ได้กำหนดวางแผนไว้อย่างสนุกสนานใจ เมื่อฉันทนจบคำอธิบายของตนลง
- ข. นาสาลกำลังต่อสู้กับกลุ่มคนขนาดสิบกว่าคนด้วยท่าที่เหมือนกำลังวิ่งระบำดาบอย่างสนุกสนาน
- ค. ขณะที่ไทยกำลังพยายามแก้ปัญหาเรื่องแบ่งแยกดินแดน โดยเฉพาะการป้องกันมิให้ความช่วยเหลือจากมลายาไปถึงพวกแบ่งแยกดินแดน
- ง. แม้เรื่องสั้นชุดนี้จะใช้รูปแบบและชนบของนิทานแต่ก็พยายามให้ผู้อ่านตระหนักอยู่ตลอดเวลาว่าไม่ใช่นิทาน หากแต่ผู้เขียนกำลังพูดถึงโลกแห่งความเป็นจริง
- จ. ในขณะเดียวกัน คุณทำอย่างไรก็นั่งเอกเขนกอยู่เล่มเดียวในตู้หนังสือพร้อมกับฮัมเพลงไปด้วย เขากำลังคิดถึงบทเรียนต่อไปสำหรับเหล่าหนังสือ เขาก็คิดว่า เจ้าพวกนี้มันไร้สมบัติ ผู้ดีเสียจริง ไม่รู้ว่าจะพัฒนาตัวเองไปได้สักแค่ไหน
- ฉ. หมอกำลังประชุมที่กระทรวงกับผู้บริหาร น้องเท็นโทรศัพท์เข้ามา มีเสียงร้องให้ด้วย หมอก็ตกใจนึกว่าเขาเป็นอะไร

ประโยค “เพื่อรักผู้กำลังอธิบายเรื่องราวที่ได้กำหนดวางแผนไว้” ในตัวอย่าง (3ก.) “นาซาลกำลังต่อสู้กับกลุ่มคนขนาดสิบกว่าคนด้วยท่าที่เหมือนกำลังวิ่งระบำดาบอย่างสนุกสนาน” ในตัวอย่าง (3ข.) แสดงเหตุการณ์พลวัต (dynamic) แบบกินเวลา (durative) และไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (atelic) ซึ่งจัดเป็นการณ์ลักษณะประจำคำประเภทการณ์กระทำ (activity) เมื่อ “กำลัง” ปรากฏรวมกับการณ์ลักษณะประจำคำประเภทนี้จะแสดงความหมายว่าเหตุการณ์ที่อ้างถึงกำลังเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิง หรือเวลากล่าวถ้อย ผู้พูดไม่ได้ให้ความสำคัญกับขอบเขตเหตุการณ์

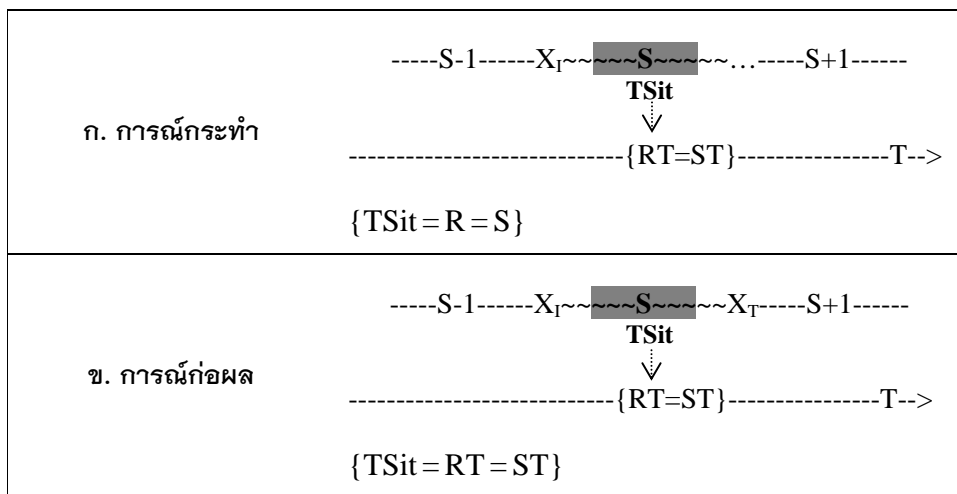
นอกจากเหตุการณ์ประเภทการณ์กระทำแล้ว คำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” สามารถปรากฏรวมกับการณ์ลักษณะประจำคำประเภทการณ์ก่อผล (accomplishment) ได้เช่นเดียวกัน เพราะเหตุการณ์ประเภทนี้เป็นเหตุการณ์พลวัตที่เกิดขึ้นแบบกินเวลาเช่นเดียวกันกับการณ์กระทำ อย่างไรก็ตามเหตุการณ์ประเภทนี้มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ระบุไว้โดยองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งในประโยค ลองพิจารณาประโยคต่อไปนี้

- (4) ก. อย่างที่มันไป เจ้ากำลังทำให้ชนเผ่าเราถึงกาลพินาศ
- ข. บางสิ่งที่คุ้นเคยเหมือนในอดีตเคยกระเดือกลงคอไปกำลังเคลื่อนขึ้นมาจ่อที่คอหอยฉันอย่างรวดเร็ว
- ค. ภาษาโมกเคลิน ซึ่งเป็นภาษาตระกูลออสโตรนีเซียน เดิมไม่มีวรรณยุกต์ก็กำลังพัฒนาไปเป็นภาษามีวรรณยุกต์
- ง. ให้คำแนะนำทางโทรศัพท์แก่ญาติที่กำลังพาผู้ป่วยเดินทางไปพบแพทย์
- จ. ปัญหาเรื่องการประพุดิติดปกติทางเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นกำลังขยายผลเป็นปัญหาสำคัญที่ทั่วโลกกำลังวิตกกังวลมากขึ้น
- ฉ. เมื่อผู้เข้าชมงานกำลังเดินขึ้นบันไดจากชั้นหนึ่งมาที่ชั้นสอง ระบบเซนเซอร์จะสั่งการให้คอมไพแรคไลท์ที่โซน A ดิด

ประโยคตัวอย่าง (4ก. ถึง 4ฉ.) แสดงเหตุการณ์พลวัต (dynamic) เกิดขึ้นแบบกินเวลา (durative) และมีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (telic) เช่น เหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงไปเป็นภาษาที่มีวรรณยุกต์ ในประโยค (4ค.) และเหตุการณ์การเดินขึ้นบันไดจากชั้นหนึ่งมาที่ชั้นสอง ในประโยค (4ฉ.) เป็นต้น เหตุการณ์ทั้งสองเหตุการณ์นี้มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ ซึ่งแสดงโดยกลวิธีที่แตกต่างกัน ในประโยค (4ค.) จุดสิ้นสุดเหตุการณ์แสดงโดยการใช้หน่วยสร้างก่อนผล “เป็นภาษาที่มีวรรณยุกต์” ซึ่งแสดงผลที่เกิดขึ้นหลังจากการเปลี่ยนแปลง ในประโยค (4ฉ.) จุดสิ้นสุดเหตุการณ์แสดงโดยบุพบทวลี “ที่ชั้นสอง” ซึ่งแสดงเป้าหมายของการเดินขึ้นบันไดของผู้ร่วมเหตุการณ์ ประโยคทั้งสองนี้สามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงขอบเขตเวลา แต่ไม่สามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงระยะเวลาเช่น “ภาษาโมกเคลิน ซึ่งเป็นภาษาตระกูลออสโตรนีเซียน เดิมไม่มีวรรณยุกต์ก็พัฒนาไปเป็นภาษามีวรรณยุกต์ภายในห้าสิบปี/ *ห้าสิบปี” และ “ผู้เข้าชมงานเดินขึ้นบันไดจากชั้นหนึ่งมาที่ชั้นสองภายในห้านาที/ *ห้านาที” เมื่อคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” ปรากฏร่วมกับการณลักษณะประจำคำประเภทนี้ จะแสดงความหมายว่าเหตุการณ์พลวัตที่อ้างถึงกำลังเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิง หรือเวลากล่าวถ้อย

จากความหมายเชิงการณลักษณะดังกล่าว อาจกล่าวได้ว่าคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” ทำหน้าที่เลือกเน้นส่วนกลางเหตุการณ์ (phase) ของเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค (S) โดยไม่ได้ให้ความสำคัญกับขอบเขตเหตุการณ์ (boundary) ไม่ว่าจะจุดเริ่มต้น หรือจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ จุดสนใจ (focus) ของผู้พูดอยู่ที่ส่วนกลางเหตุการณ์เพียงอย่างเดียว

ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง “กำลัง” กับการณ์ลักษณะประจำค่าประเภทการณ์กระทำ และการณ์ก่อผล สามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังแผนภาพที่ 4.1

แผนภาพ 4.1: ปฏิสัมพันธ์ระหว่างค่าบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” กับการณ์ลักษณะประจำค่าประเภทการณ์กระทำ และการณ์ก่อผล

แผนภาพ 4.1 ประกอบด้วยกรอบภาพ 2 กรอบ ซึ่งแสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่างค่าบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” กับการณ์ลักษณะประจำค่าประเภทการณ์กระทำ และการณ์ก่อผลตามลำดับ ในแผนภาพ 4.1ก และ 4.1ข ส่วนของเหตุการณ์ที่ถูกเลือกเน้น (TSit) คือส่วนกลางพลวัตของเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค (S) ช่วงของเหตุการณ์ที่ถูกเลือกเน้นปรากฏอยู่ในตำแหน่งเดียวกันกับตำแหน่งเวลาอ้างอิง (RT) และ ตำแหน่งเวลากล่าวถ้อย (ST) ความสัมพันธ์ดังกล่าวสามารถแสดงด้วยสัญลักษณ์ $\{TSit = RT = ST\}$ ปฏิสัมพันธ์ในลักษณะนี้แสดงความหมายเชิงการณ์ลักษณะว่า ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย เหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยประโยคกำลังเกิดขึ้น

4.1.2.2 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” กับ สภาพการณ์

ดังที่ได้กล่าวถึงในหัวข้อ 4.1.1 การณลักษณะประจำคำประเภทสภาพการณ์ (state) เป็นเหตุการณ์ที่มีลักษณะคงที่ (static) ไม่มีลักษณะพลวัต (non-dynamic) ดังนั้นจึงไม่น่าจะสามารถปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” ซึ่งแสดงความหมายว่าเหตุการณ์ที่อ้างถึงกำลังดำเนิน ณ เวลาอ้างอิง หรือเวลากล่าวถ้อย อย่างไรก็ตาม ในข้อมูลพบว่า “กำลัง” ปรากฏกับการณลักษณะประจำคำประเภทสภาพการณ์ชั่วคราว (stage-level state) เป็นจำนวนมาก ทั้งนี้เนื่องจากการณลักษณะประจำคำประเภทสภาพการณ์ชั่วคราวเป็นเหตุการณ์การทรงสภาพเพียงช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งของผู้ร่วมเหตุการณ์ เหตุการณ์ทรงสภาพดังกล่าวไม่สามารถคงอยู่ตลอดไป การเกิดขึ้นของเหตุการณ์ทรงสภาพเหล่านี้มีลักษณะคล้ายคลึงกับเหตุการณ์พลวัต ดังนั้นจึงสามารถปรากฏร่วมกับคำว่า “กำลัง” ได้

เหตุการณ์ทรงสภาพ (static situation) มักจะเป็นเหตุการณ์ที่เป็นการอ้างถึงการมีคุณสมบัติในลักษณะต่างๆ ของผู้ร่วมเหตุการณ์ เช่น ลักษณะ บุคลิก อุปนิสัย รูปร่าง การครอบครอง การอยู่ ณ สถานที่ใดสถานที่หนึ่ง ความเชื่อ และ กระบวนการทางจิต เป็นต้น อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์ทรงสภาพบางเหตุการณ์เป็นการคงสภาพที่มีลักษณะเป็นคุณสมบัติถาวรของผู้ร่วมเหตุการณ์ เหตุการณ์ทรงสภาพดังกล่าวนี้มีความคงที่สูง ซึ่งมีแนวโน้มต่ำที่จะมีการเปลี่ยนแปลงสภาพได้ภายหลัง เช่น “จอห์นเป็นคนสูง” “ปลาฉลามเป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่ใหญ่ที่สุดในโลก” “จอห์นเป็นคนอารมณ์ดี” เป็นต้น ในขณะที่เหตุการณ์ทรงสภาพอีกกลุ่มหนึ่งเป็นเพียงเหตุการณ์การคงสภาพที่มีลักษณะชั่วคราว มีความคงที่ต่ำ และมีแนวโน้มสูงที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพได้ภายหลัง เช่น “สมชายเสียใจกับการจากไปของเธอ” “ถนนเปียก” และ “น้ำมันปาล์มขาดตลาด” เป็นต้น เหตุการณ์ทรงสภาพสองกลุ่มนี้จัดเป็นการณลักษณะประจำคำประเภท *สภาพการณ์ถาวร* (individual-level state) และ *สภาพการณ์ชั่วคราว* (stage-level state) ตามลำดับ หากเปรียบเทียบคุณสมบัติทางความหมายระหว่างการณลักษณะประจำคำประเภทสภาพการณ์ชั่วคราวกับสภาพการณ์ถาวรด้านหนึ่ง และสภาพการณ์ชั่วคราวกับการณกระทำ (activity) อีกด้านหนึ่ง จะพบว่า การณลักษณะประจำคำประเภทสภาพการณ์ชั่วคราวนั้นมีความสัมพันธ์ทางความหมายคล้ายคลึงค่อนข้างมาทางการณลักษณะประจำคำประเภทการณกระทำ (“more event-like” หรือ “more akin to things that happen” (Carlson, 1977: 448)) เนื่องจากเป็นการแสดงเหตุการณ์ที่เป็นการคงสภาพหรือการมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งของผู้ร่วม

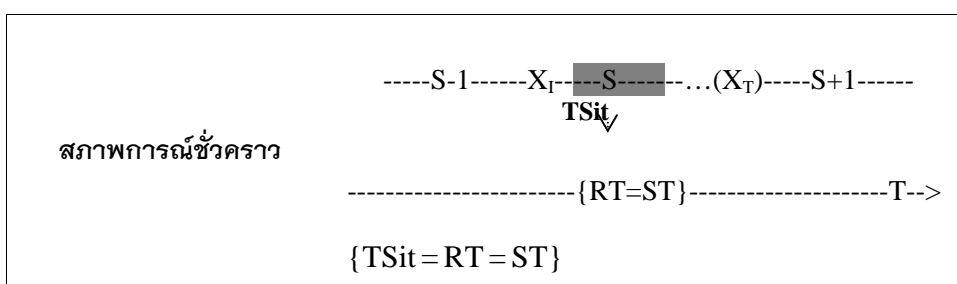
เหตุการณ์ สภาพดังกล่าวเป็นคุณสมบัติที่มีความคงที่ต่ำที่มีแนวโน้มจะมีการเปลี่ยนแปลงสภาพได้ สูงกว่าสภาพการณ์ถาวร ถึงแม้ว่าสภาพการณ์ชั่วคราวจะสามารถดำเนินต่อไปได้เรื่อยๆ โดยไม่มี จุดสิ้นสุดเหตุการณ์ อย่างไรก็ตามสภาพการณ์ชั่วคราวมักจะคงอยู่ไม่นาน เช่น สภาพการณ์ชั่วคราว “John was drunk.” เป็นเหตุการณ์ทรงสภาพที่มักจะคงอยู่เพียงชั่วระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น แต่สภาพการณ์ถาวร “John is a linguist.” เป็นเหตุการณ์ทรงสภาพที่มีความคงที่สูง และมีแนวโน้มที่จะไม่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพภายหลัง ลองพิจารณาคำความหมายของตัวอย่างประโยคต่อไปนี้

- (5) ก. ตั้งอุณหภูมิเครื่องปรับอากาศที่ 25 องศาเซลเซียส ซึ่งเป็นอุณหภูมิที่ **กำลัง**สบาย อุณหภูมิที่เพิ่มขึ้น 1 องศา ต้องใช้พลังงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 5-10
- ข. เนื้อสัตว์ย่างหอมฉุยถูกยื่นมาตรงหน้า เนื้อสีขาวนวล**กำลัง**สุกร้อนๆ อย่างพอดี แถมกลิ่นยังหอมชวนให้น้ำลายสอ
- ค. เพราะเหตุผลต่างๆ คือช่วงนี้คนหน้าดี**กำลัง**มาแรง ไม่เชื่อก็ไปถามมาฆ่าดูดี แบบว่าหน้าพี่ท่านกำลังพิมพ์นิยมนะค่ะ
- ง. วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๖ ซึ่งเป็นช่วงของข่าวคุณห้างทอง**กำลัง**เป็นที่สนใจของสื่อและประชาชน
- จ. การใช้ชีวิตในช่วงวัยชราอันยาวนานเป็นสิ่งที่คนส่วนใหญ่จะต้องเผชิญ และ จำนวนคนชราที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากการกินดีอยู่ดีและความก้าวหน้าในทางการแพทย์นั้น**กำลัง**เป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถของผู้คนทั้งหลาย ในสังคมว่าจะช่วยกันดูแลคนชราเหล่านั้นได้อย่างไร
- ฉ. ผู้เขียนเชื่อว่า ถ้าหากมีการตื่นตัวใน หมู่ปฏิบัติงานให้มากขึ้น ผู้ที่**กำลัง**ตกเป็นทาสยาเสพติดจำนวนมากมายมหาศาลทุกวันนี้จะได้รับการช่วยเหลือให้พ้นทุกข์ได้มากขึ้น
- ช. พงษ์ศักดิ์อยู่คนเดียวครับ นี่หมอกำลังจะให้ผมไปช่วยผ่าแคะเอากระสุนออก' นามนั้นคือรุ่นน้องของเขาที่**กำลัง**อยู่ในระยะการใช้ทุน
- ซ. ในหัวของฉันทจินตนาการไปถึงสีหน้าของเขาในตอนนั้น แล้วยังนี่ก็ออกแต่ภาพผู้ชายคนหนึ่ง**กำลัง**เคี้ยวสร้อย วันนี้ฉันคงกลับตึกมาก ๆ เลย
- ณ. เขาชะงักนิ่งไปอย่างแรง ด้วยรับรู้ได้ว่าเธอ**กำลัง** ‘ไม่ไว้ใจ’ เขา

หากตัดคำว่า “กำลัง” ออกไป ตัวอย่าง (5) แสดงเหตุการณ์ที่จัดเป็นการณ์ลักษณะประจำคำประเภทสภาพการณ์ชั่วคราว ซึ่งเป็นเหตุการณ์การคงสภาพบางอย่างของผู้ร่วมเหตุการณ์ ประโยค (5ก. ถึง 5จ.) แสดงเหตุการณ์ทรงสภาพ ซึ่งเป็นการมีคุณสมบัติบางอย่างของผู้ร่วมเหตุการณ์ ประโยค (5ฉ. และ 5ช.) แสดงเหตุการณ์ทรงสภาพ ซึ่งเป็นเหตุการณ์การอยู่ ณ สถานที่ หรือสถานะใดสถานะหนึ่ง ประโยค (5ซ. ถึง 5ณ.) แสดงเหตุการณ์ทรงสภาพ ซึ่งเป็นกระบวนการทางอารมณ์ เหตุการณ์ทั้งหมดนี้ไม่มีลักษณะพลวัต (non-dynamic) ดังนั้นจึงไม่สามารถปรากฏกับส่วนขยายแสดงอัตราความเร็ว/ช้าของการเปลี่ยนแปลงเช่น “เร็วๆ” “อย่างรวดเร็ว” หรือ “ช้าๆ” ได้

เมื่อการณ์ลักษณะประจำคำประเภทสภาพการณ์ชั่วคราวปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” จะแสดงความหมายเชิงการณ์ลักษณะว่า เหตุการณ์การทรงสภาพดังกล่าวกำลังดำเนินอยู่ ณ เวลากล่าวถ้อย คำว่า “กำลัง” แสดงจุดสนใจพิเศษของผู้พูดต่อส่วนกลางเหตุการณ์และเพิ่มเติมความหมายลักษณะพลวัตลงไปทำให้สภาพการณ์ดังกล่าวมีลักษณะที่มีแนวโน้มที่จะมีการเปลี่ยนแปลงสภาพได้มากขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับประโยคที่ไม่มีคำว่า “กำลัง” ปรากฏ

จากความหมายเชิงการณ์ลักษณะดังกล่าว อาจกล่าวได้ว่าคำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” เลือกลงเน้นส่วนกลางเหตุการณ์ (phase) โดยไม่ได้ให้ความสำคัญกับขอบเขตเหตุการณ์ (boundary) ไม่ว่าจะป็นจุดเริ่มต้น หรือจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ จุดสนใจ (focus) ของผู้พูดอยู่ที่ส่วนกลางเหตุการณ์เพียงอย่างเดียว ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง “กำลัง” กับการณ์ลักษณะประจำคำประเภทสภาพการณ์ชั่วคราวสามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังต่อไปนี้

แผนภาพ 4.2: ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” กับการณ์ลักษณะประจำคำประเภทสภาพการณ์ชั่วคราว

แผนภาพ 4.2 แสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่างค่าบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” กับการณลักษณะประจำคำประเภทสภาพการณชั่วคราว ส่วนของเหตุการณ์ที่ถูกเลือกเน้น (TSit) คือ ส่วนกลางทรงสภาพของเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค (S) ช่วงของเหตุการณ์ที่ถูกเลือกเน้นปรากฏอยู่ในตำแหน่งเดียวกันกับตำแหน่งเวลาอ้างอิง (RT) และ ตำแหน่งเวลากล่าวถ้อย (ST) ความสัมพันธ์ดังกล่าวสามารถแสดงด้วยสัญลักษณ์ [TSit = RT = ST] ปฏิสัมพันธ์ในลักษณะนี้ แสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย เหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยประโยคกำลังเกิดขึ้น

4.1.2.3 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างค่าบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” กับการณพลวัตแบบไม่กินเวลา

การณลักษณะประจำคำประเภทการณสัมฤทธิ์ผล (achievement) และการณฉับพลัน (semelfactive) เป็นเหตุการณ์พลวัตที่เกิดขึ้นแบบฉับพลัน หรือ เป็นเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายในระยะเวลาที่สั้นมาก ดังนั้นจึงไม่มีส่วนกลางเหตุการณ์ที่สามารถรับรู้ได้ อยู่ในโครงสร้างเหตุการณ์ ด้วยเหตุนี้ทำให้การณลักษณะประจำคำสองประเภทนี้ไม่สามารถปรากฏร่วมกับค่าบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” ได้ เพราะคำว่า “กำลัง” จะทำหน้าที่เลือกเน้นส่วนกลางเหตุการณ์ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบการปรากฏร่วมระหว่างการณลักษณะประจำคำสองประเภทนี้กับคำว่า “กำลัง” ดังตัวอย่าง (6) และ (7) ซึ่งแสดงตัวอย่างการณลักษณะประจำคำประเภทการณสัมฤทธิ์ผลและการณฉับพลัน ตามลำดับ

- (6) ก. ผลงานจากสื่อมวลชนยังนำเอาเทคนิคด้านการสื่อสารมาขยายความก้าวร้าวและ เรื่องเพศให้เกินเลยไปยิ่งกว่าเหตุการณ์จริงๆ เสียอีก เช่น การทำภาพ Slowmotion คนที่กำลังถูกยิงที่หัวสมองพุ่งกระจายออกมา เป็นต้น
- ข. บางรายอาจมีความคิดว่าตนเองมีอำนาจพิเศษ มีกำลังมหาศาล เช่น กระโดดตึกเพราะคิดว่าเหาะได้ ถูกรถชนเพราะคิดว่ารถกำลังหยุด เป็นต้น
- ค. อาจโดนมันโกงจนกลายเป็นข้อขัดแย้ง บาดหมาง แล้วลูกกลามกลายเป็นข้ออ้างให้มันเข้ารุกรานอย่างที่บ้านเมืองแถบนี้กำลังเริ่มโดนกันทั่ว

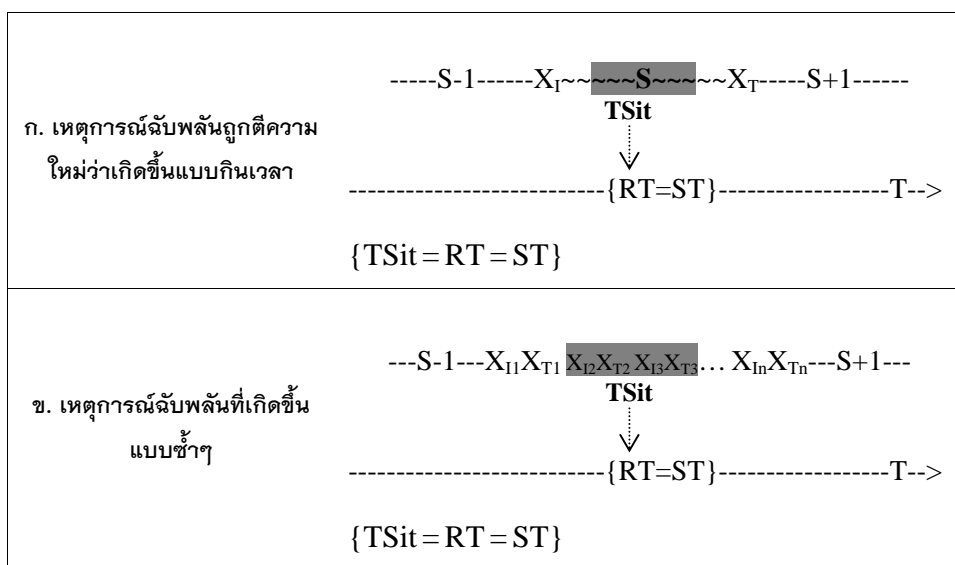
- ง. เอาใจตีวะ เออก็ทั่วๆ ไปนะครับ ไม่ได้เจาะจง แบบว่าผม**กำลัง**เริ่มศึกษา ถ้าอย่างนั้นยืมหนังสือฉันไปอ่านก็ได้นะ
- จ. ผลการตรวจประเมินพบว่า เด่นมีระดับสติปัญญาสูงกว่าปกติ และตอนนี้**กำลัง**เริ่มมีปัญหาทางอารมณ์อันเนื่องมาจากการเรียนที่ยากและรู้สึกว่าคุณทำไม่ได้
- ฉ. แม่วันกำลังล้างชามน้ำสุดท้าย**กำลัง**เริ่มรู้สึกแสบๆ คันๆ ที่มือ
- ช. "มุลเลอร์ อายุ 18 ปี อุตส่าห์พกเอาหนังสือเรียนไปรบ ผันถึงแต่การสอบไล่ และขณะที่ปืนใหญ่**กำลัง**ยิงก็ท่องหัวข้อฟิสิกส์"
- (7) ก. แล้วตอนนั้นนั่นเอง ตอนที่**กำลัง**ยกเท้าสูงเตะพี่ชายคนโต ก็มีเด็กผู้ชายรุ่นราวคราวเดียวกับฉัน ซึ่งกำลังนั่งอยู่ที่แปลงดอกไม้ข้างทางเปรยขึ้นมาว่า
- ข. จูเลียพยายามเตือนสติเขาแต่ท่าทางจะไม่ได้ผล พอลิฟท์เปิดออกเขาก็เหวี่ยงฉันเข้าไป จูเลียตามเข้ามาด้วยตอนเขา**กำลัง**กดลิฟท์ ดูเหมือนหล่อนจะหัวรั้นเหมือนเฮ็ดมันถึงได้ถามต่อไม่หยุด
- ค. ฉันถอนหายใจยาวยืด ถอดหูฟังข้างหนึ่งของตัวเองส่งให้เจ้าลูกหมาหลงทางที่**กำลัง**กระพริบตาปริบๆ เจ้าลูกหมารีบรับไปพลางส่งยิ้มว่าดีอกดีใจ

ถ้าหากตัดคำว่า “กำลัง” ในตัวอย่างข้างต้นออกจะพบว่าประโยคเหล่านี้แสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบไม่กินเวลา เช่น “คนที่ถูกยิงที่หัวสมองพุ่งกระจายออกมา” “รถหยุด” “ปืนใหญ่ยิง” “เริ่มมีปัญหาทางอารมณ์อันเนื่องมาจากการเรียนที่ยากและรู้สึกว่าคุณทำไม่ได้” “เจ้าลูกหมาหลงทางที่กระพริบตา” และ “เขากดลิฟท์” โดยปกติแล้ว เหตุการณ์การถูกยิงที่หัว การหยุด การยิง การเริ่มของเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง การกระพริบตา และการกดลิฟท์ นั้นจะเกิดขึ้นและสิ้นสุดลงภายในระยะเวลาที่สั้นมาก ดังนั้นจึงไม่น่าจะสามารถปรากฏร่วมกับคำว่า “กำลัง” ได้ อย่างไรก็ตาม คำว่า “กำลัง” ก็ยังสามารถปรากฏได้เนื่องจากเหตุผลที่แตกต่างกัน

ในประโยค (6ก. ถึง 6ฉ.) และ (7ก. และ 7ข.) เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบไม่กินเวลานั้นถูกตีความใหม่เสมือนว่าเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบกินเวลา จุดเริ่มต้น และจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ถูกยึดออกจากกันเพื่อให้มีส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัตซึ่งแสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพแบบช้ากว่าปกติทำให้คำว่า “กำลัง” สามารถเลือกเน้นได้ ในความหมายนี้ผู้พูดต้องการแสดงจุดเน้นย้ำพิเศษไปที่กระบวนการเปลี่ยนแปลงที่กำลังเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย

ประโยค (6ข.) และ (7ค.) แสดงความหมายว่าเหตุการณ์การยิงปืนใหญ่ และเหตุการณ์การกระพริบตานั้นเกิดขึ้นแบบซ้ำๆ โครงสร้างเหตุการณ์ประกอบด้วยเหตุการณ์ฉับพลันที่เกิดขึ้นแบบซ้ำๆ หลายเหตุการณ์เกิดต่อเนื่องกัน และเหตุการณ์เหล่านี้สามารถดำเนินต่อไปได้เรื่อยๆ ได้ เหตุการณ์ฉับพลันที่เกิดขึ้นครั้งแรกทำหน้าที่เสมือนเป็นจุดเริ่มต้นเหตุการณ์ และเหตุการณ์ฉับพลันย่อยๆ ถัดมานั้นทำหน้าที่เสมือนเป็นส่วนกลางเหตุการณ์ของเหตุการณ์พลวัตแบบกินเวลาดังนั้นจึงสามารถปรากฏร่วมกับคำว่า “กำลัง” แล้วแสดงความหมายว่าเหตุการณ์กำลังเกิดขึ้นแบบซ้ำๆ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย

จากความหมายเชิงการณลักษณะดังกล่าว อาจกล่าวได้ว่าคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” เลื่อนเน้นส่วนกลางเหตุการณ์ (phase) โดยไม่ได้ให้ความสำคัญกับขอบเขตเหตุการณ์ (boundary) ไม่ว่าจะจุดเริ่มต้น หรือจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ จุดสนใจ (focus) ของผู้พูดอยู่ที่ส่วนกลางเหตุการณ์เพียงอย่างเดียว ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง “กำลัง” กับการณลักษณะประจำคำประเภทการณสัมฤทธิผล และการณฉับพลันสามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังต่อไปนี้

แผนภาพ 4.3: ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” กับการณลักษณะประจำคำประเภทการณสัมฤทธิผล และการณฉับพลัน

แผนภาพที่ 4.3 ประกอบด้วยกรอบภาพย่อย 2 กรอบ ซึ่งแสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบไม่กินเวลากับคำว่า “กำลัง” ในกรอบภาพ ก) เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบไม่กินเวลานั้นถูกตีความใหม่ว่าเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบกินเวลา ดังนั้นจึงมีส่วนกลางอยู่ใน

โครงสร้างเหตุการณ์ ในกรณีนี้ คำว่า “กำลัง” ทำหน้าที่เลือกเน้นส่วนกลางเหตุการณ์ เวลาของเหตุการณ์ (TSit) หรือบริเวณที่ถูกเลือกเน้นปรากฏ ณ ตำแหน่งเดียวกันกับเวลาอ้างอิง (RT) หรือเวลากล่าวถ้อย (ST) ปฏิสัมพันธ์ในลักษณะนี้แสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงกำลังดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ในกรอบภาพ ข) เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบไม่กินเวลาเกิดขึ้นแบบซ้ำๆ (iterative) โครงสร้างเหตุการณ์จึงประกอบด้วยเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบไม่กินเวลาย่อยๆ หลายเหตุการณ์เกิดขึ้นเรียงต่อกัน คำว่า “กำลัง” ทำหน้าที่เลือกเน้นเหตุการณ์ย่อยๆ บางเหตุการณ์ เวลาของเหตุการณ์ (TSit) หรือบริเวณที่ถูกเลือกเน้นปรากฏ ณ เวลาเดียวกันกับเวลาอ้างอิง (RT) หรือเวลากล่าวถ้อย (ST) ปฏิสัมพันธ์ในลักษณะนี้แสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงกำลังเกิดขึ้นแบบซ้ำๆ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย

4.1.3 คุณสมบัติทางความหมายของคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง”

จากการปรากฏร่วมระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” กับการณลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่า คำว่า “กำลัง” ทำหน้าที่เลือกเน้นส่วนกลางเหตุการณ์ของเหตุการณ์พลวัตแบบกินเวลา และแสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นได้กำลังเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิง หรือเวลากล่าวถ้อย โดยที่ผู้พูดไม่ได้ให้ความสนใจกับขอบเขตเหตุการณ์ไม่ว่าจะเป็นจุดเริ่มต้นหรือจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ เหตุการณ์ที่อ้างถึงจะเริ่มเกิดขึ้นหรือจะไปสิ้นสุดลงเมื่อใดไม่ได้อยู่ในขอบเขตความสนใจของผู้พูด ดังนั้นคำว่า “กำลัง” จึงมักจะปรากฏร่วมกับเหตุการณ์พลวัตแบบกินเวลาหรือเป็นการณลักษณะประจำคำประเภทการณกระทำ (activity) และการณก่อผล (accomplishment) อย่างไรก็ตาม คำว่า “กำลัง” สามารถปรากฏร่วมกับเหตุการณ์ทรงสภาพ (static situation) ได้ในกรณีที่เหตุการณ์ทรงสภาพนั้นเป็นการแสดงคุณสมบัติที่ชั่วคราวของผู้ร่วมเหตุการณ์หรือเป็นการณลักษณะประจำคำประเภทสภาพการณชั่วคราว เมื่อปรากฏร่วมกับเหตุการณ์ดังกล่าว คำว่า “กำลัง” แสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์ทรงสภาพดังกล่าวกำลังเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย นอกจากนี้ คำว่า “กำลัง” ยังเพิ่มเติมความหมายลักษณะพลวัตลงไปที่เหตุการณ์การคงสภาพ ทำให้เน้นย้ำความหมายความชั่วคราวของเหตุการณ์ทรงสภาพที่อ้างถึง

เมื่อปรากฏร่วมกับเหตุการณ์พลวัตที่เกิดขึ้นแบบฉับพลันหรือเป็นการณลักษณะประจำคำประเภทการณสัมฤทธิ์ผล (achievement) และการณฉับพลัน (semelfactive) คำว่า “กำลัง” มี

ปฏิสัมพันธ์ได้สองแบบคือ ก) แสดงการตีความใหม่ว่าเหตุการณ์ฉับพลันนั้นเกิดขึ้นแบบกินเวลาทำให้มีส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัต แล้วเลือกเน้นส่วนกลางนั้นเพื่อแสดงความหมายว่าเหตุการณ์ดังกล่าวกำลังเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิง หรือเวลากล่าวถ้อย หรือ ข) คำว่า “กำลัง” จะแสดงความหมายว่าเหตุการณ์ฉับพลันนั้นกำลังเกิดขึ้นแบบซ้ำๆ ณ เวลาอ้างอิง หรือเวลากล่าวถ้อย

ปฏิสัมพันธ์ในลักษณะเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” จัดเป็นคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์แบบไม่สมบูรณ์ (imperfective aspect marker) ซึ่งมีคุณสมบัติทางความหมายลักษณะพลวัต (dynamicity) เป็นคุณสมบัติสำคัญเห็นได้จากการปรากฏร่วมกับการณลักษณะประจำคำประเภทการณกระทำ (activity) การณก่อผล (accomplishment) การณสัมฤทธิ์ผล (achievement) การณฉับพลัน (semelfactive) และสภาพการณชั่วคราว (stage-level state) เมื่อปรากฏร่วมกับการณลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ จะแสดงความหมายว่าเหตุการณ์ที่อ้างอิงกำลังเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิง หรือเวลากล่าวถ้อย ในการใช้คำว่า “กำลัง” ผู้พูดไม่ได้ให้ความสำคัญกับขอบเขตเหตุการณ์ไม่ว่าจะเป็นจุดเริ่มต้นหรือจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ ดังนั้นประโยคที่มีคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” ปรากฏจะไม่สามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงขอบเขตเวลา เช่น “สามชั่วโมง” และส่วนขยายแสดงจำนวนครั้งที่เหตุการณ์เกิดขึ้น เช่น “สองครั้ง” ได้เนื่องจากส่วนขยายประเภทนี้แสดงขอบเขตเหตุการณ์ เช่น

- (8) ก. เข้ากำลังทำให้ชนเผ่าเราถึงกาลพินาศ *สามชั่วโมง/*สองครั้ง
 ข. บางสิ่งที่คุ้นเคยเหมือนในอดีตเคยกระเดือกลงคอไปกำลังเคลื่อนขึ้นมาจ่อที่คอหอยฉันอย่างรวดเร็ว *สามชั่วโมง/*สองครั้ง
 ค. ภาษาโมกเคลิน ซึ่งเป็นภาษาตระกูลออสโตรนีเซียน เดิมไม่มีวรรณยุกต์ก็กำลังพัฒนาไปเป็นภาษามีวรรณยุกต์ *สามชั่วโมง/*สองครั้ง
 ง. ภูภรรยาเพราะคิดว่ารถกำลังหยุด *สามชั่วโมง/*สองครั้ง

4.2 คำว่า “อยู่”

เนื้อหาในส่วนนี้ ผู้วิจัยจะเสนอผลการวิเคราะห์คุณสมบัติทางอรรถศาสตร์ของคำปัจจัย การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ “อยู่” เนื้อหาการนำเสนอมีลำดับดังนี้ หัวข้อ 4.2.1) เป็นการนำเสนอ ภาพรวมของการปรากฏของคำว่า “อยู่” ในขอบเขตข้อมูล จากนั้นผู้วิจัยจะกล่าวถึงปฏิสัมพันธ์ ระหว่างคำปัจจัยการณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ “อยู่” กับการณ์ลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ ใน หัวข้อ 4.2.2) และสรุปคุณสมบัติทางความหมายของคำว่า “อยู่” ในหัวข้อ 4.2.3

4.2.1 ภาพรวมการปรากฏของคำว่า “อยู่” ในข้อมูล

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องพบว่า คำว่า “อยู่” เป็นคำที่มีความหลากหลายทั้ง ทางวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์ ในด้านวากยสัมพันธ์คำว่า “อยู่” สามารถจัดเป็นคำหลาย หน้าทีเพราะเมื่อปรากฏในตำแหน่งที่ต่างกันจะทำหน้าที่ที่ต่างกัน

จากข้อมูลที่รวบรวมจากคลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ พบว่าคำว่า “อยู่” สามารถปรากฏ ได้ใน 4 ลักษณะดังตัวอย่าง

- (9) ก. คำอยู่ที่บ้าน
- ข. คำอยู่ที่บ้านอ่านหนังสือ
- ค. คำนั่งอ่านหนังสืออยู่ที่บ้าน
- ง. คำอ่านหนังสืออยู่

ในตัวอย่าง (9ก.) คำว่า “อยู่” ปรากฏเดี่ยวเป็นคำกริยาของประโยคโดยมีบุพบทลีแสดง สถานที่ “ที่บ้าน” ปรากฏตามหลัง ในประโยค (9ข.) คำว่า “อยู่” ปรากฏเป็นกริยาตัวแรกในหน่วย สร้างกริยาเรียงโดยมีบุพบทลีแสดงสถานที่ปรากฏตามหลัง ในประโยค (9ค.) คำว่า “อยู่” ปรากฏ เป็นกริยาตัวสุดท้ายในหน่วยสร้างกริยาเรียงโดยมีบุพบทลีแสดงสถานที่ปรากฏตามหลัง ใน ประโยค (9ง.) คำว่า “อยู่” ปรากฏตามหลังกริยาตัวอื่นในหน่วยสร้างกริยาเรียงโดยไม่มีบุพบทลี แสดงสถานที่ปรากฏตามหลัง

นักภาษาศาสตร์หลายท่านเห็นตรงกันว่าคำว่า “อยู่” ในประโยค (9ก. และ 9ข.) ทำหน้าที่ เป็นคำหลัก (lexical word) ประเภทคำกริยาแสดงความหมายว่า “มี, ปรากฏ ณ ที่ใดที่หนึ่งไม่ไป จากที่” (พระยาอุปกิตศิลปสาร, 2480; มิ่งมิตร, 2546; Noss, 1964; Panupong, 1970; Scovel,

1970; Filbeck, 1975) อย่างไรก็ตาม ยังมีข้อขัดแย้งในเรื่องของการจัดประเภทของคำของคำว่า “อยู่” เมื่อไม่ได้ปรากฏเดี่ยวหรือไม่ได้ปรากฏเป็นกริยาตัวแรกในหน่วยสร้างกริยาเรียงดังในประโยค (9ค.) และ (9ง.) นักภาษาศาสตร์บางท่านจัดให้คำว่า “อยู่” เป็นคำไวยากรณ์ (grammatical word) ประเภทหนึ่ง ซึ่งใช้ชื่อเรียกแตกต่างกันออกไปตามแต่ละงานวิจัย เช่น กริยานุเคราะห์ หรือกริยาช่วย (พระยาอุปกิตศิลปสาร, 2480; Sookgasem, 1990) คำช่วยหลังกริยา (มิ่งมิตร, 2546; Panupong, 1970; Warotamasikkhadit, 1976) คำหลังกริยา (postverb) (Scovel, 1970) และ “postposition” (Noss, 1984) นักภาษาศาสตร์บางท่านจัดให้คำว่า “อยู่” ใน (12ง.) เป็นคำกริยาซึ่งแสดงความหมายบางอย่างเพิ่มเติมให้กับกริยาตัวอื่นๆ ในหน่วยสร้างกริยาเรียง¹ (Filbeck, 1975; Thepkanjana, 1986) ในกรณีนี้คำว่า “อยู่” แสดงความหมายในเชิงการณลักษณะดำเนินต่อเนื่องในปัจจุบัน (present continuative) (Filbeck, 1975; Boonyapatipark, 1983) เพิ่มเติมให้กับความหมายของคำกริยาตัวแรก “อ่านหนังสือ” ดังนั้นประโยค (9ค.) และ (9ง.) แสดงเหตุการณ์ที่ผู้ร่วมเหตุการณ์ได้อยู่ในระหว่างเหตุการณ์การอ่านหนังสือ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย อย่างไรก็ตามเหตุการณ์การอ่านหนังสือนี้สามารถดำเนินต่อไปหลังจากเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย

ถึงแม้ว่าในแง่วากยสัมพันธ์จะมีความเห็นไม่ตรงกันในเรื่องการจัดประเภทของคำว่า “อยู่” เมื่อไม่ได้ปรากฏเป็นกริยาเดี่ยวหรือกริยาตัวแรกในหน่วยสร้างกริยาเรียง แต่ในแง่อรรถศาสตร์นักภาษาศาสตร์เกือบทั้งหมดเห็นตรงกันว่าคำว่า “อยู่” ใน (9ค. และ 9ง.) แสดงความหมายเชิงการณลักษณะซึ่งเป็นการแสดงมุมมองของผู้พูดที่มีต่อเหตุการณ์ (มิ่งมิตร, 2546; Noss, 1964; Scovel, 1970; Warotamasikkhadit, 1976; Thepkanjana, 1986; Boonyapatipark, 1983; Sookgasem, 1990; Kullavanijaya and Bisang, 2007) คำว่า “อยู่” ในประโยคดังกล่าวแสดงความหมายว่าเหตุการณ์การอ่านหนังสือของผู้ร่วมเหตุการณ์ดำเนินอยู่ยังไม่เสร็จสิ้น

ในงานวิจัยในอดีตที่เกี่ยวข้องกับการณลักษณะ คำว่า “อยู่” ที่ปรากฏในตำแหน่งสุดท้ายของภาคแสดงและไม่มีนามวลีหรือบุพบทวลีปรากฏตามท้าย (9ง.) จัดเป็นรูปภาษาที่แสดงการณลักษณะทางไวยากรณ์แบบไม่สมบูรณ์ (imperfective aspect) ผู้พูดใช้คำว่า “อยู่” เพื่อให้ความสำคัญ หรือเน้นที่ส่วนกลางของเหตุการณ์ โดยที่ไม่ให้ความสำคัญกับขอบเขตเหตุการณ์ไม่ว่า

¹ เดวิด ฟิลเบค (Filbeck, 1975) เสนอว่ากริยาตัวแรกหรือ V_1 ในหน่วยสร้างกริยาเรียงแสดงความหมายหลักของภาคแสดง และกริยาตัวต่อๆ มา หรือ V_{1+n} แสดงความหมายเชิงหน้าที่ซึ่งมีความสัมพันธ์กับความหมายของภาคแสดง ซึ่งแสดงโดยกริยาตัวแรก โดยที่ V_{1+n} อาจจะแสดงความหมายเพิ่มเติมกับความหมายของกริยาตัวแรก หรืออาจจะเปลี่ยนความหมายของกริยาตัวแรกก็เป็นได้

จะเป็นจุดเริ่มต้น หรือจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ ด้วยคุณสมบัตินี้คำว่า “อยู่” จึงมักจะปรากฏกับเหตุการณ์ที่มีส่วนกลางเหตุการณ์ หรือ การณ์ลักษณะประจำคำประเภท สภาพการณ์ชั่วคราว (stage-level state) การณ์กระทำ (activity) และการณ์ก่อผล (accomplishment) แต่ไม่ปรากฏกับเหตุการณ์ฉบับพลันซึ่งไม่มีส่วนกลางเหตุการณ์ หรือ การณ์ลักษณะประจำคำประเภทการณ์สัมฤทธิ์ผล (achievement) และการณ์ฉบับพลัน (semelfactive) นอกจากนี้คำว่า “อยู่” ยังแสดงนัยความหมายความไม่ถาวรของเหตุการณ์ (temporariness) ดังนั้นคำว่า “อยู่” จึงมักจะปรากฏกับประโยคที่แสดงการณ์ลักษณะประจำคำประเภทสภาพการณ์ถาวร (individual-level state) เช่น “เขาเป็นทหาร” ถ้าหากผู้พูดเลือกจะอ้างถึงเหตุการณ์ทรงสภาพ “เขาเป็นทหารอยู่” จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงประเภทเหตุการณ์ กล่าวคือ เป็นเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ชั่วคราว ซึ่งจะคงอยู่เพียงช่วงระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น ซึ่งอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงสภาพต่อมาได้ในภายหลัง (Boonyapatipark, 1983; Kullavanijaya and Bisang, 2007; คเชนทร์, 2548; Tansiri, 2005)

นอกจากนี้เมื่อคำว่า “อยู่” ปรากฏกริยากลุ่มที่สามารถแสดงความหมายได้ 2 ลักษณะคือ อ้างถึงเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัต หรืออ้างถึงเหตุการณ์ทรงสภาพก็ได้ เช่น คำกริยา “สวม” ใน “เขาสวมเสื้อสีฟ้าอยู่” เหตุการณ์ที่อ้างถึงจะเป็นเหตุการณ์ทรงสภาพไม่ใช่เหตุการณ์พลวัตเหมือนกับในกรณีของคำว่า “กำลัง” (Boonyapatipark, 1983; คเชนทร์, 2548; Tansiri, 2005)

จากข้อมูลที่สืบค้นจากคลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ ผู้วิจัยพบว่า คำว่า “อยู่” สามารถทำหน้าที่ได้ 2 หน้าหลักคือ ก) เป็นคำกริยาแสดงความหมายว่า “มี หรือ ปรากฏ ณ ที่ใดที่หนึ่งไม่ไปจากที่” และ ข) เป็นคำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์

1) คำกริยา

เมื่อปรากฏเป็นคำกริยา คำว่า “อยู่” มักจะปรากฏร่วมกับนามวลีหรือบุพบทวลีแสดงสถานที่ เช่น “ร้านโน้น” ใน (10ก.) และ “ในสภาพแวดล้อมที่ดี” ใน (10ค.) คำกริยา “อยู่” ในที่นี้แสดงเหตุการณ์ทรงสภาพ ซึ่งแสดงการมีหรือการปรากฏของสิ่งโคจร² (trajector) ณ ตำแหน่ง ซึ่งมีความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ลักษณะใดลักษณะหนึ่งกับสิ่งอ้างอิง (landmark) (คเซนทร์, 2548) โดยที่สิ่งโคจร และสิ่งอ้างอิงจะเป็นสิ่งรูปธรรม (concrete entity) หรือสิ่งนามธรรม (abstract entity) ก็ได้

- (10) ก. คุณพ่ออยู่ที่ร้านโน้นคะ หล่อนตอบอ่อนหวาน
- ข. ลูกอยู่ที่ไหน พ่อขอเห็นภาพหน่อย แพนหน่อยสิ อยู่กับใครบ้าง
- ค. เด็กที่เคยอยู่ในสภาพแวดล้อมไม่ดีหรือถูกทอดทิ้ง หากได้มาอยู่ในสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นพัฒนาการอย่างเหมาะสม เด็กจะเรียนรู้มากขึ้น
- ง. จังหวัดกาญจนบุรีอยู่ในเขตที่ราบลุ่มแม่น้ำ จึงเป็นบริเวณที่อุดมสมบูรณ์ทำนาข้าวได้ผลดี
- จ. เธอมีใครอยู่บ้านรีเปลา พี่แดนอยู่ พี่ตรีมคงออกไปเรียนมั้ง ยังไม่เจอเลย
- ฉ. เธอคิดว่าคนที่ผิดหวังจะมีอะไรอยู่ในหัวล่ะ นอกเสียจากภาพของคนคนนั้นที่ทำให้ผิดหวัง
- ช. หมอไม่อยากจะอยู่ในชายฝั่งสูงยิ่งหนาวและทำดีแต่อย่าเด่นจะเป็นภัย โดยเฉพาะประโยคหลังนี้แหละที่คนไทยเป็นกันมาก
- ซ. เมื่อเข้าใจเช่นนี้ ต้นไม้ ต้นหญ้า แม่น้ำ ลำธาร ภูเขา แม้แต่ตัวมนุษย์เอง สิ่งต่างๆ ทั้งหมดล้วนอยู่ในกระแสแห่งการเคลื่อนไหว

ในกรณีที่สิ่งอ้างอิงนั้นมีการอ้างอิงมาก่อนในบริบทการสื่อสาร นามวลีหรือบุพบทวลีแสดงสิ่งอ้างอิง (landmark) นั้นสามารถละได้ ดังในประโยค (10จ.) “พี่แดนอยู่” ซึ่งไม่ปรากฏนามวลีหรือบุพบทวลีตามท้ายเนื่องจากเป็นที่ทราบกันระหว่างคู่สนทนาอยู่แล้วว่าหมายถึงสถานที่ใด โดยปกติ

² สิ่งโคจร และ สิ่งอ้างอิง เป็นคำศัพท์เฉพาะทางภาษาศาสตร์ปริชาน (cognitive linguistics) ที่คิดค้นขึ้นโดยโรนัลด์ แลงแอกเคอร์ (Langacker, 1991) เพื่อเรียกองค์ประกอบ ภาพ (figure) และ พื้น (ground) ตามแนวคิดเรื่องการแยกภาพและพื้น (figure/ground segregation) ในทางจิตวิทยา ภาพ หรือ สิ่งโคจร เป็นองค์ประกอบที่มีรูปร่างชัดเจน และมีโครงสร้างต่อเนื่อง แต่ พื้น หรือ สิ่งอ้างอิง ไม่มีรูปร่าง หรือโครงสร้างที่ชัดเจน ดังนั้น ภาพ จึงเด่นกว่า พื้น เช่นในประโยค “รูปปั้นอยู่ในสวน” ประโยคนี้แสดงความสัมพันธ์ในเชิงพื้นที่ระหว่างสองสิ่ง (entity) คือ “รูปปั้น” และ “สวน” ในความสัมพันธ์นี้ “สวน” ทำหน้าที่เสมือนจุดอ้างอิงของการแสดงตำแหน่งของ “รูปปั้น”

แล้ว วลีแสดงถึงสิ่งอ้างอิงที่ปรากฏตามหลังคำกริยา “อยู่” จะเป็นบุพบทวลี และคำบุพบทที่ปรากฏจะแสดงลักษณะความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ระหว่างตำแหน่งของสิ่งโคจร (trajector) กับสิ่งอ้างอิง (landmark) เช่น คำบุพบท “ที่” ในประโยค (10ก.) “กับ” ในประโยค (10ข.) และ “ใน” ในประโยค (10ค.) เป็นต้น อย่างไรก็ตามหากไม่มีคำบุพบทปรากฏ ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ที่แสดงมักจะเป็นตำแหน่งของสิ่งโคจรนั้นอยู่ตำแหน่งเดียวกัน หรือภายในสิ่งอ้างอิง ดังในประโยค (10จ.) “มีใครอยู่บ้านรีเปลา”

ในตัวอย่าง (10ก.) คำกริยา “อยู่” ปรากฏเป็นกริยาหลักของประโยคและตามด้วยบุพบทวลี “ที่ร้านโน้น” ประโยคนี้แสดงเหตุการณ์การปรากฏของสิ่งโคจรรูปธรรม ณ ตำแหน่งซึ่งมีความสัมพันธ์เชิงพื้นที่กับสิ่งอ้างอิงรูปธรรม กล่าวคือเป็นเหตุการณ์การปรากฏของสิ่งรูปธรรม “พ่อ” ณ ตำแหน่งเดียวกับสิ่งอ้างอิงรูปธรรม “ร้านโน้น” ในแง่การณลักษณะประจำคำ ประโยค (10ก.) แสดงเหตุการณ์ที่จัดเป็นการณลักษณะประจำคำประเภทสภาพการณ์ชั่วคราว ซึ่งมีลักษณะสภาพ ไม่มีลักษณะพลวัต หรือไม่มีการเปลี่ยนแปลงใดๆ เหตุการณ์ทรงสภาพนี้มีแนวโน้มที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพได้อีกภายหลัง ไม่ใช่สภาพที่เป็นคุณสมบัติถาวรของผู้ร่วมเหตุการณ์ พ่ออาจจะออกจากร้านแล้วไปสถานที่อื่นได้ภายหลัง ในกรณีที่สิ่งโคจรเป็นสิ่งที่ไม่สามารถเคลื่อนที่ได้ เช่น “จังหวัดกาญจนบุรี” ใน (10ง.) เหตุการณ์ทรงสภาพนั้นมักจะตีความเป็นเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ถาวร ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่มีความคงที่สูง มีแนวโน้มสูงที่จะไม่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพใดๆ เกิดขึ้นภายหลัง

ประโยคตัวอย่าง (10ข. และ 10ค.) แสดงเหตุการณ์การปรากฏของสิ่งโคจรรูปธรรม “หมอ” และ “สิ่งต่างๆ ทั้งหมด” ณ ตำแหน่งในสิ่งอ้างอิงนามธรรม “ชายฝั่งสูงยิ่งหนาวหรือทำดีแต่อย่าเด่นจะเป็นภัย” ในประโยค (10ข.) หรือ “กระแสแห่งการเคลื่อนไหว” ในประโยค (10ค.)

นอกจากนี้ คำกริยา “อยู่” สามารถอ้างถึงเหตุการณ์การมีอยู่ หรือ การปรากฏของสิ่งโคจรที่เป็นนามธรรมประเภทเหตุการณ์ (situation) ณ ตำแหน่งซึ่งมีความสัมพันธ์เชิงพื้นที่กับสิ่งอ้างอิงที่เป็นรูปธรรมได้ ความหมายในลักษณะนี้พบเมื่อคำว่า “อยู่” ปรากฏตามหลังกริยาตัวอื่นในหน่วยสร้างกริยาเรียง และมีนามวลีหรือบุพบทวลีแสดงสถานที่รูปธรรมปรากฏตามท้ายหรือตรงกับคำว่า “อยู่” ใน (9ค.)

- (11) ก. สายน้ำแผ่เป็นวงกว้างเมื่อเรือลำเล็กซึ่งลอยอยู่เหนือผิวน้ำขยับไหว
- ข. เสาวณิตตัดบทก่อนหันมารายงานแผนการของตนกับมัทนาผู้นั่งเอนๆ อยู่ บนเก้าอี้ริมหน้าต่าง
- ค. พาทีศวัตต์สายตามองหน้าจิรัสัยที่ยืนฟังอยู่ที่จักรยานนิคหนึ่ง
- ง. ลีอันซุพุดเยาะเย้ยฉันที่เดินอยู่ด้านหลังจุนเซ
- จ. เขารว่กันว่าเอลเกรโคอาศัยอยู่ที่นี่ ทำงานอยู่ ณ สถานที่แห่งนี้

ในตัวอย่าง (11ก. ถึง 11ง.) คำว่า “อยู่” ปรากฏในตำแหน่งสุดท้ายของหน่วยสร้างกริยาเรียง และตามท้ายด้วยบุพบทวลีแสดงสถานที่ซึ่งเป็นสิ่งรูปธรรม “เหนือผิวน้ำ” ในประโยค (11ก.) “บนเก้าอี้ริมหน้าต่าง” ในประโยค (11ข.) “ที่จักรยาน” ในประโยค (11ค.) “ด้านหลังจุนเซ” ในประโยค (11ง.) และ “ณ สถานที่แห่งนี้” ในประโยค (11จ.) คำว่า “อยู่” ในตัวอย่างเหล่านี้แสดงความหมายว่า มีหรือปรากฏเหตุสิ่งโคจรที่เป็นนามธรรมประเภทเหตุการณ์ ณ ตำแหน่งซึ่งมีความสัมพันธ์กับสิ่งอ้างอิงที่เป็นรูปธรรมเช่น ตัวอย่าง (11ก.) แสดงความหมายว่า มีหรือปรากฏเหตุการณ์การลอยของเรือ ณ ตำแหน่งเหนือสิ่งอ้างอิงรูปธรรม “ผิวน้ำ” ประโยค (11ข.) แสดงเหตุการณ์การมีหรือปรากฏเหตุการณ์การนั่งเอนๆ ณ ตำแหน่งบนสิ่งอ้างอิงรูปธรรม “เก้าอี้ริมหน้าต่าง”

- (12) ก. คราวนี้ผมลองเปิดดูผ้าปูที่นอน ครั้งแรกผมเห็นมันเป็นผ้าปูที่นอนสีขาว ผมก็ในใจว่าทำไมต้องสีขาวนะ เพราะผมเปิดผ้าปูที่นอนสีขาวของแม่จนแทบอ้วกแล้ว
- ข. ความคิดอะไรหลายอย่างลับสนุ่นวายอยู่ในสมอง

ตัวอย่าง (12ก. และ 12ข.) แสดงเหตุการณ์การมีหรือปรากฏสิ่งโคจรนามธรรมคือเหตุการณ์การนึก ในประโยค (12ก.) และเหตุการณ์ความวุ่นวายของสิ่งต่างๆ ในประโยค (12ข.) ณ ตำแหน่งภายในสิ่งอ้างอิงรูปธรรม “ใจ” และ “สมอง” ตามลำดับ ในที่นี้สิ่งอ้างอิงทั้งสองนี้ ไม่ได้อ้างอิงถึงรูปธรรมที่เป็นอวัยวะของร่างกาย แต่อ้างอิงถึงสถานที่นามธรรมบางอย่างที่เปรียบเสมือนภาชนะที่บรรจุความรู้สึกนึกคิดของตัวผู้พูด

จากประโยคตัวอย่าง (11) และ (12) จะเห็นได้ว่านอกจากจะแสดงความหมายการมีอยู่ของเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง ณ สถานที่ใดสถานที่หนึ่งแล้ว คำว่า “อยู่” ยังสามารถวิเคราะห์ให้แสดงความหมายเชิงการณลักษณะทางไวยากรณ์ประเภทไม่สมบูรณ์ได้เช่นเดียวกัน เนื่องจากเหตุการณ์ที่อ้างอิงถึงโดยกริยาตัวอื่นๆ นั้นมักจะกำลังดำเนินอยู่ ณ สถานที่ ณ เวลาอ้างอิง หรือเวลา

กล่าวถ้อย เช่น ประโยค (11ข.) และ (12ข.) แสดงความหมายว่ามีเหตุการณ์การนั่งเอนๆ ของมัทนา และเหตุการณ์ความสับสนวุ่นวายของความคิด ปรากฏอยู่ ณ ตำแหน่งบนเก้าอี้ และในสมองตามลำดับ ซึ่งสามารถตีความได้ว่าเหตุการณ์การนั่งเอนๆ และเหตุการณ์การสับสนวุ่นวายนั้นกำลังดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิง หรือเวลากล่าวถ้อยได้ ผู้วิจัยเห็นว่าคำว่า “อยู่” ในตัวอย่าง (11) และ (12) นี้ทำหน้าที่ได้ทั้งสองอย่าง กล่าวคือ สามารถปรากฏเป็นคำกริยาแสดงความหมายการมีหรือปรากฏสิ่งโคจรนามธรรม ณ ตำแหน่งซึ่งมีความสัมพันธ์เชิงพื้นที่กับสิ่งอ้างอิง และในขณะเดียวกันก็สามารถแสดงความหมายเชิงการณลักษณะทางไวยากรณ์แบบไม่สมบูรณ์ได้ ทั้งนี้เนื่องจากคำกริยา “อยู่” ในประโยคเหล่านี้ได้ผ่านกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์มาในระดับหนึ่งและกำลังพัฒนาไปสู่การเป็นคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์แบบไม่สมบูรณ์ต่อไป อย่างไรก็ตาม กระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์ดังกล่าวนี้ยังไม่เสร็จสิ้นสมบูรณ์ทำให้ยังพบว่าการใช้ของสองหน้าที่นี้ซ้อนเหลื่อมกันอยู่ คำว่า “อยู่” ในประโยคตัวอย่าง (11) และ (12) นั้นยังไม่สามารถวิเคราะห์ว่าเป็นคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์แบบไม่สมบูรณ์ได้อย่างชัดเจนเพราะยังสามารถปรากฏร่วมกับกริยาตัวอื่นๆ ที่แสดงเหตุการณ์ที่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ แล้วแสดงความหมายว่าเหตุการณ์ดังกล่าวได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงไปแล้ว ณ สถานที่ที่มีความสัมพันธ์เชิงพื้นที่กับสิ่งอ้างอิง ไม่ใช่เหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้น เช่น

(13) เมื่อวานนี้นักโทษตายอยู่ในห้องขัง

ประโยค (13) แสดงความหมายมีหรือปรากฏสิ่งโคจรนามธรรม เหตุการณ์การตายของนักโทษ ณ ตำแหน่งในห้องขัง ในความหมายนี้เหตุการณ์การตายนั้นไม่สามารถตีความว่าเป็นเหตุการณ์ที่กำลังดำเนินอยู่ได้เนื่องจากเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบฉับพลันดังนั้นคำว่า “อยู่” ในประโยคนี้ทำหน้าที่เป็นคำกริยาเพียงอย่างเดียว ไม่สามารถวิเคราะห์ให้เป็นคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์แบบไม่สมบูรณ์ได้ การปรากฏของคำว่า “อยู่” ในตำแหน่งท้ายสุดของหน่วยสร้างกริยาเรียงแล้วตามด้วยนามวลีหรือบุพบทวลีแสดงสถานที่ดังในตัวอย่าง (9ค.) (11) (12) และ (13) ผู้วิจัยจะเรียกว่า คำกริยา/คำบ่งชี้การณลักษณะ ซึ่งได้แยกออกจากคำว่า “อยู่” ที่ปรากฏเป็นคำกริยา และคำบ่งชี้การณลักษณะ

2) คำบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์

คำว่า “อยู่” ที่ปรากฏใช้เป็นคำบ่งชี้การณัลักษณะแบบไม่สมบูรณ์นั้นมักจะปรากฏในตำแหน่งสุดท้ายของภาคแสดงดังตัวอย่าง

- (14) ก.   ฉับพลันที่เสื่อสีเทาชะมุกชะมอม ที่สวมอยู่ถูกถอดออกพันร่าง แสงสีแดง
ก็สว่างววก่อนจะดับไป
- ข.   ธรรมชาติมืดเมื่อเห็นเพียงไข่ไ้กับถ้วยเปล่าวางรออยู่
- ค.   ถอนหายใจอย่างไม่พึงใจ แล้วก้มตัวลงนั่งยองกับพื้นเบื้องหน้าเจ้าหญิงที่
ยืนประคองตัวอยู่
- ง.   ประกอบกับหม่อมยาเป็นผู้ว่าการห้องเครื่องวังสระปทุมอยู่ด้วย
- จ.   แต่จันก็ต้องการแก้ปัญหาเรื่องพลังงานระยะยาวด้วยนะ เพราะคนตั้ง
พันล้าน คนต่างระดมใช้พลังงานที่มีอยู่ ไม่นานเกิดพลังงานหมดละ

ในตัวอย่างที่ (14) คำว่า “อยู่” แสดงความหมายเชิงการณัลักษณะทางไวยากรณ์ว่า เหตุการณัที่อ้างถึงนั้นดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิง หรือเวลากล่าวถ้อย

จากจำนวนข้อมูลทั้งหมด 1,500 ประโยค พบว่าคำว่า “อยู่” ปรากฏเป็นคำกริยาทั้งหมด 555 การปรากฏ ปรากฏเป็นคำบ่งชี้การณัลักษณะทั้งหมด 604 การปรากฏ และปรากฏเป็นคำกริยา/บ่งชี้การณัลักษณะ 341 การปรากฏ และ ซึ่งสามารถนำเสนอเป็นตารางได้ดังต่อไปนี้

คำ	คำกริยา	คำกริยา/บ่งชี้การณัลักษณะ		บ่งชี้การณัลักษณะ		รวม
		ปรากฏเดี่ยว	ปรากฏรวม	ปรากฏเดี่ยว	ปรากฏรวม	
อยู่	555	310	31	393	211	1500

ตารางที่ 4.3: การปรากฏของคำว่า “อยู่” ในขอบเขตข้อมูล

เมื่อพิจารณาความหมายการณัลักษณะประจำคำของเหตุการณัที่มีคำบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์ “อยู่” ปรากฏ พบว่า คำบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์ “อยู่” มักจะปรากฏร่วมกับเหตุการณัแบบกินเวลา (durative) หรือเป็นการณัลักษณะประจำคำประเภทสภาพการณัชั่วคราว (stage-level state) การณักระทำ (activity) และการณัก่อผล (accomplishment) และไม

ค่อยปรากฏกับการณ์ฉบับปล้น (2 การปรากฏ) นอกจากนี้จากข้อมูลที่รวบรวมมา ไม่พบการปรากฏร่วมระหว่างคำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ “อยู่” กับการณ์สัมฤทธิผล (achievement) และสภาพการณ์ถาวร (individual-level state)

ในกลุ่มเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบกินเวลา คำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ “อยู่” ปรากฏร่วมกับการณ์ลักษณะประจำค่าประเภทสภาพการณ์ชั่วคราวมากที่สุด (346 การปรากฏ) รองลงมาคือการณ์กระทำ (242 การปรากฏ) และปรากฏร่วมกับการณ์ก่อนผลน้อยที่สุด (14 การปรากฏ)

การปรากฏร่วมของคำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ “อยู่” กับการณ์ลักษณะประจำค่าประเภทต่างๆ ที่พบสามารถนำเสนอเป็นตารางได้ดังในตารางที่ 4.4 ผู้วิจัยนำเสนอโดยแยกการปรากฏของคำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ “อยู่” ออกเป็น 2 กลุ่มคือ ก) ปรากฏเดี่ยว และ ข) ปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์คำอื่นๆ

คำ	การปรากฏ	สภาพการณ์ถาวร	สภาพการณ์ชั่วคราว	การณ์กระทำ	การณ์ก่อนผล	การณ์สัมฤทธิผล	การณ์ฉบับปล้น	รวม
อยู่	เดี่ยว	0	224	157	10	0	2	393
	รวม	0	122	85	4	0	0	211
รวมทั้งหมด		0	346	242	14	0	2	604

ตารางที่ 4.4: การปรากฏร่วมของคำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ “อยู่” กับการณ์ลักษณะประจำค่าประเภทต่างๆ

หัวข้อต่อไปจะเป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ “อยู่” กับการณ์ลักษณะประจำค่าประเภทต่างๆ ที่พบในขอบเขตข้อมูล

4.2.2 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “อยู่” กับการณลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ

4.2.2.1 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “อยู่” กับการณลักษณะประจำคำประเภทสภาพการณและการณกระทำ

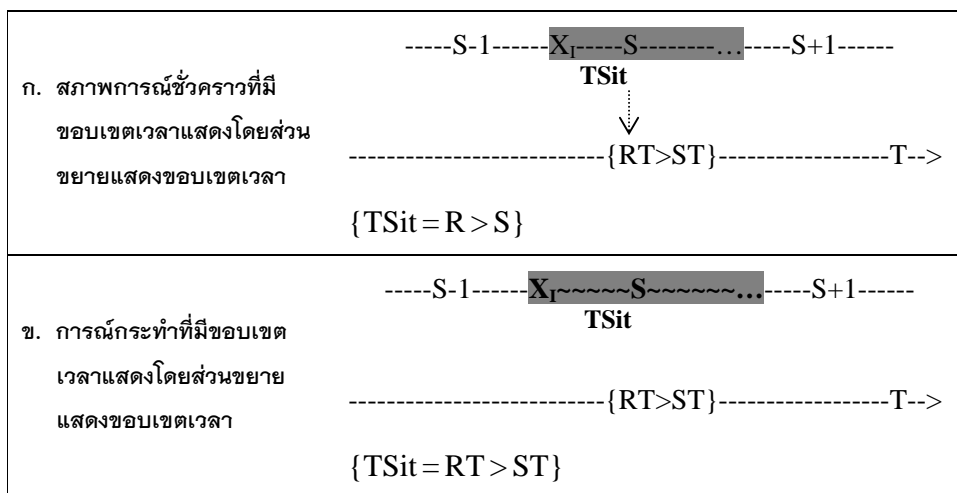
ดังที่ได้กล่าวถึงข้างต้น งานวิจัยในอดีตเห็นตรงกันว่าคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “อยู่” แสดงความหมายเชิงการณลักษณะแบบไม่สมบูรณ์ (imperfective) เหตุการณที่อ้างถึงนั้นกำลังดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย (มิ่งมิตร, 2546; Noss, 1964; Scovel, 1970; Warotamasikkhadit, 1976; Thepkanjana, 1986; Boonyapatipark, 1983; Sookgasem, 1990; Kullavanijaya and Bisang, 2007) จากข้อสรุปนี้ประโยคที่มีคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “อยู่” ปรากฏนั้นไม่ว่าจะสามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงช่วงเวลา เช่น “หลายวัน” “ชั่วครู่” “ซักพัก” อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลผู้วิจัยพบว่าประโยคที่มีคำบ่งชี้การณลักษณะ “อยู่” ปรากฏนั้น บางประโยคสามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายดังกล่าวได้ และความหมายเชิงการณลักษณะที่แสดงโดยประโยคเหล่านี้ตรงกับการณลักษณะทางไวยากรณ์แบบสมบูรณ์ (perfective aspect) ซึ่งเป็นการแสดงความหมายว่าเหตุการณที่อ้างถึงนั้นได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงภายในช่วงเวลาก่อนเวลาอ้างอิง หรือเวลากล่าวถ้อย ซึ่งเป็นการแสดงความหมายเชิงการณลักษณะแบบปิด (closed) หรือมีขอบเขตเวลา (bounded) เช่น

- (15) ก. แล้วเราไปกินข้าวกลางวันกันที่โรงแรม **คุยกันอยู่**จนบ่าย
 ข. แต่แล้วเขาก็ปล่อยแขนฉันและจ้องฉันด้วยสายตาเหมือนอาชญากร**อยู่**ครู่หนึ่ง ก่อนจะหรีดตาลงอย่างโกรธแค้น
 ค. แก้วชายชนม**อยู่**ได้สักหนึ่งชั่วโมง หรือไม่ถึง
 ง. สนามบินปากเซ เดินโซเซไปรับกระเป๋า มีหนุ่มเข้ามาถามว่า ไปไล ไปจัมไบก็ได้ มีคนมารับบ่ **งอยู่**สักพักหนึ่งกว่าจะนีกออกกว่า
 จ. น้ำดาวฝืออยู่บนภาคพื้นทวีป ล้อมรอบด้วยภูเขาไม่มีด้านใดติดกับทะเลเลย แม้กองทัพโมกุลยกมารบกับอาหม**อยู่**ถึง ๑๕๐ ปี ในช่วงศตวรรษที่ ๑๗
 ฉ. อาบน้ำ**อยู่**พักเดียวก็ต้องขึ้นเพราะซักจะมีด เราสองคนจึงกลับก่อน

ในตัวอย่าง (15) หากตัดส่วนขยายแสดงช่วงเวลาออกไป เช่น “**คุยกันอยู่**” ใน (15ก.) และ “**จ้องฉันด้วยสายตาเหมือนอาชญากรอยู่**” ใน (15ข.) “**แก้วชายชนมอยู่**” ใน (15ค.) “**งอยู่**” ใน

(15ง.) “กองทัพโมกุลนถมารบกับอาหมอยู่” ใน (15จ) และ “อาบน้ำอยู่” ใน (15ฉ.) คำว่า “อยู่” จะแสดงความหมายว่าเหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ในทางตรงกันข้าม เมื่อมีส่วนขยายแสดงช่วงเวลาปรากฏ เช่น “จนบ่าย” ใน (15ก.) “ครูหนึ่ง” ใน (15ข.) “สักหนึ่งชั่วโมง” ใน (15ค.) “สักพักหนึ่ง” ใน (15ง.) “ถึง ๑๕๐ ปี” ใน (15จ.) และ “พักเดียว” ใน (15ฉ.) ความหมายเชิงการณลักษณะที่แสดงโดยประโยคเหล่านี้ไม่ได้เป็นความหมายว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นได้ดำเนินอยู่ ยังไม่เสร็จสิ้น ณ เวลาอ้างอิง หรือเวลากล่าวถ้อย แต่แสดงความหมายว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงภายในช่วงเวลาทีระบุไว้โดยส่วนขยายแสดงช่วงเวลาทีปรากฏหลังคำว่า “อยู่” เช่น เหตุการณ์พลวัตการคูนันได้เกิดขึ้นและดำเนินมาจนถึงเวลาบ่ายโมง ใน (15ก.) เหตุการณ์พลวัตการจ้องด้วยสายตาอาชญากรนั้นได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงภายในเวลาครูหนึ่ง ใน (15ข.) เหตุการณ์พลวัตการขายขนมนั้นได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงภายในระยะเวลาหนึ่งชั่วโมง ใน (15ค.) เหตุการณ์ทรงสภาพการงเกิดขึ้และสิ้นสุดลงภายในระยะเวลาซัักพักหนึ่ง ใน (15ง.) และเหตุการณ์พลวัตการทีกองทัพโมกุลยกทับมารบกับอาหมนั้นได้เกิดขึ้นเป็นระยะเวลา 150 ปี ใน (15จ.) และเหตุการณ์พลวัตการอาบน้ำนั้นได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงภายในระยะเวลาพักเดียว ใน (15ฉ.)

จากความหมายเชิงการณลักษณะในลักษณะนี้ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะ “อยู่” กับการณลักษณะประจำคำประเทสภาพการณชั่วคราว และการณกระทำทีมีขอบเขตเวลาสามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังนี้

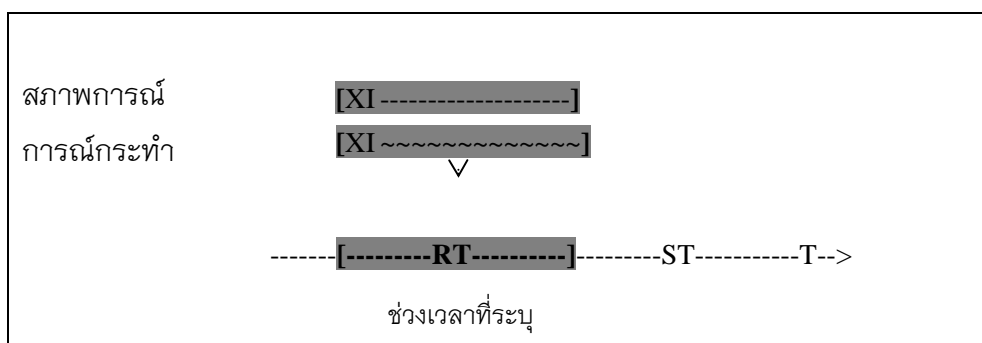

แผนภาพ 4.4: ความหมายของคำว่า “อยู่” เมื่อปรากฏกับการณลักษณะประจำคำประเทสภาพการณชั่วคราว และการณกระทำทีเกิดขึ้นและสิ้นสุดลงภายในช่วงเวลา

เมื่อปรากฏเป็นคำกริยา/คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ คำว่า “อยู่” ก็สามารถปรากฏกับประโยคที่มีส่วนขยายแสดงขอบเขตเวลา แล้วแสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงก่อนเวลาอ้างอิง หรือเวลากล่าวถ้อย ได้เช่นเดียวกัน เช่น

- (16) ก. หากไม่นับวันแรกที่เสาวณิตป่วยนอนชมอยู่กับเตียงเสียเกือบครึ่งค่อนวัน วันนั้นเธอตื่นแต่เช้าแล้วลงไปเดินเล่นที่ริมทะเลสาบอย่างเคย
- ข. เอ็นริคเก้ เดินไปที่บาร์เหล้าอย่างคุ้นเคย หล่อนเห็นเขาสาละวนอยู่ที่นั่น ลักครู่ จึงกลับมาพร้อมแก้วทรงสูงบรรจุน้ำใส่นำมายื่นให้ถึงมือ
- ค. ฉากของโรงเรียนวัดเทพศิรินทร์สมัยที่กุหลาบ สายประดิษฐ์ไปเรียนอยู่จนจบชั้นมัธยม ๘ ในช่วงที่ศึกษาอยู่ที่โรงเรียนเทพศิรินทร์ กุหลาบ สายประดิษฐ์ ได้เรียนรู้นี้เดียวกับหม่อมเจ้าอากาศ

การปรากฏร่วมระหว่างคำว่า “อยู่” กับส่วนขยายแสดงขอบเขตเวลาในลักษณะนี้มีลักษณะคล้ายกับคำกริยา “อยู่” ที่แสดงเหตุการณ์การมีหรือการปรากฏสิ่งโคจรนามธรรมประเภทเหตุการณ์ ณ ตำแหน่งซึ่งมีความสัมพันธ์เชิงพื้นที่กับสิ่งอ้างอิง แต่ในที่นี้สิ่งอ้างอิงนั้นเป็นช่วงเวลา บนเส้นเวลา ซึ่งมีลักษณะปิด กล่าวคือ มีจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดของช่วงเวลา คำว่า “อยู่” ใน (15) และ (16) แสดงความหมายว่า “มีหรือปรากฏสิ่งโคจรนามธรรมประเภทเหตุการณ์ ณ ตำแหน่งภายในสิ่งอ้างอิงซึ่งเป็นช่วงเวลาบนเส้นเวลา” ช่วงเวลาดังกล่าวนั้นเกิดขึ้นและสิ้นสุดลงก่อนเวลากล่าวถ้อย ซึ่งสามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังในแผนภาพที่ 4.5

แผนภาพ 4.5: การแสดงความหมาย “มี หรือปรากฏสิ่งโคจรนามธรรมประเภทเหตุการณ์ ณ ตำแหน่งภายในสิ่งอ้างอิงซึ่งเป็นช่วงเวลา บนเส้นเวลา”

อย่างไรก็ตาม เมื่อไม่มีส่วนขยายแสดงขอบเขตเวลาปรากฏ คำบ่งชี้การณลักษณะ “อยู่” ก็ จะแสดงความหมายเชิงการณลักษณะที่สามารถจัดเป็นการณลักษณะแบบไม่สมบูรณ์ (imperfective aspect) หรือ แสดงความหมายว่าเหตุการณ์ที่อ้างถึงดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือ เวลากล่าวถ้อย ประโยค (17) แสดงตัวอย่างการปรากฏของคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “อยู่”

- (17) ก. ฉับพลันที่เสื่อสี่เทาชะมุกชะมอม ที่สวมอยู่ถูกถอดออกพันร่าง
 ข. ธรรมชาติมืดเมื่อเห็นเพียงไขไก่อกับถ้วยเปล่าวางรออยู่
 ค. ประกอบกับหม่อมย่าเป็นผู้ว่าการห้องเครื่องวังสระปทุมอยู่ด้วย
 ง. แต่จีนก็ต้องการแก้ปัญหาเรื่องพลังงานระยะยาวด้วยนะ เพราะคนตั้ง พันล้าน คนต่างระดมใช้พลังงานที่มีอยู่ ไม่นานเกิดพลังงานหมดละ
 จ. แอ็สเติ้กพูดภาษานาฮัวท์ (Nahuatl) ปัจจุบันมีคนอินเดียชนพูดภาษานี้ เหลืออยู่ประมาณ 500,000 คน

ประโยคตัวอย่าง (17) แสดงเหตุการณ์ประเภทสภาพชั่วคราว ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ไม่มี ลักษณะพลวัต เกิดขึ้นแบบกินเวลา และไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์แสดงโดยองค์ประกอบใดๆ ใน ประโยค นอกจากนี้เหตุการณ์ทรงสภาพเหล่านี้เป็นเพียงการแสดงการทรงสภาพที่คงอยู่ เพียงชั่วคราวของผู้ร่วมเหตุการณ์ สภาพดังกล่าวมีความคงที่ต่ำ และมีแนวโน้มสูงที่จะเกิดการ เปลี่ยนแปลงสภาพได้ภายหลัง

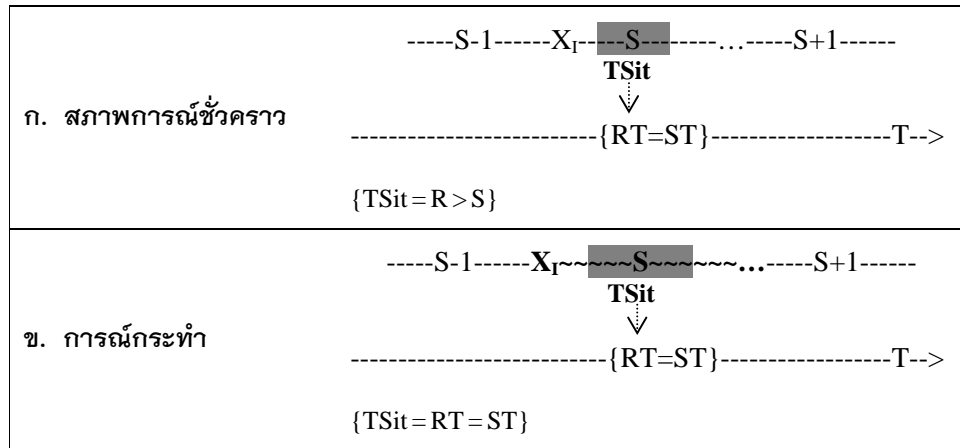
เมื่อปรากฏกับการณลักษณะประจำคำประเภทสภาพการณชั่วคราว คำบ่งชี้การณ ลักษณะทางไวยากรณ์ “อยู่” แสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์ทรงสภาพที่อ้างถึง นั้น ดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิง หรือเวลากล่าวถ้อย ประโยคตัวอย่าง (17) แสดงความหมายว่า เหตุการณ์การทรงสภาพสวม ใน (17ก.) เหตุการณ์ทรงสภาพวางรอ ใน (17ข.) เหตุการณ์ทรง สภาพเป็นผู้ว่าการห้องเครื่อง ใน (17ค.) เหตุการณ์ทรงสภาพมีพลังงาน ใน (17ง.) และเหตุการณ์ ทรงสภาพเหลือผู้พูดภาษา ใน (17จ.) ดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย เหตุการณ์ทรง สภาพดังกล่าวจะเริ่มต้นหรือสิ้นสุดเมื่อใด ไม่ได้อยู่ในขอบเขตความสนใจของผู้พูด ความหมายเชิง การณลักษณะของประโยคเหล่านี้จึงมีลักษณะเปิด (open meaning) กล่าวคือ ไม่มีขอบเขตเวลา (unbounded)

เมื่อปรากฏร่วมกับการณ์ลักษณะประจำคำประเภทการณ์กระทำ คำบ่งชี้การณ์ลักษณะ “อยู่” แสดงความหมายเชิงการณ์ลักษณะว่าเหตุการณ์พลวัตที่อ้างถึงนั้นดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิง หรือเวลากล่าวถ้อยดังตัวอย่าง

- (18) ก. ฉันจึงหันหลังและวิ่งกลับไปไปที่ที่ฉันเพิ่งจากมา ไปหอบแฮกอยู่ตรงหน้า เคาน์เตอร์โดยมีคนที่ฉันเพิ่งล่ำลาขึ้นมามองอยู่อย่างขบขัน
- ข. แล้วไม่ไปกินข้าวเธอซ้ำ ก็รอเธออยู่นี่ไง
- ค. ขณะที่เราเรียนอยู่เราก็คิดว่าเราแน่แล้วนา
- ง. หมานั่งมองปลากระป๋อง ไม่เคยมีความสุข ซ้ำยังต้องทุกซ่ใจกลัวว่า ตัวเลขจะลดอีกก็เลยนอนกอดบัญชีเงินฝากอยู่ก็มี
- จ. การกระทำคามผิดใดๆ ในกองทัพ ไม่ขึ้นกับอำนาจศาลของประเทศที่ กองทัพนั้นยึดครองอยู่

ประโยคตัวอย่าง (18) แสดงเหตุการณ์พลวัต ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัตหรือการเปลี่ยนแปลง เกิดขึ้นแบบกินเวลา และไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ซึ่งแสดงโดยองค์ประกอบใดๆ ในประโยค ได้แก่ เหตุการณ์การขึ้นมาอย่างขบขัน ใน (18ก.) เหตุการณ์การรอ ใน (18ข.) เหตุการณ์การเรียน ใน (18ค.) เหตุการณ์การนอนกอดบัญชีเงินฝาก ใน (18ง.) และเหตุการณ์การยึดครองประเทศ ใน (18จ.) เมื่อคำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ “อยู่” ปรากฏร่วมกับเหตุการณ์เหล่านี้จะแสดงความหมายเชิงการณ์ลักษณะว่าเหตุการณ์ดังกล่าวดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิง หรือเวลากล่าวถ้อย เหตุการณ์พลวัตดังกล่าวจะเริ่มต้นหรือสิ้นสุดเมื่อใด ไม่ได้ระบุไว้ในประโยค ความหมายเชิงการณ์ลักษณะของประโยคเหล่านี้จึงมีลักษณะเปิด (open meaning) กล่าวคือ ไม่มีขอบเขตเวลา (unbounded)

จากความหมายเชิงการณ์ลักษณะของประโยคที่แสดงการณ์ลักษณะประจำคำประเภทสภาพการณ์ชั่วคราว (17) และการณ์กระทำ (18) จะเห็นได้ว่า คำว่า “อยู่” ทำหน้าที่เลือกเน้น ส่วนกลางเหตุการณ์ เวลาของเหตุการณ์ (TSit) หรือบริเวณที่ถูกเลือกเน้นปรากฏ ณ ตำแหน่งเดียวกันกับเวลาอ้างอิง (RT) หรือเวลากล่าวถ้อย (ST) ปฏิสัมพันธ์ลักษณะนี้แสดงความหมายเชิงการณ์ลักษณะว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณ์ลักษณะ “อยู่” กับการณ์ลักษณะประจำคำประเภทสภาพการณ์ชั่วคราว และการณ์กระทำสามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังในแผนภาพที่ 4.6

แผนภาพ 4.6: ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “อยู่” กับการณลักษณะประจำคำประเภทสภาพการณ์ชั่วคราว และการณ์กระทำ

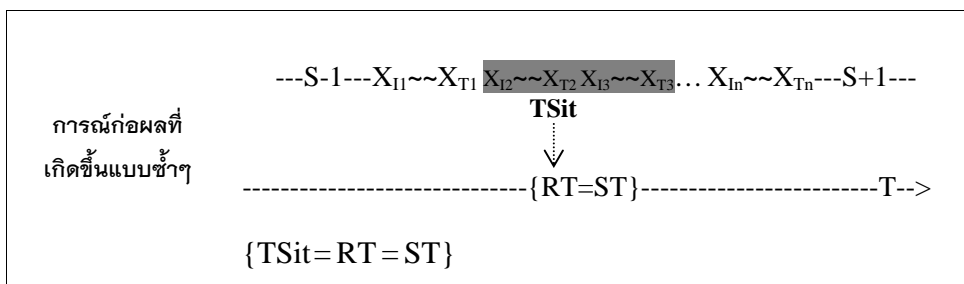
4.2.2.2 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “อยู่” กับ เหตุการณ์ที่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์

เมื่อปรากฏร่วมกับประโยคแสดงเหตุการณ์ที่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (telic situation) หรือ การณลักษณะประจำคำประเภทการณก่อนผล การณสัมฤทธิ์ผล และการณฉบับพจน์ คำบ่งชี้การณลักษณะ “อยู่” สามารถแสดงความหมายเชิงการณลักษณะได้ 2 แบบคือ ก) เหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้น ดำเนินอยู่แบบซ้ำๆ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย (iterative meaning) และ ข) เหตุการณ์ทรงสภาพซึ่งเป็นผลมาจากเหตุการณ์พลวัตมีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์นั้น ดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิง หรือเวลากล่าวถ้อย

- (19) ก. ภายในห้องบูชา พระมเหสีทรงขอพรซ้ำๆ **อยู่** พลันก็บังเกิดเสียงขึ้นในจิต ได้สำนึกปรับปรุงแต่งขึ้นมาเอง
- ข. ผมชอบอ่านหนังสือเล่มนั้น และอ่านซ้ำซาก**อยู่**หลายเที่ยว ทั้งที่เป็นหนังสือที่หนามาก
- ค. ทั้งขอทานและการรับจ้างล้างรถหรือการเช็คกระจกรณนั้นเห็นแล้วคิดถึงเมืองไทย เราเลยทีเดียว เหมือนกันนั่นแหละ ทำให้เกิดความรู้สึกแปลกๆ **อยู่**เหมือนกัน คุณคล้ายๆ หนังสือสร้างซุ่ยๆ ให้ตัวละครกับฉากไปคนละเรื่องคนละทิศอย่างนั้น

ง. กลอนสี่ลาใหม่ของ อังคาร กัลยาณพงศ์ ซึ่งพิมพ์เผยแพร่ครั้งแรกใน พ.ศ. ๒๕๐๖ ในหนังสือ สังคมศาสตร์ปริทัศน์ ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ จนถึงก่อให้เกิดความขัดแย้งอยู่มาก

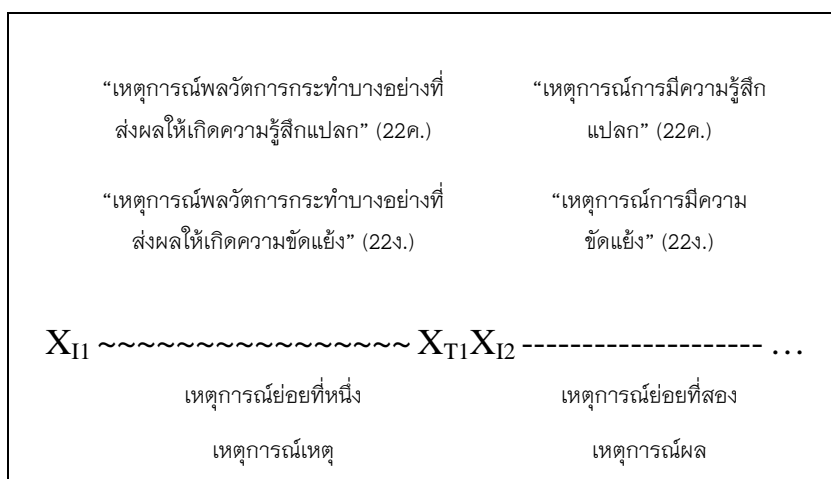
ประโยค (19) แสดงเหตุการณ์ที่จัดเป็นการณ์ลักษณะประจำคำประเภทการณ์ก่อนผล ซึ่งเป็นเหตุการณ์พลวัตที่เกิดขึ้นแบบกินเวลา และมีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ ประโยค (19ก.) และ (19ข.) แสดงเหตุการณ์การขอพรของพระมเหสี และเหตุการณ์การอ่านหนังสือ เหตุการณ์ทั้งสองนี้เป็น เหตุการณ์พลวัตแบบกินเวลา เหตุการณ์นี้มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ซึ่งแสดงโดยวลีแสดงจำนวนครั้งที่ เหตุการณ์เกิดขึ้น “ซ้ำๆ” และ “หลายเที่ยว” โครงสร้างเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค (19ก. และข.) นั้นประกอบไปด้วยเหตุการณ์ประเภทการณ์ก่อนผลย่อยๆ หลายเหตุการณ์เกิดต่อเนื่องกัน และ “อยู่” เลือกเน้นเหตุการณ์ย่อยๆ เหล่านั้น แล้วแสดงความหมายเชิงการณ์ลักษณะว่า ณ เวลา อ้างอิงหรือเวลากว่าถ้อยเหตุการณ์ประเภทการณ์ก่อนผล เหตุการณ์การขอพรและเหตุการณ์การ อ่านหนังสือดำเนินอยู่แบบซ้ำๆ ปฏิสัมพันธ์ในลักษณะนี้สามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังใน แผนภาพที่ 4.7

แผนภาพ 4.7: ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการณ์ลักษณะประจำคำประเภทการณ์ก่อนผลที่เกิดขึ้นแบบซ้ำๆ กับคำบ่งชี้ การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ “อยู่”

ในแผนภาพที่ 4.7 สัญลักษณ์ “ $X_i \sim X_j$ ” แสดงเหตุการณ์ประเภทการณ์ก่อนผลแต่ละ เหตุการณ์ เนื่องจากไม่มีการแสดงจำนวนการเกิดทั้งหมด เหตุการณ์เหล่านี้จึงสามารถเกิดซ้ำไปได้เรื่อยๆ ไม่มีจุดสิ้นสุดที่ชัดเจน (ซึ่งแสดงด้วย “n”) เมื่อ “อยู่” ปรากฏร่วมกับเหตุการณ์ในลักษณะนี้ “อยู่” จะเลือกเน้นเหตุการณ์ย่อยๆ ที่ไม่ใช่เหตุการณ์ย่อยที่หนึ่งและเหตุการณ์ย่อยสุดท้าย และ แสดงความหมายว่า ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากว่าถ้อย เหตุการณ์ประเภทการณ์ก่อนผลดำเนินอยู่ แบบซ้ำๆ

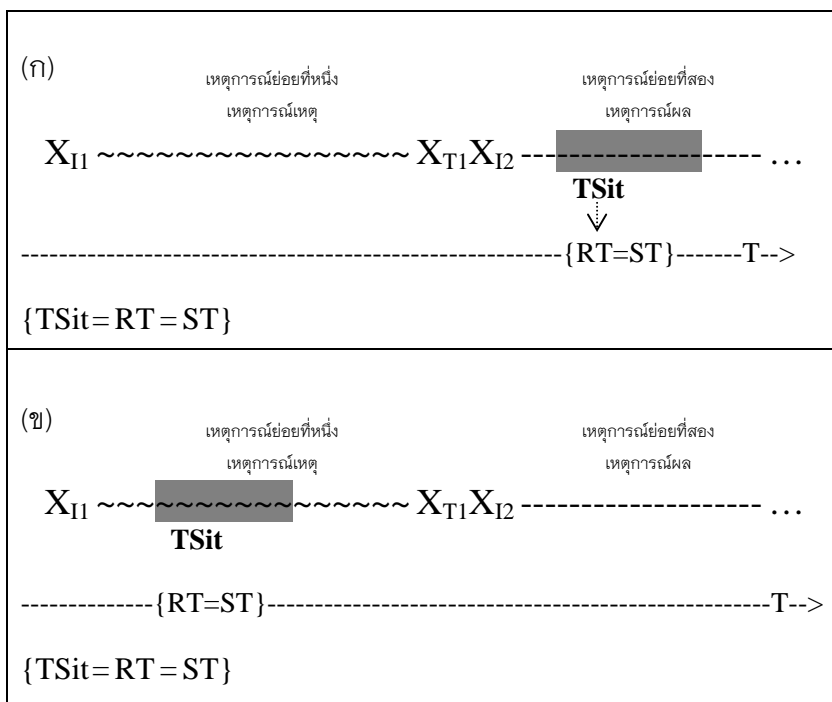
ประโยค (19ค.) และ (19ง.) แสดงเหตุการณ์พลวัตการก่อให้เกิดความรู้สึกแปลก และการก่อให้เกิดความขัดแย้ง ประโยคทั้งสองนี้แสดงเหตุการณ์ที่มีโครงสร้างภายในแบบซับซ้อนกล่าวคือ ประกอบด้วย 2 เหตุการณ์ย่อยเกิดต่อเนื่องกัน “เหตุการณ์พลวัตการกระทำบางอย่างที่ส่งผลให้เกิดความรู้สึกแปลก” และ “เหตุการณ์การมีความรู้สึกแปลก” ใน (19ค.) “เหตุการณ์พลวัตการกระทำบางอย่างที่ส่งผลให้เกิดความขัดแย้ง” และ “เหตุการณ์การมีความขัดแย้ง” ใน (19ง.) เหตุการณ์ย่อยทั้งสองเหตุการณ์นี้มีความสัมพันธ์กันในเชิงการีต กล่าวคือ เหตุการณ์ที่สองเป็นผลมาจากเหตุการณ์ที่หนึ่ง เหตุการณ์แรกเรียกว่า เหตุการณ์เหตุ ซึ่งเป็นมีลักษณะเป็นเหตุการณ์พลวัตแบบกินเวลา เหตุการณ์ที่สองเป็นเหตุการณ์ทรงสภาพ หรือเรียกว่า เหตุการณ์ผล ซึ่งเป็นผลมาจากเหตุการณ์ที่หนึ่งสิ้นสุดลง ในขณะเดียวกันเหตุการณ์ที่สองก็ทำหน้าที่เป็นตัวกำหนดจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ของเหตุการณ์ย่อยแรกเช่นเดียวกัน เพราะเหตุการณ์ย่อยที่สองจะเกิดขึ้นก่อนต่อเมื่อเหตุการณ์ย่อยแรกสิ้นสุดลงเท่านั้น โครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ทั้งสองนี้สามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพ 4.8: เหตุการณ์ที่มีโครงสร้างภายในแบบซับซ้อน

จากแผนภาพดังกล่าว เหตุการณ์เหตุตรงกับเหตุการณ์ย่อยที่หนึ่ง และเหตุการณ์ผลตรงกับเหตุการณ์ย่อยที่สองตรง เมื่อคำบ่งชี้การณลักษณะ “อยู่” ปราบกฏกับเหตุการณ์ซับซ้อนประเภทนี้ ความหมายเชิงการณลักษณะที่แสดงคือ เหตุการณ์ย่อยที่สองหรือเหตุการณ์ผลนั้นดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิง และแสดงนัยความหมายว่าเหตุการณ์เหตุนั้นได้สิ้นสุดลงไปแล้วก่อนเวลาอ้างอิง หรือเวลากว่าถ้อย ดังนั้นความหมายเชิงการณลักษณะที่แสดงโดยประโยค (19ค.) และ (19ง.) คือ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากว่าถ้อยเหตุการณ์ทรงสภาพการมีความรู้สึกแปลก และเหตุการณ์ทรง

สภาพการณ์มีความขัดแย้งนั้นดำเนินอยู่ หากประโยคในลักษณะนี้ปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” ความหมายเชิงการณลักษณะที่แสดงจะแตกต่างออกไป กล่าวคือ ความหมายเชิงการณลักษณะของประโยค “กำลังทำให้เกิดความรู้สึกแปลกๆ” และ “กำลังก่อให้เกิดความขัดแย้ง” แสดงความหมายว่าเหตุการณ์เหตุกำลังเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลา กล่าวถ้อย ในความหมายนี้ถึงแม้ว่าจะสามารถตีความได้ว่าเหตุการณ์ผลก็จะเกิดขึ้นได้ อย่างไรก็ตามการตีความลักษณะนี้เป็นการตีความจากบริบท ไม่ใช่ตีความจากรูปภาษา เห็นได้จาก ประโยคดังกล่าวสามารถปรากฏร่วมกับถ้อยความแสดงความหมายว่าเหตุการณ์ผลไม่ได้เกิดขึ้นได้ เช่น “กำลังทำให้เกิดความรู้สึกแปลกๆ แต่สุดท้ายก็ไม่มีความรู้สึกนั้นเกิดขึ้น” หรือ “กำลังก่อให้เกิดความขัดแย้ง แต่สุดท้ายก็ไม่มีความขัดแย้งใดๆ เกิดขึ้น” การปรากฏรวมในลักษณะนี้ไม่พบเมื่อมีคำบ่งชี้การณลักษณะ “อยู่” ปรากฏแทน “กำลัง” เช่น “*ทำให้เกิดความรู้สึกแปลกๆ อยู่ แต่สุดท้ายก็ไม่มีความรู้สึกนั้นเกิดขึ้น” หรือ “*ก่อให้เกิดความขัดแย้งอยู่ แต่สุดท้ายก็ไม่มีความขัดแย้งใดๆ เกิดขึ้น” ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะ “อยู่” และ “กำลัง” และ กับเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค (19ค. และ 19ง.) สามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังนี้

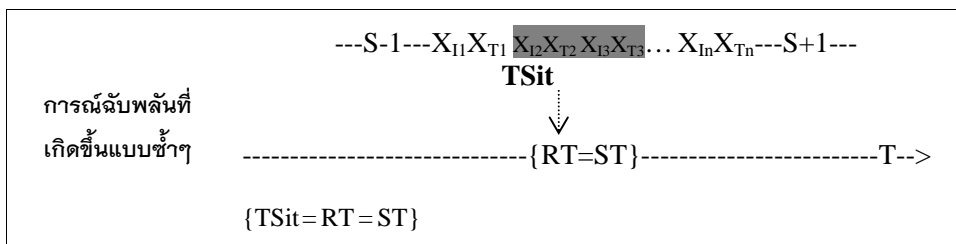
แผนภาพ 4.9: ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะ “อยู่” และ “กำลัง” กับเหตุการณ์ที่มีโครงสร้างภายในแบบซับซ้อน การณก่อนผลต่อด้วยสภาพการณ

จากแผนภาพนี้คำบ่งชี้การณั้ลักษณะทางไวยากรณ์ “อยู่” เลือ่กเน้นส่วนกลางที่มีลักษณะสภาพของเหตุการณ์ผล (ก.) และคำบ่งชี้การณั้ลักษณะ “กำลัง” เลือ่กเน้นส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัตของเหตุการณ์เหตุ (ข.)

คำบ่งชี้การณั้ลักษณะ “อยู่” ไม่สามารถปรากฏร่วมกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบฉับพลันได้ เนื่องจาก “อยู่” ทำหน้าที่เลือ่กเน้นส่วนกลางเหตุการณ์ แต่เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นฉับพลันหรือการณั้ลักษณะประจำประเภทการณั้สัมฤทธิผล และการณั้ฉับพลันนั้น เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงภายในระยะเวลาที่สั้นมากดังนั้นจึงไม่มีส่วนกลางในโครงสร้างเหตุการณ์ให้คำว่า “อยู่” ได้เลือ่กเน้นได้ อย่างไรก็ตาม ข้อมูลจากคลังข้อมูลภาษาแสดงให้เห็่นว่า คำว่า “อยู่” สามารถปรากฏร่วมกับเหตุการณ์แบบกินเวลาได้ เมื่อเหตุการณ์เป็นการเกิดขึ้นแบบช้าๆ ของเหตุการณ์ ไม่ใช่เป็นความหมายเหตุการณ์กำลังเกิดขึ้นเพียงครั้งเดียว ณ เวลาอ้างอิง หรือเวลากล่าวถ้อย ความหมายเชิงการณั้ลักษณะแบบเกิดขึ้นช้าๆ ของเหตุการณ์ประเภทการณั้ฉับพลันนี้มีลักษณะเดียวกันกับความหมายเชิงการณั้ลักษณะที่แสดงโดยประโยค (20ก. และ 20ข.) ดังตัวอย่าง

- (20) ก. ผู้จัดการส่วนตัวของนักแสดงวิ่งแจ้นออกมาบอกทันทีพลางขอโทษขอโพย
กั่มหัวอยู่หลายครั้ง อ้าว แล้วจะทำยังไงล่ะ T__T
- ข. นึกภาพนางฟ้าเซียดเดินไปเดินมา เอาไม้เท้ากายสิทธิ์โขกหัวคนอื่นอยู่
ไปก็ๆ มีอยู่คนเดียวเท่านั้นที่ยังไม่ได้พูดอะไรเลย

ประโยค (20) แสดงเหตุการณ์ประเภทการณั้ฉับพลันคือ เหตุการณ์การกั่มหัว และเหตุการณ์การโขกหัวคนอื่น เมื่อปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้การณั้ลักษณะ “อยู่” จะแสดง ความหมายเชิงการณั้ลักษณะว่าเหตุการณ์การกั่มหัว และเหตุการณ์การโขกหัวนั้นเกิดขึ้นแบบช้าๆ ณ เวลาอ้างอิง หรือเวลากล่าวถ้อย ปฏิสัมพันธ์ในลักษณะนี้สามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังในแผนภาพที่

แผนภาพ 4.10: ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการณั้ฉบัพลันที่ประจำค่าประเภทการณั้ฉบัพลันที่ที่เกิดขึ้นแบบซ้ำๆ กับ คำบ่งชี้การณั้ฉบัพลันที่ทางไวยากรณ์ “อยู่”

ในแผนภาพที่ 4.10 สัญลักษณ์ “X_iX_T” แสดงเหตุการณ์ประเภทการณั้ฉบัพลันแต่ละเหตุการณ์ เนื่องจากไม่มีการแสดงจำนวนการเกิดทั้งหมด เหตุการณ์เหล่านี้จึงสามารถเกิดซ้ำไปได้เรื่อยๆ ไม่มีจุดสิ้นสุดที่ชัดเจน (ซึ่งแสดงด้วย “n”) เมื่อ “อยู่” ปรากฏร่วมกับเหตุการณ์ในลักษณะนี้ “อยู่” จะเลือกเน้นเหตุการณ์ย่อยๆ ที่ไม่ใช่เหตุการณ์ย่อยที่หนึ่งและเหตุการณ์ย่อยสุดท้าย และแสดงความหมายว่า ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย เหตุการณ์ประเภทการณั้ฉบัพลันดำเนินอยู่แบบซ้ำๆ

4.2.3 คุณสมบัติทางความหมายของคำบ่งชี้การณั้ฉบัพลันทางไวยากรณ์ “อยู่”

จากการปรากฏร่วมระหว่างคำบ่งชี้การณั้ฉบัพลันทางไวยากรณ์ “อยู่” กับการณั้ฉบัพลันที่ประจำค่าประเภทต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่าคำว่า “อยู่” ทำหน้าที่คล้ายคลึงกับคำบ่งชี้การณั้ฉบัพลันที่ลักษณะ “กำลัง” คำบ่งชี้การณั้ฉบัพลัน “อยู่” เลือกเน้นส่วนกลางของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบกินเวลา ปฏิสัมพันธ์ในลักษณะนี้แสดงความหมายเชิงการณั้ฉบัพลันว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ในการอ้างถึงเหตุการณ์ในลักษณะนี้ ผู้พูดไม่ได้ให้ความสนใจกับขอบเขตเหตุการณ์ไม่ว่าจะเป็นจุดเริ่มต้นหรือจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ กล่าวอีกนัยหนึ่ง เหตุการณ์ที่อ้างถึงจะเริ่มเกิดขึ้นหรือจะไปสิ้นสุดลงเมื่อใดไม่ได้อยู่ในขอบเขตความสนใจของผู้พูด

ด้วยคุณสมบัตินี้ คำบ่งชี้การณั้ฉบัพลัน “อยู่” มีข้อจำกัดการปรากฏคล้ายกับคำบ่งชี้การณั้ฉบัพลันที่ลักษณะ “กำลัง” คือไม่สามารถปรากฏร่วมกับการณั้ฉบัพลันที่ประจำค่าที่เป็นเหตุการณ์แบบไม่กินเวลา หรือ การณั้ฉบัพลันที่ประจำค่าประเภทการณั้ฉบัพลันสัมฤทธิผล และการณั้ฉบัพลัน เนื่องจากเหตุการณ์ประเภทนี้ไม่มีส่วนกลางเหตุการณ์ให้ “อยู่” ได้เลือกเน้น เพื่อแสดงความหมายเชิงการณั้ฉบัพลันที่ลักษณะว่าเป็นเหตุการณ์ที่ดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิง คุณสมบัติทางความหมายนี้สนับสนุนโดยข้อมูลจากคลังข้อมูลภาษาซึ่งไม่พบการปรากฏร่วมระหว่างคำบ่งชี้การณั้ฉบัพลัน “อยู่” กับ

เหตุการณ์ประเภทการณ์สัมฤทธิ์ผล และพบน้อยกับการณ์ฉับพลัน แต่เมื่อพิจารณาความหมายเชิงการณ์ลักษณะของการปรากฏร่วมดังกล่าวแล้ว พบว่าเป็นความหมายการเกิดขึ้นแบบซ้ำๆ ของเหตุการณ์ฉับพลัน ณ เวลาอ้างอิง ไม่ใช่เป็นความหมายเหตุการณ์กำลังเกิดขึ้นเพียงครั้งเดียว ณ เวลาอ้างอิง หรือเวลากล่าวถ้อย

เมื่อเปรียบเทียบคุณสมบัติทางความหมายระหว่าง “กำลัง” กับ “อยู่” โดยละเอียดพบความแตกต่างบางประการดังนี้ เมื่อคำบ่งชี้การณ์ลักษณะ “กำลัง” สามารถปรากฏกับเหตุการณ์ประเภทฉับพลันแล้วแสดงความหมายว่าเป็นเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิงได้ ความหมายในลักษณะนี้มักจะพบในบริบทที่ผู้พูดต้องการแสดงจุดสนใจพิเศษที่ส่วนกลางของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบฉับพลัน เช่น ภาพยนตร์ที่แสดงการเกิดขึ้นของเหตุการณ์แบบซ้ำกว่าปกติ การใช้ในลักษณะนี้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเหตุการณ์ กล่าวคือ จุดเริ่มต้นเหตุการณ์และจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ถูกยึดออกจากกันทำให้มีส่วนกลางเหตุการณ์ให้ “กำลัง” เลื่อนเน้นได้ แต่ “อยู่” ไม่สามารถปรากฏในบริบทนี้ได้ เห็นได้จากตัวอย่าง (21) คำบ่งชี้การณ์ลักษณะ “อยู่” ไม่สามารถปรากฏในประโยคดังกล่าวได้ แต่ “กำลัง” สามารถปรากฏได้ เช่น

- (21) ผลงานจากสื่อมวลชนยังนำเอาเทคนิคด้านการสื่อสารมาขยายความก้าวร้าวและ เรื่องเพศให้เกินเลยไปยิ่งกว่าเหตุการณ์จริงๆ เสียอีก เช่น การทำ ภาพ Slowmotion คนที่กำลังถูกยิงที่หัวสมองพุ่งกระจายออกมาเป็นต้น

นอกจากนี้ในกรณีที่ “อยู่” ปรากฏร่วมกับเหตุการณ์ที่มีโครงสร้างภายในเชิงเวลาแบบซับซ้อนซึ่งประกอบไปด้วยเหตุการณ์ย่อยสองเหตุการณ์ต่อกันดังในตัวอย่างประโยค (19ค.) และ (19ง.) ซึ่งคัดลอกมากล่าวถึงอีกครั้งใน (22ก.) และ (22ข.)

- (22) ก. ทั้งขอรานและการรับจ้างล้างรถหรือการเช็คกระจกรถนั้นเห็นแล้วคิดถึงเมืองไทย เราเลยที่เดียว เหมือนกันนั่นแหละ ทำให้เกิดความรู้สึกแปลกๆ อยู่เหมือนกันดูคล้ายๆ หนังที่สร้างชู้ๆ ให้ตัวละครกับฉากไปคนละเรื่องคนละทิศอย่างนั้น ก็นี่มันยุโรป
- ข. กลอนลีลาใหม่ของ อังคาร กัลยาณพงศ์ ซึ่งพิมพ์เผยแพร่ครั้งแรกใน พ.ศ. ๒๕๐๖ ในหนังสือ สังคมศาสตร์ปริทัศน์ ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์จนถึงก่อให้เกิดความขัดแย้งอยู่มาก

เหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค “ทำให้เกิดความรู้สึกแปลกๆ” และ “ก่อให้เกิดความขัดแย้ง” นั้นประกอบด้วยเหตุการณ์สองเหตุการณ์ต่อเนื่องกันเหตุการณ์หนึ่งเป็นเหตุการณ์พลวัต อีกเหตุการณ์หนึ่งเป็นเหตุการณ์ทรงสภาพ เมื่อ “กำลัง” และ “อยู่” ปรากฏในประโยคนี้ “กำลัง” จะทำหน้าที่เลือกเน้นส่วนกลางของเหตุการณ์พลวัตแล้วแสดงความหมายว่าเหตุการณ์พลวัตการกระทำบางอย่าง ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้สึกแปลก ในประโยค (22ก.) หรือ ความขัดแย้ง ในประโยค (22ข.) นั้นกำลังเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย แต่ถ้าหาก “อยู่” ปรากฏ “อยู่” จะเลือกเน้นส่วนกลางที่มีลักษณะสภาพของเหตุการณ์ที่สอง แล้วแสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์ทรงสภาพมีความรู้สึกแปลกๆ ในประโยค (22ก.) หรือ ความขัดแย้ง ในประโยค (22ข.) ดำเนินอยู่ ณ เวลากล่าวถ้อย หรือเวลากล่าวถ้อย ความแตกต่างในลักษณะนี้พบเมื่อ “กำลัง” และ “อยู่” ปรากฏร่วมกับเหตุการณ์ที่มีโครงสร้างแบบซับซ้อน ซึ่งมีส่วนกลางเหตุการณ์สองชนิดให้ คำบ่งชี้การณลักษณะทั้งสองคำนี้ได้เลือกเน้น “กำลัง” มักจะเลือกเน้นส่วนกลางที่มีลักษณะพลวัต ส่วน “อยู่” มักจะเลือกเน้นส่วนกลางที่มีลักษณะทรงสภาพ เช่น “ประตูเปิด” “ประตูกำลังเปิด” “ประตูเปิดอยู่” และ “รถจอด” “รถกำลังจอด” และ “รถจอดอยู่” เป็นต้น (ดูเพิ่มเติมใน คเซนทร์, 2548)

จากคุณสมบัติทางความหมายของ “อยู่” เมื่อปรากฏร่วมกับการณลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ ดังที่อภิปรายไว้ ผู้วิจัยเห็นว่าคำว่า “อยู่” นั้น อาจจะยังไม่สามารถวิเคราะห์ให้เป็น คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์แบบไม่สมบูรณ์ (imperfective aspect) ได้ เนื่องจากยังพบการปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงขอบเขตเวลา ซึ่งการปรากฏร่วมในลักษณะนี้ คำว่า “อยู่” แสดงความหมายว่าเหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงภายในขอบเขตเวลาที่ระบุ เช่น

- (23) ก. แล้วเราไปกินข้าวกลางวันกันที่โรงแรม คู่ยกกันอยู่จนบ่าย
 ข. แต่แล้วเขาก็ปล่อยแขนฉันและจ้องฉันด้วยสายตาเหมือนอาชญากรอยู่ครู่หนึ่ง ก่อนจะหรีดตาลงอย่างโกรธแค้น
 ค. แก้วชายชนมอยู่ได้สักหนึ่งชั่วโมง หรือไม่ถึงดี

อย่างไรก็ตาม หากไม่มีส่วนขยายแสดงขอบเขตเวลาปรากฏ คำว่า “อยู่” สามารถแสดงความหมายเชิงการณลักษณะที่พ้องกับคุณสมบัติทางความหมายของคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์แบบไม่สมบูรณ์ได้ (imperfective aspect) ด้วยเหตุผลนี้ ผู้วิจัยเสนอให้เรียกคำว่า “อยู่” ว่าคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ประเภท “มีอยู่” (existential aspect) เนื่องจากในการใช้คำว่า “อยู่” ผู้พูดต้องการแสดงการเน้นย้ำที่การมีอยู่ของเหตุการณ์ที่อ้างถึง ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลา

กล่าวถ้อย ซึ่งเหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นจะเป็นเหตุการณ์ที่ไม่มีขอบเขตเวลา (unbounded situation) หรือเป็นเหตุการณ์ที่มีขอบเขตเวลา (bounded situation) ก็ได้ เมื่อปรากฏร่วมกับเหตุการณ์ที่ไม่มีขอบเขตเวลา คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “อยู่” แสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยประโยคนั้น มีอยู่หรือทรงสภาพอยู่ ไม่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพหรือสิ้นสุดลง ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากกล่าวถ้อย เช่น “เพราะพอพ้นช่วงตึกแรก เธอก็เห็นรถคาดิแลคสามตอนสี่ดำคันใหญ่สะดุดตาจอดอยู่” ในประโยคนี้นักพูดอ้างถึงเหตุการณ์ทรงสภาพจอดนิ่งของรถว่ามีอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากกล่าวถ้อย และ “เขาถามเธออยู่นะ จะไม่ตอบรีไร้ มารยาทไม่ดี” ในประโยคนี้นักพูดอ้างถึงเหตุการณ์พลวัตการถามนั้นมีหรือปรากฏอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากกล่าวถ้อย เมื่อปรากฏร่วมกับเหตุการณ์ที่มีขอบเขตเวลาซึ่งแสดงโดยส่วนขยายแสดงขอบเขตเวลาดังในตัวอย่าง (23) คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “อยู่” แสดงความหมายว่า มีหรือปรากฏ เหตุการณ์ที่อ้างถึงภายในขอบเขตเวลาที่ระบุ

กล่าวโดยสรุป คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “อยู่” แสดงความหมายว่า “มีหรือปรากฏเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค ณ ตำแหน่งบนเส้นเวลาซึ่งมีความสัมพันธ์กับเวลาอ้างอิงหรือเวลากกล่าวถ้อย”

ความหมายเชิงการณลักษณะในลักษณะนี้มีความเชื่อมโยงกับคุณสมบัติทางความหมายของคำว่า “อยู่” เมื่อปรากฏเป็นคำกริยา หรือคำกริยา/บ่งชี้การณลักษณะ เช่น

- (24) ก. คุณพ่ออยู่ที่ร้านโน้นคะ หล่อนตอบอ่อนหวาน
ข. เมื่อวานนี้นักโทษตายอยู่ในห้องขัง
ค. ผมนี้อยู่ในใจว่าทำไมต้องสี่ขวานะ

ในประโยคตัวอย่าง (24ก. และ 24ข.) คำว่า “อยู่” ปรากฏเป็นคำกริยาแสดงความหมายว่า “มีหรือปรากฏสิ่งโคจร ณ ตำแหน่งซึ่งมีความสัมพันธ์กับสิ่งอ้างอิง” ใน (24ก. และ 24ข.) สิ่งโคจรคือ สิ่งรูปธรรม “พ่อ” และ สิ่งนามธรรมประเภทเหตุการณ์ “เหตุการณ์การตายของนักโทษ” สิ่งอ้างอิงคือ สิ่งรูปธรรม “ร้านโน้น” และ “ห้องขัง” ตามลำดับ ใน (24ก.) คำกริยา “อยู่” แสดงความหมายว่า ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากกล่าวถ้อย มีหรือปรากฏ “พ่อ” ณ ตำแหน่งเดียวกันกับ “ร้านโน้น” และ (24ข.) แสดงความหมายว่า ณ เวลาอ้างอิง “เมื่อวานนี้” มีหรือปรากฏเหตุการณ์การตายของนักโทษ ณ ตำแหน่งภายในห้องขัง ส่วนในประโยค (24ค.) คำกริยา/บ่งชี้การณลักษณะ

“อยู่” แสดงความหมายว่า ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวัด้อย มีหรือปรากฏสิ่งโคจรนามธรรม ประเภทเหตุการณ์ เหตุการณ์การคิด ณ ตำแหน่งภายในสิ่งอ้างอิงซึ่งเป็นสถานที่นามธรรม “ใจ”

จากตัวอย่าง (24ก. ถึง 24ค.) จะเห็นได้ว่าคำกริยา หรือคำกริยา/บ่งชี้การณลักษณะ “อยู่” ทำหน้าที่เดียวกันคือแสดงการปรากฏของสิ่งโคจรรูปธรรมหรือนามธรรม ณ ตำแหน่งซึ่งมีความสัมพันธ์กับสิ่งอ้างอิงรูปธรรมหรือนามธรรม เมื่อปรากฏเป็นคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “อยู่” ยังคงเค้าความหมายเดิมของการเป็นคำกริยา คือการแสดงความหมายว่ามีหรือปรากฏสิ่งโคจร ณ ตำแหน่งซึ่งมีความสัมพันธ์กับสิ่งอ้างอิง แต่ในที่นี้ สิ่งโคจรที่อ้างอิงนั้นเป็นสิ่งนามธรรมประเภทเหตุการณ์ และสิ่งอ้างอิง เป็นสิ่งอ้างอิงนามธรรมที่เป็นขอบเขตเวลาหรือจุดเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวัด้อยบนเส้นเวลา

ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “อยู่” นั้นได้ผ่านกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์มาจากคำกริยา อย่างไรก็ตาม เนื่องจากกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์นี้ยังไม่เสร็จสิ้นสมบูรณ์จึงทำให้การปรากฏของคำว่า “อยู่” ในหลายประโยคที่ตัดสินได้ยากกว่าคำว่า “อยู่” ทำหน้าที่อะไรในประโยคนั้นๆ กรณีที่ชัดเจนที่สุดของการเป็นคำกริยาคือการที่ “อยู่” ปรากฏเดี่ยวเป็นกริยาหลักของประโยคและตามด้วยนามวลีหรือบุพบทวลีแสดงสถานที่ปรากฏตามท้ายเช่น “พ่ออยู่ในร้าน” (25ก.) เช่นเดียวกันกรณีที่ชัดเจนที่สุดของการปรากฏเป็นคำบ่งชี้การณลักษณะคือ คำว่า “อยู่” ปรากฏท้ายสุดในภาคแสดงโดยที่ไม่มีนามวลีหรือบุพบทวลีปรากฏตามหลังเช่น “พ่อชายของอยู่” (25ข.) จากข้อมูลที่พบในคลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติจำนวน 1500 การปรากฏของคำว่า “อยู่” พบว่ามีปัจจัยต่างๆ ที่เอื้อให้ตีความว่า “อยู่” สามารถแสดงความหมายเชิงการณลักษณะได้หลายปัจจัยลองพิจารณาตัวอย่างประโยคต่อไปนี้

- (25) ก. พ่ออยู่ในร้าน
 ข. พ่อชายของอยู่ในร้าน
 ค. พ่อมีร้านอยู่สองร้าน
 ง. ร้านที่พ่อชายของอยู่นั้น เป็นของคุณปู่
 จ. ในร้านมีพ่อชายของอยู่
 ฉ. ฉันเดินเข้าไปในร้าน เห็นพ่อชายของอยู่
 ช. พ่อยื่นชายของอยู่

ในประโยค (25ก.) และ (25ข.) คำว่า “อยู่” ปรากฏเป็นคำกริยาซึ่งมีบุพบทวลี “ในร้าน” ปรากฏตามหลัง หากมีการละบุพบทวลีแสดงสถานที่ด้วยกลวิธีต่างๆ จะทำให้คำว่า “อยู่” นั้นมีความหมายเข้าใจการเป็นคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์มากขึ้นเรื่อยๆ เช่น การแสดงการเป็นเจ้าของซึ่งผู้เป็นเจ้าของนั้นเปรียบเสมือนสถานที่ที่สิ่งที่ถูกเป็นเจ้าของปรากฏอยู่ “พ่อมีร้านอยู่ 2 ร้าน (ในความครอบครอง)” ในประโยค (25ค.) สถานที่ที่มีการทำเป็นอนุประโยคขยายนาม (locative relativization) “ร้านที่พ่อขายของอยู่” ในประโยค (25ง.) การย้ายบุพบทวลีแสดงสถานที่ไปไว้หน้าประโยค (locative inversion) “ในร้านมีพ่อขายของอยู่” ในประโยค (25จ.) การละบุพบทวลีแสดงสถานที่เนื่องจากได้มีการกล่าวถึงไปแล้วในบริบทการสนทนา “ฉันเดินเข้าไปในร้าน เห็นพ่อขายของอยู่” ในประโยค (25ฉ.) และในอันดับสุดท้ายคือ การละ หรือไม่อ้างถึงบุพบทวลีแสดงสถานที่เนื่องจากเป็นที่ทราบกันอยู่แล้วระหว่างคู่สนทนาว่าเหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นเกิดขึ้น ณ สถานที่ใด หรือสถานที่นั้นไม่มีความเด่น (salient) ไม่ได้เป็นจุดสนใจของคู่สนทนา “พ่อยื่นขายของอยู่” ในประโยค (25ช.)

ในประโยค (25ง.) ถึง (25ช.) คำว่า “อยู่” ทำหน้าที่โน้มเอียงมาทางคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์มากกว่าจะเป็นเพียงคำกริยา เห็นได้จากในการปรากฏเหล่านี้คำกริยาที่ปรากฏหน้าคำว่า “อยู่” ไม่สามารถแสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบฉับพลันได้ จำเป็นต้องเป็นคำกริยาแสดงเหตุการณ์แบบกินเวลาเท่านั้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- (26) ก. *ร้านที่พ่อทำแก้วแตกอยู่นั้น เป็นของคุณปู่
 ข. *ในร้านมีพ่อทำแก้วแตกอยู่
 ค. *ฉันเดินเข้าไปในร้าน เห็นพ่อทำแก้วแตกอยู่
 ง. *พ่อทำแก้วแตกอยู่

จะเห็นได้ว่าปัจจัยหลักที่ทำให้คำว่า “อยู่” สามารถตีความให้แสดงความหมายเชิงการณลักษณะนั้นขึ้นอยู่กับปรากฏรูปของนามวลีหรือบุพบทวลีแสดงสถานที่ หากไม่มีการปรากฏรูปของวลีดังกล่าว คำว่า “อยู่” จะสามารถตีความว่าแสดงความหมายเชิงการณลักษณะได้

นอกจากคำว่า “อยู่” จะแสดงการปรากฏ ณ ตำแหน่งในวงความหมายเชิงพื้นที่ (spatial domain) แล้ว คำว่า “อยู่” ยังสามารถแสดงความหมายการปรากฏ ณ ตำแหน่งในวงความหมายเชิงเวลา (temporal domain) ลองพิจารณาประโยคต่อไปนี้

- (27) ก. พ่อชายของอยู่สามชั่วโมง
 ข. พ่อชายของอยู่ตั้งแต่เก้าโมงจนถึงเที่ยง
 ค. พ่อชายของอยู่หลายชั่วโมง
 ง. ตอนเก้าโมงสิบห้านาทีพ่อชายของอยู่
 จ. พ่อชายของอยู่ตอนนี้/ตอนนั้น
 ฉ. ตอนนี้/ตอนนั้น พ่อชายของอยู่
 ช. พ่อชายของอยู่

ในประโยค (27ก.) และ (27ข.) ประโยค “พ่อชายของอยู่” ปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงช่วงเวลาดบนเส้นเวลาที่มีการระบุขอบเขตเวลาชัดเจน คำว่า “อยู่” ในที่นี้แสดงความหมายว่า “มีหรือปรากฏสิ่งโคจรนามธรรม เหตุการณ์การชายของของพ่อ ณ ตำแหน่งภายในขอบเขตเวลาที่ระบุ” เนื่องจากมีการระบุขอบเขตเวลาไว้ชัดเจน ดังนั้นคำว่า “อยู่” ในที่นี้ไม่สามารถแสดงความหมายเชิงการณลักษณะแบบไม่สมบูรณ์ได้

เมื่อปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงช่วงเวลาดบนเส้นเวลาที่ไม่มีการระบุขอบเขตเวลาไว้ชัดเจนเช่น “หลายชั่วโมง” ในประโยค (27ค.) ประโยค “พ่อชายของอยู่หลายชั่วโมง” มีสองความหมาย เราสามารถตีความว่าเหตุการณ์การชายของของพ่อนั้นเกิดขึ้นภายในช่วงเวลานั้นและสิ้นสุดลงไปแล้ว หรือเหตุการณ์การชายของของพ่อเกิดขึ้นมาหลายชั่วโมงและ ณ เวลาอ้างอิงเหตุการณ์ดังกล่าวก็ยังคงดำเนินอยู่ เช่น “พ่อชายของอยู่หลายชั่วโมง และตอนนี้พ่อก็ชายของอยู่” ประโยค (30ค.) แสดงความหมายว่า “มีหรือปรากฏสิ่งโคจรนามธรรม ณ ตำแหน่งภายในช่วงเวลาที่แสดง” เนื่องจากไม่มีการระบุขอบเขตเวลาที่แน่ชัด ประโยคดังกล่าวจึงสามารถแสดงความหมายเชิงการณลักษณะทางไวยากรณ์แบบไม่สมบูรณ์ได้ ในประโยค (27ง.) ถึง (27ฉ.) สิ่งอ้างอิงเป็นจุดเวลาดบนเส้นเวลา แต่เหตุการณ์การชายของนั้นเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบกินเวลา ดังนั้นเหตุการณ์การชายของของพ่อนั้นไม่สามารถเกิดขึ้นและสิ้นสุดลงภายในจุดเวลานั้นได้อย่างแน่นอน สิ่งที่ว่า “อยู่” จะแสดงตำแหน่งได้นั้นเป็นเพียงเหตุการณ์บางส่วนเท่านั้น ดังนั้น คำว่า “อยู่” ในประโยคดังกล่าวแสดงความหมายว่า “มีหรือปรากฏเหตุการณ์การชายของของพ่อ ณ จุดเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย” ในประโยคเหล่านี้ คำว่า “อยู่” สามารถวิเคราะห์ให้แสดงความหมายเชิงไวยากรณ์แบบไม่สมบูรณ์ได้ ถ้าหากไม่มีการระบุจุดเวลาเช่นในกรณี (27ข.) การตีความความหมายนั้นจะอ้างอิงจากจุดเวลากล่าวถ้อยโดยปริยาย จึงทำให้ประโยคดังกล่าวแสดงความหมายเชิงการณลักษณะทางไวยากรณ์แบบไม่สมบูรณ์ดังเช่นกรณีของ (27ง.) ถึง (27ฉ.)

จะเห็นได้ว่าเนื่องจากคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “อยู่” ยังไม่ได้ผ่านกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์อย่างสมบูรณ์อย่างเสร็จสิ้นสมบูรณ์ ดังนั้นในบางการปรากฏคำว่า “อยู่” ยังคงความเป็นคำกริยาซึ่งแสดงการเชื่อมโยงความสัมพันธ์เชิงพื้นที่หรือเชิงเวลาของสิ่งโคจรกับสิ่งอ้างอิงอยู่ ดังในกรณีที่มีนามวลีหรือบุพบทวลีแสดงสิ่งอ้างอิงสถานที่และเชิงเวลา คำว่า “อยู่” สามารถวิเคราะห์ให้เป็นคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์แบบไม่สมบูรณ์ได้เฉพาะในกรณีที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งโคจรนามธรรมประเภทเหตุการณ์กับสิ่งอ้างอิงนามธรรมที่เป็นจุดเวลา หรือช่วงเวลาที่ไม่มีการระบุขอบเขตเวลาแน่ชัด

4.3 สรุปลักษณะสมบัติทางความหมายของคำบ่งชี้การณลักษณะ “กำลัง” และ “อยู่”

จากหัวข้อ 4.1 และ 4.2 จะเห็นได้ว่าคุณสมบัติทางความหมายของคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” และ “อยู่” มีความคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ทำหน้าที่เลือกเน้นส่วนกลางเหตุการณ์ และแสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่าเหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นกำลังเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากว่าถ้อย ดังนั้นนักภาษาศาสตร์หลายท่านได้พยายามที่จะอธิบายความสัมพันธ์และความแตกต่างระหว่างสองคำนี้ อุดม (Warotamasikhhadit, 1976) กล่าวว่า “กำลัง” และ “อยู่” เป็นคำซ้ำความหมาย (semantic doublet) ในโครงสร้างลึก (deep structure) แต่ผ่านกระบวนการปริวรรต (transformation) ที่ต่างกันคือ คำว่า “กำลัง” มาปรากฏหน้าคำกริยา และคำว่า “อยู่” มาปรากฏหลังกริยาในโครงสร้างผิว (surface structure) นอกจากนี้คำว่า “กำลัง” มีอรรถลักษณะ [+Progressive] และ [+Definite] แต่คำว่า “อยู่” มีอรรถลักษณะ [+Progressive] และ [-Definite] ดังตัวอย่าง

(28)	ก.	khaw	kamlan	kin	khaaw
		he	prog.	eat	rice
		‘He is (definitely) eating.’			
	ข.	khaw	kin	khaaw	jùu
		he	eat	rice	prog.
		‘He is eating.’			

โรมัส สโคเวล (Scovel, 1970) กล่าวว่าคำว่า “อยู่” แสดงความหมายกาล/การณลักษณะ และมีความสัมพันธ์ทางความหมายกับคำว่า “กำลัง” เช่น “เด็กเล่นอยู่” กับ “เด็กกำลังเล่น” สอง

ประโยคนี้แสดงเหตุการณ์เดียวกัน ส่วนทัศนาลัย (Boonyapatipark, 1983) และ ปราณี กุลละวณิชย์และวอลเตอร์ บีซาง (Kullavanijaya, 2007) มองว่า ถึงแม้ว่าคำว่า “กำลัง” และ “อยู่” จะแสดงความหมายการณลักษณะทางไวยากรณ์แบบไม่สมบูรณ์เหมือนกัน แต่สองคำนี้แตกต่างกัน โดยที่คำว่า “กำลัง” แสดงความหมายการณลักษณะทางไวยากรณ์แบบไม่สมบูรณ์ประเภทกำลังดำเนิน (progressive aspect) แต่คำว่า “อยู่” แสดงการณลักษณะทางไวยากรณ์แบบไม่สมบูรณ์ประเภทดำเนินต่อเนื่อง (continuative aspect) ทัศนาลัย (Boonyapatipark, 1983) กล่าวว่า นอกจากผู้พูดจะใช้คำว่า “อยู่” เพื่อกล่าวถึงเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นแล้ว ผู้พูดยังเน้นว่า เหตุการณ์ที่ตนกล่าวถึงนั้นดำเนินอยู่อย่างต่อเนื่องอีกด้วย ซึ่งแตกต่างจากการใช้คำว่า “กำลัง” ผู้พูดเน้นย้ำที่เฉพาะการเกิดขึ้นของเหตุการณ์เท่านั้น จะเห็นได้ว่า ทัศนาลัยแยกความแตกต่างระหว่างคำว่า “กำลัง” และ “อยู่” โดยใช้ความแตกต่างทางความหมายของ กำลังดำเนิน (progressiveness) และ ดำเนินต่อเนื่อง (continuation) และด้วยความแตกต่างนี้ทำให้คำว่า “กำลัง” และ “อยู่” มีการใช้ที่ไม่เหมือนกันอยู่บ้างเช่น เมื่อปรากฏร่วมกับประโยคที่แสดงเหตุการณ์ประเภทเกิดขึ้นฉบับพลันดังตัวอย่าง

- (29) ก. ฉันเห็นเขากำลังกระโดดลงเรือ
 ข. ฉันเห็นเขากระโดดลงเรืออยู่
- (30) ก. ฉันเห็นเขาตอนเขากำลังกระโดดลงจากหน้าต่างเพื่อหนีไฟ
 ข. *ฉันเห็นเขาตอนเขากระโดดลงจากหน้าต่างอยู่เพื่อหนีไฟ

อนุภาคย่อย “เขากระโดดลงเรือ” ใน (29) แสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบฉบับพลัน โดยปกติแล้วจะไม่ปรากฏร่วมกับคำว่า “กำลัง” และ “อยู่” แต่ถ้าหากสองคำนี้ปรากฏ สำหรับคำว่า “อยู่” (30ข.) ความหมายที่เป็นไปได้มากที่สุดคือ เหตุการณ์การกระโดดลงเรื่อนั้นเกิดขึ้นแบบซ้ำๆ (iterative) อย่างไรก็ตาม ความหมายนี้ไม่จำเป็นสำหรับกรณีของ “กำลัง” ดังตัวอย่าง (29ก.) ซึ่งแสดงความหมายว่าเหตุการณ์การกระโดดลงเรื่อนั้นกำลังเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิง นอกจากนี้ในบริบทที่ที่เหตุการณ์แบบฉบับพลันไม่สามารถเกิดขึ้นซ้ำได้ คำว่า “อยู่” จะไม่สามารถปรากฏได้ แต่คำว่า “กำลัง” สามารถปรากฏได้ดังในตัวอย่าง (30ก.) และ (30ข.)

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเห็นว่าการใช้ความแตกต่างทางความหมายระหว่าง การกำลังดำเนิน (progressiveness) และ ดำเนินต่อเนื่อง (continuation) ที่ทัศนาลัยใช้นั้นยังไม่สามารถอธิบายปรากฏการณ์บางอย่างได้ เช่น เมื่อปรากฏร่วมกับประโยคที่มีความไม่ชัดเจนทางความหมาย

กล่าวคือ สามารถแสดงเหตุการณ์ได้ในสองลักษณะ เช่น “ประตูเมืองเปิด” ประโยคนี้สามารถแสดงเหตุการณ์ได้สองเหตุการณ์คือเหตุการณ์พลวัตแบบกินเวลาและมีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (เหตุการณ์การเปิดออกของประตู) และเหตุการณ์การทรงสภาพ แบบกินเวลา และไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (เหตุการณ์การทรงสภาพเปิดของประตู) เมื่อ “กำลัง” หรือ “อยู่” ปรากฏร่วมกับประโยคนี้จะเลือกเน้นส่วนกลางเหตุการณ์ที่ไม่เหมือนกันเช่น “ประตูเมืองกำลังเปิด” กับ “ประตูเมืองเปิดอยู่” คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” เลือกเน้นส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัต แต่คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “อยู่” เลือกเน้นส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะทรงสภาพ ในกรณีเหล่านี้เป็นการยากที่จะพิสูจน์ให้ทราบได้แน่ชัดว่าส่วนกลางที่มีลักษณะพลวัต (เหตุการณ์การเปิดของประตูเมือง) นั้น ไม่มีคุณสมบัติทางความหมายการดำเนินต่อเนื่อง (continuation) คำบ่งชี้การณลักษณะ “อยู่” จึงไม่สามารถเลือกเน้นได้ เพราะเมื่อปรากฏร่วมกับเหตุการณ์พลวัตแบบกินเวลาประเภทอื่น เช่น “ทำงาน” คำว่า “อยู่” สามารถเลือกเน้นส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัตได้เช่นเดียวกัน นอกจากนี้ ผู้วิจัยสังเกตเห็นจากข้อมูลว่า คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์สองคำนี้มีการปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงอัตราความเร็ว/ช้าของการเปลี่ยนแปลง (pace adverbial) ที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ประโยคที่มีคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” ปรากฏนั้นจะสามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงอัตราความเร็ว/ช้าของการเปลี่ยนแปลง แต่ประโยคที่มีคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “อยู่” ไม่สามารถปรากฏได้ดังตัวอย่าง

- (31) ก. เขากำลังทำการบ้านอย่างรวดเร็ว
 ข. *เขาทำการบ้านอยู่อย่างรวดเร็ว
 ค. ?เขาทำการบ้านอย่างรวดเร็วอยู่

จากตัวอย่าง (31) ประโยคที่มีคำว่า “กำลัง” ปรากฏนั้นสามารถขยายด้วยส่วนขยาย “อย่างรวดเร็ว” ได้ ในขณะที่ “อยู่” ไม่ได้ ผู้วิจัยเห็นว่าความแตกต่างระหว่างความหมายเชิงการณลักษณะทางไวยากรณ์ที่แสดงโดย “กำลัง” และ “อยู่” นั้นน่าจะมีความแตกต่างกันในเชิงจุดเน้นย้ำ (focus) กล่าวคือ ความหมายเชิงการณลักษณะทางไวยากรณ์ที่แสดงโดย “กำลัง” นั้นมีลักษณะพลวัตมากกว่า กล่าวคือ ผู้พูดต้องการเน้นย้ำที่กระบวนการการเปลี่ยนแปลงอย่างมีพลวัต กล่าวอีกนัยหนึ่งคำว่า “กำลัง” มีคุณสมบัติทางความหมายลักษณะพลวัตเป็นคุณสมบัติเด่น ดังนั้น คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” จึงมักจะปรากฏร่วมกับเหตุการณ์พลวัต แต่ไม่ค่อยปรากฏร่วมกับเหตุการณ์ทรงสภาพ อย่างไรก็ตาม เมื่อปรากฏร่วมกับเหตุการณ์ทรงสภาพ

“กำลัง” ได้แสดงจุดเน้นย้ำที่ลักษณะพลวัตของเหตุการณ์ทำให้ความหมายเชิงการณลักษณะของเหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยใช้คำว่า “กำลัง” นั้นมีความเป็นสภาพชั่วคราวมากขึ้น (contingent state) และมีแนวโน้มที่จะมีการเปลี่ยนแปลงสภาพได้มากกว่าสภาพการณที่ไม่มีคำว่า “กำลัง” ปรากฏ เช่น “เขากำลังเสียใจ” กับ “เขาเสียใจ” นอกจากนี้เมื่อปรากฏร่วมกับเหตุการณ์ฉับพลันคำว่า “กำลัง” เช่น “แกวกำลังแตกกระจาย” สามารถแสดงจุดเน้นย้ำพิเศษที่ส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัต ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างเหตุการณ์ที่จุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุด เหตุการณ์ถูกยึดออกจากกันเพื่อให้มีส่วนกลางเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัตให้ “กำลัง” ได้เลือกเน้นได้

ในขณะที่ความหมายเชิงการณลักษณะที่แสดงโดย “อยู่” นั้นมีคุณสมบัติลักษณะสภาพมากกว่า ในการอ้างถึงเหตุการณ์ต่างๆ โดยใช้คำว่า “อยู่” นั้น ผู้พูดแสดงความหมายเน้นย้ำที่การมีอยู่ของเหตุการณ์ ณ เวลาอ้างอิง ไม่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพ ดังนั้นความหมายเชิงการณลักษณะที่แสดงโดยคำว่า “อยู่” นั้นมีคุณสมบัติทางความหมายความเป็นสภาพ (stativity) มากกว่า ความหมายในลักษณะการมีอยู่ของเหตุการณ์ในลักษณะนี้นั้นเป็นความหมายที่ยังคงอยู่หลังจากที่ได้ผ่านกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์มาจากคำกริยาแสดงความหมายการมีอยู่ของสิ่ง (entity) ต่างๆ จากความแตกต่างในลักษณะเหล่านี้ผู้วิจัยจะเสนอให้เรียกคำว่า “กำลัง” และ “อยู่” ว่า คำบ่งชี้การณลักษณะประเภทกำลังดำเนิน (progressive aspect) และคำบ่งชี้การณลักษณะประเภทมีอยู่ (existential aspect) ตามลำดับ

บทที่ 5

คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “ยัง” และ “แล้ว”

5.1 บทนำ

เนื้อหาในบทนี้เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “ยัง” และ “แล้ว” ที่พบในขอบเขตข้อมูล ใงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง คำสองคำนี้จัดเป็นคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ต่างประเภทกัน คำว่า “ยัง” จัดเป็นคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์แบบไม่สมบูรณ์ (imperfective aspect) ประเภทหนึ่ง ซึ่งแสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิง (reference time) หรือเวลากล่าวถ้อย (speech time) (Boonyapatipark, 1983; Jenny, 2001) แต่คำว่า “แล้ว” จัดเป็นคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์แบบสมบูรณ์ (perfective aspect) ซึ่งแสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงได้เกิดขึ้นและเสร็จสิ้นลงก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย (Scovel, 1970; Boonyapatipark, 1983; Kullavanijaya และ Bisang, 2007) หรือ คำบ่งชี้การณลักษณะในอดีตที่มีความสัมพันธ์หรือตรงประเด็นกับสถานการณ์ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย (perfect หรือ anterior) (Sereecharoensatit, 1984; Dahl, 1985; Thepkanjana, 1986; Howard, 2000)

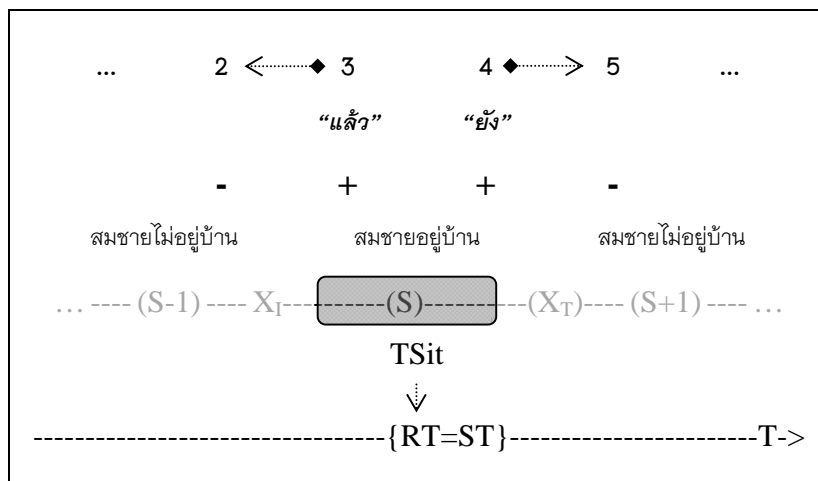
อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยนำคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์สองคำนี้มานำเสนอในบทเดียวกันเนื่องจากคำสองคำนี้แสดงความสัมพันธ์ทางความหมายในแบบคู่ตรงข้ามกันในหลากหลายบริบท ประโยคตัวอย่าง (1) และ (2) แสดงลักษณะดังกล่าว

- (1) ก. สมชายอยู่ที่บ้าน
ข. สมชายยังอยู่ที่บ้าน
ค. สมชายอยู่ที่บ้านแล้ว
- (2) ก. สมชายไม่อยู่ที่บ้าน
ข. สมชายยังไม่อยู่ที่บ้าน
ค. สมชายไม่อยู่ที่บ้านแล้ว

ในแง่ความหมายการณัลักษณะประจำคำ ประโยค (1) อ้างถึงเหตุการณ์การอยู่ที่บ้านของสมชาย ซึ่งมีลักษณะทรงสภาพ (static) กินเวลา (durative) และไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (atelic) เหตุการณ์นี้จัดเป็นการณัลักษณะประจำคำประเภทสภาพการณั (state) เมื่อคำว่า “ยัง” และ “แล้ว” ปรากฏร่วมกับเหตุการณ์นี้ดังใน (1ข.) และ (1ค.) คำว่า “ยัง” และ “แล้ว” แสดงความหมายเชิงการณัลักษณะทางไวยากรณ์ที่คล้ายกันคือ เหตุการณ์การทรงสภาพการอยู่บ้านของผู้ร่วมเหตุการณ์ “สมชาย” ดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย นอกจากความหมายเชิงการณัลักษณะดังกล่าวแล้ว คำว่า “ยัง” แสดงความหมายของเหตุการณ์ที่ตรงกันข้ามกับเหตุการณ์ที่อ้างถึง ซึ่งจะเกิดขึ้นภายหลังจากเหตุการณ์ที่อ้างถึงได้จบลง กล่าวคือ ในประโยค (1ข.) คำว่า “ยัง” แสดงความหมายว่า ภายหลังจากเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยสมชายจะไม่อยู่ที่บ้าน ในประโยค (1ค.) คำว่า “แล้ว” แสดงความหมายเหตุการณ์ตรงกันข้ามกับเหตุการณ์ที่อ้างถึงเช่นเดียวกัน แต่ในกรณีนี้เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนเหตุการณ์ที่อ้างถึงจะเกิดขึ้น กล่าวคือ ประโยค (1ค.) แสดงความหมายว่า ก่อนหน้าเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย สมชายไม่ได้อยู่บ้าน ความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามเหล่านี้ไม่พบในประโยค (1ก.)

นอกจากนี้ เมื่อประโยคเหล่านี้มีการปฏิเสธดังในประโยค (2) ความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามนี้ก็ยังคงอยู่ เช่น ประโยค (2ข.) แสดงความหมายว่า ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยสมชายไม่อยู่ที่บ้าน และมีความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามว่า ภายหลังจากเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยนั้นสมชายจะอยู่ที่บ้าน ประโยค (2ค.) แสดงความหมายว่า ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย สมชายไม่ได้อยู่ที่บ้าน ในขณะที่เดียวกันก็แสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามว่า ก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย สมชายอยู่ที่บ้าน ความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามเหล่านี้ไม่พบในประโยค (2ก.)

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นได้ว่า คำว่า “ยัง” และ “แล้ว” ต่างก็แสดงความหมายของเหตุการณ์คู่ตรงข้ามกับเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค คำว่า “ยัง” แสดงความหมายของเหตุการณ์คู่ตรงกันข้ามที่จะปรากฏหลังจากที่เหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยประโยคนั้นจบสิ้นลง แต่คำว่า “แล้ว” แสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่เกิดขึ้นก่อนที่เหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยคจะเกิดขึ้น การอ้างถึงเหตุการณ์ทรงสภาพการอยู่บ้านของสมชายของคำว่า “ยัง” และคำว่า “แล้ว” สามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังในแผนภาพที่ 5.1

แผนภาพที่ 5.1: การอ้างอิงเหตุการณ์ของคำว่า “ยัง” และ “แล้ว” ในประโยคบอกเล่า

ในแผนภาพที่ 5.1 สัญลักษณ์ “X_I---(X_T)” ซึ่งกำกับด้วยสัญลักษณ์ “+” แสดงเหตุการณ์ทรงสภาพการอยู่บ้านของสมชาย ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่อ้างอิงโดยประโยค “S” สัญลักษณ์ “---” ซึ่งกำกับด้วยสัญลักษณ์ “-” หมายถึงเหตุการณ์สมชายไม่อยู่บ้าน ซึ่งเป็นเหตุการณ์คู่ตรงข้ามกับเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค โดยที่ “S-1” เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อน และเหตุการณ์ “S+1” เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายหลังเหตุการณ์ที่อ้างอิงโดยประโยค

ผู้พูดอ้างอิงเหตุการณ์ทรงสภาพการอยู่บ้านของสมชายโดยใช้คำว่า “ยัง” และคำว่า “แล้ว” เพื่อแสดงความหมายเชิงการณ์ลักษณะว่า เหตุการณ์การอยู่บ้านของสมชายดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย เวลาของเหตุการณ์ (time of situation) หรือองค์ประกอบในโครงสร้างเหตุการณ์ที่ถูกเลือกเน้นคือ ส่วนกลางทรงสภาพ ซึ่งแสดงโดยแถบสีเทาและกำกับด้วยสัญลักษณ์ “TSit” บริเวณที่ถูกเลือกเน้นปรากฏ ณ ตำแหน่งเดียวกันกับเวลาอ้างอิง (RT หรือ Reference Time) หรือเวลากล่าวถ้อย (ST หรือ Speech Time)

ประโยคที่มีคำว่า “ยัง” ปรากฏ (1ข.) แสดงความหมายว่า ภายหลังจากเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยสมชายจะไม่อยู่ที่บ้าน ในความหมายนี้ ผู้พูดแสดงจุดสนใจที่ส่วนกลางของเหตุการณ์ (S) ในขณะเดียวกันก็แสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้าม (S+1) ซึ่งเป็นการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ที่อ้างอิง “+” กับเหตุการณ์คู่ตรงข้าม “-” ที่ปรากฏตามหลัง หรือเป็นการอ้างอิงช่วงของเหตุการณ์ “4” โดยเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับช่วงของเหตุการณ์ “5”

ในทางตรงข้าม ผู้พูดอ้างถึงเหตุการณ์โดยใช้คำว่า “แล้ว” ดังในประโยค (1ค.) เพื่อแสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิง โดยมีความหมายว่า ก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยสมชายนั้นไม่อยู่ที่บ้าน ในความหมายนี้ ผู้พูดเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยประโยค “S” กับเหตุการณ์คู่ตรงข้าม “S-1” ที่ปรากฏก่อนหน้า หรือเป็นการอ้างถึงช่วงเหตุการณ์ “3” โดยเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับช่วงเหตุการณ์ “2”

นอกจากนี้ คำว่า “ยัง” และ “แล้ว” มักจะปรากฏร่วมกันในประโยคคำถามแบบให้เลือก แต่ไม่สามารถปรากฏร่วมกันในประโยคบอกเล่าหรือปฏิเสธ ประโยคตัวอย่าง (3) แสดงลักษณะดังกล่าว

- (3) ก. สมชายอยู่ที่บ้านแล้วหรือยังไม่อยู่
 ข. สมชายทำการบ้านเสร็จแล้วหรือยังไม่เสร็จ
 ค. สมชายไปเชียงใหม่แล้วหรือยังไม่ไป
 ง. *สมชายยังอยู่บ้าน(อยู่)แล้ว
 จ. *สมชายยังไปเชียงใหม่แล้ว
 ฉ. *สมชายยังทำการบ้านแล้ว
 ช. *สมชายยังไม่อยู่บ้าน(อยู่)แล้ว
 ซ. *สมชายยังไม่ไปเชียงใหม่แล้ว
 ฅ. *สมชายยังไม่ทำการบ้านแล้ว/ *สมชายยังทำการบ้านไม่เสร็จแล้ว

ในกรณีของประโยคคำถาม (3ก. ถึง 3ค.) คำว่า “แล้ว” และคำว่า “ยัง” สามารถปรากฏร่วมกันได้เพราะผู้พูดต้องการทราบว่าเหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยประโยคนั้นเกิดขึ้นแล้วหรือยังไม่เกิดขึ้น โดยที่ผู้พูดนั้นไม่ได้มีความหมายของเหตุการณ์ตรงกันข้าม แต่ในกรณีประโยคบอกเล่าหรือปฏิเสธ (3ง. ถึง 3ฅ.) ผู้พูดจำเป็นต้องเลือกใช้คำใดคำหนึ่ง ไม่สามารถใช้ทั้งสองคำได้เนื่องจากสองคำนี้มีความหมายที่แย้งกัน

การแสดงความหมายของเหตุการณ์คู่ตรงข้ามกับเหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยประโยค ซึ่งแสดงโดยคำว่า “ยัง” และ “แล้ว” ในลักษณะนี้ตรงกับคุณสมบัติทางความหมายที่เรียกว่า *ขั้วตรงข้าม*

ของช่วงเหตุการณ์¹ (phasal polarity) ซึ่งเป็นการอ้างถึงเหตุการณ์หนึ่ง (S) โดยเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับอีกเหตุการณ์หนึ่งที่มีลักษณะตรงกันข้าม (Not-S) เหตุการณ์สองเหตุการณ์นี้มักจะปรากฏต่อเนื่องกันไม่ว่าก่อนหรือหลังก็ได้ อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์ตรงกันข้ามสามารถเป็นเหตุการณ์ที่ควรจะปรากฏในเวลาเดียวกันกับเหตุการณ์ที่อ้างถึงได้ หากมีการอ้างถึงในบริบทการสนทนา (discourse) (ดูเพิ่มเติมใน van Baar, 1997: 41–49; Löbner, 1989; van der Auwera, 1993) เช่น การใช้คำว่า “already” “still” “not yet” และ “no longer” ในภาษาอังกฤษดังในประโยค (4)

- (4) ก. Peter is in London.
 ข. Peter is **already** in London.
 ค. Peter is **still** in London.
 ง. Peter is **not yet** in London.
 จ. Peter is **no longer** in London.

ในตัวอย่าง (4ข.) ถึง (4ง.) คำว่า “already” “still” “not yet” และ “no longer” แสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามกับเหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยประโยค คำว่า “already” แสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ปรากฏก่อนหน้าเหตุการณ์ที่อ้างถึง กล่าวคือ ประโยค (4ข.) แสดงความหมายว่า ก่อนหน้าเวลาอ้างถึงหรือเวลากล่าวถ้อย ปีเตอร์ไม่ได้อยู่ที่กรุงลอนดอน คำว่า “still” แสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ปรากฏตามหลัง กล่าวคือ ประโยค (4ค.) แสดงความหมายว่า ภายหลังจากเวลาอ้างถึงหรือเวลากล่าวถ้อย ปีเตอร์จะไม่ได้อยู่ที่กรุงลอนดอน คำว่า “not yet” แสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ปรากฏตามหลัง กล่าวคือ ประโยค (4ง.) แสดงความหมายว่า ภายหลังจากเวลาอ้างถึงหรือเวลากล่าวถ้อย ปีเตอร์จะอยู่ที่กรุงลอนดอน และ คำว่า “no longer” แสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ปรากฏก่อนหน้า กล่าวคือ ประโยค (4จ.) แสดงความหมายว่า ก่อนเวลาอ้างถึงหรือเวลากล่าวถ้อย ปีเตอร์ได้อยู่ที่กรุงลอนดอน ความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามเหล่านี้ไม่พบในประโยค (4ก.)

โยฮาน แวน เดอร์ ออเวรา (van der Auwera, 1993, 1997) ได้เสนอผลการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของรูปภาษาในภาษาต่างๆ ในทวีปยุโรป ซึ่งแสดงความหมายสอดคล้อง

¹ ปรากฏการณ์ในลักษณะนี้มีคำศัพท์เทคนิคอื่นๆ ที่ใช้เรียกปรากฏการณ์ในลักษณะเดียวกันนี้คือ “phasal quantifiers” (Löbner, 1989) และ “phasal adverbials” (van der Auwera, 1993, 1997)

กับคำว่า “already” “still” “not yet” และ “no longer” ในภาษาอังกฤษ ทฤษฎีที่ โยฮาน แวน เดอร์ ออเวราคิดค้นขึ้นนั้นเรียกว่าทฤษฎี “Double Alternative Hypothesis” ซึ่งได้วิเคราะห์คุณสมบัติทาง ความหมายของรูปภาษาดังกล่าวในการใช้ในหลากหลายบริบท แนวคิดสำคัญของทฤษฎีสามารถ แสดงโดยตัวอย่างต่อไปนี้ ตัวอย่าง (5) แสดงบริบทพื้นฐานของการสนทนา

- (5) 3 p.m.: John and Peter have arranged to meet at the Heathrow Airport, in order to discuss some financial matters;
4 p.m. Peter will fly to Amsterdam;
5 p.m. Peter will arrive in Amsterdam. (van Baar, 1997: 27)

ในบริบทนี้ จอห์นและปีเตอร์ได้นัดกันที่สนามบินเฮทโรว์ตอนเวลาบ่ายสามโมงเพื่อพูดคุยเกี่ยวกับธุรกิจ ตอนสี่โมงปีเตอร์จะขึ้นเครื่องบินไปกรุงอัมสเตอร์ดัม และตอนห้าโมงปีเตอร์ถึงกรุงอัมสเตอร์ดัม บริบทพื้นฐานนี้สามารถแสดงถึงการใช้ของคำว่า “still” ได้ในสองบริบทย่อย หรือเรียกว่า สถานการณ์ (scenario) ตามงานวิจัยของ แวน เดอร์ ออเวรา (van der Auwera, 1993)

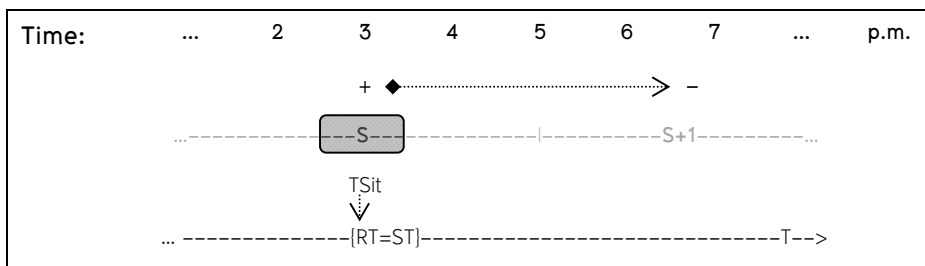
สถานการณ์ที่หนึ่ง: สถานการณ์กลาง (neutral scenario)

ในสถานการณ์นี้ จอห์นมาตามนัดเวลาบ่ายสามโมง ซึ่งเป็นเวลาที่ปีเตอร์ยังอยู่ที่ลอนดอน ในบริบทนี้จอห์นสามารถพูดได้ว่า

- (6) Peter is still in London. (van Baar, 1997: 32)

ในประโยคที่ (6) จอห์นใช้คำว่า “still” เพื่อแสดงความหมายว่า ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวัด (เวลาสามโมง) ปีเตอร์อยู่ที่กรุงลอนดอน นอกจากนี้คำว่า “still” แสดงความหมายว่า ภายหลังจากเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวัด ปีเตอร์จะไม่ได้อยู่ที่กรุงลอนดอนแล้ว ความหมายนี้ เป็นการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวัดกับ เหตุการณ์คู่ตรงข้าม หรือเหตุการณ์ที่ปีเตอร์ไม่ได้อยู่ที่กรุงลอนดอนแล้ว ซึ่งจะเกิดขึ้นภายหลังจากความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามในลักษณะนี้ไม่พบในประโยค “Peter is in London” การแสดง ความหมายในลักษณะนี้สามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังในแผนภาพที่ 5.2

แผนภาพ 5.2: การอ้างอิงเหตุการณ์ของโดยใช้คำว่า “still” ในบริบทสถานการณ์กลาง (neutral scenario)
(ดัดแปลงจาก van Baar, 1997: 32)

ในแผนภาพ 5.2 หมายเลข 2 ถึง 7 ด้านบนแสดงจุดเวลา สัญลักษณ์ “---” ซึ่งกำกับด้วย “S” คือโครงสร้างของเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค (6) ซึ่งในที่นี้หมายถึงเหตุการณ์ทรงสภาพการอยู่ที่กรุงลอนดอนของผู้ร่วมเหตุการณ์ “ปีเตอร์” เหตุการณ์นี้มีค่าเป็นบวก “+” เนื่องจากเป็นเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค ในทางตรงกันข้าม สัญลักษณ์ “---” ซึ่งกำกับด้วย สัญลักษณ์ “S+1” หมายถึง เหตุการณ์ตรงกันข้ามกับเหตุการณ์ที่อ้างอิงโดยประโยค (6) ซึ่งในที่นี้เป็นเหตุการณ์ทรงสภาพปีเตอร์ไม่ได้อยู่ ณ กรุงลอนดอน เหตุการณ์นี้มีค่าเป็นลบ “-” เนื่องจากไม่ได้เป็นเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค (6) เหตุการณ์นี้เป็นเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นภายหลังเวลาห้าโมงเย็น ซึ่งปีเตอร์จะขึ้นเครื่องบินไปกรุงอัมสเตอร์ดัม เหตุการณ์คู่ตรงข้ามเป็นเหตุการณ์ที่ได้จากบริบท (5) ประโยค (6) แสดงความหมายว่า ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย (บ่ายสามโมง) เหตุการณ์การอยู่กรุงลอนดอนของปีเตอร์ดำเนินอยู่ ดังนั้นเวลาของเหตุการณ์ (TSit) ที่ประโยคนี้อ้างอิงคือ ส่วนกลางของเหตุการณ์ที่ปรากฏ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย คำว่า “still” แสดงความหมายว่า ภายหลังจากเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ปีเตอร์จะไม่ได้อยู่ที่กรุงลอนดอน ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์จากเหตุการณ์เวลาของเหตุการณ์ที่อ้างอิง (S) ไปสู่เหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่จะเกิดขึ้นภายหลัง (S+1) สัญลักษณ์ลูกศรเส้นประแสดงทิศทาง การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ดังกล่าว

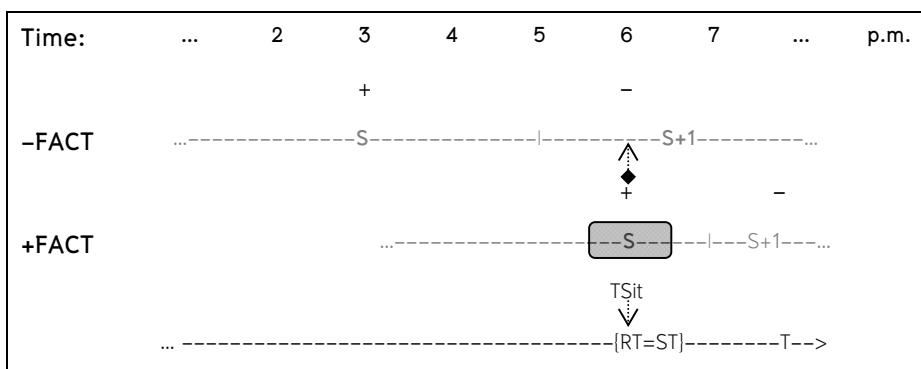
สถานการณ์ที่สอง: สถานการณ์เหตุการณ์ตรงข้ามที่เกิดขึ้นพร้อมกัน
(simultaneously counterfactual scenario)

ในสถานการณ์นี้ ปีเตอร์ได้ตัดสินใจเปลี่ยนแผนการเดินทางโดยไม่ได้บอกให้จอห์นรู้ล่วงหน้าว่าปีเตอร์จะเดินทางในเที่ยวบินตอนหนึ่งทุ่มและถึงกรุงอัมสเตอร์ดัมเวลาสองทุ่ม จอห์นมาถึงสนามบินตรงเวลาตามนัดคือ เวลาบ่ายสามโมง สมมติว่าการพบกันครั้งนี้เพื่อที่จะคุยกันในเรื่องที่เกี่ยวข้องมากและจำเป็นต้องส่งเรื่องไปที่กรุงอัมสเตอร์ดัมเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ ตอนหกโมง

เย็นจอห์นมารู้ภายหลังจากที่ปีเตอร์ยังอยู่ที่กรุงลอนดอนเพราะได้เปลี่ยนเที่ยวบินไปเป็นเที่ยวบินเวลาหนึ่งทุ่ม จอห์นสามารถพูดประโยคที่ (7) ได้

(7) (Damn!) Peter is still in London. (van Baar, 1997: 32)

ประโยคที่ (7) นี้แสดงความประหลาดใจหรือไม่พอใจ เนื่องจากสถานการณ์ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย (หกโมงเย็น) ไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ ตอนหกโมงเย็นควรจะเป็นเหตุการณ์ที่ปีเตอร์ไม่ได้อยู่ที่ลอนดอนแต่อยู่ที่กรุงอัมสเตอร์ดัมแล้ว เหตุการณ์การอยู่ที่กรุงลอนดอนของปีเตอร์ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยแตกต่างไปจากเหตุการณ์ที่จอห์นรับรู้ตั้งแต่แรก กล่าวอีกนัยหนึ่งประโยค (7) แสดงความหมายว่า เหตุการณ์การอยู่ที่กรุงลอนดอนของปีเตอร์นั้นขัดแย้งกับสิ่งที่จอห์นคิดไว้ หรือเป็นความหมาย *ขัดแย้งกับสิ่งที่คาดหวัง* (contrary to expectation) สถานการณ์ในลักษณะนี้แสดงการเชื่อมโยงความแตกต่างระหว่างเหตุการณ์การอยู่ที่กรุงลอนดอนซึ่งแสดงโดยประโยค กับเหตุการณ์ตรงกันข้ามคือเหตุการณ์ที่ปีเตอร์ไม่ได้อยู่ที่ลอนดอน การเชื่อมโยงในสถานการณ์นี้สามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพ 5.3: การอ้างอิงเหตุการณ์ของโดยใช้คำว่า “still” ในสถานการณ์เหตุการณ์ตรงข้ามที่เกิดขึ้นพร้อมกัน (simultaneously counterfactual scenario) (ดัดแปลงจาก van Baar, 1997: 33)

แผนภาพ 5.3 ประกอบด้วยโครงสร้างเหตุการณ์สองระดับ ระดับแรกเป็นระดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง (factual) ซึ่งแสดงโดยสัญลักษณ์ “+FACT” ระดับที่สองเป็นระดับเหตุการณ์ที่ไม่ได้เกิดขึ้นจริง (counterfactual) ซึ่งแสดงโดยสัญลักษณ์ “-Fact” ในระดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง เหตุการณ์ตรงสภาพการอยู่ที่กรุงลอนดอนของปีเตอร์ดำเนินไปจนถึงเวลาหนึ่งทุ่ม หลังจากนั้นเขาจะต้องขึ้นเครื่องบินไปยังกรุงอัมสเตอร์ดัม ระดับเหตุการณ์ที่ไม่เกิดขึ้นจริงเป็นเหตุการณ์ที่เป็นไปตามข้อตกลงในบริบท (5) กล่าวคือ เหตุการณ์ตรงสภาพการอยู่ที่กรุงลอนดอนของปีเตอร์จะ

ดำเนินไปจนถึงเวลาห้าโมงเย็น หลังจากนั้นเขาจะต้องขึ้นเครื่องไปกรุงอัมสเตอร์ดัม อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงนั้นไม่ได้เป็นไปตามที่ได้ตกลงกันไว้ ปีเตอร์เลื่อนเที่ยวบินไปเป็นเที่ยวบิน ตอนหนึ่งทุ่ม ดังนั้นตอนหกโมงเย็นปีเตอร์จึงยังอยู่ที่กรุงลอนดอน ประโยค (7) แสดงการเชื่อมโยง ความแตกต่างระหว่างเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง “*Peter is in London.*” กับเหตุการณ์คู่ตรงข้าม “*Peter is not in London.*” สองเหตุการณ์นี้ปรากฏ ณ เวลากล่าวถ้อย การเชื่อมโยงในลักษณะนี้ แสดงการใช้คำว่า “*still*” ในความหมายของการขัดแย้งกับสิ่งที่คาดหวัง (contrary to expectation)

คุณสมบัติทางความหมายในลักษณะนี้ยังไม่มีการนำมาประกอบการวิเคราะห์คุณสมบัติ ทางความหมายของคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์สองคำนี้มากนัก ถึงแม้จะมีการอ้างถึง การแสดงความหมายของเหตุการณ์คู่ตรงกันข้ามอยู่บ้าง แต่ก็ไม่ได้กล่าวถึงในรายละเอียด และเป็นแค่การอ้างถึงบริบทที่คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์สองคำนี้มักจะปรากฏเช่น ทัศนาลัย (Boonyapatipark, 1983) กล่าวถึงคำว่า “*ยัง*” ไว้ว่า มักจะปรากฏใช้ในบริบทที่ว่าเหตุการณ์ที่อ้างถึง โดยประโยคนั้นมักจะเป็นเหตุการณ์ที่ผู้พูดคิดว่าน่าจะจบสิ้นไปแล้ว (Boonyapatipark, 1983: 134) คเซนทร์ (2548) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติทางความหมายของเหตุการณ์ที่ปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้การณ ลักษณะทางไวยากรณ์ “*แล้ว*” ว่าเป็นเหตุการณ์ที่เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพที่เกิดขึ้น ก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย

ในส่วนตัวต่อไป ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำบ่งชี้การณ ลักษณะทางไวยากรณ์ “*ยัง*” และ “*แล้ว*” เมื่อปรากฏร่วมกับการณลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ ที่พบในขอบเขตข้อมูลในหัวข้อ 5.2 และ 5.3 ตามลำดับ

5.2 คำว่า “*ยัง*”

คำว่า “*ยัง*” ในฐานะที่เป็นคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ มีนักภาษาศาสตร์ภาษาไทย ให้ความสนใจไม่มากนักหากเปรียบเทียบกับคำบ่งชี้การณลักษณะคำอื่นๆ เช่น “*กำลัง*” “*อยู่*” และ “*แล้ว*” เป็นต้น งานวิจัยที่กล่าวถึงคุณสมบัติทางความหมายของคำว่า “*ยัง*” อย่างละเอียดนั้นมี เพียง 2 ชิ้น คือ งานของทัศนาลัย บุญญะปฏิภาค (Boonyapatipark, 1983) และงานของมาติอาส เจนนี่ (Jenny, 2001) งานวิจัยสองชิ้นนี้มีความเห็นตรงกันคือ คำว่า “*ยัง*” นั้นควรจัดให้เป็นคำบ่งชี้ การณลักษณะทางไวยากรณ์แบบไม่สมบูรณ์ (imperfective) โดยทัศนาลัยเรียกว่า *คำบ่งชี้ ความหมายการคงอยู่ของเหตุการณ์* (marker indicating the persistence of a situation) ผู้พูดอ้าง ถึงเหตุการณ์ต่างๆ โดยใช้คำว่า “*ยัง*” เพื่อแสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์ที่อ้าง

ถึงนั้นยังคงดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ถึงแม้ว่าทัศนาลัยไม่ได้ระบุชัดว่าคำว่า “ยัง” เป็นคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์แบบไม่สมบูรณ์ แต่เมื่อพิจารณาจากคำจำกัดความในงานวิจัยของทัศนาลัยแล้ว พบว่า มีลักษณะเดียวกันกับคำจำกัดความของการณลักษณะทางไวยากรณ์แบบไม่สมบูรณ์ ซึ่งเป็นการให้ความสนใจกับส่วนกลางของเหตุการณ์เป็นหลัก ในงานวิจัยของมาติอาส เจนนีนั้น คำว่า “ยัง” จัดเป็นคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์คงเดิม (persistence aspect marker) โดยเจนนีมีความเห็นสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ของทัศนาลัย

ประเด็นสำคัญๆ ที่งานวิจัยสองชิ้นนี้กล่าวถึง คือ ผู้พูดใช้คำว่า “ยัง” เพื่ออ้างถึงเหตุการณ์ที่กำลังดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิง ซึ่งมีความหมายว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมากระยะหนึ่งก่อนเวลาอ้างอิง และยังคงดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย (the situation referred to has been going on for some time and is still going on at the time of utterance or at some other specified time) ทัศนาลัยกล่าวว่า ความหมายในลักษณะนี้ไม่พบในการใช้คำว่า “กำลัง” และ “อยู่” ซึ่งเป็นคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์แบบไม่สมบูรณ์เช่นเดียวกัน (Boonyapatipark, 1983)

นอกจากนี้ ทัศนาลัยยังได้กล่าวถึงบริบทการใช้ที่มักจะมีคำว่า “ยัง” ปรากฏไว้ว่า มักจะเป็นบริบทที่ผู้พูดมีความคิดว่า เหตุการณ์ดังกล่าวน่าจะจบสิ้นไปแล้ว แต่เหตุการณ์นั้นยังคงดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิง หรือใช้ในบริบทของการปฏิเสธว่าเหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นยังไม่เสร็จสิ้น คำว่า “ยัง” มักจะปรากฏร่วมกับคำว่า “อยู่” (Boonyapatipark, 1983: 134-135) เช่น

- (8) ก. นิตยังอ่านหนังสืออยู่
 ข. นิตกำลังอ่านหนังสือ
 ค. นิตอ่านหนังสืออยู่

(Boonyapatipark, 1983: 136)

ประโยคตัวอย่าง (8ก.) ถึง (8ค.) แสดงความหมายเชิงการณลักษณะที่คล้ายคลึงกันคือ เหตุการณ์การอ่านหนังสือของผู้ร่วมเหตุการณ์ “นิต” กำลังดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิง หรือเวลากล่าวถ้อย แต่แตกต่างกันตรงที่ ประโยค (ก.) แสดงความหมายว่า เหตุการณ์การอ่านหนังสือของนิตได้ดำเนินมากระยะหนึ่งแล้ว และ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย เหตุการณ์นี้ก็ยังคงดำเนินอยู่ ทัศนาลัยกล่าวว่า ความหมายเหตุการณ์ก่อนนี้ไม่พบในประโยค (8ข.) และ (8ค.) (Boonyapatipark, 1983: 136)

ในประเด็นเรื่องการปรากฏร่วมกับเหตุการณ์ประเภทต่างๆ ทศนาลัยกล่าวว่า คำว่า “ยัง” มักจะปรากฏกับเหตุการณ์พลวัต (dynamic) กินเวลา (durative) ซึ่งเป็นการณ์ลักษณะประจำคำประเภท การณ์กระทำ (activity) และการณ์ก่อผล (accomplishment) และเหตุการณ์ทรงสภาพ (static) ซึ่งเป็นการณ์ลักษณะประจำคำประเภทสภาพการณ์ชั่วคราว (stage-level state) และสภาพการณ์ถาวร (individual-level state) บางประเภท คำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ “ยัง” จะไม่ปรากฏร่วมกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบไม่กินเวลา (non-durative) ซึ่งตรงกับการณ์ลักษณะประจำคำประเภทการณ์สัมฤทธิ์ผล (achievement) และการณ์ฉับพลัน (semelfactive) อย่างไรก็ตามในบางบริบท คำว่า “ยัง” สามารถปรากฏร่วมกับเหตุการณ์ฉับพลันได้หากแสดงความหมายการเกิดขึ้นแบบซ้ำๆ ของเหตุการณ์ แต่จะไม่สามารถแสดงความหมายว่าเหตุการณ์กำลังเกิดขึ้นเพียงครั้งเดียว ตัวอย่างประโยคที่ทศนาลัยยกมาประกอบการวิเคราะห์มีดังต่อไปนี้

- (9) ก. เขายังทำการบ้านอยู่
 ข. เขายังตัดสินใจอยู่
 ค. เขายังอ้วนอยู่
 ง. เขายังเหนื่อยอยู่
 จ. *เขายังตายอยู่
 ฉ. เด็กยังขว้างก้อนหินเล่นอยู่

(Boonyapatipark, 1983: 137-140)

- (10) ก. เขาทำการบ้านอยู่
 ข. เขาตัดสินใจอยู่
 ค. เขาอ้วนอยู่
 ง. เขาเหนื่อยอยู่
 จ. *เขาตายอยู่
 ฉ. เด็กขว้างก้อนหินเล่นอยู่

ในตัวอย่างประโยค (9) คำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ “ยัง” แสดงความหมายว่า เหตุการณ์พลวัตการทำงานบ้าน (9ก.) เหตุการณ์พลวัตการตัดสินใจ (9ข.) เหตุการณ์ทรงสภาพอ้วน (9ค.) เหตุการณ์ทรงสภาพเหนื่อย (9ง.) และ เหตุการณ์พลวัตการขว้างก้อนหินเล่น (9จ.)

กำลังดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิง นอกจากนี้ คำว่า “ยัง” แสดงความหมายว่าเหตุการณ์เหล่านี้ได้เกิดขึ้นมาระยะเวลาหนึ่งก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย (Boonyapatipark, 1983: 137-140)

อย่างไรก็ตาม จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่า มีคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “อยู่” ปรากฏในทุกๆ ตัวอย่าง ซึ่งหากไม่มีคำว่า “อยู่” ปรากฏประโยคดังกล่าวจะฟังดูแปลกหรือผิดไวยากรณ์ เช่น “?เขายังทำการบ้าน” “?เขายังตัดสินใจ” และ “?เขายังอ้วน” ดังที่กล่าวถึงในบทที่ 4 คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “อยู่” แสดงความหมายเชิงการณลักษณะคือ เหตุการณ์ที่อ้างถึงได้ดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ผู้วิจัยเติมข้อมูลประโยคที่มีคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “อยู่” ปรากฏเดี่ยวโดยไม่มีคำว่า “ยัง” ปรากฏดังตัวอย่างประโยค (10) เพื่อแสดงการเปรียบเทียบความหมาย ทศนาลย์วิเคราะห์ว่าความหมายเชิงการณลักษณะที่แสดงโดยประโยคตัวอย่าง (9) และ (10) ต่างกันเพียงความหมายของการเป็นเหตุการณ์ในอดีตเท่านั้น ในแง่การปรากฏร่วมกับการณลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “ยัง” ก็มีข้อจำกัดการปรากฏในลักษณะเดียวกันกับคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “อยู่” คือ ไม่สามารถปรากฏร่วมกับเหตุการณ์ประเภทการณสัมฤทธิ์ผลได้ ดังในตัวอย่าง (9จ. และ 10จ.)

จากตัวอย่างข้างต้น อาจจะเป็นไปได้ที่ความแตกต่างของความหมายเชิงการณลักษณะที่แสดงโดยประโยค (9) และ (10) นั้นไม่ใช่ความหมายว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนเวลาอ้างอิงดังที่ทศนาลย์ได้เสนอไว้ แต่แตกต่างที่ความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้าม ทั้งนี้เนื่องจากความหมายเชิงการณลักษณะ เหตุการณ์กำลังดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย มีความหมายบ่งชี้เป็นนัย (implication) อยู่แล้ว ในประเด็นนี้ สมิต (Smith, 1997) และโบลแลนด์ (Boland, 2005) กล่าวว่า คุณสมบัติทางความหมายของคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์จะมีความหมายบ่งชี้เป็นนัย (implication) ขององค์ประกอบเหตุการณ์ที่อยู่ทางด้านซ้ายขององค์ประกอบที่คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์คำนั้นๆ เลือกเน้น กล่าวคือ หากคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์คำนั้นเลือกเน้นส่วนกลางของเหตุการณ์ ความหมายเชิงการณลักษณะที่แสดงโดยประโยคนั้นจะมีความหมายบ่งชี้เป็นนัยว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงเกิดขึ้นก่อนเวลากล่าวถ้อย เช่น เราจะอ้างถึงเหตุการณ์ทำการบ้านของสมชายที่กำลังเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยได้ ก็ต่อเมื่อเหตุการณ์ดังกล่าวได้เกิดขึ้นก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยเท่านั้น

ดังนั้นคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์แบบไม่สมบูรณ์ทุกคำล้วนมีคุณสมบัติทางความหมายว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นเกิดขึ้นก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย เป็นความหมาย

บ่งชี้เป็นนัย (implication) อยู่ทุกคำไม่ว่าจะเป็นคำว่า “อยู่” หรือคำว่า “กำลัง” หากเปรียบเทียบความหมายของคู่ประโยคที่มีคำว่า “ยัง” และ “อยู่” ปรากฏร่วมกันดังในประโยค (9) กับประโยคที่มีคำว่า “อยู่” ปรากฏเพียงคำเดียวดังใน (10) ผู้วิจัยเห็นว่าประโยคที่มีคำว่า “อยู่” ปรากฏคำเดียวนั้นไม่มีความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้าม แต่ประโยคที่มีคำว่า “ยัง” ปรากฏนั้นมีความหมายนี้ เช่น ประโยค (9ก.) และ (10ก.) แสดงความหมายว่าเหตุการณ์การทำการบ้านของผู้ร่วมเหตุการณ์ “เขา” ดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย แต่ประโยค (9ก.) มีความหมายของเหตุการณ์คู่ตรงข้ามได้ในสองลักษณะ ในลักษณะแรกประโยค “เขายังทำการบ้านอยู่” แสดงความหมายของเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ปรากฏตามหลัง หรือ เหตุการณ์ทรงสภาพเขาทำการบ้านเสร็จแล้ว กล่าวอีกนัยหนึ่ง ประโยค “เขายังทำการบ้านอยู่” นั้นแสดงความหมายว่าหลังจากเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยเขาจะทำการบ้านเสร็จ การใช้คำว่า “ยัง” ในกรณีนี้ตรงกับการใช้คำว่า “still” ในประโยคตัวอย่าง (6)

ในกรณีที่สอง เหตุการณ์คู่ตรงข้ามหรือเหตุการณ์ทรงสภาพเขาทำการบ้านเสร็จแล้วนั้น เป็นเหตุการณ์ที่ควรจะดำเนินอยู่ ณ เวลากล่าวถ้อย กล่าวคือ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยนั้นเขาควรจะทำบ้านเสร็จแล้วแต่กลับยังทำการบ้านอยู่ เหตุการณ์การทำการบ้านนั้นได้ดำเนินไปช้ากว่ากำหนด ความหมายในลักษณะนี้เรียกว่า ความหมายขัดแย้งต่อสิ่งที่คาดหวัง (contrary to expectation) ของผู้ร่วมสนทนา (speech participant) การใช้คำว่า “ยัง” ในกรณีนี้ตรงกับการใช้คำว่า “still” ในประโยคตัวอย่าง (7)

ผู้วิจัยพบว่า ความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้าม ในลักษณะนี้พบในประโยคที่มีคำว่า “ยัง” ปรากฏอย่างสม่ำเสมอถึงกล่าวถึงในรายละเอียดในส่วนของการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำว่า “ยัง” กับการณ์ลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ ในหัวข้อต่อไปผู้วิจัยจะกล่าวถึงการปรากฏของคำว่า “ยัง” ในลักษณะต่างๆ ที่พบในข้อมูล

(พระราชปุจฉา เล่ม 2, 2513: 183 อ้างถึงใน สุรีเนตร, 2551: 105)

ในประโยคตัวอย่าง (11) คำว่า “ยัง” ปรากฏเป็นคำกริยาแสดงความหมายว่า “มีชีวิต” หรือ “เหลือ” (11ก. ถึง 11ค.) และเป็นคำกริยาการีต (11ง.)

จากขอบเขตข้อมูล พบว่าคำว่า “ยัง” ในภาษาไทยปัจจุบันสามารถปรากฏเป็นคำกริยาการีตได้เพียงอย่างเดียว คำกริยาการีต “ยัง” ปรากฏในหน่วยสร้างการีต (causative construction) ซึ่งเป็นหน่วยสร้างที่แสดงเหตุการณ์ซับซ้อนที่ประกอบด้วยเหตุการณ์ย่อยสองเหตุการณ์ คือ เหตุการณ์เหตุ (causing event) และเหตุการณ์ผล (caused event) เหตุการณ์เหตุหมายถึง เหตุการณ์ที่เป็นสาเหตุ หรือเป็นเหตุการณ์ที่ผู้ก่อเหตุกระทำการบางอย่างกับผู้รับเหตุ เหตุการณ์ผลหมายถึงเหตุการณ์ที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากเหตุการณ์เหตุ หรือเป็นเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพของผู้รับเหตุ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงสภาพที่เกิดขึ้นนี้เป็นผลมาจากการกระทำของผู้ก่อเหตุ เมื่อปรากฏในหน่วยสร้างการีต คำกริยา “ยัง” แสดงเหตุการณ์เหตุ หรือเป็นเหตุการณ์ที่ผู้ก่อเหตุ ได้กระทำการบางอย่างต่อผู้รับเหตุ เช่น

(12) ก. ท่านว่าเจ้าของอสังหาริมทรัพย์มีสิทธิ์จะปฏิบัติการเพื่อยังความเสียหาย หรือเดือดร้อนนั้นให้สิ้นไป

(สุรีเนตร, 2551: 108)

ข. อย่างนะพี่เมฆ เห็นตีกันแน่ หล่อนชู้ฟ้อ นัยน์ตาวาวยังผลให้อีกฝ่ายหนึ่ง ชะงักเท่า

ค. การแก้ปัญหาการปกครองชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้ ด้วยพระราช จริยาวัตรอันงดงาม กอปรด้วยพระเมตตาและพระมหากรุณาธิคุณรวมทั้งพระราชกรณียกิจที่ยังประโยชน์มหาศาลแก่พสกนิกรชาวไทยมุสลิมในพื้นที่ดังกล่าว

ง. 77 คนนี้คือผู้เสนอโครงสร้าง DNA ร่วมกับนักวิทยาศาสตร์อีกคนที่ชื่อ James Watson เมื่อราวสามสิบปีที่ผ่านมายังผลให้ทั้งคู่ได้รับรางวัลโนเบล เพราะการค้นพบนี้

ในประโยคตัวอย่าง (12ก.) คำกริยาการีต “ยัง” แสดงเหตุการณ์เหตุคือเหตุการณ์ที่ผู้ก่อเหตุ “เจ้าของอสังหาริมทรัพย์” ได้กระทำการบางอย่างต่อผู้รับเหตุ “ความเสียหายหรือเดือดร้อน” เหตุการณ์เหตุนี้ส่งผลให้เหตุการณ์ผลหรือเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพของผู้รับเหตุ ความ

เสียหายหรือความเดือดร้อนหมดสิ้นไป ในขอบเขตข้อมูลผู้วิจัยพบว่าคำว่า “ยัง” ปรากฏเป็นคำกริยากริยากริตทั้งหมด 11 การปรากฏ

2) คำบุพบท

เมื่อปรากฏเป็นคำบุพบท คำว่า “ยัง” จะปรากฏในบุพบทวลี ซึ่งประกอบด้วยคำว่า “ยัง” และตามด้วยนามวลี ซึ่งมีบทบาททางความหมาย ที่หมาย (goal) ของเหตุการณ์ที่แสดงโดยกริยาวลี เช่น บุพบทวลี “ยังตำบลดงสามร้อยยอด” แสดงจุดหมายของเหตุการณ์การเสด็จของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชและสมเด็จพระเอกาทศรถ (13ก.) บุพบทวลี “ยังเมืองพาราณสี” แสดงจุดหมายของเหตุการณ์การเดินทางกลับของท้าวกาละเกต (13ข.) และ บุพบทวลี “ยังโรงจอดรถที่ห่างออกไปไม่มากนัก” แสดงจุดหมายของเหตุการณ์การวิ่งตัดผ่านสนามหญ้า (13ค.) จากขอบเขตข้อมูล คำว่า “ยัง” ปรากฏเป็นคำบุพบทแสดงที่หมายทั้งหมด 90 การปรากฏ

- (13) ก. พ.ศ. ๒๑๓๔ สมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราช พระองค์เคยเสด็จประพาสเมืองเพชรบุรีพร้อมด้วยสมเด็จพระเอกาทศรถ ทั้งสองพระองค์เสด็จไปยังตำบลดงสามร้อยยอดทางสถลมารค และประทับแรมที่นั่นเป็นเวลา ๑๔ วัน
- ข. ท้าวพิมนจึงยอมยกนางมะลิจันทร์ให้และให้ครองเมืองสืบต่อจากตน แต่ท้าวกาละเกตขอ กลับไปยังเมืองพาราณสีก่อน
- ค. ไปกันเถอะ!" แล้วเขาก็ตั้งแขนฉันทวิ่งตัดผ่านสนามหญ้าไปยังโรงจอดรถที่ห่างออกไปไม่มากนัก
- ง. ญี่ปุ่นในยุคนี้จึงได้ชื่อว่าสมัย เฮะอิอันค.ศ.794-1192) หลังจากย้ายเมืองหลวงได้ 1 ศตวรรษมีการระงับการส่งทูตไปยังประเทศจีน
- จ. มาตราที่สำคัญ คือ มาตรา 701 Article 701 ซึ่งระบุห้ามมิให้มีการอุดหนุนการส่งออกสินค้าเกษตรจากประเทศภาคีหนึ่งไปยังอีกประเทศภาคีหนึ่งของ FTA

3) คำอนุภาคบ่งชี้คำถาม (question particle)

ในขอบเขตข้อมูลพบว่า คำว่า “ยัง” สามารถปรากฏเป็นคำอนุภาคแสดงคำถาม (question particle) ซึ่งจะปรากฏเดี่ยวในตำแหน่งท้ายประโยคดังในตัวอย่าง (14ง.) คำอนุภาคบ่งชี้คำถาม “ยัง” นี้เป็นผลมาจากการลดรูปของวลีแสดงคำถาม เช่น “แล้วหรือยังไม” “แล้วหรือยัง” “หรือยัง”

ในประโยคคำถามที่มีคำว่า “ยัง” ปรากฏนั้น ผู้ถามต้องการทราบว่า ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าว ถ้อย เหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นได้เกิดขึ้นแล้วหรือยังไม่ได้เกิด เช่น

- (14) ก. คุณเจ้าสาวครับ ไม่ทราบว่าแต่งตัวเสร็จแล้วหรือยังไม่เสร็จครับ คุณเจ้าสาวคนนี้อาจจะแก่แล้วนะ แมนตะโกนถามมาจากประตูด้านนอก
- ข. คุณเจ้าสาวครับ ไม่ทราบว่าแต่งตัวเสร็จแล้วหรือยังครับ คุณเจ้าสาวคนนี้อาจจะแก่แล้วนะ แมนตะโกนถามมาจากประตูด้านนอก
- ค. คุณเจ้าสาวครับ ไม่ทราบว่าแต่งตัวเสร็จหรือยังครับ คุณเจ้าสาวคนนี้อาจจะแก่แล้วนะ แมนตะโกนถามมาจากประตูด้านนอก
- ง. คุณเจ้าสาวครับ ไม่ทราบว่าแต่งตัวเสร็จยังครับ คุณเจ้าสาวคนนี้อาจจะแก่แล้วนะ แมนตะโกนถามมาจากประตูด้านนอก

ในประโยคตัวอย่าง (14ก.) ผู้พูดถามประโยคดังกล่าวเพื่อต้องการทราบว่าเจ้าสาวของเขา นั้นได้แต่งตัวเสร็จแล้ว หรือยังไม่ได้เสร็จ ประโยคตัวอย่าง (14ข.) ถึง (14ง.) แสดงการลดรูปบางรูป ประโยค (14ง.) แสดงประโยคคำถามที่มีคำว่า “ยัง” ปรากฏเป็นคำอนุภาคบ่งชี้การถาม หรือ ปรากฏเพียงคำเดียวที่ตำแหน่งท้ายประโยค ในขอบเขตข้อมูลผู้วิจัยพบว่าคำว่า “ยัง” ปรากฏเป็น คำอนุภาคบ่งชี้การถามทั้งหมด 29 การปรากฏ

4) คำช่วยหน้ากริยา

ในฐานะคำช่วยกริยา คำว่า “ยัง” จะปรากฏหน้าคำกริยาเดี่ยวหรือคำกริยาตัวแรกในหน่วยสร้างกริยาเรียง ในตำแหน่งนี้คำว่า “ยัง” แสดงความหมายได้ 2 ความหมายหลัก คือ ก) ความหมายเชิงการณลักษณะควบคู่ไปกับความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามกับเหตุการณ์ที่อ้างถึง และ ข) ความหมายการดำเนินต่อเนื่องของปริจเฉท (discourse continuation) ควบคู่ไปกับ ความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้าม

- (15) ก. แพนยังอยู่หน้าบ้านพี่อินคะ
- ข. ขนาดทางโทรศัพท์ อีตานียังหาเรื่องตำฉันได้อีกนะ
- ค. นอกจากเปียโนแล้ว ข้าวิกยังชอบภาษาด้วยคะ

ในประโยค (15ก.) และ (15ข.) คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” แสดงความหมายเชิงการณลักษณะ คล้ายคลึงกับคำว่า “อยู่” กล่าวคือ แสดงความหมายว่า มีหรือปรากฏเหตุการณ์ที่อ้างถึง ณ เวลา

อ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ซึ่งเป็นกรเน้นย้ำที่การมีอยู่ (existence) ของเหตุการณ์ที่อ้างถึง เมื่อปรากฏร่วมกับเหตุการณ์ที่ไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (atelic situation) หรือการณลักษณะประจำคำประเภทสภาพการณ (state) และการณกระทำ (activity) คำว่า “ยัง” แสดงความหมายว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ดังในประโยค (15ข.) เมื่อปรากฏร่วมกับเหตุการณ์ที่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (telic situation) หรือการณลักษณะประจำคำประเภทการณก่อผล (accomplishment) การณสัมฤทธิ์ผล (achievement) และการณฉับพลัน (semelfactive) คำว่า “ยัง” แสดงความหมายว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงเกิดขึ้นและสิ้นสุด ณ เวลาอ้างอิง ซึ่งอยู่ก่อนเวลากล่าวถ้อย ดังในตัวอย่าง (15ข.) อย่างไรก็ตาม คำว่า “ยัง” แสดงความหมายที่แตกต่างไปจากคำว่า “อยู่” ตรงที่คำว่า “ยัง” มีการแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามกับเหตุการณ์ที่อ้างถึงควบคู่ไปด้วย ความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามสามารถเป็นได้ 2 ลักษณะคือ เหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ปรากฏหลัง (S+1) หรือเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะปรากฏ (Not-S)

ในประโยค (15ก.) คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” แสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์ทรงสภาพการณอยู่ที่หน้าบ้านผู้อื่นของผู้ร่วมเหตุการณ์ “แพน” ดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ซึ่งตรงกับการณลักษณะทางไวยากรณ์แบบไม่สมบูรณ์ (imperfective aspect) นอกจากความหมายเชิงการณลักษณะแล้ว คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” ยังแสดงความหมายว่า ภายหลังจากเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ผู้ร่วมเหตุการณ์ “แพน” จะไม่อยู่ที่หน้าบ้านผู้อื่นอีกต่อไป

ในประโยค (15ข.) คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” แสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า มีหรือปรากฏเหตุการณ์การหาเรื่องได้ ณ เวลาอ้างอิง ซึ่งอยู่ก่อนเวลากล่าวถ้อย นอกจากนี้ คำว่า “ยัง” ยังแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะปรากฏ หรือ แสดงความหมายว่าเหตุการณ์ที่อ้างถึงเป็นเหตุการณ์ที่ไม่ควรเกิดขึ้นหากพิจารณาจากบริบทการสื่อสาร กล่าวคือ คำว่า “ยัง” แสดงความหมายของความขัดแย้งว่า ตามความเห็นของผู้พูดนั้น การพูดคุยกันทางโทรศัพท์ ซึ่งไม่ได้เห็นหน้ากัน ไม่น่าจะทำให้ฝ่ายหนึ่งหาเรื่องต่ออีกฝ่ายหนึ่งได้ อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์ที่อ้างถึงก็ยังคงเกิดขึ้น

ในประโยค (15ค.) คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” แสดงความหมายการดำเนินต่อเนื่องของปริจเฉท ความหมายนี้เป็นความหมายในเชิงวัจนปฏิบัติ (pragmatics) ซึ่งจะพบในบริบทของปริจเฉทการขยายความด้วยวิธีการให้รายละเอียด กล่าวคือ ในกรณีนี้ คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” ใน

อนุพากย์ “ข้าวยังชอบเรียนภาษาด้วยค่ะ” ไม่ได้ทำหน้าที่เพียงการมีอยู่หรือปรากฏอยู่ของ เหตุการณ์การชอบเรียนภาษา แต่ยังทำหน้าที่แสดงการดำเนินต่อเนื่องของปริศนาการกล่าวถึงความชอบของผู้พูดว่ายังไม่ได้จบสิ้นลงที่การชอบเรียนเปียโน แต่ครอบคลุมต่อไปยังการชอบเรียน ภาษาอีกด้วย นอกจากนี้ คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” ยังแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามอีก เช่นเดียวกัน ในตัวอย่าง (15ค.) คำว่า “ยัง” แสดงความหมายว่าหลังจากการอ้างถึงการชอบเรียน ภาษาแล้ว ปริศนาการอ้างถึงความชอบของผู้ร่วมเหตุการณ์ก็จะจบสิ้นลง ในความหมายนี้ คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” มักจะปรากฏในอนุพากย์ที่เป็นการอ้างถึงสิ่งสุดท้ายในกลุ่ม

จากขอบเขตข้อมูล ผู้วิจัยพบว่าคำว่า “ยัง” ปรากฏเป็นคำช่วยหน้ากริยาทั้งหมด 1361 การ ปรากฏ ภาพรวมการปรากฏของคำว่า “ยัง” สามารถนำเสนอเป็นตารางได้ดังในตารางที่ 5.1

คำ	กริยา	ช่วยหน้ากริยา		บุพบท	อนุภาคบ่งชี้คำถาม	อื่นๆ	รวม
		ปรากฏเดี่ยว	ปรากฏรวม				
“ยัง”	11	1188	173	90	29	9	1500

ตารางที่ 5.1: ภาพรวมการปรากฏของคำว่า “ยัง” ในขอบเขตข้อมูล

ในตารางที่ 5.1 ช่องอื่นๆ เป็นการปรากฏของคำว่า “ยัง” ที่ไม่ได้มีหน้าที่ใดหน้าที่หนึ่งใน 4 หน้าที่ดังที่กล่าวถึงข้างต้น คำว่า “ยัง” ในกลุ่มนี้คือรูปคำที่เขียนผิดของคำว่า “อย่าง” เช่น “ผู้กอง อย่างว่า ยัง ใจนยังงี้เลยนะครับ” “โอ๊ย ยัง กะเสื่อแม่ลูกอ่อนแน่ะ” “ตอบมาได้ ยัง ง่ายยยสนามหลวง แงๆๆ ที่นั่นมันมีแต่พวกผีขุนุนไม่ใช่เรอะ” และ “แล้ว ยัง นี้ จะให้อยากคุยด้วยได้อย่างไร” เป็นต้น จากขอบเขตข้อมูล พบว่าคำช่วยหน้ากริยาบ่งชี้การณลักษณะเป็นหน้าที่ที่พบมากที่สุด (1361 การ ปรากฏ) รองลงมาคือคำบุพบท (90 การปรากฏ) อนุภาคบ่งชี้คำถาม (29 การปรากฏ) และ คำกริยา (11 การปรากฏ) เมื่อปรากฏเป็นคำช่วยหน้ากริยา คำว่า “ยัง” สามารถปรากฏเดี่ยวหรือ ปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์คำอื่นๆ ได้

เมื่อพิจารณาการปรากฏร่วมระหว่างคำช่วยหน้ากริยา “ยัง” กับการณลักษณะประจำคำ ประเภทต่างๆ พบว่า คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” มักจะปรากฏร่วมกับเหตุการณ์ประเภทกินเวลา หรือ การณลักษณะประจำคำประเภทสภาพการณชั่วคราว (214 การปรากฏ) สภาพการณถาวร (42 การปรากฏ) การณกระทำ (257 การปรากฏ) และการณก่อผล (302 การปรากฏ) แต่ไม่ค่อย

ปรากฏร่วมกับเหตุการณ์ประเภทที่เกิดขึ้นฉับพลันหรือการณั้ลักษณะประจำคำประเภทการณั้ สัมฤทธิผล (54 การปรากฏ) และไม่ปรากฏร่วมกับการณั้ลักษณะประจำคำประเภทการณั้ฉับพลัน (0 การปรากฏ)

การปรากฏร่วมของช่วยหน้ากริยา “ยัง” กับการณั้ลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ ที่พบใน ขอบเขตข้อมูลสามารถสรุปเป็นตารางได้ดังในตารางที่ 5.2

การปรากฏ	สภาพการณั้ ถาวร	สภาพการณั้ ชั่วคราว	การณั้กระทำ	การณั้ก่อนผล	การณั้ สัมฤทธิผล	การณั้ฉับพลัน	รวม
เดี่ยว	35	614	203	284	52	0	1188
ร่วม	7	92	54	18	2	0	173
รวม	42	706	257	302	54	0	1361

ตารางที่ 5.2: การปรากฏร่วมของคำช่วยหน้ากริยา “ยัง” กับการณั้ลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ

ในลั้ส่วนต่อไป ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์คุณสมบัตินั้ทางความหมายของคำช่วยหน้ากริยา “ยัง”

5.2.2 คุณสมบัตินั้ทางความหมายของคำช่วยหน้ากริยา “ยัง”

ดังที่กล่าวถึงในหัวข้อ 5.2.1.4 คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” สามารถแสดงความหมายได้ 2 ความหมายหลัก ได้แก่ ก) ความหมายเชิงการณั้ลักษณะควบคู่ไปกับความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามกับเหตุการณ์ที่อ้างถึง และ ข) ความหมายการดำเนินต่อเนืองของปริจเฉท (discourse continuation) ควบคู่ไปกับความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้าม

5.2.2.1 ความหมายเชิงการณั้ลักษณะควบคู่ไปกับความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามกับเหตุการณ์ที่อ้างถึง

จากขอบเขตข้อมูลพบว่า คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” แสดงความหมายเชิงการณั้ลักษณะทางไวยากรณ์ว่า มีหรือปรากฏเหตุการณ์ที่อ้างถึง ณ เวลาอ้างอิงและ/หรือเวลากล่าวถ้อยความหมายเชิงการณั้ลักษณะนี้สามารถแบ่งออกเป็น 3 ความหมายย่อย ได้แก่

ก) เหตุการณ์ที่อ้างถึงดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิง หรือเวลากล่าวัดถ้อย

ข) เหตุการณ์ที่อ้างถึงยังไม่เกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวัดถ้อย และ

ค) เหตุการณ์ที่อ้างถึงเกิดขึ้นและสิ้นสุดลง ณ เวลาอ้างอิง ซึ่งอยู่ก่อนเวลากล่าวัดถ้อย

นอกจากความหมายเชิงการณลักษณะเหล่านี้ คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” ยังแสดงความหมาย เหตุการณ์คู่ตรงข้ามกับเหตุการณ์ที่อ้างถึงอีกด้วย

1) ความหมายเชิงการณลักษณะทางไวยากรณ์ เหตุการณ์ที่อ้างถึง ดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวัดถ้อย

จากขอบเขตข้อมูลพบว่า คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” แสดงความหมายเชิงการณลักษณะทางไวยากรณ์ เหตุการณ์ที่อ้างถึงดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวัดถ้อย เมื่อปรากฏร่วมกับการณลักษณะประจำคำประเภทสภาพการณชั่วคราว (stage-level state) การณกระทำ (activity) และการณก่อผล (accomplishment) ที่มีการปฏิเสธจุดสิ้นสุดเหตุการณ์

ก) คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “ยัง” ปรากฏร่วมกับสภาพการณชั่วคราว

การณลักษณะประจำคำประเภทสภาพการณชั่วคราว เป็นเหตุการณ์ทรงสภาพอย่างใดอย่างหนึ่งของผู้ร่วมเหตุการณ์ สภาพที่อ้างถึงนั้นเป็นคุณสมบัติที่มีความคงที่ต่ำและมีแนวโน้มสูงที่จะมีการเปลี่ยนแปลงสภาพได้อีกภายหลัง กล่าวอีกนัยหนึ่ง การณลักษณะประจำคำประเภทนี้สามารถมีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ในโครงสร้างเหตุการณ์ได้ เช่น เหตุการณ์ทรงสภาพอยู่ที่หน้าบ้านพิน ใน (16ก.) เหตุการณ์ทรงสภาพเย็นขึ้นจากสายธารา ใน (16ข.) เหตุการณ์ทรงสภาพไร้เดียงสา ใน (16ค.) และเหตุการณ์ทรงสภาพอยู่ที่ลานสังคีตต่อ ใน (16ง.) และ เป็นต้น

เมื่อคำช่วยหน้ากริยา “ยัง” ปรากฏร่วมกับเหตุการณ์ทรงสภาพเหล่านี้ คำว่า “ยัง” แสดงความหมายเชิงการณลักษณะทางไวยากรณ์ว่า ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวัดถ้อย เหตุการณ์ทรงสภาพที่อ้างถึงดำเนินอยู่ นอกจากความหมายเชิงการณลักษณะแล้ว คำว่า “ยัง” ยังแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามกับเหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยประโยค ความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามดังกล่าวสามารถเป็นได้ 2 กรณี ได้แก่

ก) เหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่จะเกิดขึ้นภายหลังจากเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย (S+1) (ต่อไปจะเรียกว่า เหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ปรากฏภายหลัง) หรือ

ข) เหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย (Not-S) (ต่อไปจะเรียกว่า เหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรเกิดขึ้น)

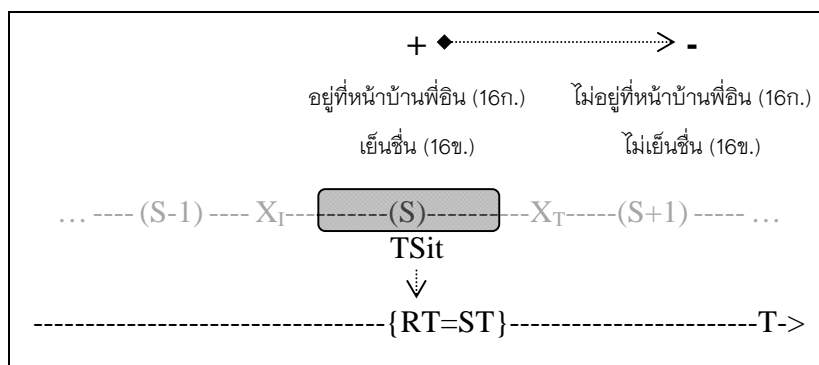
ความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้าม 2 ประเภทนี้พบในทุกๆ การปรากฏของคำบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์ “ยัง” เช่น

- (16) ก. ใจเย็นแพน อยาร์องให้ นืออยู่ไหน ยังอยู่หน้าบ้านพี่อินคะ เมื่อกี้โทรหาพีท เห็นพีทบอกว่าอยู่ที่คณะ อาจก็คงอยู่ด้วย เดี่ยวแพนจะตามไปคะ
- ข. อึกไม่กีนาที กฤตก็ออกจากห้องน้ำ หอมกรุ่นด้วยกลิ่นสบู่ ผิวที่แขนและมียังเย็นขึ้นจากสายธารา
- ค. ตอนนั้นท่านหญิงมะเหมี่ยวยังไร้เดียงสา เมื่อรู้ว่ามารดาเจ็บป่วยกะทันหันก็ตกพระทัยกันแสงเสียงดัง แม้มขินอุ้ตองกอดประคองและปลอบโยนให้เจียบเสียงอยู่นาน
- ง. พอแจกลายเซ็นเสร็จ พวกพีก็แยกย้ายกันกลับ แต่ปีสองกับปีหนึ่งยังอยู่ที่ลานลั้งคีตต่อ เพราะจะมีการจับ buddy/buddog และพี take
- จ. ชายหาดของอ่าวมะนาวยังสวยสะอาด เพราะอยู่ในเขตของทหารก็เลยไม่มีการทิ้งขยะอย่างไม่มีเป็นที่
- ฉ. แล้วคุณสุภาพคนนี้เป็นใครกันคะ คนเก่าคนแก่ เดียงบ่าเดียงไหล่กับคุณ ลูติมาตั้งแต่ยุคบุกเบิกเลย ตอนนี่ก็เป็นหนึ่งในคณะกรรมการบริหาร แม้แต่กฤติกากับกฤตินก็ยังต้องเกรงใจ
- ช. นีโตนเสียนไปสองที ยังมีแรงเถียงอีกรี
- ซ. หล่อนพยายามยื่นแม่จะเจ็บปวดด้วยแรงกระแทกเมื่อครู่ กับยาพิษที่ถูกให้กินก่อนเริ่มพิธี แต่หล่อนก็ยังอยากยื่นหยัดให้ได้ด้วยตนเอง หล่อนพยักหน้าให้อูริแอลเพื่อให้เขาปล่อยมือแล้วหล่อนก็หันมาพูด

ในประโยคตัวอย่าง (16ก.) และ (16ข.) คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” แสดงความหมายเชิงการณัลักษณะว่า เหตุการณ์ทรงสภาพการอยู่ที่หน้าบ้านพี่อิน และเหตุการณ์ทรงสภาพเย็นขึ้นจากสายธาราดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย นอกจากความหมายเชิงการณัลักษณะแล้ว คำ

ว่า “ยัง” ยังแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่จะปรากฏหลังเหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยประโยค กล่าวอีกนัยหนึ่ง คำว่า “ยัง” ประโยค (16ก.) และ (16ข.) แสดงความหมายว่า ภายหลังจากอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ผู้ร่วมเหตุการณ์ “แพน” จะไม่อยู่ที่หน้าบ้านผู้อื่นอีกต่อไป และ ผิดกายจะไม่มีสภาพเย็นขึ้นอีกต่อไป การแสดงความหมายเชิงการณลักษณะและความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ปรากฏตามหลังของประโยค (16ก.) สามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังในแผนภาพที่ 5.5

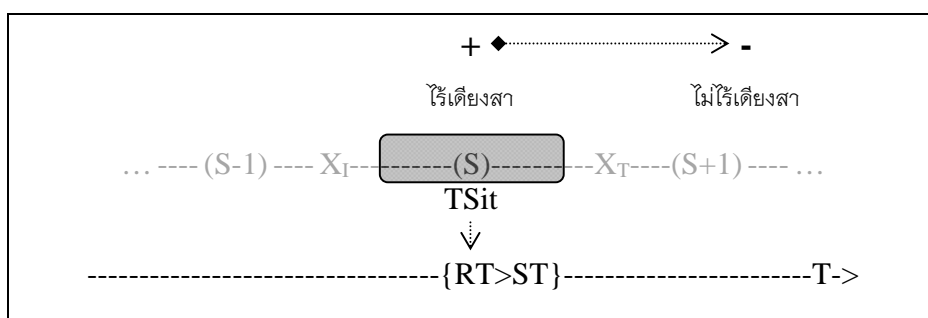

แผนภาพที่ 5.4: ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำว่า “ยัง” กับการณลักษณะประจำคำประเภทสภาพการณชั่วคราว และการแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ปรากฏภายหลังของประโยค (16ก. และ 16ข.)

ในแผนภาพ 5.4 คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” ทำหน้าที่เลือกเน้นเฉพาะส่วนกลางของเหตุการณ์ทรงสภาพการอยู่ที่หน้าบ้านผู้อื่น และเหตุการณ์ทรงสภาพเย็นขึ้น ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค (S) เวลาของเหตุการณ์ (TSit) หรือบริเวณที่ถูกเลือกเน้น ซึ่งแสดงโดยแถบสีเทาปรากฏ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ปฏิสัมพันธ์ในลักษณะนี้สามารถแสดงเป็นสัญลักษณ์ได้ดังนี้ [TSit=RT=ST] ในแง่ความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้าม คำว่า “ยัง” แสดงความหมายว่า ภายหลังจากอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ผู้ร่วมเหตุการณ์ “แพน” จะไม่อยู่ที่หน้าบ้านผู้อื่นอีกต่อไป และผิดกายจะไม่มีสภาพเย็นขึ้นอีกต่อไป การแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามในลักษณะนี้เป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเวลาสองช่วง คือ เวลาของเหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยประโยค (S) กับเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ปรากฏหลัง (S+1)

ในประโยค (16ค.) “ตอนนั้นท่านหญิงมะเหมี่ยวยังไร้เดียงสา” คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” แสดงความหมายเชิงการณลักษณะและความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามกับเหตุการณ์ที่อ้างถึง ในแง่ความหมายเชิงการณลักษณะ คำว่า “ยัง” แสดงความหมายว่า เหตุการณ์ทรงสภาพการไร้เดียงสานั้นดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิง “ตอนนั้น” ซึ่งอยู่ก่อนหน้าเวลากล่าวถ้อย ในแง่ความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามกับเหตุการณ์ที่อ้างถึง คำว่า “ยัง” แสดงความหมายเหตุการณ์ทรงสภาพการ

ไม่ไร้เดียงสา เหตุการณ์คู่ตรงข้ามในกรณีนี้เป็นเหตุการณ์ที่ปรากฏหลังเหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยประโยค (S+1) กล่าวอีกนัยหนึ่ง คำว่า “ยัง” ในประโยค (16ค.) แสดงความหมายว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิง เหตุการณ์ดังกล่าวเป็นเหตุการณ์ที่ตรงกันข้ามกับเหตุการณ์ ณ เวลากล่าวถ้อย กล่าวคือ ณ เวลากล่าวถ้อยผู้พูดไม่ได้มีสภาพไร้เดียงสา ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “ยัง” กับเหตุการณ์ทรงสภาพ และการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยคกับเหตุการณ์ตรงกันข้ามนั้นสามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังในแผนภาพที่ 5.5

แผนภาพที่ 5.5: ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำว่า “ยัง” กับการณลักษณะประจำคำประบาทสภาพการณชั่วคราว และการแสดงความหมาย เหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ปรากฏภายหลังของประโยค (16ค.)

ในแผนภาพที่ 5.5 คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” ทำหน้าที่เลือกเน้นส่วนกลางของเหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยประโยค (S) คือ เหตุการณ์การทรงสภาพไร้เดียงสา เวลาของเหตุการณ์ (TSit) หรือบริเวณที่ถูกเลือกเน้น ปรากฏ ณ เวลาอ้างอิง (RT) ซึ่งอยู่ทางด้านซ้ายของเวลากล่าวถ้อย (ST) บนเส้นเวลา ปฏิสัมพันธ์ดังกล่าวสามารถแสดงโดยสัญลักษณ์ [TSit=RT, RT>ST] ปฏิสัมพันธ์ในลักษณะนี้แสดงความหมายเชิงการณลักษณะทางไวยากรณ์ว่า ณ เวลาอ้างอิง ซึ่งอยู่ก่อนเวลากล่าวถ้อย เหตุการณ์การทรงสภาพไร้เดียงสาดำเนินอยู่ นอกจากความหมายเชิงการณลักษณะทางไวยากรณ์แล้ว คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” แสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามกับเหตุการณ์ที่อ้างถึง ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ผู้ร่วมเหตุการณ์มีสภาพไม่ไร้เดียงสา ซึ่งดำเนินอยู่ ณ เวลากล่าวถ้อย ทิศทางการเชื่อมโยงความสัมพันธ์จึงเป็นในทิศทางจากเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค (S) ไปสู่เหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่เกิดขึ้นภายหลัง (S+1) การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ในลักษณะนี้มักจะพบในบริบทของการอ้างถึงเหตุการณ์ทรงสภาพในอดีต และมีความหมายว่า ณ เวลากล่าวถ้อย ผู้ร่วมเหตุการณ์มีสภาพตรงกันข้ามกับสภาพที่แสดงโดยประโยค

ในประโยคตัวอย่าง (16ง.) ถึง (16ข.) คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” แสดงความหมายเชิงการณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ เหตุการณ์ทรงสภาพที่อ้างถึงดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย เช่นเดียวกับประโยค (16ก.) ถึง (16ค.) แต่แสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงกับเหตุการณ์ที่อ้างถึงในลักษณะที่แตกต่างออกไป กล่าวคือ ประโยค (16ก.) ถึง (16ค.) แสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ปรากฏภายหลัง (S+1) แต่ประโยค (16ง.) ถึง (16ข.) แสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะเป็นปรากฏ ณ เวลาอ้างอิง (Not-S) การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ในลักษณะนี้เป็นการแสดงความหมายขัดแย้งต่อสิ่งที่คาดหวัง (contrary to expectation)

ในตัวอย่าง (16ง.) ถึง (16ข.) คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” แสดงความหมายเชิงการณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ว่า เหตุการณ์ทรงสภาพอยู่ที่ลานสังคีต ใน (16ง.) เหตุการณ์ทรงสภาพสวดยสะอาด ใน (16จ.) เหตุการณ์ทรงสภาพต้องเกรงใจ ใน (16ฉ.) เหตุการณ์ทรงสภาพมีแรงเถียง ใน (16ช.) และเหตุการณ์ทรงสภาพอยากยืนหยัดได้ด้วยตัวเอง ใน (16ซ.) ดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย นอกจากนี้คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” ยังแสดงความหมายว่า การดำเนินอยู่ของเหตุการณ์ทรงสภาพดังกล่าวผิดไปจากสิ่งที่คาดหวัง กล่าวอีกนัยหนึ่ง เหตุการณ์ที่อ้างถึงเป็นเหตุการณ์ที่ไม่ควรเกิดขึ้นหากพิจารณาบริบทในการสื่อสาร

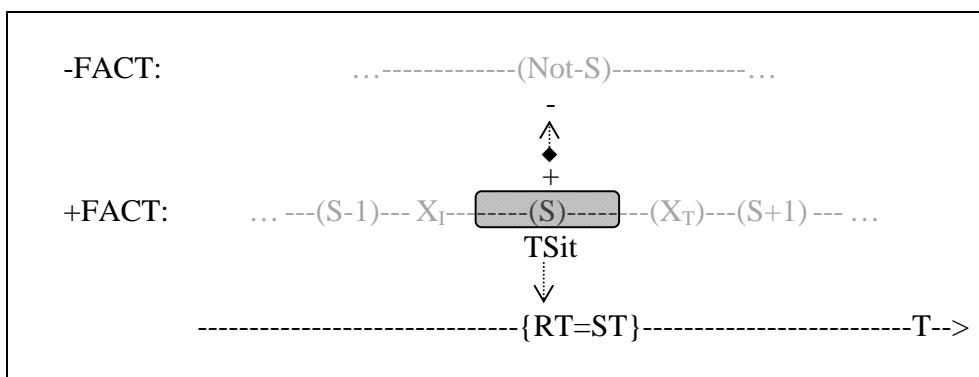
ในตัวอย่าง (16ง.) บริบทก่อนหน้าประโยคที่มีคำว่า “ยัง” ปรากฏแสดงว่า เหตุการณ์การแจกจ่ายเซ็นของรุ่นพีได้เสร็จสิ้นลงแล้ว ดังนั้นทุกคนจึงควรจะต้องออกไปจากลานสังคีต อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์ทรงสภาพการอยู่ที่ลานสังคีตของปีหนึ่งและปีสองก็ยังคงดำเนินอยู่ เพราะปีหนึ่งและปีสองมีกิจกรรมที่จะต้องทำกันต่อ

ประโยคตัวอย่าง (16จ.) ปรากฏในบริบทการสื่อสารที่ว่า อ่าวมะนาวตั้งอยู่ในบริเวณที่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยวในบริเวณนี้มีสภาพสกปรกเนื่องจากมีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวมาก และมีการทิ้งขยะอย่างไม่เป็นที่เป็นทาง บริบทนี้ผู้ฟังอาจมีความคิดว่า อ่าวมะนาวก็น่าจะมีสภาพสกปรกเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม อ่าวมะนาวยังคงมีสภาพสวดยสะอาด เพราะอยู่ในความดูแลของทหาร มีการควบคุมการทิ้งขยะเป็นอย่างดี คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” ในประโยคนี้แสดงความหมายว่าเหตุการณ์ทรงสภาพสวดยสะอาดของอ่าวมะนาวนั้นขัดแย้งกับบริบทในการสื่อสาร

ประโยคตัวอย่าง (16ฉ.) ปรากฏในบริบทที่ว่า กฤติกาและกฤตินเป็นลูกของคุณฐิติ ซึ่งประธานบริหารของบริษัท ดังนั้นผู้ร่วมสนทนาอาจจะสามารถตีความได้ว่า กฤติกาและกฤติน ซึ่งไม่จำเป็นต้องเกรงใจใครก็ได้ในบริษัทเนื่องจากมีคุณพ่อที่มีอำนาจสูงสุดในบริบท บริบทเหล่านี้เป็น

ความรู้ร่วมกันในการสื่อสาร (common ground) ของการกล่าวประโยคนี้ คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” ในประโยคนี้แสดงความหมายว่า เหตุการณ์ทรงสภาพการต้องเกรงใจคุณสุภาพของกฤติกา และกฤตินั้นเป็นเหตุการณ์ที่ค่อนข้างจะมีความขัดแย้งกับบริบท กล่าวอีกนัยหนึ่ง จริงๆ แล้ว เหตุการณ์ทรงสภาพการต้องเกรงใจนั้นไม่ควรจะเกิดขึ้นเพราะทั้งคู่เป็นลูกของประธานบริหารของบริษัท แต่เหตุการณ์ดังกล่าวก็ยังเกิดขึ้นเนื่องจากคุณสุภาพเป็นบุคคลสำคัญคนหนึ่ง ซึ่งทำงานกับคุณฐิติมาตั้งแต่ก่อตั้งบริษัท

การแสดง ความหมายเชิงการณลักษณะ และ ความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควร จะเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ซึ่งแสดงโดยคำช่วยหน้ากริยา “ยัง” ในประโยค (16ง. ถึง 16ข.) สามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังในแผนภาพที่ 5.6

แผนภาพที่ 5.6: ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำว่า “ยัง” กับการณลักษณะประจำคำประเภทสภาพการณชั่วครว และการแสดง ความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามของประโยค (16ง. และ 16ข.)

แผนภาพ 5.6 ประกอบด้วยโครงสร้างเหตุการณ์ 2 ระดับดังนี้ ระดับแรกเป็นระดับของ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง (factual) ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ซึ่งแสดงด้วยสัญลักษณ์ “+FACT” ระดับที่สองเป็นระดับของเหตุการณ์คู่ตรงข้ามกับเหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยประโยค ซึ่งควร จะเกิดขึ้นแต่ไม่เกิดขึ้นจริง (counterfactual) ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ซึ่งแสดงโดย สัญลักษณ์ “-FACT” ระดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงเป็นโครงสร้างของเหตุการณ์ทรงสภาพอยู่ที่ ลานสังคีต ใน (16ง.) เหตุการณ์ทรงสภาพสวยสะอาด ใน (16จ.) เหตุการณ์ทรงสภาพต้องเกรงใจ ใน (16ฉ.) เหตุการณ์ทรงสภาพมีแรงเถียง ใน (16ข.) และเหตุการณ์ทรงสภาพอยากยื่นหยัดได้ด้วย ตัวเอง ใน (16ค.) เหตุการณ์เหล่านี้เป็นเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค (S) ระดับเหตุการณ์ที่ไม่ เกิดขึ้นจริงเป็นโครงสร้างเหตุการณ์การทรงสภาพตรงกันข้ามกับเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค

เหตุการณ์คู่ตรงข้ามดังกล่าวเป็นเหตุการณ์ที่ตีความได้จากบริบทการสื่อสารว่าเป็นเหตุการณ์ที่ควรเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย

ในแง่ความหมายเชิงการณลักษณะ คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” ทำหน้าที่เลือกเน้นส่วนกลางของเหตุการณ์ทรงสภาพที่อ้างอิง (S) เวลาของเหตุการณ์ (TSit) หรือบริเวณที่ถูกเลือกเน้นปรากฏ ณ เวลาอ้างอิง (RT) และ เวลากล่าวถ้อย (ST) ปฏิสัมพันธ์ในลักษณะนี้แสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์ทรงสภาพที่อ้างอิงดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย

ในแง่ความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามกับเหตุการณ์ที่อ้างอิง คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” แสดงการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเวลาของเหตุการณ์ที่อ้างอิง (TSit ของ S) กับเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะเป็นปรากฏ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย (Not-S) ความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามในลักษณะนี้มักจะพบเมื่อคำว่า “ยัง” ปรากฏในหน่วยสร้างที่แสดงความหมายขัดแย้ง (concessive construction) เช่น หน่วยสร้างแสดงเหตุผลแบบขัดแย้ง (concessive conditional construction) เช่น หน่วยสร้าง [ประโยค[อนุพากย์₁แม้/ถึงแม้ + (ว่า) + อนุพากย์] + [อนุพากย์₂แต่ + นามวลี + (ก็) + ยัง + กริยาวลี]] เช่น “แม้จะเจ็บปวดกับยาพิษที่ถูกให้กินก่อนเริ่มพิธี แต่หล่อนก็ยังอยากยืนหยัดได้ด้วยตัวเอง” หรือหน่วยสร้างรวมแสดงความขัดแย้ง (contrastive coordinating construction) เช่น หน่วยสร้าง [อนุพากย์₁ + แต่ + นามวลี + (ก็) + ยัง + กริยาวลี] เช่น “พวกพี่แยกย้ายกันกลับ แต่ปีสองกับปีหนึ่งยังอยู่ที่ลานสังคีตต่อ”

การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่าง เหตุการณ์ที่อ้างอิง (S) กับเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะเป็นเกิดขึ้น (Not-S) ในลักษณะนี้แสดงความหมายว่า เหตุการณ์ที่อ้างอิงโดยประโยค (S) เป็นเหตุการณ์ที่ขัดแย้งกับสิ่งที่ควรจะเป็น หรือเป็นความหมายความขัดแย้งต่อสิ่งที่คาดหวัง (contrary to expectation)

ข) คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์และเหตุการณ์คู่ตรงข้าม “ยัง” ปรากฏร่วมกับการณกระทำ

การณลักษณะประจำคำประเภทการณกระทำ (activity) หมายถึงเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัต (dynamic) ที่เกิดขึ้นแบบกินเวลา (durative) และไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (atelic) เช่น เหตุการณ์การคิดเป็นห่วง ใน (17ก.) เหตุการณ์การออกมานั่งนอกร้านจิบกาแฟกัน ใน (17ข.) และ เหตุการณ์นั่งกางขากว้างพลางเป่าควีนขาวุ่นที่เกิดจากมวนยาสูบเป็นวงๆ ใน (17ค.) เป็นต้น

แผนภาพที่ 5.7 ประกอบด้วยโครงสร้างเหตุการณ์ 2 ระดับเช่นเดียวกับแผนภาพที่ 5.7 ในแง่ความหมายเชิงการณลักษณะ คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” ทำหน้าที่เลือกเน้นเฉพาะส่วนกลางของเหตุการณ์ทรงพลวัต (S) ซึ่งแสดงโดยแถบสีเทา เวลาของเหตุการณ์ (TSit) หรือบริเวณที่ถูกเลือกเน้นปรากฏอยู่ ณ ตำแหน่งเดียวกันกับเวลาอ้างอิง (RT) หรือเวลากล่าวถ้อย (ST) บนเส้นเวลา ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำว่า “ยัง” กับการณลักษณะประจำคำประเภทการณกระทำสามารถแสดงเป็นสัญลักษณ์ได้ดังนี้ $\{TSit=RT=ST\}$ ปฏิสัมพันธ์ในลักษณะนี้แสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่าเหตุการณ์การคิดเป็นห่วงดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย

ในแง่การแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามกับเหตุการณ์ที่อ้างอิง ผู้พูดอ้างอิงเหตุการณ์การคิดเป็นห่วงโดยใช้คำว่า “ยัง” เพื่อแสดงความขัดแย้งกับเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยหากพิจารณาจากบริบท การใช้คำว่า “ยัง” ในลักษณะนี้ผู้พูดเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค (S) ไปสู่เหตุการณ์คู่ตรงข้าม (Not-S) ที่ควรจะเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย

ในประโยคตัวอย่าง (17ข.) และ (17ค.) คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “ยัง” แสดงความหมายเชิงการณลักษณะและความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามในลักษณะเดียวกันกับประโยค (17ก.) กล่าวคือ คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “ยัง” แสดงความหมายว่าเหตุการณ์การออกมานั่งนอกร้านจิบกาแฟของคนฝรั่งเศส (17ข.) และเหตุการณ์การนั่งกางขาว่างพลางเป่าควันข้าวซุ่ที่เกิดขึ้นจากมวนยาสูบเป็นวงๆ ของ ‘สุภาพสตรี’ (17ค.) ดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย นอกจากนี้ คำว่า “ยัง” แสดงความหมายความขัดแย้งต่อสิ่งที่คาดหวัง (contrary to expectation) ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยคกับเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิง

ในประโยค (17ข.) คำว่า “ยัง” แสดงความหมายว่า เหตุการณ์การออกมานั่งจิบกาแฟข้างนอก เป็นเหตุการณ์ที่ไม่ควรจะเกิดขึ้นเพราะ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย อากาศภายนอกค่อนข้างหนาว ดังนั้นตามความเห็นของผู้พูดแล้ว คนฝรั่งเศสจึงน่าจะนั่งทานกาแฟอยู่ข้างในร้าน เหตุการณ์การออกมานั่งจิบกาแฟข้างนอกจึงเป็นเหตุการณ์ที่ผิดไปจากเหตุการณ์ที่ผู้พูดคาดหวัง

ในประโยค (17ค.) คำว่า “ยัง” แสดงความหมายว่า เหตุการณ์การนั่งกางขาว่างพลางเป่าควันข้าวซุ่ที่เกิดขึ้นจากมวนยาสูบเป็นวงๆ อย่างไม่สนใจสายตาใครของผู้ร่วมเหตุการณ์ ‘สุภาพสตรี’

เป็นเหตุการณ์ที่ไม่ควรเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย เพราะเหตุการณ์ดังกล่าวเป็นสิ่งที่ ‘สุภาพสตรี’ ไม่พึงปฏิบัติตามความเห็นของผู้พูด

ค) คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “ยัง” ปรากฏร่วมกับการณลักษณะประจำคำประเภทการณก่อนผลที่มีการปฏิเสธจุดสิ้นสุดเหตุการณ์

การณลักษณะประจำคำประเภทการณก่อนผล (accomplishment) หมายถึงเหตุการณ์พลวัต (dynamic) แบบกินเวลา (durative) ที่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (telic) เช่น “ฉันหาห้องเช่าได้” และ “เขาตั้งอาหารครบ” ประโยคตัวอย่างสองประโยคนี้แสดงเหตุการณ์พลวัตการหาห้องเช่า และเหตุการณ์พลวัตการตั้งอาหาร เหตุการณ์ทั้งสองนี้มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์แสดงโดยกริยา “ได้” และ “ครบ” ซึ่งปรากฏเป็นกริยาตัวที่สองในหน่วยสร้างกริยาเรียง อย่างไรก็ตาม เมื่อมีคำบ่งชี้ปฏิเสธ “ไม่” ปรากฏหน้ากริยาตัวที่สอง เช่น “ฉันหาห้องเช่าไม่ได้” และ “เขาตั้งอาหารไม่ครบ” จะแสดงเหตุการณ์พลวัตที่ไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ หรือตรงกับการณลักษณะประจำคำประเภทการณกระทำ (activity) เมื่อปรากฏร่วมกับการณลักษณะประจำคำประเภทนี้ คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” จะสามารถแสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงดำเนินอยู่ ยังไม่เสร็จสิ้น และความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้าม

- (18) ก. ฉันยังหาห้องเช่าไม่ได้
 ข. เขายังตั้งอาหารไม่ครบ

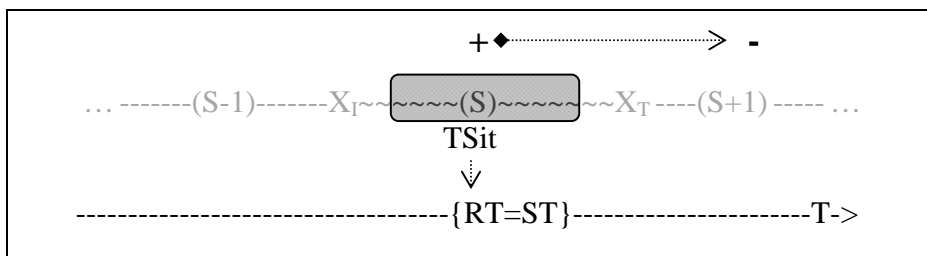
ในประโยค (18ก.) และ (18ข.) คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” และ คำบ่งชี้ปฏิเสธ “ไม่” แสดงความหมายว่า เหตุการณ์พลวัตการหาห้องเช่า ใน (18ก.) และเหตุการณ์พลวัตการตั้งอาหาร ใน (18ข.) ดำเนินอยู่ยังไม่เสร็จสิ้น ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย

ในแง่ความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามกับเหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยประโยค คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” สามารถแสดงความหมายนี้ได้สองลักษณะ คือ ก) เหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่จะปรากฏภายหลัง (S+1) หรือ ข) เหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะปรากฏ (Not-S)

ในกรณีแรก คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” แสดงความหมายว่า ภายหลังจากเวลาอ้างอิง เหตุการณ์ที่อ้างถึงจะสิ้นสุดลงและเหตุการณ์คู่ตรงข้ามกับเหตุการณ์ที่อ้างถึงจะเกิดขึ้น เช่น ในประโยค (18ก.) และ (18ข.) คำว่า “ยัง” แสดงความหมายว่าภายหลังจากเวลาอ้างอิง เหตุการณ์

การหาห้องเช่า และเหตุการณ์การตั้งอาหารจะสิ้นสุดลง การแสดงความหมายเชิงการณลักษณะและความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามของคำว่า “ยัง” ในประโยคนี้สามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังในแผนภาพที่ 5.8

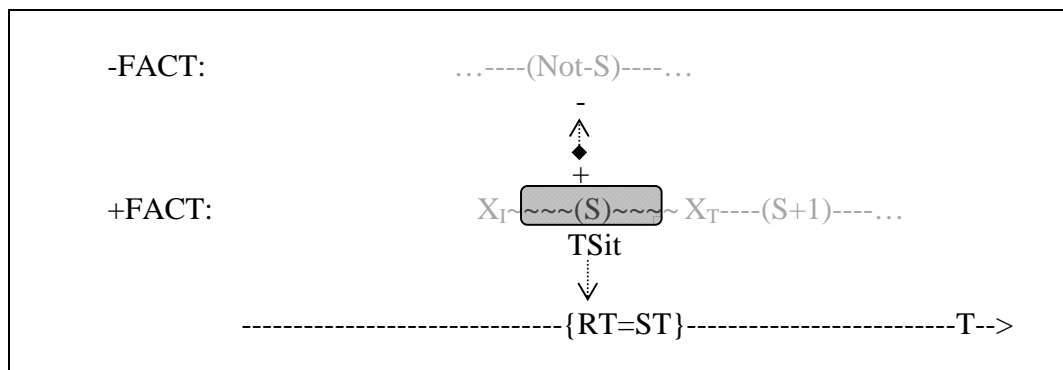

แผนภาพที่ 5.8: ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำว่า “ยัง” กับการณลักษณะประจำคำประเภทการณก่อผล และการแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ปรากฏภายหลัง

ในแผนภาพ 5.8 คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” ทำหน้าที่เลือกเน้นเฉพาะส่วนกลางของเหตุการณ์ซึ่งแสดงโดยแถบสีเทากำกับด้วยสัญลักษณ์ “TSit” ส่วนกลางของเหตุการณ์ดังกล่าวปรากฏอยู่ ณ เวลาอ้างอิง (RT) หรือเวลากล่าวถ้อย (ST) ปฏิสัมพันธ์ในลักษณะนี้แสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์หาห้องเช่า และเหตุการณ์การตั้งอาหาร ดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย นอกจากนี้คำว่า “ยัง” แสดงการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ดังกล่าวกับเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่จะเกิดขึ้นภายหลังเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยคือ เหตุการณ์ที่หาห้องเช่าได้ และเหตุการณ์ตั้งอาหารครบ การเชื่อมโยงในลักษณะนี้แสดงโดยลูกศรเส้นประโดยมีทิศทางจากเหตุการณ์ที่อ้างอิงโดยประโยค (S) ไปสู่เหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่อาจเกิดขึ้นภายหลัง (S+1)

ในกรณีที่สอง คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” แสดงความหมายว่า เหตุการณ์ที่ดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยนั้นเป็นเหตุการณ์ที่ไม่ควรเกิดขึ้น เช่น ประโยค (18ก.) “ฉันยังหาห้องเช่าไม่ได้เลย” สามารถใช้ในบริบท “นี่ก็เหลือเวลาอีกแค่เดือนเดียว ยังหาห้องเช่าไม่ได้เลย สีหน้าของคนพูดแสดงออกถึงความร้อนใจอยู่ไม่น้อย” ในบริบทนี้ คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” แสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่าเหตุการณ์พลวัตการหาห้องเช่าดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิง อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์ดังกล่าวเป็นเหตุการณ์ที่ขัดแย้งต่อสิ่งที่ควรจะเป็น กล่าวคือ เนื่องจาก ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยผู้ร่วมเหตุการณ์ควรจะหาห้องเช่าได้แล้ว เพราะเหลือเวลาอยู่อีกเพียงเดือนเดียว อาจกล่าวได้ว่าคำว่า “ยัง” ในประโยคนี้แสดงความหมาย ความขัดแย้งต่อสิ่งที่คาดหวัง (contrary to expectation) ณ เวลาอ้างอิงเหตุการณ์คู่ตรงข้ามหรือเหตุการณ์การหาห้องเช่าได้ควรเกิดขึ้นแล้ว การแสดงความหมายเชิงการณลักษณะและความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามของ

คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “ยัง” ในประโยค (18ก.) สามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังในแผนภาพที่ 5.9

แผนภาพที่ 5.9: ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำว่า “ยัง” กับการณลักษณะประจำคำประเภทการณก่อนผล และการแสดง
ความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะเกิดขึ้น

แผนภาพ 5.9 ประกอบด้วยโครงสร้างเหตุการณ์ 2 ระดับคือระดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง (+FACT) และระดับเหตุการณ์ที่ไม่เกิดขึ้นจริง (-FACT) คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “ยัง” ทำหน้าที่เลือกเน้นส่วนกลางของเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค (S) บริเวณที่ถูกเลือกเน้น (TSit) ปราบกฎ ณ ตำแหน่งเดียวกันกับเวลาอ้างอิง (RT) และเวลากล่าวถ้อย (ST) บนเส้นเวลา ปฏิสัมพันธ์ในลักษณะนี้แสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์ที่อ้างอิง (S) กำลังดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ในประโยค (19ก.) คำว่า “ยัง” แสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้าม ความขัดแย้งต่อสิ่งที่คาดหวัง (contrary to expectation) ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์จากเหตุการณ์ที่อ้างอิง (S) ไปสู่เหตุการณ์ตรงข้ามกับเหตุการณ์ที่อ้างอิง (Not-S) ที่ควรจะปรากฏ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ในบริบทประโยค (19ก.) เหตุการณ์คู่ตรงข้ามคือเหตุการณ์สภาพหลัง (post-state) หรือ (S+1) ของเหตุการณ์ที่อ้างอิงโดยประโยค ซึ่งเป็นเหตุการณ์ทรงสภาพที่เหตุการณ์ที่อ้างอิงได้จบสิ้นไปแล้ว

2) ความหมายเชิงการณลักษณะทางไวยากรณ์ เหตุการณ์ที่อ้างอิงยังไม่เกิดขึ้น

ความหมายเชิงการณลักษณะเหตุการณ์ที่อ้างอิงยังไม่เกิดขึ้น พบเมื่อคำช่วยหน้ากริยา “ยัง” และคำบ่งชี้ปฏิเสธ “ไม่” ปรากฏร่วมกันในหน่วยสร้าง [ยัง+ไม่+(ได้)+กริยาวลี] กริยาวลีในหน่วยสร้างนี้สามารถแสดงเหตุการณ์ที่จัดเป็นการณลักษณะประจำคำได้ทุกประเภท เช่น

- (19) ก. ในสมัยนั้นร้ายขายโลงซื้อเพราะๆ ยังไม่มีเกร่อเหมือนทุกวันนี้
 ข. ตอนฉันเริ่มอ่านข่าวใหม่ๆ ไปไหนยังไม่มีใครรู้จัก
 ค. ชายหนุ่มในแวนด้ายังไม่แนะนำตัว
 ง. ผมยังไม่ได้อ่านหนังสือเล่มนี้
 จ. กระสุนพุ่งเข้าอกของบาทหลวงโซ จากนั้นก็ระเบิดออก เลือดสีดำกระจาย เป็นวงกว้าง เกิดไฟลุกท่วม แต่ร่างนั้นยังไม่กลายเป็นผง ไฟค่อยๆ เผาไหม้ จนลึกเข้าไปถึงกระดูก
 ฉ. ชะตาโยมยังไม่ถึง บุญยังไม่หมด แล้วเจ้าของร่าง "อาตมาไม่รู้ แต่ถ้าให้เดา อาตมาว่าเขานั้นแหละที่หมดบุญ
 ช. เธอทำงานอยู่อีกหรือ ดึกแล้วน่าจะนอนมากกว่า งานมันยังไม่เสร็จ เธอพูดเสียงเบา ๆ เธอทำงานมากเกินไปแล้วรู้ไหม

ในประโยค (19ก. และ 19ข.) กริยาวลี “มีเกร่อ” และ “มีใครรู้จัก” แสดงเหตุการณ์ที่จัดเป็นการณ์ลักษณะประจำคำประเภทสภาพการณ์ ในประโยค (19ค. และ 19ง.) กริยาวลี “แนะนำตัว” และ “อ่านหนังสือเล่มนี้” แสดงเหตุการณ์ที่จัดเป็นการณ์ลักษณะประจำคำประเภทการณ์กระทำ ในประโยค (19จ.) กริยาวลี “กลายเป็นผง” แสดงเหตุการณ์ที่จัดเป็นการณ์ลักษณะประจำคำประเภทการณ์ก่อผล ในประโยค (19ฉ. และ 19ช.) กริยาวลี “หมด” และ “เสร็จ” แสดงเหตุการณ์ที่จัดเป็นการณ์ลักษณะประจำคำประเภทการณ์สัมฤทธิ์ผล

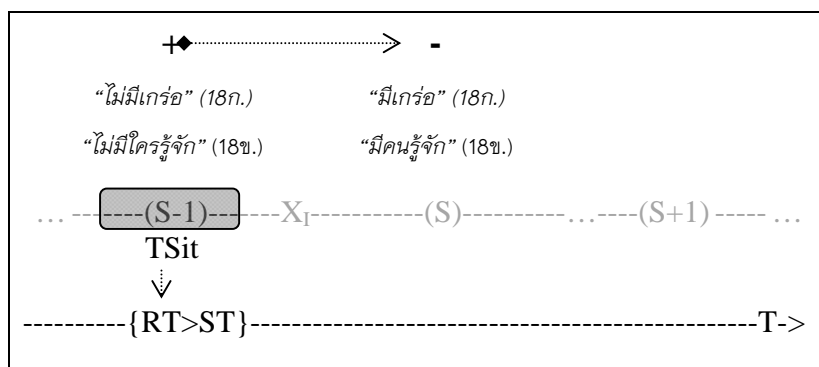
เมื่อปรากฏร่วมกับการณ์ลักษณะประจำคำเหล่านี้ คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” และ คำบ่งปฏิเสธ “ไม่” แสดงความหมายเชิงการณ์ลักษณะว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยประโยคยังไม่เกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิง ในประโยค (19ก.) ถึง (19ข.) คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” และคำบ่งปฏิเสธ “ไม่” แสดงความหมายเชิงการณ์ลักษณะว่า ณ เวลาอ้างอิง เหตุการณ์ทรงสภาพมีเกร่อ ใน (19ก.) เหตุการณ์ทรงสภาพการมีใครรู้จัก ใน (19ข.) เหตุการณ์พลวัตการแนะนำตัว ใน (19ค.) และเหตุการณ์พลวัตการอ่านหนังสือเล่มนี้ ใน (19ง.) เหตุการณ์พลวัตการกลายเป็นผง ใน (19จ.) เหตุการณ์พลวัตการหมด ใน (19ฉ.) และ เหตุการณ์พลวัตการเสร็จ ใน (19ช.) ยังไม่เกิดขึ้น

นอกจากความหมายเชิงการณ์ลักษณะแล้ว คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” ยังแสดงความหมาย เหตุการณ์คู่ตรงข้ามกับเหตุการณ์ที่อ้างถึงอีกด้วย คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” สามารถแสดง

ความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามได้สองลักษณะคือ ก) เหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่จะปรากฏภายหลัง หรือ ข) เหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะปรากฏ

สำหรับความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่จะปรากฏภายหลัง คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” แสดงความหมายว่า ภายหลังจากเวลาอ้างอิง เหตุการณ์ที่อ้างถึงจะสิ้นสุดลง แล้วเหตุการณ์คู่ตรงข้ามกับเหตุการณ์ที่อ้างถึงจะเกิดขึ้น เช่น ในประโยค (19ก.) ถึง (19ง.) คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” แสดงความหมายว่า ภายหลังจากเวลาอ้างอิง เหตุการณ์ทรงสภาพการมีเกร่อ ใน (18ก.) เหตุการณ์ทรงสภาพการมีคนรู้จัก (18ข.) เหตุการณ์พลวัตการแนะนำตัว ใน (18ค.) และเหตุการณ์พลวัตการอ่านหนังสือ ใน (18ง.) จะเกิดขึ้น

ในประโยค (19ก. และ 19ข.) คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” แสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์ทรงสภาพไม่มีเกร่อ ใน (19ก.) และเหตุการณ์ทรงสภาพไม่มีใครรู้จัก ใน (19ข.) ดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงคือ “ในสมัยนั้น” และ “ตอนฉันเริ่มอ่านข่าวใหม่ๆ” ในกรณีนี้เวลาอ้างอิงและเวลากลับถอยไม่ได้อยู่ในตำแหน่งเดียวกันบนเส้นเวลา การแสดงความหมายเชิงการณลักษณะและความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามสามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังในแผนภาพที่ 5.10

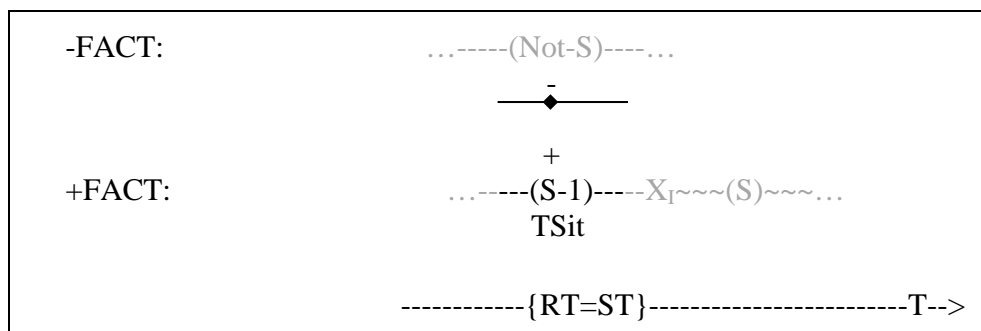

แผนภาพที่ 5.10: ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำว่า “ยัง” กับการณลักษณะประจำคำประเภทสภาพการณที่มีการปฏิเสธ และการแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่จะปรากฏภายหลัง

ในแผนภาพที่ 5.10 คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “ยัง” ทำหน้าที่เลือกเน้น ส่วนกลางของสภาพก่อน (pre-state) หรือ (S-1) เหตุการณ์นี้เป็นเหตุการณ์ทรงสภาพก่อนที่ เหตุการณ์ทรงสภาพการมีเกร่อของร้านขายโลงซื้อเพราะๆ ใน (19ก.) และเหตุการณ์ทรงสภาพการ มีคนรู้จัก ใน (18ข.) จะเกิดขึ้น เวลาของเหตุการณ์ (TSit) หรือบริเวณที่ถูกเลือกเน้นปรากฏอยู่ ณ ตำแหน่งเดียวกันกับตำแหน่งของเวลาอ้างอิง (RT) “ในสมัยนั้น” และ “ตอนฉันเริ่มอ่านข่าวใหม่ๆ”

เวลาอ้างอิง (RT) อยู่ทางด้านซ้ายมือของเวลากล่าวัด้อย (ST) ปฏิสัมพันธ์ลักษณะนี้แสดง ความหมายเชิงการณลักษณะว่า ณ เวลาอ้างอิง เหตุการณ์ทรงสภาพการมีเกร่อ และเหตุการณ์ ทรงสภาพมีคนรู้จัก ยังไม่เกิดขึ้น คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” แสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามกับ เหตุการณ์ที่อ้างถึง ซึ่งเป็นเหตุการณ์ทรงสภาพมีเกร่อ และเหตุการณ์ทรงสภาพการมีคนรู้จัก ซึ่ง ดำเนินอยู่ ณ เวลากล่าวัด้อย ทิศทางการเชื่อมโยงความสัมพันธ์จึงเป็นในทิศทางจากเหตุการณ์ที่ แสดงโดยประโยค (S-1) ไปสู่เหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่เกิดขึ้นภายหลัง (S) การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ ในลักษณะนี้มักจะพบในบริบทของการอ้างถึงเหตุการณ์ทรงสภาพในอดีต และมีความหมายว่า ณ เวลากล่าวัด้อย ผู้ร่วมเหตุการณ์มีสภาพตรงกันข้ามกับสภาพที่แสดงโดยประโยค

สำหรับความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะปรากฏ ณ เวลาอ้างอิง คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” แสดงความหมายว่า เหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยคนั้นเป็นเหตุการณ์ที่ผิดไปจากที่คาดหวัง เช่น ประโยค “ยังไม่ยอมแนะนำตัว” และ “ยังไม่ได้อ่าน” ใน (19ค.) และ (19ง.) ตามลำดับ สามารถปรากฏใช้ในบริบท “เกตราเอาคอกกระหุ้งเพื่อนที่ยืนนิ่งข้างๆ ชายหนุ่มในแว่นดำยังไม่ยอม แนะนำตัว เกตราเลยเอ่ยแนะนำให้เองด้วยรอยยิ้มที่มากเป็นพิเศษ” และ “ตกลงอ่านแล้วหรือ ยังเนี่ย เปล่า ยังไม่ได้อ่าน เรื่องอะไรยังไม่รู้เลยด้วยคำตอบเช่นนี้ ดิมจึงพาดหัวผมด้วยไอ้หนังสือ หอนาฬิกาของฟิล์มนั่นแหละ” ในบริบทเหล่านี้ คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” แสดงความหมายเชิง การณลักษณะว่าเหตุการณ์ที่อ้างถึงยังไม่ได้เกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวัด้อย และแสดง ความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิง เพื่อแสดงความหมายว่าการที่ เหตุการณ์การแนะนำตัวและเหตุการณ์การอ่านหนังสือไม่ได้เกิดขึ้นจริง ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลา กล่าวัด้อยนั้นเป็นเหตุการณ์ที่ไม่ตรงกับสิ่งที่ผู้พูดคาดหวัง (contrary to expectation) ซึ่งสามารถ แสดงเป็นแผนภาพได้ดังในแผนภาพที่ 5.11

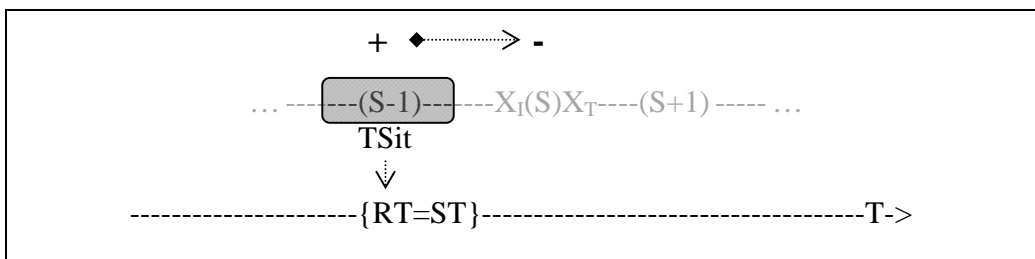

แผนภาพที่ 5.11: ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำว่า “ยัง” กับการณลักษณะประจำคำประเภทการณกระทำที่มีการปฏิเสธ และการ แสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะเกิดขึ้น

แผนภาพที่ 5.11 ประกอบด้วยโครงสร้างเหตุการณ์ 2 ระดับคือ ระดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง (+FACT) และระดับเหตุการณ์ที่ไม่เกิดขึ้นจริง (-FACT) เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวัดคือ เหตุการณ์การอ่านหนังสือและเหตุการณ์การยอมแนะนำตัวไม่ได้เกิดขึ้นจริง ดังนั้นบริเวณที่ถูกเลือกเน้นคือส่วนกลางของสภาพก่อน (pre-state) หรือบริเวณ (S-1) ปฏิสัมพันธ์ในลักษณะนี้สามารถแสดงเป็นรูปแทนได้ดังนี้ [TSit=RT=ST] นอกจากนี้ คำว่า “ยัง” แสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงนี้เป็นเหตุการณ์ที่ตรงกันข้ามกับเหตุการณ์ที่ควรจะเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวัดคือ ซึ่งเป็นความหมายที่สามารถตีความได้จากบริบทการสนทนา

ประโยคตัวอย่าง (19ฉ.) และ (19ข.) แสดงเหตุการณ์พลวัตที่เกิดขึ้นแบบฉับพลัน เหตุการณ์การหมด ใน (19ฉ.) เหตุการณ์การเสร็จ ใน (19ข.) เกิดขึ้นแบบฉับพลัน หรือเป็นการณ์ลักษณะประจำคำประเภทการณ์สัมฤทธิผล ในโครงสร้างเหตุการณ์ไม่มีส่วนกลางเหตุการณ์ โดยปกติแล้วเหตุการณ์ประเภทนี้ไม่น่าจะเกิดร่วมกับคำช่วยหน้ากริยา “ยัง” ได้ เนื่องจากคำว่า “ยัง” จะทำหน้าที่เลือกเน้นส่วนกลางเหตุการณ์ เหตุการณ์ประเภทการณ์สัมฤทธิผลนี้มักจะปรากฏร่วมกับคำว่า “ยัง” เมื่อปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้ปฏิเสธ “ไม่” การปรากฏร่วมกันในลักษณะนี้แสดง ความหมายว่าเหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยประโยคนั้นยังไม่ได้เกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวัด และแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้าม ซึ่งจะเกิดขึ้นภายหลังเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวัด (19ฉ.) หรือเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่เป็นเหตุการณ์ที่ควรจะเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวัด (19ข.)

ประโยค (19ฉ.) แสดงความหมายเชิงการณ์ลักษณะว่า ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวัดนั้นเหตุการณ์การหมดบุญนั้นยังไม่ได้เกิดขึ้น อย่างไรก็ตามประโยคนี้มีความหมายของเหตุการณ์คู่ตรงข้าม หรือเหตุการณ์การหมดบุญ เหตุการณ์นี้จะเกิดขึ้นหลังจากเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวัด การแสดงความหมายเชิงการณ์ลักษณะ และความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามของ คำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ “ยัง” ในประโยค (19ฉ.) สามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังในแผนภาพที่ 5.12

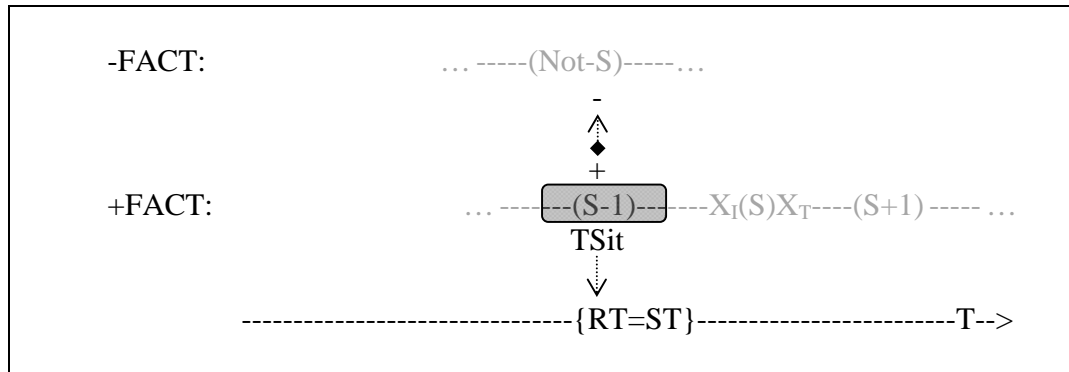

แผนภาพที่ 5.12: ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำว่า “ยัง” กับการณ์ลักษณะประจำค่าประเภทการณ์สัมฤทธิ์ผลที่มีการปฏิเสธ และการแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่จะปรากฏภายหลัง

ในแผนภาพ 5.12 คำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ “ยัง” ทำหน้าที่เลือกเน้นเฉพาะส่วนกลางของเหตุการณ์ของสภาพก่อน (pre-state) ซึ่งปรากฏก่อนที่เหตุการณ์พลวัตแบบฉับพลัน “บุญหมด” จะเกิดขึ้น บริเวณที่ถูกเลือกเน้นแสดงโดยแถบสีเทากำกับด้วยคำว่า “TSit” ส่วนกลางของเหตุการณ์ดังกล่าวปรากฏในตำแหน่งเดียวกันกับตำแหน่งของเวลาอ้างอิง (RT) และเวลากล่าวถ้อย (ST) [TSit=RT=ST] ปฏิสัมพันธ์ในลักษณะนี้แสดงความหมายเชิงการณ์ลักษณะว่า เหตุการณ์การการหมดบุญนั้นยังไม่เกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย นอกจากนี้ คำว่า “ยัง” แสดงความหมายว่า เหตุการณ์คู่ตรงข้ามหรือเหตุการณ์การหมดบุญนั้นจะเกิดขึ้นภายหลังจากเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ที่แสดงประโยคกับเหตุการณ์คู่ตรงข้ามในลักษณะนี้แสดงโดยลูกศรเส้นประโดยมีทิศทางจากบริเวณที่ถูกเลือกเน้น (TSit) ไปสู่เหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่อาจเกิดขึ้นภายหลัง (S)

ในประโยค (19ข.) คำว่า “ยัง” แสดงความหมายเชิงการณ์ลักษณะในลักษณะเดียวกันกับเมื่อปรากฏในประโยค (19ฉ.) แต่คำว่า “ยัง” ในประโยค (19ข.) แสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ต่างจากประโยค (19ฉ.) กล่าวคือ ประโยค (19ข.) แสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ปรากฏตามหลัง แต่ประโยค (19ข.) แสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่เกิดขึ้นพร้อมกัน หรือเป็นความหมายความขัดแย้งต่อสิ่งที่คาดหวัง (contrary to expectation)

คำว่า “ยัง” ใน (19ข.) แสดงความหมายว่าเหตุการณ์ “งานเสร็จ” นั้นยังไม่เกิดขึ้นทั้งๆ ที่เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยเป็นเวลาที่ตีมากแล้ว ผู้ร่วมเหตุการณ์ควรจะพักผ่อนได้แล้ว การแสดงความหมายเชิงการณ์ลักษณะและความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามของคำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ “ยัง” ในประโยค (21ข.) และ (21ค.) สามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังในแผนภาพที่ 5.13

แผนภาพที่ 5.13: ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำว่า “ยัง” กับการณัลักษณะประจำคำประเภทการณัสัมฤทธิ์ผลที่มีการปฏิเสธ และการแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะเกิดขึ้น

แผนภาพที่ 5.13 ประกอบด้วยโครงสร้างเหตุการณ์ 2 ระดับ ระดับแรกเป็นระดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง (+FACT) ซึ่งเป็นความหมายที่แสดงโดยประโยค ระดับที่สองเป็นระดับของเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะเกิดขึ้น (-FACT) ซึ่งเป็นความหมายที่ได้จากบริบท

ในแง่ความหมายเชิงการณัลักษณะ คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” ทำหน้าที่เลือกเน้นบริเวณส่วนกลางของสภาพก่อน (S-1) บริเวณที่ถูกเลือกเน้น (TSit) ปรากฏในตำแหน่งเดียวกันกับเวลาอ้างอิง (RT) และเวลากล่าวถ้อย (ST) ปฏิสัมพันธ์ในลักษณะนี้แสดงความหมายเชิงการณัลักษณะว่า ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย เหตุการณ์งานเสร็จยังไม่เกิดขึ้น

ในแง่ความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้าม คำว่า “ยัง” เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างบริเวณที่ถูกเลือกเน้น (S-1) กับเหตุการณ์คู่ตรงข้าม (Not-S) ที่น่าจะปรากฏ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย การเชื่อมโยงในลักษณะนี้แสดงความหมายว่า ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย เหตุการณ์งานเสร็จและเหตุการณ์หยุดหัวเราะยังไม่เกิดขึ้น ทั้งๆ ที่ควรจะเกิดขึ้น กล่าวอีกนัยหนึ่งเหตุการณ์งานเสร็จเกิดขึ้นช้ากว่าที่ควรจะเป็น

3) เหตุการณ์ที่อ้างอิงถึงเกิดขึ้นและสิ้นสุดลงก่อนเวลาอ้างอิง ซึ่งอยู่ก่อนเวลากล่าวถ้อย

จากขอบเขตข้อมูลพบว่า คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” จะแสดงความหมายเชิงการณัลักษณะประเภทนี้เมื่อปรากฏร่วมกับเหตุการณ์ที่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ หรือเป็นการณัลักษณะประจำคำประเภทการณัก่อผล (accomplishment) เช่น

- (20) ก. ขนาดทางโทรศัพท์ อีตานั้นก็ยังหาเรื่องตำฉันได้อีกนะ
- ข. ได้ตุ๊กตามาจากบรรดาสาว ๆ ในสต็อคฟรีๆ แท้ๆ ก็ยังเอามาให้น้องสาว เป็นของขวัญวันเกิดอีก
- ค. เสี่ยงบ่นนั่นเหมือนจะรำพึงกับตัวเองเสียมากกว่าจะให้คนอื่นได้ยิน แต่ ท่านหญิงมณีมนตรียังจับความได้ชัดเจน แม้จะไม่คุ้นเคยกับภาษาไทยมานานหลายปีก็ตาม
- ง. เวลานั้นข้าพเจ้ายังเด็กเล็กอยู่ แม้กระนั้นก็ยังได้ไปดูงานมหรสพกับเขา ด้วย

การปรากฏของคำว่า “ยัง” ในตัวอย่าง (20) ในงานวิจัยชิ้นบางชิ้นไม่ถือว่าคำว่า “ยัง” เป็นคำช่วยหน้ากริยา สุวีเนตร (2551) จัดประเภทให้คำว่า “ยัง” ที่ปรากฏในลักษณะนี้เป็นคำเชื่อมอนุพากย์ ซึ่งเป็นประเภทของคำที่สร้างเอกภาพในปริศนาโดยการเชื่อมโยงประโยคหรือกลุ่มประโยค (เทพี จรัสจรวงเกียรติ, 2543: 2) ในงานวิจัยของสุวีเนตร คำเชื่อมอนุพากย์ “ยัง” แสดงความหมาย เสริมความหรือขัดแย้ง ดังตัวอย่าง

- (21) ถึงแม้ว่า กทม. จะจัดเก็บค่าขยะในอัตราเดิม คือ บ้านที่มีขยะไม่เกิน 20 ลิตร ซึ่งถือเป็นบ้านหลัง เก็บ 4 บาท ขนาดกลางมีขยะไม่เกิน 40 ลิตร เก็บ 8 บาท ขนาดใหญ่ไม่เกิน 60 ลิตร เก็บ 120 บาท ก็ยังทำให้ กทม. มี รายได้เพิ่มขึ้นจากเดิมถึง 3 เท่าตัว

(หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ)

(Thai Concordance Online อ้างถึงใน (สุวีเนตร, 2551: 141))

- (22) อย่าลืมว่า ระบบการศึกษาของไทยส่วนใหญ่ให้นักศึกษาไม่เก่งภาษาอังกฤษ ถึงแม้ว่าจะเรียนมาเป็นระยะเวลาาน เรียนตั้งแต่อนุบาล ก็ยังอ่าน พูด เขียน ไม่ได้ตามเกณฑ์ที่สังคมโลกต้องการ

(บทความวิชาการ)

(Thai Concordance Online อ้างถึงใน (สุวีเนตร, 2551: 141))

ในประโยค (21) และ (22) สุวีเนตรวิเคราะห์คำว่า “ยัง” เป็นคำเชื่อมอนุพากย์แสดงความหมายความสัมพันธ์แบบขัดแย้งกับสิ่งที่ควรจะเป็น ผู้วิจัยเห็นด้วยกับสุวีเนตรที่ไม่จัดประเภท คำว่า “ยัง” ในตัวอย่าง (21) ว่าเป็นคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์แบบไม่สมบูรณ์

(imperfective aspect) เนื่องจากความหมายเชิงการณลักษณะของอนุพากย์ “ยังทำให้ กทม. มี รายได้เพิ่มขึ้นจากเดิมถึง 3 เท่าตัว” คือเหตุการณ์พลวัตการทำให้ กทม. มีรายได้เพิ่มขึ้นจากเดิมถึง 3 เท่าตัวนั้นได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลง ณ เวลาอ้างอิง ไม่ได้มีความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์พลวัตดังกล่าวดำเนินอยู่ หรือยังไม่เกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิง ดังที่กล่าวถึงในหัวข้อ 5.2.2.1 ข้อ 1) และ 2)

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยไม่เห็นด้วยกับสุริเนตรที่วิเคราะห์ให้คำว่า “ยัง” ใน (22) เป็นคำเชื่อมอนุพากย์ เนื่องจากคำว่า “ยัง” ใน (22) มีคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์คล้ายคลึงกับคำช่วยหน้ากริยา “ยัง” แสดงความหมายเชิงการณลักษณะและเหตุการณ์คู่ตรงข้าม หากวิเคราะห์ให้คำว่า “ยัง” ในประโยค (22) เป็นคำเชื่อมอนุพากย์ จะไม่สามารถอธิบายความแตกต่างระหว่างประโยค (23ก.) และ (23ข.)

- (23) ก. นักศึกษาไทยยังอ่าน พุด เขียน ภาษาอังกฤษไม่ได้ตามเกณฑ์ที่สังคมโลกต้องการ
- ข. ถึงแม้ว่าจะเรียนมาเป็นระยะเวลาาน เรียนตั้งแต่อนุบาล ก็ยังอ่าน พุด เขียน ไม่ได้ตามเกณฑ์ที่สังคมโลกต้องการ

ในแง่วากยสัมพันธ์ คำว่า “ยัง” ในประโยค (23ก.) และ (23ข.) ปรากฏในตำแหน่งเดียวกัน คือ นำหน้ากริยาวลี “อ่าน พุด เขียน ไม่ได้ตามเกณฑ์ที่สังคมโลกต้องการ” แต่แตกต่างกันตรงที่ คำว่า “ยัง” ใน (23ก.) ปรากฏในประโยคความเดียว แต่คำว่า “ยัง” ใน (23ข.) ปรากฏในอนุพากย์ที่สองของประโยคความซ้อน ซึ่งมีคำเชื่อมอนุพากย์ “ถึงแม้ว่า” ปรากฏในอนุพากย์แรก และ “ก็” ปรากฏหน้าคำว่า “ยัง” ในอนุพากย์ที่สอง

ในแง่อรรถศาสตร์ คำว่า “ยัง” ในประโยค (23ก.) และ (23ข.) แสดงความหมายที่คล้ายคลึงกันคือ แสดงความหมายเชิงการณลักษณะและความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามกับ เหตุการณ์ที่อ้างอิง กล่าวคือ ในแง่ความหมายเชิงการณลักษณะ คำว่า “ยัง” ใน (23ก.) แสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์ทรงสภาพการอ่าน พุด และเขียนภาษาอังกฤษไม่ได้ตามเกณฑ์ที่สังคมโลกต้องการ ดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ในแง่ความหมาย เหตุการณ์คู่ตรงข้ามกับเหตุการณ์ที่อ้างอิง คำว่า “ยัง” ใน (23ก.) สามารถแสดงความหมายได้ 2 ความหมายคือ ก) เหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่จะปรากฏภายหลังจากเวลาอ้างอิง หรือ ข) เหตุการณ์คู่

ตรงข้ามที่ควรจะเป็นปรากฏ ณ เวลาอ้างอิง ความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามกับเหตุการณ์ที่อ้างถึงทั้งสองกรณีนี้เป็นคุณสมบัติทางความหมายของคำว่า “ยัง” อย่างไรก็ตาม เมื่อปรากฏในบริบทการสื่อสารจริง ตัวบริบทจะเป็นตัวกำหนดให้ความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามประเภทหนึ่ง มีความเด่นกว่าอีกประเภทหนึ่ง

ในความหมายแรก คำว่า “ยัง” แสดงความหมายว่าเหตุการณ์ที่อ้างถึงจะสิ้นสุดลงภายหลังจากเวลาอ้างอิง และเหตุการณ์คู่ตรงข้ามจะเกิดขึ้น เช่น “ตอนนั้น ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่านักศึกษาไทยยังอ่าน พูด เขียน ภาษาอังกฤษไม่ได้ตามเกณฑ์ที่สังคมโลกต้องการ แต่การศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาไทยอ่าน พูด เขียน ภาษาอังกฤษได้ตามเกณฑ์ที่สังคมโลกต้องการแล้ว”

ในแง่ความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะเป็นปรากฏ ณ เวลาอ้างอิง คำว่า “ยัง” จะปรากฏในบริบทของการแสดงความหมายว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงเป็นเหตุการณ์ที่ไม่ควรเกิดขึ้นหรือเป็นเหตุการณ์ที่ขัดแย้งต่อสิ่งที่คาดหวัง (contrary to expectation) หากพิจารณาจากบริบทการสื่อสารเช่น ประโยค (23ข.) “ถึงแม้ว่าจะเรียนมาเป็นระยะเวลาาน เรียนตั้งแต่อนุบาล ก็ยังอ่าน พูด เขียน ไม่ได้ตามเกณฑ์ที่สังคมโลกต้องการ” คำว่า “ยัง” ในประโยคนี้แสดงความหมายว่าเหตุการณ์การอ่าน พูด และเขียนภาษาอังกฤษไม่ได้ตามเกณฑ์ที่สังคมโลกต้องการนั้น เป็นเหตุการณ์ที่ไม่ควรเกิดขึ้น หรือเป็นเหตุการณ์ที่มีความขัดแย้งกับบริบทที่มีก่อนหน้า กล่าวคืออนุพากย์แรกของประโยคกล่าวว่า เด็กไทยได้เรียนภาษาอังกฤษมาเป็นระยะเวลาาน ดังนั้น เหตุการณ์ที่ควรเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิงหากพิจารณาจากบริบทนี้คือ เด็กไทยมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษอยู่ในเกณฑ์ที่สังคมโลกต้องการ อย่างไรก็ตามเหตุการณ์ที่ปรากฏ ณ เวลาอ้างอิงไม่เป็นเช่นนั้น เด็กไทยยังคงมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษไม่ถึงเกณฑ์ที่สังคมโลกต้องการ

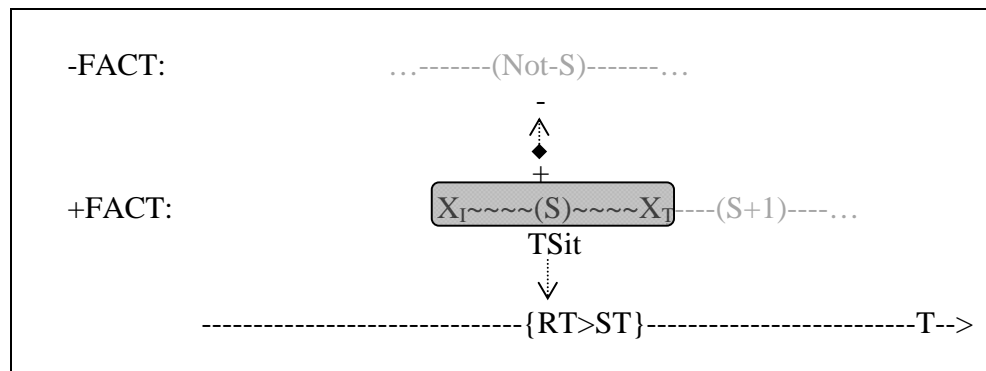
จากตัวอย่าง (23ก.) และ (23ข.) จะเห็นได้ว่า คำว่า “ยัง” มีความคล้ายคลึงกันทั้งในแง่วากยสัมพันธ์ และอรรถศาสตร์ ผู้วิจัยเห็นว่า เพราะคำช่วยหน้ากริยา “ยัง” มีคุณสมบัติทางความหมายการแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิง (Not-S) จึงทำให้คำว่า “ยัง” มักจะปรากฏในบริบทการแสดงความขัดแย้งของเหตุการณ์ที่อ้างถึงกับบริบทการสื่อสารเช่นปรากฏในประโยคซับซ้อนแสดงความหมายขัดแย้ง ดังในประโยค (23ข.) แต่ยังไม่ได้ทำหน้าที่เป็นคำเชื่อมอนุพากย์เพราะยังมีคำเชื่อมอนุพากย์ “ถึงแม้ว่า” และ “ก็” ปรากฏอยู่ในประโยค ผู้วิจัยเห็นว่า หากวิเคราะห์ให้คำว่า “ยัง” ในประโยค (23ข.) เป็นคำเชื่อมอนุพากย์แล้ว ก็ควรจะวิเคราะห์

ให้คำว่า “ยัง” ในประโยค (23ก.) เป็นคำเชื่อมอนุพากย์เช่นเดียวกัน เพราะคำว่า “ยัง” ในสองประโยคนี้อาจมีความคล้ายคลึงกันทั้งในแง่วากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์ และประโยค (23ก.) สามารถปรากฏเป็นประโยคเดี่ยวได้ด้วยตัวเอง อาจจะเป็นไปได้ว่า คำว่า “ยัง” ในประโยค (23ข.) เริ่มพัฒนาหน้าที่การแสดงความสัมพันธ์เชิงขัดแย้งระหว่างเหตุการณ์ที่แสดงโดยอนุพากย์ที่มีคำว่า “ยัง” ปรากฏกับเหตุการณ์ที่แสดงโดยอนุพากย์แรก กล่าวอีกนัยหนึ่ง การปรากฏในประโยคซับซ้อนแสดงความสัมพันธ์เชิงขัดแย้งเป็นปัจจัยหนึ่งที่สามารถทำให้คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” พัฒนาความหมายเชิงไวยากรณ์การเชื่อมความแบบขัดแย้งขึ้น อย่างไรก็ตาม คำว่า “ยัง” ยังไม่ผ่านกระบวนการกลายเป็นคำเชื่อมอนุพากย์อย่างเต็มตัว จึงทำให้คำว่า “ยัง” ยังมีการปรากฏที่มีลักษณะเป็นคำช่วยหน้ากริยาอยู่ เห็นได้จากยังคงสามารถแสดงความหมายเชิงการณลักษณะทางไวยากรณ์ เหตุการณ์ที่อ้างถึงดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิง

อย่างไรก็ตาม เมื่อปรากฏร่วมกับการณลักษณะประจำคำประเภทการณก่อนผล ดังในตัวอย่าง (20ก.) ถึง (20ง.) และ (21) คำว่า “ยัง” แสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงก่อนเวลาอ้างอิง ซึ่งอยู่ก่อนเวลากล่าวถ้อย ควบคู่ไปกับความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะปรากฏ (Not-S) กล่าวคือ คำว่า “ยัง” ในประโยค (20ก.) ถึง (20ง.) และ (21) แสดงความหมายว่า มีหรือปรากฏเหตุการณ์การหาเรื่องต่อได้ ใน (20ก.) เหตุการณ์การเอามาให้น้องสาวเป็นของขวัญวันเกิด ใน (20ข.) เหตุการณ์การจับความได้ชัดเจน ใน (20ค.) เหตุการณ์การได้ไปดูงานมหรสพ ใน (20ง.) และเหตุการณ์ทำให้ กทม. มีรายได้เพิ่มขึ้น ใน (21) ณ เวลาอ้างอิง ซึ่งอยู่ก่อนเวลากล่าวถ้อย และแสดงความหมายว่าเหตุการณ์ดังกล่าวเป็นเหตุการณ์ที่มีลักษณะตรงกันข้ามกับเหตุการณ์ที่ควรจะเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิง เมื่อพิจารณาจากบริบทในการสื่อสาร

เหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยคที่มีคำว่า “ยัง” ปรากฏเป็นเหตุการณ์ที่มีความขัดแย้งต่อ *ความรู้ร่วมกันในการสื่อสาร* (common ground) ของผู้ร่วมสนทนา โรเบิร์ต สตัลเนเกอร์ (Stalnaker, 2002) กล่าวว่า ความรู้ร่วมกันในการสื่อสาร หมายถึงความรู้ต่างๆ ที่ผู้ร่วมสนทนา มีร่วมกัน ผู้พูดกล่าวประโยคใดประโยคหนึ่งออกมาเพื่อที่จะบอกให้ผู้ฟังนั้นรับความหมายของประโยคนั้นไปเป็นความรู้ร่วมกันในการสื่อสาร เพื่อที่จะทำให้การสื่อสารดำเนินต่อไปได้ ดังนั้นในตัวอย่าง (21) การกล่าวว่ กทม. เก็บค่าขยะในอัตราเดิมนั้น ผู้ฟังจะรับความหมายที่แสดงโดยประโยคนี้แล้วอาจจะตีความว่า กทม. น่าจะมีรายได้เท่าเดิมไปเป็นความรู้ร่วมกันในการสื่อสาร ต่อมาผู้พูดกล่าวถึงการมีอยู่ของเหตุการณ์การมีรายได้เพิ่มขึ้นของ กทม. โดยใช้คำว่า “ยัง” เพื่อ

แสดงความขัดแย้งกับความรู้ร่วมกันในการสื่อสารที่แสดงโดยอนุภาคแรก ในประโยค (20ข.) เหตุการณ์การเอาตุ๊กตามาให้น้องสาวเป็นของขวัญวันเกิดนั้น ไม่น่าจะเกิดขึ้นเพราะว่าเป็นตุ๊กตาที่ผู้ให้ได้มาฟรีๆ การแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะปรากฏ ณ เวลาอ้างอิง หรือความหมายความขัดแย้งต่อสิ่งที่คาดหวัง (contrary to expectation) ของคำช่วยหน้ากริยา “ยัง” สามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังในแผนภาพที่ 5.14

แผนภาพที่ 5.14: แผนภาพการแสดงความหมายความขัดแย้งต่อสิ่งที่คาดหวัง

แผนภาพที่ 5.14 ประกอบด้วยโครงสร้างเหตุการณ์ 2 ระดับดังนี้ ระดับแรกเป็นระดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง (factual) ซึ่งแสดงโดยสัญลักษณ์ (+FACT) เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงเป็นเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค (S) ระดับที่สองเป็นระดับของเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ไม่เกิดขึ้นจริง (counterfactual) ซึ่งแสดงโดยสัญลักษณ์ (-FACT) เหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ไม่เกิดขึ้นจริงเป็นเหตุการณ์ที่ตีความได้จากบริบท ในแง่ความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้าม คำว่า “ยัง” แสดงการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ที่อ้างอิงโดยประโยคกับเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย กล่าวคือ หากพิจารณาจากบริบทการสื่อสารเหตุการณ์การหาเรื่องต่ำได้ ใน (20ก.) เหตุการณ์การเอามาให้น้องสาวเป็นของขวัญวันเกิด ใน (20ข.) เหตุการณ์การจับความได้ชัดเจน ใน (20ค.) เหตุการณ์การได้ไปดูงานมหรสพ ใน (20ง.) และเหตุการณ์ทำให้ กทม. มีรายได้เพิ่มขึ้น ใน (21) เป็นเหตุการณ์ที่ไม่ควรจะเกิดขึ้น

5.2.2.2 ความหมายการดำเนินต่อเนื้อของปริศนา

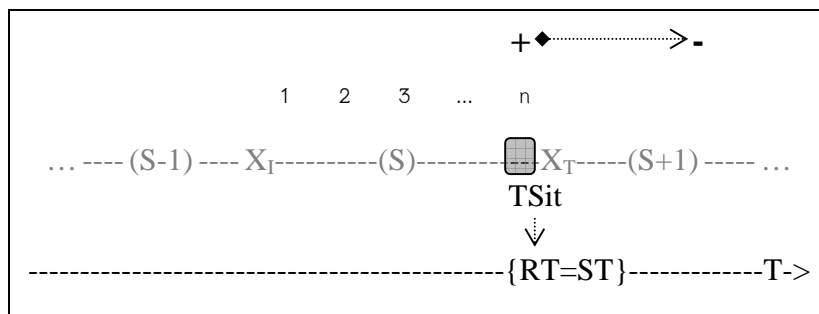
จากขอบเขตข้อมูลพบว่า คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” สามารถแสดงความหมายนี้เมื่อปรากฏในปริศนาการขยายความโดยวิธีการให้รายละเอียด โดยที่คำว่า “ยัง” มักจะปรากฏในการให้รายละเอียดสุดท้าย เช่น

- (24) ก. คนอื่นๆ จะรู้จักฉันในนามของ ‘คุณหนูผู้รักความยุติธรรม’ ลูกสาวของผู้บริหาร สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดค่ะ นอกจากนี้ฉันก็ยังเป็นหลานสาวผู้บริหารโรงเรียนอีกด้วย
- ข. ใครใคร่กันมันพูดแบบนี้ให้แม่วันฟัง ปากแบบนี้อัปรีภัยไร ใจก็ยังอัปรีภัยไรกว่าที่แต่งเรื่องซั่วๆ เอามาสูมใส่ใจเด็ก
- ค. นอกจากศรจะเป็นผ้าซั้วแล้วก็ยังหัวที่บอิกต่างหากกว่าจะเรียนมาได้จนถึงปีสุดท้ายก็เปลี่ยนพวงมาลัย เปลี่ยนหัวหมูแก่นไปนาตุ!"
- ง. มามีเล้าว่า เธอเลือกเรียนสายศิลป์ภาษาเยอรมันหรือจะ ค่ะ นอกจากเปียโนแล้ว ข้าวิกยังชอบภาษาด้วยคะ ข้าเลือกเรียนภาษาเยอรมันเพราะเห็นว่าเป็นภาษาที่คนทั่วโลกยอมรับนะคะ
- จ. ความรักในมมมมนี้ไม่ได้เจาะจงที่ความรักระหว่างหนุ่มสาวเท่านั้น แต่ยังคลุม ไปถึงความรักระหว่างคนในสังคมด้วย

จากตัวอย่าง (24) คำว่า “ยัง” ปรากฏปริศนาการขยายความโดยการให้รายละเอียด เช่น ตัวอย่าง (24ก.) เป็นปริศนาการให้รายละเอียดเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้พูดว่าคนอื่นรู้จักผู้พูดในนามอะไรบ้าง ตัวอย่าง (24ข.) เป็นปริศนาการให้รายละเอียดคุณสมบัติของผู้ที่เอารื่องมาพูดให้แม่วันฟังว่ามีคุณสมบัติอะไรบ้าง และ ตัวอย่าง (24ค.) เป็นปริศนาการให้รายละเอียดคุณสมบัติของศรว่ามีคุณสมบัติอะไรบ้าง เป็นต้น เมื่อปรากฏในปริศนาในลักษณะนี้ คำว่า “ยัง” จะปรากฏในการอ้างถึงรายละเอียดสุดท้าย

คำว่า “ยัง” ในตัวอย่าง (24) แสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่าเหตุการณ์ที่อ้างถึงมีอยู่หรือปรากฏอยู่ ณ เวลาอ้างอิง และแสดงความหมายว่า ปริศนาการขยายความนั้นดำเนินอยู่ ยังไม่เสร็จสิ้น อีกทั้ง คำว่า “ยัง” ในลักษณะนี้แสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่จะปรากฏหลังเวลาอ้างอิง กล่าวคือ ปริศนาที่อ้างถึงจะสิ้นสุดลง เห็นได้จากการที่คำว่า “ยัง” จะปรากฏใน

ประโยคที่เป็นการอ้างถึงรายละเอียดสุดท้ายเท่านั้น การแสดงความหมายการดำเนินต่อเนื่องของปริศนาของคำว่า “ยัง” สามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังในแผนภาพที่ 5.15

แผนภาพที่ 5.15: แผนภาพการแสดงความหมายการดำเนินต่อเนื่องของปริศนา

ในแผนภาพ 5.15 สัญลักษณ์ “ $X_1 \dots (S) \dots X_T$ ” หมายถึง ปริศนาการขยายความโดยการให้รายละเอียด สัญลักษณ์ “1” “2” “3” และ “n” หมายถึงจำนวนรายละเอียดต่างๆ ที่ผู้พูดอ้างถึง คำว่า “ยัง” ทำหน้าที่เลือกเน้นบริเวณ “n” ซึ่งเป็นรายละเอียดสุดท้ายของปริศนา การเลือกเน้นในลักษณะนี้แสดงความหมายว่า มีหรือปรากฏรายละเอียดสุดท้าย ณ เวลาอ้างอิง ซึ่งทำให้ตีความได้ว่า ปริศนาการขยายความแบบให้รายละเอียดที่อ้างถึงนั้นยังดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิง อย่างไรก็ตาม คำว่า “ยัง” แสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามว่า หลังจากการอ้างถึงรายละเอียดสุดท้าย ซึ่งแสดงโดยประโยคที่มีคำว่า “ยัง” ปรากฏแล้ว ปริศนาดังกล่าวจะสิ้นสุดลง

5.2.3 สรุปคุณสมบัติทางความหมายของคำช่วยหน้ากริยา “ยัง”

เมื่อปรากฏในตำแหน่งหน้ากริยาวลี คำว่า “ยัง” สามารถแสดงความหมายได้ 2 ความหมาย ได้แก่ ก) ความหมายเชิงการณลักษณะและความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้าม และ ข) ความหมายการดำเนินต่อเนื่องของปริศนาและความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้าม

คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” แสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า มีหรือปรากฏเหตุการณ์ที่อ้างถึง ณ เวลาอ้างอิง และ/หรือ เวลากล่าวถ้อย ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 3 ความหมายย่อยคือ

ก) เหตุการณ์ที่อ้างถึงดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ซึ่งพบเมื่อปรากฏร่วมกับเหตุการณ์ที่ไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ หรือเป็นการณลักษณะประจำค่าประเภทสภาพการณ (state) และ การณกระทำ (activity) เช่น “แพนยังอยู่ที่หน้าบ้านที่อินคะ”

ข) เหตุการณ์ที่อ้างถึงยังไม่เกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวัดย่อย ซึ่งพบเมื่อปรากฏร่วมกับคำปฏิเสธ “ไม่” เช่น “ในสมัยนั้นร้ายขายโลงซื้อเพราะๆ ยังไม่มีเกร่อเหมือนทุกวันนี้” และ

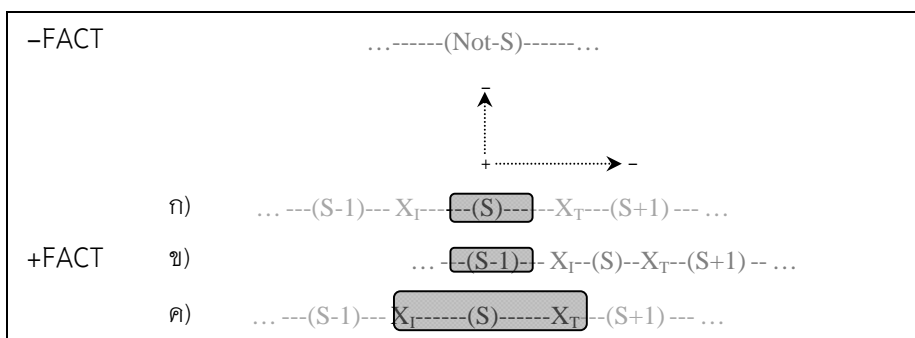
ค) เหตุการณ์ที่อ้างถึงเกิดขึ้นและสิ้นสุดลง ณ เวลาอ้างอิง ซึ่งอยู่ก่อนเวลากล่าวัดย่อย ซึ่งพบเมื่อปรากฏร่วมกับการณ์ลักษณะประจำคำประเภทการณ์ก่อผล (accomplishment) เช่น “ขนาดทางโทรศัพท์ อีตานิก็ยังหาเรื่องด่าฉันได้อีกนะ”

นอกจากความหมายเชิงการณ์ลักษณะดังกล่าวแล้ว คำปฏิเสธการณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ “ยัง” แสดงความหมายของเหตุการณ์คู่ตรงข้ามในทุกๆ การปรากฏ เหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่แสดงนี้อาจจะเป็นเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่จะเกิดขึ้นภายหลัง (S+1) หรือเป็นเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะเกิดขึ้น (Not-S) ก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทที่คำว่า “ยัง” ปรากฏ

ในการแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่จะปรากฏหลัง (S+1) คำปฏิเสธการณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ “ยัง” แสดงการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค (S) กับเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ปรากฏตามหลัง (S+1) ในบริบทนี้คำว่า “ยัง” จะไม่สามารถปรากฏร่วมกับเหตุการณ์ที่ไม่สามารถมีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ได้ เช่น “*เขายังแก่” หรือ “*โลกยังกลม” เป็นต้น เนื่องจากคำว่า “ยัง” ในบริบทนี้มีความหมายของเหตุการณ์ตรงกันข้ามที่จะเกิดขึ้นภายหลังเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวัดย่อย ในการแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะปรากฏ ณ เวลาอ้างอิง (Not-S) คำว่า “ยัง” แสดงการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค (S) กับเหตุการณ์คู่ตรงข้าม (Not-S) โดยเหตุการณ์คู่ตรงข้ามเป็นเหตุการณ์ที่ควรจะเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวัดย่อย ในกรณีนี้ เหตุการณ์คู่ตรงข้ามมักจะได้รับการตีความบริบทก่อนหน้า

การแสดงความหมายเชิงการณ์ลักษณะทางไวยากรณ์และความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามกับเหตุการณ์ที่อ้างถึงของคำช่วยหน้ากริยา “ยัง” สามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังในแผนภาพที่

แผนภาพที่ 5.16: แผนภาพการแสดงความหมายเชิงการณัลักษณะและความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้าม
กับเหตุการณ์ที่อ้างอิง

จากแผนภาพที่ 5.16 คำบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์ “ยัง” สามารถทำหน้าที่เลือกองค์ประกอบในโครงสร้างเหตุการณ์ได้ 3 ลักษณะคือ

- ก) เน้นส่วนกลางของเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค (S) ปฏิสัมพันธ์ในลักษณะนี้แสดงความหมายเชิงการณัลักษณะว่า เหตุการณ์ที่อ้างอิงดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย
- ข) เลือกเน้นบริเวณส่วนกลางของสภาพก่อน (pre-state/S-1) ซึ่งพบเมื่อคำว่า “ยัง” ปรากฏร่วมกับคำว่า “ไม่” ปฏิสัมพันธ์ลักษณะนี้แสดงความหมายว่า เหตุการณ์ที่อ้างอิงถึงยังไม่เกิดขึ้น
- ค) เลือกเน้นเหตุการณ์ทั้งเหตุการณ์ และแสดงความหมายเชิงการณัลักษณะว่า เหตุการณ์ที่อ้างอิงได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลง ณ เวลาอ้างอิง ซึ่งอยู่ก่อนเวลากล่าวถ้อย

นอกจากความหมายเชิงการณัลักษณะแล้ว คำว่า “ยัง” ยังแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้าม ในการแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่จะปรากฏหลังเวลาอ้างอิง (S+1) ผู้พูดเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค (S) กับเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ปรากฏจะปรากฏตามหลัง (S+1) ในการแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะปรากฏ ณ เวลาอ้างอิง (Not-S) ผู้พูดเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่เกิดขึ้นควรจะเกิดขึ้น (Not-S)

คำว่า “ยัง” แสดงความหมายการดำเนินต่อเนื่องของปริจเจตเมื่อปรากฏในปริจเจตของการขยายความแบบให้รายละเอียด เช่น “น้ำหน้าที่เราเห็นตามปกตินั้น นอกจากจะเป็นอันตรายต่อ

สิ่งมีชีวิตที่อยู่ในน้ำนั้น แล้วยังทำให้น้ำขุ่นแขยงไม่น่าดู” คำว่า “ยัง” ในตัวอย่าง ปรากฏในปริเฉท การให้รายละเอียดเกี่ยวกับคุณสมบัติของน้ำเน่า ในตัวอย่างนี้ คำว่า “ยัง” แสดงความหมายการมี หรือปรากฏเหตุการณ์การทำให้น้ำขุ่นแขยงไม่น่าดู ณ เวลาอ้างอิง ซึ่งส่งผลให้ปริเฉทการให้ รายละเอียดดังกล่าวดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิง ยังไม่เสร็จสิ้น นอกจากนี้ คำว่า “ยัง” ในตัวอย่างนี้ ยังแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ปรากฏหลัง (S+1) กล่าวคือ หลังจากอ้างอิงถึงรายละเอียด ที่แสดงโดยประโยคที่มีคำว่า “ยัง” ปรากฏเรียบร้อยแล้ว ปริเฉทการขยายความแบบให้ รายละเอียดจะสิ้นสุดลง เห็นได้จากคำว่า “ยัง” จะปรากฏในประโยคที่แสดงถึงรายละเอียดสุดท้าย ของปริเฉทเท่านั้น

จากความหมายทั้ง 2 ความหมายของคำช่วยหน้ากริยา “ยัง” ที่พบในขอบเขตข้อมูลพบว่า คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” แสดงความหมายที่มีความสัมพันธ์กันคือ มีหรือปรากฏเหตุการณ์หรือ ปริเฉทที่อ้างอิง ณ เวลาอ้างอิง และความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามกับเหตุการณ์หรือปริเฉทที่ อ้างอิง

คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” มีลักษณะคล้ายคลึงกับคำป่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ “อยู่” ที่สามารถอ้างอิงเหตุการณ์ว่า ดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิง หรือ เหตุการณ์ที่อ้างอิงเกิดขึ้นและสิ้นสุด ลง ณ เวลาอ้างอิงได้ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะคำว่า “ยัง” และ “อยู่” นั้นได้ผ่านกระบวนการ กลายเป็นคำไวยากรณ์จากคำกริยาที่มีความหมายคล้ายคลึงกันคือ คำกริยา “อยู่” แสดง ความหมายว่ามีหรือปรากฏสิ่งใด ณ สถานที่ซึ่งมีความสัมพันธ์กับสิ่งอ้างอิง คำกริยา “ยัง” แสดงความหมายที่แตกต่างออกไปคือ เหตุการณ์การมีหรือปรากฏสิ่ง ณ สถานที่ใดที่หนึ่งนั้นมีความหมายของการสิ้นสุดเหตุการณ์ดังตัวอย่างการใช้คำว่า “ยัง” เป็นคำกริยาซึ่งพบในสมัยก่อน สมัยปัจจุบัน

- (25) ก. กูไปที่บ้านพ่อแม่ ได้ช่างได้วงได้บัวได้นาง ได้เงื่อนได้ทองกูเอามาเวนแก่ พ่อกู พ่อกูตายยังพี่กู กูพร่ำบ่าเรอพี่กู ดั่งบ่าเรอแก่พ่อกู พี่กูตายจึงได้ เมืองแก่กูทั้งกลม

(ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง ด้านที่ 1 บรรทัดที่ 14-18)

(กรมศิลปากร, 2526: 9, อ้างถึงใน สุรีเนตร, 2551: 95)

- ข. สำเร็จการศึกษาแล้วให้กลับลงมา บุตรนั้นเสียแล้วยังแต่หลานผู้เป็นชาย

(จดหมายเหตุความทรงจำของกรมหลวงนรินทรเทวี)

(กรมศิลปากร, 2501: 9, อ้างถึงใน สุรีเนตร, 2551: 99)

ค. แลเสียบียงอาหารตั้งแต่ด้านลำไปจนถึงเมืองลุ่มม อ้ายลาวเผาเสียส่วนหนึ่ง
ยัง ๒ ส่วน

(จดหมายเหตุ รัชกาลที่ 3 เล่ม 3)

(กรมศิลปากร, 2530: 37, อ้างถึงใน สุรีเนตร, 2551: 100)

เมื่อปรากฏเป็นคำกริยา คำว่า “ยัง” แสดงความหมายว่า “มี หรือปรากฏ” ซึ่งถ้าหากนามวลีประธานเป็นสิ่งมีชีวิตจะสามารถแสดงความหมายว่ามีชีวิตได้ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยเห็นว่าเหตุการณ์การมีหรือการปรากฏดังกล่าวมีนัยทางความหมายของการสิ้นสุดเหตุการณ์อยู่ กล่าวคือในประโยค (25ก.) และ (25ข.) ผู้พูดอ้างถึงเหตุการณ์การมีชีวิตอยู่ของพี่ และหลานชายตามลำดับในประโยค (25ค.) ผู้พูดอ้างถึงเหตุการณ์การมีอยู่ของเสียบียง อย่างไรก็ตามการมีหรือปรากฏนั้นมีความหมายของการเหลือ ซึ่งแสดงความหมายว่าภายหลังเหตุการณ์การมีอยู่ที่อ้างถึงนั้นจะสิ้นสุดลง หรือเป็นการแสดงความหมายของเหตุการณ์คู่ตรงข้ามกับเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค ความหมายการเหลือหรือการสิ้นสุดของเหตุการณ์ที่อ้างถึงในลักษณะนี้ไม่พบในเหตุการณ์ที่แสดงโดยคำกริยา “อยู่”

เมื่อปรากฏใช้เป็นคำช่วยหน้ากริยา คำว่า “ยัง” ยังคงเค้าความหมายการแสดงนัยของจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ หรือการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยคกับเหตุการณ์คู่ตรงข้ามอยู่ ดังนั้นคำช่วยหน้ากริยา “ยัง” จึงแสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า มีหรือปรากฏเหตุการณ์ที่อ้างถึง ณ ตำแหน่งบนเส้นเวลา ซึ่งมีความสัมพันธ์กับเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย และแสดงความหมายการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ที่อ้างถึง (S) กับเหตุการณ์คู่ตรงข้ามได้สองลักษณะขึ้นอยู่บริบทที่ปรากฏคือ เหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่จะปรากฏภายหลังเวลาอ้างอิง (S) หรือเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะปรากฏ ณ เวลาอ้างอิง (Not-S)

คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “ยัง” แสดงความหมายเน้นย้ำที่การมีหรือปรากฏของเหตุการณ์ในลักษณะเดียวกันกับคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “อยู่” แต่แตกต่างกันตรงที่การแสดงความหมายของเหตุการณ์คู่ตรงข้าม เมื่อปรากฏเป็นคำช่วยหน้ากริยาแสดงความหมายการดำเนินต่อเนื่องของปริจเฉท คำว่า “ยัง” ดึงเอาความหมายการดำเนินต่อเนื่องของเหตุการณ์และความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่จะปรากฏหลังเวลาอ้างอิง (S+1) มาเป็นความหมายเด่น

จากคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์เหล่านี้ คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” สามารถแสดงความหมายเชิงการณลักษณะทางไวยากรณ์แบบไม่สมบูรณ์ (imperfective aspect) ได้ คล้ายคลึงกับคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “อยู่” แต่แตกต่างกันตรงที่คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” จะแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามกับเหตุการณ์ที่อ้างถึงควบคู่ไปด้วย ผู้วิจัยจะเรียกว่าคำว่า “ยัง” ว่าเป็นคำบ่งชี้การณลักษณะ “คงอยู่” เพื่อสะท้อนความหมายของคำว่า “*continuative marker*” ที่พบในงานวิจัยอื่นๆ ซึ่งศึกษาคุณสมบัติทางความหมายของรูปภาษาบ่งชี้ความหมาย เหตุการณ์คู่ตรงข้ามกับเหตุการณ์ที่อ้างถึง ในภาษาต่างๆ เพราะคำว่า “ยัง” ในภาษาไทยแสดงคุณสมบัติการแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามคล้ายคลึงกับคำว่า “*still*” ในภาษาอังกฤษ “*noch*” ในภาษาเยอรมัน (van der Auwera, 1991; 1993; 1998; van Baar, 1997)

5.3 คำว่า “แล้ว”

คำว่า “แล้ว” จัดเป็นคำที่มีความหลากหลายทางวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์ คำว่า “แล้ว” สามารถปรากฏได้หลายตำแหน่ง ซึ่งแต่ละตำแหน่งจะทำหน้าที่ที่แตกต่างกัน ดังตัวอย่าง

- (28) ก. งาน แล้ว ก่อนกำหนด
 ข. เขาตาย แล้ว
 ค. กินข้าวให้หมดก่อน แล้วค่อยไปโรงเรียน

ในตัวอย่าง (28ก.) คำว่า “แล้ว” ปรากฏเป็นคำอกรรมกริยาแสดงความหมายว่า “จบ สิ้น เสร็จ” ในตัวอย่าง (28ข.) คำว่า “แล้ว” ปรากฏตามหลังกริยาหลัก “ตาย” คำว่า “แล้ว” ในตำแหน่งนี้ ทำหน้าที่เป็นคำช่วยหลังกริยาแสดงความหมายเชิงเวลาเพิ่มเติมให้กับประโยค (Hass, 1965; Scovel, 1970; Warotamasikhhadit, 1976; Boonyapatipark, 1983; Sookgasem, 1990; Bisang, 2003; Kullavanijaya และ Bisang, 2007) คำช่วยหลังกริยา “แล้ว” ในตัวอย่าง (26ข.) แสดงความหมายเชิงเวลาว่าเหตุการณ์การตายของผู้ร่วมเหตุการณ์ “เขา” ได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ในตัวอย่าง (28ค.) คำว่า “แล้ว” ปรากฏในตำแหน่งหน้าอนุพากย์ “ค่อยไปโรงเรียน” ซึ่งปรากฏตามหลังอนุพากย์ “กินข้าวให้หมดก่อน” คำว่า “แล้ว” ในตำแหน่งนี้ทำหน้าที่เป็นคำสันธานแสดงความสัมพันธ์เชิงเวลาระหว่างเหตุการณ์ที่แสดงโดยอนุพากย์ “กินข้าวให้หมดก่อน” และ “ค่อยไปโรงเรียน”

อย่างไรก็ตาม การปรากฏใช้เป็นคำอกรรมกริยาของคำว่า “แล้ว” พบน้อยมากในภาษาไทยปัจจุบัน ในประโยค (28ก.) เรามักจะใช้คำกริยา “เสร็จ” หรือกริยาวลี “แล้วเสร็จ” ซึ่งแสดงความหมายเดียวกันแทน นักภาษาศาสตร์ส่วนใหญ่จึงสนใจวิเคราะห์คำว่า “แล้ว” เมื่อปรากฏเป็นคำช่วยหลังกริยา ในงานวิจัยที่ผ่านมา นักภาษาศาสตร์ต่างเห็นตรงกันว่า คำช่วยหลังกริยา “แล้ว” (28ข.) แสดงความหมายในเชิงเวลา (temporal meaning) แต่ผลการศึกษานั้นแตกต่างกันไปตามแต่ละงานวิจัย

งานวิจัยกลุ่มแรกวิเคราะห์ว่า คำช่วยหลังกริยา “แล้ว” เป็นส่วนขยายแสดงเวลา (temporal adverbial) มีความหมายคล้ายคลึงกับคำว่า “already” ในภาษาอังกฤษ (Hass, 1964) อุดม วโรตมลิขิษฐ์ (Warotamasikhhadit, 1976) กล่าวว่า คำว่า “แล้ว” เป็นส่วนขยายแสดงเวลา ซึ่งแสดงความหมายว่าเหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นเสร็จสิ้น หรือเงื่อนไขของเหตุการณ์นั้นๆ กำลังจะเปลี่ยนแปลง

งานวิจัยกลุ่มถัดมามองว่า คำช่วยหลังกริยา “แล้ว” แสดงความหมายเชิงการณลักษณะทางไวยากรณ์แบบสมบูรณ์ (perfective aspect) (Scovel 1970; Boonyapatipark, 1983; Bisang, 2003; Kullavanijaya และ Bisang, 2007) โธมัส สโคเวล (Scovel, 1970) วิเคราะห์ว่า คำช่วยกริยา “แล้ว” เป็นคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์แบบสมบูรณ์ ซึ่งแสดงการเกิดขึ้นของเหตุการณ์ ณ จุดเวลาใด จุดเวลาหนึ่ง ซึ่งมักจะเป็นจุดเวลาในอดีต กล่าวอีกนัยหนึ่ง ผู้พูดใช้คำช่วยหลังกริยา “แล้ว” เพื่อแสดงความหมายว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยประโยคเกิดขึ้นและสิ้นสุดลงก่อนเวลากล่าวถ้อย ผลการวิเคราะห์นี้มีลักษณะคล้ายคลึงกับของทัศนาลัย บุญญะปฏิภาค (Boonyapatipark, 1983) ซึ่งวิเคราะห์ว่า คำว่า “แล้ว” เป็นคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์แบบสมบูรณ์ (perfective aspect) ทัศนาลัยกล่าวว่า คำว่า “แล้ว” แสดงความหมายว่า ณ เวลาอ้างถึงหรือเวลากล่าวถ้อยเหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยประโยคนั้นได้เกิดขึ้นมาช่วงระยะเวลาหนึ่ง และดำเนินมาจนถึงจุดสำคัญของเหตุการณ์และเหตุการณ์ได้สิ้นสุดลง (terminated) ซึ่งการสิ้นสุดลงนั้นไม่จำเป็นต้องเป็นจุดสิ้นสุดเหตุการณ์สมบูรณ์ (completion) (Boonyapatipark, 1983: 158)

ทัศนาลัยวิเคราะห์ว่า คำบ่งชี้การณลักษณะ “แล้ว” สามารถแสดงความหมายได้ 3 ลักษณะคือ เหตุการณ์ที่อ้างถึงได้เสร็จสิ้น (completed situation) เหตุการณ์ที่อ้างถึงได้เกิดขึ้นแต่ยังไม่เสร็จสิ้น (inchoative situation) และเหตุการณ์ที่อ้างถึงกำลังจะเกิดขึ้นในไม่ช้า (imminent situation) ตัวอย่างประโยค (29) และ (30) แสดงตัวอย่างการแสดงความหมายในสามลักษณะดังกล่าว

- (29) เขาซ้ตรงเท้คู้นั้แล้ว
- ก. เขาซ้ตรงเท้คู้นั้เสร็จ
- ข. เขาเรีมซ้ตรงเท้คู้นั้
- ข. เขกัลงจะซ้ตรงเท้คู้นั้
- (30) ก. เขรวยแล้ว
- ข. เขรวย

ทัศนาลัยกล่าวว่า ประโยคตัวอย่าง (29) มีสามความหมายคือ เหตุการณ์การซ้ตรงเท้นั้นได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงสมบูรณ์ ดังใน (29ก.) เหตุการณ์ซ้ตรงเท้นั้นได้เกิดขึ้นและกำลังดำเนินอยู่ยังไม่เสร็จสิ้น ดังใน (29ข.) และ เหตุการณ์การซ้ตรงเท้นั้นกำลังจะเกิดขึ้นในไม่ช้า ดังใน (29ค.) จากความหมายดังกล่าว ทัศนาลัยกล่าวว่าคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “แล้ว”

แสดงจุดสนใจของผู้พูดที่ชอบเขตเหตุการณ์ ซึ่งอาจจะเป็นจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ ดังใน (29ก.) หรือจุดเริ่มต้นเหตุการณ์ ดังใน (29ข. และ 29ค.) ก็ได้ ทักนาลัยสรุปว่า ความหมายเชิงการณลักษณะเหล่านี้เป็นการแสดงมุมมองจากภายนอก หรือเป็นการอ้างถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ณ จุดเวลา คำช่วยหลังกริยา “แล้ว” จึงควรจัดให้เป็นคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์แบบสมบูรณ์ (perfective aspect)

นอกจากนี้ ทักนาลัยได้กล่าวถึงคุณสมบัติทางความหมายของคำว่า “แล้ว” ไว้ว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยประโยคนั้น มีความหมายว่า เป็นเหตุการณ์ใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม ดังในตัวอย่าง (30ก.) ประโยค “เขารวยแล้ว” แสดงความหมายว่า เหตุการณ์การทรงสภาพรวยของผู้ร่วมเหตุการณ์ “เขา” นั้นดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย และมี ความหมายว่า เหตุการณ์ทรงสภาพดังกล่าวเป็นสภาพใหม่ที่เปลี่ยนไปจากสภาพก่อนหน้าของผู้ร่วมเหตุการณ์ กล่าวคือ ก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ผู้ร่วมเหตุการณ์มีสภาพจนมาก่อน ความหมาย เหตุการณ์ใหม่นี้ไม่พบในประโยค (30ข.)

วอลเตอร์ บิซาง (Binsag, 2003) และ ปราณี กุลละวณิชย์ และวอลเตอร์ บิซาง (Kullavanijaya and Bisang, 2007) วิเคราะห์ว่า คำว่า “แล้ว” เป็นคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์แบบสมบูรณ์ (perfective aspect) เนื่องจากคำว่า “แล้ว” มีปฏิสัมพันธ์กับโครงสร้างเหตุการณ์ที่ชอบเขตเหตุการณ์ โดยคำว่า “แล้ว” อาจจะไม่เลือกเน้นจุดเริ่มต้นหรือจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ก็ได้ ในกรณีนี้ที่คำว่า “แล้ว” เลือกเน้นจุดเริ่มต้นเหตุการณ์ ความหมายเชิงการณลักษณะที่แสดงคือ เหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นได้เกิดขึ้น (inchoative meaning) และถ้าหากคำว่า “แล้ว” เลือกเน้นจุดสิ้นสุดเหตุการณ์จะแสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นได้ดำเนินมาระยะหนึ่งและจบลง (completive)

งานวิจัยในกลุ่มถัดมามองว่า คำช่วยหลังกริยา “แล้ว” ควรจัดเป็นรูปบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ เหตุการณ์ก่อนหน้า (perfect หรือ anterior) ไม่ใช่รูปบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์แบบสมบูรณ์ (perfective aspect) แครสสัน โฮวาร์ด (Howard, 2000) ได้เปรียบเทียบคุณสมบัติทางความหมายของคำว่า “แล้ว” กับความหมายต้นแบบ (prototype) ของการณลักษณะทางไวยากรณ์เหตุการณ์ก่อนหน้า (perfect หรือ anterior) ที่พบในงานวิจัยทางแบบลักษณภาษาของ ไบบี และ ดาฮิล (Bybee and Dahl, 1989) และงานของ ไบบี เพอร์กินส์ และปาก์ญูกา (Bybee, Perkins and Pagliuca, 1994) โฮวาร์ด (Howard, 2000) วิเคราะห์ว่า คุณสมบัติทางความหมายของเหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยใช้คำช่วยหลังกริยา “แล้ว” ว่ามีคุณสมบัติสอดคล้องกับการณลักษณะ

ทางไวยากรณ์เหตุการณ์ก่อนหน้า (perfect หรือ anterior) ในแง่ของการแสดงความหมาย เหตุการณ์ในอดีตที่มีความสำคัญหรือตรงประเด็น (relevant) กับสถานการณ์ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย (prior situation with current relevance) (Dahl, 1985; Bybee et al., 1994)

การณลักษณะทางไวยากรณ์เหตุการณ์ก่อนหน้า (perfect หรือ anterior) แตกต่างจากการณลักษณะทางไวยากรณ์แบบสมบูรณ์ (perfective aspect) ตรงที่การณลักษณะทางไวยากรณ์เหตุการณ์ก่อนหน้า แสดงความหมายหลักว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนเวลาอ้างอิง หรือเวลากล่าวถ้อย แต่ยังคงมีความสำคัญหรือตรงประเด็นกับสถานการณ์ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ความสำคัญหรือตรงประเด็นในที่นี้อาจจะเป็นได้ในสองลักษณะคือ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงก่อนเวลากล่าวถ้อยแต่ส่งผลบางอย่างต่อสถานการณ์ ณ เวลากล่าวถ้อย หรือเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตและดำเนินมาจนถึงเวลากล่าวถ้อย ในทางตรงกันข้าม การณลักษณะทางไวยากรณ์แบบสมบูรณ์นั้นไม่ได้แสดงความหมายความสำคัญหรือตรงประเด็นกับสถานการณ์ ณ เวลากล่าวถ้อย แต่แสดงความหมายว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นได้เสร็จสิ้นสมบูรณ์ภายในขอบเขตเวลาที่ชัดเจน มีจุดเริ่มต้น ส่วนกลาง และจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ครบบริบูรณ์ คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์แบบสมบูรณ์มักจะปรากฏใช้ในการเล่าเรื่องที่เกิดขึ้นในอดีต

ความแตกต่างระหว่างการณลักษณะทางไวยากรณ์แบบสมบูรณ์ (perfective aspect) และการณลักษณะทางไวยากรณ์เหตุการณ์ก่อนหน้า (perfect หรือ anterior) ที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ รูปภาพาที่จะจัดเป็นรูปบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์เหตุการณ์ก่อนหน้านั้นมักจะเป็นรูปภาพาที่มีการแสดงความหมายการณลักษณะความสมบูรณ์ในแง่ของผล (perfect of result) และความหมายการณลักษณะเชิงประสบการณ์ (experiential perfect) การพิจารณาว่ารูปภาพาใดเป็นรูปแสดงความหมายการณลักษณะทางไวยากรณ์เหตุการณ์ก่อนหน้า (perfect หรือ anterior) นั้น สามารถพิจารณาจากกลวิธีในการเล่าเรื่องที่เกิดขึ้นในอดีต (Lindstedt, 2000: 366) กล่าวคือ รูปภาพาแสดงการณลักษณะทางไวยากรณ์เหตุการณ์ก่อนหน้า (perfect หรือ anterior) จะต้องไม่ตรงกับรูปภาพาที่ใช้แสดงประเภททางไวยากรณ์อดีตกาล (past tense) ซึ่งปรากฏใช้กลวิธีหลักในการเล่าเรื่องเหตุการณ์ในอดีต

โฮวาร์ด (Howard, 2000) วิเคราะห์ว่าคำว่า “แล้ว” แสดงความหมายทั้งหมด 8 ความหมายขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์ร่วมกับการณลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ และบริบทในการใช้ความหมายที่คำว่า “แล้ว” แสดงคือ ก) ความสมบูรณ์ในแง่ของผล (perfect of result) หรือเป็นการ

อ้างถึงเหตุการณ์ที่เป็นสภาพผลมาจากอิเหตุการณ์หนึ่ง ซึ่งสิ้นสุดลงก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลา กล่าวถ้อยเช่น “แผ่นดินไหวหยุดแล้ว นอนต่อเถอะ” ข) การสิ้นสุดเหตุการณ์ (completive) หรือการ อ้างถึงเหตุการณ์ว่าจบสิ้นลงแล้วก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยเช่น “พอเต็มแล้ว เขาก็ได้ลงมา” ค) เหตุการณ์ที่เกิดก่อน (anterior) หรือการอ้างถึงเหตุการณ์ในอดีตที่มีความสำคัญหรือตรง ประเด็นกับสถานการณ์ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย เช่น “พอเก็บมาแล้ว ก็ใส่ลงไป” ง) เหตุการณ์ที่เกิดก่อนและดำเนินมาจนถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย (anterior continuing) เช่น “ทำงานที่นี้มาหนึ่งปีกับสองเดือนแล้ว” จ) การมีอยู่ของสภาพ (state-exist) หรือการอ้างถึง เหตุการณ์ทรงสภาพที่เริ่มต้นก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยและยังคงอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือ เวลากล่าวถ้อย เช่น “เพราะว่าโตแล้ว อาศัยี่สิบกว่าแล้ว” ฉ) การมีอยู่ของสภาพลบ (negative attained state) หรือการอ้างถึงเหตุการณ์ทรงสภาพที่เกิดขึ้นและจบสิ้นลงก่อนเวลาอ้างอิงหรือ เวลากล่าวถ้อยเช่น “เพื่อนๆ เค้าไม่ต้องลงวิชานี้กันแล้ว” ช) เหตุการณ์ที่กำลังจะเกิดขึ้น ณ ปัจจุบัน (present imminence) หรือ การอ้างถึงเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นภายหลังจากเวลาอ้างอิงหรือเวลา กล่าวถ้อยเช่น “นี่จะกลับแล้วเหมือนกัน” และ ซ) การเน้นความ (emphatic) หรือการใช้เพื่อ วัตถุประสงค์ทางวิจนปฏิบัติ เช่น “หนึ่งเนี่ยก็แยะแล้ว”

จากผลการศึกษาของงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่า ประเด็นที่นักภาษาศาสตร์หลายท่านมี ความเห็นตรงกันคือ คำช่วยหลังกริยา “แล้ว” แสดงความหมายที่เกี่ยวข้องกับเวลาในอดีตหรือ เวลาก่อนเวลากล่าวถ้อย กล่าวคือ เหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยการใช้คำว่า “แล้ว” นั้นมักจะเป็น เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและจบลงก่อนเวลากล่าวถ้อย อย่างไรก็ตาม บางเหตุการณ์ก็ไม่จำเป็นต้อง สิ้นสุดลงก่อนเวลากล่าวถ้อยก็ได้ เช่น เมื่อคำช่วยหลังกริยา “แล้ว” ปรากฏร่วมกับการณ์ลักษณะ ประจำคำประเภทสภาพการณ์ และการณ์กระทำ เช่น “เขารวยแล้ว” และ “เขาวิ่งมาทางนี้แล้ว” ตามลำดับ คำว่า “แล้ว” ในประโยคตัวอย่างสองประโยคนี้อาจแสดงความหมายเชิงการณ์ลักษณะที่ คล้ายกันคือ เหตุการณ์ทรงสภาพรวย และเหตุการณ์พลวัตการวิ่งมาทางนี้ ของผู้ร่วมเหตุการณ์ “เขา” เกิดขึ้นก่อนเวลากล่าวถ้อย และดำเนินมาจนถึงเวลากล่าวถ้อย กรณีเหล่านี้เป็นการแสดง ให้เห็นว่าคำว่า “แล้ว” ไม่น่าจะจัดให้เป็นคำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์แบบสมบูรณ์ (perfective aspect) ซึ่งเป็นมุมมองที่ใช้อ้างถึงเหตุการณ์ว่าเกิดขึ้นและสิ้นสุดลงก่อนเวลากล่าวถ้อย ผู้วิจัยเห็นด้วยกับผลการศึกษาของโฮวาร์ด (Howard, 2000) ที่วิเคราะห์ว่า “แล้ว” ควรจัดประเภท ให้เป็นรูปบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ เหตุการณ์ก่อนหน้า (perfect หรือ anterior) เนื่องจาก คำว่า “แล้ว” มีการใช้และคุณสมบัติทางความหมายสอดคล้องกับการณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ เหตุการณ์ก่อนหน้า (perfect หรือ anterior) มากกว่า ผู้วิจัยจะกล่าวถึงคุณสมบัติทางความหมาย

เหล่านี้ในรายละเอียดในส่วนของปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำว่า “แล้ว” กับการณ์ลักษณะประจำคำแต่ละประเภท

นอกจากประเด็นเรื่องการจัดประเภทแล้ว ประเด็นที่น่าสนใจของคำว่า “แล้ว” ที่พบในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องคือ คำช่วยกริยา “แล้ว” มักจะแสดงความหมายว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นเป็นเหตุการณ์ใหม่ ซึ่งเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพที่เกิดขึ้นก่อนหน้า หรือแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้าม ซึ่งเกิดขึ้นก่อนเหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยประโยคเช่น “เขารวยแล้ว” แสดงความหมายเชิงการณ์ลักษณะว่า เหตุการณ์ทรงสภาพรวยของผู้ร่วมเหตุการณ์นั้นคงอยู่ ณ เวลาอ้างถึง และมีความหมายว่าผู้ร่วมเหตุการณ์มีสภาพที่ตรงข้ามหรือสภาพไม่รวยมาก่อน อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีนักภาษาศาสตร์ท่านใดกล่าวถึงประเด็นนี้ในรายละเอียด ผู้วิจัยพบว่า ความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามในลักษณะนี้พบในประโยคที่มีคำว่า “แล้ว” ปรากฏอย่างสม่ำเสมอ ดังจะกล่าวถึงในรายละเอียดในส่วนของการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำว่า “แล้ว” กับการณ์ลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ

ในเนื้อหาส่วนต่อไป ผู้วิจัยจะเสนอผลการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำว่า “แล้ว” ที่พบในขอบเขตข้อมูล การนำเสนอเนื้อหาจะมีลำดับดังต่อไปนี้ หัวข้อ 5.3.1 เป็นภาพรวมการปรากฏของคำว่า “แล้ว” ในลักษณะต่างๆ ที่พบในขอบเขตข้อมูล หัวข้อ 5.3.2 เป็นการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำช่วยหลังกริยา “แล้ว” โดยเน้นที่ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำช่วยหลังกริยา “แล้ว” กับการณ์ลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ และหัวข้อ 5.3.3 เป็นการสรุปคุณสมบัติทางความหมายของคำช่วยหลังกริยา “แล้ว”

5.3.1 ภาพรวมการปรากฏของคำว่า “แล้ว” ในข้อมูล

จากขอบเขตข้อมูลพบว่า คำว่า “แล้ว” สามารถปรากฏได้ใน 4 ลักษณะคือ ก) ปรากฏเป็นคำกริยา ข) ปรากฏในวลีตายตัว (fixed expression) ค) ปรากฏเป็นคำสันธาน และ ง) ปรากฏเป็นคำช่วยหลังกริยาแสดงความหมายการณ์ลักษณะทางไวยากรณ์

1) คำกริยา

- (31) ก. หลุมแรกคือ หลุม HL1 เจาะที่บ้านคู้งลาน ในราวปลายเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2500 และต้องหยุดซ่อมเนื่องจากเครื่องเจาะชำรุด แล้วเจาะต่อ เมื่อ

การซ่อมแล้วเสร็จจนถึงความลึกสุดท้ายที่ 406 เมตร และไม่พบปิโตรเลียม

- ข. พระธยานิพุทธเจ้า คือ การอวดตารของพระอาทิตย์แล้วสำเร็จเป็นพระพุทธรูปด้วยอำนาจญาณ ประทับอยู่แต่บนสวรรค์
- ค. เนื่องจากผู้เยาว์บางคนอาจมีความคิดอ่านและสติปัญญาความสามารถเฉพาะตลอดจนความรู้สึกรับผิดชอบมากพอที่จะได้รับความไว้วางใจในความสามารถหารายได้โดยการประกอบอาชีพทางการค้าหรือรับจ้าง ซึ่งจะต้องแล้วแต่ตัวบุคคล จะกำหนดกฎเกณฑ์แน่นอนตายตัวไม่ได้

คำอกรรมกริยา “แล้ว” ที่พบในขอบเขตข้อมูลแสดงความหมายได้ 2 ความหมายได้แก่ “เสร็จสิ้น” ดังในตัวอย่าง (31ก. และ 31ข.) และ “ขึ้นอยู่กับ, ตามใจ” ดังในตัวอย่าง (31ค.) ในการแสดงความหมาย “เสร็จสิ้น” คำกริยา “แล้ว” มักจะปรากฏร่วมกับคำกริยา “เสร็จ” ดังใน (31ก.) หรือ “สำเร็จ” ดังใน (31ข.)

2) ปรากฏในวลีตายตัว (fixed expression)

ในขอบเขตข้อมูล ผู้วิจัยพบว่า คำว่า “แล้ว” สามารถปรากฏในวลีตายตัวดังต่อไปนี้ ก) วลีตายตัว “ที่แล้ว” ข) วลีตายตัว “แล้วกัน” ค) วลีตายตัวซึ่งมีโครงสร้าง [คำนาม + ลักษณะนาม_i + แล้ว + ลักษณะนาม_j + เล่า] เช่น “รัฐบาลชุดแล้วชุดเล่า” และ ง) วลีตายตัวซึ่งมีโครงสร้าง [กริยาวลี + ก็ + แล้ว + กริยาวลี + ก็ + แล้ว] เช่น “ปลอบข้าพเจ้าก็แล้วซู้ก็แล้ว” ดังตัวอย่าง

- (32) ก. บะหมี่สำเร็จรูปหมดไปตั้งแต่สองวันที่แล้ว
- ข. ปักไม่เล่นหรอก ปักซี้เกียจ ไว้หาอย่างอื่นทำก็แล้วกัน
- ค. เตี่ยวชิ เขาก็ขอโทษแล้วไงคะ ให้มันแล้วๆ กันไปไม่ได้เหอ
- ง. แม้ว่าประเทศไทยจะมีรัฐบาลชุดแล้วชุดเล่านับตั้งแต่หลังปี พ.ศ. 2500 เป็นต้นมา แต่นโยบายพัฒนาภาคเกษตรของรัฐบาลแต่ละชุดมักจะไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยยะ
- จ. ปลอบข้าพเจ้าก็แล้วซู้ก็แล้ว หยิกขาเข้าไปอีก ก็หัดไม่เป็น ต้องพาตัวข้าพเจ้าไปส่งท่านย่า ขอให้ข้าพเจ้าไปแสดงวิกอื่น

วลีตายตัว “ที่แล้ว” แสดงความหมายว่า “ที่ผ่านมา” หรือ “ที่จบสิ้นไปแล้ว” วลีตายตัวนี้ใช้เป็นวลีแสดงเวลา ในประโยคตัวอย่าง (32ก.) วลี “สองวันที่แล้ว” หมายความว่าสองวันที่ผ่านมา หรือสองวันที่จบสิ้นไปแล้ว วลีตายตัว “ที่แล้ว” นี้พัฒนามาจากหน่วยสร้างอนุพากย์ขยายคำนาม (relative clause construction) โดยมีคำว่า “ที่” เป็นคำบ่งชี้อนุพากย์ขยายนาม อย่างไรก็ตามเนื่องจากคำว่า “แล้ว” เมื่อปรากฏเดี่ยวและทำหน้าที่เป็นคำกริยาในภาษาไทยปัจจุบันอีกต่อไป ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า “ที่แล้ว” ได้พัฒนามาเป็นวลีตายตัว (มิ่งมิตร, 2546)

ในประโยคตัวอย่าง (32ข.) คำว่า “แล้ว” ปรากฏในวลีตายตัว “แล้วกัน” ซึ่งทำหน้าที่เป็นคำกริยาวิเศษณ์มีลักษณะเป็นการสรุปผลเพื่อเน้นย้ำว่า เหตุการณ์ที่นำมาข้างหน้าควรจะเป็นอย่าง ที่พูด หรือแสดงความคาดหวังว่าเหตุการณ์ที่กล่าวจะเป็นจริงอย่างนั้น (มิ่งมิตร, 2546: 89) ในตัวอย่าง “ปักไม้เส้นหรือปักซี่เกี่ยว ไร่หาอย่างอื่นทำก็แล้วกัน” วลีตายตัว “แล้วกัน” แสดงความหมายสรุปหรือเน้นย้ำว่าเหตุการณ์ “หาอย่างอื่นทำ” เป็นข้อสรุปตามความเห็นของผู้พูด นอกจากนี้ผู้วิจัยพบว่า วลีตายตัว “แล้วกัน” สามารถปรากฏใช้เป็นกริยา ดังในตัวอย่าง (32ค.) ซึ่งแสดงความหมายว่า “จบ”

ในประโยคตัวอย่าง (32ง.) คำว่า “แล้ว” ปรากฏในวลีตายตัวซึ่งมีโครงสร้าง [คำนาม + ลักษณะนาม_i + แล้ว + ลักษณะนาม_i + เล่า] คำลักษณะนามคำที่สองในโครงสร้างนั้นเป็นคำเดียวกับคำลักษณะนามคำแรก เช่น “รัฐบาลชุดแล้วชุดเล่า” วลีตายตัวนี้แสดงความหมายที่เป็นพหูพจน์และเป็นสิ่งที่มีซ้ำๆ กัน (มิ่งมิตร, 2546: 88)

ในประโยคตัวอย่าง (32จ.) คำว่า “แล้ว” ปรากฏในวลีตายตัวซึ่งมีโครงสร้าง [กริยา + ก็ + แล้ว + กริยา + แล้ว] เช่น “ปลอบข้าพเจ้าก็แล้วชู้ก็แล้ว” วลีตายตัวในลักษณะนี้ทำหน้าที่เป็นคำกริยาวิเศษณ์ มีความหมายว่าเหตุการณ์ที่แสดงโดยคำกริยานั้นได้เกิดขึ้นแล้ว ได้ทำไปแล้ว หรือผ่านไปแล้ว (มิ่งมิตร, 2546: 90)

3) สันธาน

ในขอบเขตข้อมูล ผู้วิจัยพบว่า คำว่า “แล้ว” สามารถปรากฏใช้เป็นคำสันธานทำหน้าที่เชื่อมความดังในตัวอย่างประโยค (33)

- (33) ก. เพราะเพื่อตาเนี่ย อาคาคดีต้องละทิ้งอุดมการณ์ของตนแล้วเดินทางไปเลี้ยง
โชคที่มองโกเสีย

- ข. ใครอยากอ่านหนังสือดีๆ ก็ต้องคอยให้มีคนตาย **แล้ว** แต่งชุดดำไปรอรับ แจกในงานศพ
- ค. เมื่อจะเขียนบทวิจารณ์รวมเรื่องสั้น ก็จะต้องพยายามหาแนวเรื่องร่วมกัน หรือสิ่งที่เหมือนกันเสียก่อน **แล้ว** จึงหาจุดเด่นๆ ของเรื่องนั้นออกมา
- ง. นี่มันมีสองชนิด จนอย่างสั้นคิดกับจนอย่างผู้ดี ชนิดที่จนอย่างสั้นคิดนะ จนทั้งเงินจนทั้งความคิด คือจน**แล้ว**ไม่คิดจะต่อสู้ความจนในทางที่ถูกที่ควรแม้แต่คอยอิจฉาคนอื่นแล้วก็ดีโพล่ตียายว่าตัวเองจน
- จ. ไปสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ที่มีฐานะยากจนแล้วพนักงานสัมภาษณ์แต่งตัวด้วยเครื่องแต่งกายสวยหรูหราตาแพง หรือไปสัมภาษณ์นักธุรกิจ**แล้ว** พนักงานสัมภาษณ์นุ่งกางเกงยีนส์อึด ลักษณะการทำตัวแตกต่างกัน จะนำไปสู่ความรู้สึกอึดอัดและทำให้การสร้างไม่ตรีจิตยากขึ้น

เมื่อปรากฏเป็นคำสันธาน คำว่า “แล้ว” จะปรากฏระหว่างอนุพากย์สองอนุพากย์ และแสดงความหมายความสัมพันธ์ในเชิงเวลาของเหตุการณ์ที่แสดงโดยอนุพากย์สองอนุพากย์ โดยที่เหตุการณ์ที่แสดงโดยอนุพากย์ที่สอง ซึ่งมีคำว่า “แล้ว” ปรากฏนั้นจะปรากฏหลังเหตุการณ์ที่แสดงโดยอนุพากย์แรกดังในประโยค (33ก.) ถึง (33ค.) นอกจากนี้ คำสันธาน “แล้ว” ยังสามารถแสดงความหมายการขัดแย้งกันระหว่างเหตุการณ์ที่แสดงโดยอนุพากย์สองอนุพากย์ได้ อย่างไรก็ตาม ในกรณีดังกล่าวก็ยังคงมีความหมายของลำดับก่อนหลังของเหตุการณ์อยู่ เช่น ในตัวอย่าง (33ง.) และ (33จ.)

4) คำช่วยหลังกริยาแสดงความหมายการณลักษณะทางไวยากรณ์

เมื่อปรากฏเป็นคำช่วยหลังกริยา คำว่า “แล้ว” จะปรากฏในตำแหน่งท้ายกริยาวลีหรือประโยค และแสดงความหมายการณลักษณะทางไวยากรณ์เพิ่มเติมให้กับประโยค เช่น

- (34) ก. คนเก่งที่มีผลงานดีเด่นว่าเมื่อสิ้นชีวิต**แล้ว** ควรได้เป็นเทพเจ้า
- ข. ย้ายชมรมไปหมด**แล้ว** ใครๆ ก็ อยากไปอยู่ชมรมที่มีอนาคตดีกว่านี้ทั้งนั้น
- ค. ไหวทินบอกกับทุกคนเมื่อมายืนอยู่บนฝั่งเรียบร้อย**แล้ว** ก็แนสิพี่ ไฟประดับมีที่ไหนเปิดตอนกลางวันบ้าง
- ง. อ้อ นึกออก**แล้ว** ไอค้ตืดนิ้วเปาะ
- จ. โซลี่ยมให้ฉัน พระช่วย เขายิ้ม**แล้ว** < ใจวไม่นำเชื้อ

- ฉ. การชี้แจงยึดยานั้นทำให้แม่นยำขึ้น ชุดนี้ก็เหมาะดีกับที่แล้วละ
- ข. และเมื่อเขาปล่อยฉันลง ฉันฉันก็หายสนิทศิษย์ส่ายหน้าไปเฉยเลย ปะ เย้ๆ ดีใจจัง ยินได้แล้ว กันไม่เป็นอัมพาตแล้ว

เมื่อปรากฏกับเหตุการณ์ที่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (telic situation) หรือการณลักษณะประจำคำประเภทการณสัมฤทธิ์ผล (achievement) และการณก่อผล (accomplishment) คำว่า “แล้ว” แสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงก่อนเวลากล่าวถ้อย แต่เหตุการณ์ดังกล่าวมีความตรงประเด็นหรือมีความสำคัญต่อสถานการณ์ ณ เวลากล่าวถ้อย (perfect of result) เช่น ประโยค (34ก.) ถึง (34ง.) อย่างไรก็ตาม ถ้าเหตุการณ์ที่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นเป็นเหตุการณ์ที่กินเวลา หรือการณลักษณะประจำคำประเภทการณก่อผล คำว่า “แล้ว” สามารถแสดงความหมายได้อีกลักษณะหนึ่งคือ เหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นได้เกิดขึ้นในก่อนเวลากล่าวถ้อย และดำเนินมาจนถึงเวลากล่าวถ้อย (anterior continuing) เช่น “เขาทำการบ้านวิชาเลขแล้ว” ประโยคนี้สามารถตีความได้ว่า ณ เวลากล่าวถ้อยเหตุการณ์การทำการบ้านวิชาเลขผู้ร่วมเหตุการณ์ “เขา” นั้นได้เกิดขึ้น แต่ไม่จำเป็นต้องสิ้นสุดลง ดังจะเห็นได้จาก การที่ประโยคดังกล่าวสามารถปรากฏร่วมกับถ้อยความแสดงความหมายว่าเหตุการณ์ที่อ้างถึงกำลังดำเนินอยู่ ยังไม่สิ้นสุดเช่น “เขาทำการบ้านวิชาเลขแล้ว แต่ยังไม่เสร็จ” ในความหมายนี้คำว่า “แล้ว” แสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่าเหตุการณ์การทำการบ้านวิชาเลขนั้นได้เกิดขึ้นก่อนเวลากล่าวถ้อย และดำเนินมาจนถึงเวลากล่าวถ้อย ความหมายการณลักษณะประเภทนี้ยังสามารถพบได้ในการปรากฏร่วมระหว่างคำว่า “แล้ว” กับเหตุการณ์พลวัตแบบกินเวลา หรือการณลักษณะประจำคำประเภทการณกระทำดังในตัวอย่าง (34จ.)

เมื่อปรากฏร่วมกับเหตุการณ์ทรงสภาพหรือการณลักษณะประจำคำประเภทสภาพการณ คำว่า “แล้ว” แสดงความหมายว่าเหตุการณ์ทรงสภาพที่อ้างถึงนั้นดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิง หรือเวลากล่าวถ้อย เช่น ประโยค (34ฉ.) และ (34ข.) ต่อไปผู้วิจัยจะเรียกคำว่า “แล้ว” เมื่อปรากฏเป็นคำช่วยหลังกริยาว่า คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์

นอกจากความหมายการณลักษณะทางไวยากรณ์ที่กล่าวถึงแล้ว ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่า คำว่า “แล้ว” มักจะแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามในลักษณะที่คล้ายคลึงกับคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “ยัง” ดังที่กล่าวถึงในหัวข้อ 5.1 คำว่า “ยัง” แสดงการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค (S) กับเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่เกิดขึ้นภายหลังเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย (S+1) หรือเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิงหรือ

เวลากล่าวถ้อย (Not-S) เช่น “สมชายยังอยู่บ้าน” แสดงความหมายว่าเหตุการณ์การอยู่บ้านของสมชายนั้นดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย อย่างไรก็ตามประโยคนี้มีความหมายว่าหลังเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยนั้นสมชายจะไม่อยู่บ้าน หรือความหมายว่าเหตุการณ์ดังกล่าวนั้นผิดไปจากสิ่งที่ผู้พูดคิด เช่น ผู้พูดคิดว่า ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยนั้นสมชายควรจะออกไปทำธุระข้างนอกแต่สมชายยังอยู่บ้าน การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ในลักษณะนี้พบในคำว่า “แล้ว” เช่นเดียวกัน แต่แตกต่างตรงที่คำว่า “แล้ว” แสดงความหมายการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค (S) กับเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่เกิดขึ้นก่อนเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค (S-1) เช่น ประโยค (34ข.) “เฮ้ๆ ดีใจจัง ยืนได้แล้ว” ประโยคนี้แสดงความหมายว่า ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ผู้พูดมีความสามารถที่จะยืนได้ คำว่า “แล้ว” แสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามว่า ก่อนหน้าเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยนั้นผู้พูดได้มีสภาพตรงกันข้าม คือสภาพที่ไม่สามารถยืนได้มาก่อน ในอีกกรณีหนึ่ง ผู้พูดกล่าวประโยคนี้เพื่อแสดงความหมายว่าเหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นตรงข้ามกับสิ่งที่ตนคิดกล่าวคือ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ผู้พูดอาจจะมีความคิดว่าตนนั้นไม่สามารถที่จะยืนได้ หรือตนเป็นอัมพาต แต่อย่างไรก็ตามตนก็สามารถยืนได้ ในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของการแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามในลักษณะนี้ยังไม่มีการจัดทำนิตินำมาประกอบการวิเคราะห์ความหมายของคำว่า “แล้ว” ในภาษาไทย

จากขอบเขตข้อมูล การปรากฏของคำว่า “แล้ว” ในหน้าที่ต่างๆ ที่กล่าวถึงข้างต้นสามารถแสดงเป็นตารางได้ดังในตารางที่ 5.4

คำ	กริยา	วลีตายตัว	สันธาน	บ่งชี้การณลักษณะ			รวมทั้งหมด
				ปรากฏเดี่ยว	ปรากฏรวม	รวม	
“แล้ว”	4	10	382	975	129	1104	1500

ตารางที่ 5.3 ภาพรวมการปรากฏของคำว่า “แล้ว” ในขอบเขตข้อมูล

จากขอบเขตข้อมูล พบการปรากฏเป็นคำบ่งชี้การณลักษณะมากที่สุดจำนวน 1104 การปรากฏ รองลงมาคือคำสันธานจำนวน 382 การปรากฏ และที่พบน้อยคือคำว่า “แล้ว” ที่ปรากฏในวลีตายตัว และคำกริยา

เมื่อพิจารณาการปรากฏรวมกับการณลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ กับคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “แล้ว” พบว่า คำว่า “แล้ว” ปรากฏรวมกับการณลักษณะประจำคำ

ประเภทสภาพการณ์ชั่วคราวมากที่สุดจำนวน 464 การปรากฏ ลำดับต่อมาคือการณ์ก่อนผลจำนวน 368 การปรากฏ การณ์กระทำจำนวน 140 การปรากฏ การณ์สัมฤทธิ์ผลจำนวน 131 การปรากฏ และอันดับสุดท้ายการณ์ลับจำนวน 1 การปรากฏ

การปรากฏ	สภาพการณ์		การณ์กระทำ	การณ์ก่อนผล	การณ์ สัมฤทธิ์ผล	การณ์ลับ	รวม
	ถาวร	ชั่วคราว					
เดียว	0	395	115	348	116	1	975
ร่วม	0	69	25	20	15	0	129
รวม	0	464	140	368	131	1	1104

ตารางที่ 5.4: การปรากฏร่วมของคำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ “แล้ว” กับการณ์ลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ

ในส่วนต่อไปผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ “แล้ว” ที่พบในขอบเขตข้อมูล

5.3.2 คุณสมบัติทางความหมายของคำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ “แล้ว”

เนื้อหาในส่วนนี้ ผู้วิจัยจะเสนอผลการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ “แล้ว” โดยเน้นที่ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ “แล้ว” เมื่อปรากฏเดี่ยวกับการณ์ลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงคำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ “แล้ว” เมื่อปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์คำอื่นๆ ในบทที่ 7

5.3.2.1 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ “แล้ว” กับการณ์ลักษณะประจำคำประเภทสภาพการณ์

เมื่อคำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ “แล้ว” ปรากฏร่วมกับการณ์ลักษณะประจำคำประเภทสภาพการณ์ จะแสดงความหมายเชิงการณ์ลักษณะว่าเหตุการณ์ทรงสภาพที่อ้างถึงนั้นดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย และแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้าม ประโยคตัวอย่าง (35) แสดงตัวอย่างการปรากฏร่วมระหว่างคำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ “แล้ว” กับสภาพการณ์

- (35) ก. และเมื่อเขาปล่อยฉันลง ฉันฉันก็หายสนิทศิษย์ส่ายหน้าไปเฉยเลย ปะ เย้ๆ ดีใจจัง ยืนได้แล้ว ก้นไม่เป็นอัมพาตแล้ว ฮือๆ TAT
- ข. ตอนแรกๆ ก็หาเหตุผลไม่พบว่าเป็นเพราะเหตุใด แต่ตอนนี้เข้าใจแล้ว
- ค. ฉันมีวิธีเด็ดที่จะทำให้คำตอบมันแคบลงแล้วละ
- ง. พวกนายคิดจะขัดคำสั่งฉันอย่างนั้นหรือ กล้าขัดคำสั่งอย่างนั้นใช้มั้ย เตือดแล้วนะ คนรวยมีน้ำโแล้วนะ -^
- จ. การที่คนหนึ่งคนทำงานอย่างไม่รู้ลึกเหน็ดเหนื่อยทั้ง ๆ ที่ได้ทำงานเป็นเวลายาวนาน ซึ่งสำหรับคนส่วนใหญ่ ถ้าทำงานติดต่อกันเพียงช่วงเวลาครึ่งหนึ่งของคนคนนี้ ก็โอดโอยออกมาดัง ๆ หรือโอดโอยอยู่ในใจว่า ไม่ไหวแล้ว เปื่อเต็มที่แล้ว เหนื่อยเต็มที่แล้ว

ตัวอย่างประโยค (35) แสดงเหตุการณ์การทรงสภาพอย่างใดอย่างหนึ่งของผู้ร่วมเหตุการณ์ เช่น สภาพการยืนได้และสภาพการไม่เป็นอัมพาต ใน (35ก.) สภาพเข้าใจ ใน (35ข.) สภาพมีวิธีเด็ดที่จะทำให้คำตอบมันแคบลง ใน (35ค.) สภาพเตือดและสภาพมีน้ำโ ใน (35ง.) สภาพไม่ไหว สภาพเปื่อเต็มที่ และสภาพเหนื่อยเต็มที่ ใน (35จ.) เมื่อปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “แล้ว” ความหมายเชิงการณลักษณะที่แสดงโดยประโยคเหล่านี้เหมือนกัน คือ *สภาพการณที่อ้างถึงดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย*

นอกจากความหมายเชิงการณลักษณะแล้ว คำว่า “แล้ว” ยังแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามกับเหตุการณ์ที่อ้างถึงเพิ่มเติม ความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่แสดงนั้นสามารถเป็นได้ในสองลักษณะ ในลักษณะแรก เหตุการณ์คู่ตรงข้ามเป็นเหตุการณ์ที่ปรากฏก่อนหน้าเหตุการณ์ทรงสภาพที่อ้างถึงโดยประโยค (S-1) ซึ่งต่อไปจะเรียกว่า *เหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่เกิดขึ้นก่อน* กล่าวอีกนัยหนึ่ง คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “แล้ว” แสดงความหมายว่าเหตุการณ์ทรงสภาพที่ดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยนั้น เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพที่เกิดขึ้นก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ประโยคตัวอย่าง (35) แสดงความหมายว่า ก่อนหน้าเวลาอ้างอิง ผู้ร่วมเหตุการณ์เคยมีสภาพที่ตรงกันข้ามกับสภาพที่อ้างถึงโดยประโยคมาก่อนคือ สภาพยืนไม่ได้ และสภาพเป็นอัมพาต ใน (35ก.) สภาพไม่เข้าใจ ใน (35ข.) สภาพไม่มีวิธีเด็ดที่จะทำให้คำตอบมันแคบลง ใน (35ค.) สภาพไม่เตือด และสภาพไม่มีน้ำโ ใน (35ง.) สภาพไหว สภาพไม่เปื่อเต็มที่ และสภาพไม่เหนื่อยเต็มที่ ใน (35จ.) การแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่เกิดขึ้นก่อนในลักษณะนี้พบในทุกๆ การปรากฏของคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “แล้ว” เห็นได้

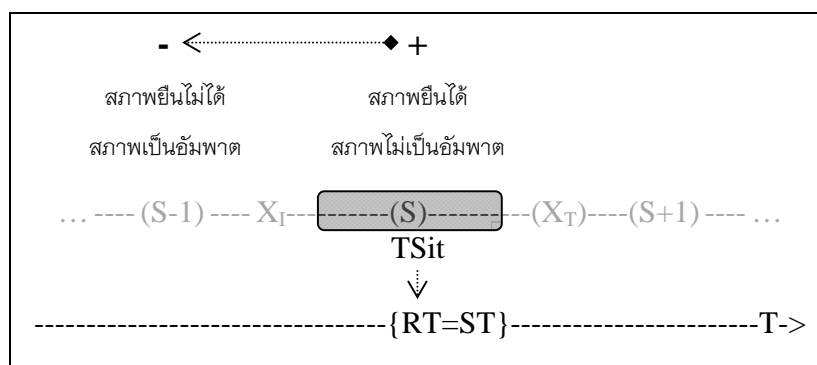
จากการที่คำว่า “แล้ว” จะไม่สามารถปรากฏกับเหตุการณ์ใดๆ ที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพได้ เช่น สภาพการณ์ถาวร เช่น “*โลกกลมแล้ว” และ “?จอห์นเป็นคนอเมริกันแล้ว” เป็นต้น ประโยคตัวอย่างสองประโยคนี้แสดงเหตุการณ์ร่งสภาพที่มีความคงที่สูงกว่าเหตุการณ์ทรงสภาพที่แสดงโดยประโยค (35) เหตุการณ์ทรงสภาพกลม และเหตุการณ์ทรงสภาพเป็นคนอเมริกัน เป็นการแสดงคุณสมบัติถาวรของผู้ร่วมเหตุการณ์ “โลก” และ “จอห์น” ตามลำดับ โดยปกติแล้วคุณสมบัติเหล่านี้จะไม่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพภายหลัง อย่างไรก็ตาม ประโยค “?จอห์นเป็นคนอเมริกันแล้ว” สามารถเป็นประโยคที่ถูกไวยากรณ์ได้เมื่อปรากฏในบริบทที่ว่า ก่อนหน้าเวลาอ้างอิง จอห์นไม่ได้มีคุณสมบัติการเป็นคนอเมริกันมาก่อน

ในบางบริบท คำว่า “แล้ว” สามารถแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามกับเหตุการณ์ที่อ้างถึงอีกความหมายหนึ่ง คือ เหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะปรากฏ (Not-S) สำหรับการแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามในลักษณะที่สองนี้ คำบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์ “แล้ว” แสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่เกิดขึ้นก่อน (S-1) และเหตุการณ์คู่ตรงข้ามเป็นเหตุการณ์ที่ควรจะเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย (Not-S) สองความหมายพร้อมกัน กล่าวคือ คำบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์ “แล้ว” แสดงความหมายว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิง เหตุการณ์ที่อ้างถึงนี้เป็นเหตุการณ์ที่เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพที่เกิดขึ้นก่อนเวลาอ้างอิง นอกจากนี้ยังแสดงความหมายเพิ่มเติมอีกว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงเป็นเหตุการณ์ที่ผิดไปจากความคาดหวัง (contrary to expectation)

ในประโยค (33ก.) คำบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์ “แล้ว” แสดงความหมายว่า เหตุการณ์ทรงสภาพมีความสามารถขึ้นได้ และเหตุการณ์ทรงสภาพการไม่เป็นอัมพาตของผู้ร่วมเหตุการณ์นั้นดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย และแสดงความหมายการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยประโยคกับเหตุการณ์คู่ตรงข้าม เหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่อ้างถึงนั้นอาจจะเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อน (S-1) หรือ เป็นเหตุการณ์ที่ควรจะเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย (Not-S) ก็ได้

ในกรณีแรก เหตุการณ์คู่ตรงข้ามเป็นเหตุการณ์การไม่มีความสามารถที่จะขึ้น และเหตุการณ์การเป็นอัมพาตของผู้ร่วมเหตุการณ์ เหตุการณ์ทั้งคู่นี้เกิดขึ้นก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย แต่ได้มีการเปลี่ยนแปลงสภาพมาเป็นเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค กล่าวคือ ก่อนหน้าเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ผู้ร่วมเหตุการณ์มีสภาพไม่สามารถที่จะขึ้น และมีสภาพเป็นอัมพาต แต่สภาพดังกล่าวมีการเปลี่ยนแปลงมาเป็นสภาพที่แสดงโดยประโยคคือสภาพมี

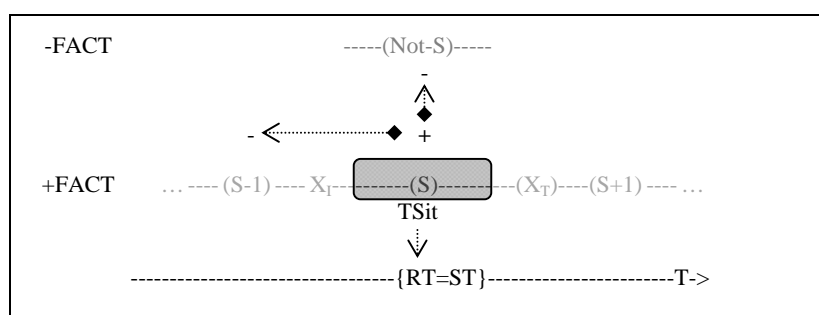
ความสามารถที่จะยืน และสภาพไม่เป็นอัมพาต สภาพดังกล่าวดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิง การแสดง ความหมายเชิงการณลักษณะ และความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามในลักษณะนี้สามารถแสดงเป็น แผนภาพได้ดังในแผนภาพที่ 5.17

แผนภาพที่ 5.17: ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำว่า “แล้ว” กับการณลักษณะประจำค่าประเภทสภาพการณชั่วคราว และ การแสดง ความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ปรากฏก่อน

จากแผนภาพที่ 5.17 ในแง่ความหมายเชิงการณลักษณะ คำบ่งชี้การณลักษณะทาง ไวยากรณ์ “แล้ว” ทำหน้าที่เลือกเน้นส่วนกลางของเหตุการณ์ทรงสภาพยืนได้ และเหตุการณ์ทรง สภาพไม่เป็นอัมพาต (S) เวลาของเหตุการณ์ (TSit) หรือบริเวณที่ถูกเลือกเน้นแสดงโดยแถบสีเทา บริเวณดังกล่าวปรากฏในตำแหน่งเดียวกันกับเวลาอ้างอิง (RT) และเวลากล่าวถ้อย (ST) ปฏิสัมพันธ์ลักษณะนี้แสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย เหตุการณ์ทรงสภาพที่อ้างถึงดำเนินอยู่ ในแง่ความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามกับเหตุการณ์ที่อ้าง ถึง คำว่า “แล้ว” แสดงการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเวลาของเหตุการณ์ (TSit) กับเหตุการณ์ คู่ตรงข้ามที่ปรากฏก่อนหน้า (S-1) ซึ่งเป็นสภาพก่อนที่เหตุการณ์ทรงสภาพยืนได้ และไม่เป็น อัมพาตจะเกิดขึ้น การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ลักษณะนี้แสดงความหมายว่า เหตุการณ์ทรงสภาพที่ อ้างถึงเป็นเหตุการณ์ที่เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพ ณ จุดเวลาใดจุดเวลาหนึ่ง ก่อนเวลา อ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย กล่าวอีกนัยหนึ่ง ประโยค “ยืนได้แล้ว ไม่เป็นอัมพาตแล้ว” แสดง ความหมายว่า ก่อนหน้าเวลากล่าวถ้อย ผู้ร่วมเหตุการณ์ได้มีสภาพยืนไม่ได้ และมีสภาพเป็น อัมพาตมาก่อน การแสดง ความหมายเหตุการณ์ทรงสภาพได้เกิดขึ้นก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลา กล่าวถ้อย และดำเนินมาจนถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยในลักษณะนี้ตรงกับ การแสดง ความหมาย เหตุการณ์ก่อนหน้า (anterior/perfect) ประเภท เหตุการณ์ในอดีตที่ดำเนินมาจนถึง เวลากล่าวถ้อย (anterior continuing)

ในกรณีที่สอง คำว่า “แล้ว” แสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิง เพิ่มเติมเข้าไปอีกหนึ่งความหมาย ในกรณีนี้ คำว่า “แล้ว” จะแสดงความหมายความขัดแย้งต่อสิ่งที่คาดหวัง (contrary to expectation) ซึ่งเป็นการแสดงความแปลกใจ หรือประหลาดใจ ผู้พูดสามารถกล่าวประโยค (35ก.) ในบริบทที่ว่า จริงๆ แล้ว ผู้พูดมีความคิดว่าตนนั้นไม่สามารถที่จะยืนได้ หรือมีสภาพเป็นอัมพาต แต่ผู้พูดก็มีความสามารถที่จะยืนได้ หรือมีสภาพที่ไม่เป็นอัมพาต ซึ่งสภาพเหล่านี้มันผิดไปจากสิ่งที่ตนคาดหวังไว้ การแสดงความหมายเชิงการณลักษณะและความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะปรากฏของคำว่า “แล้ว” สามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังในแผนภาพที่ 5.18

แผนภาพที่ 5.18: ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำว่า “แล้ว” กับการณลักษณะประจำคำประเภทสภาพการณชั่วครว และการแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะปรากฏ

แผนภาพ 5.18 มีความคล้ายคลึงกับแผนภาพ 5.17 เนื่องจากคำว่า “แล้ว” ในกรณีการแสดงความหมายความขัดแย้งต่อสิ่งที่คาดหวังนี้ มีการแสดงความหมายเชิงการณลักษณะทางไวยากรณ์และความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ปรากฏก่อนเช่นเดียวกับในกรณีแรก อย่างไรก็ตาม แผนภาพ 5.19 มีการเพิ่มระดับเหตุการณ์ที่ไม่เกิดขึ้นจริง (counterfactual) ซึ่งแสดงโดยสัญลักษณ์ “-FACT” เนื่องจากคำว่า “แล้ว” ในกรณีนี้มีการแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะปรากฏเพิ่มเติมเข้าไปอีกหนึ่งความหมาย เหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะปรากฏ (Not-S) เป็นความหมายที่ได้จากบริบท กล่าวคือ ผู้พูดกล่าวประโยค (35ก.) ในบริบทที่ว่า ผู้พูดประสบอุบัติเหตุบางอย่างทำให้ผู้พูดไม่สามารถขยับเขยื้อนร่างกายตัวเองได้ ทำให้ผู้พูดมีความคิดว่าตนเองจะต้องไม่สามารถเดินได้ และเป็นอัมพาตไปแล้ว อย่างไรก็ตาม เมื่อมีผู้ชายคนหนึ่งเข้ามาช่วยผู้พูดโดยการอุ้มผู้พูดออกมาจากที่เกิดเหตุ และทันทีที่ผู้ชายคนนั้นปล่อยให้ผู้พูดยืนด้วยตัวเอง ปรากฏว่าผู้พูดสามารถขยับเขยื้อนร่างกายตัวเองได้ ในบริบทนี้ เหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะปรากฏตามความคิดของผู้พูดคือเหตุการณ์ทรงสภาพไม่สามารถยืนได้ และเหตุการณ์ทรงสภาพเป็นอัมพาต

อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงเป็นเหตุการณ์ทรงสภาพสามารถยืนยันได้ และเหตุการณ์ทรงสภาพไม่เป็นอัมพาท ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ผิดไปจากเหตุการณ์ที่ผู้พูดคิด ผู้พูดอ้างถึงเหตุการณ์ทรงสภาพที่อ้างถึงโดยประโยคโดยการใช้คำว่า “แล้ว” เพื่อแสดงความหมายว่า เหตุการณ์ดังกล่าวนั้นผิดไปจากสิ่งที่คาดหวัง (contrary to expectation) ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ที่อ้างถึง (S) กับเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะเกิดขึ้น (Not-S)

คำช่วยหลังกริยา “แล้ว” ในประโยค (35ข.) ถึง (35จ.) ต่างก็มีการแสดงความหมายเชิงการณลักษณะทางไวยากรณ์และความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามในลักษณะเดียวกันนี้

5.3.2.2 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “แล้ว” กับ การณลักษณะประจำคำประเภทการณกระทำ

เมื่อคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “แล้ว” ปรากฏร่วมกับการณลักษณะประจำคำประเภทการณกระทำ จะแสดงความหมายเชิงการณลักษณะได้สองลักษณะ ได้แก่ ก) เหตุการณ์การณกระทำที่อ้างถึงนั้นได้เกิดขึ้นก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย และดำเนินมาจนถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย (perfect of persistent situation/anterior continuing) หรือ ข) เหตุการณ์การณกระทำที่อ้างถึงโดยประโยคนั้นได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยแต่มีความสำคัญหรือตรงประเด็นกับสถานการณ์ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย (perfect of result) เช่น

- (36) ก. ได้ออกซินนี้อยู่ใกล้ตัวเราที่สุดและทำร้ายเรามาจนแล้ว ดังนั้นประชาชนคนไทยควรทำความรู้จักถึงพิษของมัน
- ข. โดยบางคนเชื่อว่าถ้าใช้ภาษาไทยแล้ว จะถูกกลืนศาสนาและเป็นบาป เนื่องจากเข้าใจผิดว่าภาษาไทยเป็นภาษาพุทธศาสนาเช่นเดียวกับภาษามลายูเป็นภาษาของคนที่นับถือศาสนาอิสลามเท่านั้น
- ค. กอไผ่สีเขียวสวยงามต้องแสงแดด ซึ่งลดมาตามร่องโปร่งของใบไม้ อ่อนไหวไปมา แล้ว เพลิดเพลินใจยิ่ง
- ง. แม้ทรัพย์นั้นเคลื่อนที่แล้ว แต่ยังดิถีที่ล้ามอยู่ เป็นเพียงชั้นพยายาม ยังไม่ถือว่าพาเอาทรัพย์เคลื่อนที่ในลักษณะที่จะเอาไปได้
- จ. ทุกครั้งเมื่อทำการบ้านแล้ว อาบน้ำแล้ว เคยเดินเตร่ไปคุยเล่นที่เรือนแม่พูล

ฉ. ถ้าพิจารณากันอย่างลึกซึ้งแล้ว การให้ของมณีนงไม้ได้ให้อย่างผู้ให้จริง ๆ ซึ่งจะต้องไม่หวังผลตอบแทน

ในกรณีแรก คำว่าแล้วเลือกเน้นส่วนกลางของเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค (S) ส่วนในกรณีที่สองคำว่า “แล้ว” เลือกเน้นส่วนกลางของสภาพหลัง (post-state) ซึ่งเกิดขึ้นหลังจากเหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยประโยคได้จบสิ้นลง

1) **เหตุการณ์การกระทำที่อ้างถึงนั้นได้เกิดขึ้นก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย และดำเนินมาจนถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย**

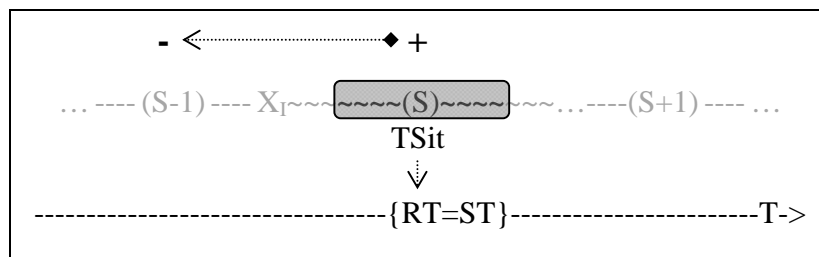
ในประโยคตัวอย่าง (36ก.) และ (36ข.) คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “แล้ว” ทำหน้าที่เลือกส่วนกลางของเหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยประโยค (S) ปฏิสัมพันธ์ในลักษณะนี้แสดง ความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์พลวัตการทำร้ายเรามาาน ใน (36ก.) และเหตุการณ์พลวัตการใช้ภาษาไทย ใน (36ข.) ดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย นอกจากนี้ คำว่า “แล้ว” ยังแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ปรากฏก่อน (S-1) หรือเหตุการณ์ที่สารได้ออกชินยังไม่ได้ทำร้ายเรา ใน (36ก.) และเหตุการณ์ที่ยังไม่ได้ใช้ภาษาไทย ใน (36ข.) ความหมายเชิงการณลักษณะทางไวยากรณ์ เหตุการณ์ที่อ้างถึงดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิง และความหมาย เหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่เกิดขึ้นก่อนในลักษณะนี้ทำให้คำช่วยหลังกริยา “แล้ว” ใน (36ก. และ 36ข.) แสดงความหมายว่า เหตุการณ์พลวัตการทำร้ายเรา และเหตุการณ์พลวัตการใช้ภาษาไทยได้เกิดขึ้นก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย และดำเนินเรื่อยมาจนถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ซึ่งจัดเป็นความหมายประเภทหนึ่งของการณลักษณะทางไวยากรณ์เหตุการณ์ก่อน (anterior หรือ perfect) การณลักษณะทางไวยากรณ์ เหตุการณ์ก่อน มักจะพบในบริบทของการแสดงความสัมพันธ์บางอย่างระหว่างเหตุการณ์สองเหตุการณ์ โดยที่ความสัมพันธ์ดังกล่าวมักจะเป็นความสัมพันธ์ในเชิงลำดับเวลา กล่าวคือ เหตุการณ์หนึ่งเกิดก่อนอีกเหตุการณ์หนึ่ง หรือความสัมพันธ์ในเชิงเหตุ-ผลลัพธ์ (cause-result) กล่าวคือ เหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้นจึงเป็นเหตุให้อีกเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้น

ในตัวอย่าง (36ก.) และ (36ข.) คำว่า “แล้ว” ปรากฏในประโยคซับซ้อน ซึ่งแสดงความสัมพันธ์เชิงลำดับเวลาและความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลลัพธ์ (cause-result) ระหว่างเหตุการณ์สองเหตุการณ์ โดยที่อนุพากย์ที่มีคำว่า “แล้ว” ปรากฏจะแสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อน และส่งผลให้เหตุการณ์ที่แสดงโดยอนุพากย์ถัดมาเกิดขึ้น ถ้าหากเหตุการณ์แรกไม่เกิดขึ้น

เหตุการณ์ที่สองก็จะไม่เกิดขึ้นเช่นเดียวกัน เช่น ในประโยค (36ก.) “ได้ออกซินนี้อยู่ใกล้ตัวเรามากที่สุด และทำร้ายเรามากแล้ว ดังนั้นประชาชนคนไทยควรทำความรู้จักถึงพิษ” คำว่า “แล้ว” แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเกิดขึ้นของเหตุการณ์การการทำร้ายคนไทยของสารได้ออกซินที่เกิดขึ้นมานาน กับเหตุการณ์การที่คนไทยควรจะทำความรู้จักถึงพิษของสารชนิดนี้ โดยที่เหตุการณ์แรกเกิดขึ้นก่อนและเป็นเหตุให้เหตุการณ์ที่สองเกิดขึ้น ซึ่งถ้าเหตุการณ์การการทำร้ายคนไทยของสารได้ออกซินไม่ได้เกิดขึ้น เหตุการณ์การที่คนไทยควรจะต้องทำความรู้จักสารชนิดนี้ก็ไม่จำเป็นต้องเกิดขึ้นเช่นเดียวกัน

ในประโยค (36ข.) “ถ้าใช้ภาษาไทยแล้วจะถูกกลืนศาสนาและเป็นบาป” คำว่า “แล้ว” แสดงความสัมพันธ์ในเชิงเวลาและในเชิงเหตุผลระหว่างการเกิดขึ้นของเหตุการณ์การใช้ภาษาไทย และเหตุการณ์การถูกกลืนศาสนาและเป็นบาป กล่าวคือ เหตุการณ์การใช้ภาษาไทยนั้นเกิดขึ้นก่อน และส่งผลให้เกิดเหตุการณ์การถูกกลืนศาสนาและเป็นบาปเกิดขึ้นตามมา หากเหตุการณ์แรกไม่เกิด เหตุการณ์ที่สองก็จะไม่เกิดด้วย การแสดงความสัมพันธ์ในลักษณะนี้พบในประโยค (36ค. และ 36ง.) เช่นเดียวกัน ในประโยค (36ค.) “ดูแล้วเพลิดเพลินใจยิ่ง” เหตุการณ์การเพลิดเพลินใจจะเกิดขึ้นหลังจากที่เหตุการณ์การดูเกิดขึ้น และเหตุการณ์ที่สองเป็นผลมาจากการที่เหตุการณ์ที่หนึ่งเกิดขึ้นเช่นเดียวกัน ในประโยค (36ง.) “แม้ทรัพย์นั้นเคลื่อนที่ไปแล้ว แต่ยังติดโซ่ที่ล่ามอยู่” คำว่า “แล้ว” แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเกิดขึ้นของเหตุการณ์การเคลื่อนที่ของทรัพย์ และเหตุการณ์การที่ทรัพย์นั้นยังติดโซ่ล่ามอยู่ ในกรณีนี้ความสัมพันธ์เป็นความสัมพันธ์ในเชิงเวลาหรือลำดับของเหตุการณ์ กล่าวคือเหตุการณ์การเคลื่อนที่ของทรัพย์เกิดขึ้นก่อนเหตุการณ์ที่ทรัพย์นั้นยังติดโซ่ล่ามอยู่

การแสดงความหมายเชิงการณลักษณะและความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ปรากฏก่อนของคำช่วยหลังกริยา “แล้ว” ในประโยค (36ก.) ถึง (36ง.) สามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังนี้

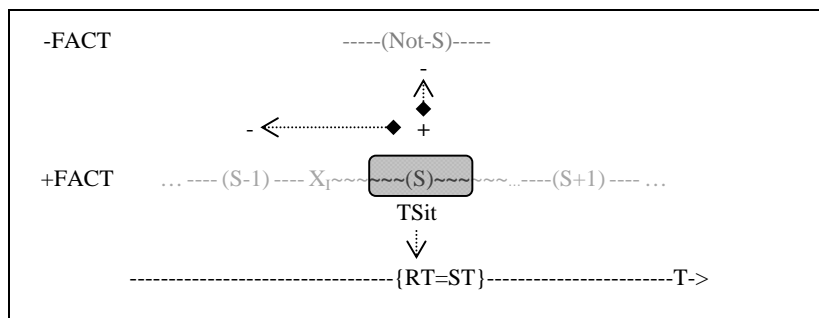

แผนภาพที่ 5.19: ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำว่า “แล้ว” กับการณ์ลักษณะประจำคำประเภทการณ์กระทำ และการแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ปรากฏก่อนของประโยค (36ก. ถึง 36ง.)

แผนภาพที่ 5.19 แสดงการแสดงความหมายเชิงการณ์ลักษณะ และความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามของคำช่วยหลังกริยา “แล้ว” เมื่อปรากฏร่วมกับการณ์ลักษณะประจำคำประเภทการณ์กระทำ ในแง่ความหมายเชิงการณ์ลักษณะ คำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ “แล้ว” ทำหน้าที่เลือกเน้นส่วนกลางของเหตุการณ์พลวัตที่อ้างอิง (S) เวลาของเหตุการณ์ (TSit) หรือบริเวณที่ถูกเลือกเน้นปรากฏ ณ เวลาอ้างอิง (RT) หรือเวลากล่าวถ้อย (ST) ปฏิสัมพันธ์ในลักษณะนี้แสดงความหมายว่า เหตุการณ์ที่อ้างอิงดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ในแง่ความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้าม คำว่า “แล้ว” แสดงการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเวลาของเหตุการณ์ (TSit) กับเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่เกิดขึ้นก่อน (S-1) ความหมายเชิงการณ์ลักษณะและความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามในลักษณะนี้ทำให้ คำว่า “แล้ว” แสดงความหมายว่า เหตุการณ์ที่อ้างอิงดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพที่เกิดขึ้น ณ จุดเวลาใดจุดเวลาหนึ่ง ก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย

นอกจากความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่เกิดขึ้นก่อน (S-1) แล้ว คำว่า “แล้ว” ในบางบริบทสามารถแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะปรากฏ (Not-S) ได้เช่นเดียวกัน เช่น ผู้พูดสามารถกล่าวประโยค (36ก.) “ได้ออกซินนี้อยู่ใกล้ตัวเรามากที่สุดและทำร้ายเรามากแล้วโดยไม่รู้ตัว” ในบริบทที่ว่า ณ เวลาอ้างอิงผู้ฟังอาจจะไม่ทราบว่าสารได้ออกซินนั้นเป็นอันตรายหรือทำร้ายผู้ฟังมานาน หรือเป็นสภาพที่เหตุการณ์การทำร้ายเราของสารได้ออกซินนั้นยังไม่เกิดขึ้น ดังนั้นผู้พูดจึงกล่าวประโยคนี้ขึ้นมาเพื่อที่จะแสดงความหมายว่าเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ผู้ฟังรู้อยู่นั้นเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง เหตุการณ์การทำร้ายเราของสารได้ออกซินนั้นได้เกิดขึ้นมานานและยังคงดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย การเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับเหตุการณ์คู่ตรงข้ามในลักษณะนี้สามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ในแผนภาพที่ 5.20

แผนภาพที่ 5.20: ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำว่า “แล้ว” กับการณ์ลักษณะประจำคำประเภทการณ์กระทำ และการแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่เกิดขึ้นก่อนและเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะปรากฏ

แผนภาพ 5.20 มีความคล้ายคลึงกับแผนภาพ 5.21 เนื่องจากคำว่า “แล้ว” ในกรณีการแสดงความหมาย เหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะปรากฏ ณ เวลาอ้างอิงนี้ มีการแสดงความหมายเชิงการณ์ลักษณะทางไวยากรณ์และความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ปรากฏก่อนเช่นเดียวกับในกรณีแรก อย่างไรก็ตาม แผนภาพ 5.21 มีการเพิ่มระดับเหตุการณ์ที่ไม่เกิดขึ้นจริง (counterfactual) ซึ่งแสดงโดยสัญลักษณ์ “-FACT” เนื่องจากคำว่า “แล้ว” ในกรณีนี้มีการแสดงความหมาย เหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะปรากฏเพิ่มเติมเข้าไปอีกหนึ่งความหมาย เหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะปรากฏ (Not-S) เป็นความหมายที่ได้จากบริบท ผู้พูดอ้างอิงถึงเหตุการณ์พลวัตที่อ้างอิงถึงโดยประโยคโดยใช้คำว่า “แล้ว” เพื่อแสดงความหมายว่า เหตุการณ์ดังกล่าวนั้นผิดไปจากสิ่งที่ผู้ฟังรู้ ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เหตุการณ์ที่อ้างอิงถึงยังไม่เกิดขึ้น การแสดงความหมายในลักษณะนี้เป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ที่อ้างอิงถึง (S) กับเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะเกิดขึ้น (Not-S)

2) เหตุการณ์กระทำที่อ้างอิงโดยประโยคนั้นได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยแต่มีความสำคัญหรือตรงประเด็นกับสถานการณ์ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย

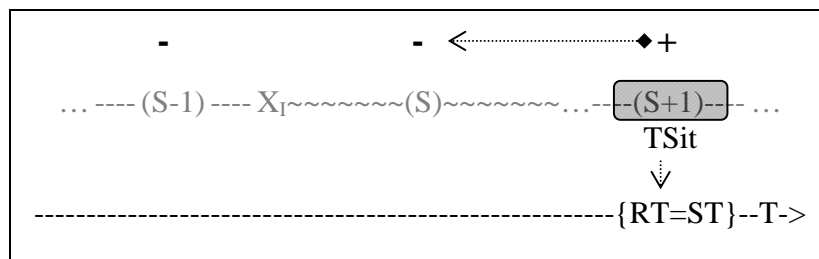
ในประโยค (36จ.) ถึง (36ซ.) คำช่วยหลังกริยา “แล้ว” มีปฏิสัมพันธ์กับโครงสร้างเหตุการณ์ที่แตกต่างไปจากเมื่อปรากฏในประโยคตัวอย่าง (36ก.) ถึง (36ง.) กล่าวคือ ในประโยค (36ก.) ถึง (36ง.) ทำหน้าที่เลือกเน้นส่วนกลางของเหตุการณ์ที่อ้างอิงถึง (S) แต่คำว่า “แล้ว” ใน (36จ.) ถึง (36ซ.) ทำหน้าที่เลือกเน้นบริเวณสภาพหลัง (post-state) หรือเหตุการณ์ทรงสภาพหลังจากเหตุการณ์ที่อ้างอิงถึงได้จบสิ้นลง (S+1) ปฏิสัมพันธ์ในลักษณะนี้แสดงความหมายว่า เหตุการณ์สภาพหลังของเหตุการณ์ที่อ้างอิงถึงดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิง นอกจากความหมายเชิง

การณัลักษณะแล้ว คำว่า “แล้ว” ยังแสดงความหมายเหตุการณัคู่ตรงข้ามที่ปรากฏก่อน (S หรือ S-1) อีกด้วย การแสดงความหมายเชิงการณัลักษณะและความหมายเหตุการณัคู่ตรงข้ามในลักษณะนี้ทำให้ คำว่า “แล้ว” ในประโยค (36จ.) ถึง (36ซ.) แสดงความหมายว่า เหตุการณัที่อ้างถึงนั้นได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย แต่มีความสัมพันธ์หรือตรงประเด็นกับสถานการณ์ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย (perfect of result) ซึ่งจัดเป็นความหมายประเภทหนึ่งของการณัลักษณะทางไวยากรณ์เหตุการณัก่อน (anterior/perfect) ในความหมายนี้ความสัมพันธ์หรือตรงประเด็นนั้นสามารถตีความได้ว่าเป็นความสัมพันธ์ในเชิงเวลาหรือในเชิงเหตุผลก็ได้เช่นเดียวกับในกรณีของประโยค (36ก.) ถึง (36ง.)

ประโยค (36จ.) “ทุกครั้งเมื่อทำการบ้านแล้ว อาบน้ำแล้ว เคยเดินเตรไปคุยเล่นที่เรือนแม่พูล” คำว่า “แล้ว” ทำหน้าที่เลือกเน้นสภาพหลัง (post-state) หลังจากเหตุการณัการทำการบ้านได้เสร็จสิ้นลง และแสดงความสัมพันธ์เชิงเวลาระหว่างสภาพหลังดังกล่าวกับเหตุการณัการอาบน้ำ กล่าวคือ เหตุการณัการทำการบ้านนั้นได้เกิดขึ้น และสิ้นสุดลงก่อนเหตุการณัการอาบน้ำ ถ้าเหตุการณัการอาบน้ำยังไม่สิ้นสุดลง เหตุการณัการอาบน้ำก็จะยังไม่เกิดขึ้น เช่นเดียวกันถ้าเหตุการณัการอาบน้ำยังไม่สิ้นสุดลง เหตุการณัการเดินเตรไปคุยที่เรือนแม่พูลก็จะไม่เกิดขึ้น

ในประโยคที่ (36ฉ.) “ถ้าพิจารณากันอย่างลึกซึ้งแล้ว การให้ของมณียงไม่ได้ให้อย่างผู้ให้จริงๆ” คำว่า “แล้ว” แสดงความหมายเชิงการณัลักษณะว่าเหตุการณัการพิจารณาอย่างลึกซึ้งได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลง และสภาพหลัง (post-state) ของเหตุการณัการพิจารณาอย่างลึกซึ้งที่มีความสัมพันธ์กับเหตุการณัการได้ข้อสรุปว่าการให้ของมณียงนั้นไม่ได้ให้อย่างผู้ให้จริงๆ ถ้าเหตุการณัการพิจารณาอย่างลึกซึ้งไม่เกิดขึ้น เหตุการณัการได้ข้อสรุปก็จะไม่เกิดขึ้นเช่นเดียวกัน

แผนภาพที่ 5.21 แสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์ “แล้ว” กับเหตุการณัประเภทการณักระทำ และการแสดงความหมายเหตุการณัคู่ตรงข้าม

แผนภาพที่ 5.21: ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำว่า “แล้ว” กับการณ์ลักษณะประจำคำประเภทการณ์กระทำ และการแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ปรากฏก่อนของประโยค (36จ. ถึง 36ข.)

ในแผนภาพที่ 5.21 คำช่วยหลังกริยา “แล้ว” ทำหน้าที่เลือกเน้นส่วนกลางของสภาพก่อน (post-state) หรือสภาพที่เกิดขึ้นหลังจากเหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยประโยคได้เสร็จสิ้นลง (S+1) เวลาของเหตุการณ์ (TSit) หรือบริเวณที่ถูกเลือกเน้น ปรากฏอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย นอกจากนี้ คำว่า “แล้ว” ยังแสดงการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเวลาของเหตุการณ์กับเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่เกิดขึ้นก่อน (S-1 หรือ S) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำว่า “แล้ว” กับโครงสร้างเหตุการณ์และการแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่เกิดขึ้นก่อนในลักษณะนี้ ทำให้คำว่า “แล้ว” แสดงความหมายว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงได้เกิดขึ้นและเสร็จสิ้นลงก่อนเวลาอ้างอิง แต่มีความสัมพันธ์หรือตรงประเด็นกับสถานการณ์ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ความหมายนี้ตรงกับความหมายความสมบูรณ์ในแง่ของผล (perfect of result) ซึ่งเป็นความหมายย่อยหนึ่งของการณ์ลักษณะทางไวยากรณ์เหตุการณ์ก่อน (anterior/perfect)

5.3.2.3 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ “แล้ว” กับ เหตุการณ์ที่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์

เหตุการณ์ที่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ตรงกับการณ์ลักษณะประจำคำประเภท การณ์ก่อนผล (accomplishment) การณ์สัมฤทธิ์ผล (achievement) และการณ์จับพลัน (semelfactive) เมื่อปรากฏร่วมกับการณ์ลักษณะประจำคำเหล่านี้ คำช่วยหลังกริยา “แล้ว” ทำหน้าที่เหมือนกันคือเลือกเน้นส่วนกลางของสภาพหลัง (post-state) หรือสภาพที่เกิดขึ้นหลังจากเหตุการณ์ที่อ้างถึงได้จบสิ้นลง (S+1) และแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่เกิดขึ้นก่อน (S-1 หรือ S) การเลือกเน้นสภาพหลังและการแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ปรากฏก่อนในลักษณะนี้ทำให้คำช่วยหลังกริยา “แล้ว” แสดงความหมายว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงได้เกิดขึ้นและจบสิ้นลงก่อนเวลาอ้างอิง แต่มีความสัมพันธ์หรือตรงประเด็นกับสถานการณ์ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย หรือเป็นความหมายความสมบูรณ์ในแง่ของผล (perfect of result) เช่น

- (37) ก. เพราะถ้าประชาชนถูกทำให้เกิดความรู้สึกแบบนี้แล้ว ก็จะทำให้เกิดความแตกแยก รัฐบาลเองก็จะประสบความสำเร็จยากลำบากในการปกครอง
- ข. เวลาที่ อังคาร กัลยาณพงศ์แหวกแนวโบราณออกมาได้แล้ว แต่ดูจะมาติดกรอบในวงแคบแห่งจินตนาการของตนเอง
- ค. ฉันกลับนะแก ประตูปิดลงแล้วพร้อมกับร่างเล็กบางของวिरันดาลับหายไป
- ง. เฮ้จี้จี้ก๊ิก ไปตามเคียวโกะมาลี ฉันจับตัวยัยเด็กใหม่ได้แล้ว --"
- จ. เรื่องนี้ถ้าจะวิเคราะห์ไปแล้วก็อาจจะเป็นไปได้ที่แผลบนใบหน้านั้นกลายเป็นแผลเป็นที่หัวใจเสียแล้ว

ประโยคตัวอย่าง (37) แสดงเหตุการณ์พลวัตแบบกินเวลาที่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ กล่าวคือ เหตุการณ์การถูกทำให้เกิดความรู้สึกแบบนี้ ใน (37ก.) เหตุการณ์การแหวกแนวโบราณออกมาได้ใน (37ข.) เหตุการณ์การปิดของประตู ใน (37ค.) เหตุการณ์การจับตัวยัยเด็กใหม่ ใน (37ง.) และ เหตุการณ์การกลายเป็นแผลที่หัวใจ ใน (37จ.) เป็นเหตุการณ์พลวัต ซึ่งอ้างถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพของผู้ร่วมเหตุการณ์ เหตุการณ์เหล่านี้ไม่สามารถดำเนินต่อไปได้เรื่อยๆ เพราะมีการแสดงจุดสิ้นสุดเหตุการณ์โดยองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งในประโยค

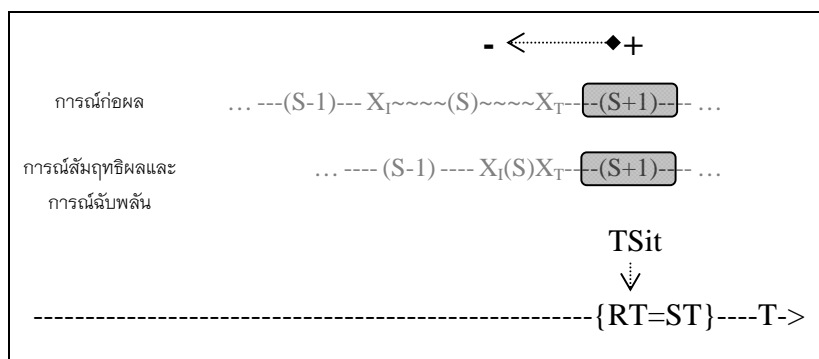
เมื่อเหตุการณ์ประเภทนี้ปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “แล้ว” จะแสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่าเหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย แต่มีความสำคัญหรือตรงประเด็นกับสถานการณ์ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ความหมายนี้ตรงกับความหมายความสมบูรณ์ในแง่ของผล (perfect of result) เช่น คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “แล้ว” ในตัวอย่าง (37ก.) ถึง (37ค.) แสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์การถูกทำให้เกิดความรู้สึกแบบนี้ ใน (37ก.) เหตุการณ์การแหวกแนวโบราณออกมาได้ใน (37ข.) และ เหตุการณ์การปิดของประตู ใน (37ค.) นั้นได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย และสภาพหลัง (post-state) ของเหตุการณ์เหล่านี้มีความสัมพันธ์หรือตรงประเด็นกับ สถานการณ์ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย เป็นต้น

ประโยคตัวอย่าง (38) แสดงเหตุการณ์พลวัตที่เกิดขึ้นแบบฉับพลัน กล่าวคือเหตุการณ์การเจอคอลัมน์สัมภาษณ์ ใน (38ก.) เหตุการณ์การเจอหลักฐาน ใน (38ข.) เหตุการณ์การตายและหมดความรู้สึก ใน (38ค.) เหตุการณ์การถึงแก่ความพินาศล่มจม ใน (38ง.) เหตุการณ์ช็อก ใน (38จ.) และเหตุการณ์การสะดุ้ง ใน (38ฉ.) เป็นเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพที่เกิดขึ้นและ

สิ้นสุดลงในทันที เมื่อปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “แล้ว” จะแสดงความหมายเชิงการณลักษณะในลักษณะเดียวกันกับเมื่อคำว่า “แล้ว” ปรากฏร่วมกับเหตุการณ์ประเภทการณก่อผล

- (38) ก. ฉันรีบพลิกหาคออัลมันท์ที่สัมภาษณ์ขบวนการยอดมนุษย์ อ๊ะ เจอแล้ว O_O
- ข. ผมเจอหลักฐานชี้ตัวคนร้ายแล้ว นักสืบประกาศอย่างมั่นใจ
- ค. ฉันเนี่ยจะตกหลุมรักตอนไหน --a ทำเป็นอายุไปได้ ไม่ต้องอายฉันหรือ
ฉันตายแล้ว หมดความรู้สึกไปนานแล้ว =_=
- ง. ถ้าชาติถึงแก่ความพินาศล่มจมแล้ว บุคคลก็ต้องพินาศไปด้วยเหมือนกัน
- จ. คนใช้ล่าสุด ถูกยิงหลายนัดเข้าที่หน้าอกและช่องท้อง เมื่อมาถึงห้อง
ฉุกเฉินนั้นช็อกไปแล้วจากอาการเสียเลือดมาก
- ฉ. ลาดู่ --" หีม -///-" แต่เขาเรียกชื่อฉันก็สะดุ้งแล้ววะ TAT

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำช่วยหลังกริยา “แล้ว” กับโครงสร้างของเหตุการณ์ที่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ และการแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่เกิดขึ้นก่อน สามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังในแผนภาพที่ 5.22

แผนภาพที่ 5.22: ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำว่า “แล้ว” กับเหตุการณ์ที่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ และการแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ปรากฏก่อน

ในแผนภาพที่ 5.22 คำช่วยหลังกริยา “แล้ว” ทำหน้าที่เลือกเน้นส่วนกลางของสภาพหลัง (post-state) หรือเหตุการณ์ทรงสภาพหลังจากเหตุการณ์ที่อ้างถึงได้จบสิ้นลง (S+1) เวลาของเหตุการณ์ (TSit) หรือ บริเวณที่ถูกเลือกเน้นปรากฏอยู่ ณ เวลาอ้างอิง (RT) หรือเวลากล่าวถ้อย (ST) นอกจากนี้ คำว่า “แล้ว” ยังแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามกับเหตุการณ์ที่อ้างถึง โดย

การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเวลาของเหตุการณ์กับเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ปรากฏก่อน (S-1 หรือ S)

5.3.3 คุณสมบัติทางความหมายของคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “แล้ว”

เมื่อปรากฏร่วมกับการณลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “แล้ว” สามารถมีปฏิสัมพันธ์ได้สองลักษณะคือ

- ก) เลือกเน้นส่วนกลางเหตุการณ์ และแสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่าเหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นได้เกิดขึ้นก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย และดำเนินมาจนถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย (anterior continuing) ในความหมายนี้ คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “แล้ว” แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยประโยค กับเหตุการณ์ ณ เวลาอ้างอิงปฏิสัมพันธ์ในลักษณะนี้พบเมื่อคำว่า “แล้ว” ปรากฏร่วมกับเหตุการณ์ที่ไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ หรือเป็นการณลักษณะประจำคำประเภทสภาพการณ และการณกระทำ
- ข) เลือกเน้นสภาพหลัง (post-state) และแสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่าเหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์ดังกล่าวมีความสำคัญหรือตรงประเด็นกับกับสถานการณ์ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ความหมายเชิงการณลักษณะในลักษณะนี้ตรงกับ ความหมายความสมบูรณ์ในแง่ของผล (perfect of result) ซึ่งเป็นการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการสิ้นสุดของเหตุการณ์ที่อ้างถึง กับเหตุการณ์ ณ เวลาอ้างอิง ในความหมายนี้ผู้พูดไม่ได้มีวัตถุประสงค์ในการแค่บอกว่าเหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงในอดีตเท่านั้น แต่ยังเน้นย้ำผลบางอย่างที่เกิดจากการสิ้นสุดลงของเหตุการณ์ที่อ้างถึง (Bybee et al., 1994) ปฏิสัมพันธ์ในลักษณะนี้พบเมื่อคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “แล้ว” ปรากฏร่วมกับการณลักษณะประจำคำทุกประเภทยกเว้นสภาพการณ

ในแง่ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ที่อ้างถึงกับสถานการณ์ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย คำว่า “แล้ว” มักจะแสดงความสัมพันธ์ในแง่ของเวลาและในแง่ของเหตุและผล กล่าวคือผู้พูดเลือกใช้คำว่า “แล้ว” เพื่อแสดงความหมายว่าเหตุการณ์หนึ่ง เกิดก่อนอีกเหตุการณ์หนึ่ง หรือ

เหตุการณ์หนึ่งเป็นเหตุให้อีกเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้นเช่น “แม้ทรัพย์นั้นเคลื่อนที่ไปแล้ว แต่ยังติดโซ่ที่ล่ามอยู่” เป็นเพียงชั้นพยายาม ยังไม่ถือว่าพาเอาทรัพย์เคลื่อนที่ในลักษณะที่จะเอาไปได้” คำว่า “แล้ว” แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเกิดขึ้นของเหตุการณ์การเคลื่อนที่ของทรัพย์ และเหตุการณ์การที่ทรัพย์นั้นยังติดโซ่ล่ามอยู่ ในกรณีนี้ความสัมพันธ์เป็นความสัมพันธ์ในเชิงเวลาหรือลำดับของเหตุการณ์ กล่าวคือเหตุการณ์การเคลื่อนที่ของทรัพย์เกิดขึ้นก่อนเหตุการณ์ที่ทรัพย์นั้นยังติดโซ่ล่ามอยู่ ในประโยคตัวอย่าง “ถ้าใช้ภาษาไทยแล้วจะถูกกลืนศาสนาและเป็นบาป” คำว่า “แล้ว” แสดงความสัมพันธ์ในเชิงเวลาและในเชิงเหตุผลระหว่างการเกิดขึ้นของเหตุการณ์การใช้ภาษาไทย และเหตุการณ์การถูกกลืนศาสนาและเป็นบาป กล่าวคือเหตุการณ์การใช้ภาษาไทยนั้นเกิดขึ้นก่อน และส่งผลให้เกิดเหตุการณ์การถูกกลืนศาสนาและเป็นบาปเกิดขึ้นตามมา หากเหตุการณ์แรกไม่เกิด เหตุการณ์ที่สองก็จะไม่เกิดด้วย

นอกจากความหมายในเชิงการณลักษณะดังกล่าว คำว่า “แล้ว” ยังแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้าม ซึ่งเป็นการอ้างถึงเหตุการณ์หนึ่งโดยอิงความสัมพันธ์ไปสู่เหตุการณ์คู่ตรงข้าม สำหรับคำว่า “แล้ว” นั้น การเชื่อมอิงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ที่อ้างถึงกับเหตุการณ์คู่ตรงข้ามนั้นเป็นได้สองลักษณะคือ ก) เหตุการณ์คู่ตรงข้ามนั้นเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนเหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยประโยค และ ข) เหตุการณ์คู่ตรงข้ามนั้นเป็นเหตุการณ์ที่ดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย

ในกรณีแรกคำว่า “แล้ว” แสดงความหมายของการเปลี่ยนแปลงสภาพ (change of state) การใช้ในลักษณะนี้ทำให้คำว่า “แล้ว” ไม่สามารถปรากฏร่วมกับเหตุการณ์ทรงสภาพที่มีความคงที่สูง ซึ่งจะไม่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพได้เช่น “*โลกกลมแล้ว” หรือ “*พระอาทิตย์ขึ้นทางทิศตะวันตกแล้ว” เป็นต้น ความหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพนี้พบอย่างชัดเจนเมื่อคำว่า “แล้ว” ปรากฏร่วมกับเหตุการณ์ประเภทสภาพการณเช่น “เขารวยแล้ว” ในประโยคนี้ คำว่า “แล้ว” แสดงความหมายว่าก่อนหน้าเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยผู้ร่วมเหตุการณ์นั้นได้มีสภาพที่ตรงกันข้ามคือสภาพไม่รวยมาก่อน เมื่อปรากฏร่วมกับเหตุการณ์พลวัต ความหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพนี้ไม่ชัดเจนเท่าไรเนื่องจากเหตุการณ์พลวัตนั้นเป็นการอ้างถึงเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพโดยตัวเองอยู่แล้ว อย่างไรก็ตามคำว่า “แล้ว” ยังถูกใช้เพื่อแสดงจุดเน้นย้ำว่าเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพเหล่านี้ได้เกิดขึ้นแล้ว

ในกรณีที่สองซึ่งเหตุการณ์คู่ตรงข้ามนั้นดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ผู้พูดเลือกใช้คำว่า “แล้ว” ในการอ้างถึงเหตุการณ์เพื่อแสดงความหมายของ ความขัดแย้งต่อสิ่งที่

คาดหวัง (contrary to expectation) หรือใช้เพื่อแก้ไขความเข้าใจที่ยังไม่ถูกต้อง (correct wrong assumption) เช่น ประโยค “ได้ออกซินนี่อยู่ใกล้ตัวเรามากที่สุดและทำร้ายเรามากแล้วโดยไม่รู้ตัว” เราสามารถตีความได้ว่าผู้พูดต้องการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์การทำร้ายเราของสารได้ออกซิน กับเหตุการณ์คู่ตรงข้ามซึ่งเกิด ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย กล่าวคือ ณ เวลาอ้างอิงผู้ฟังอาจจะไม่ทราบว่าสารได้ออกซินนั้นเป็นอันตรายหรือทำร้ายผู้ฟังมานาน หรือเป็นสภาพที่เหตุการณ์การทำร้ายเราของสารได้ออกซินนั้นยังไม่เกิดขึ้น ดังนั้นผู้พูดจึงกล่าวประโยคนี้นี้ขึ้นมาเพื่อที่จะแสดงความหมายว่าเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ผู้ฟังรู้อยู่นั้นเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง เหตุการณ์การทำร้ายเราของสารได้ออกซินนั้นได้เกิดขึ้นมานานและยังคงดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย

จากปฏิสัมพันธ์กับการณ์ลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ และความหมายเชิงการณ์ลักษณะที่แสดงโดยคำว่า “แล้ว” ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจะจัดประเภทให้ว่า “แล้ว” เป็นคำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ประเภทเหตุการณ์ก่อน (perfect/anterior)

บทที่ 6

คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “เคย” และ “จะ”

6.1 บทนำ

เนื้อหาในบทนี้เป็น การนำเสนองานวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “เคย” และ “จะ” กับการณลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์สองคำนี้แตกต่างจากคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” “อยู่” และ “ยัง” ตรงที่ คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “เคย” และ “จะ” นั้นไม่ได้ทำหน้าที่เลือกเน้นองค์ประกอบใดๆ ในโครงสร้างภายในของเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค แต่เลือกเน้นองค์ประกอบที่อยู่ภายนอกโครงสร้างเหตุการณ์ กล่าวคือ คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “เคย” ทำหน้าที่เลือกเน้นสภาพหลัง (post-state) ซึ่งเป็นสภาพที่เกิดขึ้นหลังจากเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยคได้จบสิ้นลง ปฏิสัมพันธ์ในลักษณะนี้แสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่าเหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นได้เกิดขึ้นหรือจบสิ้นลงไปแล้วอย่างน้อยหนึ่งครั้งก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ส่วนคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “จะ” ทำหน้าที่เลือกเน้นสภาพก่อน (pre-state) ซึ่งเป็นสภาพก่อนที่เหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยประโยคจะเกิดขึ้น ปฏิสัมพันธ์ในลักษณะนี้แสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นภายหลังจากเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย เช่น

- (1) ก. สมชายเป็นทหาร
- ข. สมชายเคยเป็นทหาร
- ค. สมชายจะเป็นทหาร

ในตัวอย่าง (1) “สมชายเป็นทหาร” แสดงเหตุการณ์ทรงสภาพการเป็นทหารของผู้ร่วมเหตุการณ์ “สมชาย” เมื่อประโยคนี้นำมาปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้การณลักษณะ “เคย” ใน (1ข.) จะแสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่าเหตุการณ์ทรงสภาพการเป็นทหารของสมชายนั้นได้เกิดขึ้นและจบสิ้นลงก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย กล่าวคือ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย สมชายไม่ได้มีสภาพเป็นทหารแต่เคยเป็นในอดีต เมื่อปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “จะ” ใน (1ค.) ประโยคดังกล่าวแสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่าเหตุการณ์ทรงสภาพการเป็น

ของสมชายนั้นมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นภายหลังจากเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์ทรงสภาพการเป็นทหารของสมชายนี้เป็นเพียงเหตุการณ์ที่ผู้พูดคาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต เหตุการณ์ทรงสภาพนี้อาจจะเกิดขึ้นจริงหรือไม่เกิดขึ้นจริงก็ได้ ดังนั้นประโยค (1ค.) จึงสามารถปรากฏร่วมกับถ้อยความแสดงความหมายว่าเหตุการณ์ทรงสภาพการเป็นทหารของสมชายนั้นไม่เกิดขึ้นจริงได้ เช่น “สมชายจะเป็นทหาร แต่สุดท้ายก็ไม่ได้เป็น”

เนื้อหาในส่วนต่อไปผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ความหมายเชิงการณลักษณะของ คำบ่งชี้การณลักษณะสองคำนี้เมื่อปรากฏร่วมกับการณลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ

6.2 คำว่า “เคย”

ในงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นักภาษาศาสตร์ภาษาไทยมีความเห็นตรงกันว่า คำว่า “เคย” เมื่อปรากฏหน้าคำกริยา จะแสดงความหมายในเชิงเวลา ซึ่งอาจจัดเป็นประเภททางไวยากรณ์กาล (tense) หรือประเภททางไวยากรณ์การณลักษณะ (aspect) เช่น

- (2) ก. เขาเคยมาที่นี่
(พระยาอุปทิศศิลปสาร, 1971: 135)
- ข. เขาเคยอยากเป็นทหารเรือ
(Noss, 1964: 116)
- ค. ป้าเคยนั่งในห้องนี้
(วิจิตรน ภาณุพงศ์ และราตรี ชันวารชร, 1975: 364)
- ง. เขาเคยไปเมืองไทย
(Scovel, 1970: 90)
- จ. เขาเคยเป็นทหารมาหลายปี
(Sindhvananda, 1970: 51)
- ฉ. เขาเคยมาที่นี่เป็นประจำจนถึงเดี๋ยวนี้
(Boonyapatipark, 1983: 196)

จากตัวอย่างข้างต้น พระยาอุปทิศศิลปสาร (1971) จัดประเภทให้คำว่า “เคย” เป็นคำช่วยกริยาแสดงอดีตกาล (past tense) ใน (2ก.) ริชาร์ด นอส (Noss, 1964) จัดประเภทให้คำว่า “เคย” เป็นคำช่วยกริยาแสดงความหมายว่า “มีประสบการณ์ หรือ เกิดขึ้นมาแล้วอย่างน้อยหนึ่งครั้ง” ซึ่ง

แปลตรงกับคำว่า “ever” หรือ “used to” ในภาษาอังกฤษ วิจิตร ภาณุพงศ์ และราตรี รัตนวารช (1975) วิเคราะห์คำว่า “เคย” ในประโยค (2ค.) เป็นคำไวยากรณ์แสดงความหมายอดีตกาลสามัญ (past tense) โธมัส สโคเวล (Scovel, 1970) วิเคราะห์คำว่า “เคย” ในประโยค (2ง.) เป็นคำหน้ากริยา (preverb) แสดงความหมายเหตุการณ์ในอดีต (past time expression) ซึ่งสามารถแสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า “ได้มีประสบการณ์กับเหตุการณ์บางอย่าง” ซึ่งมักจะแปลเป็นภาษาอังกฤษโดยใช้รูปปัจจุบันกาลสมบุรณ์ (present perfect tense) อย่างไรก็ตาม กัญจนา สินธุวานนท์ (Sindhvananda, 1970) และทัศนาลัย บุญญาปฏิพากย์ (Boonyapatipark, 1983) เห็นตรงกันว่า คำว่า “เคย” ในประโยค (2จ.) และ (2ฉ.) นั้นไม่ควรวิเคราะห์ให้เป็นรูปแสดงอดีตกาล (past tense) เนื่องจากเหตุการณ์ที่ปรากฏร่วมกับคำว่า “เคย” นั้นไม่จำเป็นต้องเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงในอดีตเท่านั้น แต่ยังสามารถเป็นเหตุการณ์ที่ดำเนินมาจนถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยได้ กล่าวคือประโยค (2จ.) สามารถแสดงความหมายได้สองลักษณะคือเหตุการณ์การเป็นทหารนั้นได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงในอดีต ก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย หรือเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตและดำเนินมาจนถึงปัจจุบัน ทัศนาลัยวิเคราะห์ให้คำว่า “เคย” เป็นคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ซึ่งเรียกว่า การณลักษณะเชิงประสบการณ์ (experiential marker) ซึ่งแสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่าเหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงอย่างน้อยหนึ่งครั้งในอดีต หรือเป็นเหตุการณ์ในอดีตที่ดำเนินมาจนถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย

“khəj is treated as an experiential marker, indicating that a situation has taken place at least once, or that a state held at one time in the past and no longer holds at the present or has extended up to the present.”

(Boonyapatipark, 1983: 196)

ผู้วิจัยเห็นด้วยกับแนวความคิดของกัญจนา (Sindhvananda, 1970) และของทัศนาลัย (Boonyapatipark, 1983) ที่วิเคราะห์ให้คำว่า “เคย” ไม่ใช่รูปบ่งชี้อดีตกาล ซึ่งเป็นคุณสมบัติทางความหมายของประเภททางไวยากรณ์กาล (tense) แต่เป็นรูปแสดงความหมายในเชิงการณลักษณะ อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยไม่เห็นด้วยกับการวิเคราะห์ว่าเหตุการณ์ที่ปรากฏร่วมกับคำว่า “เคย” นั้นสามารถเป็นเหตุการณ์ที่ดำเนินมาจนถึงเวลากล่าวถ้อยได้ ความหมายเชิงการณลักษณะที่แสดงโดยประโยค (2จ.) นั้น ตามความเห็นของผู้วิจัยมีความหมายเดียวคือเหตุการณ์การเป็นทหาร

นั้นได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ไม่สามารถตีความว่าเป็นเหตุการณ์ที่ดำเนินมาจนถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยได้ ประโยคตัวอย่าง (2ฉ.) ที่ทัศนาลักษณ์มาประกอบการวิเคราะห์ว่า คำว่า “เคย” สามารถแสดงความหมายว่าเหตุการณ์การมาที่นี้เป็นประจําอันได้ดำเนินมาจนถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ผู้วิจัยเห็นว่าไม่น่าจะเป็นประโยคที่ถูกไวยากรณ์

เนื้อหาในส่วนต่อไป ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำว่า “เคย” โดยวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำว่า “เคย” กับการณลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ ที่พบในขอบเขตข้อมูล

6.2.1 ภาพรวมการปรากฏของคำว่า “เคย” ในขอบเขตข้อมูล

จากขอบเขตข้อมูล 1500 การปรากฏ ผู้วิจัยพบว่า คำว่า “เคย” มีการปรากฏในสามลักษณะคือ ก) ปรากฏเป็นคำกริยาแสดงความหมายว่า “คุ้นชิน” เช่น “เอาใจหนูเสียจนเคย” “ชมจนเคยตัว” และ “แต่ถูกหลอกเช่นนั้นทุกวันๆ กลัวไปกลัวมาเลยเคยกันไป” ข) ปรากฏเป็นคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ แสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่าเหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยประโยคนั้นได้เกิดขึ้นและจบสิ้นลงอย่างน้อยหนึ่งครั้งก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย เช่น “เด็กๆ ตื่นเต้นมากเพราะไม่เคยเห็นเรือไทยแบบนี้ในใจกลางเมืองหลวงมาก่อน” “ผมในฐานะที่อยู่ฝ่ายปกครอง เคยทำงานในภาคอีสานก็เห็นความจำเป็นอันนี้” และ “หม่อมเจ้าจรจบกิตติคุณ กิติยากร ทรงเคยเป็นอาจารย์สอนวิชาภาษาฝรั่งเศสในคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” เป็นต้น และ ค) ปรากฏในวลิตายตัว (fixed expression) ทำหน้าที่เป็นส่วนขยาย (adjunct) เช่น “คราวนี้น้อยสงบปากแต่คิดในใจอีกตามเคย” “มีการเผาทำลายยาเสพติดเป็นจำนวนมากเช่นเคย” และ “เราอยู่ชั้นสูงสุด ที่หลับที่นอนสะอาดดี แต่ทุกอย่างเหมือนเคยคือมีเสื้อปูบนที่นอน” เป็นต้น ภาพรวมการปรากฏของคำว่า “เคย” ในขอบเขตข้อมูลสามารถนำเสนอเป็นตารางได้ดังในตารางที่ 6.1

คำ	กริยา	วลิตายตัว	คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์		รวม
			ปรากฏเดี่ยว	ปรากฏร่วม	
“เคย”	3	12	1377	108	1500

ตารางที่ 6.1: ภาพรวมการปรากฏของคำว่า “เคย” ในขอบเขตข้อมูล

จากขอบเขตข้อมูลพบว่า คำว่า “เคย” ปรากฏเป็นคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์จำนวนมากที่สุดคือ 1485 การปรากฏ โดยที่ปรากฏเดี่ยวจำนวน 1377 การปรากฏ และปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์คำอื่นๆ จำนวน 108 การปรากฏ คำว่า “เคย” ปรากฏเป็นคำกริยา และปรากฏในวลิตายตัว ในจำนวนการปรากฏที่น้อยมากคือ จำนวน 3 และ 12 การปรากฏตามลำดับ เมื่อปรากฏเป็นคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ คำว่า “เคย” สามารถปรากฏเดี่ยวหรือปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์คำอื่นๆ ก็ได้

ในประเด็นเรื่องการปรากฏร่วมกับการณลักษณะประจำคำ จากขอบเขตข้อมูลพบว่า คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “เคย” สามารถปรากฏร่วมกับการณลักษณะประจำคำได้ทุกประเภทยกเว้นสภาพการณถาวร

สภาพการณ ถาวร	สภาพการณ ชั่วคราว	การณกระทำ	การณก่อ ผล	การณสัมฤทธิผล	การณดับปล้น	รวม
0	529	485	339	23	1	1377

ตารางที่ 6.2: การปรากฏร่วมระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “เคย” กับการณลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ ที่พบในขอบเขตข้อมูล

เนื้อหาในส่วนต่อไป ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “เคย” ที่พบในขอบเขตข้อมูล

6.2.2 คุณสมบัติทางความหมายของคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “เคย”

เมื่อปรากฏร่วมกับการณลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “เคย” ทำหน้าที่เลือกเน้นส่วนกลางของสภาพหลัง (post-state) หรือเหตุการณ์ทรงสภาพที่เกิดขึ้นหลังจากเหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยประโยคได้เสร็จสิ้นลง ปฏิสัมพันธ์ในลักษณะนี้แสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์ที่ได้อ้างถึงได้เกิดขึ้นและจบสิ้นลงอย่างน้อย 1 ครั้ง ก่อนเวลาอ้างอิง หรือเวลากล่าวถ้อย เช่น

- (3) ก. หม่อมเจ้าจรจบกิตติคุณ กิตติยากร ทรงเคยเป็นอาจารย์สอนวิชาภาษาฝรั่งเศสในคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- ข. ร่างของจิรณาตุรารวกับตุ๊กตาผ้าเก่าๆ เปรอะเปื้อนมอมแมมอยู่กลางดิน ไม่เหลือเค้าของหญิงสาวที่เคยสดใส เจิดจรัสด้วยพลังงานราวกับดวงอาทิตย์
- ค. คิดถึงพวกพ้องที่เคยอยู่ เคยกิน เคยสนทนาปราศรัย คุกกันเรื่องเก่า ๆ เขาจึงออกอาการเซื่องซึม ไม่พูดจา
- ง. เขาไม่ใช่เจ้าชายขี่ม้าขาวผู้อ่อนโยนอย่างที่เคยฝันในวัยเด็ก แต่กลับเป็นปีศาจชุดดำผู้ขโมยหัวใจเธอไปโดยไม่อาจขัดขืน
- จ. ท่านผู้นี้ที่เคยมาเที่ยวเมืองไทย 2 ครั้งพร้อมๆ กับมาตามผู้พี่
- ฉ. เพื่อนเคยบอกว่า ผู้ชายเขาอาจจะชอบผู้หญิงพร้อมๆ กันได้หลายคนในเวลาเดียวกัน แต่จะมีคนเดียวที่เขารักจริง
- ช. เด็กที่เคยสูญเสียพ่อหรือแม่อันเป็นที่รัก ก็จะไม่ยอมสร้างความรักกับใครอีกเลย
- ซ. เขาค่อยๆ เปลี่ยนจากคนเคร่งขรึมที่นิรนาเคยพบในครั้งแรก มาเป็นคนขี้เล่นสนุกสนาน จนนิรนาไม่ถึง
- ณ. ผมชื่อนกยูงยังงี้แล้วครับ ผมเป็นลูกศิษย์ของอาจารย์จากสวนอนันต์ อาจารย์เคยตีกันผม

ประโยคตัวอย่าง (3ก.) และ (3ข.) แสดงเหตุการณ์ทรงสภาพการเป็นอาจารย์ที่คณะอักษรศาสตร์ และเหตุการณ์ทรงสภาพการมีสภาพสดใส ตามลำดับ เหตุการณ์ 2 เหตุการณ์นี้จัดเป็นการณ์ลักษณะประจำคำประเภทสภาพการณ์ชั่วคราว (stage-level state) ประโยคตัวอย่าง (3ค.) และ (3ง.) แสดงเหตุการณ์พลวัตการกิน และการสนทนา และ เหตุการณ์พลวัตการฝัน ตามลำดับ เหตุการณ์พลวัตเหล่านี้เป็นการณ์ลักษณะประจำคำประเภทการณ์กระทำ (activity) ประโยคตัวอย่าง (3จ.) และ (3ฉ.) แสดงเหตุการณ์พลวัตการมาเที่ยวเมืองไทย 2 ครั้ง และเหตุการณ์พลวัตการบอกว่า ผู้ชายเขาอาจจะชอบผู้หญิงพร้อมๆ กันได้หลายคนในเวลาเดียวกัน แต่จะมีคนเดียวที่เขารักจริง เหตุการณ์ 2 เหตุการณ์นี้เป็นการณ์ลักษณะประจำคำประเภทการณ์ก่อผล (accomplishment) ประโยคตัวอย่าง (3ช.) และ (3ซ.) แสดงเหตุการณ์พลวัตแบบไม่กินเวลา คือ เหตุการณ์การสูญเสียพ่อหรือแม่อันเป็นที่รัก และเหตุการณ์การพบกันในครั้งแรก ตามลำดับ เหตุการณ์สองเหตุการณ์นี้จัดเป็นการณ์ลักษณะประจำคำประเภทการณ์สัมฤทธิ์ผล

(achievement) ประโยคตัวอย่าง (3ฉ.) แสดงเหตุการณ์พลวัตแบบฉับพลัน คือ เหตุการณ์การดีกัน เหตุการณ์นี้เป็นการณลักษณะประจำคำประเภทการณฉับพลัน (semelfactive)

เมื่อปรากฏรวมกับการณลักษณะประจำคำทั้ง 5 ประเภทนี้ คำว่า “เคย” แสดงความหมายเชิงการณลักษณะที่เหมือนกันคือ เหตุการณ์ที่อ้างถึงได้เกิดขึ้นลงอย่างน้อยหนึ่งครั้งก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย

ประโยคตัวอย่าง (3ก.) แสดงเหตุการณ์ทรงสภาพการเป็นอาจารย์คณะอักษรศาสตร์ของผู้ร่วมเหตุการณ์ “หม่อมเจ้าขจรจบกิตติคุณ กิตติยากร” เหตุการณ์ทรงสภาพนี้เป็นการแสดงคุณสมบัติชั่วคราวของผู้ร่วมเหตุการณ์ หรือเป็นคุณสมบัติที่สามารถมีการเปลี่ยนแปลงสภาพได้ เมื่อคำว่า “เคย” ปรากฏรวมกับเหตุการณ์ประเภทนี้ คำว่า “เคย” แสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์ทรงสภาพการเป็นอาจารย์คณะอักษรศาสตร์ ได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงอย่างน้อยหนึ่งครั้งก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย เหตุการณ์ดังกล่าวไม่สามารถดำเนินมาจนถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยได้ กล่าวคือ ผู้พูดไม่สามารถกล่าวประโยค (3ก.) ได้ในกรณีที่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ผู้ร่วมเหตุการณ์ “หม่อมเจ้าขจรจบกิตติคุณ กิตติยากร” ยังเป็นอาจารย์ที่คณะอักษรศาสตร์อยู่ เช่น “*ตอนนี้ หม่อมเจ้าขจรจบกิตติคุณ กิตติยากร ทรงเคยเป็นอาจารย์สอนวิชาภาษาฝรั่งเศสในคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย”

ประโยคตัวอย่าง (3ค.) แสดงเหตุการณ์พลวัตแบบกินเวลาที่ไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ หรือเป็นการณลักษณะประจำคำประเภทการณกระทำ ถึงแม้ว่า เหตุการณ์การกิน และการสนทนา ที่อ้างถึงจะเป็นเหตุการณ์ที่ไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์แสดงโดยองค์ประกอบใดๆ ในประโยค แต่เหตุการณ์ทั้งสองเหตุการณ์นี้มีแนวโน้มที่จะสิ้นสุดลงได้ เมื่อคำว่า “เคย” ปรากฏรวมกับการณลักษณะประจำคำประเภทนี้ คำว่า “เคย” แสดงความหมายเชิงการณลักษณะในลักษณะเดียวกันกับประโยค (3ก.) คือ เหตุการณ์การกิน และการสนทนา ได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงแล้วอย่างน้อยหนึ่งครั้งก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย

เมื่อคำว่า “เคย” ปรากฏรวมกับเหตุการณ์ที่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ หรือการณลักษณะประจำคำประเภทการณก่อผล ดังใน (3จ.) และ (3ฉ.) การณสัมฤทธิ์ผล ดังใน (3ข.) และ (3ซ.) และการณฉับพลัน ดังใน (3ฉ.) คำว่า “เคย” จะแสดงความหมายเชิงการณลักษณะที่เหมือนกันคือ เหตุการณ์การมาเที่ยวเมืองไทย ใน (3จ.) เหตุการณ์การบอก ใน (3ฉ.) เหตุการณ์การสูญเสีย

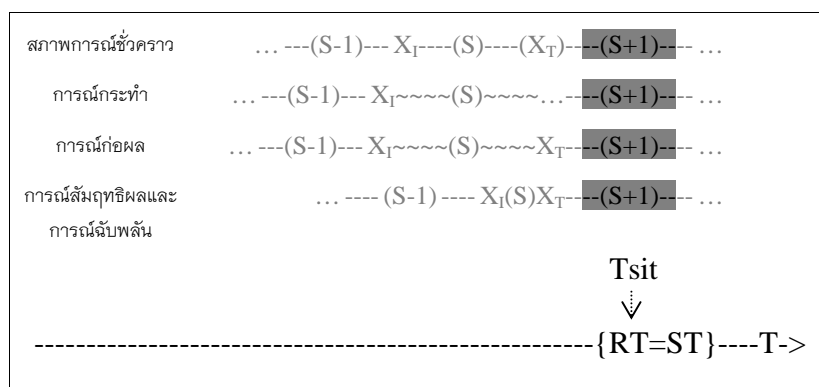
ใน (3ข.) เหตุการณ์การพบ ใน (3ข.) และ เหตุการณ์การตีกัน ใน (3ณ.) ได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลง อย่างน้อยหนึ่งครั้งก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย

ความหมายเชิงการณลักษณะ เหตุการณ์ที่อ้างอิงได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงอย่างน้อยหนึ่งครั้ง ก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ตรงกับการณลักษณะทางไวยากรณ์ประเภท การณลักษณะเชิงประสบการณ์ (experiential perfect) ซึ่งเป็นประเภททางความหมายย่อยของการณลักษณะทางไวยากรณ์เหตุการณ์ก่อน (anterior หรือ perfect) เบอ์นาร์ต คอมรี (Comrie, 1976: 58–59) ได้ยกตัวอย่างความแตกต่างระหว่างการณลักษณะทางไวยากรณ์เชิงประสบการณ์ (experiential perfect) และการณลักษณะทางไวยากรณ์ความสมบูรณ์ในแง่ของผล (perfect of result) ซึ่งแสดงโดยประโยคตัวอย่างภาษาอังกฤษคือ “Bill has gone to America” และ “Bill has been to America” ประโยคตัวอย่างทั้งสองประโยคนี้แสดงความหมายเชิงการณลักษณะที่คล้ายคลึงกันคือ เหตุการณ์การไปประเทศอเมริกาของผู้ร่วมเหตุการณ์ “Bill” ได้เกิดขึ้นก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย แต่ยังมีความสัมพันธ์หรือส่งผลบางอย่างต่อสถานการณ์ ณ เวลาอ้างอิง อย่างไรก็ตาม สองประโยคนี้แสดงความหมายที่แตกต่างกันในส่วนของคุณลักษณะของความสัมพันธ์หรือผลที่ เหตุการณ์การไปประเทศอเมริกามีต่อสถานการณ์ ณ เวลาอ้างอิง ในประโยคแรก ความสัมพันธ์หรือผลนั้นมักจะเป็นสภาพผล (resulting state) ที่เกิดขึ้นหลังจากเหตุการณ์ที่อ้างอิงได้เสร็จสิ้นลง เช่น ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย บิลไม่ได้อยู่ที่นี้แต่อยู่ที่อเมริกาแล้ว แต่ในประโยคที่สอง ความสัมพันธ์หรือผลดังกล่าวจะเป็นในแง่ความจริงโดยทั่วไปหรือประสบการณ์ว่า บิลได้ไปอเมริกา มาแล้วอย่างน้อยหนึ่งครั้ง ประโยคที่สองไม่สามารถมีนัยความหมายว่า ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยบิลอยู่ที่ประเทศอเมริกาได้เหมือนกับประโยคแรก จากตัวอย่างนี้จะเห็นได้ว่าหน่วยสร้าง แสดงความหมายการณลักษณะทางไวยากรณ์เหตุการณ์ก่อน (anterior หรือ perfect) ในภาษาอังกฤษ “have + verb-ed” สามารถแสดงความหมายได้ทั้งการณลักษณะทางไวยากรณ์ความสมบูรณ์ในแง่ของผล และการณลักษณะทางไวยากรณ์เชิงประสบการณ์ อย่างไรก็ตาม ในบางภาษามีการแยกความแตกต่างระหว่างการณลักษณะทางไวยากรณ์ทั้งสองประเภทนี้ด้วยรูปแบบที่ที่แตกต่างกัน เช่น ภาษาจีน ซึ่งมีการใช้หน่วยคำเติมท้าย “-guo” แสดงการณลักษณะทางไวยากรณ์เชิงประสบการณ์ และหน่วยคำเติมท้าย “-le” แสดงความหมายการณลักษณะทางไวยากรณ์ความสมบูรณ์ในแง่ของผล เพราะฉะนั้นภาษาจีนมีการแยกความแตกต่างระหว่าง “ni chi-le yuchi mei-you ‘have you eaten the shark’s fin?’” และ “ni chi-guo yuchi mei-you ‘have you ever eaten the shark’s fin?’” ในภาษาไทยก็เช่นเดียวกัน ความแตกต่างระหว่างการณลักษณะทางไวยากรณ์เหตุการณ์ก่อน (anterior หรือ perfect) สองประเภทย่อยนี้แสดงโดยการใช้

คำช่วยกริยาต่างกัน กล่าวคือ การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์เหตุการณ์ก่อนประเภทความสมบูรณ์ในแง่ของผล (perfect of result) นั้นแสดงโดยคำว่า “แล้ว” และการณ์ลักษณะทางไวยากรณ์เหตุการณ์ก่อนประเภทประสบการณ์ (experiential perfect) แสดงโดยคำว่า “เคย” เช่น “สมชายไปอเมริกาแล้ว” กับ “สมชายเคยไปอเมริกา” สองประโยคนี้แสดงความหมายว่า เหตุการณ์การไปประเทศอเมริกาของสมชายได้เกิดขึ้นก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยเช่นเดียวกัน แต่ประโยคที่มีคำว่า “แล้ว” ปรากฏสามารถแสดงความหมายว่า ณ เวลากล่าวถ้อยสมชายยังอยู่ที่ประเทศอเมริกาได้ ในขณะที่ประโยคที่มีคำว่า “เคย” ปรากฏไม่สามารถแสดงความหมายนี้ เช่น “สมชายไปอเมริกาแล้ว และตอนนี้ก็ยังไม่อยู่ที่นั่น” และ “??สมชายเคยไปอเมริกา และตอนนี้ก็ยังไม่อยู่ที่นั่น” เป็นต้น

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ “เคย” กับการณ์ลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ สามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังในแผนภาพที่ 6.1

แผนภาพที่ 6.1: ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำว่า “เคย” กับการณ์ลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ

ในแผนภาพที่ 6.1 คำบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ “เคย” ทำหน้าที่เลือกเน้นส่วนกลางของสภาพหลัง (post-state) ซึ่งเป็นเหตุการณ์ทรงสภาพหลังจากเหตุการณ์ที่อ้างอิงได้สิ้นสุดลง (S+1) เวลาของเหตุการณ์ (Tsit) หรือบริเวณที่ถูกเลือกเน้นปรากฏอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ปฏิสัมพันธ์ในลักษณะนี้แสดงความหมายว่า เหตุการณ์ที่อ้างอิงได้เคยเกิดขึ้นอย่างน้อยหนึ่งครั้งก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย คำว่า “เคย” สามารถปรากฏร่วมกับการณ์ลักษณะประจำคำทั้ง 5 ประเภทนี้ได้ เนื่องเหตุการณ์เหล่านี้เป็นเหตุการณ์ที่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ หรือมีแนวโน้มที่จะมีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ได้ ดังนั้นในโครงสร้างเหตุการณ์จึงสามารถมีสภาพหลัง (post-state) ให้คำว่า “เคย” ได้เลือกเน้น เหตุการณ์ที่ไม่สามารถมีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ หรือเหตุการณ์ที่

เป็นการณั้ลักษณะประจำคำประเภทสภาพการณั้ถาวร จะไม่สามารถปรากฏร่วมกับคำว่า “เคย” ได้เพราะเหตุการณั้ประเภทนี้มีความคงที่สูง และมีแนวโน้มสูงมากที่จะไม่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพ ดังนั้นจึงไม่สามารถมีสภาพหลัง (post-state) ในโครงสร้างเหตุการณ์ให้คำว่า “เคย” ได้เลือกเน้นได้

จากปฏิสัมพันธ์กับการณั้ลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ และความหมายเชิงการณั้ลักษณะที่แสดงโดยคำว่า “เคย” ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจะจัดประเภทให้ว่า “เคย” เป็นคำบ่งชี้การณั้ลักษณะทางไวยากรณ์เชิงประสบการณ์ (experiential perfect)

6.3 คำว่า “จะ”

ในเนื้อหาส่วนนี้ ผู้วิจัยจะเสนอผลการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำว่า “จะ” ที่พบในขอบเขตข้อมูล โดยมีลำดับการนำเสนอ ดังนี้ หัวข้อ 6.3.1) เป็นการอภิปรายงานวิจัยในอดีตที่เกี่ยวข้องกับคำว่า “จะ” ซึ่งพบว่า คำว่า “จะ” สามารถวิเคราะห์ให้แสดงความหมายได้หลากหลาย ได้แก่ คำบ่งชี้อนาคตกาล (future tense) คำบ่งชี้ความตั้งใจ (intention) คำบ่งชี้ทัศนภาวะการคาดคะเนความเป็นไปได้ (epistemic possibility) และคำบ่งชี้เหตุการณ์ที่ไม่เกิดขึ้นจริง (irrealis) หัวข้อ 6.3.2) เป็นภาพรวมการปรากฏของคำว่า “จะ” ที่พบในขอบเขตข้อมูล และหัวข้อ 6.3.3) เป็นการวิเคราะห์คุณสมบัติทางอรรถศาสตร์ของคำว่า “จะ” ซึ่งพบว่า คุณสมบัติทางความหมายทั้ง 4 ประการดังที่กล่าวถึงในงานวิจัยในอดีตนั้น ไม่สามารถวิเคราะห์ให้แยกขาดออกจากกันได้อย่างชัดเจน ขึ้นอยู่กับบริบทแวดล้อมทางวากยสัมพันธ์ที่คำว่า “จะ” ปรากฏ

6.3.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำว่า “จะ”

คำว่า “จะ” เป็นอีกรูปภาษาหนึ่งที่นักภาษาศาสตร์ภาษาไทยให้ความสนใจศึกษาเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้เนื่องจากคำว่า “จะ” มีความน่าสนใจทั้งทางวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์ ในแง่วากยสัมพันธ์ คำช่วยกริยา “จะ” สามารถปรากฏในประโยคได้ 3 ลักษณะคือ ปรากฏเดี่ยวหน้ากริยาวลี ดังในตัวอย่าง (4ก.) ปรากฏก็ร่วมกับคำช่วยกริยาอื่นๆ หน้ากริยาวลี ดังในตัวอย่าง (4ข. และ 4ค.) และ ปรากฏระหว่างกริยาวลี ดังในตัวอย่าง (4ง.) นักภาษาศาสตร์ภาษาไทยเห็นตรงกันว่า คำว่า “จะ” จัดเป็นคำช่วยกริยา ซึ่งแสดงความหมายทางไวยากรณ์ประเภทหนึ่ง (อุปกิตติลปสาร, 2514: 135; วิจิตรนั้ ภาณุพงศ์ และ ราตรี ธันวารชรร, 1975: 355-376; อภิญญา สร้อยรุ้หรั้า , 2528, 2553; จินดารั้ตน์ จรัสกำจรรู้ล 2536; Kullavanijaya, 1968; Panupong, 1970: 128-

134; Scovel, 1970: 82–83; Sindhavananda, 1970: 54–59; Warotamasikkhadit, 1976: 2–3; Sriphen, 1982; Boonyapatipark, 1983: 215; Thepkanjana, 1986; Rangkupan, 2000; Muansuwan, 2002; Sriouthai, 2006)

- (4) ก. สมชายจะไปเชียงใหม่
 ข. สมชายกำลังจะไปเชียงใหม่
 ค. สมชายน่าจะไปเชียงใหม่
 ง. สมชายตั้งใจจะไปเชียงใหม่

ในตัวอย่าง (4ก.) ถึง (4ค.) คำว่า “จะ” ปรากฏหน้ากริยาวลี “ไปเชียงใหม่” คำว่าจะในตำแหน่งนี้ สามารถปรากฏเดี่ยวเป็นคำช่วยกริยาตัวเดียว หรือปรากฏร่วมกับคำช่วยกริยาอื่น ๆ ก็ได้ เช่น “กำลัง” ใน (4ข.) และ “น่า” ใน (4ค.) ในตัวอย่าง (4ง.) คำช่วยกริยา “จะ” ปรากฏระหว่างกริยาวลี “ตั้งใจ” และ “ไปเชียงใหม่”

ถึงแม้ว่างานวิจัยในอดีตจะเห็นตรงกันว่า คำว่า “จะ” มีคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์เป็นคำช่วยกริยา แต่ผลการวิเคราะห์คุณสมบัติทางอรรถศาสตร์ของคำว่า “จะ” มีความหลากหลาย ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 4 ลักษณะต่อไปนี้ ก) คำบ่งชี้ประเภททางไวยากรณ์กาล (tense) ประเภทอนาคตกาล (future tense) ข) คำบ่งชี้ประเภททางไวยากรณ์ทัศนภาวะ (modality) ค) คำบ่งชี้ประเภททางไวยากรณ์การณลักษณะ (grammatical aspect) และ ง) คำบ่งชี้เหตุการณ์ที่ไม่เกิดขึ้นจริง (irrealis)

1) คำช่วยกริยา “จะ” ในฐานะที่เป็นคำบ่งชี้ความหมายอนาคตกาล

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำว่า “จะ” ในลักษณะนี้พบในงานวิจัยของ พระยาอุปกิตศิลปสาร (2514) วิจิตรนันทน์ ภาณุพงศ์ และราตรี ธีนวารชร (1975) อิงอร สุพันธุ์วณิช (2516) โธมัส สโคเวล (Scovel, 1970) อุดม วโรตมสิขิตติธ (Warotamasikkhadit, 1976) งานวิจัยในกลุ่มนี้มองว่า คำว่า “จะ” แสดงความหมายของประเภททางไวยากรณ์กาล (tense) ประเภทอนาคตกาล (future tense) เช่น

- (5) ก. เขาจะกิน
(อุปกิตติลปसार, 2514: 35)
- ข. ต้อยจะไปกบินทร์บุรี
(วิจิตรนั ภาณูพงศ์ และราตรี ชันวารชร, 1975: 364)
- ค. เขาจะกินข้าว
(Warotamasikkhadit, 1976: 2)
- ง. พรุ่งนี้เขาจะตาย
(Scovel, 1970: 82)

ในตัวอย่าง (5ก.) ถึง (5ง.) คำว่า “จะ” แสดงความหมายประเภททางไวยากรณ์กาลประเภทอนาคตกาล หรือ แสดงความหมายว่าเหตุการณ์การกิน ใน (5ก.) เหตุการณ์การไปกบินทร์บุรี ใน (4ข.) เหตุการณ์การกินข้าว ใน (4ค.) และเหตุการณ์การตาย ใน (4ง.) จะเกิดขึ้นในอนาคต

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากภาษาไทยเป็นภาษาที่ไม่มีการแสดงประเภททางไวยากรณ์กาล (tense) โดยหน่วยไวยากรณ์ (grammatical form) อย่างเป็นระบบ ภาษาที่มีระบบการแสดงกาลด้วยหน่วยไวยากรณ์อย่างเป็นระบบจะมีการแสดงความหมาย อดีตกาล (past tense) ปัจจุบันกาล (present tense) และ อนาคตกาล (future tense) ด้วยหน่วยไวยากรณ์ (grammatical form) แบบบังคับปรากฏ (obligatory) เช่น ภาษาอังกฤษ ซึ่งมีการแสดงประเภททางไวยากรณ์กาลด้วยรูปไวยากรณ์ “-ed” “Verb to be + Verb-ing” และ “will” ตามลำดับ รูปไวยากรณ์เหล่านี้จะปรากฏในทุกๆ ประโยค (obligatory) ในทางตรงกันข้าม ภาษาไทยมีการแสดงความหมายเชิงกาลเหล่านี้ด้วยการใช้คำหลัก (content word) เช่น “เมื่อวานนี้” “ตอนนี้” และ “พรุ่งนี้” เป็นต้น นอกจากนี้ คำว่า “จะ” สามารถปรากฏในประโยคที่แสดงเหตุการณ์ในอดีตได้ เช่น “เมื่อวานนี้สมชายจะไปเชียงใหม่” ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าคำว่า “จะ” จึงไม่ควรจัดประเภทให้เป็นคำบ่งชี้ประเภททางไวยากรณ์อนาคตกาล (future tense)

2) คำช่วยหน้ากริยา “จะ” ในฐานะที่เป็นคำบ่งชี้ความตั้งใจ

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำว่า “จะ” ในลักษณะนี้พบในงานวิจัยของ กัญจนา สินธวานนท์ (Sindhavananda, 1970: 54-54-59, อ้างถึงใน Boonyapatipark, 1983: 212) งานวิจัยชิ้นนี้ปฏิเสธการวิเคราะห์ให้คำว่า “จะ” เป็นคำบ่งชี้อนาคตกาล (future tense) ที่พบใน

งานวิจัยกลุ่มแรก โดยให้เหตุผลในลักษณะที่คล้ายคลึงกันว่า คุณสมบัติทางความหมายของคำว่า “จะ” นั้นมีลักษณะที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจ (determination) หรือเจตนา (volition) ของผู้ร่วมเหตุการณ์ หรือเหตุการณ์ที่อ้างถึงเกิดขึ้นจากปัจจัยภายนอกผู้ร่วมเหตุการณ์ เช่น บุคคลอื่น สภาพแวดล้อม หรือธรรมชาติ เป็นต้น

กัญจนา สินธวานนท์ (Sindavananda, 1970: 54–59; อ้างถึงใน Boonyapatipark, 1983: 212) กล่าวว่า คำว่า “จะ” มีคุณสมบัติทางความหมาย “ความตั้งใจ” (determination) ซึ่งสามารถตีความได้ว่า เป็นความหมายที่เกิดมาจากระบวนการทางจิต (mental) ของมนุษย์ หรือ เกิดจากสภาพแวดล้อมภายนอก

““ca” has the inherent meaning of determination which can be considered as springing from the mental power inside man or from the natural law outside in the physical world”

(Sindavananda, 1970: 54–59)

(อ้างถึงใน Boonyapatipark, 1983: 212)

กัญจนากล่าวว่า การวิเคราะห์ให้คำว่า “จะ” เป็นคำบ่งชี้อนาคตกาล ไม่สามารถแสดงถึงคุณสมบัติทางความหมายที่แท้จริงของคำว่า “จะ” กัญจนามองว่า การแสดงความหมายอนาคตกาล หรือความหมายเหตุการณ์ที่อ้างถึงจะเกิดขึ้นในอนาคต เป็นเพียงความหมายรองที่น่าจะพัฒนามาจากความหมาย ความตั้งใจ (determination) ซึ่งเป็นความหมายพื้นฐานที่อิงจากระบบกระบวนการทางจิต (mental) ซึ่งเกี่ยวข้องกับเจตนาและการตัดสินใจของมนุษย์ หรือปัจจัยภายนอกอื่นๆ เช่น

- (6) ก. เขาจะไปพรุ่งนี้
- ข. เรือบินจะออกพรุ่งนี้สิบโมง

(Sindavananda, 1970)

(อ้างถึงใน Boonyapatipark, 1983: 212)

ในตัวอย่าง (6ก.) กัญจนาวิเคราะห์ว่า คำว่า “จะ” แสดงความหมายว่า ผู้ร่วมเหตุการณ์ “เขา” มีเจตนา หรือมีการวางแผนที่จะกระทำเหตุการณ์การไปในวันพรุ่งนี้ ในขณะที่ คำว่า “จะ” ในตัวอย่าง (6ข.) แสดงความหมายว่าเหตุการณ์การออกของเรือบินจะเกิดขึ้นวันพรุ่งนี้สิบโมงเป็นผลมาจากปัจจัยภายนอก เช่น บุคคลอื่น สภาพแวดล้อม หรือ เหตุการณ์อื่นๆ

3) คำช่วยหน้ากริยา “จะ” ในฐานะที่เป็นคำบ่งชี้ทัศนภาวะ (modality)

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำว่า “จะ” ในลักษณะนี้พบในงานวิจัยของ สุดา รังกูพันธ์ (Rangkupan, 2000) และจิรัญธรา ศรีอุทัย (Sriouthai, 2006) งานวิจัยกลุ่มนี้ปฏิเสธการวิเคราะห์ให้คำว่า “จะ” เป็นคำบ่งชี้อนาคตกาล (future tense) ที่พบในงานวิจัยกลุ่มแรก เช่นเดียวกับงานวิจัยในกลุ่มที่สอง งานวิจัยกลุ่มนี้ให้เหตุผลว่า คุณสมบัติทางความหมายของคำว่า “จะ” นั้นมีลักษณะที่มีความสัมพันธ์การประเมินความเป็นไปได้ที่เหตุการณ์ที่อ้างถึงจะเกิดขึ้นจากมุมมองผู้พูด (speaker’s judgment)

ในงานวิจัยของสุดา รังกูพันธ์ (Rangkupan, 2000) และงานวิจัยของจิรัญธรา ศรีอุทัย (Sriouthai, 2006) คำว่า “จะ” ถูกวิเคราะห์ไปในทิศทางเดียวกันคือ เป็นคำบ่งชี้ประเภททางไวยากรณ์ทัศนภาวะ (modality) ประเภทการคาดคะเนความเป็นไปได้ (epistemic possibility) จิรัญธราเห็นว่า ไม่ควรวิเคราะห์ให้คำว่า “จะ” แสดงความหมายอนาคตกาล เนื่องจากพบว่า ในการอ้างถึงความหมายอนาคตกาลของเหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยประโยคนั้น คำว่า “จะ” สามารถละได้ เช่น

(7) พี่สาว(จะ)ไปเชียงใหม่พรุ่งนี้

จากประโยค (7) เมื่อมีวลีแสดงเวลาอ้างอิง (reference time) ซึ่งเป็นเวลาอนาคต “พรุ่งนี้” คำว่า “จะ” สามารถละได้ และเมื่อไม่มีคำว่า “จะ” ปรากฏความหมายอนาคตกาลก็ยังคงอยู่ และเมื่อประโยคที่มีคำว่า “จะ” สามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงเวลาอ้างอิงที่เป็นอดีต ในกรณีนี้คำว่า “จะ” แสดงความหมายเหตุการณ์ที่อ้างถึงไม่ได้เกิดขึ้นจริง (counterfactuality) จิรัญธรา เสนอว่า คำว่า “จะ” ในกรณีนี้แสดงความหมายความน่าจะเป็นที่เหตุการณ์ที่อ้างถึงจะเกิดขึ้นมากกว่าจะแสดงความหมายอนาคตกาล เช่น

(8) ก. พี่สาวจะไปเชียงใหม่เมื่อวานนี้

ข. พี่สาวจะไปเชียงใหม่เมื่อวานนี้ แต่ฝนตกหนักเลยไม่ได้ไป

(Sriouthai, 2006: 128)

นอกจากนี้ คำว่า “จะ” สามารถละได้เมื่อปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้ทัศนภาวะคำอื่นๆ เช่น

- (9) ก. เข้มก(จะ)บ่นเวลารถติด
 ข. แก(จะ)ต้องเสียใจแน่ๆ เลย
 ค. อาจารย์คง(จะ)มองว่านิสิตเป็นเหมือนคอมพิวเตอร์
 ง. เราควร(จะ)มีเวลามากขึ้น
 จ. เรา(จะ)ได้ไปดูละครสัตว์ด้วยกัน

(Sriouthai, 2006: 154–155)

ในตัวอย่าง (9) คำว่า “จะ” สามารถใช้ได้เมื่อปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้ทัศนภาวะคำอื่นๆ เช่น “มัก” ใน (9ก.) “ต้อง” ใน (9ข.) “คง” ใน (9ค.) “ควร” ใน (9ง.) “ได้” ใน (9จ.) จิรันธรวิเคราะห์ว่า คำว่า “จะ” ใน (9) สามารถใช้ได้เนื่องจากคำบ่งชี้ทัศนภาวะคำอื่นๆ มีคุณสมบัติทางความหมายของทัศนภาวะอยู่แล้ว นอกจากนี้ ในตัวอย่าง (9) ไม่มีการอ้างถึงเวลา ดังนั้นจึงเป็นการสนับสนุนว่า คำว่า “จะ” ไม่ได้แสดงความหมายเชิงเวลาเพิ่มเติมให้กับประโยคแต่อย่างใด

4) คำช่วยหน้ากริยา “จะ” ในฐานะที่เป็นคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ (grammatical aspect)

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำว่า “จะ” ในลักษณะนี้พบในงานวิจัยของทัศนาลัย บุญญาปฏิภาค (Boonyapatipark, 1983) และงานวิจัยของณัฐนารณ เหมือนสุวรรณ (Muansuwan, 2002) ในงานวิจัยสองชิ้นนี้ คำว่า “จะ” แสดงความหมายเชิงเวลาที่สามารถจัดเป็นการณลักษณะทางไวยากรณ์ประเภทหนึ่ง ทัศนาลัยวิเคราะห์คำว่า “จะ” เป็นคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์คาดหวัง (prospective aspect) ซึ่งแสดงความหมายว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงจะเกิดขึ้นภายหลังจากเวลาอ้างอิง (Boonyapatipark, 1983: 215) ส่วนณัฐนารณวิเคราะห์ให้คำว่า “จะ” แสดงความหมายเชิงการณลักษณะกำลังจะเกิดขึ้น ซึ่งสามารถแปลเป็นภาษาอังกฤษคือคำว่า “be about to” ณัฐนารณกล่าวว่า คำว่า “จะ” แสดงการให้ความสำคัญกับสภาพก่อนที่เหตุการณ์ที่อ้างถึงจะเกิดขึ้น (preliminary stage of an eventuality) (Muansuwan, 2002: 108–109)

- (10) ก. รถจะจอด
 ข. เขาจะดูโทรทัศน์
 ง. เขาจะเขียนจดหมายสามฉบับ
 จ. เขาจะรวบแน่

(Boonyapatipark, 1983: 221–224)

- (11) ก. ปิติจะริง
 ข. ปิติจะสร้างบ้าน
 ค. จะเกิดระเบิดที่ตึกเก่า
 ง. ปิติจะเป็นครู

(Muansuwan, 2002: 109–110)

ในตัวอย่าง (10 และ 11) ทศนาลัย และณัฐนารถ อธิบายคุณสมบัติทางความหมายของคำว่า “จะ” ไปในทิศทางเดียวกันคือ เหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยประโยคจะเกิดขึ้นภายหลังเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย

5) คำช่วยหน้ากริยา “จะ” ในฐานะที่เป็นคำบ่งชี้เหตุการณ์ที่ไม่เกิดขึ้นจริง (irrealis)

การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำว่า “จะ” ในลักษณะนี้พบในงานวิจัยของ อภิญา สร้อยอุหระ (อภิญา, 2553) ในการศึกษาคูณสมบัติทางความหมายของคำว่า “จะ” ในภาษาไทยปัจจุบัน อภิญาวิเคราะห์ให้คำว่า “จะ” เป็นคำบ่งชี้เหตุการณ์ที่ไม่เกิดขึ้นจริง (irrealis) คำว่า “จะ” สามารถปรากฏในประโยคที่แสดงความหมาย ซึ่งจัดอยู่ในบริเวณทาง อรรถศาสตร์ (semantic area) 11 บริเวณ ได้แก่ ก.) ความน่าจะเป็น เช่น “เขาจะไปทำงาน” ข.) ความเป็นไปได้ เช่น “รถชนกันขนาดนี้ คงจะมีคนตายไม่น้อย” ค.) ความตั้งใจ เช่น “เขากำลังจะไปทำงาน” ง.) อนาคต เช่น “เขาใกล้จะไปทำงาน” จ.) เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามเงื่อนไข เช่น “ถ้าเขามีเวลา เขาจะเที่ยวรอบโลก” ฉ.) เหตุการณ์ที่ทำเป็นนิสัย เช่น “เขามักจะไปโรงเรียนสาย” ช.) ประสบการณ์ เช่น “เขาเคยจะไปเมืองนอก (แต่ไม่ได้ไป)” ซ.) อนุমান เช่น “จากที่เคยมาร่วมงานเมื่อปีที่แล้ว เขาพอจะให้ความเห็นว่าตัวหนึ่งมีความน่าสนใจมาก” ฌ.) วัตถุประสงค์ เช่น “เขาหักพวงมาลัยจะหลบสุนัข (แต่ไม่ได้หลบ)” ฎ.) การเริ่มของเหตุการณ์ เช่น “ประชาชนเริ่มจะยอมรับความจริง” ฏ.) เหตุการณ์เป้าหมาย เช่น “เขาจะกล้าจะเล่นบทธนี้” บริเวณทาง อรรถศาสตร์ทั้งหมดนี้ล้วนแล้วแต่แสดงเหตุการณ์ที่ไม่ได้เกิดขึ้นจริง ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยทั้งสิ้น (อภิญา, 2553)

ถึงแม้ว่างานวิจัยในอดีตที่เกี่ยวข้องกับคำว่า “จะ” ที่กล่าวถึงข้างต้นจะมีความเห็นที่แตกต่างกันในแง่คุณสมบัติทางความหมายของคำว่า “จะ” และการจัดประเภทให้คำว่า “จะ”

แสดงประเภททางไวยากรณ์ประเภทใดระหว่าง กาล (tense) การณ์ลักษณะ (aspect) ความตั้งใจ (intention) ทัศนภาวะการคาดคะเนความเป็นไปได้ (epistemic possibility) หรือเหตุการณ์ที่ไม่เกิดขึ้นจริง (irrealis) อย่างไรก็ตาม งานวิจัยเหล่านี้มีความเห็นตรงกันว่า คำว่า “จะ” ปรากฏในประโยคที่มีความหมายสัมพันธ์กับความหมาย เวลาอนาคต (futurity) ของเหตุการณ์ที่อ้างถึง กล่าวคือ ความหมายเหตุการณ์ที่ไม่ได้เกิดขึ้นจริง ณ เวลากล่าวถ้อย แต่มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้น ภายหลังเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย

ในแง่อรรถศาสตร์ เหตุการณ์อนาคต (future situation) เป็นมโนทัศน์ที่ค่อนข้างไม่ชัดเจน (indeterminate) เมื่อเปรียบเทียบกับ เหตุการณ์อดีต (past situation) และ เหตุการณ์ปัจจุบัน (present situation) กล่าวอีกนัยหนึ่ง เหตุการณ์อดีตและเหตุการณ์ปัจจุบันมีคุณสมบัติความเป็นรูปธรรม (concreteness) ค่อนข้างสูงเนื่องจากเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ซึ่งผู้พูดสามารถมีประสบการณ์โดยตรง หรือสามารถมีหลักฐานพิสูจน์การเกิดขึ้นจริงของเหตุการณ์ดังกล่าวได้ เหตุการณ์อดีตและเหตุการณ์ปัจจุบันจึงมีแนวโน้มสูงที่จะแสดงผ่านภาษาโดยตรงด้วยการใช้รูปภาษาที่แสดงความหมายเชิงเวลา (temporal) ไม่ว่าจะเป็นคำบ่งชี้กาล (tense) หรือ การณ์ลักษณะ (aspect) ได้ ในทางตรงกันข้าม เหตุการณ์อนาคตนั้นเป็นเหตุการณ์ที่มีคุณสมบัติความเป็นนามธรรม (abstractness) สูง เนื่องจากเป็นเหตุการณ์ที่ยังไม่ได้เกิดขึ้นจริง สิ่งที่ปรากฏ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยเป็นเพียงแค่นำเสนอหรือความน่าจะเป็นที่เหตุการณ์ดังกล่าวจะเกิดขึ้น ดังนั้นเหตุการณ์อนาคตจึงมักจะไม่สามารถแสดงผ่านรูปภาพได้โดยตรงแต่จำเป็นต้องแสดงผ่านภาษาโดยการเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับบริเวณทางอรรถศาสตร์อื่นๆ เช่น ความตั้งใจ (intention) ความจงใจ (volition) การวางแผน (planning) ความคาดหวัง (expectation) จุดหมาย (goal) วัตถุประสงค์ (purpose) การคาดคะเน (prediction) ความเป็นไปได้ (possibility) แนวโน้ม (tendency) และ ข้อบังคับ (obligation) เป็นต้น รูปภาพที่แสดงความหมายเหตุการณ์อนาคตจึงมักจะมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับมโนทัศน์เหล่านี้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การปรากฏของคำว่า “จะ” เพื่อแสดงความหมายเหตุการณ์อนาคตก็มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับมโนทัศน์เหล่านี้เช่นเดียวกัน ในบางการปรากฏ คำว่า “จะ” มีความกำกวมทางความหมาย กล่าวคือ สามารถแสดง ก) ความหมายเชิงเวลา คือ เวลาอนาคต (futurity) และการณ์ลักษณะ (aspect) ข) ความหมายเชิงมาลา (mood) คือ ความตั้งใจ (intention) และความหมายเชิงทัศนภาวะ (modality) คือ การคาดคะเนความเป็นไปได้ (epistemic possibility) ก็ได้ เช่น

- (12) ก. สมชายจะไปเชียงใหม่
 ข. ต้นไม้จะล้ม

ในตัวอย่าง (12ก.) คำว่า “จะ” แสดงความหมายเชิงการณัลักษณะว่า เหตุการณ์การไปเชียงใหม่จะเกิดขึ้นภายหลังจากเวลากล่าวถ้อย ในขณะเดียวกันก็แสดงความหมายเชิงทัศนภาวะว่าการที่เหตุการณ์ดังกล่าวจะเกิดขึ้นนั้นเกิดจากความตั้งใจของผู้ร่วมเหตุการณ์ (participant’s intention) หรือเกิดจากการคาดคะเนความเป็นไปได้ของตัวผู้พูด (speaker’s evaluation) กล่าวคือ ประโยค (12ก.) สามารถตีความได้ว่า ผู้ร่วมเหตุการณ์ “สมชาย” มีความตั้งใจที่จะกระทำการไปเชียงใหม่ด้วยตัวเอง หรือตีความว่า ผู้กล่าวถ้อยมีความเห็นว่า มีความเป็นไปได้ที่ผู้ร่วมเหตุการณ์ “สมชาย” จะกระทำการไปเชียงใหม่ อย่างไรก็ตาม ในบางการปรากฏ ความหมายความตั้งใจและการคาดคะเนความเป็นไปได้ไม่ได้ปรากฏเด่นชัด เช่น ในกรณีประโยคตัวอย่าง (12ข.) ซึ่งมีผู้ร่วมเหตุการณ์เป็นสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์ ความหมายความตั้งใจจะไม่ปรากฏ ในบางการปรากฏ คำว่า “จะ” จะแสดงความหมายเชิงเวลาเพียงความหมายเดียว ไม่สามารถแสดงความหมายเชิงทัศนภาวะได้ เช่นตัวอย่าง (13ก.)

- (13) ก. เขามาถึงสถานีตอนรถไฟจะออกพอดี
 ข. เขามาถึงสถานีตอนรถไฟออกพอดี

(Boonyapatipark, 1983: 213–214)

ทัศนาลัย (Boonyapatipark, 1983: 213–214) กล่าวว่า คำว่า “จะ” ใน (13ก.) แสดงเพียงความหมายเชิงการณัลักษณะว่า เหตุการณ์การออกของรถไฟนั้นจะเกิดขึ้นภายหลังจากเหตุการณ์การมาถึงสถานี ถ้าหากไม่มีคำว่า “จะ” ปรากฏ ดังใน (13ข.) ก็จะไม่มีความหมายเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นภายหลังปรากฏด้วยเช่นเดียวกัน กล่าวคือ ประโยค (13ข.) แสดงความหมายว่าเหตุการณ์การมาถึงสถานีและเหตุการณ์การออกของรถไฟนั้นเกิดขึ้นพร้อมกัน

จากตัวอย่าง (12) และ (13) จะเห็นได้ว่า การจะวิเคราะห์ให้คำว่า “จะ” เป็นคำบ่งชี้ความตั้งใจ คำบ่งชี้การณัลักษณะ หรือคำบ่งชี้ทัศนภาวะ ประเภทใดประเภทหนึ่งประเภทเดียวอาจจะไม่สามารถอธิบายคุณสมบัติทางความหมายของคำคำนี้ได้อย่างครอบคลุม เนื่องจากคุณสมบัติทางความหมายทั้งสามนี้ไม่สามารถแยกขาดออกจากกันได้อย่างเด่นชัด

เนื้อหาในส่วนต่อไป ผู้วิจัยจะเสนอผลการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำว่า “จะ” ที่พบในขอบเขตข้อมูล การนำเสนอเนื้อหาที่มีลำดับต่อไปนี้ ในหัวข้อ 6.3.1) ผู้วิจัยจะกล่าวถึง ภาพรวมการปรากฏของคำว่า “จะ” ในขอบเขตข้อมูล และ ในหัวข้อ 6.3.2) ผู้วิจัยจะเสนอผลการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำว่า “จะ”

6.3.2 ภาพรวมการปรากฏของคำว่า “จะ” ในขอบเขตข้อมูล

จากขอบเขตข้อมูล พบว่า คำว่า “จะ” ทำหน้าที่ได้เพียงหน้าที่เดียวคือ คำช่วยหน้ากริยา ผู้วิจัยแบ่งการปรากฏของคำช่วยหน้ากริยา “จะ” ตามหน่วยสร้างที่เสนอไว้ในงานวิจัยของอภิญา สร้อยอุทฺฐร่า (อภิญา, 2553) เพื่อวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำๆ นี้ต่อไป ในขอบเขตข้อมูล คำว่า “จะ” สามารถปรากฏในหน่วยสร้างหลักๆ 3 หน่วยสร้างคือ ก) ปรากฏเดี่ยวเป็นคำช่วยหน้ากริยาคำเดียวในหน่วยสร้าง ข) ปรากฏร่วมกับคำช่วยกริยาคำอื่นๆ และ ค) ปรากฏระหว่างกริยาหรือกริยาวลี

1) คำว่า “จะ” ปรากฏเดี่ยว

ในหน่วยสร้างนี้ คำว่า “จะ” ปรากฏเดี่ยวหน้ากริยาวลี นามวลีประธานของหน่วยสร้าง สามารถเป็นได้ทั้งสิ่งมีชีวิต และสิ่งไม่มีชีวิต กริยาวลีที่ปรากฏหลังคำว่า “จะ” นั้นสามารถแสดงเหตุการณ์ที่จัดเป็นการณ์ลักษณะประจำคำได้ทุกประเภท เช่น

- (14) ก. **กริยาวลีแสดงเหตุการณ์ประเภทการณ์กระทำ**
 ข. ส่วนหนูนาขึ้นไปเครื่องดนตรีตัวกลางและเรียกได้อย่างชัดเจนว่า หนูจะดีดจะเข้คะ
 ค. เราจะใช้ปืนเป็นไม้ตีล้อมไว้ อย่าให้เล็ดลอดหนีไปได้
 ง. พันแสรับทำหน้าที่ห้อยถามว่า แล้วผมจะถูกขังสี่มหรือเปล่าครับ
 จ. ถ้าเธอยังคือด้าน ทั้งเธอและคนรอบข้างจะโดนหนักกว่านี้สิบเท่า
- (15) ก. **กริยาวลีแสดงเหตุการณ์ประเภทการณ์ก่อผล**
 ข. ผมจะเลือกไปจากที่นี่ให้เร็วที่สุด
 ค. เมื่อได้ทองที่พร้อมแล้ว ช่างทองจะตีให้ปลายของทองแท่งทองคำเล็กๆ นี้เป็นเส้นเรียว

- ง. ขณะที่ผู้ชมกำลังเดินชมอยู่ในโซน A ระบบเซนเซอร์จะสั่งการให้คอมพิวเตอร์ไลต์ที่โซน B ดับรอไว้
- จ. เด็กจะถูกหมากัด
- (16) ก. **กริยาวลีแสดงเหตุการณ์ประเภทการณ์สัมฤทธิ์ผล**
 ข. การเจรจาสันติภาพจะเกิดขึ้น ก็ต่อเมื่อเวียดนามถอนทหารไปให้พ้นกัมพูชา
 ค. เมื่อคุณพ่อเข้ามาช่วยดูอีกแรง ปัญหาของน้องก็จะหมดไป
- (17) ก. **กริยาวลีแสดงเหตุการณ์ประเภทการณ์จับพลัง**
 ข. เขาเปิดประตูออกมาก่อนที่จะมือเรียวเล็กจะเคาะประตูเป็นการส่งสัญญาณบอกคนภายในห้อง
- (18) ก. **กริยาวลีแสดงเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ชั่วคราว**
 ข. ก่อนที่เทวจะอยู่ที่นี้ เขาบอกกับฉันว่า หล่อนตั้งห้อง
 ค. แม่ยังจำได้เลยนะว่า วันที่แม่ตื่นขึ้นมาในห้องไอซียูแล้วพบว่า ชาของแม่จะใช้งานไม่ได้อีก
 ง. ทำไมคุณถึงคิดว่า ฉันจะกลัวกับคำพูดแค่นั้นของคุณ
- (19) ก. **กริยาวลีแสดงเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ถาวร**
 ข. ถ่านไฟฉายชนิดนี้จะมีอายุการใช้งานเป็น 10 เท่าของถ่านธรรมดา
 ค. วรรณกรรมสฤติวีรกรรมที่เด่นดังจะมีตัวเอกเป็นนักรบและนักบุญ ส่วนวรรณกรรมหากาพย์จะเน้นนักรบมากกว่า
 ง. ตั้งแต่ละชั้นจะมีห้องโถงกลางต่อเนื่องกับบันไดขนาดใหญ่ ตรงกลางมีส่วนเก็บสินค้าและบันไดสำหรับใช้สัญจรภายใน
- 2) คำว่า “จะ” ที่ปรากฏร่วมกับคำช่วยกริยาคำอื่นๆ

หน่วยสร้างนี้สามารถแบ่งออกเป็น 2 หน่วยสร้างย่อยตามคุณสมบัติทางความหมายของคำช่วยกริยาที่ปรากฏร่วมกับคำว่า “จะ” คือ (1) คำช่วยกริยาบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ (grammatical aspect) และ (2) คำช่วยกริยาบ่งชี้ทัศนภาวะ (modality)

ก) คำช่วยกริยาบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ (grammatical aspect)

ในขอบเขตข้อมูลพบว่า คำช่วยกริยาบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ที่ปรากฏร่วมกับคำว่า “จะ” คือ “กำลัง” “ยัง” “อยู่” “แล้ว” “เคย” และ “มัก” โดยที่ คำว่า “กำลัง” และ “มัก” จะปรากฏหน้าคำว่า “จะ” คำว่า “อยู่” และ “แล้ว” จะปรากฏท้ายกริยาวิเศษณ์ ส่วนคำว่า “ยัง” และ “เคย” จะสามารถปรากฏหน้าหรือหลังคำว่า “จะ” ก็ได้ เช่น

- (20) ก. ในยามที่ลมหายใจสุดท้ายของเธอกำลังจะปลิดปลิว เสียงกรีดร้องราดแปรเปลี่ยนเป็นความเจ็บปวดแทบแห่ง
- ข. น้ำตาหล่อนจะหยุดอยู่แล้ว
- ค. เดินมาอีกไม่ถึงห้าสิบลเมตรพวกเขาจะได้เจอคนแล้ว
- ง. พวกเขากำลังจะรีบไปกันแล้ว
- จ. แกหมายถึงพวกนายทุนที่มักจะไม่ได้ลงแรงขายของตัวเองแต่มีลูกจ้างเก็บเงินแต่ละคืนแล้วก็ขับรถไปนอนโรงแรม

ข) คำช่วยกริยาบ่งชี้ทัศนภาวะ (modality marker)

ประเภททางไวยากรณ์ทัศนภาวะ (modality) แสดงมโนทัศน์ที่สัมพันธ์กับการตัดสินใจประเมินค่า และระดับความมั่นใจต่อประพจน์ (proposition) หรือเหตุการณ์ที่อ้างถึง กล่าวอีกนัยหนึ่งประเภททางไวยากรณ์ทัศนภาวะแสดงระดับความมั่นใจหรือความแน่ใจของผู้พูดว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นมากน้อยเพียงไร เช่น เหตุการณ์ที่อ้างถึงต้องเกิดขึ้นแน่ๆ (necessity) หรืออาจจะเกิดขึ้น (possibility)

คำช่วยกริยาบ่งชี้ทัศนภาวะที่ปรากฏร่วมกับคำว่า “จะ” ได้แก่ คำช่วยกริยาบ่งชี้ทัศนภาวะแสดงความจำเป็นหรือการบังคับจากภายนอก (deontic modality) “ต้อง” และ “ควร” โดยที่คำว่า “ควร” จะปรากฏหน้าคำว่า “จะ” แต่คำว่า “ต้อง” จะปรากฏหลังคำว่า “จะ” และคำช่วยกริยาบ่งชี้ทัศนภาวะแสดงการคาดคะเนความเป็นไปได้ (epistemic modality) “อาจ” “คง” “น่า” “ดู” “เห็น” “ดูท่า” “ค่อนข้าง” “ดูเหมือน” “คล้าย” “ท่าทาง” “เกือบ” และ “แทบ” ซึ่งจะปรากฏหน้าคำว่า “จะ” เช่น

- (21) ก. ที่นี่โครงการศาสนาที่มีอยู่ไม่สามารถจะทำหน้าที่อย่างนี้
- ข. อีกไม่กี่นาทีเราจะต้องเผชิญหน้ากับเขา
- ค. คินนี่ ข้าพเจ้าได้รับรู้ถึงความเข้าใจอันลึกซึ้งของท่านอาจารย์พุทธทาสที่มีต่อทั้งศาสตร์ทั้งมวล รวมทั้งสามารถแลเห็นจุดมุ่งหมายอันแท้จริงซึ่งควรจะเป็นที่เข้าใจของคนทั้งหลายในเรื่องวิชาการต่างๆ ซึ่งมีอยู่มากมายหลากหลาย
- ง. เขาอาจจะรักกันที่ใจก็ได้นะคะคุณแม่
- จ. โอกาสดีๆ อย่างนี้คงจะหายาก
- ช. เธอน่าจะเป็นเจ้าของสถิติอาการตาค้างตะลึงงันนานที่สุดในโลกคนใหม่
- ซ. เรื่องของเขากับน้องดาดูจะจบลงง่ายกว่าที่คิด
- ฅ. ทุกวันนี้จำนวนคนไทยในอังกฤษเห็นจะมีหลายพัน
- ฉ. อืม...ดูท่าจะยากเอาการนะนั่น
- ฐ. หาดทรายต่างๆ ของโลกนั้นดูเหมือนจะไม่ค่อยมีที่ไหนได้เรื่องมากนักดอกนะครับ
- ฎ. คนถูกถามหันมามองร่างซึ่งนอนแน่นิ่งอยู่บนเตียงคล้ายจะทำให้แน่ใจในคำตอบก่อนกลับไปพยักหน้าหงึกหงัก
- ฏ. ว่าแต่ มาที่นี้เพราะเรื่องนี้หรือ ท่าทางจะประสาทนะคุณนะ
- ฑ. หัวใจของเธอแทบจะระเบิดออกมาเสียให้ได้
- ฒ. มือของเขาสั้นจนโทรศัพท์เกือบจะหลุดมือ
- 3) คำว่า “จะ” เมื่อปรากฏระหว่างกริยาวลี

ในหน่วยสร้างนี้ คำว่า “จะ” ปรากฏระหว่างกริยาวลี เช่น

- (22) ก. แกสัญญาว่าจะไม่ทำให้เราเลือดไหล
- ข. เวลาหิวก็กล้าจะขอขนมในตู้เย็นมากิน
- ค. น้ำแข็งกดทำท่าจะยกมือถามขึ้นว่า ใคร
- ง. เมื่อผู้อื่นไม่สามารถยอมรับเหตุผลการกระทำนั้นได้ ท่านผู้หญิงอุษณีย์ก็พร้อมจะค่อนข้างว่า ต่าประณาม แล้วใช้อารมณ์อันโกรธเกรี้ยว ดั่งแค้น

- จ. คนพูดกันถึงการทำงานและมีแผนการจะทำโน่นทำนี่กันอย่างกระตือรือร้น
- ฉ. รัชนี้ต้องการจะช่วย
- ช. ชายหนุ่มวัยสามสิบเศษชื่อ รอน ฤทธิไกร เดินผิวปากอย่างสบายจะเข้าสู่ประตูผู้โดยสารขาออก
- ซ. ฉันทำแข็งใจตะโกนต่อไปหวังจะได้ยินเสียงตอบกลับของฟอเรสบ้าง
- ฌ. จีรณาขยับจะร้องกรี๊ด แล้วเปิดประตูวิ่งออกไป
- ญ. ผมไม่ได้คิดจะตระเตรียมอะไรเพื่อการแต่งงานของผมเองเลย
- ฎ. เสียงแปร้นแสบแก้วหูสำเนียงสตรอบเบอร์รี่ของโอปอเพื่อนเก่าแก่ที่ร้อยวันหมื่นปีแม้กระทั่งจนแก่ตายก็ไม่เคยคิดจะโทรหา
- ฏ. เขาไม่มีโอกาสถามอะไร เพราะพออ้าปากจะถาม ฉันทักกระซอกเขาให้เดินเร็วขึ้นจนหัวแทบจะมำหน้าทึมลงไปกองกับพื้น
- ฐ. เสียงไทยปนจีนของคุณป้าที่ร้องหาเจ้าแมวลายเขียวชื่อแปลกๆ ว่าคอกหมูดังมาจากเรือนกล้วยไม้ จะทำให้คนที่เพิ่งลงจากรถจะหันมามองไม่ได้
- ฑ. ฉันทันเป็นเจ้าเข้าและตื่นพราดๆ ตั้งท่าจะทะลวงเข้าไปกระซอกคอเสื้อพนักงาน
- ฒ. ว่าแล้ว ศิริณาก็ลุกไปหยิบเหยือกน้ำจากตู้เย็นจะเติมใส่แก้วของชายหนุ่ม

จากขอบเขตข้อมูล พบว่า คำว่า “จะ” ปรากฏในหน่วยสร้างแรกเป็นจำนวนมากที่สุดคือ 940 การปรากฏ รองลงมาเป็นหน่วยสร้างที่สอง และหน่วยสร้างที่สาม โดยมีจำนวนการปรากฏทั้งสิ้น 384 การปรากฏ และ 176 การปรากฏ ตามลำดับ ในแง่การปรากฏร่วมกับการณัลักษณะประจำคำ คำว่า “จะ” สามารถปรากฏร่วมกับการณัลักษณะประจำคำได้ทุกประเภท

ในเนื้อหาส่วนต่อไป ผู้วิจัยจะเสนอผลการวิเคราะห์คุณสมบัตินทางอรรถศาสตร์ของคำว่า “จะ” ที่พบในขอบเขตข้อมูล

6.3.2 คุณสมบัติทางความหมายของคำว่า “จะ”

จากขอบเขตข้อมูล คำว่า “จะ” สามารถแสดงความหมายได้ 3 ความหมายหลัก คือ ความหมายเชิงเวลา (temporal meaning) ซึ่งอาจจะเป็นได้ 2 ลักษณะคือ การณ์ลักษณะคาดหวัง (prospective aspect) หรือ ความหมายเวลาอนาคต (futurity) ก็ได้ ความหมายถัดมาคือ ความหมายความตั้งใจหรือเจตนาของผู้ร่วมเหตุการณ์ (participant's intention) และความหมายการคาดคะเนความเป็นไปได้ (epistemic possibility) ความหมายหลักทั้งสามความหมายนี้เป็นแง่มุมความหมาย (semantic facet) ย่อยๆ ของความหมายใหญ่คือ เหตุการณ์ที่ไม่เกิดขึ้นจริง (irrealis)

ผู้วิจัยเห็นด้วยกับอภิญา (2553) ที่วิเคราะห์ให้คำว่า “จะ” เป็นคำบ่งชี้เหตุการณ์ที่ไม่เกิดขึ้นจริง (irrealis) อย่างไรก็ตาม การวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำว่า “จะ” ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความแตกต่างจากผลการวิเคราะห์ของอภิญาในประเด็นสำคัญคือ อภิญาวิเคราะห์ว่า ในทุกๆ การปรากฏ คำว่า “จะ” แสดงความหมายเดียวคือ เหตุการณ์ที่อ้างถึงไม่ได้เกิดขึ้นจริง ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ด้วยคุณสมบัติทางความหมายนี้ คำว่า “จะ” จึงสามารถไปปรากฏในบริเวณทางอรรถศาสตร์ที่หลากหลาย ซึ่งรวมถึงบริเวณทางอรรถศาสตร์ความตั้งใจ ทศณะภาวะ และการณ์ลักษณะด้วย ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยมองว่า คำว่า “จะ” มีคุณสมบัติทางความหมายความตั้งใจ (intention) ความหมายเชิงเวลาประเภทการณ์ลักษณะคาดหวัง (prospective aspect) ความหมายเวลาอนาคต (futurity) และความหมายทศณะภาวะ (modality) คุณสมบัติทางความหมายทั้งสี่คุณสมบัตินี้เป็นแง่มุมทางความหมาย (semantic facet) ของเหตุการณ์ที่ไม่เกิดขึ้นจริง (irrealis) แ่งมุมทางความหมายเหล่านี้สามารถปรากฏร่วมกันได้ อย่างไรก็ตามแง่มุมทางความหมายทั้งสามนี้อาจจะมีความเด่น (salience) ไม่เท่ากัน เมื่อปรากฏในบริบททางวากยสัมพันธ์ที่ต่างกัน กล่าวอีกนัยหนึ่ง บริบททางวากยสัมพันธ์ที่คำว่า “จะ” ไปปรากฏจะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะเอื้อให้แง่มุมความหมายบางแง่มุมมีความเด่นกว่าแง่มุมทางความหมายอื่นๆ

ในเชิงแง่มุมความหมาย ความตั้งใจ ผู้วิจัยเห็นด้วยกับกัญญา สินธวานนท์ (Sindhavananda, 1970) ที่วิเคราะห์ว่า คำว่า “จะ” สามารถแสดงความหมายความตั้งใจ (intention) ของผู้ร่วมเหตุการณ์ที่แสดงกระทำเหตุการณ์ที่แสดงโดยคำกริยา เช่น “เขาจะไปพรุ่งนี้” ในประโยคนี้คำว่า “จะ” แสดงความหมายว่า ผู้ร่วมเหตุการณ์ “เขา” มีความตั้งใจที่จะกระทำเหตุการณ์การไป แ่งมุมความหมายความตั้งใจจะปรากฏเด่นชัดกว่าแง่มุมความหมายอื่นๆ ในบริบทที่คำว่า “จะ” ปรากฏในหน่วยสร้างที่มีผู้ร่วมเหตุการณ์เป็นสิ่งมีชีวิตประเภทบุคคล เช่น “ฉัน

จะไปเชียงใหม่” และ “หนูจะดีดจะเข้คะ” หรือปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงความตั้งใจหรือเจตนาของผู้ร่วมเหตุการณ์ เช่น “เขาตั้งใจจะไปเชียงใหม่” “เขาวางแผนจะไปเชียงใหม่” หรือ “เขาอยากจะไปเชียงใหม่” เป็นต้น

ในเชิงแง่มุมความหมายเชิงเวลา ผู้วิจัยเห็นด้วยกับทัศนาลัย บุญญาปฏิภาค (Boonyapatipark, 1983) และณัฐนารณ เหมือนสุวรรณ (Muansuwan, 2002) ที่วิเคราะห์ให้คำว่า “จะ” แสดงความหมายเชิงการณลักษณะประเภทหนึ่ง ทัศนาลัยมองว่า คำว่า “จะ” แสดงความหมายการณลักษณะคาดหวัง (prospective aspect) ซึ่งตรงกับ “prospective form” ในงานวิจัยของเบอร์นาร์ด คอมรี (Comrie, 1976: 64–65) ซึ่งให้คำจำกัดความไว้ว่า เป็นการอ้างถึงสภาพที่มีความสัมพันธ์กับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นภายหลัง เช่น “to be about to” หรือ “to be going to” ในประโยค “the ship is about to sail” และ “the ship is going to sail” เป็นต้น ประโยคเหล่านี้อ้างถึงเหตุการณ์ทรงสภาพก่อนที่เหตุการณ์การแล่นของเรือจะเกิดขึ้น หรือเป็นการอ้างถึงแนวโน้มที่เหตุการณ์การแล่นของเรือจะเกิดขึ้นภายหลังจากเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ณัฐนารณมีความเห็นคล้ายคลึงกับทัศนาลัย โดยที่ณัฐนารณเรียกเหตุการณ์สภาพนี้ว่า สภาพก่อนเหตุการณ์เกิดขึ้น (preliminary state of a situation) แง่มุมความหมายการณลักษณะ จะปรากฏเด่นชัดกว่าแง่มุมความหมายอื่นๆ ในบริบทที่คำว่า “จะ” ปรากฏร่วมกับนามวลีประธานที่เป็นสิ่งไม่มีชีวิต (inanimate) เช่น “ฝนจะตกในไม่ช้า” และ “กิ่งไม้จะหัก” เป็นต้น หรือ ปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้การณลักษณะคำอื่นๆ เช่น “ฝนกำลังจะตก” “กิ่งไม้จะหักแล้ว” หรือ “น้ำกำลังจะท่วมแล้ว” เป็นต้น นอกจากความหมายเชิงการณลักษณะแล้ว คำว่า “จะ” สามารถแสดงความหมาย เวลาอนาคต (futurity) หรือความหมายเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นภายหลัง ในการแสดงความหมายนี้คำว่า “จะ” มักจะปรากฏในประโยคซับซ้อน ซึ่งแสดงเหตุการณ์ตั้งแต่สองเหตุการณ์ขึ้นไป โดยที่เหตุการณ์ที่ปรากฏร่วมกับคำว่า “จะ” จะเกิดขึ้นหลังจากอีกเหตุการณ์หนึ่ง เช่น “เมื่อได้ทองที่พร้อมแล้วช่างทองจะดีให้ปลายของทองแท่งทองคำเล็กๆ นี่เป็นเส้นเรียวยาว” และ “เมื่อคุณพ่อเข้ามาช่วยดูอีกแรง ปัญหาของน้องก็จะหมดไป” เป็นต้น ใน 2 ประโยคนี้ คำว่า “จะ” ปรากฏร่วมกับเหตุการณ์การดีให้ปลายของทองแท่ง และเหตุการณ์การหมดไปของปัญหา ซึ่งจะเกิดขึ้นหลังจากเหตุการณ์การได้ทองที่พร้อมแล้ว และเหตุการณ์การเข้ามาช่วยดูแล

ในเชิงแง่มุมความหมาย ทัศนภาวะ ผู้วิจัยเห็นด้วยกับจිරันธรา ศรีอุทัย (Sriouthai, 2006) ซึ่งวิเคราะห์ว่า คำว่า “จะ” แสดงความหมายทัศนภาวะประเภท การคาดคะเนความเป็นไปได้ (epistemic possibility) หรือ ความหมายการอ้างถึงความเป็นไปได้ที่เหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยประโยค

จะเกิดขึ้นภายหลังจากเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยซึ่งเกิดจากการคาดคะเนของผู้พูด เช่น “พี่สาวจะไปเชียงใหม่” ในประโยคนี้คำว่า “จะ” แสดงความหมายว่า ผู้พูดคาดคะเนว่าเหตุการณ์การไปเชียงใหม่ของพี่สาวมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นภายหลังจากเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย แม้มีความหมายทัศนภาวะ จะปรากฏเด่นชัดกว่าแง่มุมความหมายอื่นๆ ในบริบทที่คำว่า “จะ” ปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้ทัศนภาวะคำอื่นๆ เช่น “ฝนน่าจะตก” “น้ำอาจจะท่วมกรุงเทพ” และ “น้ำจะต้องท่วมกรุงเทพ” เป็นต้น

ในส่วนตัวต่อไป ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำว่า “จะ” เมื่อปรากฏในหน่วยสร้างต่างๆ ในรายละเอียด

6.3.2.1 คำว่า “จะ” เมื่อปรากฏเดี่ยว

เมื่อปรากฏเดี่ยวหน้ากริยาวลี คำว่า “จะ” แสดงความหมายว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยประโยคไม่ได้เกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย แต่มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นภายหลังจากเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(23) กริยาวลีแสดงเหตุการณ์ประเภทการณ์กระทำ

- ก. ส่วนหนูนาขึ้นไปเครื่องดนตรีตัวกลางและเรียกได้อย่างชัดเจนว่า หนูจะติดจะเข้คะ
- ข. เราจะใช้ปืนเป็นไม้ตีล่อมไว้ อย่าให้เล็ดลอดหนีไปได้
- ค. พันแสรังทำหน้าที่ห้อยถามว่า แล้วผมจะถูกขังสี่มหรือเปล่าครับ
- ง. ถ้าเธอยังคือด้าน ทั้งเธอและคนรอบข้างจะโดนหนักกว่านี้สิบเท่า

(24) กริยาวลีแสดงเหตุการณ์ประเภทการณ์ก่อผล

- ก. ผมจะเลือกไปจากที่นี่ให้เร็วที่สุด
- ข. เด็กจะถูกหมากัด
- ค. เมื่อได้ทองที่พร้อมแล้ว ช่างทองจะตีให้ปลายของทองแท่งทองคำเล็กๆ นี้เป็นเส้นเรียวย
- ง. ขณะที่ผู้ชมกำลังเดินชมอยู่ในโซน A ระบบเซนเซอร์จะสั่งการให้โคมไฟแทร็คไลท์ที่โซน B ติดรอไว้

(25) **กริยาวลีแสดงเหตุการณ์ประเภทการณ์สัมฤทธิผล**

- ก. การเจรจาสันติภาพจะเกิดขึ้น ก็ต่อเมื่อเวียดนามถอนทหารไปให้พม่า
กัมพูชา
- ข. เมื่อคุณพ่อเข้ามาช่วยดูอีกแรง ปัญหาของน้องก็จะหมดไป

(26) **กริยาวลีแสดงเหตุการณ์ประเภทการณ์ฉับพลัน**

- ก. ญาติาวีฬาก็ยิ้มแหยๆ อย่างเขินๆ ก่อนจะกระพริบตาปริบๆ อีกครั้งเมื่อคน
ตรงหน้ายังถามไม่หยุด
- ข. เขาเปิดประตูออกมาก่อนที่มือเรียวเล็กจะเคาะประตูเป็นการส่งสัญญาณ
บอกคนภายในห้อง

(27) **กริยาวลีแสดงเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ชั่วคราว**

- ก. เราจะเป็นนากเอกเอ็มวีของเควิน
- ข. ความมั่นคง คือ สามารถจัดหาหรือจัดซื้อได้จากหลายแหล่งหรือหลาย
ประเทศหรือไม่ ถ้ามีมาจากประเทศใดประเทศเดียว หรือไม่ก็ประเทศ ก็
ถือว่าไม่มั่นคง เพราะเขาอาจรวมตัวกันขึ้นราคาได้ง่ายๆ หรือไม่ยอมขาย
ให้ เราจะลำบาก
- ค. เขาจะไม่รู้สี่กักรุนทุราย ถ้าหากเขาหยุดพักผ่อนเสียบ้าง
- ง. ในบ้านเรา ถ้ามีใครสักคนกังวล อีกคนหนึ่งจะกังวลไปด้วย

(28) **กริยาวลีแสดงเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ถาวร**

- ก. ถ่านไฟฉายชนิดนี้จะมีอายุการใช้งานเป็น 10 เท่าของถ่านธรรมดา
- ข. วรรณกรรมสตุดีวีรกรรมที่เด่นดังจะมีตัวเอกเป็นนักรบและนักบุญ ส่วน
วรรณกรรมหากาพย์จะเน้นนักรบมากกว่า
- ค. ตั้งแต่ละชั้นจะมีห้องโถงกลางต่อเนื่องกับบันไดขนาดใหญ่ ตรงกลางมีส่วน
เก็บสินค้าและบันไดสำหรับใช้สัญจรภายใน

จากตัวอย่าง (23) ถึง (28) กริยาวลีที่ปรากฏหลังคำว่า “จะ” สามารถแสดงเหตุการณ์ที่
จัดเป็นการณ์ลักษณะประจำคำได้ทุกประเภท

เมื่อปรากฏร่วมกับการณ์ลักษณะประจำคำประเภทการณ์กระทำ ใน (23) การณ์ก่อผล ใน (24) การณ์สัมฤทธิ์ผล ใน (25) การณ์ฉับพลัน ใน (26) และสภาพการณ์ชั่วคราว ใน (27) คำว่า “จะ” แสดงความหมายไปในทิศทางเดียวกันคือ เหตุการณ์ที่อ้างถึงไม่ได้เกิดขึ้นจริง ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย แต่มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นภายหลังจากเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย

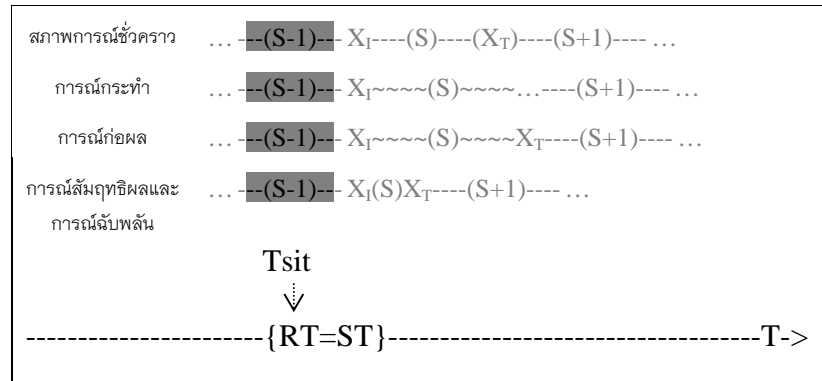
ในประโยคตัวอย่าง (23ก.) (24ก.) (25ก.) และ (27ก.) คำว่า “จะ” แสดงความหมายว่า เหตุการณ์พลวัตการดีดจะเข้า เหตุการณ์พลวัตการเลือกไปจากที่นี้ให้เร็วที่สุด เหตุการณ์พลวัตการเกิดขึ้นของการเจรจาสนธิภาพ และ เหตุการณ์ทรงสภาพการเป็นนางเอกเอ็มวี ไม่ได้เกิดขึ้นจริง ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย แต่มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นภายหลังจากเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย แนวโน้มที่เหตุการณ์ที่อ้างถึงจะเกิดขึ้นดังกล่าว สามารถตีความได้ 2 ลักษณะคือ แนวโน้มที่เกิดจากความตั้งใจหรือเจตนาของผู้ร่วมเหตุการณ์ (participant’s intention) หรือแนวโน้มที่เกิดจากการประเมินความเป็นไปได้ของผู้พูด (speaker’s judgment)

แนวโน้มที่เกิดจากความตั้งใจของผู้ร่วมเหตุการณ์นั้นจะปรากฏเด่นชัดเมื่อผู้ร่วมเหตุการณ์เป็นสิ่งมีชีวิตประเภทมนุษย์ ซึ่งถือว่าเป็นผู้ร่วมเหตุการณ์ (event participant) มีศักยภาพที่จะสามารถกระทำกริยาที่แสดงโดยประโยค หรือมีอำนาจควบคุม (control) ให้เหตุการณ์ที่อ้างถึงเกิดขึ้น ความหมายนี้จะปรากฏเด่นชัดที่สุดเมื่อผู้ร่วมเหตุการณ์หรือประธานทางไวยากรณ์ (grammatical subject) ของประโยคเป็นประธานผู้กล่าวถ้อย (speaking subject) ด้วย เช่น “หนูจะ ดีดจะเข้าคะ” ในประโยคนี้ ผู้ร่วมเหตุการณ์ที่กระทำกริยาดีดจะเข้า คือสิ่งมีชีวิตประเภทบุคคล “หนู” ซึ่งปรากฏเป็นนามวลีประธานทางไวยากรณ์ (grammatical subject) ของประโยค ในขณะที่เดียวกันก็เป็นประธานผู้กล่าวถ้อย (speaking subject) ด้วย ในกรณีนี้ แนวโน้มที่เหตุการณ์การดีดจะเข้าจะเกิดขึ้นภายหลังจากนั้น มีแนวโน้มสูงที่จะตีความได้ว่าเป็นแนวโน้มที่เกิดจากความตั้งใจของผู้ร่วมเหตุการณ์ ความหมายแนวโน้มที่เกิดจากความตั้งใจของผู้ร่วมเหตุการณ์จะค่อยๆ เจือจาง (attenuate) ลง เมื่อผู้ร่วมเหตุการณ์นั้นไม่ใช่บุคคลคนเดียวเท่ากับผู้กล่าวถ้อย เช่น “เด็กผู้หญิงคนนั้นจะ ดีดจะเข้า” ในกรณีนี้ประธานทางไวยากรณ์ไม่ใช่บุคคลคนเดียวเท่ากับประธานผู้กล่าวถ้อย แนวโน้มที่เหตุการณ์การดีดจะเข้าจะเกิดขึ้นจึงสามารถตีความได้ 2 ลักษณะคือ แนวโน้มที่เกิดจากความตั้งใจของผู้ร่วมเหตุการณ์ “เด็กผู้หญิงคนนั้น” หรือแนวโน้มที่เกิดจากการประเมินความเป็นไปได้ของประธานผู้กล่าวถ้อย

ความหมายแนวโน้มที่เกิดจากความตั้งใจของผู้ร่วมเหตุการณ์จะเจือจางลงไปมากขึ้นเมื่อกริยาวลีแสดงเหตุการณ์ที่โดยปกติแล้วจะไม่ได้เกิดขึ้นจากความตั้งใจของประธาน หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยอิทธิพลอื่น นอกเหนืออำนาจการควบคุมของผู้ร่วมเหตุการณ์ เช่น “เขาจะล้ม” หรือ “เขาจะถูกขังลี้ม” ในประโยคแรก กริยาวลีแสดงเหตุการณ์การล้ม ซึ่งโดยปกติแล้ว เหตุการณ์การล้มนี้จะไม่เกิดขึ้นจากความตั้งใจของผู้ร่วมเหตุการณ์ ในประโยคที่สอง กริยาวลีแสดงเหตุการณ์การถูกขังลี้ม ซึ่งจะเกิดขึ้นโดยปัจจัยอื่นนอกเหนืออำนาจการควบคุมของผู้ร่วมเหตุการณ์ ในสองกรณีนี้ ความหมายแนวโน้มที่เหตุการณ์การล้ม และเหตุการณ์การถูกขังลี้มนั้นจะเกิดขึ้นมีความเป็นไปได้สูงที่จะตีความว่าเป็นแนวโน้มที่เกิดจากการประเมินความเป็นไปได้ของประธานผู้กล่าวถ้อย แนวโน้มที่เกิดจากความตั้งใจของผู้ร่วมเหตุการณ์จะเจือจางที่สุดเมื่อผู้ร่วมเหตุการณ์เป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต ซึ่งไม่มีศักยภาพที่จะกระทำเหตุการณ์ที่อ้างถึงและไม่มีอำนาจควบคุมการเกิดขึ้นของเหตุการณ์ เช่น “การเจรจาสันติภาพจะเกิดขึ้นในไม่ช้า” ในประโยคนี้ แนวโน้มที่เหตุการณ์การเกิดขึ้นของการเจรจาสันติภาพนั้น ไม่สามารถตีความได้ว่าเป็นแนวโน้มที่เกิดจากความตั้งใจของผู้ร่วมเหตุการณ์ “การเจรจาสันติภาพ” แต่จำเป็นต้องตีความว่าเป็นแนวโน้มที่เกิดจากการประเมินความเป็นไปได้ของประธานผู้กล่าวถ้อย

ในประโยค (26ก.) “*ญาติวีนีก็ยิ้มแหยๆ อย่างเขินๆ ก่อนจะกระพริบตาปริบๆ*” คำว่า “จะ” ปรากฏในประโยคซับซ้อนประกอบด้วยอนุพากย์ 2 อนุพากย์คือ อนุพากย์ “*ญาติวีนีก็ยิ้มแหยๆ อย่างเขินๆ*” และ “*กระพริบตาปริบๆ อีกครั้ง*” ซึ่งมีคำว่า “ก่อน” เป็นคำสันธานเชื่อมความสัมพันธ์เชิงเวลา คำว่า “จะ” ปรากฏหน้ากริยาวลี “*กระพริบตาปริบๆ*” ของอนุพากย์ที่สอง เหตุการณ์การกระพริบตานี้จะเกิดขึ้นหลังจากเหตุการณ์การยิ้ม ซึ่งแสดงโดยอนุพากย์แรก ในกรณีนี้ เวลาที่เหตุการณ์การยิ้มอย่างแหยๆ นั้นเปรียบเสมือนเวลาอ้างอิง (reference time) ซึ่งเป็นจุดอ้างอิงเชิงเวลาให้กับเวลาของเหตุการณ์การกระพริบตาอีกครั้ง ทำให้เราสามารถตีความได้ว่าเหตุการณ์การกระพริบตาอีกครั้งนั้นไม่ได้เกิดขึ้นจริง ณ เวลาอ้างอิง แต่จะเกิดขึ้นหลังจากเวลาอ้างอิง อาจกล่าวได้ว่า คำว่า “จะ” ในประโยคนี้แสดงความหมายเวลาอนาคต หรือเวลาหลังจากเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย การแสดงความหมายเวลาอนาคตของคำว่า “จะ” ในลักษณะนี้ มักจะพบเมื่อคำว่า “จะ” ปรากฏในประโยคซับซ้อน เช่น ประโยค (23ง.) (24ค. และ 24ง.) (25ก. และ 25ข.) (26ก. และ 26ข.) และ (27ข. ถึง 27ง.)

การแสดงความหมายของคำว่า “จะ” เมื่อปรากฏร่วมกับการณ์ลักษณะประจำคำประเภท การณ์กระทำ การณ์ก่อผล การณ์สัมฤทธิผล และการณ์ฉับพลัน ที่กล่าวถึงข้างต้นสามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพที่ 6.2: ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำว่า “จะ” กับการณ์ลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ

ในแผนภาพที่ 6.2 คำว่า “จะ” แสดงการเลือกเน้นที่บริเวณสภาพก่อน (pre-state) หรือ เหตุการณ์ทรงสภาพก่อนที่เหตุการณ์ที่อ้างถึงจะเกิดขึ้น (S-1) เวลาของเหตุการณ์ (T_{sit}) หรือ บริเวณที่ถูกเลือกเน้นปรากฏ ณ ตำแหน่งเดียวกันกับเวลาอ้างอิงหรือเวลากว่าถ้อย ปฏิสัมพันธ์ในลักษณะนี้แสดงความหมายเชิงการณ์ลักษณะว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นภายหลังเวลาอ้างอิง แนวโน้มที่เหตุการณ์จะเกิดขึ้นดังกล่าวอาจจะตีความได้ 2 ลักษณะ ก) เป็นแนวโน้มที่เกิดจากความตั้งใจของผู้ร่วมเหตุการณ์ (participant’s intention) หรือ ข) เป็นแนวโน้มที่เกิดจากการตัดสินใจหรือประเมินค่าความเป็นไปได้ของผู้พูด (speaker’s judgment)

เมื่อคำว่า “จะ” ปรากฏร่วมกับการณ์ลักษณะประจำประเภทสภาพการณ์ถาวร คำว่า “จะ” แสดงความหมายที่แตกต่างออกไป กล่าวคือ คำว่า “จะ” แสดงความหมายเชิงทัศนภาวะประเภทการคาดคะเนความเป็นไปได้ (epistemic possibility) เช่น “ถ่านไฟฉายชนิดนี้จะมีอายุการใช้งานเป็น 10 เท่าของถ่านธรรมดา” ประโยคนี้แสดงการทรงสภาพการมีคุณสมบัติบางอย่าง ซึ่งเป็นคุณสมบัติถาวรของผู้ร่วมเหตุการณ์ “ถ่านไฟฉายชนิดนี้” เหตุการณ์ทรงสภาพถาวรนี้มีคุณสมบัติทั่วไประยะเวลา (generic) ซึ่งไม่มีนัยสำคัญเชิงเวลา (time-irrelevant) กล่าวคือ เหตุการณ์ในลักษณะนี้จะเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเสมอ หรือเป็นความจริง (fact) ดังนั้นการอ้างถึงเวลาของเหตุการณ์จึงไม่จำเป็น เห็นได้จากการที่เหตุการณ์ทรงสภาพถาวรนี้ไม่สามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงเวลาที่เฉพาะเจาะจงได้ เช่น “*ปีที่แล้ว/*เมื่อวันก่อน/*ตอนแปดโมงเช้า ถ่านถ่านไฟฉาย

ชนิดนี้ **จะ** มีอายุการใช้งานเป็น 10 เท่าของถ่านธรรมดา” ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าในโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์การมีอายุการใช้งานนานกว่าถ่านธรรมดาสิบเท่า นั้น ไม่สามารถมีสภาพก่อน (pre-state) ให้คำว่า “จะ” ได้เลือกเน้นได้เหมือนกับการณ์ลักษณะประจำคำประเภทอื่นๆ เมื่อปรากฏร่วมกับเหตุการณ์ประเภทสภาพการณ์ถาวร คำว่า “จะ” จึงไม่สามารถแสดง ความหมาย การณ์ลักษณะคาดหวัง (prospective aspect) หรือความหมายเวลาอนาคต (futurity) ได้ แต่จะแสดงความหมายในเชิงทัศนภาวะประเภทการคาดคะเนความเป็นไปได้ว่า เหตุการณ์การมีอายุการใช้งานเป็น 10 เท่าของถ่านธรรมดามีความเป็นไปได้ที่จะเป็นจริงตามทัศนะของประธานผู้กล่าวถ้อย

6.3.2.2 คำว่า “จะ” เมื่อปรากฏร่วมกับคำช่วยกริยา คำอื่นๆ

หน่วยสร้างนี้สามารถแบ่งออกเป็น 2 หน่วยสร้างย่อยตามคุณสมบัติทางความหมายของคำช่วยกริยาที่ปรากฏร่วมกับคำว่า “จะ” คือ ก) คำช่วยกริยาบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ (grammatical aspect) และ ข) คำช่วยกริยาบ่งชี้ทัศนภาวะ (modality)

1) คำช่วยกริยาบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์

จากขอบเขตข้อมูล พบว่าคำช่วยกริยาต้นแบบบ่งชี้การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ที่สามารถปรากฏร่วมกับคำว่า “จะ” คือ “กำลัง” “อยู่” “แล้ว” และ “มัก” เช่น

- (29) ก. ในยามที่ลมหายใจสุดท้ายของเธอกำลัง **จะ** ปลิดปลิว เสียงกรีดร้องราดแปรเปลี่ยนเป็นความเจ็บปวดแทบแห่ง
- ข. น้ำตาหล่อ่น **จะ** หยดอยู่ **แล้ว**
- ค. เดินมาอีกไม่ถึงห้าสิบเมตรพวกเขาก็ **จะ** ได้เจอคน **แล้ว**
- ง. พวกเขา **กำลัง** **จะ** ไปกัน **แล้ว**
- จ. ประโยคสุดท้ายเป็นคำพูดของปาลี ยัยน้องสาวตัวดีที่ **มัก** **จะ** คอยขัดคอเขาเสมอมา

เมื่อเปรียบเทียบคำว่า “จะ” ที่ปรากฏในหน่วยสร้างนี้กับคำว่า “จะ” ที่ปรากฏเดี่ยวดังในหน่วยสร้างแรกพบว่า ความหมายเชิงการณ์ลักษณะคาดหวังมีความเด่นกว่าความหมายความตั้งใจ และความหมายการคาดคะเนความเป็นไปได้ กล่าวคือ คำว่า “จะ” ในหน่วยสร้างแรกแสดง ความหมายว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงไม่ได้เกิดขึ้นจริง ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย แต่มีแนวโน้ม

ที่จะเกิดขึ้นภายหลังเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย แนวโน้มดังกล่าวอาจจะเป็นแนวโน้มที่เกิดจากความตั้งใจของผู้ร่วมเหตุการณ์ (participant's intention) หรือแนวโน้มที่เกิดจากการประเมินความเป็นไปได้ของผู้กล่าวถ้อย (speaker's judgment) อย่างไรก็ตาม เมื่อคำว่า “จะ” ปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์คำอื่นๆ ความหมายแนวโน้มที่เหตุการณ์จะเกิดขึ้นนั้นมีคุณสมบัติทางความหมาย ระยะห่างเชิงเวลา (temporal proximity) เพิ่มเติมเข้ามา กล่าวคือ คำว่า “จะ” จะมีปฏิสัมพันธ์ทางความหมายบางประการกับคำบ่งชี้การณลักษณะคำอื่นๆ ซึ่งจะส่งผลให้ระยะห่างเชิงเวลาของแนวโน้มที่เหตุการณ์จะเกิดขึ้นมีระดับที่ไม่เท่ากัน เช่น

- (30) ก. สมชายจะไปดูหนัง
 ข. สมชายจะไปดูหนังแล้ว
 ค. สมชายกำลังจะไปดูหนัง
 ง. สมชายกำลังจะไปดูหนังแล้ว
 จ. สมชายกำลังจะไปดูหนังอยู่แล้ว

ในประโยค (30ก. ถึง 30จ.) คำว่า “จะ” แสดงความหมายเชิงการณลักษณะคล้ายคลึงกันว่า เหตุการณ์การไปดูหนังของผู้ร่วมเหตุการณ์ “สมชาย” มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นภายหลังจากเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย อย่างไรก็ตามความหมายเชิงการณลักษณะในประโยคเหล่านี้มีความแตกต่างกันในแง่ความหมาย ระยะห่างเชิงเวลา (temporal proximity) ระหว่างเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยกับเวลาที่เหตุการณ์การไปดูหนังของสมชายจะเกิดขึ้น

ในประโยค (30ก.) ระยะห่างเชิงเวลาของเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยกับเวลาที่เหตุการณ์การไปดูหนังจะเกิดขึ้น มีลักษณะไม่เฉพาะเจาะจง (indefinite) กล่าวคือ เหตุการณ์การไปดูหนังของสมชายจะเกิดขึ้นเมื่อใดก็ได้ ซึ่งอาจจะเป็น หนึ่งชั่วโมง สองชั่วโมง หนึ่งวัน หนึ่งอาทิตย์ หรือหนึ่งเดือนก็เป็นได้ เช่น “อีกหนึ่งชั่วโมง/สองชั่วโมง/พรุ่งนี้/อาทิตย์หน้า/เดือนหน้าสมชายจะไปดูหนัง” เมื่อมีคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์คำอื่นๆ ปรากฏร่วมดังใน (31ข. ถึง 31จ.) ระยะห่างเชิงเวลาของเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยกับเวลาที่เหตุการณ์การไปดูหนังจะเกิดขึ้นมีความเฉพาะเจาะจง (definite) กล่าวคือ เวลาที่เหตุการณ์การไปดูหนังจะเกิดขึ้นนั้นมักจะต้องเป็นเวลาที่ไมห่างจากเวลากล่าวถ้อยมาก เช่น “อีกหนึ่งชั่วโมงสมชายกำลังจะไปดูหนัง” “?พรุ่งนี้สมชายกำลังจะไปดูหนัง” และ “??ปีหน้าสมชายกำลังจะไปดูหนัง” เป็นต้น เมื่อคำว่า “จะ” ปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์คำอื่นๆ ในจำนวนที่มากขึ้น ระยะห่างเชิงเวลาระหว่างเวลา

อ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยกับเวลาที่เหตุการณ์จะเกิดขึ้นมีระยะที่แคบลงเรื่อยๆ เช่น ประโยค (30จ.) จะมีระยะห่างเชิงเวลาแคบกว่า ประโยค (30ง.) และ (30ค.) ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าเมื่อปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์คำอื่นๆ ความหมายการณลักษณะคาดหวัง (prospective aspect) ของคำว่า “จะ” จะมีความเด่น (salience) มากขึ้น กล่าวคือ ผู้พูดแสดงจุดสนใจที่ระยะห่างเชิงเวลาระหว่างเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยกับเวลาที่เหตุการณ์จะเกิดขึ้นมากกว่าเมื่อคำว่า “จะ” ปรากฏเดี่ยว

คำว่า “มัก” เมื่อปรากฏร่วมกับคำว่า “จะ” ใน “มักจะ” จะแสดงความหมายเชิงการณลักษณะ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นบ่อยๆ (frequentative aspect) ในตัวอย่าง (29จ.) วลี “มักจะ” แสดงความหมายว่า เหตุการณ์การคอยขัดคอเขาของน้องสาวตัวดี เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นบ่อยๆ หรือซ้ำๆ

ผู้วิจัยจะกล่าวถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำว่า “จะ” กับคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์คำอื่นๆ ในรายละเอียดอีกครั้งในบทที่ 7 ในลำดับต่อไป ผู้วิจัยจะกล่าวถึงคำว่า “จะ” เมื่อปรากฏร่วมกับคำช่วยกริยาบ่งชี้ทัศนภาวะ

2) คำช่วยกริยาบ่งชี้ทัศนภาวะ

คำช่วยกริยาต้นแบบบ่งชี้ทัศนภาวะที่พบว่าสามารถปรากฏร่วมกับคำว่า “จะ” คือ “ต้อง” “ควร” “คง” “อาจ” “น่า” และ “ย่อม” ซึ่งสามารถแบ่งเป็น 2 ประเภทย่อยคือ คำช่วยกริยาแสดงทัศนภาวะประเภทแสดงความเห็นของผู้พูด (epistemic modality) “คง” “อาจ” “น่า” “ย่อม” “ดู” “เห็น” “ดูท่า” “ดูเหมือน” “คล้าย” “ท่าทาง” “เกือบ” และ “แทบ” คำช่วยกริยาแสดงทัศนภาวะประเภทความจำเป็นหรือการบังคับจากปัจจัยภายนอก (deontic modality) “ต้อง” และ “ควร” เช่น

- (33) ก. เขาอาจรักกันที่ใจก็ได้นะคะคุณแม่
 ข. โอกาสดีๆ อย่างนี้คงจะหายาก
 ค. เธอน่าจะเป็นเจ้าของสถิติการตาก้างตะลึงงันนานที่สุดในโลกคนใหม่
 ง. ความสนใจของผู้อ่านและผู้ชมจึงอยู่ที่ตัวละครเป็นสำคัญ ถ้าตัวละครในเรื่องมีบทบาทและมีลักษณะเด่นดึงดูดใจ เรื่องนั้นย่อมจะได้รับความสนใจตราตรึงอยู่ในมโนนึกของผู้อ่านผู้ชมไปนานแสนนาน
 จ. ทุกคนคงรู้แล้วว่านักเรียนของโรงเรียนเราทุกคนจะต้องมีชมรมสังกัด

- ฉ. ผู้พิพากษาที่เช่นเดียวกัน พึ่งครองตนตามลำพังจะไปหมกมุ่นมัวเมากับ
 อบายมุขหรือคฤกลีกับใครก็ไม่เหมาะสมกับตำแหน่ง สนามม้าก็ดี ซ่อง
 โสเภณีก็ดี ไนต์คลับก็ดี ผู้พิพากษาไม่**ควร**จะเข้าไป ซึ่งทุกประเทศก็ถือ
 เหมือนกันหมด
- ช. เรื่องของเขากับน้องดา**ดู**จะจบลงง่ายกว่าที่คิด
- ช. ทุกวันนี้จำนวนคนไทยในอังกฤษ**เห็น**จะมีหลายพัน
- ฉ. อืม...**ดู**ท่าจะยากเอาการนะนั่น
- ญ. หาดทรายดังๆ ของโลกนั้น**ดู**เหมือน**จะ**ไม่ค่อยมีที่ไหนได้เรื่องมากนักดอก
 นะครับ
- ฎ. เธอ**รู้สึก**คล้าย**จะ**เป็นลม
- ฎ. ว่าแต่ มาที่นี่เพราะเรื่องนี้หรือ **ท่า**ทาง**จะ**ประสาทนะคุณนะ
- ฐ. หัวใจของเธอ**แทบ**จะระเบิดออกมาเสียให้ได้
- ท. มือของเขาสั้นจนโทรศัพท์**เกือบ**จะหลุดมือ

เมื่อคำว่า “จะ” ปรากฏร่วมกับคำช่วยกริยาบ่งชี้ทัศนภาวะเหล่านี้ จะแสดงความหมายใน
 ลักษณะเดียวกันคือ เหตุการณ์ที่อ้างถึงมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้น โดยที่แนวโน้มดังกล่าวจะเกิดจาก
 ปัจจัยใดนั้นต้องพิจารณาจากคำช่วยกริยาบ่งชี้ทัศนภาวะที่ปรากฏร่วม

เมื่อปรากฏร่วมกับคำช่วยกริยาบ่งชี้ทัศนภาวะประเภทการคาดคะเนความเป็นไปได้
 (epistemic modality) คำว่า “จะ” จะแสดงความหมายว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้น
 โดยที่แนวโน้มดังกล่าวเกิดจากการคาดคะเนความเป็นไปได้จากมุมมองของผู้พูด เช่น ในประโยค
 (31ก. ถึง 31ค.) แสดงคำว่าความหมายว่า เหตุการณ์การรักกันที่ใจ ใน (31ก.) เหตุการณ์การหา
 ยาก ใน (31ข.) และเหตุการณ์การได้รับความสนใจตราตรึงอยู่ในมโนนึกของผู้อ่านผู้ชมไปนานแสน
 นาน (31ค.) มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้น และแนวโน้มดังกล่าวเกิดจากการคาดคะเนความเป็นไปได้จาก
 มุมมองของผู้พูด

เมื่อปรากฏร่วมกับคำช่วยกริยาบ่งชี้ทัศนภาวะประเภทการแสดงความจำเป็นหรือการ
 บังคับจากภายนอก (deontic modality) คำว่า “จะ” แสดงความหมายว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงมี
 แนวโน้มที่จะเกิดขึ้น และแนวโน้มดังกล่าวเกิดจากความจำเป็นหรือการบังคับจากปัจจัยภายนอก

เช่น ในประโยค (31จ.) คำว่า “จะ” แสดงความหมายว่า เหตุการณ์การมีชมรมสังกัด มีแนวโน้มจะเกิดขึ้น ซึ่งแนวโน้มดังกล่าวเกิดขึ้นจากกฎหรือข้อบังคับของโรงเรียน ในประโยค (31ฉ.) คำว่า “จะ” แสดงความหมายว่า เหตุการณ์การเข้าไปสนามม้า ซ่องโสเภณี และ ไนต์คลับ มีแนวโน้มที่จะไม่เกิดขึ้น แนวโน้มดังกล่าวเกิดจากธรรมเนียมปฏิบัติของการเป็นผู้พิพากษาที่จะต้องประพฤติตัวให้ดีและน่านับถือ

คำว่า “ดู” “เห็น” “ดูท่า” “ค่อนข้าง” “ดูเหมือน” “คล้าย” “ท่าทาง” “เกือบ” และ “แทบ” จัดเป็นคำช่วยกริยาไม่ใช่ต้นแบบ เนื่องจากคำเหล่านี้เป็นคำหลายความหมาย (polysemous word) ซึ่งมีการปรากฏใช้เป็นคำหลัก (content word) ประเภทคำกริยาหรือคำวิเศษณ์อยู่ แต่เมื่อปรากฏร่วมกับคำว่า “จะ” ในหน่วยสร้างนี้ คำเหล่านี้มีพฤติกรรมทางวากยสัมพันธ์และคุณสมบัติทางอรรถศาสตร์ค่อนข้างมาทางการเป็นคำไวยกรณ์มากกว่า อย่างไรก็ตามการปรากฏของคำเหล่านี้บางคำยังคงมีข้อจำกัดการปรากฏบางประการคล้ายคลึงกับเมื่อปรากฏเป็นคำหลัก¹

คำช่วยกริยาเหล่านี้แสดงความหมายการคาดคะเนความเป็นไปได้จากมุมมองของผู้พูดว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยประโยคมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้น (อภิญา, 2553: 57-62) เช่น เมื่อปรากฏร่วมกับคำว่า “จะ” ในหน่วยสร้างนี้ คำว่า “ดู” “เห็น” “ดูท่า” “ดูเหมือน” ในประโยค (33ช. ถึง 33ญ.) แสดงความหมายว่า เหตุการณ์การจบลงง่ายกว่าที่คิด ใน (33ช.) เหตุการณ์การมีหลายพัน ใน (33ข.) เหตุการณ์การมีสภาพยากเอาการ ใน (33ฉ.) และ เหตุการณ์ทรงสภาพไม่ค่อยมีที่ไหนได้เรื่องมากนกดอก ใน (33ญ.) มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้น โดยที่แนวโน้มดังกล่าวเกิดจากการอนุมานที่ได้จากการรับรู้ด้วยตาหรือจากความเห็นของผู้พูด

ในประโยค (33ฎ.) คำว่า “คล้าย” ปรากฏร่วมกับคำว่า “จะ” การปรากฏร่วมนี้แสดงความหมายว่า เหตุการณ์การเป็นลมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้น แนวโน้มดังกล่าวเกิดจากการคาดคะเนเชิงเปรียบเทียบจากมุมมองของผู้พูด (อภิญา, 2553: 61-62) โดยที่ผู้พูดเปรียบเทียบความคล้ายคลึงระหว่างความรู้สึกของตนเองกับความรู้สึกของคนที่เป็นล

ในประโยค (33ฏ.) คำว่า “ท่าทาง” ปรากฏร่วมกับคำว่า “จะ” การปรากฏร่วมนี้แสดงความหมายว่า เหตุการณ์การเป็นประสาหมมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้น แนวโน้มดังกล่าวเกิดจากการ

¹ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในประเด็นเรื่องการวิเคราะห์คุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์ของคำช่วยกริยาเหล่านี้ได้ที่ (อภิญา, 2553: 57-62)

ประเมินความเป็นไปได้ของผู้พูด โดยผู้พูดพิจารณาจากท่าทางหรือการกระทำของผู้ร่วมเหตุการณ์ “เธอ” ที่อุตสาห์มาหาผู้พูดเพราะเรื่องเพียงนิดเดียว

ในประโยค (33ฐ.) และ (33ท.) วลี “แทบจะ” และ “เกือบจะ” แสดงความหมายว่า เหตุการณ์การระเบิดออกมา ใน (33ฐ.) และ เหตุการณ์การหลุดมือ ใน (33ท.) มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้น และแนวโน้มดังกล่าวเกิดจากการคาดคะเนความเป็นไปได้ของตัวผู้พูดว่า เหตุการณ์ดังกล่าวน่าจะเกิดขึ้นหากไม่มีบางสิ่งมาขัดขวาง (อภิญา, 2553: 58)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า เมื่อคำว่า “จะ” ปรากฏร่วมกับคำช่วยกริยาบ่งชี้ทัศนภาวะ จะแสดงความหมายไปในทิศทางเดียวกันคือ แนวโน้มที่เหตุการณ์ที่อ้างถึงจะเกิดขึ้น ซึ่งแนวโน้มดังกล่าวจะเกิดจากปัจจัยใดนั้นต้องพิจารณาจากคุณสมบัติทางความหมายของคำบ่งชี้ทัศนภาวะที่ คำว่า “จะ” ปรากฏร่วม ผู้วิจัยเห็นว่า เมื่อคำว่า “จะ” ปรากฏในหน่วยสร้างนี้ คำช่วยกริยาบ่งชี้ทัศนภาวะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้แ่งมุมความหมายการคาดคะเนความเป็นไปได้เด่น (salience) กว่า ความหมายความตั้งใจ และความหมายเชิงเวลา

6.3.2.3 คำว่า “จะ” เมื่อปรากฏระหว่างกริยาวลี

ในหน่วยสร้างนี้ คำว่า “จะ” ปรากฏระหว่างกริยาหรือกริยาวลี และแสดงความหมายว่า เหตุการณ์ที่แสดงโดยกริยาหรือกริยาวลีซึ่งปรากฏหลังคำว่า “จะ” มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นภายหลัง แนวโน้มดังกล่าวสามารถตีความได้ว่าเป็นแนวโน้มที่เกิดจากการกระทำเหตุการณ์ที่แสดงโดยกริยาหรือกริยาวลีที่ปรากฏหน้าคำว่า “จะ” เช่น

- (34) ก. วันนี้ตั้งใจจะมาชวนเปลี่ยนแนวการใช้ชีวิตใหม่
- ข. แต่ท่านนายพันเอกบังเอิญเป็นคนที่เกิดมาสำหรับหมู่บ้านเมือง เป็นคนที่มีความตั้งใจจะระเบิดเปิดทางก้าวหน้า
- ค. สิ่งที่ผมอยากจะนำเสนอในวันนี้เป็นการเรียนทางไกลในระดับต่ำกว่าอุดมศึกษา ซึ่งผมคิดว่าสถานศึกษาที่ผมจะแนะนำนี้จะเป็นสถานศึกษาแห่งเดียวที่จัดการศึกษาทางไกลในระดับที่ต่ำกว่าอุดม คศึกษานั้นก็คือสถาบันการศึกษาทางไกล
- ง. ชายที่วิวาวันอยากจะรับราชการต่างประเทศตามที่ร่ำเรียนมาเสียมากกว่า
- จ. หนูเรียนหนังสือมาแล้ว ก็อยากจะใช้วิชาที่เรียนมาให้ประโยชน์

- ฉ. โทะกิโกะต้องการจะเริ่มต้นใหม่กับผู้ชายที่คิดว่าเหมาะสม
- ช. กลุ่มที่ต้องการจะเปลี่ยนแปลงสังคมนั้น จะต้องเอาชนะความคิดและจิตใจของคนทุกๆ กลุ่มในสังคม
- ซ. แกสตัญญาว่าจะไม่ทำให้เราเลือดไหล
- ฌ. แกสตัญญาว่าจะไม่ทำเราโกรธ มันสวนตอบทันที
- ญ. ผมไม่ได้คิดว่าจะตระเตรียมอะไรเพื่อการแต่งงานของผมเองเลย
- ฎ. เสียงแปร้นแสบแก้วหูสำเนียงสตรอเบอร์รี่ของโอบอเพื่อนเก่าแก่ที่ร้อยวันหมื่นปีแม้กระทั่งจนแก่ตายก็ไม่เคยคิดที่จะโทรหา
- ฏ. ฉันทำแข็งใจตะโกนต่อไปหวังจะได้ยินเสียงตอบกลับของฟอเรสบ้าง
- ฐ. การไปซื้อบั้งกระทงหน้าตอนที่ไม่ใช่ซัมเมอร์เซลส์เมื่อสองสัปดาห์ก่อนทำให้ทราาย ถึงกับเครียดขนาดที่ต้องโทรไปหาคุณพ่อสุดที่รัก หวังจะอ่อนให้ช่วยโอนสตางค์มาให้เพิ่มสำหรับค่าเล่าเรียนที่ยังมีไม่ครบ
- ฑ. สิบโมงกว่าแล้ว ป้าต๋วงเก็บกระเป๋าเรียบร้อย แล้วเดินออกไปเอาก้อนหินขว้างไล่อีราฟที่ออกไปบ่มีหวังจะหลอเข้มให้ขึ้นจากน้ำ
- ฒ. แม้ว่าในความรู้สึกเล็กๆ เขาก็รู้ดีว่าความสัมพันธ์ระหว่างเขากับเด็กสาวคนนั้นดูจะมีโอกาสคืบหน้าน้อยมากๆ หรืออาจจะเป็นไปไม่ได้เลยก็ตาม ถึงอย่างไรเขาก็เลือกที่จะเสี่ยง ถึงแม้วันหนึ่งข้างหน้าทางตันจะรออยู่
- ณ. น้ำแข็งกดทำจะยกมือถามขึ้นว่า ใคร
- ด. ฉันเดินเป็นเจ้าของเจ้าเข้าและคืนพราดๆ ตั้งจะทะเลงเข้าไปกระซอกคอเสื้อพนักงาน
- ต. เมื่อผู้อื่นไม่สามารถยอมรับเหตุการณ์กระทำนั้นได้ ท่านผู้หญิงอุษณีย์ก็พร้อมจะค่อนข้างว่า ค่าประณาม แล้วใช้อารมณ์อันโกรธเกรี้ยว คั่งแค้น
- ถ. จีรณาขยับจะร้องกรี๊ด แล้วเปิดประตูวิ่งออกไป
- ท. เขาไม่มีโอกาสถามอะไร เพราะพออ้าปากจะถาม ฉันก็กระซอกเขาให้เดินเร็วขึ้นจนหัวแทบคะมำหน้าทีมลงไปกองกับพื้น
- ธ. ว่าแล้ว ศิริณาก็ลุกไปหยิบเหยือกน้ำจากตู้เย็นจะเติมใส่แก้วของชายหนุ่ม
- น. ชายหนุ่มวัยสามสิบเศษชื่อ รอน ฤทธิไกร เดินผิวปากอย่างสบายจะเข้าสู่ประตูผู้โดยสารขาออก

ในประโยค (34ก.) และ (34ข.) คำว่า “จะ” ปรากฏระหว่างกริยาวลี “ตั้งใจ” และ “มาชวน เปลี่ยนแนวการใช้ชีวิตใหม่” ใน (34ก.) และระหว่างกริยาวลี “มีความตั้งใจ” และกริยาวลี “ระเบิด เปิดทางก้าวหน้า” ใน (34ข.) คำว่า “จะ” ในสองประโยคนี้แสดงความหมายว่า เหตุการณ์ที่แสดง โดยกริยาวลีที่ปรากฏหลังคำว่า “จะ” หรือ เหตุการณ์การมาชวนเปลี่ยนแนวการใช้ชีวิตใหม่ และ เหตุการณ์การระเบิดเปิดเปิดทางก้าวหน้า” มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นภายหลัง และแนวโน้มดังกล่าวเกิด จากความตั้งใจหรือเจตนาของผู้ร่วมเหตุการณ์

ในประโยค (34ค.) ถึง (34จ.) คำว่า “จะ” ปรากฏระหว่างคำกริยา “อยาก” และกริยาวลี “นำเสนอในวันนี้” “รับราชการต่างประเทศ” และ “ใช้วิชาที่เรียนมาให้เป็นประโยชน์” ในที่นี้ คำว่า “จะ” แสดงความหมายว่า เหตุการณ์ที่แสดงโดยกริยาวลีที่ปรากฏตามหลังคำว่า “จะ” มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้น ซึ่งแนวโน้มดังกล่าวเป็นแนวโน้มที่เกิดจากความประสงค์ของผู้ร่วมเหตุการณ์

ในประโยค (34ฉ.) และ (34ช.) คำว่า “จะ” ปรากฏระหว่างคำกริยา “ต้องการ” และ กริยาวลี “เริ่มต้นใหม่กับผู้ชายที่คิดว่าเหมาะสม” ใน (34ฉ.) และกริยาวลี “เปลี่ยนแปลงสังคม” ใน (34ช.) คำว่า “จะ” ในที่นี้แสดงความหมายว่า เหตุการณ์การเริ่มต้นใหม่ และเหตุการณ์การ เปลี่ยนแปลงสังคมมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นภายหลัง แนวโน้มดังกล่าวเป็นแนวโน้มที่เกิดจากความ ต้องการของผู้ร่วมเหตุการณ์

ในประโยค (34ซ.) และ (34ฅ.) คำว่า “จะ” ปรากฏระหว่างคำกริยา “สัญญา” และ กริยาวลี “ไม่ทำให้เราเสียดโหล” ใน (34ซ.) และกริยาวลี “ไม่ทำให้เราโกรธ” ใน (34ฅ.) คำว่า “จะ” ในที่นี้แสดงความหมายว่า เหตุการณ์การไม่ทำให้เราเสียดโหล และเหตุการณ์การไม่ทำให้เราโกรธ มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นภายหลัง แนวโน้มดังกล่าวสามารถตีความได้ว่าเป็นแนวโน้มที่เกิดจากการ กระทำเหตุการณ์การสัญญาของผู้ร่วมเหตุการณ์ ซึ่งแสดงโดยกริยาวลีที่ปรากฏหน้าคำว่า “จะ”

ในประโยค (34ญ.) และ (34ฎ.) คำว่า “จะ” ปรากฏระหว่างกริยา “คิด” และกริยาวลี “ตระเตรียมอะไรเพื่อการแต่งงานของผมเองเลย” ใน (34ญ.) และกริยาวลี “โทรหา” คำว่า “จะ” ใน ที่นี้แสดงความหมายว่า เหตุการณ์ที่แสดงโดยกริยาวลีที่ปรากฏหลังคำว่า “จะ” หรือเหตุการณ์ การตระเตรียมอะไรเพื่อการแต่งงาน และเหตุการณ์การโทรหา มีแนวโน้มที่จะไม่เกิดขึ้นภายหลัง แนวโน้มในที่นี้ตีความได้ว่าเป็นแนวโน้มที่เกิดจากการที่ผู้ร่วมเหตุการณ์ไม่ได้กระทำเหตุการณ์การ คิด ซึ่งแสดงโดยกริยาวลีที่ปรากฏหน้าคำว่า “จะ”

ในประโยค (34ฎ.) ถึง (34ท.) คำว่า “จะ” ปรากฏระหว่างคำกริยา “หวัง” และกริยาวลี “ได้ยินเสียงตอบกลับของฟอเรส” ใน (34ฎ.) “อ่อนให้ช่วยโอนสตาจค์มาให้” ใน (34ฐ.) และ “หล่อเข้ม” ใน (34ฑ.) คำว่า “จะ” แสดงความหมายว่า เหตุการณ์การได้ยินเสียงตอบกลับ เหตุการณ์การอ่อนให้ช่วยโอนสตาจค์มาให้ และเหตุการณ์การหล่อเข้ม มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นภายหลัง ในที่นี้แนวโน้มเป็นแนวโน้มที่เกิดจากความคาดหวังของผู้ร่วมเหตุการณ์

ในประโยค (34ฒ.) คำว่า “จะ” ปรากฏระหว่างคำกริยา “เลือก” และกริยาวลี “เสียง” คำว่า “จะ” ในที่นี้แสดงความหมายว่า เหตุการณ์การเลือก ซึ่งแสดงโดยกริยาวลีที่ปรากฏหลังคำว่า “จะ” มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นภายหลัง แนวโน้มดังกล่าวเกิดจากการเลือกที่จะกระทำของผู้ร่วมเหตุการณ์

ในประโยค (34ณ.) ถึง (34น.) คำว่า “จะ” ปรากฏระหว่างกริยาวลีแสดงการกระทำ (action) เช่น “ทำท่า” ใน (34ณ.) “ตั้งท่า” ใน (34ด.) และ “เดินผิวปากอย่างสบาย” ใน (34น.) เป็นต้น และกริยาวลีแสดงการกระทำ เช่น “ยกมือถาม” ใน (34ณ.) “ทะลวงเข้าไปกระชากคอเสื้อพนักงาน” ใน (34ด.) และ “เข้าสู่ประตูผู้โดยสารขาออก” ใน (34น.) เป็นต้น คำว่า “จะ” ในตัวอย่างเหล่านี้แสดงความหมายว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยกริยาวลีที่ปรากฏตามหลังคำว่า “จะ” มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้น แนวโน้มดังกล่าวเกิดจากการกระทำเหตุการณ์ที่แสดงโดยกริยาวลีที่ปรากฏหน้าคำว่า “จะ” ของผู้ร่วมเหตุการณ์

6.3.2.4 สรุป

กล่าวโดยสรุป จากการปรากฏของคำว่า “จะ” ที่พบในขอบเขตข้อมูล จะเห็นได้ว่า คำว่า “จะ” สามารถแสดงความหมายได้ 3 ความหมายหลักคือ ความหมายความตั้งใจ (intention) ความหมายเชิงทัศนภาวะ (modality) และความหมายเชิงเวลา (temporal) ซึ่งอาจจะเป็นความหมายการณลักษณะทางไวยากรณ์ประเภทคาดหวัง (prospective aspect) หรือความหมายเวลาอนาคต (futurity) ก็ได้ ความหมายหลักทั้งสามความหมายนี้เป็นแง่มุมความหมาย (semantic facet) ของความหมายใหญ่คือ เหตุการณ์ที่ไม่เกิดขึ้นจริง (irrealis) แ่งมุมความหมายทั้งสามนี้มักจะปรากฏร่วมกันและเป็นไปได้ยากที่จะแยกขาดออกจากกันอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม แ่งมุมความหมายทั้งสามนี้อาจจะมีความเด่น (salience) ไม่เท่ากันเมื่อปรากฏในบริบททางวากยสัมพันธ์ที่แตกต่างกัน การแสดงแง่มุมทางความหมายต่างๆ ของคำว่า “จะ” ที่พบในขอบเขตข้อมูลสามารถสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

หน่วยสร้าง	ความ ตั้งใจ	การณ ลักษณะ	การ คาดคะเน
1. ปรากฎเดี่ยว			
1.1 นามวลีประธานเป็นสิ่งที่มีชีวิต			
1.1.1 ประธานทางไวยากรณ์ (grammatical subject) = ประธานผู้กล่าว ถ้อย (speaking subject) และ กริยาที่มีเจตนาในการกระทำ (volitional verb) เช่น “ฉันจะไปเชียงใหม่”	✓	✓	-
1.1.2 ประธานทางไวยากรณ์ ≠ ประธานผู้กล่าวถ้อย และ กริยาที่มี เจตนาในการกระทำ เช่น “เขาจะไปเชียงใหม่”	✓	✓	✓
1.1.3 ประธานทางไวยากรณ์ = ประธานผู้กล่าวถ้อย และ กริยาที่ไม่มี เจตนาในการกระทำ (non-volitional verb) เช่น “ฉันจะเป็นลม”	-	✓	✓
1.1.4 ประธานทางไวยากรณ์ ≠ ประธานผู้กล่าวถ้อย และ กริยาที่ไม่มี เจตนาในการกระทำ เช่น “เขาจะเป็นลม”	-	✓	✓
1.2 นามวลีประธานเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต “ฝนจะตก”	-	✓	✓
2. ปรากฎร่วมกับคำช่วยกริยาบ่งชี้การณลักษณะ			
2.1 นามวลีประธานเป็นสิ่งที่มีชีวิต			
2.1.1 ประธานทางไวยากรณ์ = ประธานผู้กล่าวถ้อย และ กริยาที่มี เจตนาในการกระทำ เช่น “ฉันกำลังจะไปเชียงใหม่”	✓	✓	-
2.1.2 ประธานทางไวยากรณ์ ≠ ประธานผู้กล่าวถ้อย และ กริยาที่มี เจตนาในการกระทำ เช่น “เขากำลังจะไปเชียงใหม่”	-	✓	✓
2.1.3 ประธานทางไวยากรณ์ = ประธานผู้กล่าวถ้อย และ กริยาที่ไม่มี เจตนาในการกระทำ เช่น “ฉันกำลังจะเป็นลม”	-	✓	✓
2.1.4 ประธานทางไวยากรณ์ ≠ ประธานผู้กล่าวถ้อย และ กริยาที่ไม่มี เจตนาในการกระทำ เช่น “เขากำลังจะเป็นลม”	-	✓	✓
2.2 นามวลีประธานเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต “ฝนกำลังจะตก”	-	✓	✓

ตารางที่ 6.3: การแสดงแง่มุมความหมาย ความตั้งใจ การณลักษณะคาดหวัง และการคาดคะเนความเป็นไปได้ ของคำว่า “จะ”

หน่วยสร้าง	ความตั้งใจ	การณั้ลักษณะ	การคาดคะเน
3. ปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้ทัศนภาวะ			
3.1 นามวลีประธานเป็นลิ่งมีชีวิต			
3.1.1 ประธานทางไวยากรณ์ = ประธานผู้กล่าวถ้อย และ กริยาที่มี เจตนาในการกระทำ เช่น “ฉันน่าจะไปเชียงใหม่”	-	✓	✓
3.1.2 ประธานทางไวยากรณ์ ≠ ประธานผู้กล่าวถ้อย และ กริยาที่มี เจตนาในการกระทำ เช่น “เขาน่าจะไปเชียงใหม่”	-	✓	✓
3.1.3 ประธานทางไวยากรณ์ = ประธานผู้กล่าวถ้อย และ กริยาที่ไม่มี เจตนาในการกระทำ เช่น “ฉันน่าจะเป็นลม”	-	✓	✓
3.1.4 ประธานทางไวยากรณ์ ≠ ประธานผู้กล่าวถ้อย และ กริยาที่ไม่มี เจตนาในการกระทำ เช่น “เขาน่าจะเป็นลม”	-	✓	✓
3.2 นามวลีประธานเป็นลิ่งที่ไม่มีชีวิต เช่น “ฝนน่าจะตก”	-	✓	✓

ตารางที่ 6.3 (ต่อ): การแสดงแง่มุมความหมาย ความตั้งใจ การณั้ลักษณะคาดหวัง และการคาดคะเนความเป็นไปได้ ของคำว่า “จะ”

แง่มุมความหมายเชิงเวลา (temporal meaning) ที่แสดงโดยคำว่า “จะ” สามารถแบ่งออกเป็น 2 ความหมายย่อยๆ คือ ความหมายการณั้ลักษณะทางไวยากรณ์แบบคาดหวัง (prospective aspect) และความหมายเวลาอนาคต (futurity) แ่ง่มุมความหมายการณั้ลักษณะทางไวยากรณ์ประเภทคาดหวังนั้นมีแนวโน้มที่จะปรากฏอยู่ในทุกๆ การปรากฏของคำว่า “จะ” สำหรับความหมายนี้ คำว่า “จะ” แสดงความหมายว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นภายหลังจากเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย แ่ง่มุมความหมายนี้พบว่าปรากฏเด่นชัดที่สุดเมื่อคำว่า “จะ” ปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้การณั้ลักษณะทางไวยากรณ์คำอื่นๆ เช่น “เขากำลังจะไปเชียงใหม่” “เขาจะไปเชียงใหม่แล้ว” “เขากำลังจะไปเชียงใหม่แล้ว” หรือ “เขากำลังจะไปเชียงใหม่อยู่แล้ว” ในประโยคเหล่านี้ คำว่า “จะ” คำเดียวแสดงความหมายแนวโน้มที่เหตุการณ์การไปเชียงใหม่ของสมชายจะเกิดขึ้นภายหลังเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย อย่างไรก็ตามเมื่อปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้การณั้ลักษณะทางไวยากรณ์คำอื่นๆ จะมีนัยความหมาย ระยะห่างเชิงเวลา (temporal proximity) ระหว่างเวลากล่าวถ้อยกับเวลาที่เหตุการณ์ที่อ้างถึงจะเกิดขึ้น กล่าวคือ เมื่อคำว่า “จะ” ปรากฏเดี่ยว เช่น “เขาจะไปเชียงใหม่” ระยะห่างเชิงเวลาระหว่างเวลากล่าวถ้อยกับเวลาที่เหตุการณ์การไปเชียงใหม่จะเกิดขึ้นนั้นมีลักษณะไม่เฉพาะเจาะจง (indefinite) ระยะห่างเวลาระหว่างเวลากล่าวถ้อยกับเวลาที่เหตุการณ์จะเกิดขึ้นนั้นมีความห่างเท่าใดก็ได้ เช่น “อีกหนึ่งชั่วโมง/อีกสองวัน/อีกสามสัปดาห์/ปีหน้าเขาจะไปเชียงใหม่” แต่เมื่อคำว่า “จะ” ปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้การณั้ลักษณะทาง

ไวยากรณ์คำอื่นๆ เช่น “เขากำลังจะไปเชียงใหม่แล้ว” ระยะห่างเชิงเวลาดังกล่าวจะมีความเฉพาะเจาะจงมากขึ้น ซึ่งมักจะเป็นระยะห่างที่เป็นเวลาไม่นานมาก เช่น “อีกหนึ่งชั่วโมงเขากำลังจะไปเชียงใหม่แล้ว” เมื่อระยะห่างเชิงเวลาเป็นระยะเวลาที่นานมากประโยคจะฟังดูแปลก เช่น “??อีกสองวัน/อีกสามสัปดาห์/ปีหน้าเขากำลังจะไปเชียงใหม่แล้ว” จากตัวอย่างเหล่านี้ อาจกล่าวได้ว่าเมื่อปรากฏร่วมกับคำปัจจัยลักษณะทางไวยากรณ์คำอื่นๆ แง่มุมความหมายเชิงเวลาของคำว่า “จะ” จะปรากฏเด่นชัดมากขึ้น สำหรับแง่มุมความหมายเวลาอนาคต (futurity) คำว่า “จะ” แสดงความหมายว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงจะเกิดขึ้นภายหลัง แง่มุมทางความหมายนี้จะปรากฏเด่นชัดเมื่อคำว่า “จะ” ปรากฏในประโยคซับซ้อน ซึ่งอ้างถึงเหตุการณ์สองเหตุการณ์ โดยที่เหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยกริยาลีหรืออนุภาคที่ปรากฏหลังคำว่า “จะ” ประเกิดขึ้นหลังจากอีกเหตุการณ์หนึ่งเช่น “เขาไปอยู่ที่บ้านก่อนสมชายจะไปเชียงใหม่” และ “สมชายจะไปเชียงใหม่หลังจากที่งานพีชสวนโลกหมดไปแล้ว” เป็นต้น

แง่มุมความหมายความตั้งใจจะปรากฏเด่นชัดกว่าแง่มุมความหมายอื่นๆ เมื่อปรากฏในบริบททางวากยสัมพันธ์ที่มีนามวลีประธานของประโยคเป็นสิ่งมีชีวิตประเภทบุคคล ซึ่งถือว่าเป็นผู้ร่วมเหตุการณ์ที่มีศักยภาพสูงที่จะกระทำเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค หรือเป็นผู้ร่วมเหตุการณ์ที่สามารถมีอำนาจควบคุม (control) ให้เหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยประโยคได้เกิดขึ้น และแง่มุมความหมายนี้จะปรากฏเด่นชัดที่สุดเมื่อ ผู้ร่วมเหตุการณ์ปรากฏเป็นประธานทางไวยากรณ์ (grammatical subject) ของประโยค และเป็นบุคคลคนเดียวกับประธานผู้กล่าวถ้อย (speaking subject) เช่น “ฉันจะไปเชียงใหม่” แง่มุมทางความหมายความตั้งใจนี้จะค่อยๆ เจริญ (attenuate) ลง เมื่อประธานทางไวยากรณ์และประธานผู้กล่าวถ้อยไม่ใช่บุคคลคนเดียว เช่น “เขาจะไปเชียงใหม่” และแง่มุมความหมายความตั้งใจจะเจริญลงไปอีกเมื่อ กริยาลีแสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนอกเหนือการควบคุมของผู้ร่วมเหตุการณ์ หรือแสดงเหตุการณ์ที่โดยปกติแล้วจะไม่ได้เกิดขึ้นจากความตั้งใจของผู้ร่วมเหตุการณ์ เช่น “ฉันจะเป็นลม” แง่มุมความหมายความตั้งใจจะเจริญที่สุดเมื่อผู้ร่วมเหตุการณ์เป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต เนื่องจากสิ่งไม่มีชีวิตเป็นผู้ร่วมเหตุการณ์ที่ไม่สามารถมีศักยภาพในการก่อให้เกิดเหตุการณ์ที่อ้างถึงด้วยตนเอง เช่น “ฝนจะตก” นอกจากนี้แง่มุมความหมายความตั้งใจจะปรากฏเด่นชัดมากกว่าแง่มุมความหมายอื่นๆ เมื่อปรากฏระหว่างกริยาลี โดยที่กริยาลีตัวแรกแสดงความหมาย “ความตั้งใจ” “เจตนา” “การวางแผน” หรือ “ความประสงค์” ของผู้ร่วมเหตุการณ์ เช่น “สมชายตั้งใจ/อยาก/ต้องการ/วางแผนจะไปเชียงใหม่”

แง่มุมมองความหมายทัศนภาวะประเภทการคาดคะเนความเป็นไปได้ (epistemic possibility) หมายถึง ความหมายแนวโน้มที่เหตุการณ์ที่อ้างถึงจะเกิดขึ้น ซึ่งแนวโน้มดังกล่าวเกิดจากการคาดคะเนความเป็นไปได้จากมุมมองของผู้พูดหรือประธานผู้กล่าวถ้อย (speaking subject) ความเด่นของแง่มุมมองความหมายนี้มีลักษณะตรงกันข้ามกับแง่มุมมองความหมายความตั้งใจของผู้ร่วมเหตุการณ์ กล่าวคือ แ่งมุมมองความหมายทัศนภาวะการคาดคะเนความเป็นไปได้อาจปรากฏเด่นชัดที่สุดเมื่อผู้ร่วมเหตุการณ์เป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต และจะเจือจางลงเรื่อยๆ เมื่อผู้ร่วมเหตุการณ์เป็นบุคคลคนเดียวกับประธานผู้กล่าวถ้อย นอกจากนี้ แ่งมุมมองความหมายทัศนภาวะการคาดคะเนความเป็นไปได้อาจปรากฏเด่นชัดกว่าแง่มุมมองความหมายอื่นๆ เมื่อปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้ทัศนภาวะคำอื่นๆ เช่น “คง” “ควร” “อาจ” “น่า” และ “ต้อง” ซึ่งแสดงความหมายการประเมินความเป็นไปได้ที่เหตุการณ์ที่อ้างถึงจะเกิดขึ้นจากมุมมองของผู้พูด เช่น “สมชายคง/ควร/อาจ/น่าจะไปเชียงใหม่” ความเด่น (salience) ของแง่มุมมองความหมายความตั้งใจ และแง่มุมมองความหมายการคาดคะเนความเป็นไปได้อาจสามารถสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

	บริบททางวากยสัมพันธ์	ความตั้งใจ	การคาดคะเน
ก.	ปรากฏระหว่างกริยาวลี โดยที่กริยาวลีแรกแสดง ความหมายความตั้งใจ เจตนา ความคาดหวัง และการวางแผน	เด่น	ไม่ปรากฏ
ข.	ประธานเป็นสิ่งมีชีวิต ประธานทางไวยากรณ์ = ประธานผู้กล่าวถ้อย กริยาที่มีความหมายเจตนากรกระทำ	↓	↑
ค.	ประธานเป็นสิ่งมีชีวิต ประธานทางไวยากรณ์ ≠ ประธานผู้กล่าวถ้อย กริยาที่มีความหมายเจตนากรกระทำ	↓	↓
ง.	ประธานเป็นสิ่งมีชีวิต ประธานทางไวยากรณ์ ≠/≠ ประธานผู้กล่าวถ้อย กริยาที่ไม่มีความหมายเจตนากรกระทำ	↓	↓
จ.	ประธานเป็นสิ่งไม่มีชีวิต	↓	↓
ฉ.	ปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้ทัศนภาวะ	ไม่ปรากฏ	เด่น

ตารางที่ 6.4: ความเด่น (salience) ของ แ่งมุมมองความหมายความตั้งใจ (intention) และแง่มุมมองความหมายการคาดคะเนความเป็นไปได้อาจ (epistemic possibility) ของคำว่า “จะ”

จากคุณสมบัติทางความหมายเหล่านี้ ผู้วิจัยเห็นว่า คำว่า “จะ” นั้นไม่สามารถจัดประเภทให้แสดงความหมายใดความหมายหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นความหมายความตั้งใจ ความหมายทัศนภาวะ การคาดคะเนความเป็นไปได้ ความหมายการณลักษณะทางไวยากรณ์ประเภทคาดหวัง หรือความหมายเวลาอนาคตเพียงความหมายเดียวได้ เนื่องจากความหมายเหล่านี้เป็นความหมายที่มักจะปรากฏร่วมกันโดยที่ไม่สามารถแยกขาดออกจากกันอย่างชัดเจน ผู้วิจัยเสนอให้วิเคราะห์ให้ คำว่า “จะ” แสดงความหมาย เหตุการณ์ที่ไม่เกิดขึ้นจริง (irrealis) ซึ่งเป็นบริเวณทางอรรถศาสตร์ที่ครอบคลุมแง่มุมทางความหมายเหล่านี้ได้

บทที่ 7

การปรากฏร่วมของคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์

หลังจากได้นำเสนอผลการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ 6 คำ ได้แก่ “กำลัง” “อยู่” “ยัง” “แล้ว” “เคย” และ “จะ” เมื่อปรากฏเดี่ยวไว้ในบทที่ 4 ถึงบทที่ 6 ในบทนี้ผู้วิจัยจะเสนอผลการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์เหล่านี้เมื่อปรากฏร่วมกันตั้งแต่สองคำขึ้นไป การนำเสนอเนื้อหาที่มีลำดับต่อไปนี้ ในหัวข้อ 7.1) ผู้วิจัยจะกล่าวถึงงานวิจัยในอดีตที่เกี่ยวข้องกับการปรากฏร่วมของคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ หัวข้อ 7.2) เป็นภาพรวมการปรากฏร่วมของคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ 6 คำ ได้แก่ “กำลัง” “ยัง” “อยู่” “แล้ว” “เคย” และ “จะ” ที่พบในขอบเขตข้อมูล ในหัวข้อ 7.3) ผู้วิจัยจะเสนอผลการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ที่ปรากฏร่วมกัน

7.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรากฏร่วมกันของคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการณลักษณะในภาษาไทยส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับคุณสมบัติทางความหมายของคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์เมื่อปรากฏเดี่ยว งานวิจัยที่เสนอผลการวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของการปรากฏร่วมกันของคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ในภาษาไทยมีเพียง 2 ชิ้น ได้แก่ งานวิจัยของทัศนาลัย บุญญะปฎิภาค (Boonyapatipark, 1983) และงานวิจัยของอภิญา สร้อยจรูห์ (อภิญา, 2553)

ทัศนาลัยวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของการปรากฏร่วมกันของคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ในลักษณะที่เป็นผลรวมของคุณสมบัติทางความหมายของคำบ่งชี้การณลักษณะแต่ละคำ โดยไม่มีการวิเคราะห์ลำดับก่อน-หลังของการขยายความหมายของคำบ่งชี้การณลักษณะที่ปรากฏร่วมกัน เช่น

- (1) ก. เขากำลังเรียนอยู่
- ข. เขากำลังอ่านหนังสืออยู่

(Boonyapatipark, 1983: 233)

ในตัวอย่างประโยค (1ก.) และ (1ข.) ทศนาลัยวิเคราะห์คุณสมบัติทางความหมายของการปรากฏร่วมระหว่างคำว่า “กำลัง” และ “อยู่” ว่า แสดงความหมายเชิงการณลักษณะ เหตุการณ์ การเรียนและการอ่านหนังสือนั้นกำลังดำเนินอยู่อย่างต่อเนื่อง ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ซึ่งเป็นผลรวมของคุณสมบัติทางความหมายการเน้นย้ำที่คุณสมบัติทางความหมาย การกำลังเกิดขึ้นของเหตุการณ์ (on-goingness) ซึ่งแสดงโดยคำว่า “กำลัง” และคุณสมบัติทางความหมาย การดำเนินอยู่อย่างต่อเนื่องของเหตุการณ์ (continuateness) ซึ่งแสดงโดยคำว่า “อยู่” (Boonyapatipark, 1983: 284) ดังนั้นความหมายเชิงการณลักษณะที่แสดงโดยการปรากฏร่วมของ “กำลัง” และ “อยู่” จึงมีความแตกต่างกับความหมายเชิงการณลักษณะของประโยคที่คำบ่งชี้ การณลักษณะสองคำนี้ปรากฏเดี่ยว เช่น “เขากำลังอ่านหนังสือ” และ “เขาอ่านหนังสืออยู่” ประโยคแรกแสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์การอ่านหนังสือกำลังเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ซึ่งผู้พูดแสดงจุดสนใจที่เฉพาะการกำลังเกิดขึ้น (on-goingness) ของเหตุการณ์ ส่วนประโยคที่สองแสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์การอ่านหนังสือดำเนินอยู่อย่างต่อเนื่อง ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ในความหมายนี้ ผู้พูดแสดงจุดสนใจที่เฉพาะการดำเนินอยู่อย่างต่อเนื่อง (continuation) ของเหตุการณ์

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากทศนาลัยไม่ได้กล่าวถึงลำดับก่อน-หลังของการขยายความหมายเชิงการณลักษณะของคำบ่งชี้การณลักษณะ จึงทำให้สามารถตีความได้ว่า คำว่า “กำลัง” และ “อยู่” ขยายความหมายเชิงการณลักษณะพร้อมกัน การวิเคราะห์การปรากฏร่วมกันของคำบ่งชี้การณลักษณะในลักษณะนี้อาจจะไม่สามารถอธิบายความหมายเชิงการณลักษณะของการปรากฏร่วมกันของคำบ่งชี้การณลักษณะบางการปรากฏร่วมได้ เช่น

- (2) ก. ประตุเปิด
 ข. ประตุกำลังเปิด
 ค. ประตุเปิดอยู่
 ง. ประตุกำลังเปิดอยู่

ในประโยค (2ก.) คำกริยา “เปิด” มีความไม่ชัดเจนทางความหมาย กล่าวคือ ประโยคนี้สามารถแสดงเหตุการณ์ได้สองลักษณะคือ เหตุการณ์พลวัตการเปิดของประตุ หรือเหตุการณ์การทรงสภาพเปิดของประตุ เมื่อมีคำว่า “กำลัง” ปรากฏ ดังในประโยค (2ข.) ความหมายเชิงการณลักษณะที่แสดงคือ เหตุการณ์พลวัตการเปิดของประตุกำลังเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าว

ถ้อย ในทางตรงกันข้าม เมื่อมีคำว่า “อยู่” ปรากฏ ดังในประโยค (2ค.) ความหมายเชิงการณลักษณะที่แสดงคือ เหตุการณ์ทรงสภาพการเปิดของประตูดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย เมื่อคำว่า “กำลัง” และ “อยู่” ปรากฏร่วมกันในประโยค ดังในประโยค (2ง.) ความหมายเชิงการณลักษณะที่แสดงคือ เหตุการณ์พลวัตการเปิดของประตูกำลังเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ไม่ใช่เหตุการณ์ทรงสภาพการเปิดของประตูดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย จากตัวอย่าง (2) จะเห็นได้ว่า เมื่อคำบ่งชี้การณลักษณะ “กำลัง” และ “อยู่” ปรากฏร่วมกัน คำบ่งชี้การณลักษณะแต่ละคำไม่ได้ขยายความหมายเชิงการณลักษณะพร้อมกัน แต่มีลำดับก่อน-หลังของการเข้าขยายความหมาย ในประเด็นนี้ อภิญา (2553) ได้เสนอการวิเคราะห์ไว้ว่า คำบ่งชี้การณลักษณะที่ปรากฏหน้ากริยาจะเข้าขยายความหมายก่อนคำบ่งชี้การณลักษณะที่ปรากฏหลังคำกริยา และคำบ่งชี้การณลักษณะที่ปรากฏใกล้กับคำกริยาที่สุดจะเข้าขยายความหมายก่อน คำบ่งชี้การณลักษณะที่ปรากฏห่างออกไป ลำดับก่อน-หลังของการขยายความหมายของคำบ่งชี้การณลักษณะสามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังนี้

$$[[[คำช่วยหน้ากริยา_2 + [คำช่วยหน้ากริยา_1 + คำกริยา]] + คำช่วยหลังกริยา_1] + คำช่วยหลังกริยา_2]$$

แผนภาพ 7.1: ลำดับการเข้าขยายความหมายของคำบ่งชี้การณลักษณะ (ดัดแปลงจาก อภิญา (2553))

จากแผนภาพที่ 7.1 คำช่วยหน้ากริยา₁ จะเข้าขยายความหมายเป็นลำดับแรก จากนั้นเป็นคำช่วยหน้ากริยา₂ ลำดับต่อมาเป็นคำช่วยหลังกริยา₁ จากนั้นเป็นคำช่วยหน้ากริยา₂ จากลำดับนี้ อาจกล่าวได้ว่า ความหมายเชิงการณลักษณะหลักจะเป็นความหมายเชิงการณลักษณะที่แสดงโดยคำช่วยหน้ากริยา₁ และคำช่วยกริยา₁ คำอื่นๆ ที่ปรากฏร่วมจะแสดงความหมายเชิงการณลักษณะบางอย่างเพิ่มเติมตามลำดับ ดังนั้นในประโยคตัวอย่าง (2ง.) “ประตูกำลังเปิดอยู่” จึงแสดงความหมายเชิงการณลักษณะคล้ายกับประโยค (2ข.) ซึ่งเป็นการแสดงจุดสนใจที่ส่วนกลางของเหตุการณ์พลวัตการเปิดของประตู ไม่ใช่แสดงจุดสนใจที่ส่วนกลางของเหตุการณ์การทรงสภาพเปิดของประตูเหมือนกับประโยค (2ค.) เพราะคำว่า “กำลัง” จะเข้าขยายความหมายก่อนคำว่า “อยู่” จากข้อมูลการปรากฏร่วมของคำบ่งชี้การณลักษณะที่พบในขอบเขตข้อมูลพบว่า ลำดับการขยายความหมายของคำบ่งชี้การณลักษณะมีความสอดคล้องกับลำดับที่เสนอโดย อภิญา (2553) ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดนี้มาใช้ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

7.2 ภาพรวมของการปรากฏร่วมระหว่างคำบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์ ตั้งแต่สองคำขึ้นไป

จากการปรากฏทั้งหมดของคำบ่งชี้การณัลักษณะ “กำลัง” “อยู่” “ยัง” “แล้ว” “เคย” และ “จะ” ในขอบเขตข้อมูลจำนวนทั้งสิ้น 9,000 การปรากฏพบว่า มีการปรากฏร่วมของคำบ่งชี้การณัลักษณะเหล่านี้ทั้งหมด 1,148 การปรากฏ ซึ่งสามารถแสดงเป็นตารางได้ดังนี้

ลำดับ	กระสวน	กำลัง	อยู่	ยัง	แล้ว	เคย	จะ	รวม
2.1	กำลัง + กริยา + อยู่	235	55	-	-	-	-	290
2.2	ยัง + กริยา + อยู่	-	124	138	-	-	-	262
2.3	กำลัง + จะ + กริยา	197	-	-	-	-	22	219
2.4	กริยา + อยู่ + แล้ว	-	61	-	65	-	-	126
2.5	เคย + กริยา + แล้ว	-	-	-	8	83	-	91
2.6	จะ + กริยา + แล้ว	-	-	-	45	-	15	60
2.7	ยัง + จะ + กริยา	-	-	21	-	-	5	26
2.8	ยัง + (ไม่) + เคย + กริยา	-	-	14	-	16	-	30
2.9	กำลัง + กริยา + แล้ว	6	-	-	1	-	-	7
2.10	เคย + จะ + กริยา	-	-	-	-	1	-	1
2.11	จะ + กำลัง + กริยา	1	-	-	-	-	-	1
3.1	จะ + กริยา + อยู่ + แล้ว	-	1	-	9	-	4	14
3.2	กำลัง + จะ + กริยา + แล้ว	8	-	-	1	-	1	10
3.3	เคย + กริยา + อยู่ + แล้ว	-	-	-	-	8	-	8
4.1	กำลัง + จะ + กริยา + อยู่ + แล้ว	2	1	-	-	-	-	3
รวมทั้งหมด		449	242	173	129	108	47	1148

ตาราง 7.1: ภาพรวมการปรากฏของการปรากฏร่วมของคำบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์ที่พบในขอบเขตข้อมูล

จากตารางที่ 7.1 การปรากฏร่วมของคำบ่งชี้การณัลักษณะที่พบมากที่สุดเป็นการปรากฏร่วมแบบ 2 คำ จำนวน 1,113 การปรากฏ อันดับถัดมาคือการปรากฏร่วมแบบ 3 คำ จำนวน 32 การปรากฏ และการปรากฏร่วมแบบ 4 คำ จำนวน 3 การปรากฏ ตามลำดับ

การปรากฏร่วมแบบ 2 คำที่พบในขอบเขตข้อมูลแบ่งออกเป็น 11 กระสวน (pattern) โดยกระสวนที่พบมากที่สุด 5 อันดับแรก คือ 1) “กำลัง + กริยา + อยู่” จำนวน 290 การปรากฏ 2) “ยัง + กริยา + อยู่” จำนวน 260 การปรากฏ 3) “กำลัง + จะ + กริยา” จำนวน 216 การปรากฏ

4) “กริยา + อยู่ + แล้ว” จำนวน 126 การปรากฏ และ 5) “เคย + กริยา + แล้ว” จำนวน 84 การปรากฏ

การปรากฏรวมแบบ 3 คำที่พบในขอบเขตข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 กระบวน ได้แก่ 1) “จะ + กริยา + อยู่ + แล้ว” จำนวน 14 การปรากฏ 2) “กำลัง + จะ + กริยา + แล้ว” จำนวน 10 การปรากฏ และ 3) “เคย + กริยา + อยู่ + แล้ว” จำนวน 8 การปรากฏ

การปรากฏรวมแบบ 4 คำที่พบในขอบเขตข้อมูลมีเพียงกระบวนเดียวคือ “กำลัง + จะ + กริยา + อยู่ + แล้ว” (3 การปรากฏ)

7.3 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ที่ปรากฏร่วมกัน

ก่อนจะเข้าสู่ผลการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะที่ปรากฏร่วมกัน ผู้วิจัยจะกล่าวถึงคุณสมบัติทางความหมายของคำบ่งชี้การณลักษณะ 6 คำ ได้แก่ “กำลัง” “อยู่” “ยัง” “แล้ว” “เคย” และ “จะ” ที่ได้เสนอไว้ในบทที่ 4 ถึง บทที่ 6 ซึ่งสามารถสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

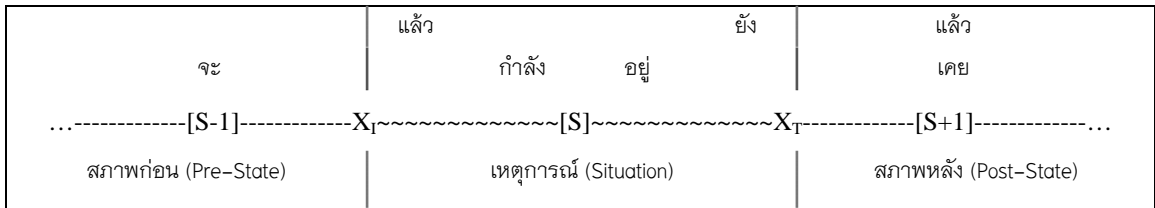
คำ	ประเภทการณลักษณะ	ความหมายเชิงการณลักษณะ	ปฏิสัมพันธ์กับการณลักษณะประจำคำ
กำลัง	การณลักษณะกำลังดำเนิน (progressive aspect)	เหตุการณ์ที่อ้างถึงกำลังดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย เช่น “เขากำลังว่ายน้ำ”	$\dots[S-1]\dots X_T \dots [S] \dots X_T \dots [S+1] \dots$ $\downarrow$ $\dots\{TSit=RT=ST\}\dots T \rightarrow$
อยู่	(existential aspect)	ก. เหตุการณ์ที่อ้างถึงปรากฏอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย เช่น “เขาวัยน้ำอยู่”	$\dots[S-1]\dots X_T \dots [S] \dots X_T \dots [S+1] \dots$ $\downarrow$ $\dots\{TSit=RT=ST\}\dots T \rightarrow$
		ข. เหตุการณ์ที่อ้างถึงปรากฏอยู่ในขอบเขตเวลา เช่น “เขาวัยน้ำอยู่ครึ่งชั่วโมง”	$\dots[S-1]\dots X_T \dots [S] \dots X_T \dots [S+1] \dots$ $\downarrow$ $\dots\{TSit=RT>ST\}\dots T \rightarrow$

ตาราง 7.2: สรุปคุณสมบัติทางความหมายของคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” “อยู่” “ยัง” “แล้ว” “เคย” และ “จะ”

คำ	ประเภทการณ ลักษณะ	ความหมายเชิงการณลักษณะ	ปฏิสัมพันธ์กับการณลักษณะประจำคำ
ยัง	การณลักษณะคง อยู่ (continuative aspect)	ก. เหตุการณที่อ้างถึงปรากฏอยู่ ณ เวลาอ้างอิง หรือเวลากล่าวถ้อย และมีความหมาย เหตุการณคู่ตรงข้าม เช่น “สมชายยังอยู่ที่ อเมริกา”	$\begin{array}{c} \dots[S-1]\dots X_T \dots \boxed{S} \dots X_T \dots [S+1] \dots \\ \downarrow \\ \dots \{TSit=RT=ST\} \dots T \rightarrow \end{array}$
		ข. เหตุการณที่อ้างถึงเกิดขึ้นและสิ้นสุดลง ณ เวลาอ้างอิง ซึ่งอยู่ก่อนเวลากล่าวถ้อย และมี ความหมายเหตุการณคู่ตรงข้าม เช่น “ขนาด ทางโทรศัพท์ เธอยังหาเรื่องฉันได้นะ”	$\begin{array}{c} \dots[S-1]\dots \boxed{X_T} \dots \boxed{S} \dots \boxed{X_T} \dots [S+1] \dots \\ \downarrow \\ \dots \{TSit=RT>ST\} \dots T \rightarrow \end{array}$
แล้ว	เหตุการณก่อน (anterior/perfect)	ก. เหตุการณที่อ้างถึงเกิดขึ้นก่อนและดำเนินมา จนถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย และ มีความหมายเหตุการณคู่ตรงข้าม เช่น “เขาวิ่ง มาทางนี้แล้ว”	$\begin{array}{c} \dots[S-1]\dots X_T \dots \boxed{S} \dots X_T \dots [S+1] \dots \\ \downarrow \\ \dots \{TSit=RT=ST\} \dots T \rightarrow \end{array}$
		ข. เหตุการณที่อ้างถึงเกิดขึ้นและจบสิ้นลงก่อน แต่มีความสำคัญหรือตรงประเด็นกับ สถานการณ์ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าว ถ้อย และมีความหมายเหตุการณคู่ตรงข้าม เช่น “เขาทำการบ้านเสร็จแล้ว”	$\begin{array}{c} \dots[S-1]\dots X_T \dots [S] \dots X_T \dots \boxed{[S+1]} \dots \\ \downarrow \\ \dots \{TSit=RT=ST\} \dots T \rightarrow \end{array}$
เคย	การณลักษณะเชิง ประสบการณ (experiential aspect)	เหตุการณที่อ้างถึงได้เกิดขึ้นและเสร็จสิ้นลง อย่างน้อยหนึ่งครั้งก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลา กล่าวถ้อย เช่น “เขาเคยไปอเมริกา”	$\begin{array}{c} \dots[S-1]\dots X_T \dots [S] \dots X_T \dots \boxed{[S+1]} \dots \\ \downarrow \\ \dots \{TSit=RT=ST\} \dots T \rightarrow \end{array}$
จะ	เหตุการณที่ไม่ เกิดขึ้นจริง (irrealis)	เหตุการณที่อ้างถึงมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้น ภายหลังจากเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย เช่น “เขาจะไปอเมริกา”	$\begin{array}{c} \dots \boxed{[S-1]} \dots X_T \dots [S] \dots X_T \dots [S+1] \dots \\ \downarrow \\ \dots \{TSit=RT=ST\} \dots T \rightarrow \end{array}$

ตาราง 7.2 (ต่อ): สรุปลักษณะสมบัติทางความหมายของคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” “อยู่” “ยัง” “แล้ว” “เคย” และ “จะ”

การเลือกเน้นองค์ประกอบต่างๆ ในโครงสร้างเหตุการณของคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ทั้ง 6 คำสามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังในแผนภาพที่ 7.2

แผนภาพ 7.2: การเลือกเน้นองค์ประกอบในโครงสร้างเหตุการณ์ของคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” “อยู่” “ยัง” “แล้ว” “เคย” และ “จะ”

ในแผนภาพที่ 7.2 คำว่า “จะ” เลือกเน้นบริเวณสภาพก่อน (pre-state) คำว่า “กำลัง” “อยู่” และ “ยัง” เลือกเน้นบริเวณส่วนกลาง (phase) ของเหตุการณ์ที่อ้างถึง คำว่า “เคย” เลือกเน้นบริเวณสภาพหลัง (post-state) คำว่า “แล้ว” สามารถเลือกเน้นได้ 2 ลักษณะคือ ส่วนกลางของเหตุการณ์ที่อ้างถึง หรือสภาพหลัง

หลังจากที่ได้กล่าวถึงคุณสมบัติทางความหมายของคำบ่งชี้การณลักษณะทั้งหกคำแล้วต่อไปผู้วิจัยจะเสนอผลการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ทางความหมายของคำบ่งชี้การณลักษณะทั้งหกคำนี้เมื่อปรากฏร่วมกัน

ในแง่การเลือกเน้นองค์ประกอบต่างๆ ในโครงสร้างเหตุการณ์ การปรากฏร่วมของคำบ่งชี้การณลักษณะที่พบในขอบเขตข้อมูลสามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ตามการเลือกเน้นองค์ประกอบในโครงสร้างเหตุการณ์คือ 7.3.1) การปรากฏร่วมที่เลือกเน้นบริเวณสภาพก่อน (pre-state หรือ S-1) 7.3.2) การปรากฏร่วมที่เลือกเน้นส่วนกลางเหตุการณ์ (S) และ 7.3.3) การปรากฏร่วมที่เลือกเน้นบริเวณสภาพหลัง (post-state หรือ S+1) ซึ่งสามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังในแผนภาพที่ 7.3

ในแผนภาพ 7.3 การปรากฏร่วมของคำบ่งชี้การณลักษณะที่เลือกเน้นบริเวณสภาพก่อนมีทั้งหมด 7 กระสวน การปรากฏร่วมที่เลือกเน้นส่วนกลางของเหตุการณ์มีทั้งหมด 6 กระสวน และการปรากฏร่วมที่ทำหน้าที่เลือกเน้นสภาพหลังมีทั้งหมด 3 กระสวน ความหมายเชิงการณลักษณะที่แสดงโดยการปรากฏร่วมของคำบ่งชี้การณลักษณะตรงกับคำบ่งชี้การณลักษณะที่เข้าขยายความหมายเป็นคำแรก กล่าวคือ การปรากฏร่วมที่ทำหน้าที่เลือกเน้นบริเวณสภาพก่อนจะมีคำบ่งชี้การณลักษณะที่ขยายความหมายเป็นคำแรกคือ คำว่า “จะ” การปรากฏร่วมที่ทำหน้าที่เลือกเน้นบริเวณส่วนกลางเหตุการณ์จะมีคำบ่งชี้การณลักษณะที่ขยายความหมายเป็นคำแรกคือ คำว่า

“กำลัง” “ยัง” หรือ “อยู่” การปรากฏร่วมที่ทำหน้าที่เลือกเน้นบริเวณสภาพหลังจะมีคำบ่งชี้การณัลักษณะที่ขยายความหมายเป็นคำแรกคือ คำว่า “เคย”

(ก) ปรากฏร่วมแบบ 4 คำ กำลัง + จะ + กริยา + อยู่ + แล้ว		
(ข) ปรากฏร่วมแบบ 3 คำ กำลัง + จะ + กริยา + แล้ว จะ + กริยา + อยู่ + แล้ว		เคย + กริยา + อยู่ + แล้ว
(ค) ปรากฏร่วมแบบ 2 คำ เคย + จะ + กริยา ยัง + จะ + กริยา จะ + กริยา + แล้ว กำลัง + จะ + กริยา	จะ + กำลัง + กริยา กำลัง + กริยา + แล้ว จะ + ยัง + กริยา กริยา + อยู่ + แล้ว ยัง + กริยา + อยู่ กำลัง + กริยา + อยู่	ยัง + (ไม่) + เคย + กริยา เคย + กริยา + แล้ว
...-----[S-1]-----X _T -----[S]-----X _T -----[S+1]-----...		
สภาพก่อน (Pre-State)	เหตุการณ์ (Situation)	สภาพหลัง (Post-State)

แผนภาพ 7.3: การเลือกเน้นองค์ประกอบในโครงสร้างเหตุการณ์ของคำบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์เมื่อปรากฏเดี่ยวและปรากฏร่วม

7.3.1 การปรากฏร่วมของคำบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์ที่เลือกเน้นสภาพก่อน (pre-state)

จากขอบเขตข้อมูลพบว่า การปรากฏร่วมของคำบ่งชี้การณัลักษณะที่ทำหน้าที่เลือกเน้นบริเวณสภาพก่อน (pre-state) ในโครงสร้างเหตุการณ์มีจำนวนทั้งสิ้น 7 กระบวน ได้แก่

- (3) ก. กำลัง + จะ + กริยา
ข. วันนี้เปิดเทอมวันแรก ชีวิตนักศึกษาของเรากำลังจะรุ่งโรจน์นะยะ
ค. นายกำลังจะลักพาตัวชานน น ปล่อยชานน้ำ
- (4) ก. จะ + กริยา + แล้ว
ข. เขาเข้าไป จะบ้าไปแล้วทั้งปู้ทั้งหลาน คนบ้าสองคนอยู่บ้านเดียวกับฉันรีโงกันี้

- ค. เธอ**จะ**ออกนอกเรื่องไปกันใหญ่**แล้ว**
- (5) ก. ยั้ง + จะ + กริยา
 ข. อ้อ เซใจ O ช่วยหยิบห่วงยางให้ฉันด้วย ครับ T.T ‘อายุจะปาเข้าไปสี่สิบแล้ว**ยัง**จะเล่นห่วงยาง --’ เสียงกระซิบจากห้วงคิดของเซใจ --
 ค. คุณตำรวจ ขอผิดกฎหมายบ้านเมืองหนึ่งข้อได้มั๊ยคะ ถ้าฉันสามัน**แล้ว****ยัง**จะลงสมัครมิสดาวเรืองหาเงินตอนปีหน้าได้อยู่อีกมั๊ยเนี่ย
- (6) ก. เคย + จะ + กริยา
 ข. พ่อ**เคย**จะกลับมาอยู่กับครอบครัวเหมือนเดิม แต่เมื่อกลับมาแล้วเขาก็ไม่รู้ว่าจะทำอะไร
- (7) ก. จะ + กริยา + อยู่ + แล้ว
 ข. พวกเขาไปกินข้าวกันหะะ ฉันหิว**จะ**แยะ**อยู่****แล้ว**
 ค. บ้าชิบ อยากรายรีไถ่เลย!" ยัยถึกร็อง ยังไงพวกเธอก็**จะ**ฆ่าฉัน**อยู่****แล้ว**ไม่ใช่รี ไถ่ไถ่จะเป็นไรไปเล่า
- (8) ก. กำลัง + จะ + กริยา + แล้ว
 ข. ไอ้ว...มะไม่นะ มันหลุดแล้ว เหล็กมันหลุดแล้ว ฉัน**กำลัง**จะ**ร่วง****แล้ว**มายจริงงงฉันยังไม่อยากตายย
 ค. ผมอยากได้เทคโนโลยีสุดยอดอย่างที่ด็อกเตอร์เรียกว่า ระบบจากใจถึงใจ นั่นเลยละครับ ที่ด็อกเตอร์บอกผมเมื่อวานว่า**กำลัง**จะ**ทำ**ได้**สำเร็จ****แล้ว**
- (9) ก. กำลัง + จะ + กริยา + อยู่ + แล้ว
 ข. ก็เธอ**กำลัง**จะ**ร้อง**ให้อยู่**แล้ว**นี่นา
 ค. เด็กทุกชั้นก็**กำลัง**จะถูกปล่อย**อยู่****แล้ว** จะย้อนไปให้เสียเวลาทำไม

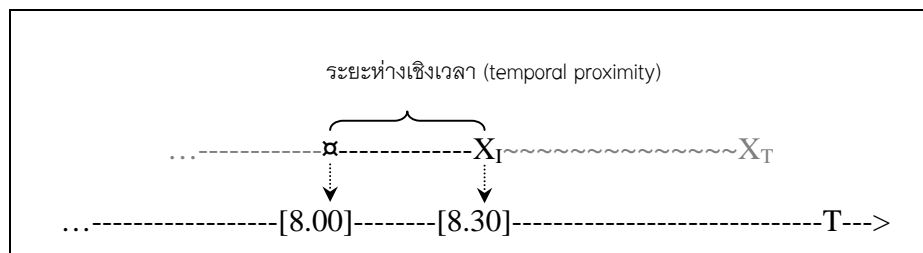
จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นได้ว่าการปรากฏร่วมทุกกระบวนมีคำช่วยหน้ากริยา “จะ” ปรากฏอยู่ใกล้กับคำกริยามากที่สุด หรือปรากฏในตำแหน่ง คำช่วยหน้ากริยา₁ ในลำดับการเข้าขยายความหมายของคำช่วยกริยา ดังที่ได้กล่าวถึงในแผนภาพที่ 7.1 เมื่อปรากฏร่วมกับเหตุการณ์ประเภทต่างๆ คำว่า “จะ” จะทำหน้าที่เลือกเน้นบริเวณสภาพก่อน (pre-state) หรือเหตุการณ์ทรง

สภาพก่อนที่เหตุการณ์ที่อ้างอิงโดยประโยคจะเกิดขึ้น (S-1) จากนั้นคำช่วยกริยาบ่งชี้การณัลักษณะคำอื่นๆ ที่ปรากฏรวมจะขยายความหมายบางอย่างเพิ่มเติมให้กับเวลาของเหตุการณ์ (TSit) ที่คำว่า “จะ” ได้เลือกเน้นไว้ก่อนแล้ว

การปรากฏรวมของคำบ่งชี้การณัลักษณะในกลุ่มนี้สามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มย่อย คือ 1) การปรากฏรวมที่แสดงความหมายระยะห่างเชิงเวลา (temporal proximity) และ 2) การปรากฏรวมที่แสดงความหมายอื่น

1) การปรากฏรวมที่แสดงความหมายระยะห่างเชิงเวลา (temporal proximity)

คำว่า ระยะห่างเชิงเวลา (temporal proximity) ในที่นี้หมายถึงระยะห่างบนเส้นเวลา (time line) ระหว่างจุดเวลาสองจุด คือ จุดเวลาอ้างอิง (reference time) กับ จุดเวลาที่เหตุการณ์ที่อ้างอิงเกิดขึ้น เช่น ในสถานการณ์สมมติ จุ่มนัดกับสมชายที่สถานีรถไฟเพื่อที่จะเอาของบางอย่างไปให้สมชายเวลา 8.00 น. จากนั้นสมชายจะขึ้นรถไฟไปเชียงใหม่เวลา 8.30 น. ณ เวลา 8.00 น. จุ่มสามารถกล่าวประโยค “สมชายจะไปเชียงใหม่ตอนแปดโมงครึ่ง” ประโยคนี้แสดงความหมายว่า เหตุการณ์การไปเชียงใหม่ของสมชายจะเกิดขึ้นตอนแปดโมงครึ่ง ซึ่งเป็นเวลาหลังเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ระยะห่างเชิงเวลาที่แสดงโดยประโยคนี้สามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังในแผนภาพที่ 7.4

แผนภาพที่ 7.4: ระยะห่างเชิงเวลา (temporal proximity)

ในแผนภาพที่ 7.4 เวลาอ้างอิง (RT) และเวลากล่าวถ้อย (ST) แสดงโดยสัญลักษณ์ “๘” ซึ่งปรากฏ ณ จุดเวลา 8.00 น. จุดเริ่มต้นของเหตุการณ์การไปเชียงใหม่แสดงโดยสัญลักษณ์ “X” ซึ่งปรากฏ ณ จุดเวลา 8.30 น. บนเส้นเวลา ระยะห่างเชิงเวลาระหว่างจุดเวลาสองจุดนี้คือ 30 นาที

เมื่อคำว่า “จะ” ปรากฏเป็นคำช่วยกริยาคำเดียวในประโยค จะแสดงความหมายระยะห่างเชิงเวลาแบบไม่เฉพาะเจาะจง (indefinite) ดังนั้นจึงสามารถปรากฏกับส่วนขยายแสดงเวลา (temporal adverbial) ซึ่งแสดงระยะห่างระยะเวลานานเท่าใดก็ได้ กล่าวคือ เวลาที่เหตุการณ์ที่อ้างถึงเกิดขึ้นนั้นจะปรากฏห่างจากเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยเป็นระยะห่างขนาดใดก็ได้ เช่น “สมชายจะไปเชียงใหม่ในอีกยี่สิบนาที/วันนี้/พรุ่งนี้/เดือนหน้า/ปีหน้า” เมื่อคำว่า “จะ” ปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้การณลักษณะ “กำลัง” “อยู่” หรือ “แล้ว” จะแสดงความหมายระยะห่างเชิงเวลาที่มีความเฉพาะเจาะจงมากขึ้น กล่าวคือ ระยะห่างเชิงเวลาระหว่างเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยกับเวลาที่เหตุการณ์เกิดขึ้นมักจะไม่มีความห่างไม่มาก ดังนั้นการปรากฏร่วมจะฟังดูแปลกเมื่อระยะห่างเชิงเวลาเป็นระยะที่ห่างมาก เช่น “สมชายกำลังจะไปเชียงใหม่วันนี้/พรุ่งนี้/?เดือนหน้า/?ปีหน้า”

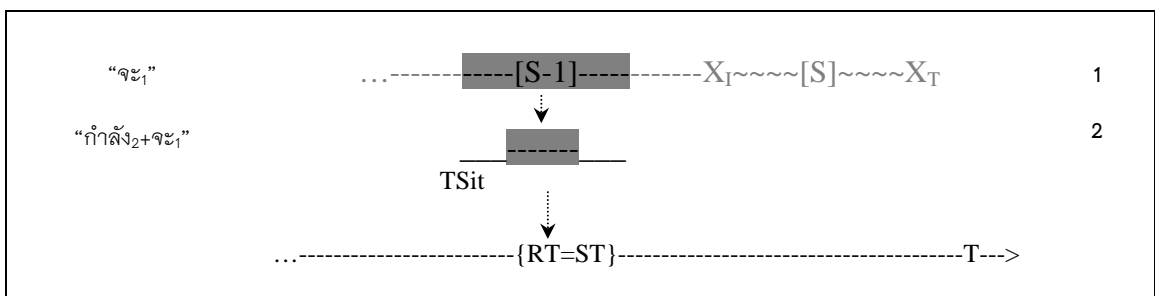
การปรากฏร่วมของคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ที่แสดงความหมายระยะห่างเชิงเวลาในลักษณะนี้ประกอบด้วยการปรากฏร่วมทั้งหมด 5 กระบวน ได้แก่ “กำลัง+จะ+กริยา” “จะ+กริยา+แล้ว” “กำลัง+จะ+กริยา+แล้ว” “จะ+กริยา+อยู่+แล้ว” และ “กำลัง+จะ+กริยา+อยู่+แล้ว” เช่น

- (10) ก. สมชายจะไปเชียงใหม่
 ข. สมชายกำลังจะไปเชียงใหม่
 ค. สมชายจะไปเชียงใหม่แล้ว
 ง. สมชายกำลังจะไปเชียงใหม่แล้ว
 จ. สมชายจะไปเชียงใหม่อยู่แล้ว
 ฉ. สมชายกำลังจะไปเชียงใหม่อยู่แล้ว

การปรากฏร่วมของคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ในตัวอย่าง (8ข.) ถึง (8ฉ.) แสดงความหมายเชิงการณลักษณะคล้ายคลึงกับเมื่อคำว่า “จะ” ปรากฏเดี่ยวดังใน (8ก.) คือแสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยเหตุการณ์การไปเชียงใหม่มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นภายหลัง อย่างไรก็ตาม เมื่อมีคำบ่งชี้การณลักษณะคำอื่นปรากฏร่วมกับคำว่า “จะ” สภาพก่อนที่ถูกละเลือกเน้นโดยคำว่า “จะ” จะมีการขยายความหมายเชิงการณลักษณะอื่นๆ เพิ่มเติม ซึ่งจะส่งผลให้มีความหมายระยะห่างเชิงเวลา (temporal proximity) ที่ไม่เท่ากัน

เมื่อปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้การณลักษณะ “กำลัง” ซึ่งแสดงความหมายเชิงการณลักษณะกำลังดำเนิน (progressive aspect) ในกระบวน “กำลัง+จะ+กริยา” ดังใน (10ข.) คำว่า “กำลัง” จะ

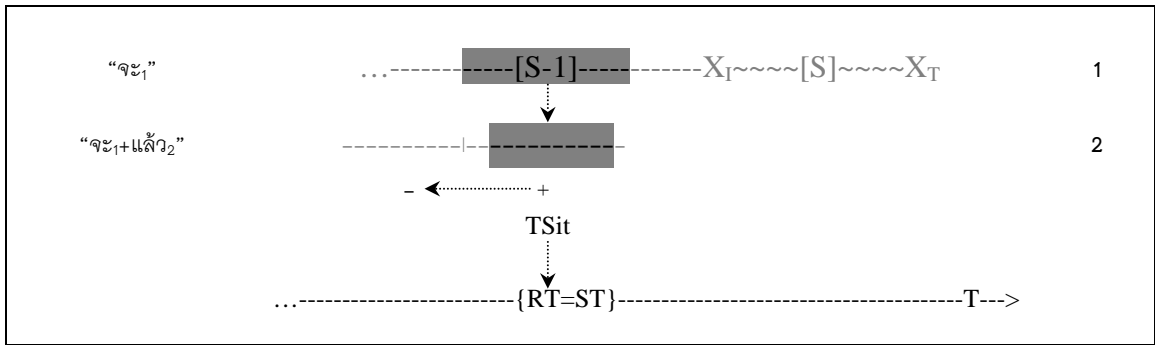
ทำหน้าที่เลือกเน้นส่วนกลางของเหตุการณ์สภาพก่อนที่ถูกเลือกเน้นโดยคำว่า “จะ” ในลำดับแรก และแสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่าเหตุการณ์สภาพก่อนกำลังดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย อย่างไรก็ตาม เนื่องจากสภาพก่อน (pre-state) เป็นเหตุการณ์ที่มีลักษณะคงที่ (static) ไม่มีการเปลี่ยนแปลงหรือลักษณะพลวัต (dynamicity) คำว่า “กำลัง” จะเพิ่มเติมคุณสมบัติทางความหมายลักษณะพลวัต (dynamicity) ให้กับบริเวณที่ถูกเลือกเน้น ทำให้เหตุการณ์ทรงสภาพดังกล่าวมีลักษณะความเป็นเหตุการณ์ชั่วคราว (contingent state) มากขึ้น หรือเป็นเหตุการณ์ทรงสภาพที่มีแนวโน้มสูงที่จะมีการเปลี่ยนแปลงสภาพมากขึ้นกว่าเมื่อคำว่า “จะ” ปรากฏคำเดียว การเพิ่มเติมความหมายลักษณะพลวัตไปที่เหตุการณ์ทำให้การปรากฏร่วม “กำลัง+จะ+กริยา” มีความหมายระยะห่างเชิงเวลา (temporal proximity) ระหว่าง เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยกับจุดเริ่มต้นของเหตุการณ์การไปเชิงใหม่มีลักษณะเฉพาะเจาะจง (definite) มากขึ้นทำให้สามารถตีความได้ว่า การปรากฏร่วมของ “กำลัง” และ “จะ” จะแสดงระยะห่างเชิงเวลาที่ใกล้กว่า เมื่อคำว่า “จะ” ปรากฏเดี่ยว ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะ “จะ” และ “กำลัง” ในหน่วยสร้าง “กำลัง+จะ+กริยา” สามารถแสดงเป็นภาพแผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพที่ 7.5: ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะ “จะ” และ “กำลัง” ในกระบวน “กำลัง+จะ+กริยา”

เมื่อคำว่า “จะ” ปรากฏร่วมกับคำว่า “แล้ว” ในกระบวน “จะ+กริยา+แล้ว” ดังในตัวอย่าง (10ค.) คำว่า “แล้ว” จะเพิ่มเติมความหมายเชิงการณลักษณะเหตุการณ์ก่อนที่ดำเนินมาจนถึงเวลาอ้างอิง และความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามกับเหตุการณ์ที่อ้างอิง เพิ่มเติมให้กับเหตุการณ์สภาพก่อน ซึ่งถูกเลือกเน้นโดยคำว่า “จะ” ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำว่า “จะ” และ “แล้ว” สามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังนี้

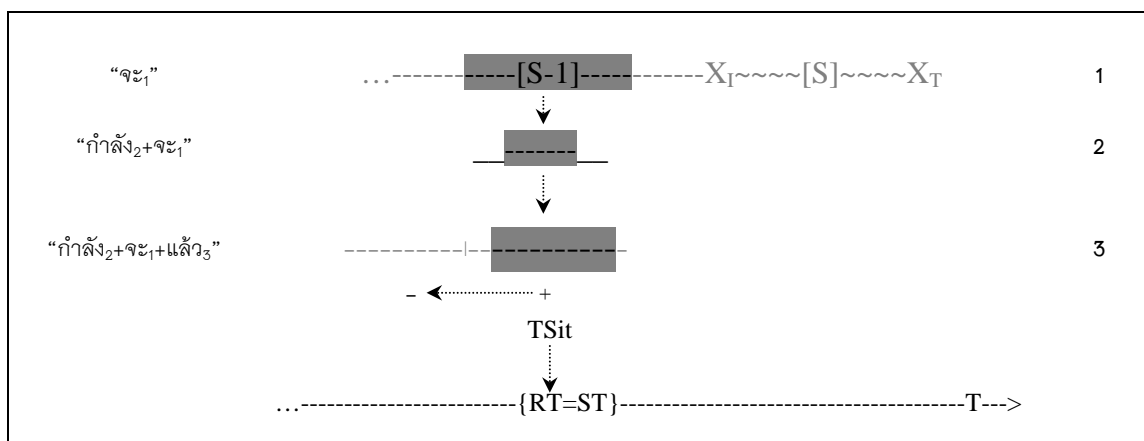

แผนภาพที่ 7.6: ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะ “จะ” และ “แล้ว” ในกระบวน “จะ+กริยา+แล้ว”

ในภาพแทนที่ 7.6 คำว่า “จะ” ทำหน้าที่เลือกเน้นบริเวณสภาพก่อน (pre-state) และแสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์การไปเชิงใหม่มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นภายหลัง จากนั้น คำว่า “แล้ว” ทำหน้าที่เลือกเน้นบริเวณส่วนกลางของเหตุการณ์สภาพก่อน และแสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์ทรงสภาพการมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นของเหตุการณ์การไปเชิงใหม่ ดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย นอกจากนี้ คำว่า “แล้ว” แสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ปรากฏก่อน (S-1) เหตุการณ์ที่อ้างอิง ซึ่งในกรณีนี้คือเหตุการณ์ทรงสภาพการไม่มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นของเหตุการณ์การไปเชิงใหม่ การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ในลักษณะนี้แสดงความหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพ (change of state) กล่าวคือ การดำเนินอยู่ของเหตุการณ์ที่อ้างอิงถึงเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพที่ปรากฏก่อนหน้าเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย การเพิ่มเติมความหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพในลักษณะนี้ทำให้ความหมายระยะห่างเชิงเวลา (temporal proximity) ระหว่าง เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยกับจุดเริ่มต้นของเหตุการณ์การไปเชิงใหม่มีลักษณะเฉพาะเจาะจง (definite) มากขึ้น ซึ่งทำให้สามารถตีความได้ว่า การปรากฏร่วมของ “จะ” และ “แล้ว” จะแสดงระยะห่างเชิงเวลาที่ใกล้กว่า เมื่อคำว่า “จะ” ปรากฏเดี่ยว

เมื่อคำบ่งชี้การณลักษณะ “กำลัง” “แล้ว” และ “จะ” ปรากฏร่วมกันในกระบวน “กำลัง+จะ+กริยา+แล้ว” ดังในตัวอย่าง (10ง.) คำบ่งชี้การณลักษณะทั้งสามนี้มีการเข้าขยายความหมายตามลำดับดังนี้ “จะ” เข้าขยายความหมายเป็นคำแรก จากนั้นเป็นคำว่า “กำลัง” และ “แล้ว” ตามลำดับ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะทั้ง 3 คำนี้สามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังในแผนภาพที่ 7.7

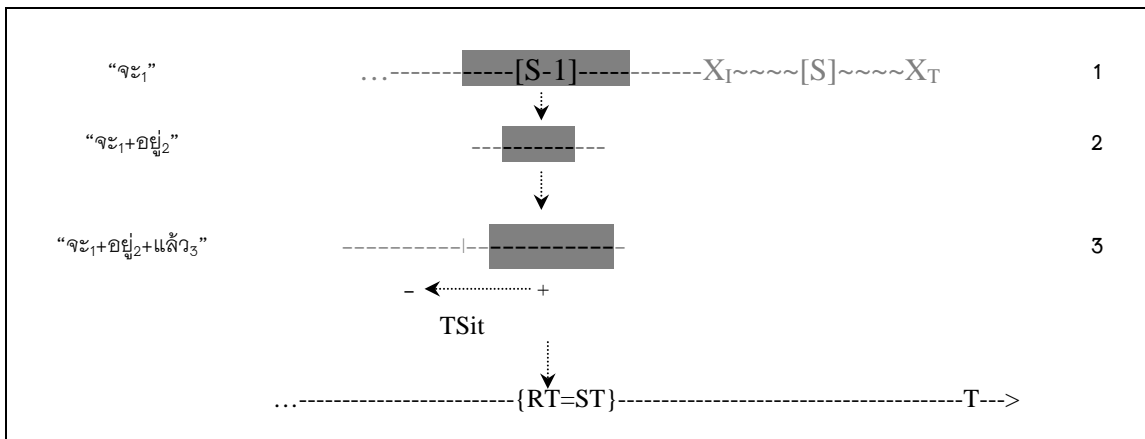

แผนภาพที่ 7.7: ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะ “จะ” “กำลัง” และ “แล้ว” ในกระบวน “กำลัง+จะ+กริยา+แล้ว”

แผนภาพที่ 7.7 ประกอบด้วยการขยายความหมายเชิงการณลักษณะ 3 ระดับ ในระดับแรก คำว่า “จะ” ทำหน้าที่เลือกเน้นบริเวณเหตุการณ์สภาพก่อน (pre-state) ในโครงสร้างเหตุการณ์ ในระดับที่สอง คำว่า “กำลัง” ทำหน้าที่เลือกเน้นส่วนกลางของสภาพก่อน และเพิ่มเติมความหมาย ลักษณะพลวัตให้กับบริเวณที่ถูกเลือกเน้น ดังในกรณีประโยค (10ข.) ในระดับสุดท้าย คำว่า “แล้ว” ทำหน้าที่เลือกเน้นส่วนกลางของบริเวณที่ถูกเลือกเน้นในระดับที่สอง และแสดงความหมาย เหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ปรากฏก่อนคล้ายกับในกรณีประโยค (10ค) ปฏิสัมพันธ์ทั้งสามระดับนี้แสดง ความหมายเชิงการณลักษณะว่า ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย เหตุการณ์การไปเชียงใหม่ของ สมชายมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นภายหลัง และเนื่องจากการเพิ่มเติมความหมายลักษณะพลวัต โดย คำว่า “กำลัง” และความหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพ โดยคำว่า “แล้ว” การปรากฏร่วมใน กระบวนนี้จึงแสดงความหมายระยะห่างเชิงเวลาระหว่างเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยกับ จุดเริ่มต้นของเหตุการณ์การไปเชียงใหม่ที่แคบกว่า ประโยค (10ก.) ถึง (10ค.) กล่าวอีกนัยหนึ่ง เหตุการณ์การไปเชียงใหม่ของสมชายที่แสดงโดยประโยค (10ง.) มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นภายใน ระยะเวลาที่ใกล้กว่าประโยค (10ก.) ถึง (10ค.)

เมื่อคำบ่งชี้การณลักษณะ “จะ” ปรากฏร่วมกับคำว่า “อยู่” และ “แล้ว” ในกระบวน “จะ+กริยา+อยู่+แล้ว” ดังในตัวอย่าง (10จ.) คำว่า “จะ” จะเข้าขยายความหมายเป็นลำดับแรก ต่อมา เป็นคำว่า “อยู่” และคำว่า “แล้ว” ตามลำดับ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะในกระบวน นี้มีลักษณะคล้ายคลึงกับปฏิสัมพันธ์ที่พบในกระบวน “กำลัง+จะ+กริยา+แล้ว” เนื่องจาก คำว่า “อยู่” และ คำว่า “กำลัง” เป็นคำบ่งชี้การณลักษณะประเภทเดียวกัน อย่างไรก็ตามความหมาย เชิงการณลักษณะของสองกระบวนนี้มีความแตกต่างกัน เพราะว่าคำบ่งชี้การณลักษณะ “กำลัง”

และ “อยู่” แสดงจุดเน้นย้ำที่แตกต่างกัน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณัลักษณะในกระบวน “จะ+กริยา+อยู่+แล้ว” สามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังในแผนภาพที่ 7.8

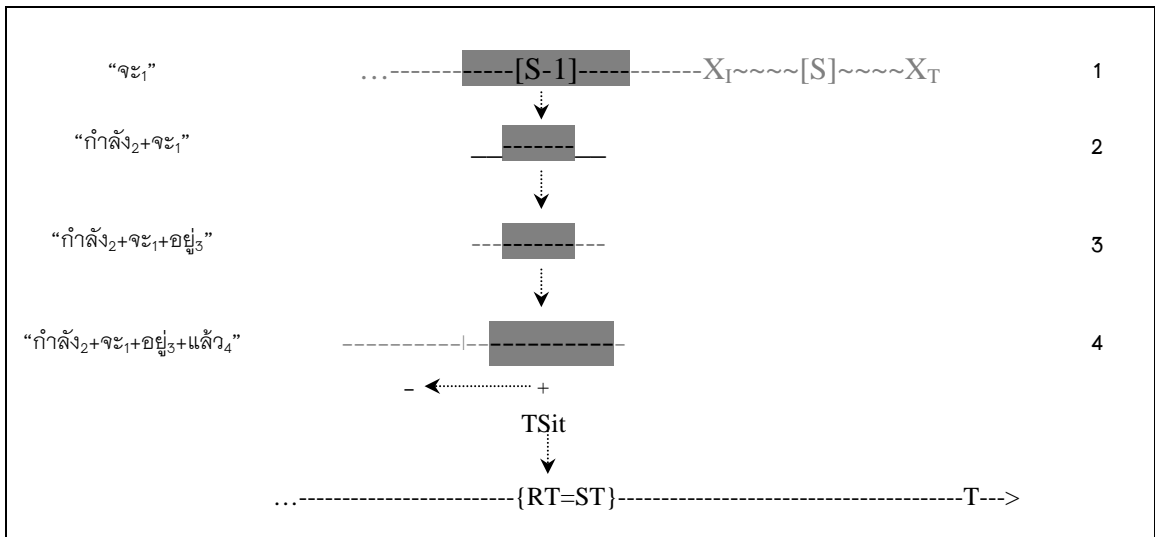

แผนภาพที่ 7.8: ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณัลักษณะ “จะ” “อยู่” และ “แล้ว” ในกระบวน “จะ+กริยา+อยู่+แล้ว”

แผนภาพที่ 7.8 ประกอบด้วยกรอขยอความหมายเชิงการณัลักษณะ 3 ระดับ ดังนี้ ในระดับแรก คำว่า “จะ” ทำหน้าที่เลือกเน้นบริเวณสภาพก่อน (pre-state) ในโครงสร้างเหตุการณ์ จากนั้นคำว่า “อยู่” ทำหน้าที่เลือกเน้นบริเวณส่วนกลางของสภาพก่อน ซึ่งถูกเลือกเน้นโดยคำว่า “จะ” ในระดับแรก คำว่า “อยู่” แสดงจุดเน้นย้ำที่การมีอยู่ของเหตุการณ์ที่อ้างถึง ปฏิสัมพันธ์ในระดับที่สองนี้แสดงความหมายเชิงการณัลักษณะว่า ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย มีหรือปรากฏเหตุการณ์การมีแนวโน้มที่เหตุการณ์การไปเชียงใหม่ของสมชายจะเกิดขึ้นภายหลัง ในระดับที่สาม คำว่า “แล้ว” เลือกเน้นบริเวณส่วนกลางของสภาพก่อน ซึ่งถูกเลือกเน้นโดยคำว่า “จะ” และ “อยู่” ในระดับที่สอง และแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ปรากฏก่อน ดังที่กล่าวถึงในกรณีประโยค (10ค.) ปฏิสัมพันธ์ทั้งสามระดับนี้แสดงความหมายเชิงการณัลักษณะว่า ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย เหตุการณ์การไปเชียงใหม่ของสมชายมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นภายหลัง และเนื่องจากการเพิ่มเติมความหมายการเน้นย้ำการมีอยู่หรือปรากฏอยู่ โดยคำว่า “อยู่” และความหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพ โดยคำว่า “แล้ว” การปรากฏร่วมในกระบวนนี้จึงแสดงความหมายระยะห่างเชิงเวลาระหว่างเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยกับจุดเริ่มต้นของเหตุการณ์การไปเชียงใหม่ที่แคบกว่า ประโยค (10ก.) ถึง (10ค.)

การปรากฏร่วมกระบวนสุดท้ายที่แสดงความหมายระยะห่างเชิงเวลา (temporal proximity) คือการปรากฏร่วมระหว่างคำบ่งชี้การณัลักษณะทั้งหมด 4 คำ ได้แก่ “กำลัง” “จะ” “อยู่” และ

“แล้ว” การปรากฏร่วมกระสวนนี้เป็นการปรากฏร่วมที่มีจำนวนคำบ่งชี้การณลักษณะมากที่สุดที่พบในขอบเขตข้อมูล คำบ่งชี้การณลักษณะในกระสวนนี้มีการเข้าขยายความหมายตามลำดับคล้ายกับกระสวนอื่นๆ ในกลุ่มนี้ คือ คำว่า “จะ” เข้าขยายความหมายเป็นคำแรก จากนั้นเป็นคำว่า “กำลัง” “อยู่” และ “แล้ว” ตามลำดับ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะในกระสวน “กำลัง+จะ+กริยา+อยู่+แล้ว” สามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังต่อไปนี้

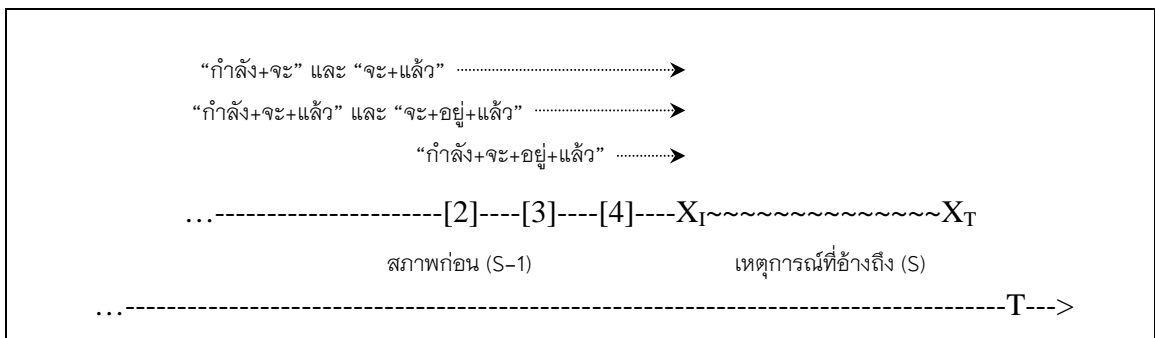

แผนภาพที่ 7.9: แผนภาพแสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะ “จะ” “กำลัง” “อยู่” และ “แล้ว” ในกระสวน “กำลัง+จะ+กริยา+อยู่+แล้ว”

แผนภาพที่ 7.9 ประกอบด้วยระดับการขยายความหมายเชิงการณลักษณะ 4 ระดับ ในระดับแรก คำว่า “จะ” ทำหน้าที่เลือกเน้นส่วนกลางของสภาพก่อน (pre-state) ในระดับที่สอง คำว่า “กำลัง” แสดงจุดเน้นย้ำที่ส่วนกลางของเหตุการณ์ทรงสภาพที่ถูกเลือกเน้น และเพิ่มเติมความหมายลักษณะพลวัต (dynamicity) เข้าไปทำให้เหตุการณ์ทรงสภาพดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะมีการเปลี่ยนแปลงสภาพมากขึ้น ในระดับที่สาม คำว่า “อยู่” แสดงความหมายเน้นย้ำที่การมีอยู่หรือปรากฏอยู่ ณ เวลาอ้างอิงของเหตุการณ์ที่ถูกเลือกเน้นในระดับที่สอง ในระดับที่สุดท้าย คำว่า “แล้ว” แสดงความหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพ (change of state) เพิ่มเติมให้กับเหตุการณ์ที่แสดงโดยระดับที่สาม ปฏิสัมพันธ์ทั้งสี่ระดับนี้แสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย เหตุการณ์การไปเชิงใหม่ของสมชายมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นภายหลังอย่างไรก็ตาม เนื่องจากมีการเพิ่มเติมความหมายลักษณะพลวัต (dynamicity) โดย “กำลัง” การเน้นย้ำการมีอยู่หรือปรากฏอยู่ โดยคำว่า “อยู่” และความหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพ โดยคำว่า

“แล้ว” การปรากฏร่วมในกระบวนนี้จึงแสดงความหมายระยะห่างเชิงเวลาระหว่างเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยกับจุดเริ่มต้นของเหตุการณ์การไปเชียงใหม่ที่แคบกว่า ประโยค (10ก.) ถึง (10จ.)

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นได้ว่า เมื่อคำว่า “จะ” ปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้การณลักษณะคำอื่นๆ ในจำนวนที่มากขึ้น ระยะห่างเชิงเวลาระหว่างเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยกับจุดเริ่มต้นของเหตุการณ์ที่อ้างถึงจะแคบลงเรื่อยๆ กล่าวอีกนัยหนึ่ง เหตุการณ์ที่แสดงโดยการปรากฏร่วมแบบสี่คำ มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นภายในระยะเวลาที่สั้นกว่าเหตุการณ์ที่แสดงโดยการปรากฏร่วมแบบ 3 คำ และการปรากฏร่วมแบบ 2 คำ ตามลำดับ ความหมายระยะห่างเชิงเวลาที่แสดงโดยการปรากฏร่วมของคำบ่งชี้การณลักษณะในกลุ่มนี้สามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังในแผนภาพที่ 7.10

แผนภาพที่ 7.10: การแสดงความหมายระยะห่างเชิงเวลา (temporal proximity) ของการปรากฏร่วมระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะ

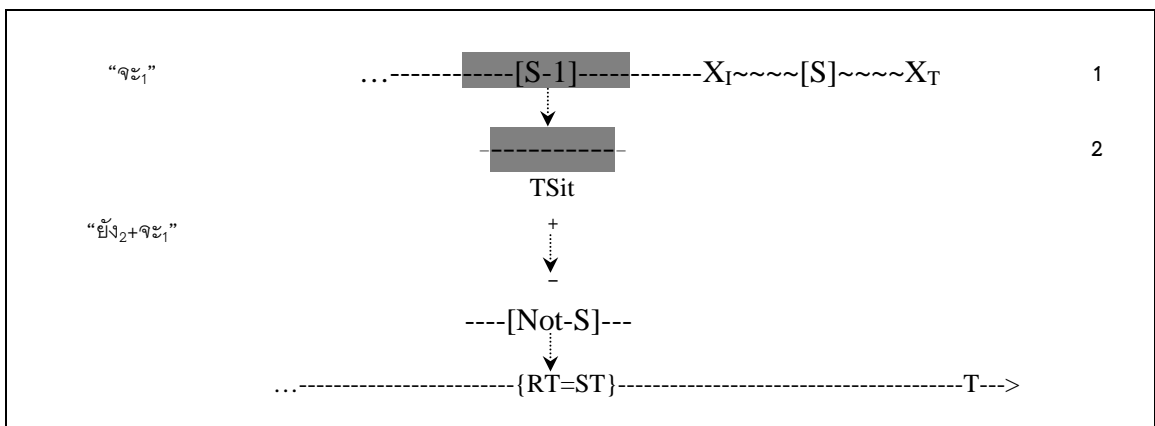
2) การปรากฏร่วมที่แสดงความหมายอื่น

การปรากฏร่วมในกลุ่มนี้ประกอบด้วยปรากฏร่วม 2 กระบวนคือ “ยัง+จะ+กริยา” และ “เคย+จะ+กริยา” ดังตัวอย่าง

- (11) ก. อ้อ เซใจ ช่วยหยิบห่วงยางให้ฉันด้วย ครับ T.T ‘อายุจะปาเข้าไปสี่สิบแล้ว ยังจะเล่นห่วงยาง --’ เสียงกระซิบจากห้วงคิดของเซใจ --
- ข. พ่อเคยจะกลับมาอยู่กับครอบครัวเหมือนเดิม

ในตัวอย่าง (11ก.) การปรากฏร่วมของคำว่า “จะ” และ “ยัง” แสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์ทรงสภาพการมีแนวโน้มที่เหตุการณ์การเล่นห่วงยางของผู้ร่วมเหตุการณ์ดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิง และความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามกับเหตุการณ์ที่อ้างถึง ความหมาย

เหตุการณ์คู่ตรงข้ามในกรณีนี้เป็นเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะปรากฏ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลา กล่าวถ้อย (Not-S) ซึ่งเป็นความหมายความขัดแย้งต่อสิ่งที่คาดหวัง กล่าวอีกนัยหนึ่ง ผู้พูดเลือกใช้ คำว่า “ยัง” ในกรณีนี้เพื่อแสดงความหมายว่า เหตุการณ์การมีแนวโน้มที่เหตุการณ์การเล่นห้อย ยางจะเกิดขึ้นนั้นเป็นเหตุการณ์ที่ไม่ควรจะเกิดขึ้น ซึ่งตีความได้จากประโยค คือ “อายุจะปาเข้าไปสี่สิบแล้ว ยังจะเล่นห้อยยาง” ประโยคนี้แสดงความหมายเชิงขัดแย้งระหว่างเหตุการณ์ที่แสดงโดยสองอนุภาค กล่าวคือ ผู้ร่วมเหตุการณ์ที่มีความต้องการจะเล่นห้อยยางนั้นโตเป็นผู้ใหญ่แล้ว แต่การเล่นห้อยยางนั้นเป็นสิ่งที่เด็กเท่านั้นจะกระทำตามความเห็นของผู้พูด ดังนั้นการที่ผู้ร่วม เหตุการณ์จะเล่นห้อยยางจึงเป็นเหตุการณ์ที่ขัดแย้งกับสิ่งที่ผู้พูดคาดหวังไว้ ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง คำพังทลีการณัลักษณะ “จะ” และ “ยัง” สามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังนี้

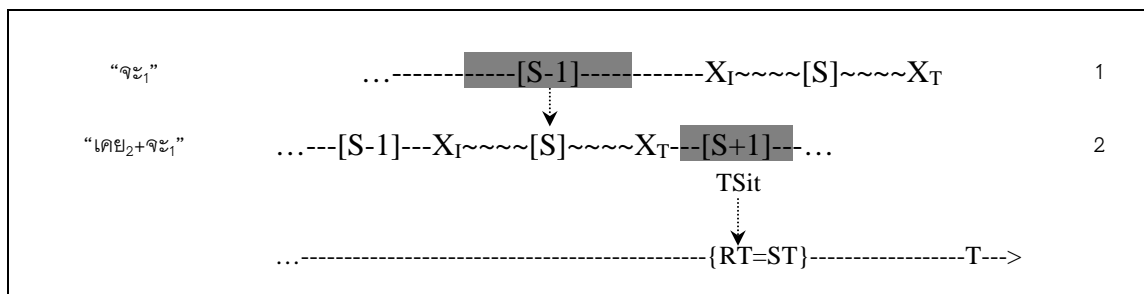

แผนภาพที่ 7.11: ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำพังทลีการณัลักษณะ “จะ” และ “ยัง” ในกระบวน “ยัง+จะ+กริยา”

แผนภาพ 7.11 ประกอบด้วยการแสดงความหมายเชิงการณัลักษณะ 2 ระดับ ในระดับแรก คำว่า “จะ” ทำหน้าที่เลือกเน้นบริเวณสภาพก่อน (pre-state) และแสดงความหมายเชิงการณั ลักษณะว่า เหตุการณ์การเล่นห้อยยางมีแนวโน้มจะเกิดขึ้นภายหลังจากเวลาอ้างอิงหรือเวลา กล่าว ถ้อย ในระดับที่สอง คำว่า “ยัง” ทำหน้าที่เลือกเน้นส่วนกลางของสภาพก่อน ซึ่งถูกเลือกเน้นใน ระดับแรก และแสดงความหมายการเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับเหตุการณ์คู่ตรงข้ามกับเหตุการณ์ที่ อ้างถึง ซึ่งควรจะปรากฏ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลา กล่าวถ้อย (Not-S)

ในประโยคตัวอย่าง (11ข.) “พ่อเคยจะกลับมาอยู่กับครอบครัวเหมือนเดิม” การปรากฏร่วม ของคำว่า “เคย” และ “จะ” แสดงความหมายเชิงการณัลักษณะว่า เหตุการณ์การมีแนวโน้มที่ เหตุการณ์กลับมาอยู่กับครอบครัวจะเกิดขึ้นได้เกิดขึ้นมาแล้วอย่างน้อยหนึ่งครั้งก่อนเวลาอ้างอิง

หรือเวลากว่าน้อย ความหมายเชิงการณัลักษณะนี้เกิดจากการขยายความหมายเชิงการณัลักษณะใน 2 ระดับ ซึ่งสามารถแสดงเป็นภาพแทนได้ดังนี้

แผนภาพที่ 7.12: ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณัลักษณะ “จะ” และ “เคย” ในกระบวน “เคย+จะ+กริยา”

แผนภาพ 7.12 ประกอบด้วยการขยายความหมายเชิงการณัลักษณะ 2 ระดับ ในระดับแรก คำว่า “จะ” ทำหน้าที่เลือกเน้นสภาพก่อน (pre-state) ซึ่งแสดงโดยสัญลักษณ์ “S-1” ในโครงสร้างเหตุการณ์ และแสดงความหมายเชิงการณัลักษณะว่า เหตุการณ์การกลับมาอยู่กับครอบครัวมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้น ความหมายเชิงการณัลักษณะที่แสดงโดยคำว่า “จะ” ในระดับแรกนี้กลายเป็นเหตุการณ์ที่อ้างถึง (S) ในระดับที่สอง กล่าวคือ เหตุการณ์ที่อ้างถึง (S) ในระดับที่สองคือ เหตุการณ์การมีแนวโน้มที่เหตุการณ์การกลับมาอยู่กับครอบครัว ในระดับนี้ คำว่า “เคย” ทำหน้าที่เลือกเน้นบริเวณสภาพหลัง (post-state) ซึ่งแสดงโดยสัญลักษณ์ “S+1” ปฏิสัมพันธ์ในลักษณะนี้แสดงความหมายเชิงการณัลักษณะว่า เหตุการณ์การมีแนวโน้มดังกล่าวได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงมาแล้วอย่างน้อยหนึ่งครั้งก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากว่าน้อย

7.3.2 การปรากฏร่วมของคำบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์ที่เลือกเน้น ส่วนกลางของเหตุการณ์

จากขอบเขตข้อมูลพบว่า การปรากฏร่วมของคำบ่งชี้การณัลักษณะที่ทำหน้าที่เลือกเน้น ส่วนกลาง (phase) ของเหตุการณ์ที่อ้างถึง (situation) ในโครงสร้างเหตุการณ์มีจำนวนทั้งสิ้น 6 กระบวน ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มย่อยตามคำบ่งชี้การณัลักษณะที่เข้าขยายความหมายเป็น คำแรกคือ 1) การปรากฏร่วมที่มีคำว่า “กำลัง” ขยายความหมายเป็นคำแรก 2) การปรากฏร่วมที่มีคำว่า “อยู่” ขยายความหมายเป็นคำแรก และ 3) การปรากฏร่วมที่มีคำว่า “ยัง” ขยายความหมายเป็นคำแรก

1) การปรากฏร่วมที่มีคำว่า “กำลัง” ขยายความหมายเป็นคำแรก

การปรากฏร่วมกลุ่มนี้ประกอบด้วยปรากฏร่วมทั้งหมด 3 กระบวน ได้แก่ 1) “กำลัง+กริยา+อยู่” 2) “กำลัง+กริยา+แล้ว” และ 3) “จะ+กำลัง+กริยา”

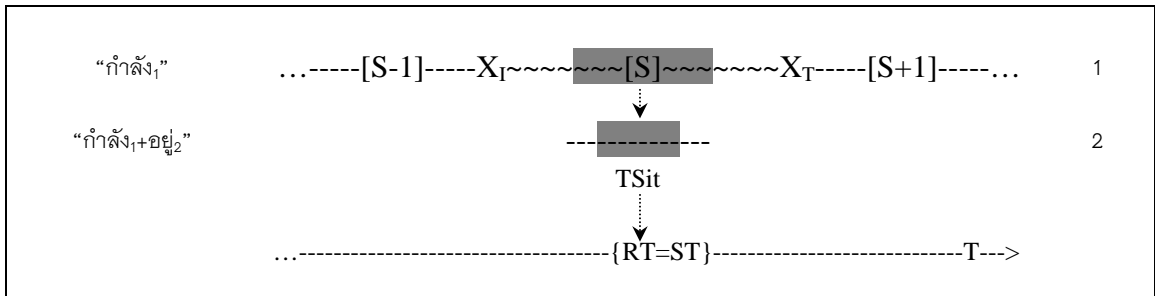
ก) กระบวน “กำลัง+กริยา+อยู่”

การปรากฏร่วมในกระบวนนี้แสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า มีหรือปรากฏเหตุการณ์ที่มีลักษณะพลวัต ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลาก่อตั้ง ซึ่งเป็นการเลือกเน้นที่บริเวณส่วนกลางของเหตุการณ์ที่อ้างถึง ความหมายเชิงการณลักษณะนี้เกิดจากการที่คำว่า “กำลัง” เข้าขยายความหมายเชิงการณลักษณะเป็นอันดับแรกและคำว่า “อยู่” เป็นอันดับสุดท้าย การปรากฏร่วมของคำว่า “กำลัง” และ “อยู่” สามารถปรากฏได้กับทั้งเหตุการณ์พลวัต (dynamic situation) ดังในตัวอย่าง (12ก.) และ (12ข.) และเหตุการณ์ทรงสภาพ (static situation) ดังในตัวอย่าง (12ค.) และ (12ง.)

- (12) ก. กำลัง + กริยา + อยู่
- ข. จิลลาซึ่งยังอยู่ในชุดนอนโพล์หน้ามาบอก ขณะที่ทะเลกำลังรับประทานอาหารเข้าอยู่ ไปไหนล่ะ อยากให้ไปเป็นเพื่อนด้วยหรือเปล่า วันนี้ฉันคงกลับได้เร็วหน่อย เพราะช่วงบ่ายแค่ยื่นหัวข้อรายงานเท่านั้น ไม่มีเล็คเซอร์
- ค. ดีเซลอยู่ข้างหลังบ้านนะ กำลังทอดไส้กรอกอยู่มั้ง ^^ เขาสะกิดบอกฉันแล้วพลักฉันเบาๆ ไปทางครัว
- ง. ฉันสับสนใหญ่แล้ว มะไม่ได้สิ TAT นี่ฉันกำลังโกรธอยู่ ฉันกำลังโกรธนายอาคิระอยู่ TAT ออย่าเพิ่งนอกเรื่อง
- จ. ตอนนีฉันรู้แล้วว่า เวลาที่คนเรากังวลเรื่องบางเรื่องอย่างหนักจนนอนไม่หลับมันเป็นยังไง เพราะฉันในตอนนี้ก็กำลังประสบปัญหาอันสาหัสอยู่

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำว่า “กำลัง” และ “อยู่” ในกระบวน “กำลัง+กริยา+อยู่” สามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 7.13: ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะ “กำลัง” และ “อยู่” ในกระบวน “กำลัง+กริยา+อยู่”

แผนภาพ 7.13 แสดงการขยายความหมายเชิงการณลักษณะ 2 ระดับ ในระดับแรก คำว่า “กำลัง” ทำหน้าที่เลือกเน้นเฉพาะส่วนกลางพลวัต (dynamic phase) ของเหตุการณ์ที่อ้างถึง และแสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงกำลังเกิดขึ้นอย่างมีลักษณะพลวัต อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่เหตุการณ์ที่อ้างถึงเป็นเหตุการณ์ทรงสภาพ (static situation) ซึ่งไม่มีส่วนกลางพลวัต ดังในตัวอย่าง (12ง.) และ (12จ.) คำว่า “กำลัง” จะเพิ่มเติมคุณสมบัติทางความหมายลักษณะพลวัต (dynamicity) ให้กับส่วนกลางของเหตุการณ์ทรงสภาพโกธร และเหตุการณ์ทรงสภาพประสบปัญหา ทำให้เหตุการณ์ทรงสภาพดังกล่าวมีลักษณะความเป็นเหตุการณ์ชั่วคราว (contingent state) หรือเป็นเหตุการณ์ทรงสภาพที่มีแนวโน้มสูงที่จะมีการเปลี่ยนแปลงสภาพมากขึ้น ความหมายเชิงการณลักษณะที่แสดงโดยคำว่า “กำลัง” ในระดับนี้มีคุณสมบัติทางความหมายลักษณะพลวัตสูง ซึ่งเห็นได้จากการที่สามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงอัตราความเร็ว-ช้าของการเปลี่ยนแปลง เช่น “อย่างรวดเร็ว” “อย่างช้าๆ” หรือส่วนขยายอื่นๆ ที่แสดงความหมายที่สัมพันธ์กับลักษณะพลวัต เช่น “อย่างเร่งรีบ” “อย่างรุนแรง” ได้ เช่น “ขเลกกำลังรับประทานอาหารเช้าอย่างเร่งรีบ/อย่างรวดเร็ว” “กำลังทอดใ้กรอกออย่างเร่งรีบ/อย่างรวดเร็ว” “ฉันในดอนนี้ก็กำลังประสบปญหาอย่งรุนแรง”

ในระดับที่สอง คำว่า “อยู่” จะทำหน้าที่เลือกเน้นช่วงของเหตุการณ์ที่ถูกเลือกเน้นโดยกำลัง ในอันดับแรก คำว่า “อยู่” แสดงจุดเน้นย้ำ (focus) ที่การมีอยู่หรือการปรากฏอยู่ของช่วงของเหตุการณ์ที่อ้างถึง ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ความหมายเชิงการณลักษณะที่แสดงโดยคำว่า “อยู่” ในระดับนี้แสดงการเน้นย้ำที่การมีอยู่ (existence) ซึ่งมีคุณสมบัติความเป็นสภาพ (static) สูงกว่าคำว่า “กำลัง” ประโยคที่มีคำบ่งชี้การณลักษณะ “อยู่” ปรากฏนั้นมักจะไม่สามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงอัตราความเร็ว-ช้าของการเปลี่ยนแปลง เช่น “อย่างรวดเร็ว” “อย่างช้าๆ” หรือส่วนขยายอื่นๆ ที่แสดงความหมายที่สัมพันธ์กับลักษณะพลวัต เช่น “อย่างเร่งรีบ”

“อย่างรุนแรง” ดังตัวอย่าง “??ขเลกำลังรับประทานอาหารเ้าอยู่อย่างร่งรีบ/อยู่อย่างรวดร็ว” “??กำลังทอดใ้กรอกอยู่อย่างร่งรีบ/อยู่อย่างรวดร็ว” “??ฉนกำลังโกรณนายอาคิระอยู่อย่างรุนรแง” และ “??ฉนในตอนนี้กีกำลังประสบปญหาอยู่อย่างรุนรแง”

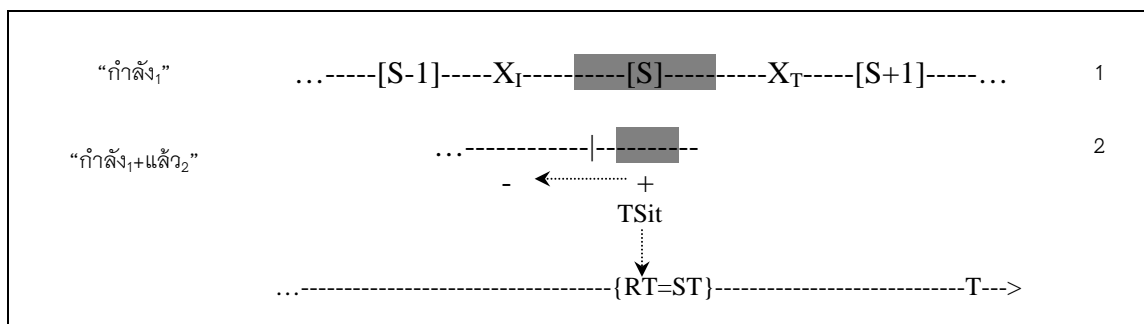
นอกจากการแสดงความหมายการมีอยู่ของเหตุการณ์ ณ ตำแหน่งบนเส้นเวลาแล้ว คำว่า “อยู่” ยังสามารถแสดงความหมายการมีอยู่ของเหตุการณ์ ณ สถานที่ได้เช่นเดียวกัน เช่น “ศิษย์เปิดประตูพรุดเข้ามาในขณะที่ฉันกำลังนั่งอ่านคู่มือเครื่องใช้ในบ้านอยู่บนเตียง” “เอาข้าวผัดปูกับกุ้งชุบแป้งทอดอย่างละที่ละ ฉันหันไปสั่งกับพนักงานที่ยืนงงๆ เงินๆ อยู่ด้านข้าง” และ “ยังไม่ทันจะได้กรอกเสียงตอบกลับอีกฝ่ายด้วยซ้ำว่า เจ้าของเครื่องกำลังหลับสนิทอยู่บนเตียง” ในตัวอย่างประโยคเหล่านี้ คำว่า “อยู่” สามารถแสดงความหมายว่า มีหรือปรากฏเหตุการณ์ที่อ้างถึง ณ สถานที่ ซึ่งแสดงโดยนามวลีหรือบุพบทวลีแสดงสถานที่ที่ปรากฏตามท้ายคำว่า “อยู่”

ข) กระบวน “กำลัง+กริยา+แล้ว”

คำว่า “กำลัง” และ “แล้ว” ในกระบวนนี้แสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงได้เกิดขึ้นและดำเนินมาจนถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย และมีความหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพ ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ที่อ้างถึงกับเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ปรากฏก่อน (S-1)

- (13) ก. กำลัง + กริยา + แล้ว
 ข. เอี้ย ไม่ใช่ไวยยย TOT ช่วยอย่าคิดอกุศลกับเจ้านายตัวเองได้มายยย นาย กำลังเข้าใจผิดแล้ว ฉันไม่ได้กำลังดูหนังไปอยู่นะ
 ค. ทางกรุงเทพฯได้เริ่มตระหนักว่า กำลังประสบกับปัญหานี้แล้ว การจรรยากรก็ติดขัดไปหมด ถนนไม่พอกับรถ รถไม่พอกับคน

ประโยคตัวอย่าง (13ข.) และ (13ค.) แสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์การเข้าใจผิด ใน (13ข.) และเหตุการณ์การประสบปัญหา ใน (13ค.) กำลังเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย และเหตุการณ์ดังกล่าวนี้เป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงสภาพ (change of state) ที่เกิดขึ้นก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำว่า “กำลัง” และ “แล้ว” สามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังในแผนภาพที่ 7.14

แผนภาพที่ 7.14: ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะ “กำลัง” และ “แล้ว” ในกระบวน “กำลัง+กริยา+แล้ว”

แผนภาพที่ 7.14 ประกอบด้วยการขยายความหมายเชิงการณลักษณะ 2 ระดับ ในระดับแรกคำว่า “กำลัง” เลือกเน้นส่วนกลางของเหตุการณ์ที่อ้างถึง (S) ในระดับที่สอง คำว่า “แล้ว” แสดงความสัมพันธ์ระหว่างช่วงของเหตุการณ์ที่ถูกเลือกเน้นโดยคำว่า “กำลัง” ในระดับแรก (S) กับเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ปรากฏก่อน หรือเหตุการณ์ทรงสภาพที่เหตุการณ์การเข้าใจผิด ใน (11ข.) และเหตุการณ์การประสบปัญหา ใน (11ค.) ยังไม่เกิดขึ้น

ค) กระบวน “จะ+กำลัง+กริยา”

การปรากฏร่วมของคำว่า “จะ” และ “กำลัง” ในกระบวนนี้พบในขอบเขตข้อมูลเพียงตัวอย่างเดียวคือประโยค (14ข.) ซึ่งแสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์การกำลังเกิดขึ้นของเหตุการณ์การก้าวถอยหลังลงทุกที่มีแนวโน้มที่จะเป็นจริงจากมุมมองของผู้พูด

- (14) ก. จะ + กำลัง + กริยา (1 การปรากฏ)
 ข. แม้ว่าหลายฝ่ายที่เข้าใจจะสามารถสรุปและถอดบทเรียนให้รัฐบาลแต่ก็ดูเหมือนว่าการให้ความสนใจในข้อมูลดังกล่าวจะกำลังก้าวถอยหลังทุกที่

ในกรณีนี้ คำว่า “กำลัง” ทำหน้าที่ขยายความหมายเชิงการณลักษณะก่อนคำว่า “จะ” โดยที่คำว่า “กำลัง” ทำหน้าที่เลือกเน้นส่วนกลางของเหตุการณ์ที่อ้างถึง และแสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์ดังกล่าวกำลังเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย จากนั้นคำว่า “จะ” จะเข้าขยายความหมายเป็นอันดับถัดมา โดยที่คำว่า “จะ” ในกรณีนี้แสดงความหมายที่ค่อนข้างตรงไปตรงมา ความหมายเชิงทัศนภาวะการคาดคะเนความเป็นไปได้มากกว่าจะเป็นความหมายเชิงการณลักษณะ เห็นได้จากอนุพากย์ที่คำว่า “จะ” ปรากฏนั้นเป็นอนุพากย์ซึ่งเป็นส่วนเติมเต็ม

(complement) ของกริยาวลี “ดูเหมือนว่า” ซึ่งเป็นการแสดงการประเมินความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นจริงของเหตุการณ์การก้าวถอยหลังลงทุกทีจากมุมมองของผู้พูด

2) การปรากฏร่วมที่มีคำว่า “อยู่” ขยายความหมายเป็นคำแรก

การปรากฏร่วมในกลุ่มนี้ประกอบด้วยปรากฏร่วมกระสวนเดียว คือ “กริยา+อยู่+แล้ว” ซึ่งสามารถแสดงความหมายได้ 2 ความหมายคือ (ก) ความหมายเชิงการณัลักษณะ (ซึ่งต่อไปจะเรียกว่า “อยู่แล้ว₁”) และ (ข) ความหมาย “แน่นอน” (ซึ่งต่อไปจะเรียกว่า “อยู่แล้ว₂”)

“อยู่แล้ว₁” แสดงความหมายเชิงการณัลักษณะที่เป็นผลมาจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างคุณสมบัติทางความหมายของคำบ่งชี้การณัลักษณะ “อยู่” และ “แล้ว” คือ ความหมาย เหตุการณ์การมีหรือปรากฏของเหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย และดำเนินเรื่อยมาจนถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย (anterior continuing) เช่น “แดดยามบ่ายที่แผดแสงจ้า ทำให้อารมณ์ที่ร้อนอยู่แล้ว ร้อนมากขึ้นไปอีก” แต่ “อยู่แล้ว₂” แสดงความหมายความแน่ใจของผู้พูดว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นเกิดขึ้นอย่างแน่นอน เช่น “เธอชนะอยู่แล้ว ไม่ต้องกังวลอะไร” การปรากฏของ “อยู่แล้ว₂” ในประโยคนี้สามารถแทนที่ด้วยส่วนขยายอื่นๆ ที่มีความหมายความแน่ใจหรือมั่นใจว่าเหตุการณ์ที่อ้างถึงจะต้องเกิดขึ้น เช่น “อย่างแน่นอน” “แน่” หรือ “ชัวร์” เช่น “เธอชนะอย่างแน่นอน/แน่/ชัวร์ ไม่ต้องกังวลอะไร” ในขณะที่ “อยู่แล้ว₁” ไม่สามารถแทนที่ด้วยส่วนขยายในลักษณะเดียวกันได้เช่น “*แดดยามบ่ายที่แผดแสงจ้า ทำให้อารมณ์ที่ร้อนอย่างแน่นอน/แน่/ชัวร์ ร้อนมากขึ้นไปอีก”

นอกจากความแตกต่างในแง่คุณสมบัติทางความหมายแล้ว “อยู่แล้ว₁” และ “อยู่แล้ว₂” ยังมีความแตกต่างในแง่คุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์อีกเช่นเดียวกัน กล่าวคือ “อยู่แล้ว₂” ซึ่งแสดงความหมาย “แน่นอน” นั้นมีลักษณะหลอมรวม (fuse) เป็นหน่วยเดียว (single unit) หรือเป็นวลีตายตัว (fixed expression) ซึ่งไม่สามารถแยกออกจากกัน หรือไม่สามารถมีส่วนขยายอื่นปรากฏระหว่างคำว่า “อยู่” และ “แล้ว” ได้ เช่น “*เธอชนะอยู่ก่อน/นาน/ตั้งแต่เย็นแล้ว ไม่ต้องกังวลอะไร” ในขณะที่ “อยู่แล้ว₁” ซึ่งแสดงความหมายการณัลักษณะนั้นสามารถมีส่วนขยายอื่นๆ ปรากฏระหว่างสองคำนี้ได้ เช่น “นายมานะคนขี้ประจวบตรอยู่ก่อน/นาน/ตั้งแต่เย็นแล้ว”

ก) ความหมายเชิงการณัลักษณะ

สำหรับความหมายนี้ คำว่า “อยู่” จะขยายความหมายเชิงการณัลักษณะให้กับเหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยการเลือกเน้นส่วนกลางของเหตุการณ์ และแสดงจุดเน้นย้ำที่การมีอยู่หรือปรากฏอยู่ของเหตุการณ์ที่อ้างถึง ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย จากนั้นคำว่า “แล้ว” จะขยายความหมายเชิงการณัลักษณะและความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามกับเหตุการณ์ที่อ้างถึง ในแง่ความหมายเชิงการณัลักษณะ คำว่า “แล้ว” แสดงความหมายว่า เหตุการณ์การมีอยู่หรือปรากฏของเหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย และดำเนินเรื่อยมาจนถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย (anterior continuing) ในแง่ความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้าม คำว่า “แล้ว” สามารถแสดงความหมายได้ 2 ลักษณะ ได้แก่ เหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ปรากฏก่อน (S-1) หรือ เหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะปรากฏ (Not-S) ดังตัวอย่าง

- (15) ก. กรिया + อยู่ + แล้ว
 ข. ณชาติดับทและหันไปบอกญาติผู้พี่ก่อนเดินนำทุกคนไปขึ้นรถของบิดาที่จอดรออยู่ตรงถนนด้านหน้า ซึ่งนายมานะคนขับรถจอดรออยู่แล้ว
 ค. ฉันทะโกนเสียงดัง แดดยามบ่ายที่แดดแสงจ้า ทำให้อารมณ์ที่ร้อนอยู่แล้ว ร้อนมากขึ้นไปอีก
 ง. ได้อ็อกซิน ไม่ใช่ตัวอันตรายตัวใหม่หรือพันธุ์ใหม่อะไร เป็นของที่มีอยู่คู่กับมนุษย์โลกอยู่แล้ว หลายๆ ประเทศที่เจริญแล้วได้ตระหนักถึงความร้ายแรงของมันและได้แก้ไขปัญหาจนบรรลุผลสำเร็จมาแล้ว
 จ. ไม่ต้องมาห่วงสวดยเลย เธอจะไม่สวดยอยู่แล้ว โปรดอย่าพยายาม ขอฉันเตะนายก่อนออกจากบ้านสักที่ดีมัย = _=^^"

ในตัวอย่าง (15ข.) “นายมานะคนขับรถจอดรออยู่แล้ว” และตัวอย่าง (13ง.) “ได้อ็อกซินไม่ใช่ตัวอันตรายตัวใหม่หรือพันธุ์ใหม่อะไร เป็นของที่มีอยู่คู่กับมนุษย์โลกอยู่แล้ว” คำว่า “อยู่” ทำหน้าที่เลือกเน้นส่วนกลางของเหตุการณ์การจอดรอของนายมานะ และเหตุการณ์การมีอยู่คู่โลกของสารได้อ็อกซิน การเลือกเน้นในลักษณะนี้แสดงความหมายเชิงการณัลักษณะว่า มีหรือปรากฏเหตุการณ์ที่อ้างถึง ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย อันดับต่อมา คำว่า “แล้ว” ขยายความหมายเชิงการณัลักษณะและความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามเพิ่มเติมให้กับช่วงของเหตุการณ์ที่ถูกเลือกเน้นโดยคำว่า “อยู่” ในอันดับแรก

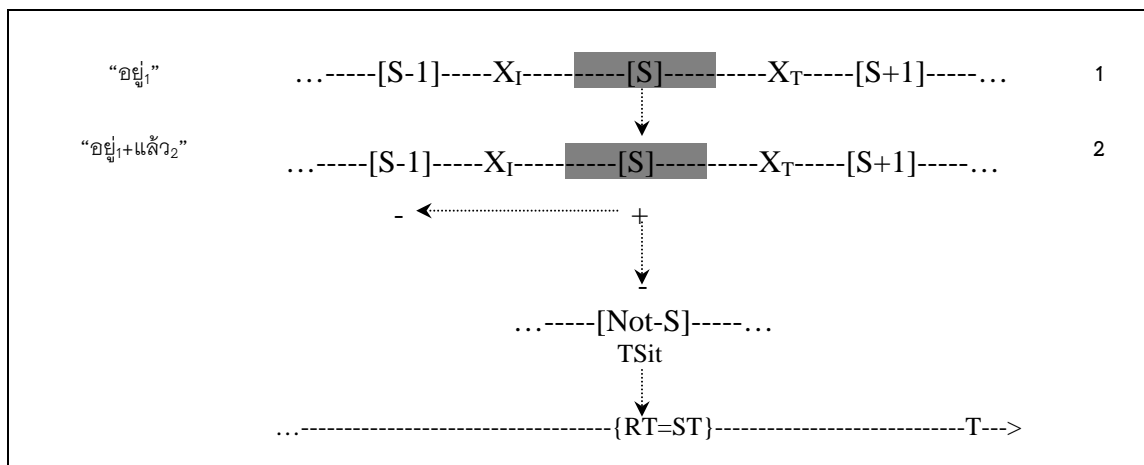
ในแง่ความหมายเชิงการณัลักษณะ คำว่า “แล้ว” แสดงความหมายว่า เหตุการณ์การมีอยู่ของเหตุการณ์ที่อ้างถึงเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย และดำเนินมาจนถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย กล่าวคือ คำว่า “แล้ว” ใน (15ข.) และ (15ง.) แสดงความหมายเชิงการณัลักษณะว่า เหตุการณ์การมีหรือปรากฏเหตุการณ์การจอตรอและเหตุการณ์การมีอยู่คู่โลกได้เกิดขึ้นก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยและดำเนินเรื่อยมาจนถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย

ในแง่ความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้าม คำว่า “แล้ว” สามารถแสดงความหมายได้ 2 ลักษณะ ได้แก่ เหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ปรากฏก่อน (S-1) และ เหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะปรากฏ (Not-S)

สำหรับความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ปรากฏก่อน (S-1) คำว่า “แล้ว” แสดงความหมายว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย เช่น ในประโยค (15ข.) คำว่า “แล้ว” แสดงความหมายว่า เหตุการณ์การมีหรือปรากฏเหตุการณ์การจอตรอ นั้นเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพของสภาพที่ยังไม่มีเหตุการณ์การมีหรือปรากฏเหตุการณ์การจอตรอ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพจาก (S-1) มาสู่ (S)

สำหรับความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะปรากฏ (Not-S) คำว่า “แล้ว” จะแสดงความหมายแสดงความหมายความขัดแย้งต่อสิ่งที่คาดหวัง (contrary to expectation) เช่น ประโยค (15ง.) ปรากฏในบริบทของการชี้ให้เห็นความสำคัญของอันตรายของสารได้ออกซิน ซึ่งผู้พูดคิดว่าผู้ฟังยังไม่รู้จักสารได้ออกซิน หรือผู้ฟังคิดว่า สารได้ออกซินเป็นสารอันตรายตัวใหม่ อย่างไรก็ตามผู้พูดกล่าวประโยค (13ข.) เพื่อที่จะแสดงว่า สิ่งที่ผู้พูดเข้าใจหรือรับรู้อยู่นั้นเป็นความเข้าใจที่ผิด การแสดงความหมายในลักษณะนี้เป็นการแสดงการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ที่อ้างถึง (S) กับเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะปรากฏ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย (Not-S) การแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะปรากฏในลักษณะนี้ มักจะพบในกรณี “อยู่แล้ว” ปรากฏรวมกับการณัลักษณะประจำคำประเภทสภาพการณั ซึ่งอาจจะเป็นสภาพการณัถาวร (individual-level state) หรือสภาพการณัชั่วคราว (stage-level state) ก็ได้ เมื่อปรากฏรวมกับการณัลักษณะประจำคำเหล่านี้ “อยู่แล้ว” มักจะแสดงความหมายว่า เหตุการณ์การทรงสภาพที่อ้างถึงนั้นมีอยู่หรือปรากฏอยู่ก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยเป็นระยะเวลาสั้น และสภาพดังกล่าวดำเนินเรื่อยมาจนถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพ

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะ “อยู่” และ “แล้ว” ที่ปรากฏในกระบวน “กริยา+ อยู่+แล้ว” สามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังในแผนภาพที่ 7.15

แผนภาพที่ 7.15: ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะ “อยู่” และ “แล้ว” ในกระบวน “กริยา+อยู่+แล้ว”

แผนภาพที่ 7.15 ประกอบด้วยการขยายความหมายเชิงการณลักษณะใน 2 ระดับ ในระดับแรกคำว่า “อยู่” เลือกเน้นบริเวณส่วนกลางของเหตุการณ์ที่อ้างถึง และแสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า มีหรือปรากฏเหตุการณ์ที่อ้างถึง ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ในระดับที่ 2 คำว่า “แล้ว” ทำหน้าที่เลือกส่วนกลางของเหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยคำว่า “อยู่” ในระดับแรก และแสดงความหมายเชิงการณลักษณะดังกล่าวเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนและดำเนินเรื่อยมาจนถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย (anterior continuing) นอกจากนี้ คำว่า “แล้ว” ยังแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามได้ 2 ลักษณะ คือ เหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ปรากฏก่อน ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์จาก (S) ไปสู่ (S-1) และเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะปรากฏ ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์จาก (S) ไปสู่ (Not-S)

ข) ความหมาย “แน่นอน”

การปรากฏร่วมระหว่างคำว่า “อยู่” และ “แล้ว” ในกรณีนี้แสดงความหมายความแน่ใจหรือมั่นใจของผู้พูดว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงจะต้องเกิดขึ้น เช่น

- (16) ก. กริยา + อยู่ + แล้ว
 ข. ไม่อยากจะคิดก็ไม่ต้องคิด เพราะมันไม่มีทางเป็นไปได้อยู่แล้ว ให้ฉันตายซะยังดีกว่าชอบผู้ชายที่มึน ไร้รสนิยมแบบนี้

- ค. สิบสี่ใบ ไม่ผิดหรอกค่ะ แหม ก็เราติดต่อกันมาตั้งนาน พี่ตั้งโอ้ต้องได้พิเศษกว่าคนอื่นอยู่แล้ว แต่อย่าบอกคนอื่นนะพี่ตั้งโอ้ ชื่นคนอื่นรู้ ชั่วญตายแหงแก๋
- ง. ถ้าเขาเป็นคนร้ายตัวจริงก็ต้องปิดสวะ ไม่ยอมรับว่าตัวเองมองเห็นอยู่แล้ว
- จ. เราออกไปเที่ยวกันนะ ^^" ถ้าฉันหายทัน -- ต้องทันอยู่แล้ว _ เดี่ยวฉันจะมาปฐมพยาบาลเธอทุกวันเลย!" นั่นแหละ ฉันจะยังไม่หาย --
- ช. เรื่องแค่นี้จิบๆ อยู่แล้ว ฉันจะไม่เป็นอะไร
- ซ. ส่วนเรื่องงาน ยังไงก็ต้องมาอยู่แล้วคะ ะรับปริญญาทั้งทีเนอะกลางพลอยพิมพ์ส่งลูกต่อให้เพื่อน กลางดาวยิ้มออกมาแล้วพยักหน้ารับ

3) การปรากฏร่วมที่มีคำว่า “ยัง” ขยายความหมายเป็นคำแรก

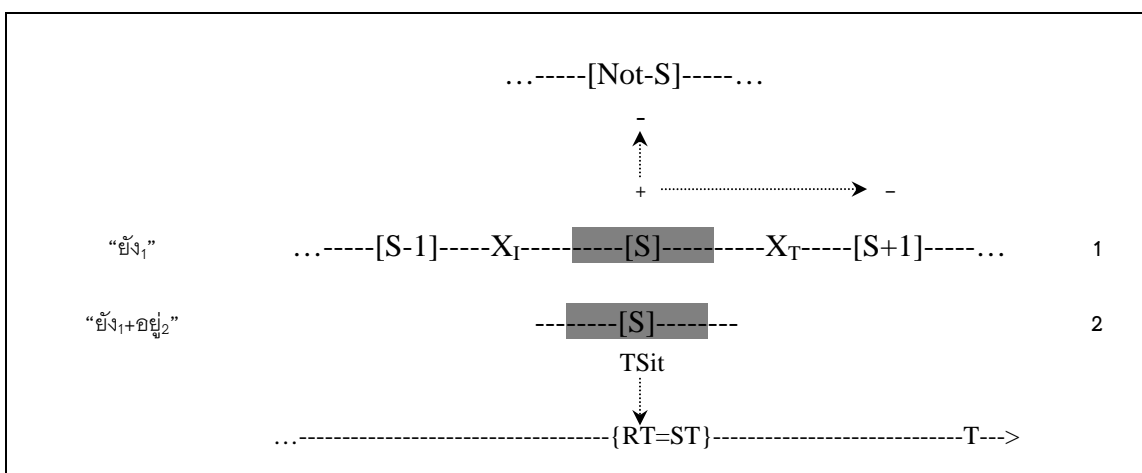
จากขอบเขตข้อมูล การปรากฏร่วมกลุ่มนี้พบเพียงกระบวนเดียว คือ “ยัง+กริยา+อยู่” การปรากฏร่วมกระบวนนี้ คำว่า “ยัง” จะเข้าขยายความหมายเป็นอันดับแรก และคำว่า “อยู่” เป็นอันดับถัดมา ในลำดับแรก คำว่า “ยัง” ทำหน้าที่เลือกเน้นบริเวณส่วนกลางของเหตุการณ์ที่อ้างถึง และแสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย และแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามกับเหตุการณ์ที่อ้างถึง ในลำดับที่สอง คำว่า “อยู่” จะทำหน้าที่เลือกเน้นบริเวณส่วนกลางของช่วงของเหตุการณ์ที่ถูกเลือกเน้นโดยคำว่า “ยัง” ในลำดับแรก และแสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า มีหรือปรากฏเหตุการณ์การดำเนินอยู่ของเหตุการณ์ที่อ้างถึง ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ดังตัวอย่าง

- (14) ก. ยัง + กริยา + อยู่
- ข. เธอเคยบอกว่าเธอชอบตกหลุมรักที่ทะเล ผมภาวนาให้เธอยังชอบแบบนี้ อยู่
- ค. เธอบอกว่าไม่รู้เรื่องรถยนต์ คุณยังมีผมเป็นไกด์อยู่นะ ครับ ผมเตือนความทรงจำเธอ มิลานเป็นเมืองศูนย์กลางธุรกิจ อาจถือว่าเป็น เมืองศูนย์กลางอุตสาหกรรมรถยนต์ด้วย เนื่องจากเป็นที่ตั้งฐานการผลิตรถยนต์ สัญชาติอิตาเลียนแท้ๆ

ในตัวอย่าง (14ข.) และ (14ค.) การปรากฏร่วมของคำว่า “ยัง” และ “อยู่” ในกระบวน “ยัง+กริยา+อยู่” แสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย มีหรือ

ปรากฏเหตุการณ์การดำเนินอยู่ของเหตุการณ์การชอบแบบนั้น ใน (14ข.) และเหตุการณ์การมีผมเป็นโกศ ใน (14ค.) ซึ่งมีความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามกับเหตุการณ์ที่อ้างถึง ซึ่งสามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังในแผนภาพที่ 7.16

แผนภาพที่ 7.16: ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะ “ยัง” และ “อยู่” ในกระบวน “ยัง+กริยา+อยู่”

แผนภาพที่ 7.16 ประกอบด้วยการแสดงความหมายเชิงการณลักษณะ 2 ระดับ ในระดับแรก คำว่า “ยัง” ทำหน้าที่เลือกเน้นส่วนกลางของเหตุการณ์ที่อ้างถึง ได้แก่ เหตุการณ์การชอบแบบนั้น ใน (14ข.) และเหตุการณ์การมีผมเป็นโกศ ใน (14ค.) ปฏิสัมพันธ์ในลักษณะนี้แสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์ดังกล่าวดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย นอกจากนี้ คำว่า “ยัง” ยังแสดงความหมายเหตุการณ์ตรงข้ามกับเหตุการณ์ที่อ้างถึง ซึ่งอาจจะเป็นเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ปรากฏหลัง (S+1) หรือเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะปรากฏ (Not-S) การแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามในลักษณะนี้แสดงความหมายว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงจะจบสิ้นลงภายหลังจากเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย และเหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นเป็นเหตุการณ์ที่ไม่ควรเกิดขึ้น ตามลำดับ

ในระดับที่สอง คำว่า “อยู่” ทำหน้าที่เลือกเน้นส่วนกลางของช่วงของเหตุการณ์ที่ถูกเลือกเน้นในระดับแรก และแสดงความหมายเน้นย้ำที่การมีหรือปรากฏของเหตุการณ์ที่อ้างถึง ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย

7.3.3 การปรากฏร่วมของคำบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์ที่เลือกเน้นสภาพหลัง (post-state)

จากขอบเขตข้อมูลพบว่า การปรากฏร่วมของคำบ่งชี้การณัลักษณะที่ทำหน้าที่เลือกเน้นบริเวณสภาพหลัง (post-state) ในโครงสร้างเหตุการณ์มีจำนวนทั้งสิ้น 3 กระบวน ได้แก่ “เคย+กริยา+แล้ว” “เคย+กริยา+อยู่+แล้ว” และ “ยัง+(ไม่)+เคย+กริยา”

1) กระบวน “เคย+กริยา+แล้ว”

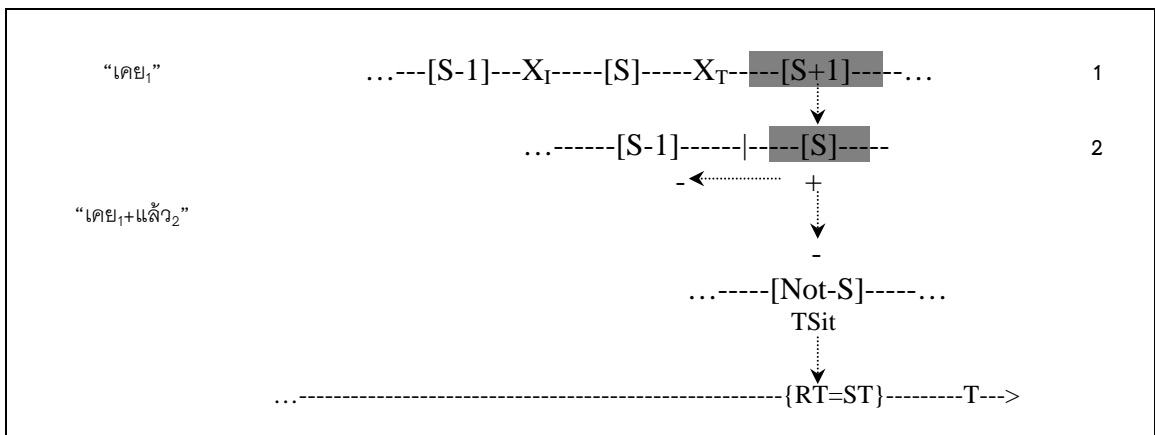
การปรากฏร่วมของคำว่า “เคย” และ “แล้ว” ในกระบวนนี้แสดงความหมายเชิงการณัลักษณะว่า เหตุการณ์การเคยเกิดขึ้นของเหตุการณ์ที่อ้างถึงได้เกิดขึ้นก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยและดำเนินมาจนถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย และความหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพ (change of state) เช่น

- (15) ก. เคย + กริยา + แล้ว
- ข. อันที่จริงผมไม่ได้มีความหลังอะไรกับกรุงโรมสักเท่าไรหรอก ก็แต่เคยมาแล้ว ครั้งหนึ่ง เดินมั่งนั่งรถมั่งอยู่สองวัน ไม่มีอะไรส่วนไหนในประสบการณ์สองวันนั้นจะทำให้ต้องระลึกถึงดีมด่า
- ค. ยี่สิบปีที่ผ่านมามี เคยเขียนงานมาแล้วเกือบทุกประเภท เอกสารงานวิจัย หลายสิบฉบับ หนังสือคู่มือ หนังสือเรียน ตำรา สารคดี นิยาย และบทความนับไม่ถ้วน

ในประโยค (15ข.) และ (15ค.) การปรากฏร่วมของคำว่า “เคย” และ “แล้ว” แสดงความหมายเชิงการณัลักษณะว่า ก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย เหตุการณ์ทรงสภาพการเคยมาที่กรุงโรม ใน (15ข.) และเหตุการณ์การเคยเขียนงานเกือบทุกประเภท ใน (15ค.) ได้เกิดขึ้นและดำเนินเรื่อยมาจนถึงเวลาอ้างอิง ความหมายเชิงการณัลักษณะนี้เป็นผลมาจากการขยายความหมายเชิงการณัลักษณะใน 2 ระดับ ดังนี้

ในระดับแรก คำว่า “เคย” ทำหน้าที่เลือกเน้นที่บริเวณสภาพหลัง (post-state) หรือเหตุการณ์ทรงสภาพซึ่งเป็นผลมาจากการที่เหตุการณ์ที่อ้างถึงได้จบสิ้นลง (S+1) โดยที่สภาพผลนั้นมีความสัมพันธ์หรือตรงประเด็นกับสถานการณ์ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ในแง่ของการเป็นประสบการณ์ที่เหตุการณ์ดังกล่าวได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงมาแล้วอย่างน้อยหนึ่งครั้ง

ในระดับที่สอง คำว่า “แล้ว” ทำหน้าที่เลือกเน้นบริเวณช่วงของเหตุการณ์ที่ถูกเลือกเน้นโดย คำว่า “เคย” ในระดับแรก ซึ่งกลายเป็นเหตุการณ์ที่อ้างถึง (S) ในระดับที่สอง และแสดง ความหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพ จากเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ปรากฏก่อน (S-1) ซึ่งเป็นเหตุการณ์ ทรงสภาพการไม่เคยมาที่กรุงโรม และเหตุการณ์ทรงสภาพการไม่เคยเขียนงาน มาสู่เหตุการณ์ทรง สภาพที่อ้างถึง (S) ซึ่งเป็นเหตุการณ์ทรงสภาพการเคยมาที่กรุงโรม และเหตุการณ์ทรงสภาพการ เคยเขียนงาน การเปลี่ยนแปลงสภาพนี้เกิดขึ้น ณ จุดเวลาใดเวลาหนึ่งก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลา กล่าวถ้อย นอกจากนี้ คำว่า “แล้ว” ยังสามารถใช้ในบริบทของการแสดงความหมายความขัดแย้ง ต่อสิ่งที่หวัง (contrary to expectation) เช่น ประโยค (15ค.) สามารถใช้ในบริบทการแก้ไขความ เข้าใจที่ผิด (correct wrong assumption) กล่าวคือ ในบริบทการสนทนา ผู้พูดรู้ว่า ผู้ฟังไม่รู้มาก่อน ว่า ผู้พูดนั้นได้เคยเขียนงานมาแล้วเกือบทุกประเภท ซึ่งเป็นการมีเหตุการณ์ทรงสภาพการไม่เคย เขียนงานเป็นความรู้ร่วมกันในการสื่อสาร (common ground) ผู้พูดจึงกล่าวประโยค (15ค.) เพื่อ แสดงความขัดแย้งต่อความรู้ร่วมกันในการสื่อสารของผู้ฟัง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำว่า “เคย” และ “แล้ว” ที่ปรากฏร่วมกันในกระบวน “เคย+กริยา+แล้ว” สามารถแสดงเป็นแผนภาพดังในแผนภาพ ที่ 7.17

แผนภาพที่ 7.17: ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะ “เคย” และ “แล้ว” ในกระบวน “เคย+กริยา+แล้ว”

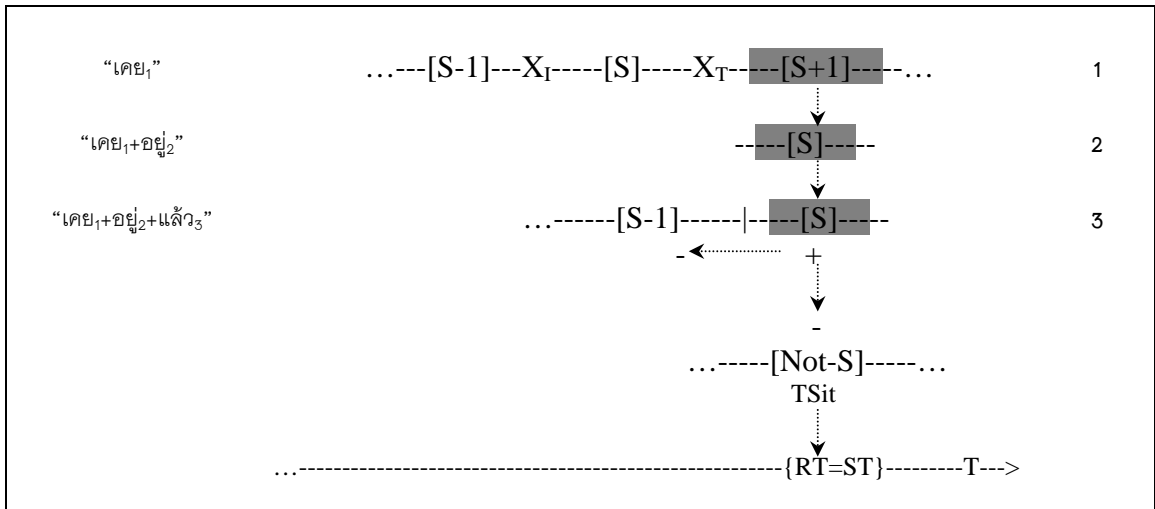
2) กระบวน “เคย+กริยา+อยู่+แล้ว”

การปรากฏร่วมของคำว่า “เคย” “อยู่” และ “แล้ว” ในกระบวนนี้แสดงความหมายเชิงการณ ลักษณะที่คล้ายคลึงกับกระบวน “เคย+กริยา+แล้ว” แต่แตกต่างกันตรงที่ กระบวน “เคย+กริยา+

อยู่+แล้ว” มีการเน้นย้ำเพิ่มเติมที่การมีอยู่หรือปรากฏอยู่ของเหตุการณ์ทรงสภาพการเคยเกิดขึ้นของเหตุการณ์ที่อ้างอิง การเน้นย้ำดังกล่าวแสดงโดยการใช้คำว่า “อยู่” เช่น

- (16) ก. เคย + กริยา + อยู่ + แล้ว
 ข. ผม**เคยคิดอยู่แล้ว**ว่างานนี้เป็นงานใหญ่ แต่มันใหญ่กว่าที่ผมคิดไว้แต่แรก และมันยิ่งใหญ่ขึ้นทุกชั้นตอนเกินกว่าที่ผมจะคาดหมายได้ มันเกินความสามารถและสติปัญญาของผมคนเดียวที่จะทำได้จริง ๆ
 ค. เพราะคุณปู่**ไม่เคยคิดอะไรเล็ก ๆ อยู่แล้ว**
 ง. ท่าน**ไม่เคย**ขัดใจฉันสักครั้ง**อยู่แล้ว**ตั้งแต่จำความได้

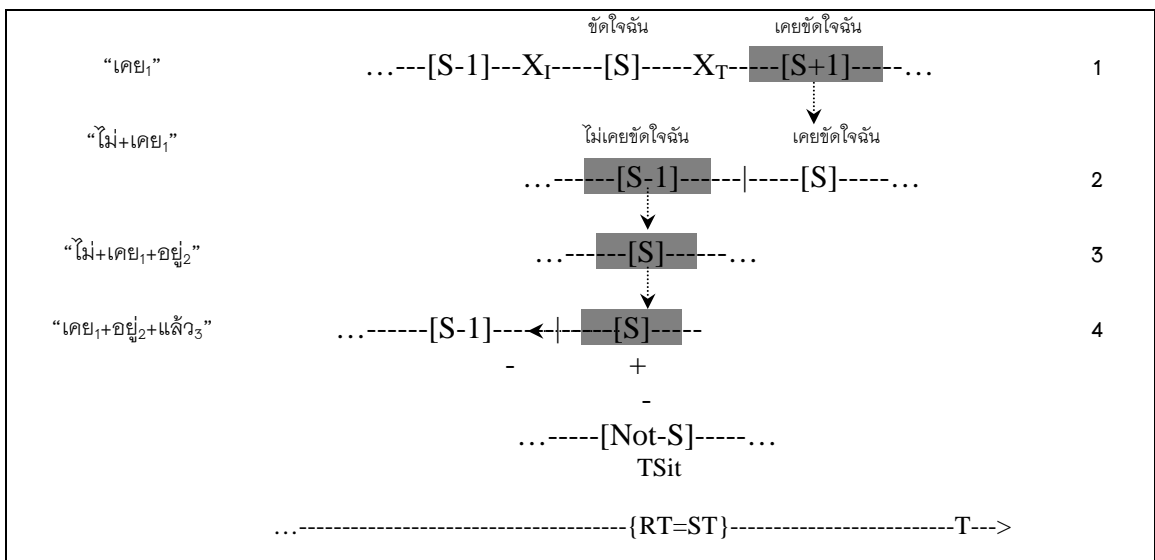
ในตัวอย่าง (16ข.) การปรากฏร่วม “เคย+กริยา+อยู่+แล้ว” แสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์การมีอยู่หรือปรากฏอยู่ของเหตุการณ์ทรงสภาพการเคยคิดได้เกิดขึ้นก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย และดำเนินเรื่อยมาจนถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ความหมายเชิงการณลักษณะนี้เป็นผลมาจากการเลือกเน้นองค์ประกอบของโครงสร้างเหตุการณ์ใน 3 ระดับ ได้แก่ ในระดับแรก คำว่า “เคย” เลือกเน้นส่วนกลางของสภาพหลัง (post-state) และแสดงความหมายว่า เหตุการณ์การคิดนั้นได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยอย่างน้อยหนึ่งครั้ง จากนั้น คำว่า “อยู่” เลือกเน้นช่วงของเหตุการณ์ที่ถูกเลือกเน้นในระดับแรก และแสดงความหมายการเน้นย้ำที่การมีอยู่ของเหตุการณ์ทรงสภาพดังกล่าว ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ในระดับสุดท้าย คำว่า “แล้ว” ทำหน้าที่เลือกเน้นช่วงของเหตุการณ์ที่ถูกเลือกเน้นในระดับที่สอง และแสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์การมีอยู่หรือปรากฏอยู่ของเหตุการณ์การเคยคิดนั้นได้เกิดขึ้นก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยและดำเนินเรื่อยมาจนถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะ 3 คำที่ปรากฏร่วมกันในกระบวนนี้สามารถแสดงเป็นภาพแทนได้ดังในภาพแทนที่ 7.18

แผนภาพที่ 7.18: ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณัลักษณะ “เคย” “อยู่” และ “แล้ว” ในกระบวน “เคย+กริยา+อยู่+แล้ว”

แผนภาพที่ 7.18 แสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณัลักษณะในลักษณะที่คล้ายคลึงกับแผนภาพที่ 7.17 แต่มีการเพิ่มเติมระดับที่สอง ซึ่งแสดงโดยคำว่า “อยู่”

การปรากฏร่วมของคำว่า “เคย” “อยู่” และ “แล้ว” ในกระบวนนี้มีการแสดงความหมายที่ซับซ้อนมากยิ่งขึ้นเมื่อมีการแสดงความหมายปฏิเสธ โดยการใช้คำว่า “ไม่” ที่ตำแหน่งหน้าคำว่า “เคย” ดังในตัวอย่าง (16ค.) และ (16ง.) ซึ่งสามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังในแผนภาพที่ 7.19

แผนภาพที่ 7.19: ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณัลักษณะ “เคย” “อยู่” และ “แล้ว” ในกระบวน “ไม่+เคย+กริยา+อยู่+แล้ว”

ในตัวอย่าง (16ง.) “ท่านไม่เคยขัดใจฉันสักครั้งอยู่แล้วตั้งแต่จำความได้” คำว่า “เคย” ทำหน้าที่ขยายความหมายเชิงการณลักษณะเป็นคำแรก โดยเลือกเน้นบริเวณสภาพหลัง (post-state) หรือเหตุการณ์ทรงสภาพที่เกิดขึ้นหลังจากเหตุการณ์การขัดใจฉันได้จบสิ้นลง (S+1) และแสดงความหมายว่า เหตุการณ์การเคยขัดใจฉันได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงอย่างน้อยหนึ่งครั้งก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย จากนั้นช่วงของเหตุการณ์ที่ถูกเลือกเน้น (S+1) กลายเป็นเหตุการณ์ที่ถูกอ้างถึง (S) ในระดับที่สอง อย่างไรก็ตาม เนื่องจากมีการแสดงปฏิเสธโดยใช้คำว่า “ไม่” ดังนั้นความหมายเชิงการณลักษณะที่แสดงโดยวลี “ไม่เคย” จึงเป็นความหมายเหตุการณ์ทรงสภาพการเคยขัดใจฉันไม่ได้เกิดขึ้นจริง บริเวณที่ถูกเลือกเน้นโดยวลี “ไม่เคย” จึงเป็นบริเวณ สภาพก่อน (S-1) หรือเหตุการณ์ทรงสภาพที่เกิดขึ้นก่อนเหตุการณ์ทรงสภาพการเคยขัดใจจะเกิดขึ้น

ในระดับถัดมา ช่วงของเหตุการณ์ที่ถูกเลือกเน้นในระดับที่สอง หรือ (S-1) กลายเป็นเหตุการณ์ที่ถูกอ้างถึง (S) ในระดับที่สาม คำว่า “อยู่” แสดงการเน้นย้ำที่การมีอยู่หรือปรากฏอยู่ของเหตุการณ์ทรงสภาพการไม่เคยขัดใจ ซึ่งแสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์ทรงสภาพดังกล่าวดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย

ในระดับสุดท้าย คำว่า “แล้ว” ทำหน้าที่เลือกเน้นช่วงของเหตุการณ์ที่ถูกเลือกเน้นในระดับที่สาม และแสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์การมีอยู่หรือปรากฏอยู่ของเหตุการณ์การไม่เคยคิดนั้นได้เกิดขึ้นก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยและดำเนินเรื่อยมาจนถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย

3) กระบวน “ยัง + (ไม่) + เคย + กริยา”

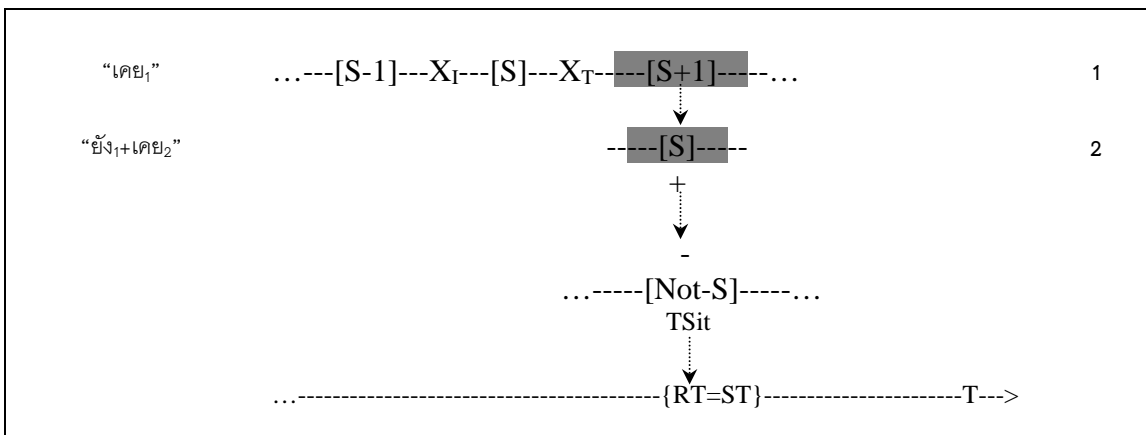
การปรากฏร่วมในกระบวนนี้แบ่งออกเป็น 2 กระบวนย่อย คือ (3.1) กระบวน “ยัง+เคย+กริยา” และ (3.2) กระบวน “ยัง+ไม่+เคย+กริยา”

ก) กระบวน “ยัง+เคย+กริยา”

การปรากฏร่วมของคำว่า “ยัง” และ “เคย” ในกระบวนนี้แสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์ทรงสภาพการเคยเกิดขึ้นของเหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยประโยคเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบมีนัยความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้าม เช่น

- (17) ก. ท่านเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางวิชาเย็บปักถักร้อยชนิดเป็นเลิศ ถึงขนาดสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ **ยังเคยมี** ประสงค์ทอดพระเนตรตัว
- ข. เนื่องจากเคยพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญมาแล้วในช่วงที่เขาเคยเป็นนายกเทศมนตรีที่เองซานฮวน อีกทั้ง **ยังเคยเป็น**ดารารายภาพยนตร์ทำให้ประชาชนรู้จักทั่วประเทศ

ในประโยค (17ก.) การปรากฏร่วม “ยัง+เคย+กริยา” แสดงความหมายว่า เหตุการณ์การมีประสงค์ทอดพระเนตรตัวของสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงอย่างน้อยหนึ่งครั้งก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย อย่างไรก็ตามเหตุการณ์ดังกล่าวเป็นเหตุการณ์ที่ตรงกันข้ามกับเหตุการณ์ที่ควรจะเกิดขึ้น ความหมายเชิงการณลักษณะนี้สามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังในแผนภาพที่ 7.20

แผนภาพที่ 7.20: ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะ “ยัง” และ “เคย” ในกระบวน “ยัง+เคย+กริยา”

แผนภาพที่ 7.20 ประกอบด้วยการขยายความหมายเชิงการณลักษณะ 2 ระดับ ดังนี้ ในระดับแรก คำว่า “เคย” ทำหน้าที่เลือกเน้นบริเวณสภาพหลัง (post-state) หรือเหตุการณ์ทรงสภาพหลังจากเหตุการณ์ที่อ้างอิงโดยประโยคได้สิ้นสุดลง (S+1) ปฏิสัมพันธ์ในลักษณะนี้แสดงความหมายว่า เหตุการณ์การมีประสงค์ทอดพระเนตรตัวได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงอย่างน้อยหนึ่งครั้งก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ในระดับที่สอง คำว่า “ยัง” ทำหน้าที่เลือกเน้นส่วนกลางของช่วงเหตุการณ์ที่ถูกเลือกเน้นในระดับแรก ซึ่งแสดงความหมายว่า เหตุการณ์ทรงสภาพการเคยมีประสงค์ทอดพระเนตรตัวดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย นอกจากนี้ คำว่า “ยัง” ยัง

แสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามว่า เหตุการณ์ดังกล่าวนี้เป็นเหตุการณ์ที่ขัดแย้งต่อสิ่งที่คาดหวัง กล่าวคือ โดยปกติแล้ว การมีประสงค์ทอดพระเนตรบุคคลธรรมดาของสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถเป็นเหตุการณ์ที่ไม่ควรจะเกิดขึ้น อย่างไรก็ตาม เนื่องจากท่านเป็นบุคคลที่มีความสามารถสูงมาก ดังนั้นเหตุการณ์ดังกล่าวจึงเกิดขึ้น

ในตัวอย่างที่ (17ค.) คำว่า “ยัง” ไม่ได้แสดงความหมายเชิงการณลักษณะให้กับเหตุการณ์ที่ปรากฏร่วม แต่แสดงความหมายการดำเนินต่อเนื่องของปริจเฉท กล่าวคือ คำว่า “ยัง” ใน (17ค.) ปรากฏในปริจเฉทการขยายความโดยให้รายละเอียดของบุคคลคนหนึ่ง โดยที่คำว่า “ยัง” ปรากฏในประโยคซึ่งเป็นการอ้างถึงคุณสมบัติสุดท้ายคือ การเคยเป็นดารารายานตร์ คำว่า “ยัง” ในที่นี้ไม่ได้แสดงความหมายของการดำเนินอยู่ของการเคยเป็นดารารายานตร์ แต่แสดงความหมายว่า ปริจเฉทดังกล่าวดำเนินอย่างต่อเนื่องมาจนถึงคุณสมบัติการเคยเป็นดารารายานตร์ อย่างไรก็ตาม คำว่า “ยัง” ในที่นี้แสดงความหมายการสิ้นสุดของปริจเฉทเช่นเดียวกัน ซึ่งเห็นได้จากการที่คำว่า “ยัง” ปรากฏในการให้รายละเอียดสุดท้ายของปริจเฉท

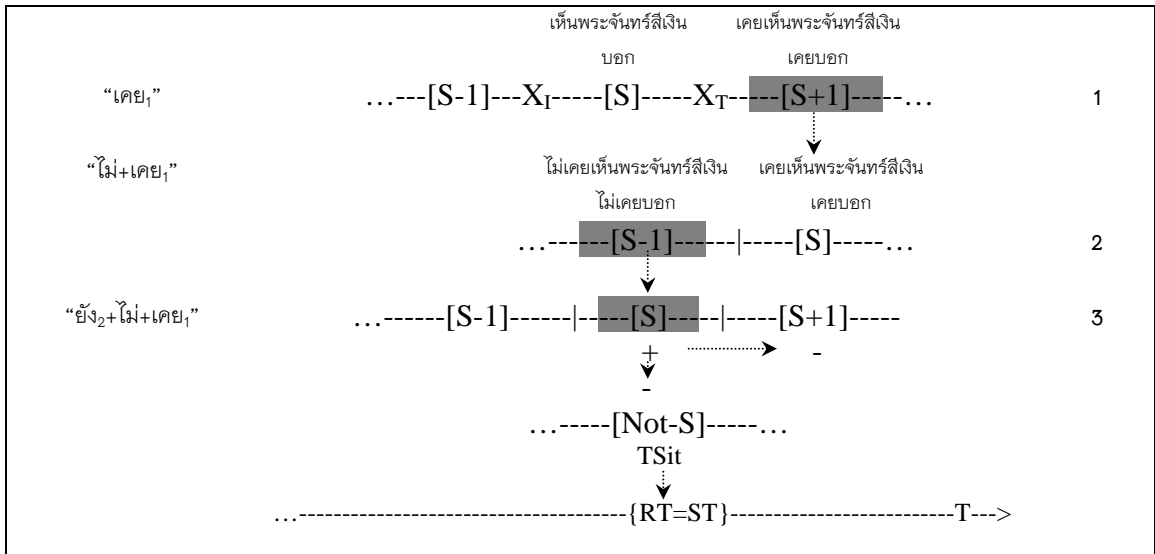
ข) กระบวน “ยัง + ไม่ + เคย + กริยา”

การปรากฏร่วมในกระบวนนี้แสดงความหมายเชิงการณลักษณะและความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามกับเหตุการณ์ที่อ้างถึง

- (18) ข. ใช้ๆ พระจันทร์เต็มดวง ฟังดูโรแมนติคดีเนอะ เออเน่ ริกเคยเห็นพระจันทร์สีเงินมั๊ย ฉันยังไม่เคยเห็นเลย มองที่ไรก็เห็นแต่สีเหลืองอร่าม ตกกลางพระจันทร์นี่มันเป็นสีอะไรกันแน่นะ
- ค. ส่วนฟิล์มนะเธอ ฉันยังไม่เคยบอกสินะว่าครอบครัวหมอนั้นทำงานอะไร

ในแง่ความหมายเชิงการณลักษณะ กระบวนนี้แสดงความหมายว่า เหตุการณ์การไม่เคยเกิดขึ้นของเหตุการณ์การเห็นพระจันทร์สีเงิน ใน (18ข.) และเหตุการณ์การบอกว่าหมอนั้นทำงานอะไร ใน (18ค.) ยังดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิง ซึ่งเป็นผลมาจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างวลี “ไม่เคย” และคำว่า “ยัง” โดยที่ “ไม่เคย” เข้าขยายความหมายเป็นอันดับแรก หลังจากนั้นคำว่า “ยัง” จึงเข้าขยายความหมายเป็นอันดับสุดท้าย การแสดงความหมายเชิงการณลักษณะความหมายนี้สามารถแสดงเป็นภาพแทนได้ดังในแผนภาพที่ 7.21

แผนภาพที่ 7.21: ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะ “ยัง” และ “เคย” ในกระบวน “ยัง+ไม่+เคย+กริยา”

ในอันดับแรก คำว่า “เคย” ทำหน้าที่เลือกเน้นบริเวณสภาพหลัง (post-state) ของเหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยประโยค ซึ่งแสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์การเห็นพระจันทร์สีเงินและเหตุการณ์การบอกว่าหมอนั้นทำงานอะไรได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงอย่างน้อยหนึ่งครั้งก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ในอันดับถัดมา ช่วงของเหตุการณ์ที่ถูกเลือกเน้นในระดับแรก (S+1) กลายเป็นเหตุการณ์ที่ถูกอ้างถึง (S) เนื่องจากมีการแสดงปฏิเสธ ดังนั้นความหมายเชิงการณลักษณะที่แสดงโดยวลี “ไม่เคย” จึงเป็นความหมายเหตุการณ์ทรงสภาพการเคยเห็นพระจันทร์สีเงินและการเคยบอกนั้นไม่ได้เกิดขึ้นจริง บริเวณที่ถูกเลือกเน้นโดยวลี “ไม่เคย” จึงเป็นบริเวณสภาพก่อน (S-1) หรือเหตุการณ์ทรงสภาพที่เกิดขึ้นก่อนเหตุการณ์ทรงสภาพทั้งสองจะเกิดขึ้น ในอันดับสุดท้าย ช่วงของเหตุการณ์ที่ถูกอ้างถึงในอันดับที่สอง (S-1) กลายเป็นเหตุการณ์ที่ถูกอ้างถึง (S) ในลำดับนี้ คำว่า “ยัง” แสดงการเลือกเน้นที่บริเวณส่วนกลางของเหตุการณ์ที่อ้างถึง และแสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์ทรงสภาพการไม่เกิดขึ้นของเหตุการณ์การเคยเห็นพระจันทร์สีเงินและการเคยบอกว่าหมอนั้นทำงานอะไร ดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย นอกจากนี้ คำว่า “ยัง” ยังแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามกับเหตุการณ์ที่อ้างถึง โดยที่อาจจะเป็นเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ปรากฏหลัง (S+1) หรือเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะปรากฏ (Not-S) ก็ได้ ในกรณีที่แสดงเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ปรากฏหลัง คำว่า “ยัง” แสดงความหมายว่า ภายหลังจากเวลาอ้างอิง เหตุการณ์คู่ตรงข้ามกับเหตุการณ์ที่อ้างถึงจะเกิดขึ้น เช่น ในประโยค (18ค.) คำว่า “ยัง” แสดงความหมายว่า ผู้พูดจะบอกว่าหมอนั้นทำงานอะไรภายหลังจากเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ในกรณีที่แสดงเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะปรากฏ คำว่า “ยัง” แสดง

ความหมายว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงนั้นเป็นเหตุการณ์ที่ไม่ควรจะดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือกล่าวถ้อย เช่น คำว่า “ยัง” ใน (18ข.) สามารถตีความได้ว่า เหตุการณ์การไม่เคยบอกว่าหมอนั้นทำงานอะไรนั้นเป็นเหตุการณ์ที่ไม่ควรจะเกิดขึ้น

บทที่ 8

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

8.1 สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษาอรรถศาสตร์ของระบบการณัลักษณะในภาษาไทย ซึ่งมีความแตกต่างจากงานวิจัยในอดีตที่เกี่ยวข้องกับระบบการณัลักษณะของภาษาไทยในแง่มุมมองของแนวทฤษฎีที่นำมาวิเคราะห์ ขอบเขตการปรากฏของคำบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์ และลักษณะของข้อมูลภาษาที่นำมาวิเคราะห์

ในแง่แนวคิดทฤษฎีที่นำมาวิเคราะห์ระบบการณัลักษณะ งานวิจัยในอดีตส่วนใหญ่ศึกษาการณัลักษณะในภาษาไทยจากแนวการศึกษาแบบมิติเดียว (uni-dimensional approach) ซึ่งไม่มีการแยกความแตกต่างระหว่างการณัลักษณะประจำคำและการณัลักษณะทางไวยากรณ์ทำให้ผลการวิเคราะห์หลายส่วนยังไม่ชัดเจน เช่น องค์ประกอบใดบ้างที่ส่งผลต่อการตีความความหมายเชิงการณัลักษณะ และคำบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์แต่ละคำมีปฏิสัมพันธ์กับการณัลักษณะประจำคำแต่ละประเภทอย่างไร เป็นต้น งานวิจัยชิ้นนี้จึงพยายามเพิ่มเติมประเด็นเหล่านี้โดยการใช้แนวทางการศึกษาการณัลักษณะแบบสองมิติ (bidimensional approach) ซึ่งแยกความแตกต่างระหว่างชั้นความหมาย (semantic layer) 2 ชั้นที่มีปฏิสัมพันธ์กัน ได้แก่ *การณัลักษณะประจำคำ* (lexical aspect) และ *การณัลักษณะทางไวยากรณ์* (grammatical aspect) การณัลักษณะประจำคำเป็นชั้นความหมายที่สัมพันธ์กับโครงสร้างของเหตุการณ์ที่อ้างถึง ส่วนการณัลักษณะทางไวยากรณ์เป็นชั้นความหมายที่สัมพันธ์กับมุมมองแบบต่างๆ ของผู้พูดที่ใช้ในการอ้างถึงเหตุการณ์ ชั้นความหมายสองชั้นนี้มีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่ว่า การณัลักษณะประจำคำแสดงโครงสร้างเหตุการณ์ที่ประกอบด้วยองค์ประกอบต่างๆ เช่น จุดเริ่มต้น ส่วนกลาง หรือจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ คำบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์ทำหน้าที่เลือกเน้น (highlight) องค์ประกอบบางองค์ประกอบในโครงสร้างเหตุการณ์ และทำให้เด่นขึ้นมาเป็นความหมายเชิงการณัลักษณะ (aspectual meaning) ที่แสดงโดยประโยค การนำแนวความคิดนี้มาวิเคราะห์สามารถแสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า องค์ประกอบใดบ้างในประโยคที่มีความสำคัญต่อการตีความความหมายเชิงการณัลักษณะโดยรวมของประโยค อีกทั้งยังสามารถอธิบายข้อจำกัดการปรากฏร่วม (co-occurrence restriction) ระหว่างคำบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์แต่ละคำกับการณัลักษณะประจำคำแต่ละ

ประเภท รวมถึงสามารถแสดงให้เห็นว่าคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์แต่ละคำมีปฏิสัมพันธ์กับการณลักษณะประจำคำแต่ละประเภทอย่างไรจึงแสดงความหมายเชิงการณลักษณะของประโยคที่แตกต่างกัน

ในแง่ขอบเขตการปรากฏของคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ งานวิจัยชิ้นนี้เสนอผลการวิเคราะห์ของคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ทั้งที่ปรากฏเดี่ยวและปรากฏร่วมกันกับคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์คำอื่นๆ ในขณะที่งานวิจัยในอดีตได้ศึกษาเพียงกรณีที่คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ที่ปรากฏเดี่ยวเท่านั้น หากมีการกล่าวถึงการปรากฏร่วมของคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ ก็เป็นเพียงการกล่าวแบบพื้นๆ หรือเป็นการตั้งข้อสังเกตว่าคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ใดบ้างที่สามารถปรากฏร่วมกันได้และไม่สามารถปรากฏร่วมกันได้ แต่ไม่ได้เสนอผลการวิเคราะห์ในเชิงลึกกว่า คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ที่ปรากฏร่วมกันนั้นมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างไรและแสดงความหมายเชิงการณลักษณะโดยรวมของประโยคอย่างไร

ในแง่ลักษณะของข้อมูลภาษาที่นำมาวิเคราะห์ งานวิจัยในอดีตส่วนใหญ่มักจะใช้ข้อมูลภาษาที่ได้จากแต่งขึ้นโดยการใช้การนึกรู้ (intuition) ในฐานะเจ้าของภาษาเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ข้อมูลภาษาบางข้อมูลที่นำมาสนับสนุนผลการวิเคราะห์ในบางประเด็นมีความไม่เป็นธรรมชาติ หรือเป็นข้อมูลที่ยากต่อการตัดสินว่าเป็นข้อมูลภาษาที่เป็นที่ยอมรับหรือไม่ เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาเหล่านี้ งานวิจัยชิ้นนี้ใช้ข้อมูลการปรากฏของคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์จากคลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ ซึ่งเป็นคลังข้อมูลขนาดใหญ่และครอบคลุมการใช้ภาษาไทยในหลากหลายประเภท เช่น นวนิยาย เรื่องสั้น งานเขียนเชิงวิชาการ งานเขียนกึ่งวิชาการ ข่าวหนังสือพิมพ์ บทความในวารสาร และนิตยสาร อีกทั้งยังมีเนื้อหาของงานเขียนที่ครอบคลุมหลายกลุ่มเนื้อหา เช่น มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ประยุกต์ วิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ และสุขภาพ เป็นต้น

งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ 6 คำ ได้แก่ “กำลัง” “อยู่” “ยัง” “แล้ว” “เคย” และ “จะ” กับการณลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ 2) เพื่อระบุรูปแบบการปรากฏร่วมระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ 6 คำ ในข้อ 1) และ 3) เพื่อวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ทั้ง 6 คำ เมื่อปรากฏร่วมกันตามรูปแบบที่พบในข้อ 2)

จากวัตถุประสงค์ดังกล่าว งานวิจัยชิ้นนี้ได้ตั้งสมมติฐานไว้ 3 ข้อ ได้แก่ 1) คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์แต่ละคำเลือกเน้นองค์ประกอบของการณลักษณะประจำคำแตกต่างกัน 2)

คำบ่งชี้การณั้ลักษณะทางไวยากรณ์บางคำสามารถปรากฏร่วมกันได้ และ 3) คำบ่งชี้การณั้ลักษณะทางไวยากรณ์ที่สามารถปรากฏร่วมกันได้ต้องเลือกเน้นองค์ประกอบของการณั้ลักษณะประจำคำที่แตกต่างกัน

ผู้วิจัยทำการศึกษาในหัวข้อดังกล่าวโดยใช้กรอบแนวคิดของภาษาศาสตร์ปริชาน-หน้าที่ และนำข้อมูลภาษาที่ใช้จริงในคลังข้อมูลภาษาขนาดใหญ่มาใช้วิเคราะห์เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาการใช้ข้อมูลที่แต่งขึ้นโดยใช้การนึ้กรู้ (intuition) ในฐานะเจ้าของภาษา เช่น การใช้ตัวอย่างประโยคที่ไม่เป็นธรรมชาติที่ยากต่อการตัดสินว่าเป็นรูปภาษาที่ยอมรับได้หรือไม่ และเพื่อให้ครอบคลุมการใช้ในลักษณะต่างๆ มากที่สุด การวิเคราะห์และข้อสรุปจะอิงจากการปรากฏของตัวอย่างในคลังข้อมูลภาษาเป็นสำคัญ

การเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลกระทำเป็นขั้นตอนดังนี้ ในขั้นแรก ผู้วิจัยสืบค้นการปรากฏของคำว่า “กำลัง” “อยู่” “ยัง” “แล้ว” “เคย” และ “จะ” จากคลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ จำนวนคำละ 1,500 การปรากฏ จากนั้น ผู้วิจัยนำการปรากฏของคำทั้ง 6 คำมาแยกประเภทตามหน้าที่ โดยแยกการปรากฏที่เป็นคำบ่งชี้การณั้ลักษณะทางไวยากรณ์ออกจากหน้าที่อื่นๆ เพื่อนำมาวิเคราะห์ต่อไป

ในลำดับถัดมา ผู้วิจัยนำตัวอย่างประโยคที่ได้มาวิเคราะห์ในสองระดับชั้นความหมาย คือ ในชั้นความหมายการณั้ลักษณะประจำคำ ผู้วิจัยนำตัวอย่างประโยคมาวิเคราะห์รูปแบบการแสดงการณั้ลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ ในชั้นความหมายการณั้ลักษณะทางไวยากรณ์ ผู้วิจัยวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณั้ลักษณะทางไวยากรณ์ 6 คำ กับการณั้ลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ โดยแยกออกเป็น 2 กรณี ได้แก่ กรณีที่คำบ่งชี้การณั้ลักษณะทางไวยากรณ์แต่ละคำปรากฏเดี่ยว และกรณีที่คำบ่งชี้การณั้ลักษณะทางไวยากรณ์ปรากฏร่วมกันตั้งแต่สองคำขึ้นไป

ในการวิเคราะห์และจัดประเภทการณั้ลักษณะประจำคำ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์คุณสมบัติทางความหมาย 4 คุณสมบัติ ได้แก่ คุณสมบัติลักษณะพลวัต (dynamicity) คุณสมบัติการมีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (telicity) คุณสมบัติการกินเวลา (durativity) คุณสมบัติการก่อให้เกิดสภาพใหม่ (change of state)

คุณสมบัติลักษณะพลวัต (dynamicity) ใช้ในการจำแนกเหตุการณ์ออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ เหตุการณ์พลวัต (dynamic situation) และเหตุการณ์ทรงสภาพ (static situation) โดยที่เหตุการณ์พลวัตเป็นเหตุการณ์ที่ขาดความนิ่ง หรือเป็นเหตุการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลง (change) ใน

ลักษณะต่างๆ เช่น เหตุการณ์การเตะเก้าอี้ เหตุการณ์การกระโดดข้ามกล่อง หรือเหตุการณ์การตาย ในทางตรงกันข้ามเหตุการณ์ทรงสภาพ หมายถึงเหตุการณ์ที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพ หรือเป็นเหตุการณ์ที่เป็นการทรงสภาพใดสภาพหนึ่งของผู้ร่วมเหตุการณ์ เช่น เหตุการณ์การมีสภาพสวย เหตุการณ์การมีสภาพฉลาด หรือเหตุการณ์การมีสภาพอยู่ในบ้าน เป็นต้น

คุณสมบัติการมีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (telicity) ใช้ในการจำแนกเหตุการณ์ออกเป็น 2 ประเภทคือ เหตุการณ์ที่มีจุดสิ้นสุด (telic situation) และเหตุการณ์ที่ไม่มีจุดสิ้นสุด (atelic situation) โดยที่เหตุการณ์ที่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์หมายถึง “เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมาย เป้าหมาย หรือจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ และทันทีที่เหตุการณ์ดังกล่าวดำเนินไปถึงจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ เหตุการณ์ดังกล่าวจำเป็นต้องสิ้นสุดลงทันที” (Comrie, 1976: 45) จุดสิ้นสุดเหตุการณ์นี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ จุดสิ้นสุดเหตุการณ์ภายในคำกริยา (inherent endpoint) และจุดสิ้นสุดเหตุการณ์แบบกำหนดเอง (arbitrary endpoint) จุดสิ้นสุดเหตุการณ์ภายในคำกริยา หมายถึงจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ที่เป็นคุณสมบัติทางความหมายของคำกริยา เช่น คำกริยา “ตาย” ในประโยค “งูตาย” ประโยคนี้แสดงเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพจาก สภาพไม่ตาย ไปสู่ สภาพตาย โดยที่การเปลี่ยนแปลงสภาพดังกล่าวจะเกิดขึ้นเพียงช่วงระยะเวลาหนึ่ง ทันทีที่ผู้ร่วมเหตุการณ์มีสภาพตาย เหตุการณ์การตายนั้นจะสิ้นสุดลงทันที ไม่สามารถดำเนินต่อไปได้อีก จุดสิ้นสุดเหตุการณ์แบบกำหนดเอง หมายถึง จุดสิ้นสุดเหตุการณ์ที่ไม่ได้แสดงโดยคุณสมบัติทางความหมายของคำกริยา แต่แสดงโดยองค์ประกอบอื่นๆ ของประโยค เช่น การใช้บุพบทวลีแสดงที่หมาย (goal) “to the park” ใน “John ran to the park” ประโยคนี้แสดงเหตุการณ์การเคลื่อนที่โดยการวิ่งของผู้ร่วมเหตุการณ์ “John” โดยที่การเคลื่อนที่ดังกล่าวมีจุดหมายคือที่สวน ทันทีที่ “John” วิ่งมาถึงสวน เหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยคก็จะต้องสิ้นสุดลง ไม่สามารถดำเนินต่อไปได้อีก ในทางตรงกันข้าม เหตุการณ์ที่ไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (atelic situation) หมายถึง เหตุการณ์ที่ดำเนินต่อไปได้เรื่อยๆ โดยไม่มีการแสดงจุดสิ้นสุดเหตุการณ์โดยองค์ประกอบใดๆ ในประโยค เช่น “Mary was swimming” ประโยคนี้แสดงเหตุการณ์การว่ายน้ำของผู้ร่วมเหตุการณ์ “Mary” เหตุการณ์ดังกล่าวสามารถดำเนินต่อไปได้เรื่อยๆ โดยไม่มีการระบุขอบเขตหรือจุดสิ้นสุดเหตุการณ์อย่างชัดเจน เหมือนในประโยค “John ran to the park”

คุณสมบัติการกินเวลา (durativity) ใช้ในการจำแนกเหตุการณ์ออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ เหตุการณ์แบบกินเวลา (durative situation) และเหตุการณ์แบบไม่กินเวลา (non-durative situation) โดยที่ เหตุการณ์แบบกินเวลาหมายถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและดำเนินไปช่วงระยะเวลา

หนึ่ง เหตุการณ์ดังกล่าวมีส่วนกลาง (phase) ของเหตุการณ์ที่สามารถรับรู้ได้ เช่น “John ran” และ “Mary swam” เป็นต้น แต่เหตุการณ์แบบไม่กินเวลา เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงทันที โดยไม่มีส่วนกลางเหตุการณ์ที่สามารถรับรู้ได้ เช่น “The vase broke” และ “The light flashed” เป็นต้น

คุณสมบัติการก่อให้เกิดสภาพใหม่ (change into a new state) ใช้ในการแบ่งเหตุการณ์ ออกเป็นสองประเภทคือ เหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดสภาพใหม่ของผู้ร่วมเหตุการณ์ และเหตุการณ์ที่ไม่ก่อให้เกิดสภาพใหม่ของผู้ร่วมเหตุการณ์ เช่น ความแตกต่างระหว่างเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค “The vase broke” และ “The light flashed” เหตุการณ์การแตกของแจกันเป็นเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดสภาพใหม่ของผู้ร่วมเหตุการณ์ “vase” กล่าวคือ ทันทีที่เหตุการณ์การแตกจบสิ้นลงผู้ร่วมเหตุการณ์แจกันมีสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมคือสภาพแตก ในทางตรงกันข้าม เหตุการณ์การกระพริบของไฟเป็นเหตุการณ์ที่ไม่ก่อให้เกิดสภาพใหม่กับผู้ร่วมเหตุการณ์ “light” กล่าวคือ ทันทีที่เหตุการณ์การกระพริบจบสิ้นลง ผู้ร่วมเหตุการณ์ไม่ได้มีสภาพที่เปลี่ยนแปลงไป

จากคุณสมบัติทางความหมาย 4 คุณสมบัติ เหตุการณ์ต่างๆ สามารถจำแนกประเภท ออกเป็นการณ์ลักษณะประจำคำได้ 5 ประเภท ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบในโครงสร้าง เหตุการณ์ที่แตกต่างกัน ดังในตารางที่ 8.1

การณั้ลักษณะประจำคำ	คุณสมบัติทางความหมาย				โครงสร้างเหตุการณ์
	[±พลวัต]	[±จุดสิ้นสุด]	[±กินเวลา]	[±สภาพใหม่]	
สภาพการณั้ถาวร (Individual-level State) เช่น จอห์นเป็นคนอเมริกัน	- ¹	-	+	NA	X _i _____...
สภาพการณั้ชั่วคราว (Stage-level State) เช่น ถนนเปียก	-	±	+	NA	X _i -----...(X _T)
การณั้กระทำ (Activity) เช่น สมชายวิ่งในสนาม	+	-	+	NA	X _i ~~~~~...
การณั้ก่อผล (Accomplishment) เช่น สมชายวิ่งไปที่สนาม	+	+	+	NA	X _i ~~~~~X _T
การณั้สัมฤทธิ์ผล (Achievement) เช่น ฆูตาย	+	+	-	+	X _i X _T
การณั้ฉับพลัน (Semelfactive) เช่น ลูกบอลแดง	+	+	-	-	X _i X _T

ตารางที่ 8.1: สรุปคุณสมบัติทางความหมายและโครงสร้างเหตุการณ์ของการณั้ลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ

ในการทดสอบคุณสมบัติทางความหมายทั้ง 4 คุณสมบัติของการณั้ลักษณะประจำคำแต่ละประเภท ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การปรากฏร่วมกับส่วนขยายอื่นๆ ที่มีความสอดคล้องทางความหมาย (semantic compatibility) กับคุณสมบัติทางความหมายแต่ละคุณสมบัติ เกณฑ์ทดสอบที่นำมาใช้ในงานวิจัยชิ้นนี้มีทั้งหมด 5 เกณฑ์ ได้แก่

- (1) ก. เกณฑ์การปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้การณั้ลักษณะทางไวยากรณ์กำลังดำเนินอยู่ (progressive aspect) ซึ่งสามารถทดสอบคุณสมบัติลักษณะพลวัต เช่น “สมชายกำลังวิ่ง” และ “*สมชายกำลังฉลาด” เป็นต้น
- ข. เกณฑ์การปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงอัตราความเร็ว/ช้าของการเปลี่ยนแปลง ซึ่งสามารถทดสอบคุณสมบัติลักษณะพลวัต และการกินเวลา เช่น “สมชายวิ่งอย่างช้าๆ” “*แก้วแตกอย่างช้าๆ” และ “*สมชายฉลาดอย่างช้าๆ” เป็นต้น

¹ สัญลักษณ์ “-” “+” “±” และ “NA” หมายความว่า “ไม่มีคุณสมบัติ” “มีคุณสมบัติ” “มีหรือไม่มีก็ได้” และ “คุณสมบัติดังกล่าวไม่นำมาใช้” ตามลำดับ สัญลักษณ์ “X_i” “X_T” “___” “-----” “~~~~” และ “...” แสดง “จุดเริ่มต้น” “จุดสิ้นสุด” “ส่วนกลางที่เป็นสภาพถาวร” “ส่วนกลางที่เป็นสภาพชั่วคราว” “ส่วนกลางที่มีลักษณะพลวัต” และ “เหตุการณ์สามารถดำเนินโดยไม่จำกัด” ตามลำดับ

- ค. เกณฑ์การปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงขอบเขตเวลา ซึ่งสามารถทดสอบคุณสมบัติการมีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ เช่น “?สมชายวิ่งภายใน 10 นาที” “สมชายวิ่งไปถึงสวนภายในสิบนาที” เป็นต้น
- ง. เกณฑ์การปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงระยะเวลา ซึ่งสามารถทดสอบคุณสมบัติการมีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ เช่น “?สมชายวิ่งไปถึงสวน 10 นาที” และ “สมชายวิ่ง 10 นาที” เป็นต้น
- จ. เกณฑ์การปรากฏใช้เป็นคำคุณศัพท์แสดงสภาพ ซึ่งสามารถทดสอบคุณสมบัติการก่อให้เกิดสภาพใหม่ เช่น “แก้วที่แตก” และ “*กระจกที่เคาะ” เป็นต้น
- ฉ. เกณฑ์การปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงจุดเวลา ซึ่งสามารถทดสอบคุณสมบัติการมีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ เช่น “ตอน 10 โมงตรงสมชายกำลังวิ่ง” และ “ตอนสิบโมงสี่สิบห้านาที แก้วแตก” เป็นต้น

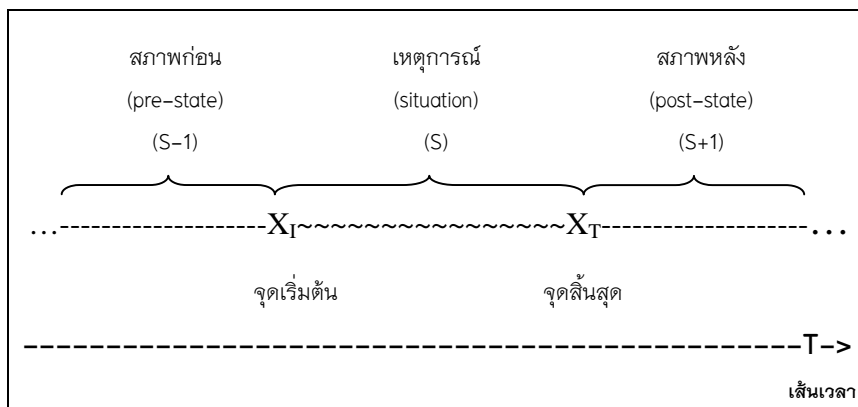
ผลการทดสอบคุณสมบัติทางความหมายของการณ์ลักษณะประจำคำแต่ละประเภทสามารถสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

เกณฑ์ทดสอบ	การณัลักษณะประจำคำ					
	สภาพการณั	สภาพการณั	การณั	การณั	การณั	การณั
	ถาวร	ชั่วคราว	กระทำ	ก่อนผล	สัมฤทธิผล	ฉับพลัน
1. คำบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์กำลังดำเนินอยู่ “กำลัง”	- ²	√*	√	√	√*	√*
2. ส่วนขยายแสดงอัตราความเร็ว/ช้าของการเปลี่ยนแปลง	-	-	√	√	√	√
3. ส่วนขยายแสดงขอบเขตเวลา	-	-	-	√	√	√
4. ส่วนขยายแสดงระยะเวลา	-	√	√	-	-	-
5. การปรากฏใช้เป็นคำคุณศัพท์แสดงสภาพ	NA	NA	NA	NA	√	-
6. ส่วนขยายแสดงจุดเวลา	-	√*	√*	√*	√	√

ตารางที่ 8.2: สรุปการทดสอบคุณสมบัติทางความหมายของการณัลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ

ในการวิเคราะห์โครงสร้างของเหตุการณ์ที่แสดงโดยการณัลักษณะประจำคำแต่ละประเภท ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเรื่อง *การแสดงโครงสร้างเหตุการณ์แบบเต็ม* (maximal projection of a situation) ของ เจอร์เกน โบห์เนอเมเยอร์ (Bohnenmeyer, 1998: 73) ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ สภาพก่อน (pre-state) เหตุการณ์ที่อ้างถึง (situation) และสภาพหลัง (post-state) องค์ประกอบทั้งสามนี้สามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังต่อไปนี้

² สัญลักษณ์ “√” “-” “NA” หมายถึง “สามารถปรากฏร่วมได้” “ไม่สามารถปรากฏร่วมได้” และ “เกณฑ์ทดสอบไม่ได้นำมาใช้” ตามลำดับ และ สัญลักษณ์ “√*” หมายถึง สามารถปรากฏร่วมได้แต่มีข้อจำกัดบางประการ

แผนภาพ 8.1: องค์ประกอบของเหตุการณ์ตามแนวคิดของโบห์เนเมเยอร์ (ดัดแปลงจาก Bohemeyer, 1998: 73)

จากแผนภาพที่ 8.1 *สภาพก่อน* หมายถึงเหตุการณ์ตรงสภาพก่อนที่เหตุการณ์ที่อ้างถึงเกิดขึ้น *เหตุการณ์* หมายถึงเหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยประโยค ซึ่งมีโครงสร้างภายในเชิงเวลาที่แตกต่างกันไปตามแต่ละประเภทการณ์ลักษณะประจำคำ *สภาพหลัง* หมายถึงเหตุการณ์ตรงสภาพบางอย่าง ซึ่งเป็นผลมาจากการที่เหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยประโยคได้สิ้นสุดลง องค์ประกอบทั้งสามองค์ประกอบนี้มีความสัมพันธ์กันทั้งในเชิงลำดับเวลา (temporal sequence) และในเชิงการริต (causation) บนห่วงโซ่การริต³ (causal chain) กล่าวคือ สภาพก่อนเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนเหตุการณ์ที่อ้างถึงและสภาพหลัง ตามลำดับ นอกจากนี้ สภาพก่อนไม่ได้หมายถึงเหตุการณ์ตรงสภาพใดๆ ที่เกิดขึ้นก่อนเหตุการณ์ที่อ้างถึง แต่หมายถึงเหตุการณ์ตรงสภาพที่มีความหมายว่าเหตุการณ์ที่อ้างถึงมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นเท่านั้น การอ้างถึงสภาพหลังก็เช่นเดียวกันที่ไม่ได้หมายถึงเหตุการณ์ตรงสภาพใดๆ ที่เกิดขึ้นหลังจากเหตุการณ์ที่อ้างถึงได้สิ้นสุดลง แต่หมายถึงเหตุการณ์ตรงสภาพบางอย่างที่เป็นผลมาจากการที่เหตุการณ์ที่อ้างถึงได้สิ้นสุดลงเท่านั้น

³ ห่วงโซ่การริต หมายถึงรูปแบบทางปริชาณ (cognitive model) ที่ใช้แสดงกระบวนการรับรู้และทำความเข้าใจเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นของมนุษย์ว่า มนุษย์แยกแยะปฏิสัมพันธ์ (interaction) และการส่งผ่านพลังงาน (energy transmission) ระหว่างสิ่ง สองสิ่ง ได้แก่ ผู้ก่อเหตุ (causer) และผู้รับเหตุ (causee) อย่างไร วิลเลียม ครอฟต์ (Croft, 1991) ใช้ห่วงโซ่การริตแสดงสถานการณ์การริตต้นแบบ (prototypical causative situation) ซึ่งหมายถึงเหตุการณ์ใหญ่ที่ประกอบด้วยเหตุการณ์ย่อย 3 เหตุการณ์ ได้แก่ เหตุการณ์เหตุ (causing situation) เหตุการณ์ผล (caused situation) และสภาพผล (resulting state) โดยที่ เหตุการณ์เหตุ หมายถึง เหตุการณ์ที่ผู้ก่อเหตุกระทำการบางอย่างต่อผู้รับเหตุ เหตุการณ์ผล หมายถึง เหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพบางอย่างที่เกิดขึ้นกับผู้รับเหตุอันเป็นผลมาจากการกระทำของผู้ก่อเหตุ และ เหตุการณ์สภาพผล หมายถึง เหตุการณ์ที่ผู้รับเหตุตรงสภาพ บางอย่างหลังจากที่เหตุการณ์ผลได้สิ้นสุดลง เหตุการณ์ย่อยทั้งสามเหตุการณ์มีความสัมพันธ์ในเชิงการริต (causation) กล่าวคือ เหตุการณ์เหตุก่อให้เกิดเหตุการณ์ผล และเหตุการณ์สภาพผลเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหลังจากเหตุการณ์ผลได้สิ้นสุดลง

เมื่อนำแนวคิดนี้มาประกอบกับการวิเคราะห์และจัดประเภทการณัลักษณะประจำคำ โครงสร้างเหตุการณ์ของการณัลักษณะประจำคำทั้ง 6 ประเภทสามารถแสดงเป็นภาพแทนได้ดังนี้

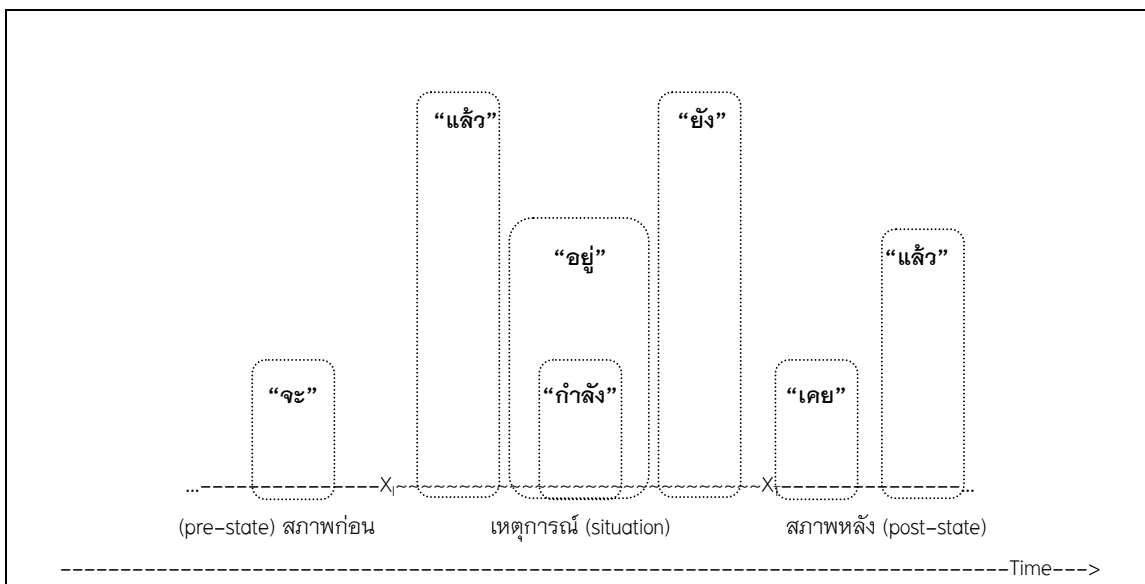
การณัลักษณะประจำคำ	โครงสร้างเหตุการณ์
ก. สภาพการณัถาวร	...---[pre-state]---X _I ____[S]____...---[post-state]---...
ข. การณักระทำ	...---[pre-state]---X _I ~~~[S]~~~...---[post-state]---...
ค. การณัก่อผล	...---[pre-state]---X _I ~~~[S]~~~X _T ---[post-state]---...
ง. การณัสัมฤทธิผล	...---[pre-state]---X _I [S]X _T ---[post-state]---...
จ. การณัฉับพลัน	...---[pre-state]---X _I [S]X _T ---[post-state]---...

แผนภาพ 8.2: โครงสร้างเหตุการณ์แบบเต็มของการณัลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ

การนำแนวคิดนี้มาประยุกต์ใช้กับการศึกษาการณัลักษณะในภาษาไทยมีสามารถอธิบายปรากฏการณันี้ได้ดีและชัดเจนกว่าแนวคิดอื่นๆ กล่าวคือ คำบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์บางคำในภาษาไทยไม่ได้มีปฏิสัมพันธ์กับโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ที่อ้างถึง เช่น คำว่า “จะ” “เคย” และ “แล้ว” ดังจะกล่าวถึงในรายละเอียดต่อไป และคำบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์บางคำนอกจากจะมีปฏิสัมพันธ์กับโครงสร้างภายในเชิงเวลาของเหตุการณ์ที่อ้างถึงแล้ว ยังแสดงการเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับองค์ประกอบอื่นภายนอกโครงสร้างภายในของเหตุการณ์ที่อ้างถึงอีกด้วยเช่นในกรณีของคำว่า “ยัง” และ “แล้ว”

หลังจากวิเคราะห์และจัดประเภทการณัลักษณะประจำคำ ต่อไปผู้วิจัยได้วิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์ 6 คำ ได้แก่ “กำลัง” “อยู่” “ยัง” “แล้ว” “เคย” และ “จะ” กับการณัลักษณะประจำคำประเภทต่างๆ ในการวิเคราะห์ส่วนนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่า เมื่อปรากฏร่วมกับการณัลักษณะประจำคำประเภทต่าง คำบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์แต่ละคำทำหน้าที่เลือกเน้นองค์ประกอบใดในการณัลักษณะประจำคำ และแสดงความหมายเชิงการณัลักษณะของประโยคในลักษณะใด ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้มีทั้งที่สอดคล้องและไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ ดังจะกล่าวถึงในรายละเอียดดังต่อไปนี้

คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ 6 คำ บางคำเลือกเน้นองค์ประกอบในโครงสร้าง เหตุการณ์ที่แตกต่างกัน แต่บางคำเลือกเน้นองค์ประกอบเดียวกัน ซึ่งสามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ ดังในแผนภาพที่ 8.1

แผนภาพ 8.3: การเลือกเน้นองค์ประกอบในการณลักษณะประจำคำของคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” “อยู่” “ยัง” “แล้ว” “เคย” และ “จะ”

จากแผนภาพที่ 8.3 คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์สามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มตาม การเลือกเน้นองค์ประกอบต่างๆ ในโครงสร้างเหตุการณ์ ได้แก่ 1) คำบ่งชี้การณลักษณะทาง ไวยากรณ์ที่เลือกเน้นบริเวณสภาพก่อน ซึ่งได้แก่คำว่า “จะ” 2) คำบ่งชี้การณลักษณะทาง ไวยากรณ์ที่เลือกเน้นบริเวณส่วนกลางของเหตุการณ์ ซึ่งได้แก่คำว่า “กำลัง” “อยู่” “ยัง” และ “แล้ว₁” และ 3) คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ที่เลือกเน้นบริเวณสภาพหลัง ซึ่งได้แก่คำว่า “เคย” และ “แล้ว₂”

ในกลุ่มแรก คำว่า “จะ” ทำหน้าที่เลือกเน้นส่วนกลางของบริเวณสภาพก่อน (pre-state) หรือเหตุการณ์ตรงสภาพก่อนที่เหตุการณ์ที่อ้างถึงจะเกิดขึ้น และแสดงความหมายเชิงการณ ลักษณะว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นภายหลังจากเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย เช่น “สมชายจะไปเชียงใหม่” “กิ้งไม้จะหัก” และ “ฝนจะตก” เป็นต้น

ในกลุ่มที่สอง คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” “อยู่” “ยัง” และ “แล้ว₁” ทำหน้าที่เลือกเน้นบริเวณส่วนกลางของเหตุการณ์ที่อ้างถึงและแสดงความหมายเชิงการณลักษณะที่คล้ายคลึงกันคือ เหตุการณ์ที่อ้างถึงดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย เช่น “สมชายกำลังทำงาน” “สมชายทำงานอยู่” “สมชายยังอยู่บ้าน” และ “สมชายอยู่บ้านแล้ว” ความหมายเชิงการณลักษณะของประโยคตัวอย่างทั้ง 4 ประโยคนี้อาจคล้ายคลึงกัน คือ เหตุการณ์ที่อ้างถึงดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย อย่างไรก็ตาม คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ทั้ง 4 คำนี้แสดงจุดเน้นย้ำ (focus) หรือแสดงความหมายอื่นๆ ที่แตกต่างกัน อีกทั้งยังมีข้อจำกัดการปรากฏร่วมกับการณลักษณะประจำคำแต่ละประเภทแตกต่างกัน ดังจะกล่าวถึงในรายละเอียดต่อไป

คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์กลุ่มสุดท้ายประกอบด้วยคำว่า “เคย” และ “แล้ว₂” ซึ่งทำหน้าที่เลือกเน้นที่บริเวณสภาพหลัง และแสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย แต่มีความสัมพันธ์ในลักษณะต่างๆ กับสถานการณ์ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย

การแสดงถึงความหมายเชิงการณลักษณะของคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ทั้ง 6 คำสามารถสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

คำ	ประเภทการณลักษณะ	ความหมายเชิงการณลักษณะ	ปฏิสัมพันธ์กับการณลักษณะประจำคำ
กำลัง	การณลักษณะกำลังดำเนิน (progressive aspect)	เหตุการณ์ที่อ้างถึงกำลังดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย เช่น “เขากำลังว่ายน้ำ”	$\dots\dots[S-1]\dots X_T \text{---} [S] \text{---} X_T \dots [S+1] \dots\dots$ $\downarrow$ $\dots\dots\dots\{T_{Sit}=RT=ST\}\dots\dots T \rightarrow$
อยู่	การณลักษณะมีอยู่ (existential aspect)	ก. เหตุการณ์ที่อ้างถึงปรากฏอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย เช่น “เขาว่ายน้ำอยู่”	$\dots\dots[S-1]\dots X_T \text{---} [S] \text{---} X_T \dots [S+1] \dots\dots$ $\downarrow$ $\dots\dots\dots\{T_{Sit}=RT=ST\}\dots\dots T \rightarrow$
		ข. เหตุการณ์ที่อ้างถึงปรากฏอยู่ภายในขอบเขตเวลา เช่น “เขาว่ายน้ำอยู่ครึ่งชั่วโมง”	$\dots\dots[S-1]\text{---} [X_1 \dots [S] \dots X_2] \text{---} [S+1] \dots\dots$ $\dots\dots\dots\{T_{Sit}=RT>ST\}\dots\dots T \rightarrow$

ตาราง 8.3: สรุปคุณสมบัติทางความหมายของคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” “อยู่” “ยัง” “แล้ว” “เคย” และ “จะ”

คำ	ประเภทการณ ลักษณะ	ความหมายเชิงการณลักษณะ	ปฏิสัมพันธ์กับการณลักษณะประจำคำ
ยัง	การณลักษณะคง อยู่ (continuative aspect)	ก. เหตุการณที่อ้างถึงปรากฏอยู่ ณ เวลาอ้างอิง หรือเวลากล่าวถ้อย และมีความหมาย เหตุการณคู่ตรงข้าม เช่น “ <i>สมชายยังอยู่ที่ อเมริกา</i> ”	$\begin{array}{c} \dots[S-1]\dots X_T \dots [S] \dots X_T \dots [S+1] \dots \\ \downarrow \\ \dots \{TSit=RT=ST\} \dots T \rightarrow \end{array}$
		ข. เหตุการณที่อ้างถึงเกิดขึ้นและสิ้นสุดลง ณ เวลาอ้างอิง ซึ่งอยู่ก่อนเวลากล่าวถ้อย และมีความ หมายเหตุการณคู่ตรงข้าม เช่น “ <i>ขนาด ทางโทรศัพท์ เธอยังหาเรื่องฉันได้นะ</i> ”	$\begin{array}{c} \dots[S-1]\dots X_T \dots [S] \dots X_T \dots [S+1] \dots \\ \downarrow \\ \dots \{TSit=RT>ST\} \dots T \rightarrow \end{array}$
แล้ว	เหตุการณก่อน (anterior/perfect)	ก. เหตุการณที่อ้างถึงเกิดขึ้นก่อนและดำเนินมา จนถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย และมีความ หมายเหตุการณคู่ตรงข้าม เช่น “ <i>เขาวิ่ง มาทางนี้แล้ว</i> ”	$\begin{array}{c} \dots[S-1]\dots X_T \dots [S] \dots X_T \dots [S+1] \dots \\ \downarrow \\ \dots \{TSit=RT=ST\} \dots T \rightarrow \end{array}$
		ข. เหตุการณที่อ้างถึงเกิดขึ้นและจบสิ้นลงก่อน แต่มีความสำคัญหรือตรงประเด็นกับ สถานการณ์ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าว ถ้อย และมีความหมายเหตุการณคู่ตรงข้าม เช่น “ <i>เขาทำการบ้านเสร็จแล้ว</i> ”	$\begin{array}{c} \dots[S-1]\dots X_T \dots [S] \dots X_T \dots [S+1] \dots \\ \downarrow \\ \dots \{TSit=RT=ST\} \dots T \rightarrow \end{array}$
เคย	การณลักษณะเชิง ประสบการณ (experiential aspect)	เหตุการณที่อ้างถึงได้เกิดขึ้นและเสร็จสิ้นลง อย่างน้อยหนึ่งครั้งก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลา กล่าวถ้อย เช่น “ <i>เขาเคยไปอเมริกา</i> ”	$\begin{array}{c} \dots[S-1]\dots X_T \dots [S] \dots X_T \dots [S+1] \dots \\ \downarrow \\ \dots \{TSit=RT=ST\} \dots T \rightarrow \end{array}$
จะ	เหตุการณที่ไม่ เกิดขึ้นจริง (irrealis)	เหตุการณที่อ้างถึงมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้น ภายหลังจากเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย เช่น “ <i>เขาจะไปอเมริกา</i> ”	$\begin{array}{c} \dots[S-1]\dots X_T \dots [S] \dots X_T \dots [S+1] \dots \\ \downarrow \\ \dots \{TSit=RT=ST\} \dots T \rightarrow \end{array}$

ตาราง 8.3 (ต่อ): สรุปลักษณะสมบัติทางความหมายของคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” “อยู่” “ยัง” “แล้ว” “เคย” และ “จะ”

คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” และ “อยู่” มีปฏิสัมพันธ์กับการณลักษณะประจำคำในลักษณะเดียวกัน คือ ทำหน้าที่เลือกเน้นส่วนกลาง (phase) ของเหตุการณที่อ้างถึง (S) เวลาของเหตุการณ (TSit) หรือบริเวณที่ถูกเลือกเน้นปรากฏ ณ ตำแหน่งเดียวกันกับเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ปฏิสัมพันธ์ในลักษณะนี้แสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณที่อ้างถึงกำลังเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย อย่างไรก็ตาม คำบ่งชี้การณลักษณะทาง

ไวยากรณ์สองคำนี้แสดงจุดเน้นย้ำ (focus) ที่แตกต่างกัน กล่าวคือ คำว่า “กำลัง” แสดงจุดเน้นย้ำที่ การกำลังเกิดขึ้นจริง (actual on-goingness) ของเหตุการณ์ที่อ้างถึง ซึ่งเป็นการเน้นย้ำที่คุณสมบัติ ทางความหมายลักษณะพลวัต (dynamicity) ของเหตุการณ์ ดังนั้นคำว่า “กำลัง” จึงมักจะปรากฏ ร่วมกับเหตุการณ์พลวัตแบบกินเวลา (durative dynamic situation) ซึ่งตรงกับการณ์ลักษณะประจำ คำประเภทการกระทำ (activity) และการณ์ก่อผล (accomplishment) แต่มักจะไม่สามารถปรากฏ ร่วมกับเหตุการณ์ทรงสภาพ หรือการณ์ลักษณะประจำคำประเภทสภาพการณ์ถาวร (individual-level state) และสภาพการณ์ชั่วคราว (stage-level state) และมักจะไม่ปรากฏร่วมกับเหตุการณ์ แบบไม่กินเวลา (non-durative situation) หรือการณ์ลักษณะประจำคำประเภทการณ์สัมฤทธิ์ผล (achievement) และการณ์ฉับพลัน (semelfactive) อย่างไรก็ตาม คำว่า “กำลัง” สามารถปรากฏ ร่วมกับการณ์ลักษณะประจำคำเหล่านี้ได้เมื่อปรากฏในบริบททางความหมายที่เหมาะสม กล่าวคือ คำว่า “กำลัง” สามารถปรากฏร่วมกับการณ์ลักษณะประจำคำประเภทสภาพการณ์ (state) ได้ก็ ต่อเมื่อสภาพการณ์ดังกล่าวเป็นการแสดงเหตุการณ์ทรงสภาพที่มีความคงที่ต่ำ ซึ่งมีแนวโน้มที่จะ เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพได้อีกภายหลัง เช่น “เขากำลังเสียใจ” และ “ถนนกำลังเปียก” เป็นต้น นอกจากนี้ คำว่า “กำลัง” จะสามารถปรากฏร่วมกับการณ์ลักษณะประจำคำประเภทการณ์ สัมฤทธิ์ผล (achievement) และการณ์ฉับพลัน (semelfactive) ได้เฉพาะในกรณีที่เป็นการแสดง ความหมายว่าเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบซ้ำๆ (iterative) เช่น “ไฟในตึกกำลังดับลงทีละดวงๆ” หรือ “ไฟหน้ารถกำลังกระพริบ” หรือในกรณีที่เหตุการณ์แบบไม่กินเวลาถูกตีความใหม่ให้เป็น เหตุการณ์แบบกินเวลา เช่น ในบริบทของการนำเสนอเหตุการณ์แบบช้ากว่าความเป็นจริงหรือ ภาพเคลื่อนไหวช้า (slow-motion film) เช่น “การทำภาพ slow motion แก้วกำลังค่อยๆ แตกช้าๆ” เป็นต้น

ในขณะที่คำว่า “อยู่” แสดงจุดเน้นย้ำที่การมีอยู่หรือการปรากฏอยู่ (existence) ของ เหตุการณ์ที่อ้างถึง ดังนั้นคำว่า “อยู่” จึงสามารถปรากฏร่วมกับเหตุการณ์ทั้งที่เป็นเหตุการณ์ พลวัต (dynamic situation) และเหตุการณ์ทรงสภาพ (static situation) และสามารถแสดง ความหมายเชิงการณ์ลักษณะได้ 2 ความหมายคือ เหตุการณ์ที่อ้างถึงดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิง หรือเวลากล่าวถ้อย เช่น “เขาวัยน้ำอยู่” หรือเหตุการณ์ที่อ้างถึงเกิดขึ้นภายในขอบเขตเวลา เช่น “เขาวัยน้ำอยู่ชั่วโม่งกว่า” นอกจากนี้ เนื่องจากคำว่า “อยู่” ไม่ได้แสดงจุดเน้นย้ำที่คุณสมบัติ ลักษณะพลวัต (dynamicity) ของเหตุการณ์ที่อ้างถึง ดังนั้นคำว่า “อยู่” จึงไม่สามารถปรากฏ ร่วมกับเหตุการณ์แบบไม่กินเวลาแล้วแสดงความหมายเชิงการณ์ลักษณะว่า เหตุการณ์ดังกล่าว กำลังดำเนินอยู่ช้ากว่าปกติเหมือนคำว่า “กำลัง” ได้ เช่น “?การทำภาพ slow motion แก้วค่อยๆ

แตกซำๆ อยู่” แต่สามารถปรากฏร่วมกับส่วนขยายแสดงการนับจำนวนครั้งที่เหตุการณ์ที่อ้างถึงเกิดขึ้นได้ เช่น “แก้วแตกอยู่สองครั้ง” เป็นต้น

คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “ยัง” มีปฏิสัมพันธ์กับการณลักษณะประจำคำคล้ายคลึงกับคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “อยู่” คือ สามารถมีปฏิสัมพันธ์กับการณลักษณะประจำคำได้ 2 แบบ คือ ก) เลือกเน้นที่ส่วนกลางของเหตุการณ์ที่อ้างถึง และแสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิง เช่น “เขายังอยู่ที่อเมริกา” ปฏิสัมพันธ์ในลักษณะนี้พบเมื่อคำว่า “ยัง” ปรากฏร่วมกับเหตุการณ์ที่ไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (atelic situation) หรือการณลักษณะประจำคำประเภทสภาพการณ (state) และ การณกระทำ (activity) และ ข) เลือกเน้นเหตุการณ์ทั้งเหตุการณ์ และแสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลง ณ เวลาอ้างอิง ซึ่งอยู่ก่อนเวลากล่าวถ้อย เช่น “นี่ขนาดทางโทรศัพท์นะเนี่ย เธอยังหาเรื่องฉันได้อีก” ปฏิสัมพันธ์ในลักษณะนี้พบเมื่อคำว่า “ยัง” ปรากฏร่วมกับการณลักษณะประจำคำประเภทการณก่อผล (accomplishment)

อย่างไรก็ตาม คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “ยัง” มีความแตกต่างจากคำว่า “อยู่” และ “กำลัง” ตรงที่คำว่า “ยัง” แสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามกับเหตุการณ์ที่อ้างถึง แต่คำว่า “อยู่” และ “กำลัง” ไม่ได้แสดงความหมายนี้ ความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามกับเหตุการณ์ที่อ้างถึงที่แสดงโดยคำว่า “ยัง” สามารถเป็นได้ 2 กรณีคือ ก) เหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ปรากฏหลังเหตุการณ์ที่อ้างถึง (S+1) หรือ ข) เหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะปรากฏ (Not-S) สำหรับความหมายแรก คำว่า “ยัง” แสดงความหมายว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย อย่างไรก็ตามเหตุการณ์ดังกล่าวจะจบสิ้นลงภายหลัง เช่น “แพนยังอยู่ที่หน้าบ้านพี่อินคะ” คำว่า “ยัง” ในประโยคนี้อาจแสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์ทรงสภาพการณอยู่ที่หน้าบ้านพี่อินของแพนดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ในขณะที่เดียวกันก็แสดงความหมายว่า ภายหลังจากเวลาอ้างอิงเหตุการณ์ดังกล่าวจะจบสิ้นลง กล่าวคือ อินจะไม่อยู่ที่หน้าบ้านพี่อินอีกต่อไป การแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามในลักษณะนี้ทำให้คำว่า “ยัง” ไม่สามารถปรากฏร่วมกับเหตุการณ์ที่ไม่สามารถมีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ได้ เช่น “*โลกยังคงลม” หรือ “*เขายังแก่” เป็นต้น สำหรับความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะปรากฏ คำว่า “ยัง” แสดงความหมายว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงมีอยู่หรือปรากฏอยู่ ณ เวลาอ้างอิงทุกๆ ที่เหตุการณ์ดังกล่าวไม่ควรจะเกิดขึ้น เช่น “นี่โดนเขียนไปสองที ยังมีแรงเถียงอีกรึ” ในประโยคนี้อาจแสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์ทรงสภาพการณมีแรงเถียงดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือ

เวลากล่าวถ้อย อีกทั้งแสดงความหมายว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงนี้เป็นเหตุการณ์ที่ไม่ควรจะเกิดขึ้น กล่าวคือ อันที่จริงแล้ว เหตุการณ์การมีแรงเถียงนั้นเป็นเหตุการณ์ที่ไม่ควรจะเกิดขึ้นเนื่องจากผู้ร่วมเหตุการณ์ได้โดนเขี่ยนไปก่อนหน้านี้แล้ว

คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “แล้ว” ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จัดเป็นคำบ่งชี้การณลักษณะเหตุการณ์ก่อน (anterior หรือ perfect) ซึ่งสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับการณลักษณะประจำคำได้ 2 ลักษณะ ปฏิสัมพันธ์ในลักษณะแรกคือ เลือกเน้นส่วนกลางเหตุการณ์ที่อ้างถึงและแสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงได้เกิดขึ้นก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย และดำเนินมาจนถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย (anterior continuing) ปฏิสัมพันธ์ในลักษณะนี้พบเมื่อคำว่า “แล้ว” ปรากฏร่วมกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบกินเวลา (durative situation) หรือการณลักษณะประจำคำประเภทสภาพการณ (state) เช่น “เขารวยแล้ว” การณกระทำ (activity) เช่น “เขาวิ่งไปแล้ว” และการณก่อผล (accomplishment) เช่น “เขาวิ่งมาหาเธอแล้ว” ปฏิสัมพันธ์ในลักษณะที่สองคือ เลือกเน้นสภาพหลัง (post-state) หรือสภาพหลังจากเหตุการณ์ที่อ้างถึงได้จบสิ้นลง (S+1) ปฏิสัมพันธ์ในลักษณะนี้แสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงได้จบสิ้นลงก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยแต่มีความสำคัญหรือตรงประเด็นกับสถานการณ์ ณ เวลาอ้างอิง (perfect of result) การแสดงความหมายในลักษณะนี้พบเมื่อคำว่า “แล้ว” ปรากฏร่วมกับเหตุการณ์พลวัตที่สามารถมีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ ซึ่งได้แก่ การณลักษณะประจำคำประเภทการณกระทำ (activity) เช่น “เขาทำการบ้านแล้ว” การณก่อผล (accomplishment) “เขาไปโรงเรียนแล้ว” การณสัมฤทธิ์ผล (achievement) เช่น “แก้วแตกแล้ว” และการณฉับพลัน (semelfactive) เช่น “ไฟกระพริบแล้ว”

นอกจากความหมายเชิงการณลักษณะแล้ว คำว่า “แล้ว” ยังแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามกับเหตุการณ์ที่อ้างถึงเช่นเดียวกับคำว่า “ยัง” อย่างไรก็ตาม คำว่า “แล้ว” แสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามกับเหตุการณ์ที่อ้างถึงในลักษณะที่แตกต่างไปจากคำว่า “ยัง” บางประการ กล่าวคือ คำว่า “ยัง” แสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ปรากฏหลังเหตุการณ์ที่อ้างถึง (S+1) และเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะปรากฏ (Not-S) แต่คำว่า “แล้ว” แสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ปรากฏก่อนเหตุการณ์ที่อ้างถึง (S-1) และเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะปรากฏ (Not-S) สำหรับเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ปรากฏก่อนเหตุการณ์ที่อ้างถึง (S-1) คำว่า “แล้ว” แสดงความหมายว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงเป็นเหตุการณ์ที่เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพ เช่น “สมชายรวยแล้ว” ในประโยคนี้คำว่า “แล้ว” แสดงความหมายว่า เหตุการณ์ทรงสภาพการรวย

ของสมชายดำเนินอยู่ ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ในขณะที่เดียวกันก็แสดงความหมาย เหตุการณ์คู่ตรงข้ามว่า ก่อนหน้าเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยสมชายได้มีสภาพตรงกันข้ามคือ สภาพไม่รวมมาก่อน การแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามในลักษณะนี้ทำให้คำว่า “แล้ว” ไม่สามารถปรากฏร่วมกับเหตุการณ์ที่มีความคงที่สูง หรือเป็นเหตุการณ์ที่ไม่สามารถมีการเปลี่ยนแปลงสภาพได้ เช่น “??เขาเป็นคนอเมริกันแล้ว” ประโยคนี้ฟังดูแปลกหรือไม่น่าจะเป็น ประโยคที่ถูกไวยากรณ์เนื่องจาก โดยปกติแล้ว การทรงสภาพการเป็นคนอเมริกันนั้นเป็นสภาพที่มีความคงที่สูงและมีแนวโน้มต่ำที่จะมีการเปลี่ยนแปลงสภาพ ดังนั้นจึงไม่น่าจะปรากฏร่วมกับคำว่า “แล้ว” ได้ เนื่องจากคำว่า “แล้ว” แสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ปรากฏก่อนคือ เหตุการณ์การไม่เป็นคนอเมริกัน อย่างไรก็ตาม ประโยคดังกล่าวสามารถยอมรับได้เมื่อปรากฏใน บริบทที่เหตุการณ์การทรงสภาพเป็นคนอเมริกันนี้เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพก่อนเวลา อ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย เช่น ก่อนหน้านี้ผู้ร่วมเหตุการณ์มีสัญชาติอื่นมาก่อนแต่หลังจากที่อยู่ ที่ประเทศอเมริกามานานจึงได้สัญชาติอเมริกันภายหลัง

สำหรับความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะปรากฏ (Not-S) คำว่า “แล้ว” จะแสดงความหมายว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงเป็นเหตุการณ์ที่ตรงกันข้ามกับเหตุการณ์ควรจะเกิดขึ้น เช่น “สารได้ออกซินทำร้ายเรามาแล้ว ดังนั้นประชาชนคนไทยจึงควรทำความรู้จักถึงพิษของมัน” ในประโยคนี้ คำว่า “แล้ว” แสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์การทำร้ายเราของ สารได้ออกซินได้เกิดขึ้นก่อนและดำเนินมาจนถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย และแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ควรจะปรากฏ เช่น ประโยคดังกล่าวสามารถใช้ในบริบทที่ว่า ณ เวลากล่าวถ้อยผู้ฟังอาจจะยังไม่ทราบมาก่อนว่า สารได้ออกซินนั้นไม่ได้เกิดขึ้น ดังนั้นผู้พูดจึงกล่าว ประโยคนี้ขึ้นมาเพื่อที่จะแจ้งให้ทราบว่าเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ผู้ฟังรู้อยู่นั้นเป็นเหตุการณ์ที่ไม่ ถูกต้อง

คำบ่งชี้การณลักษณะ “เคย” ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จัดเป็นคำบ่งชี้การณลักษณะเชิง ประสบการณ์ (experiential aspect) ซึ่งแสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึง นั้นได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงก่อนอย่างน้อยหนึ่งครั้งก่อนเวลากล่าวถ้อย ในแง่ปฏิสัมพันธ์กับการณ ลักษณะประจำคำ คำว่า “เคย” ทำหน้าที่เลือกเน้นบริเวณสภาพหลัง (post-state) ซึ่งเป็นสภาพที่ เกิดขึ้นหลังเหตุการณ์ที่อ้างถึงได้จบสิ้นลง (S+1) เช่น “เขาเคยเป็นทหาร” ในประโยคนี้ คำว่า “เคย” แสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์การเป็นทหารของเขาได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลง อย่างน้อยหนึ่งครั้งก่อนเวลากล่าวถ้อย

คำว่า “จะ” ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จัดเป็นคำบ่งชี้เหตุการณ์ที่ไม่เกิดขึ้นจริง (irrealis) เนื่องจากคำว่า “จะ” สามารถแสดงความหมายได้หลากหลายคือ ก) ความความตั้งใจ ข) ความหมายเชิงเวลา และ ค) ความหมายเชิงทัศนภาวะการคาดคะเนความเป็นไปได้ ความหมายทั้งสามนี้มักจะปรากฏร่วมกันโดยไม่สามารถแยกขาดออกจากกันได้อย่างชัดเจน เช่น “สมชายจะไปโรงเรียน” คำว่า “จะ” ในประโยคนี้สามารถแสดงความหมายได้ 3 ลักษณะคือ ก) ผู้ร่วมเหตุการณ์ “สมชาย” มีความตั้งใจที่จะกระทำเหตุการณ์การไปโรงเรียน ข) เหตุการณ์การไปโรงเรียนของสมชายมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นภายหลังจากเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย และ ค) ผู้พูดคาดคะเนความเป็นไปได้จากมุมมองของผู้พูดว่า เหตุการณ์การไปโรงเรียนของสมชายมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้น อย่างไรก็ตาม ความหมายทั้งสามความหมายนี้อาจจะมีความเด่น (salience) ไม่เท่ากันเมื่อปรากฏในบริบททางวากยสัมพันธ์ที่แตกต่างกัน

ความหมายความตั้งใจจะปรากฏเด่นชัดที่สุดเมื่อนามวลีประธานเป็นสิ่งมีชีวิต ซึ่งมีศักยภาพเพียงพอที่จะกระทำเหตุการณ์ที่แสดงโดยคำกริยาได้ด้วยตนเอง เช่น “น้องจะกินขนม” ความหมายนี้จะเจือจาง (attenuate) ลงเมื่อคำกริยาแสดงเหตุการณ์ที่โดยปกติแล้วจะไม่ได้เกิดจากความตั้งใจของผู้ร่วมเหตุการณ์ เช่น “เขาจะเสียใจมาก” และความหมายความตั้งใจจะไม่ปรากฏเลยเมื่อนามวลีประธานเป็นสิ่งไม่มีชีวิต ซึ่งไม่มีศักยภาพที่จะกระทำเหตุการณ์ที่แสดงโดยคำกริยาได้ เช่น “ฝนจะตก” ความหมายเชิงเวลาของคำว่า “จะ” จะปรากฏเด่นชัดเมื่อปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้การณลักษณะคำอื่นๆ เช่น “ฝนกำลังจะตก” “ฝนจะตกแล้ว” และ “ฝนกำลังจะตกอยู่แล้ว” การแสดงความหมายเชิงเวลาในลักษณะนี้ตรงกับคุณสมบัติทางความหมายของการณลักษณะประเภทคาดหวัง (prospective aspect) ซึ่งเป็นการเน้นจุดสนใจของผู้พูดไปที่สภาวะก่อน (pre-state) หรือเหตุการณ์ทรงสภาพก่อนที่เหตุการณ์ที่อ้างอิงจะเกิดขึ้น กล่าวคือ ผู้พูดอ้างอิงเหตุการณ์โดยใช้คำว่า “จะ” เพื่อแสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์ที่อ้างอิงมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นภายหลัง ดังนั้นคำว่า “จะ” จึงสามารถจัดเป็นคำบ่งชี้การณลักษณะได้ ความหมายเชิงทัศนภาวะของคำว่า “จะ” จะปรากฏเด่นชัดกว่าความหมายอื่นๆ เมื่อปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้ทัศนภาวะคำอื่นๆ เช่น “ฝนอาจจะตก” “ฝนน่าจะตก” และ “ฝนจะต้องตก” เป็นต้น อย่างไรก็ตามความหมายทั้งสามความหมายนี้มีสิ่งที่ยังร่วมกันคือ เหตุการณ์ที่อ้างอิงเป็นเหตุการณ์ที่ไม่ได้เกิดขึ้นจริง ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย แต่มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นภายหลัง จากคุณสมบัติทางความหมายเหล่านี้อาจจะกล่าวได้ว่า ความหมายความตั้งใจ ความหมายเชิงเวลา และความหมายเชิงทัศนภาวะเป็นเพียงแง่มุมทางความหมาย (semantic facet) ที่ไม่สามารถแยกขาดออกจากกันได้อย่างชัดเจนของความหมายใหญ่คือ เหตุการณ์ที่ไม่เกิดขึ้นจริง (irrealis)

ในแง่การปรากฏร่วมกันระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ทั้ง 6 คำ พบว่า คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ทุกคำสามารถปรากฏร่วมกันได้ ยกเว้นคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “ยัง” และ “แล้ว” เนื่องจากคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์สองคำนี้แสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามกับเหตุการณ์ที่อ้างถึงที่ขัดแย้งกัน กล่าวคือ คำว่า “ยัง” แสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ปรากฏตามหลังเหตุการณ์ที่อ้างถึง (S+1) แต่คำว่า “แล้ว” แสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่ปรากฏก่อนเหตุการณ์ที่อ้างถึง (S-1) เช่น “สมชายยังอยู่บ้าน” และ “สมชายอยู่บ้านแล้ว” เป็นต้น ในประโยคตัวอย่างแรก คำว่า “ยัง” แสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามว่า ภายหลังจากเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย สมชายจะไม่อยู่บ้าน ในขณะที่คำว่า “แล้ว” ในตัวอย่างที่สองแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามที่เกิดก่อนว่า ก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย สมชายไม่ได้อยู่บ้าน การแสดงความหมายเหตุการณ์คู่ตรงข้ามต่างทิศทางกันในลักษณะนี้ทำให้คำว่า “ยัง” และ “แล้ว” ไม่สามารถปรากฏร่วมกันได้ดังในประโยคตัวอย่าง “*สมชายยังอยู่บ้านแล้ว”

จากขอบเขตข้อมูลการปรากฏของคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ 9,000 การปรากฏ พบการปรากฏร่วมของคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ทั้งสิ้น 1,148 การปรากฏ โดยการปรากฏร่วมที่พบมีการปรากฏร่วมตั้งแต่สองคำไปจนถึงสี่คำ การปรากฏร่วมที่พบมากที่สุดได้แก่ การปรากฏร่วมแบบสองคำ ซึ่งพบทั้งหมดจำนวน 1,113 การปรากฏ รองลงมาคือการปรากฏร่วมแบบสามคำ ซึ่งพบทั้งหมดจำนวน 32 การปรากฏ และการปรากฏร่วมแบบสี่คำ ซึ่งพบทั้งหมด 3 การปรากฏ ตามลำดับ

ในการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ที่ปรากฏร่วมกัน ตั้งแต่สองคำขึ้นไป ผู้วิจัยพบว่า คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ที่ปรากฏร่วมกันแต่ละคำไม่ได้ทำหน้าที่ขยายความหมายเชิงการณลักษณะพร้อมกันแต่มีลำดับก่อนหลังการเข้าขยายความหมาย ซึ่งมีความสอดคล้องกับการวิเคราะห์ที่เสนอโดยอภิญา สร้อยรุห์ (2553)

$$[[[\text{คำช่วยหน้ากริยา}_2 + [\text{คำช่วยหน้ากริยา}_1 + \text{คำกริยา}]] + \text{คำช่วยหลังกริยา}_1] + \text{คำช่วยหลังกริยา}_2]$$

แผนภาพ 8.4: ลำดับการเข้าขยายความหมายของคำบ่งชี้การณลักษณะ (ดัดแปลงจาก อภิญา (2553))

จากแผนภาพที่ 8.4 คำบ่งชี้การณัลักษณะที่ปรากฏหน้ากริยาจะเข้าขยายความหมายก่อน คำบ่งชี้การณัลักษณะที่ปรากฏหลังคำกริยา และคำบ่งชี้การณัลักษณะที่ปรากฏใกล้กับคำกริยาที่สุดจะเข้าขยายความหมายก่อน คำบ่งชี้การณัลักษณะที่ปรากฏห่างออกไป คำบ่งชี้การณัลักษณะที่เข้าขยายเป็นคำแรกจะแสดงความหมายเชิงการณัลักษณะหลักของประโยค จากนั้นคำบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์ที่ขยายความหมายลำดับต่อมาจะแสดงความหมายเชิงการณัลักษณะเพิ่มเติมให้กับความหมายเชิงการณัลักษณะที่แสดงโดยคำบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์ที่เข้าขยายความหมายก่อน ดังนั้นการขยายความหมายเชิงการณัลักษณะของประโยคโดยการปรากฏร่วมของคำบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์จึงไม่ได้มีลักษณะเป็นการเลือกเน้นองค์ประกอบหลายองค์ประกอบพร้อมกัน แต่เป็นการขยายความหมายเสริมกันเป็นชั้นๆ

คำบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์ที่สามารถปรากฏร่วมกันจึงไม่จำเป็นต้องเลือกเน้นองค์ประกอบของเหตุการณ์ที่แตกต่างกันจึงจะปรากฏร่วมกันได้ ข้อค้นพบนี้มีความขัดแย้งต่อสมมติฐานข้อที่ 3 ว่า คำบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์ที่สามารถปรากฏร่วมกันได้ต้องเลือกเน้นองค์ประกอบของการณัลักษณะประจำคำที่แตกต่างกัน เช่น การปรากฏร่วมกระบวน “กำลัง+จะ+กริยา+แล้ว” ใน “สมชายกำลังจะไปเชียงใหม่แล้ว” เมื่อปรากฏเดี่ยว ดังในตัวอย่าง “สมชายกำลังไปเชียงใหม่” “สมชายจะไปเชียงใหม่” และ “สมชายไปเชียงใหม่แล้ว” คำบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” “จะ” และ “แล้ว” ทำหน้าที่เลือกเน้นองค์ประกอบในโครงสร้างเหตุการณ์ที่แตกต่างกัน ซึ่งส่งผลให้แสดงความหมายเชิงการณัลักษณะที่แตกต่างกัน กล่าวคือ คำว่า “กำลัง” เลือกเน้นส่วนกลางของเหตุการณ์และแสดงความหมายเชิงการณัลักษณะว่า เหตุการณ์การเดินทางไปเชียงใหม่กำลังดำเนินอยู่ คำว่า “จะ” ทำหน้าที่เลือกเน้นบริเวณสภาพก่อนและแสดงความหมายเชิงการณัลักษณะว่า เหตุการณ์การเดินทางไปเชียงใหม่มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นภายหลัง คำว่า “แล้ว” สามารถเลือกเน้นองค์ประกอบในโครงสร้างเหตุการณ์ได้ 2 ลักษณะ ได้แก่ เลือกเน้นส่วนกลางของเหตุการณ์และแสดงความหมายเชิงการณัลักษณะว่า เหตุการณ์การเดินทางไปเชียงใหม่ได้เกิดขึ้นก่อนและดำเนินมาจนถึงเวลาปัจจุบัน หรือเลือกเน้นบริเวณสภาพหลังและแสดงความหมายเชิงการณัลักษณะว่า เหตุการณ์การเดินทางไปเชียงใหม่ได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงก่อนแต่มีผลบางอย่างต่อสถานการณ์ ณ เวลาปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม เมื่อคำบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์ทั้งสามปรากฏร่วมกัน ความหมายเชิงการณัลักษณะของประโยค “สมชายกำลังจะไปเชียงใหม่แล้ว” ไม่ได้เป็นผลมาจากการเลือกเน้นส่วนกลางเหตุการณ์ สภาพก่อน และสภาพหลังในเวลาเดียวกัน แต่การปรากฏร่วมของคำบ่งชี้การณัลักษณะทางไวยากรณ์ทั้งสามคำนี้แสดงความหมายเชิงการณัลักษณะโดยรวมของประโยคว่า เหตุการณ์การเดินทางไปเชียงใหม่ของสมชายมี

แนวโน้มที่จะเกิดขึ้นภายหลังจากเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย ซึ่งเป็นผลมาจากการที่คำว่า “จะ” ซึ่งปรากฏหน้ากริยาและปรากฏใกล้กับคำกริยา “ไป” มากที่สุด เข้าขยายความหมายเชิงการณลักษณะเป็นคำแรก โดยที่คำว่า “จะ” ทำหน้าที่เลือกเน้นบริเวณสภาพก่อน (pre-state) ในโครงสร้างเหตุการณ์ ในลำดับถัดมา คำว่า “กำลัง” เข้าขยายความหมาย โดยเลือกเน้นบริเวณส่วนกลางของสภาพก่อน ซึ่งถูกเลือกเน้นโดยคำว่า “จะ” และเพิ่มเติมลักษณะพลวัต ทำให้ความหมาย เหตุการณ์ทรงสภาพการมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นภายหลังของเหตุการณ์การไปเชิงใหม่มีลักษณะพลวัตเพิ่มมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้เกิดความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์การไปเชิงใหม่ของสมชายมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้กว่าเมื่อมีคำว่า “จะ” ปรากฏเพียงคำเดียว จากนั้น คำว่า “แล้ว” ทำหน้าที่ขยายความหมายเชิงการณลักษณะเป็นอันดับสุดท้าย โดยคำว่า “แล้ว” ทำหน้าที่เลือกเน้นส่วนกลางของสภาพก่อน ซึ่งถูกเลือกเน้นโดยคำว่า “จะ” และ “กำลัง” ในอันดับก่อนหน้า นอกจากนี้ คำว่า “แล้ว” เพิ่มเติมความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์ที่อ้างอิงได้เกิดขึ้นก่อนและดำเนินเรื่อยมาจนถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย (anterior continuing) และเพิ่มเติมความหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพ (change of state) เข้าไป ในลำดับนี้ คำว่า “แล้ว” แสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์การมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นของเหตุการณ์การไปเชิงใหม่ของสมชายนั้นได้เกิดขึ้นก่อนเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย และได้ดำเนินมาจนถึงเวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย

การเลือกเน้นองค์ประกอบต่างๆ ในการณลักษณะประจำคำของการปรากฏร่วมของคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ในแต่ละกระบวน (pattern) สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

(ก) ปราบกฎร่วมแบบ 4 คำ กำลัง + จะ + กริยา + อยู่ + แล้ว		
(ข) ปราบกฎร่วมแบบ 3 คำ กำลัง + จะ + กริยา + แล้ว จะ + กริยา + อยู่ + แล้ว		เคย + กริยา + อยู่ + แล้ว
(ค) ปราบกฎร่วมแบบ 2 คำ เคย + จะ + กริยา ยัง + จะ + กริยา จะ + กริยา + แล้ว กำลัง + จะ + กริยา	จะ + กำลัง + กริยา กำลัง + กริยา + แล้ว จะ + ยัง + กริยา กริยา + อยู่ + แล้ว ยัง + กริยา + อยู่ กำลัง + กริยา + อยู่	ยัง + (ไม่) + เคย + กริยา เคย + กริยา + แล้ว
...-----[S-1]-----X _T	~~~~~[S]~~~~~X _T	-----[S+1]-----...
สภาพก่อน (Pre-State)	เหตุการณ์ (Situation)	สภาพหลัง (Post-State)

แผนภาพ 8.5: การเลือกเน้นองค์ประกอบในโครงสร้างเหตุการณ์ของคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์เมื่อปรากฏเดี่ยวและ
 ปราบกฎร่วม

จากแผนภาพที่ 8.5 ความหมายเชิงการณลักษณะโดยรวมของการปราบกฎร่วมของคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์แต่ละกระแสนั้นจะตรงกับ ความหมายเชิงการณลักษณะของคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ที่เข้าขยายความหมายเป็นคำแรก กล่าวคือ กลุ่มการปราบกฎร่วมที่เลือกเน้นสภาพก่อน จะมีคำว่า “จะ” เข้าขยายความหมายเชิงการณลักษณะเป็นคำแรก กลุ่มการปราบกฎร่วมที่เลือกเน้นส่วนกลางของเหตุการณ์ที่อ้างถึงจะมีคำว่า “กำลัง” “ยัง” หรือ “อยู่” เข้าขยายความหมายเชิงการณลักษณะเป็นคำแรก และกลุ่มการปราบกฎร่วมที่เลือกเน้นบริเวณสภาพหลังจะมีคำว่า “เคย” เข้าขยายความหมายเชิงการณลักษณะเป็นคำแรก

8.2 อภิปรายผล

ความสัมพันธ์ระหว่าง เวลา (time) กาล (tense) การณ์ลักษณะประจำคำ (lexical aspect) และ การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ (grammatical aspect) ในภาษาไทย

มโนทัศน์เรื่อง เวลา (time) จัดเป็นมโนทัศน์พื้นฐานหนึ่งของมนุษย์ เห็นได้จากการที่ภาษาเกือบทุกภาษาเท่าที่มีการสำรวจต่างก็มีกลวิธีต่างๆ ที่จะอ้างถึงเวลา ในบางภาษามโนทัศน์นี้มีความสำคัญมากถึงขั้นที่ในประโยคทุกประโยคต้องมีการแสดงมโนทัศน์นี้ หากไม่มีการแสดงประโยคจะไม่ถูกไวยากรณ์ เช่น ในภาษาอังกฤษ คำกริยาหลักในประโยคต้องมีการแสดงรูปบ่งชี้เวลาที่เหตุการณ์ที่อ้างถึงได้เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเวลาปัจจุบัน อดีต หรือ อนาคต เช่น

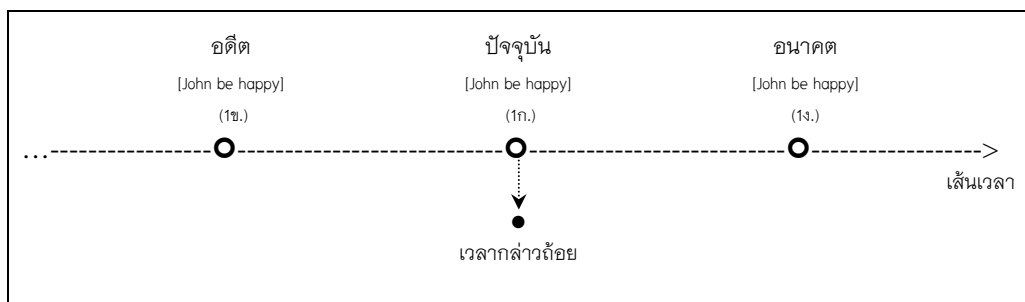
- (1) ก. John is happy.
 ข. John was happy.
 ค. John will be happy.

ประโยคที่ไม่มีการบ่งชี้เวลาจะถือว่าเป็นประโยคที่ผิดไวยากรณ์ เช่น “*John be happy” “*John run” หรือ “*John love Mary” เป็นต้น

มโนทัศน์เรื่องเวลาที่แสดงโดยประโยคหนึ่งๆ เป็นการแสดงความสัมพันธ์ในลักษณะต่างๆ ระหว่างช่วงเวลา 3 ช่วง ได้แก่ ก) เวลาของเหตุการณ์ (time of situation) ซึ่งหมายถึง ช่วงเวลาของเหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยประโยค ข) เวลาอ้างอิง (reference time) ซึ่งหมายถึง ช่วงเวลาบนเส้นเวลาที่อ้างถึงโดยประโยคหรือบริบทในการสนทนา และ ค) เวลากล่าวถ้อย (speech time) ซึ่งหมายถึง เวลาที่ผู้พูดกล่าวประโยค เช่น “เมื่อวานนี้ สมชายไปกินข้าวกลางวันในตลาดสามย่าน” ในประโยคนี้ เวลาอ้างอิง คือ หนึ่งวันก่อนเวลาถ้อย ซึ่งแสดงโดยส่วนขยายบ่งเวลา “เมื่อวานนี้” เวลาของเหตุการณ์ คือ เหตุการณ์การไปกินอาหารกลางวันในตลาดสามย่านทั้งเหตุการณ์ และ เวลาถ้อย คือ เวลาปัจจุบัน

มโนทัศน์เชิงเวลาสำคัญที่พบว่ามีแสดงรูปผ่านภาษา คือ มโนทัศน์ กาล (tense) และ การณ์ลักษณะ (aspect) มโนทัศน์กาลเป็นมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งของเวลาของเหตุการณ์ (time of situation) กับเวลาถ้อย (speech time) ซึ่งทำหน้าที่เป็นจุด

ศูนย์กลางการบ่งชี้ (deictic center) เช่น อ้างถึงเหตุการณ์หนึ่งว่า เกิดขึ้นก่อน เกิดขึ้นพร้อมกัน หรือ เกิดขึ้นภายหลังเวลากล่าวถ้อย ในประโยค (1ก.) การใช้รูปกริยา “is” แสดงความหมายว่า เหตุการณ์การมีความสุขของผู้ร่วมเหตุการณ์ “John” นั้นเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ณ เวลาปัจจุบัน หรือ เวลากล่าวถ้อย ตำแหน่งบนเส้นเวลาของเหตุการณ์การมีความสุขอยู่ ณ ตำแหน่งเดียวกันกับ เวลากล่าวถ้อย ในตัวอย่าง (1ข.) และ (1ค.) เวลาของเหตุการณ์การมีความสุขนั้นไม่ได้อยู่ตำแหน่ง เดียวกันกับเวลากล่าวถ้อย กล่าวคือ ในประโยค (1ข.) การใช้รูปกริยา “was” แสดงความหมายว่า เหตุการณ์การมีความสุขนั้นเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนเวลากล่าวถ้อย ในทางตรงกันข้าม ใน ประโยค (1ค.) การใช้กริยาช่วย “will” และรูปกริยา “be” แสดงความหมายว่า เหตุการณ์การมี ความสุขเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายหลังเวลากล่าวถ้อย ตำแหน่งบนเส้นเวลาของเหตุการณ์การมี ความสุข ซึ่งแสดงโดยประโยค (1ข.) และ (1ค.) อยู่ทางด้านซ้ายและทางด้านขวาของเวลาอ้างอิง ตามลำดับ การแสดงตำแหน่งบนเส้นเวลาของเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยค (1ก.) ถึง (1ค.) สามารถแสดงเป็นภาพแทนได้ดังนี้

แผนภาพที่ 8.6: ความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งบนเส้นเวลาของเหตุการณ์ที่อ้างถึงกับจุดเวลาที่เป็นศูนย์กลางการบ่งชี้

ในภาพแทนที่ 8.6 เหตุการณ์การมีความสุขของผู้ร่วมเหตุการณ์ “John” แสดงโดยรูป ประโยคที่ไม่มีการผันกริยา ซึ่งอยู่ในวงเล็บเหลี่ยม “[John be happy]” สัญลักษณ์ “○” แสดง ตำแหน่งต่างๆ บนเส้นเวลาของเหตุการณ์การมีความสุข สัญลักษณ์ “●” แสดงจุดศูนย์กลางการ อ้างอิง (deictic center) ซึ่งในที่นี้เป็นเวลากล่าวถ้อย (speech time) การแสดงความหมายในเชิง กาลของประโยค (1ก.) ถึง (1ค.) นั้นจำเป็นต้องดูความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งบนเส้นเวลาของ เหตุการณ์ที่อ้างถึงกับตำแหน่งบนเส้นเวลาของจุดศูนย์กลางการอ้างอิง หากตำแหน่งของ เหตุการณ์อยู่ทางด้านซ้ายมือของจุดศูนย์กลางการอ้างอิง ดังในประโยค (1ข.) ความหมายเชิงกาล ที่แสดงคือ อดีตกาล หากตำแหน่งของเหตุการณ์อยู่ทางด้านขวามือของจุดศูนย์กลางการอ้างอิง ดังในประโยค (1ค.) ความหมายเชิงกาลที่แสดงคือ อนาคตกาล และหากตำแหน่งของเหตุการณ์

อยู่ ณ ตำแหน่งเดียวกันกับจุดศูนย์กลางการอ้างอิง ดังในประโยค (1ก.) ความหมายเชิงกาลที่แสดง คือ ปัจจุบันกาล

มโนทัศน์เชิงเวลาที่สัมพันธ์กับการอ้างอิงเหตุการณ์อีกมโนทัศน์หนึ่ง คือ การณ์ลักษณะ (aspect) ซึ่งเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ในลักษณะต่างๆ ระหว่างเวลาของเหตุการณ์ และเวลาอ้างอิง มโนทัศน์นี้แบ่งออกเป็นสองมโนทัศน์ย่อย ได้แก่ การณ์ลักษณะประจำคำ (lexical aspect) และการณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ (grammatical aspect) มโนทัศน์การณ์ลักษณะประจำคำเป็นการอ้างอิงเหตุการณ์โดยตรงว่ามีลักษณะอย่างไร เช่น เหตุการณ์ที่อ้างอิงมีลักษณะเป็นเหตุการณ์ทรงสภาพ (static situation) เช่น “*John is happy*” หรือ เหตุการณ์พลวัต (dynamic situation) เช่น “*John is running*” เป็นเหตุการณ์ที่มีจุดสิ้นสุด (telic) เช่น “*John ate an apple*” หรือ ไม่มีจุดสิ้นสุด (atelic) เช่น “*John is eating apples*” และ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบกินเวลา (durative) เช่น “*John is running*” หรือเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแบบฉับพลัน เช่น “*John won the race*”

มโนทัศน์การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์เกี่ยวข้องกับมุมมองแบบต่างๆ ที่ผู้พูดเลือกใช้ในการอ้างอิงเหตุการณ์ ประเภทย่อยของการณ์ลักษณะทางไวยากรณ์ที่พบมากที่สุด คือ การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์แบบไม่สมบูรณ์ (imperfective aspect) และการณ์ลักษณะทางไวยากรณ์แบบสมบูรณ์ (perfective aspect) การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์แบบไม่สมบูรณ์เป็นการอ้างอิงเหตุการณ์ว่า กำลังเกิดขึ้น (on-going) การณ์ลักษณะทางไวยากรณ์เป็นการอ้างอิงเหตุการณ์ว่าเป็นเหตุการณ์ที่ได้สิ้นสุดลงไปแล้ว (terminative หรือ completive)

คุณสมบัติทางความหมายสำคัญที่บ่งชี้ความแตกต่างระหว่าง กาล และการณ์ลักษณะ คือ คุณสมบัติการอ้างอิงจุดศูนย์กลางการบ่งชี้ (deixis) หรือคุณสมบัติการเป็นหน่วยดัชนี (deictic category) โดยที่ กาล เป็นหน่วยดัชนี แต่การณ์ลักษณะไม่ใช่หน่วยดัชนี กล่าวคือ การตีความความหมายเชิงกาลจำเป็นต้องตีความโดยอ้างอิงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ที่อ้างอิงกับจุดศูนย์กลางการบ่งชี้ (deictic center) ซึ่งเป็นเวลากล่าวถ้อย (speech time) ดังที่กล่าวถึงในประโยค (1ก.) ถึง (1ค.) แต่การตีความความหมายเชิงการณ์ลักษณะที่แสดงโดยประโยคนั้นไม่จำเป็นต้องอ้างอิงกับจุดศูนย์กลางการบ่งชี้ แต่เป็นการกล่าวถึงโครงสร้างภายในเชิงเวลา (internal temporal constituency) ของเหตุการณ์ที่อ้างอิง และมุมมองของผู้พูดที่มีต่อเหตุการณ์ที่อ้างอิง (speaker’s viewpoint) การอ้างอิงเหตุการณ์ในลักษณะนี้ผู้พูดไม่ได้ให้ความสำคัญกับตำแหน่งบนเส้นเวลาของเหตุการณ์นั้นๆ เช่น

- (2) ก. John is running.
 ข. John ran.
 ค. John was running
 ง. John will be running.

ในแง่ความหมายเชิงการณัลักษณะ เหตุการณ์ที่อ้างถึงโดยประโยค (2ก.) ถึง (2ง.) คือเหตุการณ์การวิ่งของผู้ร่วมเหตุการณ์ “John” ซึ่งมีลักษณะเป็นเหตุการณ์พลวัตที่เกิดขึ้นแบบกินเวลาและไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ ผู้พูดอ้างถึงเหตุการณ์เดียวกันนี้โดยเลือกใช้มุมมอง 2 แบบ คือเหตุการณ์ดังกล่าวกำลังเกิดขึ้น (imperfective aspect) ดังในประโยค (2ก.) (2ค.) และ (2ง.) และเหตุการณ์ดังกล่าวได้สิ้นสุดลง (perfective aspect) ดังในประโยค (2ข.) การอ้างถึงเหตุการณ์การวิ่งว่า กำลังดำเนินอยู่ นั้นสามารถเป็นการอ้างถึงเหตุการณ์ดังกล่าวว่าเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ทุกกาล ไม่ว่าจะเป็น อดีต ปัจจุบัน หรืออนาคต

ภาษาต่างๆ สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ตามลักษณะหรือกลวิธีการแสดงกาลและการณัลักษณะ ได้แก่ ภาษาที่เน้นการแสดงรูปบ่งชี้กาล (tense language) และภาษาที่เน้นการแสดงรูปบ่งชี้การณัลักษณะ (aspect language) (Dahl, 1985; Bhat, 1999)

ในภาษากลุ่มที่เน้นการแสดงรูปบ่งชี้กาล มโนทัศน์กาลจะมีการแสดงรูปโดยการใช่วิทยาการณั (grammatical form) ที่ลักษณะบังคับปรากฏ (obligatory) ภาษาบางภาษาในกลุ่มนี้รูปวิวยาการณับ่งชี้กาลและการณัลักษณะจะเป็นรูปที่มีความสัมพันธ์กัน เช่น ในภาษาอังกฤษ การใช้รูปอดีตกาลสามัญ (past simple form) เช่น “John ran” นอกจากจะแสดงความหมายอดีตกาล (past tense) เหตุการณ์ที่อ้างถึงเกิดขึ้นก่อนเวลากล่าวถ้อยแล้ว ยังแสดงความหมายการณัลักษณะทางวิวยาการณัแบบสมบูรณ์ (perfective aspect) หรือเหตุการณ์ดังกล่าวเป็นเหตุการณ์ที่สิ้นสุดลงแล้ว เช่นเดียวกัน ภาษาฝรั่งเศสก็เช่นเดียวกันที่ รูป “*imparfait*” นอกจากจะแสดงอดีตกาลแล้ว ก็ยังแสดงการณัลักษณะทางวิวยาการณัแบบสมบูรณ์เช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม มโนทัศน์กาลและการณัลักษณะอาจจะแสดงโดยการใช้รูปวิวยาการณัคนละรูปกันได้ เช่น การใช้รูปวิวยาการณั “be + verb-ing” ในกรณีนี้ กาล จะแสดงโดยการใช้รูปต่างๆ ของคำกริยา “be” เช่น “is” “was” หรือ “will be” และการณัลักษณะทางวิวยาการณัแบบไม่สมบูรณ์ (imperfective aspect) แสดงโดยการใช้หน่วยคำเติมท้าย (suffix) “ing” ที่คำกริยาหลัก เช่น “John was/is/will be running” ในบางภาษา

รูปไวยากรณ์บ่งชี้กาล หรือการณลักษณะ อาจจะใช้คนละรูปกัน เช่น ภาษาโพลิช (Polish) (Weist et al., 1984)

ในภาษาที่เน้นการแสดงรูปบ่งชี้การณลักษณะ มโนทัศน์การณลักษณะทางไวยากรณ์จะถูกแสดงผ่านภาษาโดยการใช้รูปไวยากรณ์ แต่มโนทัศน์กาลจะแสดงโดยการใช้คำเนื้อความ (lexical word) เช่น ภาษาจีนกลาง (Smith, 1997) ในภาษาจีนกลาง มโนทัศน์การณลักษณะทางไวยากรณ์จะมีการแสดงรูปโดยการใช้รูปไวยากรณ์ เช่น คำช่วยกริยา “*zai*” หน่วยคำเติมท้าย เช่น “-*le*” และ “-*guo*” เป็นต้น แต่มโนทัศน์กาลจะมีการแสดงรูปโดยใช้ส่วนขยายแสดงเวลา (temporal adverbial)

เมื่อพิจารณากลวิธีกรแสดงมโนทัศน์กาลและการณลักษณะทางไวยากรณ์ในภาษาไทย อาจกล่าวได้ว่า ภาษาไทยเป็นภาษาที่จัดอยู่ในกลุ่มภาษาที่เน้นการแสดงการณลักษณะ เนื่องจากมโนทัศน์ดังกล่าวถูกแสดงผ่านภาษาโดยการใช้รูปไวยากรณ์ประเภทคำช่วยกริยาอย่างเป็นระบบ เช่น “กำลัง” “อยู่” “ยัง” “แล้ว” “เคย” และ “จะ” ส่วนมโนทัศน์กาลถูกแสดงผ่านภาษาโดยการใช้คำเนื้อความประเภทส่วนขยายบ่งชี้เวลา (temporal adverbial) เช่น “วันนี้” “ตอนนี้” “ตอนนั้น” “เมื่อวานนี้” และ “พรุ่งนี้” เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ภาษาไทยมีลักษณะเด่นตรงที่ รูปบ่งชี้กาลและการณลักษณะในภาษานั้นเป็นรูปที่มีลักษณะไม่บังคับการปรากฏ (optional) กล่าวคือ ผู้พูดสามารถกล่าวประโยคที่ไม่มีรูปบ่งชี้การณลักษณะและรูปบ่งชี้กาลใดๆ และประโยคดังกล่าวก็ไม่ผิดไวยากรณ์ เช่น “สมชายนอน” “สมชายเดินไปถึงโรงเรียน” หรือ “สมชายรู้สึกเสียใจ” อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าจะไม่มีรูปบ่งชี้การณลักษณะหรือกาลปรากฏ ประโยคเหล่านี้ก็ยังคงแสดงความหมายที่เกี่ยวข้องกับการณลักษณะและกาลอยู่ ปรากฏการณในลักษณะนี้มีลักษณะที่น่าสนใจตรงที่ ผู้ใช้ภาษาไทยสามารถตีความความหมายเชิงเวลาที่แสดงโดยประโยคเหล่านี้ได้อย่างไร

ในภาษาไทย เมื่อไม่มีรูปบ่งชี้กาลและการณลักษณะทางไวยากรณ์ ผู้ใช้ภาษาสามารถตีความความหมายเชิงเวลาที่แสดงโดยประโยคโดยการอนุมานความหมายเชิงเวลาจากความหมายเชิงการณลักษณะประจำคำของเหตุการณ์ที่อ้างถึง และบริบทการสื่อสาร ซึ่งสามารถอธิบายได้โดยหลักการ 4 หลักการ ตามแนวคิดของ คาลอตตา สมิธ และแมรี เออบาว (Smith & Erbaugh, 2005) ได้แก่

ก) หลักการโครงสร้างเชิงเวลาของเหตุการณ์ (temporal schema principle)

ในกรณีที่ประโยคไม่มีการปรากฏรูปคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ ผู้ใช้ภาษาจะอนุมานความหมายเชิงการณลักษณะทางไวยากรณ์จากความหมายการณลักษณะประจำคำกล่าวคือ หากประโยคอ้างถึงเหตุการณ์ที่เป็นเหตุการณ์ที่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (telic situation) ซึ่งเป็นการณลักษณะประจำคำประเภทการณก่อผล การณสัมฤทธิผล และการณฉับพลัน ความหมายเชิงการณลักษณะทางไวยากรณ์ของประโยคดังกล่าวจะเป็น การณลักษณะแบบสมบูรณ์ (perfective aspect) ซึ่งแสดงความหมายว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดลง เช่น “สมชายกินขนมหนึ่งชิ้น” “งูตาย” และ “สมชายสะดุด” เมื่อได้ยินประโยคเหล่านี้ ผู้ฟังจะอนุมานความหมายเชิงการณลักษณะทางไวยากรณ์ว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงเหล่านี้เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและสิ้นสุดลง ในทางตรงกันข้าม หากประโยคอ้างถึงเหตุการณ์ที่ไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (atelic situation) หรือการณลักษณะประจำคำประเภทสภาพการณและการณกระทำ ความหมายเชิงการณลักษณะทางไวยากรณ์ของประโยคดังกล่าวจะเป็น การณลักษณะแบบไม่สมบูรณ์ (imperfective aspect) ซึ่งแสดงความหมายว่า เหตุการณ์ที่อ้างถึงดำเนินอยู่ เช่น เมื่อได้ยินประโยค “สมชายเป็นคนดี” “สมชายไม่สบายใจ” และ “สมชายวิ่ง” ผู้ฟังจะอนุมานความหมายเชิงการณลักษณะทางไวยากรณ์ว่า เหตุการณ์เหล่านี้ดำเนินอยู่ ยังไม่เสร็จสิ้น

ข) หลักการรูปแบบพื้นฐานของศูนย์กลางการบ่งชี้ (default deictic pattern)

ในกรณีตั้งต้น (default case) หากไม่มีการระบุว่า เวลาอ้างอิง (reference time) เป็นเวลาใดบนเส้นเวลา เวลาอ้างอิงที่แสดงโดยประโยคคือ เวลากล่าวถ้อย และเวลากล่าวถ้อยคือเวลาปัจจุบัน เนื่องจากในบริบทการสื่อสาร ผู้กล่าวถ้อยถือว่าเป็นจุดศูนย์กลางของการสื่อสาร การอ้างถึงเหตุการณ์ต่างๆ ในการสื่อสารจึงมักจะต้องอ้างอิงกับเวลาถ้อย อย่างไรก็ตาม การอ้างถึงเวลาถ้อยหรือเวลาปัจจุบันเป็นเวลาอ้างอิงนั้นมีข้อจำกัดที่เรียกว่า ข้อจำกัดเรื่องการมีขอบเขตเวลาของเหตุการณ์ที่อ้างถึง (boundedness constraint) ซึ่งจะกล่าวถึงในลำดับถัดไป

ค) ข้อจำกัดการมีขอบเขตเวลาของเหตุการณ์ (boundedness constraint)

ข้อจำกัดนี้มีหลักการพื้นฐานว่า เหตุการณ์ที่มีขอบเขตเวลา (bounded situation) มีลักษณะคล้ายสิ่ง (entity) ที่มีขอบเขตชัดเจน (discrete) เหตุการณ์ที่มีขอบเขตเวลามีลักษณะปิด (closed) ซึ่งมีขอบเขตเหตุการณ์ชัดเจน เช่น “John walked to the beach” เหตุการณ์การเดินทางไปที่ชายหาดของผู้ร่วมเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยคดังกล่าว มีลักษณะปิดเพราะเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงเรียบร้อยแล้ว เหตุการณ์ปิดในลักษณะนี้ไม่สามารถปรากฏ ณ เวลาถ้อยได้ กล่าว

อีกนัยหนึ่ง เวลาอ้างอิงของเหตุการณ์ดังกล่าวไม่สามารถเป็นเวลาเดียวกันกับเวลากล่าวถ้อย ซึ่ง เป็นเวลาปัจจุบันได้ ในทางตรงกันข้าม เหตุการณ์ที่จะสามารถมีเวลาอ้างอิงเป็นเวลาเดียวกันกับ เวลากล่าวถ้อยได้ต้องมีลักษณะเปิด (open situation) หรือเป็นเหตุการณ์ที่ไม่มีขอบเขตเวลา (unbounded situation) เช่น เหตุการณ์การเขียนจดหมายของแมรี ซึ่งแสดงโดยประโยค “*Mary is writing a letter*” เหตุการณ์นี้เป็นเหตุการณ์ที่กำลังดำเนินอยู่ ไม่มีการอ้างอิงถึงขอบเขตเหตุการณ์ไม่ว่าจะเป็นจุดเริ่มต้นหรือจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ ข้อจำกัดเรื่องการมีขอบเขตเวลาของเหตุการณ์ใน ลักษณะนี้สอดคล้องกับสิ่งที่เป็นที่ยอมรับทั่วไปของการสื่อสารที่ว่า เวลากล่าวถ้อย หรือ เวลา ปัจจุบัน มีลักษณะมีลักษณะฉับพลัน (instantaneous) (Smith & Erbaugh, 2005: 715) ดังนั้นการ อ้างอิงถึงเหตุการณ์ที่มีขอบเขตเวลาว่าเกิดขึ้น ณ เวลากล่าวถ้อย หรือเวลาปัจจุบันจึงเป็นไปได้ เนื่องจากขอบเขตเวลาของเหตุการณ์จะเลยเวลาปัจจุบันไป ดังที่แคมป์และโรลส์ได้กล่าวไว้ว่า

“A present tense sentence describes an eventuality (situation) as occurring at the time at which the sentence is uttered, and thus at a time at which the thought is being entertained which the sentence expresses. So the thought must conceive the eventuality as it appears from the perspective of the time at which it is going on. A sentence which describes something as going on at a time — in the sense of not having come to an end when that time is up — cannot represent something as an event. For the event would have to be entirely included within the location time and thus would not extend beyond it.”

(Kamp & Reyle, 1993: 536 อ้างถึงใน Smith & Erbaugh, 2005: 716)

จากข้อจำกัดนี้ อาจกล่าวได้ว่า เหตุการณ์ที่ไม่มีขอบเขตเวลา (unbounded event) เท่านั้น สามารถเกิดขึ้น ณ เวลาปัจจุบันหรือเวลากล่าวถ้อยได้ ส่วนเหตุการณ์ที่มีขอบเขตเวลา (bounded situation) จำเป็นต้องเกิดขึ้น ณ จุดเวลาอื่น เช่น อดีต หรือ อนาคต อย่างไรก็ตาม โดยปกติแล้ว หากไม่มีส่วนขยายแสดงเวลาอนาคตปรากฏในประโยค เช่น “*สมชายกินขนมเค้กหนึ่งชิ้น*” คำตั้งต้น ของตำแหน่งบนเส้นเวลาของเหตุการณ์ที่มีขอบเขตเวลานี้จะเป็นเวลาในอดีต การอนุมาน ความหมายเชิงเวลาในลักษณะนี้ตรงกับหลักการข้อสุดท้ายที่จะกล่าวถึงต่อไป

ง) หลักการทั่วไปของความง่ายของการตีความ (general simplicity principle of interpretation)

หลักการนี้เกี่ยวกับการตีความความหมายที่ง่ายที่สุดของผู้ฟังเมื่อได้รับข้อมูลที่ไม่ครบถ้วน กล่าวคือ เมื่อผู้ฟังได้รับสารที่อ้างถึงเหตุการณ์ที่มีขอบเขตเวลา (bounded event) ซึ่งไม่มีการแสดงรูปบ่งชี้กาลหรือการณลักษณะในประโยค ผู้ฟังมีแนวโน้มที่จะอนุมานความหมายเชิงเวลาว่าเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต ทั้งนี้เนื่องจากความหมายเวลาอดีตมีลักษณะเป็นรูปธรรมสูงกว่าเวลาอนาคต (Smith & Erbaugh, 2005: 717) เพราะว่าเวลาอนาคตนั้นมีความซับซ้อน ซึ่งประกอบด้วยความหมายเชิงเวลาและหมายของความไม่แน่นอน (uncertainty) (Lyons, 1977; Kamp & Reyle, 1993 อ้างถึงใน Smith & Erbaugh, 2005: 717) หลักการดังกล่าวมีความสอดคล้องกับหลักการพื้นฐานของการประมวลผลข้อมูล (information processing) ของมนุษย์ กล่าวคือ เมื่อผู้ประมวลผลจำเป็นต้องประมวลผลของข้อมูลที่ไม่ครบถ้วน ผู้ประมวลผลจะแก้ปัญหาด้วยการเลือกที่จะประมวลผลในแบบที่ง่ายที่สุด หรือมีความซับซ้อนน้อยที่สุด (Kanizsa, 1976 อ้างถึงใน Smith & Erbaugh, 2005: 716)

หลังจากได้กล่าวถึงหลักการและข้อจำกัดทั้ง 4 ประการเรียบร้อยแล้ว ในลำดับต่อไปผู้วิจัยจะยกตัวอย่างการอนุมานความหมายเชิงเวลาของประโยคภาษาไทยในลักษณะต่างๆ

- (3) ก. เมื่อวานนี้ ตอนแปดโมงสมชายกำลังทำการบ้าน
 ข. สมชายกำลังทำการบ้าน
 ค. สมชายทำการบ้าน
- (4) ก. เมื่อวานนี้ สมชายกินขนมเค้กหนึ่งชิ้น
 ข. สมชายกินขนมเค้กหนึ่งชิ้น

จากประโยค (3ก.) เวลากล่าวถ้อย (Speech Time (ST)) คือ เวลาปัจจุบัน เวลาอ้างอิง (Reference Time (RT)) คือ ตอนแปดโมงของ 1 วันก่อนเวลาถ้อย ซึ่งแสดงโดยส่วนขยายบ่งชี้เวลา “เมื่อวานนี้ ตอนแปดโมง” เวลาของเหตุการณ์ (Time of Situation (TSit)) คือ ส่วนกลางของเหตุการณ์การทำการบ้าน ซึ่งถูกเลือกเน้นโดยคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ “กำลัง” เวลาของเหตุการณ์เป็นเวลาเดียวกันกับเวลาอ้างอิง กล่าวคือ ณ เวลาแปดโมงของเมื่อวานนี้ เหตุการณ์

การทำงานบ้านของสมชายดำเนินอยู่ ตำแหน่งบนเส้นเวลาของเวลาอ้างอิงอยู่ทางด้านซ้ายมือของเวลากล่าวถ้อย

ในประโยค (3ข.) เมื่อไม่มีรูปบ่งชี้กาลปรากฏ ผู้ใช้ภาษาไทยจะสามารถอนุมานความหมายเชิงเวลาจากหลักการรูปแบบพื้นฐานของศูนย์กลางการบ่งชี้ได้ว่า เวลาอ้างอิงเป็นเวลาเดียวกันกับกล่าวถ้อย กล่าวคือ ประโยคดังกล่าวแสดงความหมายเชิงการณลักษณะว่า เหตุการณ์การทำงานบ้านของผู้ร่วมเหตุการณ์กำลังเกิดขึ้น ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อย

ในประโยค (3ค.) เมื่อไม่มีรูปบ่งชี้กาลและการณลักษณะใดๆ ปรากฏในประโยค ผู้ใช้ภาษาไทยสามารถอนุมานความหมายเชิงเวลาของเหตุการณ์ที่แสดงโดยประโยคดังกล่าวได้ดังนี้ ในแง่ความหมายเชิงการณลักษณะ เนื่องจากเหตุการณ์การทำงานบ้านเป็นเหตุการณ์พลวัต (dynamic) แบบกินเวลา (durative) และไม่มีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ (atelic) หรือจัดเป็นการณลักษณะประจำคำประเภทการณกระทำ (activity) ความหมายเชิงการณลักษณะทางไวยากรณ์ที่ผู้ใช้ภาษาไทยสามารถอนุมานได้จากหลักการโครงสร้างเชิงเวลาของเหตุการณ์ได้ว่า เหตุการณ์การทำงานบ้านเป็นเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้น ยังไม่เสร็จสิ้น นอกจากนี้จากหลักการรูปแบบพื้นฐานของศูนย์กลางการบ่งชี้ และข้อจำกัดการมีขอบเขตเวลาของเหตุการณ์ ผู้ใช้ภาษาสามารถอนุมานเวลาอ้างอิงได้ว่าเป็นเวลาเดียวกันกับเวลากล่าวถ้อย ดังนั้นความหมายเชิงกาลและการณลักษณะที่แสดงโดยประโยค (3ค.) จึงมีความหมายว่า ณ เวลาอ้างอิงหรือเวลากล่าวถ้อยเหตุการณ์การทำงานบ้านของผู้ร่วมเหตุการณ์กำลังดำเนินอยู่

จากประโยค (4ก.) รูปบ่งชี้กาล “เมื่อวานนี้” แสดงเวลาอ้างอิงว่าเป็นเวลาหนึ่งวันก่อนเวลากล่าวถ้อย ในแง่ความหมายเชิงการณลักษณะประจำคำ เหตุการณ์การกินขนมเค้กหนึ่งชิ้นเป็นเหตุการณ์พลวัต แบบกินเวลา ซึ่งมีจุดสิ้นสุดเหตุการณ์ ดังนั้นเมื่อไม่มีรูปบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ปรากฏ ผู้ใช้ภาษาสามารถอนุมานความหมายเชิงการณลักษณะทางไวยากรณ์ได้จากหลักการโครงสร้างเชิงเวลาของเหตุการณ์ได้ว่า เหตุการณ์ดังกล่าวเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงแล้ว ดังนั้นความหมายเชิงกาลและการณลักษณะที่แสดงโดยประโยค (4ก.) จึงเป็นความหมายว่า เหตุการณ์การกินขนมเค้กหนึ่งชิ้นของผู้ร่วมเหตุการณ์ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและสิ้นสุดลง ณ เวลาอ้างอิง คือ 1 วันก่อนเวลากล่าวถ้อย

ในประโยค (4ข.) เมื่อไม่มีรูปบ่งชี้กาลและการณลักษณะทางไวยากรณ์ใดๆ ปรากฏ ผู้ใช้ภาษาไทยสามารถอนุมานความหมายเชิงการณลักษณะทางไวยากรณ์ได้ในลักษณะเดียวกันกับ

ประโยค (4ก.) ได้ว่า เหตุการณ์การกินขนมเค้ก 1 ชิ้นเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและสิ้นสุดลง และผู้ใช้ภาษาสามารถอนุมานความหมายเชิงกาลจากหลักการรูปแบบพื้นฐานของศูนย์กลางการบ่งชี้ข้อจำกัดการมีขอบเขตเวลาของเหตุการณ์ และ หลักการทั่วไปของความง่ายของการตีความ ได้ว่า เหตุการณ์ดังกล่าวเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ก่อนเวลากลับมาถ้อย หรือ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงในอดีตนั่นเอง

8.3 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคตดังต่อไปนี้

- 8.2.1 เนื่องจากผู้วิจัยศึกษาคำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์เพียง 6 คำ ได้แก่ “กำลัง” “อยู่” “ยัง” “แล้ว” “เคย” และ “จะ” แต่ผู้วิจัยพบว่า ภาษาไทยยังมีกลวิธีอื่นๆ ที่แสดงความหมายเชิงการณลักษณะทางไวยากรณ์ เช่น การใช้คำกริยา “ไป” ใน “กินขนมให้หมดไป” “มา” ใน “ไปเชียงใหม่” “ไว้” ใน “ทำอาหารเก็บไว้” คำช่วยกริยาคำอื่นๆ เช่น “เพิ่ง” ใน “ฉันเพิ่งมาที่นี่เป็นครั้งแรก” “มัก” ใน “ฝนมักตกตอนบ่ายๆ” “ชอบ” ใน “รถชอบติดแถวๆ หน้าห้างสรรพสินค้า” และ “ได้” ใน “สมชายได้เก็บหนังสือไว้” เป็นต้น นอกจากนี้ ยังพบว่า การช้คำกริยาสามารถแสดงความหมายเชิงการณลักษณะได้ เช่นเดียวกัน เช่น “เดินๆ เดี่ยวก็ถึง” “กินๆ เข้าไปเถอะ” และ “ดื่มๆ ไปเดี๋ยวก็สุข” ดังนั้นจึงน่าจะมีการศึกษาคุณสมบัติทางความหมายของกลวิธีการแสดงความหมายเชิงการณลักษณะทางไวยากรณ์เหล่านี้เพิ่มเติม เพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการณลักษณะในภาษาไทยให้ครอบคลุมและชัดเจนมากขึ้น
- 8.2.2 ในการเก็บข้อมูลพบว่า คำบ่งชี้การณลักษณะทางไวยากรณ์ทั้ง 6 คำดังกล่าว ส่วนใหญ่เป็นคำที่มีหลายความหมาย (polysemous word) เช่น คำว่า “แล้ว” ที่มีการปรากฏที่เป็นคำกริยา คำช่วยหลังกริยาบ่งชี้การณลักษณะ และ คำสันธาน ดังนั้นจึงน่าจะมีการศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับการขยายความหมายของคำเหล่านี้ เพื่อที่จะแสดงให้เห็นเส้นทางของกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์ และกระบวนการทางปริชานที่เกี่ยวข้องของกระบวนการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

- 8.2.3 เนื่องจากงานวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษาเฉพาะภาษาไทยปัจจุบัน ดังนั้นจึงน่าจะมีการศึกษาในลักษณะเดียวกันนี้ในเชิงประวัติเพื่อแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการของระบบการณั้ลักษณะภาษาไทย
- 8.2.4 จากการศึกษารูปภาษาที่แสดงประเภททางไวยากรณ์ กาล (tense) การณั้ลักษณะ (aspect) และทัศนภาวะ (modality) ในภาษาต่างๆ ทั่วโลกพบว่า รูปภาษาที่แสดงประเภททางไวยากรณ์ทั้งสามประเภทนี้ในภาษาต่างๆ มีแนวโน้มที่จะพัฒนาจากต้นเค้าศัพท์หรือรากศัพท์ที่คล้ายคลึงกัน นอกจากนี้กระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์ที่เกิดกับรูปภาษาแสดงกาล การณั้ลักษณะ และทัศนภาวะ ในภาษาต่างๆ เป็นไปในทิศทางเดียวกัน (Bybee 1985, Dahl 1985, Bybee & Dahl 1989, Bybee, Perkins & Pagliuca, 1994) ไบปี และคณะ (Bybee et. al, 1994) เสนอเส้นทางกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์สำคัญไว้ 3 เส้นทาง หนึ่งในนั้นมีความสัมพันธ์โดยตรงกับสภาวะหลายความหมายของคำว่า “แล้ว” ในภาษาไทย คือ เส้นทางของการณั้ลักษณะแบบสมบูรณ์-อดีตกาล (perfective-simple past path) รูปภาษาแสดงการณั้ลักษณะแบบสมบูรณ์-อดีตกาลในภาษาต่างพัฒนาจากหน่วยคำตั้งต้น (source) 3 กลุ่มคือ (ก) กริยาแสดงความหมาย “finish/be finished” “come from” “throw away” (ข) คำแสดงทิศทางมุ่งเข้าสู่จุดอ้างอิง “come” และ (ค) หน่วยสร้างที่ประกอบด้วยกริยาช่วย “be” หรือ “have” กับกริยารูป past participle หน่วยคำตั้งต้นแต่ละกลุ่มจะมีพัฒนาการตามลำดับขั้นที่แตกต่างกัน หน่วยคำตั้งต้นกลุ่ม (ก) พัฒนาไปแสดงความหมายการสิ้นสุดของเหตุการณ์ (completive) จากนั้นพัฒนาต่อไปแสดงการณั้ลักษณะเหตุการณ์ก่อน (perfect หรือ anterior) จากนั้นจึงพัฒนาต่อไปเป็นรูปภาษาที่แสดงความหมายการณั้ลักษณะแบบสมบูรณ์ และอดีตกาล ตามลำดับ หน่วยคำตั้งต้นกลุ่ม (ข) จะพัฒนาไปแสดงความหมายความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ จากนั้นจึงพัฒนาไปสู่การแสดงความหมายการณั้ลักษณะแบบสมบูรณ์ และอดีตกาลต่อไป หน่วยคำตั้งต้นกลุ่ม (ค) มีแนวโน้มสูงที่จะพัฒนาไปแสดงความหมาย สภาพผล (resultative) ก่อน จึงจะพัฒนาต่อมาแสดงความหมายความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ และสุดท้ายเป็นการณั้ลักษณะแบบสมบูรณ์ และอดีตกาล เช่นเดียวกับสองกลุ่มข้างต้น

คำว่า “แล้ว” มีพัฒนาการทางความหมายที่สอดคล้องกับกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์เส้นทางนี้ กล่าวคือ คำบ่งชี้การณั้ลักษณะ “แล้ว” ผ่านกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์มาจากคำกริยามีความหมายว่า “เสร็จสิ้น” หรือ “สิ้นสุด” (มิ่งมิตร

ศรีประสิทธิ์ 2546) หากเปรียบเทียบการกลายเป็นคำไวยากรณ์ของ “แล้ว” กับเส้นทางการกลายเป็นคำไวยากรณ์เส้นทางนี้อาจกล่าวได้ว่า อกรรมกริยา “แล้ว” เริ่มต้นกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์ที่โครงสร้าง [นามวลี+กรรมกริยา+นามวลี+แล้ว] เนื่องจากพบว่า อกรรมกริยาที่มีความหมายคล้ายคลึงกับ “แล้ว” คือ “เสร็จ” เมื่อปรากฏในโครงสร้างดังกล่าวจะแสดงความหมายของการสิ้นสุดเหตุการณ์ (completive) เช่น “แต่งทำการบ้านเสร็จ” ในอดีต “แล้ว” อาจเกิดในโครงสร้างดังกล่าวและแสดงความหมายการสิ้นสุดเหตุการณ์ จากนั้นเมื่อปรากฏใช้มาก คำว่า “แล้ว” จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงทางความหมายใหม่ให้สอดคล้องกับความหมายประจำโครงสร้างนั้น กล่าวอีกนัยหนึ่ง โครงสร้าง [นามวลี+กรรมกริยา+นามวลี+แล้ว] มีส่วนผลักดันให้คำว่า “แล้ว” ในโครงสร้างนี้ได้รับการตีความใหม่ว่าเป็นตัวบ่งชี้ว่าเหตุการณ์ที่แสดงโดยกรรมกริยานั้นสำเร็จ เสร็จสิ้นลง คำว่า “แล้ว” จึงเกิดการขยายความหมายออกไปสู่การแสดง ความหมายการสิ้นสุดของเหตุการณ์จากนั้นจึงพัฒนาตามเส้นทางการกลายเป็นคำไวยากรณ์เส้นทางนี้ต่อมา อย่างไรก็ตามเนื่องจากในปัจจุบันคำว่า “แล้ว” ยังแสดงความหมายเหตุการณ์ก่อน (anterior หรือ perfect) จึงอาจกล่าวได้ว่ากระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์ของ “แล้ว” จากกริยาแสดงความหมายการสิ้นสุดเหตุการณ์ไปสู่คำบ่งชี้การณลักษณะเหตุการณ์ก่อน และตัวบ่งชี้อดีตกาลนั้นยังไม่เสร็จสิ้น นอกจากนี้ภาษาไทยยังมีรูปภาษาอีกรูปหนึ่งที่สามารถแสดงความหมายความสมบูรณ์ของเหตุการณ์ (perfect/anterior) คือคำว่า “มา” เช่น “เมื่อวานฉันไปดูหนังมา” ประเด็นที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งที่ควรมีการศึกษาเพิ่มเติม คือ คำอกรรมกริยา “มา” ก็ถือว่าเป็นหน่วยคำตั้งต้นของกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์เส้นทางนี้เช่นเดียวกัน เมื่อปรากฏเป็นกริยา คำว่า “มา” แสดงความหมายการเคลื่อนที่เข้าสู่จุดอ้างอิง เช่น “เขามาโรงเรียน” จากนั้น อกรรมกริยา “มา” ผ่านได้กระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์ไปแสดงความหมายความสมบูรณ์เหตุการณ์ อย่างไรก็ตาม “มา” ยังคงปรากฏใช้เป็นกริยาอยู่แต่ “แล้ว” ไม่ปรากฏใช้เป็นกริยาอีกต่อไป ดังนั้นจึงน่าจะมีการศึกษาเปรียบเทียบการกลายเป็นคำไวยากรณ์ของคำเหล่านี้เพิ่มเติม

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- คเชนทร์ ตัญศิริ. 2548. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการณ์ลักษณะทางไวยากรณ์และการณ์ลักษณะประจำคำ: กรณีศึกษาโครงสร้างอกรรมแบบสลบในภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทพี จรัสจรวงเกียรติ. 2543. หน่วยเชื่อมโยงปริเฉทภาษาไทยตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิตยา กาญจนวรรณ. 2522. ภาษาไทยเรียกกาลว่าอย่างไร. วารสารอักษรศาสตร์, 11 (กรกฎาคม 2522) : 5-19
- พูลสุข รัตโนทยานนท์. 2525. ปัจจุบันกาลในภาษาอังกฤษและภาษาไทย: การศึกษาเปรียบเทียบ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, ภาควิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มาลี คุณमित. 2527. การศึกษาเปรียบเทียบของการใช้ภาษาที่แสดงเวลาในอดีตในภาษาอังกฤษและภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, ภาควิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- มิ่งมิตร ศรีประสิทธิ์. 2546. การศึกษาเชิงประวัติของคำว่า แล้ว อยู่ อยู่แล้ว. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจิตร ภาณุพงศ์. 2525. โครงสร้างภาษาไทย: ระบบไวยากรณ์. กรุงเทพมหานคร: คุณพินอักษรกิจ
- วิจิตร ภาณุพงศ์ และ ราตรี ธีนวารชร. 1975. ลักษณะคำไวยากรณ์ในภาษาไทย. ใน Jimmy G. Harris & James R. Chamberlain, eds. Studies in Tai Linguistics: In Honour of William J. Gedney, 355-376. Bangkok: Central Institute of English Language Office of State Universities.
- สุรีเนตร จรัสจรวงเกียรติ. 2551. “ยัง”: การศึกษาเชิงประวัติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- อภิญา สร้อยอุหระ. 2528. การศึกษาเปรียบเทียบการใช้ภาษาที่แสดงเวลาในอนาคตใน
ภาษาอังกฤษและภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- อภิญา สร้อยอุหระ. 2553. พหุหน้าที่ของคำว่า “จะ” ในภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท
บัณฑิต, ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- อิงอร สุพันธุ์วนิช. 2528. กาลในภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาไทย
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- อุปกิต ศิลปสาร, พระยา. 2480. หลักภาษาไทย. พระนคร: ไทยวัฒนาพานิช

ภาษาอังกฤษ

- Anderson, Roger. 1993. Four Operating principles and Input Distribution as Explanations for Underdeveloped and Mature Morphological Systems. In K. Hyltenstam and A. Viborg eds. Progression and Regression in Language, pp. 303–339. Cambridge: Cambridge University Press.
- Anderson, Roger; and Shirai, Yasuhiro. 1994. Discourse Motivations for some Cognitive Acquisition Principles. Studies in Second Language Acquisition 16: 133–156
- Bach, Emmon. 1980. Tenses and Aspects as Functions on Verb–Phrases. In Christian Rohrer ed. Time, Tense, and Quantifiers: Proceedings of the Stuttgart Conference on the Logic of Tense and Quantification, pp. 19–37. Tübingen: Max Niemeyer Verlag.
- Bach, Emmon. 1981. On Time, Tense and Aspect: An Essay in Metaphysics. In Peter Cole ed. Radical Pragmatics, pp. 63–81. New York City : Academic Press.
- Bach, Emmon. 1986. The Algebra of Events. Linguistics and Philosophy 9: 5–16.
- Bache, Carle, Hans Basbøll, and Carl–Erik Lindberg, eds. 1994. Tense, Aspect and Action: Empirical and Theoretical Contributions to Language Typology. Berlin: Mouton de Gruyter
- Bertinetto, Pier–Marco. 1994. Temporal Reference, Aspect, and Actionality: Their Neutralization and Interactions, Mostly Exemplified in Italian. In Bache, Basboll, &

- Lindberg, eds. 1994. Tense, Aspect and Action: Empirical and Theoretical Contributions to Language Typology, pp. 113–138. Berlin: Mouton de Gruyter.
- Bertinetto, Pier-Marco and Denis Delfitto. 2000. Aspect and Actionality: Why they Should be Kept Apart. In Dahl (ed.), Tense and Aspect in the Languages of Europe, pp. 189–225. Berlin: Mouton de Gruyter.
- Bickel, Balthasar. 1997. Aspectual Scope and the Difference between Logical and Semantic Representation. Lingua 102: 115–131.
- Binnick, Robert I. 1991. Time and the verb: A guide to tense and aspect. New York/Oxford: Oxford University Press.
- Bisang, Walter. 2003. Aspect in East and Mainland Southeast Asian Languages – A First Step. In Pranee Kullavanijaya (ed.) Thai from Linguistics Perspectives, (Manusya: Journal of Humanities, Special Issue No.6), pp. 43–56. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Bohnemeyer, Jürgen. 1998. Time relations in discourse. Evidence from a comparative approach to Yukatek Maya. Doctoral Dissertation, Katholieke Universiteit Brabant, Tilburg.
- Boonyapatipark, Tasanalai. 1983. A Study of Aspect in Thai. Doctoral Dissertation, University of London.
- Breu, Walter. 1985. Handlungsgrenzen als Grundlage der Verbklassifikation. In Werner Lehfeldt, ed. Slavistische Linguistik, pp. 9–34. München: Sagner.
- Breu, Walter. 1994. Interaction between Lexical, Temporal and Aspectual Meanings. Studies in Language 18: 23–44
- Breu, Walter. 2000. Zur Position des Slavischen in einer Typologie des Verbalaspekts (Form, Funktion, Ebenenhierarchie und Lexikalsche Interaktion). In Walter Breu ed. Probleme de Interaktion von Lexik and Aspekt (ILA), pp. 21–54. Tübingen: Neimeyer
- Bybee, Joan; and Dahl, Östen. 1989. The Creation of Tense and Aspect Systems in the Languages of the World. Studies in Languages 51: 51–103.

- Bybee, J., R. Perkins, and W. Pagliuca. 1994. The Evolution of Grammar: Tense, Aspect, and Modality in the Languages of the World. Chicago: University of Chicago Press.
- Chiravate, B. 2002. Syntactic and Semantics Properties of Aspectual Markers in Thai. Doctoral Dissertation, Michigan State University, Michigan.
- Comrie, Bernard. 1976. Aspect. Cambridge: Cambridge University Press
- Comrie, Bernard. 1985. Tense. Cambridge: Cambridge University Press
- Croft, William. In prep (partial draft). Verbs: aspect and argument structure. Oxford: Oxford University Press
- Dahl, Östen. 1985. Tense and Aspect Systems. Oxford: Blackwell.
- Dahl, Östen, (ed.). 2000. Tense and Aspect in the Languages of Europe. Berlin/ New York: Mouton de Gruyter.
- Dik, S. 1989. The Theory of Functional Grammar, Part I: The Structure of the Clause. Foris Publications: Dordrecht
- Dowty, David. 1979. Word Meaning in Montague Grammar. Dordrecht: Reidel.
- Dowty, David. 1991. Thematic Proto-roles and Argument Selection. Language 67:547–619.
- Filbeck, David. A Grammar of Verb Serialization. In Jimmy G. Harris & James R. Chamberlain, eds. Studies in Tai Linguistics: In Honour of William J. Gedney, pp. 112–129. Bangkok: Central Institute of English Language Office of State Universities
- Filip, Hana. 1993. Aspect, Situation Types and Nominal Reference. Doctoral Dissertation, University of California at Berkeley. Published as Filip, H. 1999.
- Filip, Hana. 1999. Aspect, Eventuality Types and Nominal Semantics. New York/London: Garland Publishing, Inc.
- Garey, H.B. 1955. The Historical Development of Tenses from Late Latin to Old French. Language, Vol. 31. No. 1: 9–15
- Hass, M.R. 1955. Thai Vocabulary. American Council of Learned Societies: Washington, D.C.

- Hinrichs, Erhard. 1985. A Compositional Semantics for Aktionsarten and NP Reference.
 Doctoral Dissertation, Ohio State University
- Hopper, Paul. 1979. Aspect and Foregrounding in Discourse. In T. Givon (ed.), Discourse and Syntax, pp. 213–241. New York: Academic Press.
- Howard, K. 2000. The Notion of Current Relevance in the Thai Perfect. Linguistics 38–2:
 373–407
- Iwasaki, S. and Ingkaphirom, P. A Reference Grammar of Thai. Cambridge : Cambridge
 University Press.
- Jenny, Mathias. 2001. The Aspect System of Thai. In Ebert, Karen and Fernando Zúñiga (eds.)
Aktionsart and Aspectotemporality in Non-European Languages, pp. 97–140. Zurich:
 University of Zurich.
- Johanson, Lars. 1971. Aspekt in Türkischen. Uppsala.
- Johanson, Lars. 2000. Viewpoint Operators in European Languages. In Dahl, (ed.). Tense and Aspect in the Languages of Europe, pp. 27–187. Berlin/ New York: Mouton de Gruyter.
- Johnson, Marion R. 1980. A Semantic Description of Temporal Reference in the Kikuyu Verb.
Studies in African Linguistics 11: 269–320.
- Johnson, Marion R. 1981. A Unified Temporal Theory of Tense and Aspect. In Philip Tedeschi
 and Annie Zaenen, (eds.). Tense and Aspect, pp. 145–71. New York: Academic Press.
- Kenny, Anthony. 1963. Action, Emotion, and Will. London: Routledge and Kegan Paul.
- Krifka, M. (1992). Thematic relations as links between nominal reference and temporal
 constitution. In Sag, I. and Scabolcsi, A. (eds.), Lexical Matters, pp. 29–54. CSLI
 Publications.
- Kruisinga, E. 1930. The Verbal -ing in Living English. English Studies 12: 24–110.
- Kullavanijaya, Pranee and Walter Bisang. 2007. Another Look at Aspect in Thai. In Pranee
 Kullavanijaya (ed.). Trends in Thai Linguistics (MANUSYA: Journal of Humanities,
 Special Issues No. 7), pp. xx–xx. Bangkok: Chulalongkorn University Press.

- Langacker, R. 1991. Concept, Image, and Symbol. The Cognitive Basis of Grammar. Berlin and New York: Mouton de Gruyter
- Löbner, S. 1989. 'German "schon", "erst", "noch": An Integrated Analysis'. Linguistics and Philosophy 12; 167–212.
- Lyons, John. 1971. Semantics. Vol. 2. Cambridge: Cambridge University Press
- Maslov, Ju. D. 1962. Voprosy glagol'nogo vida v sovremennom zarubezhnom jazykoznanii. (Questions of verbal aspect in contemporary foreign linguistics.) In Ju. D. Maslov, (ed.), Voprosy glagol'nogo vida: Sbornik. pp. 7–32. Moscow: Izd-vo inostranoj literatury.
- Mourelatos, Alexander. 1978. Events, Processes and States. Linguistics and Philosophy 2: 415–434.
- Moens, Mark and M. Steedman. 1987. Temporal Ontology in Natural Language. Proceedings of the 25th Annual Meeting of the Association for Computational Linguistics, pp. 1–7.
- Moens, Mark and M. Steedman. 1988. Temporal Ontology and Temporal Reference. Research report of the Centre for Cognitive Science, University of Edinburgh, 1987.
- Olsen, Mari Broman. 1997. A Semantic and Pragmatic Model of Lexical and Grammatical Aspect. New York: Garland Publishing
- Padučeva, Elena V. 1995. Taxonomic categories and semantics of aspectual opposition. In Pier Marco Bertinetto, Valentina Bianchi, James Higginbotham & Mario Squartini (eds.), Temporal reference, aspect and actionality, vol. 1 : Semantic and syntactic perspectives, pp. 11–26. Turin: Rosenberg and Sellier.
- Sareechareonsatit, Tasanee. 1984. Conjunct Verbs and Verbs-in-series in Thai. Doctoral Dissertation, University of Illinois, Urbana–Champaign.
- Sasse, Hans–Jürgen. 1991. Aspekttheorie, In Hans–Jürgen Sasse, (ed.), Aspektsysteme, pp. 1–35. Köln: Universität Zu Köln, Institut für Sprachwissenschaft.
- Sasse, Hans–Jürge. 2002. Recent Activity in the Theory of Aspect: Accomplishments, Achievements, or just Non–progressive State?. Linguistic Typology 6: 199–271

- Scovel, Thomas S. 1970. A Grammar of Time in Thai. Doctoral Dissertation, University of Michigan.
- Tatevosov, S. 2002. Parameter of Actionality. Linguistic Typology 6; 317–401
- Smith, Carlota. 1991. The Parameter of Aspect (1st Ed.). Dordrecht: Kluwer Academic Publishers.
- Smith, Carlota. 1997. The Parameter of Aspect (2nd Ed.). Dordrecht: Kluwer Academic Publishers.
- Smith, C. and M. Erbaugh. 2005. Temporal interpretation in Mandarin Chinese. Linguistics, 43:4; 713–756
- Srioutai, Jiranthara. 2006. Conceptualisation of Time in Thai with Special Reference to D1ay1ll, Kh3oe:y, K1aml3ang, Y3u:l and C1a . Doctoral Dissertation, University of Cambridge.
- Tedeschi, Philip & Annie Zaenen, (eds.). 1981. Syntax and Semantics. Tense and Aspect. New York: Academic Press.
- Thepkanjana, Kingkarn. 1986. Serial Verb Constructions in Thai. Doctoral dissertation, University of Michigan, Ann Arbor.
- Van Baar, T. 1997. Phasal Polarity. IFOTT: Amsterdam.
- Van der Auwera, J. 1993. ‘already’ and ‘still’: beyond duality. Linguistics and philosophy 16; 613–653.
- Van der Auwera, J. 1998. Phasal Adverbials in the Languages of Europe. In J. van der Auwera with D. P. Ó Baoill (ed.), Adverbial constructions in the languages of Europe. pp. 25–145. Berlin: Mouton de Gruyter.
- Van Valin, R. D. Jr. and Randy LaPolla. 1997. Syntax, Structure, Meaning and Function. Cambridge: Cambridge University Press.
- Van Valin, R. D. Jr. 2005. Exploring the Syntax–semantics Interface. New York: Cambridge University Press.

- Verkuyl, Henk. 1972. On the Compositional Nature of Aspects. Dordrecht–Holland: D. Reidel.
- Verkuyl, Henk. 1993. A Theory of Aspectuality. Cambridge: Cambridge University Press
- Vendler, Zeno. 1957. Verbs and Times. The Philosophical Review 66: 143–160. (Reprinted in Vendler, 1967)
- Vendler, Zeno. 1967. Linguistics in Philosophy. Cornell: Cornell University Press.
- Warotamasikkhadit, Udom. 1972. Thai Syntax: An Outline. The Hague: mouton.
- Warotamasikkhadit, Udom. 1976. Complications in Temporal Preverbs and Their Semantic Interpretation. Paper Presented at the Ninth International Conference on Sino–Tibetan Languages and Linguistics. Copenhagen: Denmark

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายคเชนทร์ ตัญศิริ เกิดเมื่อวันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2523 ที่จังหวัดชลบุรี สำเร็จการศึกษา ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ จากคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในปี การศึกษา 2544 และสำเร็จการศึกษาระดับอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษร ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2548 ได้เข้าศึกษาต่อในระดับอักษรศาสตร์ดุษฎี บัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ ที่คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2550